

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KATHOLIKEN

REDAKTØR: JOHANNES JØRGENSEN

FEMTE AARGANG

1902

KØBENHAVN

I KOMMISSION HOS ANDR. FRED. HØST & SØN

Wm V. MOHN'S BOGTRYKKERI

INDHOLD.

A. Religiøse Æmner. Æsthetik. Literatur. Forskelligt fra Indland og Udland.

	Side
»Verdenshistoriske Karakterbilleder«.....	3
Naade til at lide Forfølgelse.....	8
Polens Døtre.....	11
St. Filip Neris Celler (af Bogen om Rom.).....	14
Troels Lund: Livsafslutning.....	16
»Los von Rom!«.....	19
»Politiken« mod »Den fattige Mands Snaps«.....	22
Forfølgelserne i Frankrig.....	26
Solesmes.....	27
Bod.....	33
Munkevæsenet (sr.).....	35
En Bog om Florens.....	43, 51, 59
Andagten til Krucifixet.....	68
Crispis Breve.....	73
Theori og Praxis.....	75
En katolsk Piece om Lourdes. (A. Breitung).....	78
Dominikanerne og Dr. Bierfreund.....	81
Min Skriftefader. (Johan Johnsen).....	83, 91
Frankrig.....	
Fransk Arbejdssævne og nordisk.....	90
Hørup.....	96
Det moderne Fremskridt.....	100
Dr. Lieber.....	102
Quis est qui vincit mundum. (Benedict.).....	107
Sanct Dominikus.....	110
Kirkeranet i S. Sabina i Rom.....	113
Pastor bonus (af Bogen om Rom.).....	115, 125,
Død eller levende?.....	118
Orientalisten Hommel og »Kristeligt Dagblad«.....	122
Belgien.....	123

IV

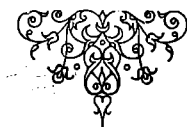
	Side
Bønnens Aand	129
Amerikanerne og Spanien	131
Tillid til Maria	136
Angelsachsere eller Romanere. (Niels Hansen)	139
Amerika og Filipinerne	143
Den katholske Moral og Folkenes timelige Velfærd	143
Perfidi	148
Dansk og italiensk Almue	150
Angelsachsere i Sydafrika	151
Georg Brandes og Hans Brøchner	156
Biskop Zwierowicz og de russiske Skoler	159, 168
Tysk og dansk Romantik bedømte af Dr. Brandes	164
En Bog om Georg Brandes	171
Forsyn eller Skæbne. (Dr. Kiefer)	176
Jesu Hjærte Officium	179
To Processioner. (Johan Johnsen)	181
»Kristeligt Dagblad« og Fritænkeriet i Frankrig	186
Dr. Georg Brandes og Grundtvigianerne	189
Haabet og de Haabløse	192
Den franske Radikalisme	194
Christi Ligklæde i Turin	198
Brandesianisme og Grundtvigianisme	203
Ærefrygt for Jesu hellige Navn	208
Giuseppe Cottolengo. (Et Foredrag)	214, 221, 229, 239, 246, 255 259, 272
Gudsbegrebet. (J. F.)	219
Gudsbegrebet. (P. H. Perch.)	236
Haabets Dyd	252
Vadstena	267
Kultur og Lykke	278
En ny Aabenbaring	283
Pastor Ifversen og »Social-Demokraten«	289
Katholsk Poesi. Digte og Oversættelser af Johs. Frederiksen	291
Et Ulykkestilfælde	296
Julius Lange i Assisi	301
A propos »Sancta Simplicitas«	302
Mod Lyset	304
En Martyr	308
De engelske Katholiker	313
Svend Lange om Zola	315
Giovanni Colombini (Bogen: Den hellige Ild.) —	318, 326, 334, 343 350, 360, 368, 371, 382 387 405
Andagten til Altrets Sakramente	324

V

	Side
Kongregationerne og deres Skoler	331
Georg Brandes og Bisp Absalon	339
»Sydpaa!«	347
Moderne Gnostikere	356
Et Alternativ	364
Via di Sette Sale	379
Biskoppelig Kundgørelse om den h. Franciskus' 3. Orden	403
»Katholiken«	419
Jul i Rom	422
Hr. Johs. Jørgensen	426

B. Digte.

Bethlehem. (J. J.)	1
Povertade poverella (J. F.)	67
Hil Dig, Kors! (R. Jahn-Nielsen)	99
S. Alfonso Liguori: Aandelige Sange. (J. F.)	147, 155
Ved Rudolph Schwenn's Død. (L. Günther.)	163
Beslutning. (J. F.)	187
Mene, Tekel. (J. J.)	195
Menneskeliv . . . (J. F.)	196
Kong Davids Salmer. (J, F.) . . 211, 227, 235, 243, 251, 275, 299, 323	355, 363
Toner i Natten. (R. Jahn-Nielsen)	307
Fred. (R. Jahn-Nielsen)	362
Før — og nu. (R. Jahn-Nielsen)	418

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 1.

Søndagen den 5. Januar.

1902.

BETHLEHEM.

O Bethlehem, du Julestad,
oprunden er de Tide,
da du skal atter gøre glad
den hele Verden vide,
og de, som tro, og de, som ej
vil vandre Korsets trange Vej,
i Bethlehem de mødes.

Ak, Sandhedsordet, er det kun
en skøn og gammel Sage?
Hin første Juleaftenstund
i Kong Herodes' Dage,
den rinder Eder dog i Sind,
hvert Aar, naar Julen ringes ind,
og I maa se tilbage.

Lad Slid og Slæb, lad Gøgl og Løgn
kun fylde Dagens Færden.

Der kommer dog et helligt Døgn,
født i en anden Verden.

Naar Aaret langsomt rinder ud,
det kommer som en Sne fra Gud,
en Sne af Fred paa Jorden.

Ak, Julesne fra Bethlehem,
fald blidt i bløde Flager
og saa den Sæd, der skal gaa frem
paa Evighedens Ager!

Lad hvide Frøkorn falde tyst
i mangt et mørkt og frossent Bryst,
som Nattens Kulde nager!

Ak, Jesusbarn paa Krybbestraa,
lad Verdens Røster tie!

Der er ej nogen anden Vraa,
hvor jeg vil heller bie.

Før mig fra Fæld og Fare hjem
og laan mig Hus i Bethlehem
hos Dig og Sanct Marie.

J. J.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 2.

Søndagen den 12. Januar.

1902.

„Verdenshistoriske Karakterbilleder.“

Nær gør sig i det moderne katolske Tyskland — ligesom i det moderne katolske Frankrig — en stærk videnskabelig Bevægelse gældende af en ganske anden Karakter end den ældre katolske Videnskabelighed i samme Lande. Som i saa mange andre Ting er det ogsaa her den herskende Paves Aand, der særpræger det katolske Liv. Tager man et videnskabeligt Værk i Haanden fra Pius den Niendes Tid, vil Bogens katolske Egenart straks slaa en i Møde. Der er af Forfatteren ikke blot lagt an paa Videnskab, men ogsaa paa Opbyggelse. Sproget har et fromt, salvelsesfuldt Præg: Værket kan, efter en Række videnskabelige Kapitler, uden Disharmoni ende med en Lovsang eller en Bøn. Det er Bøger, skrevne af Katholiker for Katholiker. Det er Bøger, paa hvilke man mærker, at Rom endnu ikke er indtaget af Piemont.

Efter den 20. September 1870 har den moderne protestantiske og fritænkerneske Videnskab holdt sit Indtog i Rom. Og hermed følger en ny Holdning i den katolske Videnskab. Ligesom Magdeburg-Centuriorerne fremkaldte Baronius' Annaler, saaledes fremkalder Harnack og hans Aandsfrænder en Række katolske Videnskabsmænd af en ganske ny Art. Under Pius IX. var en fantasifuld Fritænkner som Renan Hovedmodstanderen, og man mødte ham med Værker, beaandede af Tidens poetiske og lyriske Retning. Den

nyeste Videnskab er tysk-nøgttern, tysk-faktisk, og man maa møde den med nøgterne Fakta. Det blev Leo XIII.s Lod at opmuntre og fremme en saadan Stræben, hvilket han bl. a. har gjort ved sin Opfordring til Kardinalerne de Luca, Pitra og Hergenröther om at skabe »en Kirkehistorie, der paa alle Punkter var bragt i Overensstemmelse med vor Tids kritiske Fremskridt«.

De tre Kardinaler fik ikke Lejlighed til at efterkomme denne Opfordring. Men det store katholske Forlag Lecoffre i Paris har for nogle Aar tilbage begyndt Udgivelsen af en Række kirkehistoriske Monografier, der tilsammen vil danne en fuldstændig Kirkehistorie. Overledelsen af dette betydelige Værk er betroet Msgr. Batiffol, Rektor for det katholske Institut i Toulouse og Forfatter af en lærd *Histoire du Breviaire*. Flere Bind ere allerede udkomne, saaledes Paul Allard: »Christendommen og Romerriget«, Batiffol: »Den christne græske Literatur«, Salembier: »Det store Skisma«. Et Særpræg for dem er, at de i høj Grad støtter sig paa moderne protestantisk Videnskab, baade tysk og engelsk.

I en lignende Aand synes nu et andet stort Foretagende at være ledet, der i Slutningen af forrige Aar er begyndt at udkomme hos den katholske Forlægger *Kirchheim* i Mainz, og hvis Titel er »Weltgeschichte in Characterbildern«.

Af et Program, Forlaget har udsendt, fremgaar det, at Værkets Ledelse er i Hænderne paa tre yngre katholske Lærde — Dr. Kampers i München, Professor Merkle i Würzburg og den ved særlig kejserlig Gunst i Strassburg ansatte Professor Martin Spahn. Ved deres Side staar en stor Skare katholske Videnskabsmænd — bl. a. Professor Alb. Ehrhard i Wien, Dr. Georg Grupp, Dr. Edm. Hardy (Buddha-Forskeren), Friherre von Hertling, Kunsthistorikeren F. X. Kraus, Redaktør Karl Muth o. fl. Af Programmet er følgende Udtalelser særlig karakteristiske:

»Intet er nuomstunder mere paatrængende nødvendigt end Forstaaelsen for det offentlige Livs Spørgsmaal. Hvad

er Christendommen for noget (*Was ist est mit dem Christenthum?*). hvorfra stammer den, hvorledes har den udfoldet sig? Hvorved opstod Reformationen. Hvorledes staar Christendommen overfor Natur- og Aandsvidenskaberne? . . . Hvorpaa beroer vor Aandsdannelse? Hvad er Antiken for os, Renaissancen, Goethe? . . .

»Vor hele Fremtid er betinget af den Stilling, Nationen indtager til disse Spørgsmaal Paa næsten alle disse Spørgsmaal har Menneskeheden derfor ogsaa arbejdet nu i mere end to Aartusender. Trangen til mere dybtgaaende historisk Viden rører sig da ogsaa overalt paany. Men denne Viden vil man have fremsat

»i knappe, kraftige Træk, saa at ogsaa Lægmanden kan finde Tid nok til Læsningen;

»i anskuelig, skøn Form . . .

»i stræng Saglighed, fjærnt fra al Frase . . .

»og ud fra praktiske Synspunkter . . .«

Det synes ganske vist en underlig Tanke, at Menneskeheden allerede »i mere end to Aartusender« skulde have spekuleret over Reformationen, som fandt Sted i det 16de Aarhundrede, eller Goethe, der døde i det 19de. Man tilgiver imidlertid gerne Forlæggeren denne Usandsynlighed, naar man længere nede i hans Opraab ser, at det hele Værk vil blive forfattet »vom Standpunkte positiven Christenthums und warmherziger deutscher Gesinnung aus, jedoch in unbeirrter Forscherredlichkeit« og uden nogen Art »Zeugnisse konfessioneller Voreingenommenheit.« Naar hertil kommer, at Værket i det ydre vil fremtræde »in sorgfältigem Bilderschmucke«, »künstlerischem Drucke« og »edler, warmer Sprache«, hvad kan man saa ønske sig mere? Især det »ædle varme Sprog« — hos over en Snes forskellige Forfattere — maa virke velgørende i Længden. Og Udsigten til endelig en Gang at faa vide, »hvad det er med Christendommen«, er jo fristende.

Paa Bogmarkedet foreligger allerede fem »Karakterbilleder« af Serien. Det første giver en Skildring af »Augu-

stin«, ved Friherre von Hertling. Det næste Billede er »Cavour« (F. X. Kraus). derpaa følger »Det tyske Folk og Verdensøkonomien« (Chr. Eckert), »Den store Kurfyrste« (Martin Spahn) og »Kong Asoka« (Edm. Hardy). I den nærmeste Tid vil derefter udkomme: »Jesus Christus«, af Biskop v. Keppler, »Dante«, af Hermann Grauert, »Homer«, »Goethe«, »Johannes Huss«, »Voltaire«, »Justinian« osv. osv. Et broget Selskab, som man ser!

Fra Einar Møllers Sortimentsboghandel (Frederiksborggade 1) har »Katholiken« til Anmeldelse modtaget Friherre von Hertlings »Augustin« (111 S.).

Hvad der strax paa Værkets Titelblad, ja Omslag, slaar En, er det ene Ord, der med store Typer lyser en i Møde — »Augustin«. Ikke »St. Augustin«, ikke »Den hl. Augustin«, men simpelthen *Augustin* (ikke en Gang Augustinus). Dette er Protestantismens uceremonielle Aand, siger man strax til sig selv --- denne Bog er skreven af en Katholik, ogsaa for Protestanter. Hele Værket igennem vedbliver Forfatteren konsekvent at fastholde denne Titelbladets Maade at nævne en Helgen paa; den hellige Ambrosius hedder kun »Ambrosius«, den hellige Monika blot »Monika«, osv.

Dette lille Træk er betegnende for Bogen. Den er et Forsøg paa at skrive en katholsk Helgens Historie saa fritaget for »konfessionel Forudindtagethed« som muligt. Arbejdet er i sin Slags vellykket; Udstyrelsen er efter de bedste Mønstre, med Fotografier af det gamle Karthago, Gengivelser af gamle Fresker osv. Sproget er ganske rigtig »ædelt«, Trykket er kunstnerisk (Schwabachertyper), Udstyrelsen værdig. Som *Politiken* i sin Anmeldelse har skreven »skildres den hellige Augustins Liv og Lære fordomsfrit, omend fra religiøst Synspunkt . . . Bogen er let at læse, og der gemmes stor Lærdom bag den jævne Skildring.«

Det er da katholsk Videnskab, serveret i protestantisk Form for en væsentlig katholsk Læsekreds. Man kan ved den Art Arbejder gøre meget godt, idet man i en saa-

dan Skildring kan udsondre alt, der er fremgaaet af »protestantisk Forudindtagethed«. Og man kan endvidere vise, at den katholske Kirke meget vel forliges med den virkelige objektive Videnskab. Vore Helgener taaler at skildres uden Glorie, i det mest nøgterne Lys.

Denne i vore Dage meget betydelige Værdi har da et Værk som v. Hertlings. Der ligger et Princip bag en saadan Bog — dette Princip: »Lad os indtage vore Modstanderes Standpunkt, og lad os *derfra* vise vor Kirkes Storhed og Sandhed!« At Principet imidlertid ogsaa rummer visse Farer, fremgaar formentlig med tilstrækkelig Tydelighed af de i nærværende Anmeldelse citerede Steder af Subskriptionsindbydelsen. At en tysk Biskop — Msgr. v. Keppler er Biskop af Rottenburg — skriver et »Karakterbillede« af den katholske Kirkes Grundlægger, og at denne Karakteristik ikke *aabner* Serien, men kommer et godt Stykke henne i Rækken, pêle mêle med »Voltaire« og »Fredrik den Anden«, tør vel ogsaa nok kaldes et Tidens Tegn.

Naade til at lide Forfølgelse.

Intention for Bønnens Apostolat i Januar 1902.

• **S**iden Jesus af Nazareth er død paa Golgatha, kan intet ske her paa Jorden uden i hans Navn. Den katholske Kirke lærer i hans Navn, og Hæresiet bekæmper Kirken i hans Navn. Rationalisten, der nægter hans Guddom, beraab sig saa meget des stærkere hans Menneskehed og søger at efterligne Menneskesønnen i gode Gærninger. Revolutionsmanden annekterer ham som »den første Sansculot« og Socialisten erklærer, at »hvis Jesus nu havde levet, vilde han staa paa Talerstolen i Rømersgade«. Tolstoi forkynder ham som Nihilisternes Forgænger, og Anarkisterne ser i hans Martyrium et Forbillede paa deres eget. Alle føler de, at *ham* maa de have med sig og bekræfter saaledes Apostelens Ord, at »i Jesu Navn skulle *alle* Knæ bøje sig, deres i Himlen og paa Jorden og i Underverdenen«.

Naar Jesu Troende forfølges, er det derfor ogsaa altid i Jesu Navn. Mennesker, som ellers i Skrift og Tale hæver den frie Kærlighed og Kødets Evangelium, bebrejder de Troende deres Mangel paa Askese. Mænd med frigjort Livssyn viser sig med ét som Moralister, for hvis strænge, sædelige Krav de Christne ikke kan staa Prøve. Det er altid i alle christelige Magters Navn, at den christne Kirke forfølges og undertrykkes.

De Tider er nemlig forbi, da Christendommen forfulgtes af Hedenskabet. Allerede med Julian Apostata blev en ny Fjende sat i dettes Sted: *Antichristendommen*. Julian besluttede at tilintetgøre Christi Religion ved at underskyde en eftergjort Christendom. Og denne Taktik har siden alle Christendomsfjender fulgt.

Alle Hæresier er Former af en saadan underskudt eller eftergjort Christendom. Rationalismen, Deismen, Humanis-

men ligesaa. Man vil være Christen — blot ikke paa den Maade, Kirken anviser. Man vil have sin egen Christendom, ofte strængere, undertiden lettere end den sande — lige meget, blot det er Ens egen. Heri finder Hovmodet sin Regning, og Ydmygheden, hvorpaa al virkelig Christendom hviler, bliver ikke Grundvolden.

Paa samme Maade forholder det sig med de moderne politiske Systemer. Udsprungen som Liberalismen er fra den engelske Protestantisme og det engelske Frimureri, har den en bestemt christelig Farvning. Den er i Stand til at anvende hele Christendommens Terminologi paa sin *Fremskridtsreligion*, og den véd at give de politiske Pligter en religiøs Karakter. Den har sine Martyrer, og i Kampen for Folkenes Frihed giver den Idealismen et Maal at stræbe efter. Til Gengæld fordrer den ingen Kamp mod Selvet af den Enkelte og bliver saaledes en nem og bekvem Religion, ved hvilken man kan opnaa Ære og Navn som en Frihedens og Retfærdighedens Ridder uden at bringe de eneste Ofre, der virkelig koster noget — *Selvovertvindelsens*.

Ganske paa lignende Maade forholder det sig med Socialismen. Ogsaa denne Aandsretning hævder sig selv som den sande Nutidschristendom. At være Socialdemokrat er i vore Dage det samme som i Oldtiden at være Christen. Socialisterne er vor Tids Christne — denne Parallel drages atter og atter. Og tilmed gælder det ikke her — som ved Liberalismen — at man kan tilhøre denne nye Religion uden at bringe Ofre. Socialismen fordrer mange Selvfor nægtelser af sine Bekendere — blot ikke hin *ene* Selvfor nægtelse, hvorpaa i Christendommen alt kommer an: *Selvets* Fornægtelse.

Det kan da for den, der iagttager Menneskehedens Udvikling siden Christendommens Komme, se ud, som om Historiens Kærne var denne: *en stadig voxende Lighed mellem Antichristendom og Christendom*. For at kunne bekæmpe Kirken, maa Verden blive mere og mere christelig. Liberalismen er uendelig mere christelig end

Absolutismen, og Socialismen atter mere christelig end Liberalismen. Men netop fordi Antichristendommen i vore Dage mener sig i Besiddelse af alle den sande Christendoms Kendetegn (Menneskekærlighed, Barmhjærtighed, Retfærdighed o. s. v.) — netop derfor forfølger den med des mere Nidkærhed den gamle Christendom som en overflødig, ja skadelig Fortidslevning. Og maaske vil Historiens Afslutning blive denne: *Antichrist, der i sit altomfattende Verdensrige virkeliggør Christendommens sociale Program og samtidig med blodig Nidkærhed forfølger Christi Kirke.* Da vil Verdens frygteligste Christenforfølgelse udbrude, og da vil Tiden for Alvor være inde til at bede følgende

Bøn:

O Jesu guddommelige Hjærte, ved Maria reneste Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for vore Synder og i Samfund med alle dine Hensigter i den hellige Messe.

Især ofrer jeg dem for, at de forfugtgle Christne styrkede og Dig mere velbehagelige maa udgaa af de nuværende Lidelser. Amen.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 3.

Søndagen den 19. Januar.

1902.

Polens Døtre.

Det vil være flere af »Katholiken's« Læsere bekendt, hvorledes Navnet *Polens Døtre*, der er alle Danske kært fra Carsten Hauchs skønne Digt, er bleven misbrugt af en iøvrigt yderst talentfuld dansk Forfatterinde som Betegnelse for de Kvinder, man plejer at betegne som tilhørende *Bohømen*. Fornylig er der imidlertid i den europæiske Presse fremkommen et mere tilforladeligt Vidnesbyrd om, hvad *Polens Døtre* *virkelig* er for Kvinder, idet en af dem offentlig er traadt frem paa Europas Skueplads som sine undertrykte Landsmænds Ordførerske og Forbederinde.

De tyske Myndigheders barbariske Adfærd overfor de polske Skolebørn og deres Forældre i Wreschen er forhaabentlig endnu ikke glemt. Herhjemme har Dr. Georg Brandes med sin sædvanlige politiske Interesserthed kraftigt talt de Undertryktes Sag. Han har i denne Sammenhæng offentliggjort et Opraab, en polsk Forfatterinde, Fru Maryla Wolska, har udstedt, og som hun kalder *Appel til Europas Kvinder*. I Polens Kamp mod Fortyskningen, som i Kampen mod Russificeringen blander sig en Kamp for Katholicismen mod tysk Protestantisme og russisk Cæsareopapisme. Ogsaa af denne Grund bringer *Katholiken* Fru Wolskas Opraab.

Appel til Europas Kvinder!

Under de syv Aarhundreder, i hvilke den polske Nation har kæmpet mod Teutonerne, er det nu anden Gang,

at en kvindelig Røst hæver sig for det forfulgte Folk imod tysk Uretfærdighed. Første Gang skete det, da Dronning Hedvig truede den tyske Ordens Stormester med den guddommelige Vrede, og kort Tid derefter led Ordenen det afgørende Nederlag ved Grünwald.

Nu appellerer for anden Gang alle polske Kvinder, alle polske Mødre deres Sag imod det tyske Barbari og imod den uretfærdige Tugtelse, der er tilføjlet deres Børn — hvem véd om ikke Fremtidens Skygger skjuler et nyt Grünwald . . .

Det er ikke blot i vor nationale Stræbens Navn, men i Menneskelighedens, at vi appellerer til alle Folkeslag, til alle de Kvinder, der har et Moderhjärte.

I deres nationale Hovmod tillægger Prøjserne sig Ret til at civilisere; de tilsteder ikke, at et Folk, der er underkastet deres Aag, har anden Attraa, andre Forhaabninger end deres; de krænker de helligste Følelser endog i Smaabørns Hjerter.

Vi æsker i denne uhørte Sag, der fylder vort Sind med Harme, alle de Folkeslags Dom, der selv har kæmpet for deres Ret og Frihed.

I den katholske Skole i den lille Landsby Wresnia i Storhertugdømmet Posen, en polsk Provins under Prøjsens Aag, befaler man de polske Børn at bede jøg at lære Katekismen paa Tysk. Børnene, som fra deres spædeste Aar er vante til at bede i deres Modersmaal, kan ikke lyde Læreren Bud. Man indelukker dem da i Skolen; man pisker dem til Blods. Paa en lille Pige river Læreren med sine Fingre Munden itu for at faa hende til at fremsige Bønnen paa Tysk. De Skrig, som udstødes af de saaledes martrede Børn, faar en Hob Mennesker til at samles under Skolens Vinduer. Børnenes Forældre og Værger bryder ud i Klager. Men de Klageskrig, der udstødes af Mødrene, fornærmer de prøjsiske Myndigheder; de betegner dem som Oprør og forfølger for Domstolene de ulykkelige Kvinder og alle, der har villet skride ind til Fordel for Ofrene. Trods Forældrenes og andres Vidnesbyrd, der stadfæstede, at Bør-

nene var saarede, saa de ikke kunde holde en Bog i deres Hænder, blev de tyve Anklagede, der mødte for Retten, sidst i November dømte til at sættes bag Bolt og Jern for en Tid, der varierer fra et halvt Aar til halvandet.

Men hvad der er uhørt og enestaaende: Statsadvokaten nedlagde kun Fordring paa en ringe Straf; Domstolene brød sig ikke derom, men dømte endog en dødssyg Kvinde, Moder til syv Børn, til det højeste Maal af Straf.

Hvilket Hjerte opbringes ikke ved Tanken om de Lidelser og den Tortur, der paalægges disse ulykkelige Mødre, hvis eneste Forbrydelse er at være Mødre . . . og polske Kvinder!

Vi, der er disse Ulykkeliges Søstre, vi rejser os som en levende Billedstøtte af Smærten overfor alle andre Folk og udstøder Raabet: Retfærdighed!

Gid vort Raab maatte finde et Ekko i alle Hjerter og brændemærke vore Bødler med Vanærens Stempel!

Polens Kvinder.

I sin Artikel bemærker Dr. Brandes, at der er ikke megen Grund til at tro, at dette Manifest — »som Europas Civilisationstrin er« — skulde gøre noget dybere Indtryk.

Heri har Dr. Brandes desværre fuldkommen Ret. De Tider er forbi, da Europa kunde rejses til Korstog. Hundrede Aar efter, at² Christendommen er bleven afskaffet, fordi den ikke var ideal nok, er al Idealisme i Færd med at uddø af Jorden, og Verden styres af Guldkalven og den pansrede Næve. *Et nunc, sapientes, intelligite.* »Og nu, I Vismænd, som kunde undvære Christendommen, se, hvorledes I komme ud af det uden den!«

St. Filip Neris Celler.

Af *Bogen om Rom*, II.

Der er i Rom en hel Række *Helgenværelser*, som man, til Dels kun paa visse Dage af Aaret, kan besøge. En Celle fra den hellige Benedikts Fædrenehjem staar endnu i den lille gamle Kirke S. Benedetto in Piscinula i Trastevere; man kan komme derind hver 21. Marts. Paa Monte Celio ser man i S. Gregorio Magno et Værelse fra den store romerske Paves Palads. Paa Aventin vises de Celler, hvor den hellige Dominikus og den hellige Pius V. har boet. I Trastevere, ved S. Francesco a Ripa er et Rum, hvor den Hellige fra Assisi har opholdt sig; ved S^a Maria sopra Minerva er S^a Katharina af Sienas Celle. Ved Siden af Gesu kan man besøge den hellige Ignatius af Loyolas Værelser; her betræder man endnu Altanen, hvorfra den store spanske Helgen betragtede Stjernehimlen og udbrød: *Quam sordet mihi terra quum coelum intueor*, »Hvor synes Jorden mig lidet værd, naar jeg beskuer Himlen!« Paa Piazza Farnese staar endnu de Værelser, som den hellige Birgitta og den hellige Katharina af Sverig beboede i Palazzo Papuzeri; i Stueetagen er indrettet til en Kirke for Karmeliterinder af den Evige Tilbedelse, paa første Sal er Værelserne, tre i Tal. Det midterste var de to Helgeninders Fællesværelse; det fortsætter sig i en smal Gang, oplyst fra Siden af blyindfattede Ruder. Til venstre ligger S^a Katharinas Stue; her var det, hun laa syg, da hendes fornemme romerske Venner kom og besøgte hende, og den fattige Kappe, hvorunder Katharina laa, blev forvandlet for deres Øjne til at se ud som et kosteligt baldyret Tæppe. Tilhøjre er Birgittas Kammer; i en Ramme paa Væggen hænger Pladen af det Bord, ved hvilket hun skrev og spiste, og som hun tilsidst ogsaa sov paa. Alteret i Stuen staar paa samme Plads, som da hun levede; her blev Messen læst hin Morgen den 23. Juli 1373, da Birgitta, just som Præsten løftede den hellige Hostie efter Forvandlingen, opgav sin Aand, idet hun

med høj Røst raabte: *In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.* »I dine Hænder, Herre, befaler jeg min Aand!«

Alle disse Helgenværelser besøges mere af Fremmede end af Romere, maaske ogsaa mere af Nysgerrige end af Andægtige. Men et Sted er der, hvor Italienerne og Pilgrimmene er i Overvægt — det er i *St. Filip Neris* Celler ved Chiesa nuova. Regeringen har taget Klosterbygningen til militær Brug, men den har skaaet de Rum, hvor Roms *trede* Apostel levede og døde. Og at Rom, at Italien endnu ikke har glemt San Filippo, det ser man hvert Aar den 16. Marts og den 26. Maj i hans Celler ved Chiesa nuova.

Den 16. Marts staar tillige et af Roms ældste Adelspaladser aabent til St. Filips Ære — Palazzo Massimi paa Corso Vittorio Emanuele. I et Værelse, der nu er omdannet til Kapel, opvakte paa denne Dag i Aaret 1583 Filip Neri den fjortenaarige Paolo Massimi fra de Døde, hørte hans Skriftemaal, talte en halv Time med ham om de himmelske Ting og bød ham derpaa at fare heden. Til Minde om dette Under er Palazzo Massimi endnu hvert Aar aabent paa denne Dag; der er strøet Blomster og Grønt udenfor Huset, Indgangssøjlerne er smykkede med Guirlander og rødt Klæde, og gennem det gamle adelige Hjemms Renaissanceale med de tavlede Ruder, de kassetterede Lofter, rinder fra Morgen til Aften en Strøm af andægtige Besøgende, og i det tætfyldte Kapel læses Messe paa Messe, synges og bedes.

Fra Palazzo Massimi gaar saa Vejen til Chiesa nuova, der ikke ligger langt borte. Øverst oppe i det store Hus findes St. Filips Værelser; han holdt af at have Udsigt til Himlen. Man ser i den første Stue hans Bænk, hans Seng, hans Skab og hans Skriftestol. Og i den anden Stue, som var hans Oratorium, staar hans Alter med et Madonnabillede over, og paa Væggen hænger hans Krucifiks og et Billede af San Bernardino da Firenze. Døren, som fører ind til dette Privatkapel, er endnu den samme som i St. Filips Dage;

her blev Tavlen hængt op med Indskrift: »Fader Filip læser Messe«, naar han i Extase dvælede den ene halve Time efter den anden derinde og ikke maatte forstyrres.

Jeg besøger St. Filips Værelser sammen med et lille Selskab italienske Bønder, ført af deres Sognepræst. I Kappellet knæler de ned rundt om Altret og beder et »Fader vor«, et »Hil dig, Maria«, et »Hellige Filip, bed for os!« De kysser Alterstenen og lader deres Rosenkrans røre ved den og ved Døren.

Ude i den anden Celle staar to af dem, øjensynligt en Broder og en Søster, begge unge, med smukke og gode Ansigter, stille foran St. Filips Skriftestol. Den er nu gammel og ormædt, Gardinet foran den er falmet, de drager det varligt til Side og ser ind. »Hvor mange Omvendelser her er sket!« siger saa han. Og hun nikkede alvorligt: »*Davvero!* Her har den Hellig Aand arbejdet!«

Troels Lund: Livsafslutning.

Slutningen af det gamle Aar udkom sidste Bind af Troels Lunds store kulturhistoriske Værk om Danmarks Livsforhold i 16de—17de Aarhundrede. Ligesom i tidligere Bind forekommer der ogsaa i det foreliggende adskillige af de Udtalelser *mod* Protestantismen og til Gunst for den katolske Kirke, som den sandhedskærlige Forsker ikke har kunnet holde tilbage. En Ven af »Katholiken« har som Prøve herpaa været saa elskværdig at afskrive og indsende følgende Sted (S. 405 flgd.), til hvis Forstaaelse det maa erindres, at Bogen handler om de ved Dødsfald og Begravelse forekommende Skikke:

»I Katholicismens Dage havde man været vant til, at »Kirken« tog sig af de Døde. Den optog dem og undte dem Plads, efter Stand og Vilkaar naturligvis, men dog med

fælles Goder for alle. Hvad enten man jordedes under Højalteret, ved et Sidealter, i Koret, i Kirkens Midterskib, i en af dens Omgange eller blot paa Kirkegaarden udenfor, saa sørgede »Kirken« moderlig for hver især. Fra *den* strømmede Lyset, Tonerne, Røgelseduften ud over hvert et Leje, dens talrige Betjening vaagede Nat og Dag over de Slumrende, pyntede med kærlig Haand overalt, lige fra Alterets blomstersmykkede Mariebillede til Kirkegaardens yderste, buxbomhegnede Træ. Det kunde stundom næsten være tvivlsomt, om der ikke var smukkeste herude hos de Fattigste, hvor Vorherre selv hjalp med. Her, bag den skærmende Kirkemur, lagde Gud Velsignelse i den kyndige Gartnerbroders Arbejde. Han gav Væxt til de gule Paaskeliljer, de hvide Pintseliljer, Sankt Hans Dags Roserne. Han tændte efter Midsommer, naar Heden tog til og Dagene af, den skæreste af alle Liljer, den ranke sølverhvide med Guld-Kneblen, Himmellængslens Klokkeblomst. Han lod, naar Morgendugg og Aftendugg mødtes, saa Græssets Kind var altid vaad, frempible de purpurrøde Kristi Blodsdraaber. Men til Slut bredte han Sneens hvide Alterdug over Gravene, naar Alle-sjæles Fest var inde, og Vintermessen læstes over Vaarens og Opstandelsens undgrundelige Hemmelighed.

Og der havde dengang været nok af Kirker og Klostre med fredede Kirkegaarde. De knejste ikke blot og blinkede med deres gyldne Spir viden om, men de laa troligt paa Rede i hver Gade og Afkrog i Byen. Kunde man ikke komme an det ene Sted og faa, som man ønskede det, saa kunde man haabe paa et andet. Som et uhyre Blomstertorv falbød Romerkirken den »gode Gerning«: Omhu for de Døde, som den selv var en Mester i at drive.

Alt dette havde »Reformationen« tilintetgjort. Som en Vild havde den raset. Plyndret og nedrevet Kirker og Klostre, nedtrampet Kirkegaarde. Nidkær for Herrens Hel-lighed havde den ikke blot med Svøbeslag fordrevet de Hand-lende, men selv slaet en god Handel af ved at inddrage

hele Helligdommen og desuden putte de Handlendes Duer og Mønter til sig som Nidkærheds Løn.

Hvis Behandlingen af Forældres Grave er en Maalestok for en Tidsalders Standpunkt, stod Reformationens Tidsalder lavt. Med en besynderlig Raahed havde den omstyrtet de Mure, bag hvilke dens Fædre hvilede, solgt dem for den usle Indtægt af Stenenes Værdi, splittet og søndret Ligstene, moret sig med at vanhellige den engang fredede Grund. Intet var saa trøstesløst som Synet af Reformationens Kirkegaarde i By som paa Land. Istedetfor Fortidens Buxboim, Liljer og Roser bag skærmende Mure: en Allemands Plads, hvor paa Landet Kvæget frit trampede ned, og i By enhver skød Genvej. Kvarterets Befolkning satte sig paa Hug blot væbnet med Kæp i Haand mod Flokke af Hunde, mens Svin, lidt mere afsides, rodede efter friske Lig. Og de nye Kirkegaarde uden Kirke! Hellere Gæst i Rakkerens Hus og en Slurk Øl med Tyv under Galgen end med i det Kompagni, der holdt til f. Ex. paa Nørrebro's Kirkegaard ved København, naar Mørket faldt paa.«

NB. Hvis et æret Medlem af den katolske Menighed i København skulde se sig i Besiddelse af et Exemplar af de tyske *Passions-skuespil* fra Oberammergau, anmodes Vedkommende velvilligst laane dette til Undertegnede. Exemplaret bedes inden d. 26. ds. afleveret til Sakristan Münch ved »Jesu Hjerter Kirke«.

Richard Jahn Nielsen.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 4.

Søndagen den 26. Januar.

1902.

„Los von Rom!“

«Møllerede i Aar og Dag har Feltraabet »Løs fra Rom!«
lydt i den østrigske Politik, og »Kristeligt Dagblad« har
Gang efter Gang bragt Meddelelser om den glædelige »evan-
geliske Luftning«, der gik hen over det ærkekatholske Øst-
rig. Digteren *Rosegger* støttede Sagen med sit Navn, sin
Pen og sine Penge — i den østrigske Rigsdag foranstaltede
de to evangeliske Troeshelte *Wolf* og *Schönerer* det ene
stormende Møde efter det andet — og den norske Pastor
Storjohann kunde ifjor Vinter opbygge en Forsamling i
»Bethesda« med sine Oplevelser blandt Løs-fra-Rom-Mændene.

Den Udenforstaaende har det ganske vist syntes, som
om de nye Protestanter ikke havde ret meget med Luther-
dommen at gøre, og mange af deres Taler priste, i Steden
for Gud Fader og Søn, Thor og Wotan som de sande
Guder. Hermed stemte det, at Bevægelsens ledende Mænd
kaldte sig selv og deres Tilhængere *Alldeutsche*; »Tysk-
hed«, *Deutschthum*, var, paa godt Bismarcksk, deres Reli-
gion; en Genfødelse af det gamle germanske Hedenskab
deres Ideal. Hvorhen dette Hedenskab i Praxis har ført de
»Alltyskes« mest fremtrædende Mand, Dr. *Wolf*, indlyser
klart af følgende Korrespondance til »Berlingske Tidende«,
(citeret efter »Soc. Dem.« for 22. ds.)

Wolf er som bekendt den ene Fører for det »altyske«
Parti. Han er de tyske Østrigeres største agitatoriske Kraft,
der forlængst er vokset den anden Fører *Schönerer* over

Hovedet. om end denne endnu kommanderer over en lille Fløj af de Altyske.

For nogle Maaneder siden overraskedes Verden pludselig ved, at Wolf erklærede at ville nedlægge sit Mandat, og det vidstes, at han havde haft en Duel med sin gamle Ven og Dusbroder, Professor Seidl. Man gættede paa en Strid om en eller anden Dame, og Rygtesmedene fik travlt. Endelig sivede Sandheden ud, og alle i Dramaet optrædende Personer holder nu en offentlig Storvask, der afslører en stor Mængde intime Ting.

For ca. 4 Aar siden opnaaede Wolf sin største Popularitet blandt Tyskerne. Som en Triumfator rejste han gennem tysk Bøhmen og tog bl. a. Ophold hos sin ældre Ven, den altyske Deputerede, Dr. Tschan, der i mange Henseender var Wolf en Støtte, ikke mindst under dennes jævnlige Pengevanskeligheder. Skønt Wolf var gift, var han en stor Kurmager. Dr. Tschans unge, smukke Datter blev lidenskabelig forelsket i den feterede Helt, og der udviklede sig mellem Frøken Tschan og Wolf et intimt Forhold. For nogle Maaneder siden friede Professor Seidl (han, der nu har duelleret) til Frøken Tschan, Brylluppet blev snart bestemt, og Wolf fungerede selv som Vidne.

Efter Vielsen tilstod den unge Frue imidlertid sit Fejltrin overfor sin Mand, og nu begyndte en Række skandaløse Afsløringer. Professor Seidl skrev først til Wolf og den altyske Forening. Schønerer søgte, af Partihensyn, som han selv sagde, at intervenere, og Seidl erklærede sig da villig til at lade det Hele gaa af saa stille som muligt, saafremt Wolf erklærede sig villig til fuldstændig at afholde sig fra Politik. Wolf saa heri et vel beregnet Kup fra Schønerers Side med det Formaal at blive ham (Wolf), den yngre og heldigere politiske Rival, kvit paa en bekvem Maade. Wolf valgte derfor den Udvej først at udfordre Seidl og samtidig nedlægge sine offentlige Tillidshværv og Mandater, idet han erklærede at ville afvente sine Vælgeres Stilling til Sagen. Seidl svarede med et Memorandum til Offenheden, i

hvilket han med utrolig Kynisme svælger i Enkelthederne af den forhenværende Frøken Tschans Forhold til Wolf, ja endog meddeler, at Wolf havde givet sin Elskerinde det Raad at indlede Forbindelse med andre, for at Wolf kunde være dækket i Tilfælde af ubekvemme Følger, fremdeles at Wolf selv havde tilbudt sig som Vidne ved Vielsen og senere som Fadder. Denne Fremstilling erklærer Wolfs tidligere Elskerinde, den nuværende Fru Seidl, for rigtig.

Wolf svarer med at erklære Detaillerne for usande og med at offentliggøre et Brev fra Fru Tschan (altsaa Fru Seidls Moder), og som med en utrolig Iver tager Parti for — Wolf! Hun og hendes Mand havde tilgivet Wolf, og det var dertor forgæves, naar man af dem havde forlangt, at de skulde tvinge Wolf til Selvmord. De vilde alene af Hensyn til det tyske Folks Sag ikke spille denne Mands »kostbare« Liv. Wolf siger til sin Undskyldning, at Frøken Tschan allerede, forinden han kendte hende, havde været forlovet, og siger dette paa en saadan Maade, at Insinuationen ikke er til at tage fejl af. I sit Blad skriver han, at Hr. og Fru Seidl maa antages at være utilregnelige. Derpaa atter Erklæringer fra Hr. og Fru Seidl, hvorefter Fru Tschan offentliggør et nyt af Had hvidglødende Brev imod sin Svigersøn og til Fordel for sin Datters Forfører Hr. Wolf.

Imidlertid oplyses det, at Wolf i sin Tid har givet Tschan sit Æresord paa, at der ikke eksisterede noget Forhold mellem ham og Frøken Tschan, og skønt Alverden nu véd, at dette Forhold har eksisteret, vedbliver Familien Tschan stadig at støtte Wolf, som altsaa ogsaa er bleven genvalgt.

Som Følge af Wolfs Genindtræden i det politiske Liv har hans tidligere Kollega i den »alldeutsche« Gruppe, Dr. Schønerer, taget stærk Afstand fra ham og afbrudt det tidligere Venskabsforhold.

Af denne Kaliber er den ene af Førerne for den store »evangeliske Opvækkelse« i Østrig! At »Kristeligt Dag-

blad« tier herom er beklageligt for dets Læsere, som maa-
ske endog med Pengehjælp har bistaæet de »betrængte Troes-
fæller« i Østrig!

Med Dr. Wolf — som i sin Tid med *Chiniquy* (hvis
Skrifter stadig gouteres i visse Kredse) — har Protestanterne
paany maattet sande Rigtigheden af *Swifts* Ord:

»Naar Paven luger sin Have, kaster han Ukrudtet over
til os.«

„Politiken“

mod

„Den fattige Mands Snaps“.

For hidtidige politiske Opposition har — som almindelig
bekendt — siden sin Ophøjelse til Regeringsparti for-
andret sit Syn paa mange Ting — saaledes bl. a. ogsaa paa
»den fattige Mands Snaps«.

For et Aar siden stod Hr. Zahle, den nuværende Fi-
nanslovdorfer, saaledes i Folkethingssalen og talte bevæ-
gede Ord mod dem, der vilde berøve den fattige Mand hans
kære, danske Snaps — denne »sunde og billige Appetit-
vækker«.

Nu derimod indeholder Hr. Zahles Organ »Politiken«
for 19. ds. følgende overmaade fornuftige Artikel — der
blot mere passende kunde være fremkommen under Bræn-
devinsdebatten ifjor. Men den Gang gjaldt det jo endnu
at holde Alliancen vedlige med Socialdemokraterne — hvem
man nu vover at trodse!

Artiklen — der er skreven af Hr. *Carling* — lyder
saaledes:

Frokosten.

Medens Fyrbøderne fører Krig med Rederne, Væverne med Fabrikanterne, er der i Jærindustrien opnaaet Enighed mellem Arbejdere og Principaler. Mægtige Kræfter rørte sig, før det lykkedes at frembringe et Forlig, som nu fra begge Sider modtages med komplet Ligeegyldighed.

Mon ikke det, hvorom man stredes, langt fra er det, hvorom der endelig er sluttet Fred? Arbejderkampene her i Landet føres vistnok egenlig om Forhold, der ikke ordnes ved Kontrakter. Udvalgene og Voldgiftsretterne diskuterer om Kroner og Øre, medens Livet i Værkstederne og Fabrikerne ad labyrintiske Veje fjærner sig fra Opmændenes Reguladetri. Paa Overfladen er det vel om Brødet, der strides, men ogsaa i den Verden, hvor Brødet kan være sparsomt nok til Tider, lever Menneskene ikke af Brød alene. I de daglige, tusinde praktiske Forhold, hvor Arbejdsgivere og Arbejdere staar Ansigt til Ansigt uden skrevne Overenskomster og Paragrafer, er Betingelsen for den gode Forstaaelse en Mangfoldighed af ubestemmelige Hensyn, af alt saadant, der i andre Stænder indbefattes under Benævnelserne god Tone, dannet Optræden, Takt etc., og som man i den her antydede Forbindelse kunde kalde den sociale Aand.

»Lydigheden mod Overordnede«, som man kendte den i gamle Dage, er heldigvis forsvunden. Ingen ønsker den tilbage. Den er uforenelig med en Tidsaand, der politisk har tildelt os alle nogenlunde samme Rettigheder. Men Lavstidens Lydighedspligt, der hos den intelligente Arbejder rettelig burde omsættes i Respekt for Arbejdet eller Kærlighed til Arbejdet, er altfor ofte erstattet med Ligeegyldighed og Uvilje. Og dette gælder særligt yngre Arbejdere, og blandt disse ganske særlig saadanne, der har faaet deres Optragelse paa Arbejdspladserne i København.

Nu er Verden imedens bleven saa forbavsende lille, og det er ikke vanskeligere at overskride Landenes Grænser, end at Haandværkssvende, der endda har lettere ved at rejse end andre Mennesker, burde være de første til at lære lidt af

Forholdene i de fremmede Lande og til at fyldes af de store Arbejderlandes sociale Aand. Paa Tyskland og Frankrig, hvor Militarisme og Standsfordomme holder Arbejderne nede, tænker vi ikke. Snarere tænker vi paa de engelsktalende Lande, og særligt paa Amerika, hvor Fortiden ingen Skygger kaster over Folkets Udvikling.

Hvad der straks slaar den Fremmede, som færdes mellem amerikanske Arbejdere, er *Tempoet*. Disse Mennesker arbejder, og de har Respekt for Arbejdet. Fra det Øjeblik, de kommer, til det Øjeblik, de gaar, er de i uafbrudt Bevægelse. Man véd jo nogenlunde i Amerika, at et Menneske ikke kan præstere 10—12 Timers haardt legemligt Arbejde om Dagen. At vi ikke véd det her, er Grunden til det danske Driveri. Arbejdsdagen i Danmark er importeret fra Landet, fra Bondearbejdet, og uanvendelig paa industrielle Arbejdssteder, hvor alene Hensynet til Maskinerne og den Rente, disse trækker, fordrer anspændt Arbejde. I Amerika arbejdes der 7—8 Timer, men til Gengæld præsteres der i dette Tidsrum mere Arbejde, end der her præsteres i 10—12 Timer. Arbejdsdagens Længde i Danmark er Spild af Tid.

Amerikanske Arbejdere ryger ikke og drikker ikke i Arbejdstiden. Det er slet ikke forbudt. Kammeraterne skal nok selv forhindre det. En Mand, der mødte paa Fabriken, belæsset med en Flaske Brændevin, vilde blive anset som en meget stor Mærkværdighed, og en Murersvend, der murede med en lang Pibe i Munden, vilde samle Opløb. Men der er ingen nok saa forfalden Arbejder, der vover at møde med en Brændevins- eller Whiskyflaske. Han véd, at blot han i Arbejdstiden lugter af Spiritus, vil hans Kammerater øjeblikkelig smide ham paa Porten. Hvorledes skulde han ogsaa kunne udføre sit Arbejde, naar han fra Morgenstunden sløvede Tænkeævn og svækkede sine Kræfter? Noget andet er det, at han selvfølgelig kan drikke om Aftenen. Saa er han en fri Mand.

Har man Kærlighed til danske Arbejdere, ønsker man ofte, at de vilde lære lidt af deres Brødre i Amerika, og man

ønsker, at Principalerne vilde sætte dem i Gang. Det kan gøres ved en ganske lille, men dog saa umaadelig stor Reform.

Ingen fornuftig dansk Arbejder vil være uenig med os, naar vi siger, at Frokosten i danske Værksteder og Fabrikker er Udgangspunktet for meget Drikkeri. Ved Frokosten gaar det straks fra Morgenstunden løs med »Omgange« af Bajere, sorte Knægte og Brændevin i Pægleviis. Her sløves Viljen og Modstandsævnene. Her skabes Ulyst til Dagens Gærning. Her løsnes i daarligt Selskab Arbejderen fra sit Hjem. At rokke ved de danske Arbejders nuværende Frokost vilde være at tilføje Værtshusholderne den største Skade. Følgelig bør der rokkes ved den. Frisindede Principaler maa lære, at en kortere Arbejdstid vil tjene deres egen Interesse. Frisindede Arbejdere maa indse, at Frokosten paa Værkstedet tilhører den forsvundne Lavstid, og at dens Afskaffelse er et Led i Arbejdernes Emancipation.

Hvor meningsløst ogsaa at begynde sit Arbejde Kl. 7 og afbryde det med et Maaltid en Time senere! Arbejderne i Amerika har tvunget Arbejdstiden ned til Kl. 8. De spiser deres Frokost hjemme. De begynder Dagen med et godt, nærende Maaltid uden Omgange, Ekstraudgifter og Fornedrelse, og hvad der er vigtigere: de begynder Dagen i deres eget Hjem. Det Maaltid, som i Danmark løsner Arbejderne fra Familien, knytter dem i Amerika fastere til Kone og Børn.

Nu er der enfoldige Arbejdere, som vil sige, at for os, der svælger i Champagne, er det er let Sag at præke mod den fattige Mands Snaps. Det er et Svar, som var fortræffeligt, dersom virkelig vi, der meget rigtigt drikker flere Flasker Champagne om Dagen, begyndte om Morgenens Kl. 8. Den kloge Arbejder derimod vil indse, at vi saa langt fra at præke Afhold, blot har omtalt en Arbejdsordning, der tjener Millioner af Arbejdere til Lykke og Livsnydelse i en demokratisk Republik. Og skulde den kloge Arbejder mene, at det nævnte Forhold ingen Rolle spiller i hans Livsførelse og Økonomi, saa vil vi bede ham overveje

Spørgsmaalet med sin Hustru. Hun vil sige ham, hvor Skoen trykker.

Forfølgelsen i Frankrig.

Gennem Ritz. Bur. er i Løbet af sidste Uge indløbet følgende Telegrammer om den franske Regerings Krig mod Ordenssamfundene:

Paris, 18. Januar. Imod flere Medlemmer af *Assumptionisternes* Orden, der efter deres Ordens Opløsning virkede som Lærere i Departementet Drome, er der blevet anlagt Sag for Overtrædelse af Foreningsloven.

Tours, 20. Januar. Her blev i Gaar foretaget Husundersøgelser hos flere *Jesuitpatere* efter forbudte Skrifter og Beviser for at tilhøre hemmelige Foreninger. Flere Patere blev førte for Undersøgelsesdommeren.

Paris, 22. Januar. Undersøgelsesdommer André har anmodet Politipræfekten om at lade foretage Husundersøgelser hos de *Jesuitter* i Paris, der beklæder Lærerembeder.

Et Exemplar af »Oberammergau-Sangene« fra 1890 kan faas ved Henvendelse til Pastor Braun, Bredgade 64.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 5.

Søndagen den 2. Februar.

1902.

Solesmes.

Af Grev Melchior de Voguë.

(Efter *St. Benediktsstimmen* for Februar 1902).

Den bekendte franske Diplomat og Forfatter, hvis Navn staar over disse Linjer, har offentliggjort sine Indtryk fra et nylig foretaget Besøg i det gamle Benediktinerabbedi *Solesmes*, kort før dette blev ganske forladt af sine Indbyggere. Grev de Voguë skriver:

Da jeg netop befandt mig i Solesmes' Nabolag, vilde jeg ikke forsømme Lejligheden til at besøge Abbediet, inden det blev lukket.

For at Klostret kan virke paa En med sin hele Skønhed, skal man ikke komme til det ad Sablé-Vejen. Man bør følge Vejen i Dalen, langs højre Bred af Sarthe-Floden, indtil man naar Færgen. Færgemanden klagede sin Nød for mig — nu vilde det snart være ude med hans Levevej! Det samme havde allerede min Kusk sagt — og ganske samme Sprog fører Fiskerne, Vaskekonerne, alle de Smaafolk, der i Skyggen af disse Kæmpemure hidtil har funden deres Udkomme. »Hvad tænker Regeringen paa, hvad er Meningen?« saaledes spurgte de — men paa den spage, torsagte Maade, der er den franske Bonde egen, vant som han er til at tage mod alt, baade Slet og Godt, af hin uudgrundelige, hemmelighedsfulde Magts Haand, som hedder »Regeringen«.

Saa borgagtig strængt og alvorligt Abbediet løfter sig, set fra Dalen, saa venlig og let tilgængelig er Adgangen til

det fra Landevejen. Hovedporten fører lige ind til Kirken og til de fra det attende Aarhundrede stammende Klosterbygninger, hvis Ydre hverken er strængt eller udpræget monastisk, men, bygget i Ludvig den Femtendes Stil, hæver sig over en med Blomster beplantet Terrasse.

Herfra har man et vidunderligt skønt Blik ud over Sarthe-Dalen, med Sarthe-Floden, som bugter sig mellem skovklædte Høje, med Landsbyen Sablé og Slottet af samme Navn. Dalen og Stedet, hvorfra jeg ser ud over den, minder mig om Kampagnen, set fra Monte Cassinos Terrasse.

Højere tilvejs laa ganske vist de første Benediktineres Ørnerede, men det italienske Foraars Vellugt naaede dog derop — Duft af Myrther og Duft af blomstrende Fersken-træer. Under Poplerne ved Sarthe som under Oliventræerne ved Liri smiler og fortryller Naturen.

Historien om, hvorledes det gamle Abbedi Solesmes blev genopvakt fra de Døde, er, ogsaa rent menneskelig set, et herligt Eksempel paa Energi. Prioratet her blev, ligesom alle andre Klostre, ophævet i Aaret 1790, Munkene blev fordrevne, Grund og Jord blev solgt til en Hr. de Chanteloup, der indlogerede sig i Klostret og tilspærrede Kirken. I de næste 40 Aar kom kun enkelte Kunstelskere til Stedet for at beundre de saakaldte »Helgener i Solesmes«, to Grupper Træskulptur fra det femtende eller sextende Aarhundrede.

Men tidt og mange Gange kom ogsaa en Bondedreng fra Sablé, *Prosper Guéranger*, i Kirken for at jbeundre disse Statuer. De tilhviskede ham Ting, ingen anden kunde fornemme — gamle Klosterhistorier, der fyldte ham med Begejstring for den ærværdige Fortid. Disse Barndomsindtryk vedblev at bevare deres Magt over ham, ogsaa senere, efter at han var bleven Præst og allerede havde gjort sig bekendt ved liturgiske Skrifter.

Det blev da efterhaanden hans Forlængsel, atter at genoprette det klosterlige Liv i Solesmes. En lykkelig Omstændighed kom ham her til Hjælp — i Aaret 1831 blev Bygningerne i Solesmes budne til Købs. Den unge, fattige

Præst bankede paa overalt, bl. a. ogsaa hos sin berømte Ven, Abbé Lamennais; men alle Vegne mødte han kun Tvivl. Selv de bedste Katholiker ansaa hans Forehavende for uigen-nemførligt; kun to lidet bemidlede gamle Frøkner havde Tillid og overlod ham 600 Francs. Med denne beskedne Sum købte Guéranger Bygningerne — og den 11. Juli 1833 kunde han første Gang fejre den højtidelige Gudstjeneste i den nyindviiede Kirke. Hans Klostersamfund bestod den Gang af hans tro Ven, Abbé Fontaine, og endnu tre andre, hvis Kald imidlertid ikke viste sig grundfæstet nok.

Hvor mange Kampel havde Guéranger ikke til en Begyndelse at bestaa — aandelige, mod Ligegyldighed og Fjendskab, materielle, for at gøre det unge Klostersamfunds Liv muligt i et Hus, hvor alt skulde skabes fra nyt. Efterhaanden kom der Novicer, alt fik en mere ordnet Skikkelse, men Aaringer igennem levede man i Haabet, næsten knust under de samtidig med Foretagendets Opblomstring stadig stigende Byrder.

Jeg kan her ikke skrive de derpaa følgende halvtreds Aars Historie — hvorledes alle Anstrængelser hvilede paa én Mands Skuldre, og hvorledes han, takket være sin Tro, sejr-rigt bar dem, ja, hvorledes han endog fandt Tid og Aands-friskhed nok til at skrive hine lærde Værker, der har gjort hans Navn berømt, og til at gribe ind i det økumeniske Koncils store Stridsspørgsmaal. Næsten *alle* franske Benediktinerklostre er opstaaede paany under Dom Guérangers Ledelse. Endogsaa ud over Frankrigs Grænser gik hans Indflydelse. Maurus og Placidus Wolter har for en stor Del hentet deres Uddannelse og Belæring i Solesmes, inden de i Beuron begyndte deres Reformation af Benediktinerordenen.

Dom Guéranger døde 1875, omgiven af sine Munke, der elskede ham som deres kødelige Fader. Da han saae dem staa om sig, opløste i Smerte, befalede han dem at istemme *Te Deum*. Man kan intet mere ophøjet og mere gribende tænke sig, end denne triumferende Døds-kamp —

et værdigt Æmne for en af hine Middelalderens umbriske Mestre, hvis Sjælsfælle den franske Munk i det nittende Aarhundrede var . . .

Staaende paa Terrassen foran Klostret tænkte jeg paa alt dette. Nu nærmede Gæstepateren sig; han bad mig undskylde den Uorden, jeg vilde finde overalt i Huset; alle var i Gang med at pakke. Jeg haabede i det mindste at kunne faa Bibliotheket at se — næst Kirken Benediktinernes største Helligdom. »Ogsaa dér er alt øde og tomt,« sagde Pateren, »man er netop i Færd med at sømme den sidste Bogkasse til . . . Ja, det er nu 48 Aar, siden jeg traadte ind i dette Kloster; det falder haardt at forlade det Hus, hvor man er bleven gammel og graa. Og denne Prøvelse rammer os, netop som alt var i den skønneste Blomstring. Vi var 83 her i Klostret, Profes- Novice- og Lægbrødre. De sidst Tilkomne er udmærkede Mennesker og lovede meget for vort Klosters Fremtid. Paa Torsdag skal endnu én aflægge Profes, inden vi drager af Sted; det bliver den sidste. Hvad mig angaar, saa er jeg *vant* til at gaa i Landflygtighed. Den Gang vi første Gang blev fordrevne tilbragte jeg tretten Aar borte fra Solesmes; for syv Aar siden kom jeg saa tilbage og mente nu at skulle ende mine Dage her i Fred. Nu maa jeg atter paa Vandring, men, om Gud vil, haaber jeg at komme igen.«

Her afbrød en Klokkeringning vor Samtale; Pateren lod mig ene tilbage i Abbedikirken. Snart viste Munkene sig oppe i Choret, først de gamle, sidst de ganske unge. Denne en flygtende Hærs Arrièrgarde talte et Par og 40 Munke; Klosterssamfundets anden Halvdel befandt sig allerede paa Øen Wight, paa engelsk Grund, hvor det er Alvor med Friheden.

De alvorlige sorte Skikkelser betraadte Chorstolene; enhver greb sit Breviar. Hætterne blev skudt tilbage, og Chorbønnen begyndte . . . De af den hellige Skrift valgte Psalmer giver disse Menneskers Lidelser og Haab Udtryk; hvert Ord, hver indholdsrig Sætning giver dem Del i hin Skat af

Visdom, Trøst og Fornuft, hvis Værd er prøvet gennem Aarhundreder. Man tror, at Munke har mindre Kendskab til Livet og mindre Glæde af det end andre, fordi de intet véd af hin Øjeblikkets Rus, intet kender til hint Tanke- og Stemningsflitter, der et Minut kan fornøje vor Nysgerrighed med sit Glimmer. Ejer de ikke i deres Breviar Resultatet af alle Erfaringer, Mennesket har gjort over sig selv?

Medens Munkenes Latin saaledes førte dem langt tilbage i Fortiden og højt op i Betragtningens Verden, ind i Benedikt af Nurcias Sprog og Tanker, hengav jeg mig til mine egne Overvejelser . . .

Der gives blandt dem, som fordriver Ordenssamfundene, filosofiske Aaander, der formaar at dømme fint og rigtigt i Pauserne mellem de epileptiske Anfald, der ved Smitte ogsaa meddeler sig til dem under Rigsdagsmøderne. Hvorfor har de ikke i et saadant lyst Øjeblik gjort sig den Ulejlighed at gennemlæse den hellige Benedikts Regel; den er næppe saa lang som et Rigsdagsreferat. Denne Lovbogs 73 Kapitler er hurtig gennembladede. De vilde da sikkert have beundret dette psykologiske Mesterværk og deri have fundet alle Grundsætninger, der bør bestemme en virkelig paa det almene Bedste betænkt Lovgiver. Ingen Forfatning har sørgt bedre for at holde Fred og Orden i Samfundet, for samvittighedsfuld Retspleje, for Beskyttelse af de Svage og Lidende, for Anvendelsen af de Enkeltes Kræfter til Alles Vel. Ingen Forfatning er mere frisindet, mere virkelig demokratisk; den hviler paa Valget af den for Gud ansvarlige Overordnede, den virker ved alles ubetingede Lydighed mod den frit valgte Magthaver, den har til Maal, at alle stadig skal opofre sig for hverandre. Gang efter Gang finder man derhos Formaning: »Alt ske med Maadehold, for de Skrøbeliges Skyd«, og denne Omhu har indgydt Lovgiveren Forskrifter af moderlig Ømhed.

Se derfor en Gang paa de Mænd, som sidder dér i Chorstolene! Er de ulykkelige? De ser ikke saadan ud. I deres Prøvetid har man jo Gang efter Gang foreholdt dem

disse Ord: »Dette er den Regel, under hvilken du maa kæmpe. Hvis du trøster dig til at overholde den, da trød ind; hvis ikke, da drag bort i Frihed!« Men de er traadt ind, de ønsker kun at blive. Hører man dem klage, beder de om Beskyttelse mod tyranniske Foresatte? Eller er de farlige for Samfundet? Nej — de udbreder kun Velgærninger om sig. Men hvorfor forulæmper man dem da, hvorfor i al Verden, hvorfor?

Jeg stillede mig dette Spørgsmaal her i Solesmes; jeg søgte ærligt efter en gyldig Grund, som man kunde anføre mod denne Orden; jeg fandt ingen . . . Saa langt man gaar tilbage i Historien, ser man stadig, at den hellige Benedikts Sønner aldrig har blandet sig i politiske Kampe, de har ikke sluttet sig til noget Parti, aldrig har man funden nogen af dem indviklede i Rænker og Intriger . . . De beder kun og arbejder.

Selv de mest Uvidende er det ikke ubekendt, hvad Benediktinerne i de sidste 1300 Aar har gjort for Frankrig. De har opdyrket Jorden og kultiveret Aanderne; over alt, hvor de kom hen, groede Kornet og blomstrede Videnskaben . . . Enhver Forsker staar i Gæld til Benediktinerne. Selve den Civilisation, hvis Grundvold de har lagt, har ganske vist berøvet dem Monopolet paa Videnskaben. Men vore tidligere Læremestre er bleven vore Medarbejdere, og paa Kirkehistoriens Omraade yder de endnu stadig store Ting. Selv om dette imidlertid ikke var Tilfældet, vilde vor Taknemlighedsgæld dog blive lige stor. Denne Pligt er især bindende for vore literære og lærde Selskaber, thi de er Døtre af Benediktinerordenen. Ingen vilde have undret sig, om der fra denne Side havde løftet sig Røster til Gunst for dem, man nu jager bort . . .

Endnu en Gang betragter jeg nøje de haardtprøvede Mænd, jeg ser forsamlede i Choret i Solesmes. Og da mindes jeg en anden Forsamling, som jeg kun kender altfor godt. I Aanden ser jeg det ubeskrivelige Virvar, den larmende, meningsløse Travlhed, de af Lidenskab fortrukne

Ansigter, det blege Lys, hvori vilde Skikkelser gestikulerer fanatisk. Jeg hører rasende Taler eller sødlige Deklamationer eller Ord, der ikke kommer fra Hjærtet, men flyder fra en karakterløs Uslings Læber. Afstemningens Øjeblik er inde — det Øjeblik, for hvilket de fleste skælver. Hænderne ryster, Øjnene flakker uroligt hid og did, Tanken beregner, hvad det vil koste at stemme for Ret og Retfærdighed . . . Nu er Afstemningen forbi, hilst med vilde Jubelraab og Haanlatter fra den ene Side, fulgt paa den anden Side af Beklagelser og ynkelige gensidige Beskyldninger . . . Jeg sammenligner begge Lejre, Sejerherrernes og de besejredes. Hvis Menne-skets Aasyn er en Bog, hvori man kan læse Sjælen, og hvis ikke alle de Tegn skuffer, hvorpaa man kender frie og stærke Mænd fra deres Modsætning — saa vilde (mere siger jeg ikke) saa vilde en Maler blandt Munkene i Solesmes' Chor kunde finde Skikkelser, efter hvilke han kunde udkaste Bil-ledet af et ærefrygtindgydende Senat.

B o d.

Intention for Bønnens Apostolat i Februar 1902.

De fleste Christne — endda de fleste fromme Christne — troer at have *gjort Bod* nok, naar de iagttager Fredagsabstinensen og siger de Par Smaabønner, som deres Skriftefader har paalagt dem. Der er endogsaa dem, der finder, at Kirken paa dette Punkt er temmelig fordringsfuld, og som derfor af al Magt stræber hen imod at faa Fastelovene reviderede, skønt de allerede er lempelige nok.

Mon disse Christne har tænkt over, hvad Boden er god for og den vigtige Rolle, den spiller i det christelige Liv?

Boden er nødvendig til Syndens Soning. *Fyldestgørelsen* er en ligesaa væsenlig Del af Skriftemaalet som Syndsbekendelsen og Angeren. Nu synder vi alle og synder alle meget; det maa vi tilstaa i Ydmyghed og Oprigtighed. De, der paastaar, at de intet har at bebrejde sig, fører ofte et Liv, der paa ingen Maade er udadledigt — eller har ført et saadant Liv.

Boden er endvidere nødvendig til at bevare for Synd.

Vænder vi os ikke til Bodens Forsagelser, bliver vi lidt efter lidt begærlige efter Nydelser, ude af Stand til at bære

den mindste Ubehagelighed, til at paalægge os den ringeste Tvang, selv hvor vi er strængt forpligtede dertil. Med andre Ord: vi bliver et Bytte for alle Fristelser og udsat for alle Fald.

Desuden er det vor Pligt, ikke alene at tænke paa os selv. Vi er alle ét heneden; vi kan — og til en vis Grad bør vi ogsaa — gøre Bod for vore Brødre. Vor Herre har ganske vist lidt for os alle, men han vil, at de, som virkelig elsker ham, skal forene deres Bodsgærninger med hans og saaledes — som St. Paul siger — opfylde, hvad der *fattes* i Christi Lidelser.

Lad os da med sønlig Lydighed gribe enhver Lejlighed, Kirken giver os til at sone vore egne og andres Synder, i Steden for, fejgt og blødagtigt, at unddrage os den heldbringende Selvfornægtelse.

Lad os ogsaa i samme Bodens Aand tage mod de legemlige og aandelige Prøvelser, Gud sender hver af os til Straf for vore personlige Fejl og for at løsrive os fra Verden og føre os til ham.

Men lad os ikke nøjes hermed. Lad os selv føje noget til de Bodsøvelser, der er os paalagte. Lad os gøre Bod for Verdens Synder — og de har næppe nogensinde været talrigere, frygteligere og af den offenlige Mening mere forherligede end nuomstunder. Lad os gøre Bod for vore egne Synder, der maaske ikke er saa små eller saa let undskyldelige, som vi mener. Lad os modarbejde hin Tilbøjelighed, der gennemtrænger Tiden, til Luxus, Komfort, Velvære — en Tilbøjelighed, der trænger sig ind selv i de mest christne Familier under Paaskud af de Hensyn, man skylder Rang, Stand, andres Omdømme, Sundheden osv.

Lad os komme i Hu, at vi er Syndere. Lad os komme i Hu, at vor Mester levede i Fattigdom og døde i Galgen. Lad os komme i Hu, at hans Hjærte, hvis Billed vi saa ofte betragter, bærer et Kors og er omgivet af Torne.

Bøn:

O Jesu guddommelige Hjærte, ved Mariæ reneste Hjærte ofrer jeg dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for vore Synder og i Samfund med alle dine Hensigter i den hellige Messe.

Især ofrer jeg dem for, at alle Christne højmodigt maa gøre Bod for deres og Verdens Synder.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 6.

Søndagen den 9. Februar.

1902.

Munkevæsenet.

Fordom gør blind, og det er desværre som oftest en Blindhed, som ikke er til at hele. Det nytter lidet, at tænde et Lys, for dem, der er slaaede med denne Blindhed; de elsker deres Fordommens Mørke mere end Sandhedens Lys. Det er derfor heller ikke i den Hensigt at gøre de blinde seende, at jeg skriver denne Artikel; jeg er ingen Undergører. Min Hensigt er meget mere den at give de endnu seende en lille Vejledning, for at de ikke maa falde i Grøft, hvori de blinde vil føre dem.

Det drejer sig om en Artikel, der læstes i »Dannebrog« for 22. Jan. under Overskriften »Kritik og Program«. Det er en Anmeldelse af Dr. *Adolf Harnacks* Bog »Munkevæsenet«, oversat af Dr. *Ed. Lehmann*. De i denne Anmeldelse fremkomne Paastande har allarmet en Del Katholiker, og en af dem har bedet mig om at skrive et Par oplysende Ord i den Anledning.

Jeg har ikke læst »Munkevæsenet«, kommer vel heller aldrig til det. Oplysning kan jeg ikke vente af den, og læse den for Morskab eller af Nysgerrighed vilde i det mindste være syndig Tidsspilde. Det gøres for Resten heller ikke behov, dersom da Referatet i »Dannebrog« virkelig giver Kvintessensen af Harnacks Bog, og det tør man vel vente sig af Anmelderen R. P. R. Jeg skal derfor følge ham Sætning for Sætning.

»Det er ikke Munkevæsenets Historie, men dets Filosofi, her er fremstillet.« Det er godt, at Anmeldelsen begynder

med disse Ord, saa ved man da, hvad man har at holde sig til. Det er ikke Historie, thi deri kunde Dr. Harnack med sin unægtelig store Begavelse vistnok præstere noget, dersom han gav sig til at studere den uden at lade sig lede af sine dybtindgroede antikatholske, ja, antichristelige Fordomme, og dersom han gjorde sig Umage for at udfylde de mange store Huller, der endnu findes i hans historiske Kundskaber, og som netop skriver sig fra berørte Fordomsfuldhed.

Altsaa det er ikke Historie, Harnack byder sine Læsere, men Filosofi, selvfølgelig moderne Filosofi, Filosofi af den Slags, som Brentano sammenligner med Edderkoppens Spinden Traad ud af sin egen Krop, subjektive Følgeslutninger, der ikke støtte sig til objektive Forudsætninger og lader haant om Logikkens mest elementære Regler, m. a. O. rent subjektivt Fantasteri, som man stoltelig iklæder Hædersnavnet Filosofi. Hvad Resultatet heraf bliver, er det ikke vanskeligt at forestille sig.

»Oprindelig var »Das Mönchthum« et Foredrag, som Forf. holdt for en Forsamling af Præster; senere blev det en Bog, og samme Bog er blevet meget læst, og er udkommet i flere Oplag, forinden den blev oversat paa Dansk«. Her kun den Bemærkning, at Forfatteren kunde taget sig noget bedre for. Dersom han vilde give sine Landsmænd sand og paalidelig Oplysning om Munkevæsenet, hvorfor oversætter han ikke hellere Montalemberts berømte Værk? Dette er Historie, Harnacks Bog »Filosofi«; Montalemberts er Oplysning, Harnacks en Blinds Vejledning for Blinde.

»Bogen falder i to Afsnit. I det første behandler Forf. Munkevæsenet i Østen og i det andet Munkevæsenet i Vesten. Med stor Klarhed (?) og den sikreste (?) og grundigste (?) Kundskab (?) opruller Forf. Billede efter Billede af denne mærkelige kirkehistoriske Bevægelse, i hvilken Nerven er Flugt fra Verden, fordi Individet hviler i den mørke Anskuelse at Verden er fordjævlet.«

Her har vi den ægte protestantiske Grundanskuelse om

Munkevæsenet, ud fra hvilken der saa drages forskellige Folgeslutninger, der søger at overbyde hverandre i Urigtighed.

Altsaa »Individet hviler i den mørke Anskuelse, at Verden er fordjævlet«. Denne »mørke Anskuelse« kunde Harnack, som ogsaa hans Oversætter og Anmelder, allerede have set fremsat af den h. Paulus — rigtignok ikke med et saa kønt Udtryk. Eller hvad vil det sige, naar han skriver (Rom. VIII, 20): »Skabningen er underlagt Forfængelighed«, og (v. 22) »al Skabningen sukker og er tilsammen i Smerte indtil nu«, nemlig for at »blive frigjort fra Forkrænkelighedens Trældom« (v. 21) — hvad andet vil det sige end, at for Menneskets Synds Skyld er Guds Forbandelse udgaaet over hele Jorden? Og har ikke Gud allerede sagt til Adam: »Jorden være forbandet for din Skyld« (1. Mos. III, 17)? Denne Anskuelse har dog ikke afholdt Middelalderens dybt troende Folk fra at vie sig til de største verdslige Foretagender, dyrke Kunst og Videnskab med ligesaa stor en Iver som vor Tid, ja endda lidt til, bygge deres Pragtbygninger, ikke blot Gudshuse, men ogsaa Paladser, Slotte, ja borgerlige Vaaningshuse, der i Skønhed kappes med Nutidens stolteste Kongeboliger; m. e. o. deres »mørke« Anskuelser har ikke afholdt dem fra at forskønne sig Tilværelsen saa meget, som de formaaede.

Men Munkene da? Ja, lad os ikke glemme, at Munkene levede midt iblandt Folket, at de var de Troendes Lærere og Vejledere, deres Raadgivere i alle Livets Forhold. De maa da ikke have haft saa mørke Anskuelser endda!

Men de er dog flygtet fra Verden. Ja, vist saa. Men hvad er de egentlig flygtet bort fra? Fra det Onde i Verden, fra det den h. Johannes kalder for »Verden«, d. v. s. fra den Fordærvelse, fra det Hang til det Onde, fra den tredobbelte onde Lyst, der som Følge af Adams Syndefald bor i Mennesket og drager ham til Synd og Fordærvelse. Og for lettere at fly fra Verden i den Forstand, for sikrere at værne sig mod det Ondes Overmagt har de rigtignok ogsaa givet Afkald paa mangt og meget i Verden, som

de ellers uden Synd kunde have beholdt; de har ved at vie sig til Fattigdom, Afholdenhed og Lydighed rejst en tredobbelte Mur mod den tredobbelte onde Lysts farlige Angreb og tillige skaffet sig en Bane, ad hvilken de fuldkomnere kan efterkomme Herrens Bud: Tag dit Kors op og følg mig.

Dette har dog paa ingen Maade hindret dem i at tjene Verden, den af Gud skabte Verden, og Meneskene, som lever i den, paa alle kuntænelige Omraader. Eller har der vel, saa længe som Menneskeslægten bestaar, været Kulturbærere, der i velsignelsesrig Virksomhed kan maale sig med Munkenes? Hvor mangan en Ørk har de ikke forvandlet til et jordisk Paradis? Endnu i vore Dage var det Munke, de tavse Trapister, der maatte udtørre de pestaandende Sumpe ved Tre Fontane; den italienske Regering havde ikke kunnet det. Har ikke Munkene elsket og dyrket de højeste Kunster? Og sandelig — de har ikke gjort det med et mørkt Sindelag. Hvis man ret levende vil se, hvor der findes Lys og Glæde, hvor Mørke og Tung-sind, da sammenligne man Munken Fra Angelicos himmelske Kunstvisioner med netop de moderne Maleres Frembringelser, som har bortfjernet sig længst fra klosterligt Væsen og Sindelag. Og endelig, hvor er den Gren af Videnskab, som Munkene ikke har dyrket med Kærlighed og bragt til den højeste Blomstring? Det var ikke blot den hellige Videnskab, saa det er Munkene, vi har at takke for alle de dejlige Haandskrifter af Bibelen og Kirkefædrene, vi endnu ejer; nej, ogsaa de profane Videnskaber holdt de højt i Ære; og om det saa var de gamle hedenske Klassikere fra Hellas og Rom, saa er det atter Munkenes flittige Hænder, der har kopieret dem atter og atter og samlet dem i de store Bibliotheker; uden de »dovne«, »verdensfjendske« Munkes Flid var der næppe blevet levnet os saa mange af Oldtidens litterære Værker.

Dog er her ikke Pladsen til at gaa ind paa Enkeltheder. Sagen er ellers alt for bekendt og alt for dybt indgravet i Historiens Tavler. Men hvorfra da al den taabelige Snak om »mørke Anskuelser« og »Flugt fra Verden« osv. osv.? Det er, for at benytte mig af R. P. R.s Ord »ikke

Historie«, men »Filosofi«, det er Frase, som kommer af Fordom og igen tjener til at nære Fordommen, alt som den afhændes fra Slægt til Slægt.

»Paa forskellig Vis«, vedbliver Anmelderen, »udvikler Sagen sig i den østlige og vestlige Kirke, men i begge spiller Bevægelsen Bankerot.« Hvordan kunde det vel være anderledes? De »mørke Anskuelser« maa sikkert krybe i Skjul for vor Tids mageløse »Oplysning«, og »Flugten fra Verden« maa tilvisse stanses af den straalende Udvikling, Verdsligheden tager paa alle Omraader. Men lad os høre videre. »Prof. Harnack peger paa den russiske Greve Leo Tolstoj, i hvem han ser et Exempel paa den Hjælpeløshed, hvori det græske Munkevæsen er endt. Den mørke Christendom truer her med at slaa over i det mørke Hedenskab, som i Kirkens Historie bærer Navn af Manichæisme«. Nu har jeg aldrig hørt Mage. Den russiske Særling Tolstoj som Bevis for Munkevæsenets Hjælpeløshed! Ja, den Forfatter maa befinde sig i en saare hjælpeless Stilling, der bruger et saadant Bevis som Støtte for sine Anskuelser. Sligt betyder dog ikke andet end at erklære sin egen Videnskab bankerot. For Resten behøver vi ikke at forsvare det græske Munkevæsen. Den græske Kirke og det græske Munkevæsen har — om de end staa nok saa højt over det paaankede mørke Hedenskab — dog befundet sig i en Art Stagnation, siden de har skilt sig fra den gamle Kirke, i hvilken alene det overnaturlige Livs Kilder strømmer med udtømmelig Fylde.

Hvordan staa det saa til i Vesterland?

»I Vesterland, hvor Munkevæsenets Udvikling er saa nøje sammenknyttet med Reformen i Kirken, er det endt i den moderne Jesuitisme. I Stedet for et Samfund af Asketer er det blevet til et Selskab, der gennem Kirken politisk vil beherske Verden, og dets Verdensforsagelse er blevet til et Middel for Politik. Hermed har Munkevæsenet efter sin oprindelige Idé prisgivet sig selv og er blevet til en verdslig politisk Reaktion mod Kultur og Historie.«

Hvad skal man sige til det? Det simpleste er at sige, at det er Frase ligesom alt det andet, vi har hørt, Frase, som den ene snakker efter den anden uden en eneste Gang at prøve dens Rigtighed, Frase, som af den Grund er saa almindelig udbredt, fordi alle snakker den tankeløst efter, og af den Grund saa almindelig troet, fordi der er saa mange, der fører den i Munden. For at gendrive hele Afsnittet maatte man næsten skrive en Bog. Lad os anholde enkelte Udtryk.

»Munkevæsenets Udvikling er sammenknyttet med Reformer i Kirken.« Der er et Gran af Sandhed i disse Ord, men Forf. er ikke bleven sig deres Rækkevidde bevidst. En stor Del Ordener, vistnok de mere fremragende blandt dem, opstod ifølge særlig guddommelig Styrelse, naar den Fordærvelse, der hidrører fra den gamle Slange, i større Grad begyndte at faa Indpas i Kirken; men da var Forsynets Hensigt hver Gang, at gennem Ordenerne, gennem Munkenes hellige Exempel og Prædiken skulde Menneskene bevares for det truende, mørke Hedenskab eller føres tilbage fra det og paany og fuldkomnere indføres i Christendommens lyse og rene Aand.

»Moderne Jesuitisme.« Ja, det er en af de mest gængse Fraser, hvorom dog ingen ret ved, hvad den betyder. Af dem, som har opfundet den og bruger den, har maaske ikke én blandt ti nogensinde set en Jesuit, endsige haft nærmere Omgang med ham, og endnu langt færre, næppe én blandt Hundreædetusind har lært Jesuiterordenens Regler og Aand at kende. Frasen »Jesuitisme« eller hvad der lyder endnu mere hemmelighedsfuldt og faretruende, »moderne Jesuitisme« er i Kirkefjendernes Mund faktisk ikke andet, end hvad Harnack bebrejdede Ordenerne, »et Middel for Politiken.« Ordet er et Skalkeskjul for Hjærtets onde Hensigter. For ikke at sige, at man fører Kampen mod Katholicismen, siger man, at man kun kæmper imod »Jesuitismen«, men kalder med det samme al ægte Katholicisme, der ikke vil gaa paa Akkord med Tidsaanden for »Jesuitisme«.

Munkene »vil gennem Kirken politisk beherske Verden.« Man skulde have ventet, at Kirken gennem Munkene vilde beherske Verden. Begge Dele er lige forkert, hvis der menes *politisk* Verdensbeherskelse. Munkene bryder sig slet ikke om at beherske Verden; de har i al deres Færd kun deres egen Fuldkommenhed og Sjælenes Frelse for Øje. Og Kirkens Øjemed er ganske nøje det samme. Derfor staar

den i og for sig ganske ligegyldig overfor Verdens politiske Forhold, og Staterne har aldrig haft nogen større Støtte end Kirken, naar de kun ikke direkte blandede sig i Kirkens indre Anliggender. At værne om sin egen Eksistens har vel ogsaa Kirken Ret til.

Munkevæsenets »Verdensforsagelse er blevet til et Middel for Politiken.« Jeg haaber, at hvert tænkende Menneske af sig selv indser det meningsløse i denne Frase. Hvad i al Verden kan vel Munkenes Verdensforsagelse — det vil altsaa sige deres tre Løfter, deres tilbagetrukne Liv, deres personlige Askese — have med Politiken at bestille? Eller skal det kun sige, at enkelte Individider have talt et Ord med i politiske Spørgsmaal? Dette har jo f. Eks. Assumptionisterne i Frankrig unægtelig gjort. Men hvorfor skal det være dem forment? De er jo Statsborgere, lige saa godt som de andre. Og naar de agiterer for deres Sag, for Kirkens Interesser, der netop nutildags og netop i de katholske Lande trædes under Fødder som aldrig tilforn, hvem vil da fortænke dem deri, naar dog alle andre Partier har Lov at agitere saameget de vil, baade med ærlige og uærlige Midler, mest maaske med de sidste?

»Hermed har Munkevæsenet efter sin oprindelige Idé prisgivet sig selv« — derom kan der ikke være nogen Tale, da det »hermed« er grebet ud af Luften — »og er blevet til en verdslig politisk Reaktion mod Kultur og Historie.« Ja, naar mau udgiver de aabenlyse Uretfærdigheder mod Kirken, naar man udgiver skandaløse offentlige Bedragerier, naar man udgiver den alle Vegne tiltagende Vantro og religiøse Ligegyldighed, naar man udgiver den voksende Usædelighed, til hvis Hovedbærer desværre Kunsten og Litteraturen har degraderet sig, naar man udgiver alt dette for Kulturen, ja, da er Munkevæsenet en Reaktion, dog ikke af verdslig politisk, men af religiøs kirkelig Art. Det sidste er nu virkelig Tilfældet, og det er ogsaa Hovedgrunden, hvorfor Ordensstanden i den Grad er bleven Genstand for Verdens Had og Forfølgelse.

Anmelderen slutter sit Referat med følgende Ord: »Saaledes lyder Historiens Dom,« men her falder han øjensynlig ud af Rollen. I Begyndelsen har han jo forsikret os, at Harnack ikke byder os Historie, men Filosofi, — paa Bogens sidste Side derimod siger Forf., at »Historien« — læs: Fantasi-Filosofien — »viser ud over Munkevæsenet og hen til Luthers Prædiken om, at først det Menneske begyn-

der Christi Efterfølgelse, der i sit Kald og sin Stand ved Tro og tjenende Kærlighed arbejder med paa Guds Rige.« Disse Ord lægger det klart for Dagen, at det ikke er Historiens Dom, der taler saaledes, men »Filosofiens.« Historien behøvede ikke at vente paa Luthers Prædiken, for at komme til Erkendelse af en saa ligefrem christelig Sandhed. I den katholske Kirke og navnlig i Ordensstanden har man aldrig haft nogen anden Mening. Protestanterne siger ganske vist gerne det modsatte; en protestantisk Professor, Dr. Hermann *Schultz* i Göttingen har endogsaa forklaret: at i den katholske Kirke »søgte man ikke den rette Fuldkommenhed i at øve Kærlighed, men i en Askese, der flygter fra Verden og unddrager sig Samfundslivet;« og han paastaar, at dette Livsideal »med glimrende Skarpindsighed forsvares af Thomas af Aquino.« Nu er det netop den h. Thomas af Aquino, der lærer, at den christelige Fuldkommenhed bestaar i Kærlighed, at Fuldkommenhedens egentlige Væsen rummes i det store Bud om Kærligheden til Gud og Næsten.

Dette har da ogsaa stedse været det højeste Munkeideal. Drevne af Kærlighed til Gud og Næsten er Munkene dragne ud som Missionærer, for at lære Hedningerne den sande Tro og det sande Trosliv; drevne af »tjenende Kærlighed« har de aabnet Skoler for at undervise og opdrage den katholske Ungdom, har de bygget Hospitaler og Asylter for at tjene Herren i de fattige og syge, har de bygget Kirker for ved Prædiken og Skriftemaal at lede Folk paa Herrens Vej, har de øvet al Slags Haandværk og drevet Agerbrug, dyrket Kunst og Videnskab, med andre Ord de har af Kærlighed til Gud stillet *alle* deres Kræfter i deres Medmenneskers Tjeneste og gavnet dem uendelig mere end de, der nu saa bittert bekæmpe dem, nogensinde selv har prøvet paa at gøre dem efter.

Vi kan derfor godt slutte med et Ord af Adolf Harnack. Jeg ved ikke, om det staar i den her omtalte Bog, eller om det er skrevet et andet Sted. Det er citeret af »Münchener Allgem. Zeitung« af 15. Sept. 1896, og vi har i alt Fald her *Harnack contra Harnack*: »Hvo som skyder Munkevæsenet foragtelig til Side, kender det ikke. Hvo, som kender det, vil indrømme, hvormeget vi kan lære af det. Ja, han vil her kunne lære, ikke som af en Modstander, men som af en Ven, uden Skade, ja, til Gavn for sit evangeliske Standpunkt.«

57.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 7.

Søndagen den 16. Februar.

1902.

En Bog om Florens.

Denn was man so den Geist der Zeiten nennt,
ist oft genug der Herren eigener Geist.

Goethe.

Hen af sine mest udbredte Bøger har Harnack sagt følgende:

»Absolute Domme kan vi ikke fælde i Historien. Det er en Erkendelse, som nutildags staar uomstødelig fast. Historien kan kun sige os, hvad der har været, og om vi end tager os for at belyse, sammenfatte og bedømme de stedfundne Begivenheder, maa vi for Himlens Skyld ikke tro, at vi kan drage almengyldige Værdibestemmelser ud fra vor historiske Betragtning. *De* er altid et Værk af vor Subjektivitet; vi frembringer dem med vor Følelse og vor Vilje...«

I vore Dage, da der tales saa meget om *objektiv* Historieskrivning, er denne Tilstaaelse af en fremragende moderne Historiker værd at lægge Mærke til. Og unægtelig maa man, overfor mange Frembringelser af moderne Historieskrivning, sande Rigtigheden af Harnacks Ord.

Der er jo i vore Dage gaaet Aandrighed i Historien. Den blotte, nøgterne, annalistiske Fremstilling har længst været af Mode. Historien er i Nutiden bleven en *Kunst* — men dermed er den ogsaa for en Del ophørt at være Historie. Som Georg Brandes har sagt det i sidste Bind af »Hovedstrømninger« — Virkeligheden er af denne Historieskrivning bleven lagt paa en Prokrustesseng, Begivenhederne er bleven pressede ind i Theoriernes Jærnramme. At bru-

ge denne Prokrustæsseng er en af de mange nye Ting, Georg Brandes har lært Danmark.

Nu er det unægteligt, at en vis Kunst altid er nødvendig for at kunne skrive Historie. Begivenhedernes Rækkefølge viser sig ved første Øjekast som en forvirret og forvirrende Dynge Aarstal og Kendsgerninger. Det er hermed som med Sandet paa Fysikerens Glasplade; et Strøg med en Violinbue over Pladens Rand — og Sandet ordner sig i skønne Klangfigurer. Men man bør ikke lave falske Klangfigurer ved selv at ordne Sandskornene, saaledes som man synes, de kunde ligge pynteligst.

Heri gør imidlertid altfor megen moderne Historieskrivning sig skyldig. Forskeren medbringer til sit Studium et System af Ideer, som han ønsker bekræftet af Virkeligheden. Resultatet er givet forud for Studiet. Der regnes hen imod et Facit, man vil, skal komme ud.

Og dette Resultat, dette Facit beroer i mange Tilfælde ikke paa andet end en *Fordom*. En For-Dom — en Dom, fældet før Præmisserne er undersøgte. Det er i vore Dage almindelig Skik at betro sig til sig selv, at stole paa Indtryk, at lade sig lede af Stemninger, Indskydelser, øjeblikkelige Følelser. Mangt moderne Menneske lader sig, næsten viljeløst, beherske af sine Sympathier, Antipathier, Idiosyncrasier. I dette Personlighedens — eller bedre: Personlighedselementernes — frie Spil ser man en Vej til Sandheds-erkendelse. Modsat det gamle Ord: »I Sandheden er Frihed« synes det nu hos mange at hedde »I Friheden er Sandhed«.

Det Bærende i en saadan Historieskrivning er da Historikerens Subjekt. Ved Opdragelse, Studier, Tradition er han kommen til et vist Livssyn. Der gives Ideer, ja Ord, som ved deres blotte Klang stemmer ham gunstig — andre overfor hvilke hans Hjerter sammensnøres og hele hans Væsen tillukkes som overfor en Fjende. Alt det Nye, en saadan Aand under sit Studium møder og paa en eller anden Maade kommer til at synes om, vil han uvilkaartigt

søge at indordne paa de lyse, tiltalende Ideers Side; alle Personer og Institutioner derimod, som han i Kraft af sine Fordomme finder Mishag i, faar sort Stempel og skydes over paa den Side, hvor der er evigt Mørke og stedsevarende Fordømmelse. Denne Proces foregaar udelukkende i Kraft af Forfatterens Følelse som vælgende, sondrende og skabende Princip. Det bliver i en saadan Historieskrivning ikke Sandheden, der faar, hvad Sandhedens er, men Forfatteren, der faar, hvad han ønsker sig.

Et Exempel paa Historieskrivning af denne Art har man i moderne protestantiske Skildringer af et Fænomen som *Munkevæsenet*. Det vil vanskelig kunne nægtes, at Protestantismen hviler paa et Brud med den katholske Kirke og specielt med denne Kirkes mest katholske Institution: Klosteret. Fra Klostrene brød de første Protestanter ud — Klostrenes Ophævelse var altid Tegnet paa, at et Land blev protestantisk. Endnu i vore Bedstefædres Historieskrivning var Munkene Bærere af Mørkets og Fordummelsens onde Princip.

Da hændte det, at ikke faa Historikere, først nogle enkelte blandt vore Fædre, senere mange blandt vore Samtidige, kom til at synes godt om dette Klostervæsen, disse Munke og deres Liv. Det befandtes, at Klostre og Munke havde gjort Landene meget godt, havde opdraget Folkene, fremelsket Kunst og Videnskab. Det blev endvidere klart, at skulde der virkelig tales om Christi Efterfølgelse, saa maatte man søge den virkeliggjort blandt Klostrenes Helgener og ikke blandt de ofte meget verdsligsindede Reformatorer i de forskellige Lande. Personligheder som den hellige Franciscus af Assisi, den hellige Bernard, den hl. Katharina af Siena begyndte at øve en dragende Magt ogsaa over de protestantiske Gemytter. I San Marcos Kloster i Florens lærte man Fiesoles Fresker at kende og kom til at elske dem. Og alt dette — ligefra Klosterlivet til Fra Angelico — vilde man nu gerne have over til sig. Det skulde bringes til at falde i Traad med Luther og Melanchthon, med Goethe og

Schiller, med Hegels Filosofi, Principperne af 1789, Brande-
sianismen eller hvilke Værdier, man ellers medbragte hjem-
me fra. Den gamle, foragtede Katholicisme skulde berøves
sine sidste Lam — alt skulde tilhøre hin Frihedens og Fri-
gørelsens Aand, fra hvilken det forud var givet, at alt godt
udsprang.

Det var en Følelsens Logik, der her gjorde sig gæl-
dende, men Konklusionen fulgte derfor ikke mindre strængt
af Præmisserne. Fra Katholicismen, fra den katholske Kirke
som saadan, *kunde* intet godt og værdifuldt komme — saa
meget stod fast. Nu var imidlertid Klostrene, Helgenerne
og Fra Angelico baade gode og værdifulde og syntes dertil
at have deres Oprindelse fra Katholicismen. Da dette var
umuligt, maatte de stamme fra et eller andet skjult godt
Princip, der banede sig Vej tværs gennem den onde Katho-
licisme og paa Trods af denne — med et andet Ord: fra
Protestantisme. Heraf fulgte da, at baade kirkelig Kunst,
katholske Helgener og katholske Munke egenlig var *prote-
stantiske*.

Saa opfandt man da en *Disharmoni* mellem Kirken
og Helgenerne og en anden Disharmoni mellem Kirken og
Klostret. I den danske Literatur beroer en Bog som Henry
Ussings »Frans af Assisi« paa den første Ide, en Bog som
Dr. Moltesens »Det kristne Munkevæsen« paa den anden.

Men ikke blot paa Kirkehistoriens, ogsaa paa *Kultur-
historiens* Omraade gjorde disse Tankegange sig gældende.
Rimeligt nok har de bredt sig dertil ved direkte Overfø-
relse. Fælles for begge Omraader er i hvert Fald hin Sub-
jektivisme, der i den personlige Følelse finder Afgørelsen
af alle Vanskeligheder, og som imod alle Indvendinger fra
den historiske Kendsgernings Side frejdigt gentager sit: *Sic
volo, sic jubeo*. Helgenerne, Munkene, Freskerne i San
Marco *maa* ikke høre den katholske Kirke til — *ergo* gør
de det heller ikke. Argumentet er typisk.

Betragtninger som disse kunde anstilles over mere end én Frembringelse af moderne kulturhistorisk Fremstillingskunst. De er imidlertid særlig fremkaldte ved Læsningen af Dr. Theodor Bierfreunds store, rigt illustrerede Bog *Florens*. (Gyldendals Forlag. 1901. 256 Sider).

Næsten strax paa Bogens første Blade mærker man, i hvilken Vilkaarlighedens Aand denne Bog er skrevet. Det første Kapitel er en Skildring af det berømte Kloster San Marco i Florens og af Fiesoles Fresker dér. Dr. Bierfreund skriver da (S. 6):

»Fra Giovanni da Fiesole var Domenikaner;*) men det er som et rent Tilfælde, der fører ham ind i den Orden; han hører hjemme hos Frans af Assisi; fra ham er han i Virkeligheden udgaaet.«

Hvem siger nu dette med saa megen Sikkerhed? Dr. Bierfreund alene; han anfører ingen Beviser, citerer ingen Kilder.

Og hvorfor fremfører han denne Paastand! Fordi en af Hovedidéerne i hans Bog er denne: St. Franciscus og alle, der aandeligt hører sammen med ham eller udgaaer fra ham, vil jeg anerkende: jeg vil fremstille dem som Inderlighedens Repræsentanter mod Udvortesheden, som Frihedens Repræsentanter mod Kirken, som Protestanter før Protestantismen. Paa denne Side maa derfor alt Godt indrangeres — altsaa ogsaa Fra Angelico!

Den hellige Dominikus derimod synes Bierfreund ikke om. Lad ham da gaa over til den anden Side — dér, hvor ogsaa »Kirken« er! Der kan han staa sammen med Paven, Præsterne og alle Mørkets andre Magter!

Et Ledemotiv i Dr. Bierfreunds Bog bliver da dette: Florens som Valplads for en Kamp mellem Frans af Assisis Aand — der erklæres for ét med Protestantismen — og St.

*) Dr. B. skriver Bogen igennem *Domenikaner* for *Dominikaner*, ligesom *Domenikus* for *Dominikus*. Dette er sikkert uholdbart. Det hedder paa Latin *Dominicus*, paa Italiensk *Domenico*. Men man kan ikke blande disse to Former sammen.

Dominikus Aand — der er Kirkens, Catholicismens. Efter dette Skema vrides, vendes og vrænges det foreliggende Stof.

Det første, Dr. Bierfreund nu har at gøre, er at sikre sig Fra Angelico. Dette mener den danske Skribent at kunne iværksætte ved hin apodiktiske Erklæring.

Han lader det dog ikke blive ved denne alene — han støtter den med flere andre. Ingen af disse hans Udsagn er imidlertid Argumenter; de gaar alle kun ud paa at tilvejebringe Ideassociationer i den Læsendes Sind, Stemningsfordomme *mod* Dominikus, *for* Franciscus.

Saaledes hedder det S. 10, efter en Skildring af Fra Angelicos skønne Korsfæstelsesbillede i Kapitelsalen i San Marco:

»Billedet, skønt malet af en Dominikaner, stammer lige ned fra Frans af Assisi, har intet med *Spanieren* Dominikus at skaffe.«

At der her ved Betegnelsen »Spanier« skal kastes en Uhyggestemning af Inkquisition og Tortur over St. Dominikus' Navn er utvivlsomt.

Paa samme Maade kan Dr. Bierfreund, da han senerehen gør Rede for hver enkelt af de under Korset knælende Munkeskikkelser, ikke finde noget videre tiltalende ved Billedet af St. Dominikus. »Han er en smuk Præstesikkelse, siger han, men bærer ikke Præget af den fuldstændige Hengivelse der betager saa mange af de andre.« Derimod er Frans af Assisi »den skønneste, den dybest følte og fineste sete af alle Skikkelserne.«*)

*) At der her gør sig et *parti pris* gældende, og at Dr. Bierfreunds Syn er fuldstændig ufrit og hildet af, hvad han paa Forhaand ventte at finde udtrykt i Billedet, ses klart lidt længere henne i Beskrivelsen af den samme Freske. Idet Doktoren nemlig anser den næst St. Dominikus ved Korsets Fod knælende Skikkelse for den hellige *Benedikt*, udbreder han sig over, hvorledes man her ser »den fornemme Mand, Adelsmanden mellem de andre; hans magre Legeme, der tegner sig fortræffeligt under Skjorten, og hans dejlige, skarpt skaarne Hoved bærer Adelspræget.«

Saaledes gaar det da videre gennem Bogen — med stadig partisk og fordomsbestemt Fremstilling af alle Kendsgerninger. Lad os imidlertid ikke endnu følge Dr. Bierfreund udover de første Blade — lad os for Alvor stille det Spørgsmaal: Var der, som den danske Skribent mener, en Modsætning tilstede mellem Fra Angelico og den Orden, hvori han — kun ved »et rent Tilfælde« — indtraadte? Havde Fra Angelico virkelig mere tilfælles med St. Franciscus og den fra ham udgaaede Bevægelse?

For det første er det næppe meget sandsynligt, at den 20 Aar gamle og, ifølge Vasari, som Kunstner fuldt uddannede unge Mand ikke skulde have truffen *et Valg*, da han blev Dominikaner i Fiesole sammen med sin Broder Benedetto. Der var jo ogsaa Franciscanere i Florens, den Gang som nu, ude i Santa Croce; Giottos store Navn kunde tilmed tænkes at maatte drage netop did. Naar Fiesole dog ikke blev Franciskaner, men Dominikaner, tør det derfor tænkes at bero paa et bestemt *Kald*. Hver af de store Klosterfamilier indenfor den katholske Kirke har jo sit særegne Præg og drager af den Grund forskellige Naturer. Den, som har Anlæg til at blive Benediktiner, vil næppe føle Kald til at virke som Kapuciner eller Jesuit. Dr. Bierfreund vil i sin Bog hævde Franciskanerne Monopol paa religiøs Inderlighed. Ved han da ikke, at netop gennem *Dominikaneror-*

Dette vilde have været fortræffeligt, hvis Fra Angelico virkelig her havde malet Patriciersønnen St. Benedikt af Nurcia. Som Kardinalshatten paa Jorden viser, forestiller Billedet imidlertid — *den hellige Hieronymus*, en Mand fra Dalmatien! Den rigtige St. Benedikt staar længere tilbage iført sort Cuculla.

Saaledes afhænger det Sete af Øjnene, der ser. Ved Siden af et Fejlsyn som dette — et »aandfuldt« Fejlsyn ganske vist, men dog ét! — er det af mindre Betydning, at Dr. B. anser »den fjerde i Rækken... som paa en saa betagende Maade trykker en Taare ud af Øjet« for »Bernhard fra Clairvaux.« Den virkelige St. Bernhard knæler lige bag St. Franciscus, kendelig bl. a. paa sin hvide Kutte. Hvidt var altid Citeaux' Farve; Dr. Bierfreunds St. Bernhard er derimod klædt i Sort.

denen gaar der en af de dybeste mystiske Strømme, Kirkehistorien har kendt? Kender han ikke den hellige Katharina af Siena, Suso, Tauler, Mester Eckart? Dr. Bierfreund ser kun Dominikanerne som *Domini canes*, som Kætterdommerne og Inkvisitorerne. Han vilde have faaet en anden og bedre Forstaaelse af Dominikaneraanden, hvis han i San Marcos Celler, foran Fiesoles Fresker, havde læst nogle Sider f. Ex. af Susos *Visdomsbog* eller Catarina af Sienas Breve. End ikke hos Bonaventura har Franciscanerne en inderligere Mystik. Og det er dog utænkeligt, at *alle* Frans af Assisis aandelige Ætlinge »ved et Tilfælde« skulde være gaet ind i Dominikanerordenen . . .

(Fortsættes).

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 8.

Søndagen den 23. Februar.

1902.

En Bog om Florens.

(Fortsat.)

Med Udgangspunkt fra hin Freskens St. Benedikt, som er en St. Hieronymus, begynder nu Dr. Bierfreund at skildre *Benediktinerne* og deres Betydning for Florens — repræsenteret ved den dejlige Kirke, som alle Italiefarere kender: San Miniato ovenfor Florens.

Den danske Skribent søger først og fremmest at karakterisere *Benediktineraanden*. Ægte subjektivistisk lader han sig imidlertid ved dette Arbejde lede af Indtryk, Stemninger, Følelser. Han dekretorer en Række Ting — »saaledes og saaledes var Benediktinerne« — men han beviser ikke disse sine Paastande. Flere af dem er rigtige — andre forkerte — alle staar de paa samme Grundvold: Dr. Bierfreunds Ord. Exempelvis anføres følgende (S. 14):

»Der skulde ikke være noget Tillidsforhold mellem Benediktinerne og deres Gud, men et Afhængighedsforhold, en stadig Syndsbevidsthed, en krybende Angst.«

Dr. B. skriver dette, fordi han har Brug for det. Benediktinerne skal nemlig senerehen tjene som mørk Folie for det lyse Franciscanerevangelium. Det er kunstneriske Hensyn, som gør sig gældende. Prokrustessengen er i Arbejde.

Men ingen kunstneriske Hensyn kan retfærdiggøre en Omgaaen af den historiske Sandhed. Og hvis Dr. Bierfreund for at lære Benediktineraanden at kende, f. Ex. havde læst den hellige Regel — intet urimeligt Forlangende — saa

vilde han i Regelens Kapitel VII. have kunnet faa følgende Indblik i St. Benedikts Tanke:

Der er tolv Trin, ad hvilket Mennesket maa stige op, før han naar den fuldkomne Ydmyghed. »Men det *første* Trin har Mennesket naaet, naar han stedse beholder Guds Frygt for Øje og vogter sig, saa meget han kan, for at glemme den, og altid tænker paa, hvad Gud har befalet.« Det *andet* Trin er dernæst, ikke at være indtaget i sin egen Vilje, det *tredje* er, af Kærlighed til Gud i Lydighed at underkaste sig de Foresatte o. s. v. Saaledes gaar det videre indtil det tolytte Trin, hvorom det hedder:

»Det tolvte Trin af Ydmyghed har Munken naaet, naar han ikke blot er ydmyg i Hjærtet, men ogsaa i det Ydre viser denne Ydmyghed for alle, som ser ham. Naar han nemlig overalt . . . stadig holder sit Hoved bøjet og sit Blik sænket mod Jorden; naar han stedse for sine Synders Skyld betragter sig som skyldbetyngt og allerede i Aanden ser sig stillet for den frygtelige Domstol, idet han i sit Hjærte uafladeligt gentager hint Ord, som Tolderen i Evangeliet sagde med Øjnene rettede mod Jorden: »Herre, jeg er ikke værdig at løfte mine Øjne til Himlen« (Luc. XVIII, 13).« —

Saavidt giver Reglen Dr. Bierfreund Ret. Men saa følger:

»Er Munken nu steget opad alle disse Ydmyghedens Trin, saa vil han snart naa *hin fuldkomne Kærlighed til Gud. som driver Frygten ud*, og alt, hvad der før var ham vanskeligt, vil han i denne Kærligheds Kraft kunne gøre helt uden Besvær som noget, der forstaar sig af sig selv, og som sker, ikke af Frygt for Helved, men af Kærlighed til Christus og ifølge den gode Vane og af Glæde ved Dyden. Dette vil Herren i sin Miskunhed virke ved sin Hellig Aand i sin Tjener, saasnart han er bleven rensset for Synder og Fejl.«

Med andre Ord — Benedikt lærer med Hensyn til det aandelige Liv ikke andet, end hvad allerede St. Augustin

havde sagt: *Timor medicamentum. charitas sanitas*. Det var ingenlunde hans Mening at holde sine aandelige Børn tilbage paa Frygtens Rekonvalescens-Standpunkt. Og St. Franciscus var senerehen ikke mere forskellig fra St. Benedikt, end at ogsaa han kunde bede Tolderens Bøn — som overhovedet enhver virkelig Christen maa kunne det. Man læse for San Francescos Vedkommende det vidunderlig skønne niende Kapitel i *Fioretti*: »Hvorledes San Francesco lærte Frate Leone at svare, men Frate Leone kunde ikke sige andet end lige det modsatte af, hvad San Francesco vilde.«

Det vilde føre for vidt, i det Enkelte at gennemgaa alle Dr. Bierfreunds subjektive Paastande og Domme. Bogen vrimler af dem. S. 17 hedder det saaledes: »Hvad der var særligt for Christdommen, var Forsagthed, Svaghed og Angst — tre Egenskaber, hvormed den erobrede Sindene, fordi Verden da var fuld af dem.« Meningen maa vel være, at de mest forsagte, svage og ængstelige i Tiden blev Christne. Formodenlig var det saa ogsaa af lutter Forsagthed, Svaghed og Angst, at de Christne blev *Martyrer*? — S. 22: »Kvinden kommer ved kønslig Afholdenhed til at beherske Mændenes Fantasi i en ganske umenneskelig Grad.« Forfattere som Armand Silvestre, Catulle Mendès og Guy de Maupassant, hvis hele Digtning unægtelig beskæftiger sig med Kvinden paa den Maade, Dr. Bierfreund mener, har sikkert deres strængt asketiske Liv at takke herfor? Og hvad mener Dr. Bierfreund om den bekendte Søjlehelgen og Selvplager Boccaccio?

Men det vilde blive ensformigt, at følge den danske Skribent gennem alle hans Hjertes Postulater. Ét Princip gennemtrænger imidlertid Bogen og kan derfor gøre Krav paa en særlig Undersøgelse. Det er Paastanden om, at alt Godt og Værdifuldt, som Oldtidens og Middelalderens christne Kultur frembragte, stod i bevidst eller ubevist Opposition til Kirken — at det derfor altsammen er at betragte som Forberedelse til hin store *Frigørelse fra Kirken*, hvis historiske Navn er Protestantismen.

Det er naturligvis først og fremmest vor egen kære hellige Franciscus, der skal gøres til Protestant. Sabatier, Ussing, Bierfreund og hvad de allesammen hedder, de lærde Mænd i og udenfor Danmark — de kan ikke unde os Katholiker San Francesco. Vi maa ikke beholde *il santo poverello*.

Det hedder derfor (S. 48) om ham:

»Hans andet Bud var Ydmyghed« (det første var Kærlighed til Menneskene) »Brødrene skulde opøve sig selv og hverandre i Ydmyghed, enhver af dem skulde være den mindste; hau selv følte sig som den mindste af alle. Hans Gærning var jo, ham ubevidst, et *Oprør mod Kirken* og en *Modsætning til det hidtidige Munkeliv*. Men han brød ikke med Kirken, og han gjorde ikke Front mod Benediktinerne.«

Hvori laa da den principielle Modsætning mellem St. Franciscus og Katholicismen, specielt Benediktineraanden? Dr. Bierfreund kan ikke mene, at den laa i St. Franciscus' Ydmyghedsprædiken — som allerede ovenfor vist forkyndte ogsaa den hellige Benedikt Ydmygheden (som »den Himmelige, Jakob saae i sin Drøm« (*Regula*, Cap. VII). Nej, siger ogsaa Dr. B., Forskellen laa i, at Benediktinerne »havde forsaget Verden for deres egen Skyld« : for at frelse sig selv, men Franciscus og hans Disciple forsagede den »for Verdens egen Skyld« : for at frelse den. Dette var det Nye, og dette Nye saa Kirken skævt til.

Dr. Bierfreund har ikke Ret i denne sin Paastand. Der er i San Francesco ganske lige saa meget af Anakoreten som i den hellige Benedikt af Nurcia. Man gaa en Gang til *Carceri* oppe i en af Monte Subasios Kløfter og besøge dér de Huler, i hvilke Franciscus og hans første Disciple boede. Det er ganske de første Ørkeneremiters Laurer, det er St. Benedikts *Sagro Speco*. Man læse om de oprindelige Franciscaneres Liv — deres Ophold i Skovene, deres lange Bønner i Ensomheden. Hensynet til den *egne* Frelse var lige saa meget en Drivfjeder for dem, som for

Benediktinerne. »Saa stort er det Gode, jeg venter mig,« sagde St. Franciscus, »at al Lidelse er mig en Fryd.« Paa Maattekapitlet lød hans Ord: »Store Ting har vi lovet, større er lovet os. Lad os overholde hine, stræbe efter disse. Nydelsen er kort, Straffen evig. Lidelsen er ringe, Lønnen stadig. Mange ere kaldede, faa Udvalgte. men alle skal faa retfærdig Gengældelse.«

Hvor kan man endvidere sige om Benediktinerne, at de ikke saaledes som Franciscanerne havde til Formaal »at gaa ud blandt Menneskene, vinde dem og frelse dem«? Kender Dr. Bierfreund da slet ikke den benediktinske Missionshistorie? Ved han ikke, at Benediktineren Gregor den Store udsendte Benediktineren Augustin til England for at »vinde og frelse« Anglerne? Véd han ikke, at Holland, Nordtyskland, ja, at *Danmark* og Sverig skylder Benediktinermisionærer Christendommen? Sikkert véd han det — men i det kunstneriske Billede, han udkaster, har Benediktinerne nu én Gang faaet den Rolle tildelt at være Skygge.

* * *

Der kunde her være Anledning til at anstille en lidt mere omfattende Betragtning.

Det er en almindelig Fejl hos protestantiske Forskere, der beskæftiger sig med katholske Personer og Forhold, at lægge deres egen af Revolutionsideer gennemtrængte Opfattelse ind i Skildringen. Denne Vildfarelse er ikke forsættlig, men beror paa følgende:

Siden Reformationen i det sextende Aarhundrede er der indtraadt en *Skilsmisse* mellem de to Principer, hvorpaa Kulturudviklingen beroer: *Autoriteten* og *Individualismen*. Den sande Autoritet nemlig, som er Guds Autoritet, og den sande Individualisme, der er 'en Virkning af den samme Guds Aand i de Enkeltes Hjærter, kan aldrig komme i Strid. Derfor er de katholske *Reformatorer* aldrig *Revolutionære* — man tænke paa en St. Bernhard, der i det

tolvte Aarhundrede reformerede Kirken og Verden, en St. Filip Neri, der i det sextende Aarhundrede fornyede Christenheden. Kirken, som er Organet for Guds Autoritet, kan vel stille sig afventende og prøvende til de sande Reformbestræbelser, men ender altid med at anerkende dem og optage dem i sig. Saaledes var det Tilfældet med den h. Franciscus i det trettende og med St. Ignatius af Loyola i det sextende Aarhundrede.

Efter Reformationen er dette Forhold imidlertid forandret, og i den ikke-katholske, til Dels ogsaa i den katholske Verden, faaar man nu et andet Skue at se. Istedendfor den sande Autoritet er traadt en *falsk* — den *menneskelige Absolutismes*. Kun Gud er i Sandhed Suveræn — men nu gør Menneskene sig til det. Og mod disse menneskelige Suveræner, deres Tyranni, deres Undertrykkelse, rejser sig nu Individualismen som *Revolution*. Derfor er den nyere Historie bleven en Række Kampe mellem Absolutisme og Frihedsaand. Og derfor har et moderne Menneske saa vanskeligt ved at forstaa det store katholske *Baa-de-Og* — saa vanskeligt ved at opfatte Kirkens Helgener anderledes end som liberale Frihedsmænd. Men de Hellige hører hjemme i en Verden, hvor der er Harmoni mellem Autoritet og Frihed.*)

* * *

*) Af samme Grundfejlsyn som Dr. Bierfreunds Bog lider et andet, iøvrigt meget interessant Værk — Dr. Vedels »By og Borger i Middelalderen«. Se f. Ex. S. 121 (Motsætning mellem »Kleresiet« og »fri, gemytfuld Lægmandsreligiøsitet«.) S. 123 (»privat Husandagt og Opbyggelse, emanciperet fra Kirkens officielle«.) S. 126 (»Tiggermunkene . . . gør fælles Sag med Smaaborgerne mod de store Fyrster og *mod Kirken*«.) S. 139 (»Borgerne vil sætte et indre, religiøst Personlighedsliv i Stedet for Kirkens Besørgelse af de hinsidige Interesser«) o. s. v. — Det er den protestantiske Dualisme mellem *Højkirke* og *Pietisme*, den politiske Dualisme mellem *Konservative* og *Liberale*, der af Dr. Vedel overføres paa det katholske Liv.

Ganske fejlagtigt hedder det altsaa (S. 50 flgd.) om den hellige Franciscus' Virksomhed:

»Folket modtog ham overalt med Jubel, fordi det følte, han var ét med det. Det var mod Kirken, Kampen førtes . . . (og Kirken) følte, at hans Person var en Magt, den ikke kunde lade ude af Betragtning og ikke kunde undertrykke . . .«

Imidlertid blev denne Kamp ikke sejrrig — Kirken *bandt* Franciscus, siger Dr. Bierfreund. »Han døde, slagen paa alle Punkter, og han, der vist aldrig havde sagt en Løgn, hans Død blev Udgangspunktet for en Løgn, der blev autoriseret gentagende af Kirken« (Dr. B. sigter her til *Stigmatisationen*, for hvilken han paastaar der »intet fuldt troværdigt Vidne findes*) . . . »Han havde kæmpet og kæmpet for at være fri; han oplevede selv at se sit Følge bagbundet« osv. osv.

Saaledes gaar det videre gennem hele Skildringen af St. Franciscus. Det er Protestanternes stadige Kunstgreb — at ville være de *sande* Disciple af de katholske Helgener. De vil berøve Kirken dens Blomster og smykke sig selv dermed.

Men vi, som virkelig kender St. Franciscus' Aand, lader os ikke narre deraf. Vi ser ikke den sande Franciscaner i Professor Sabatier fra Paris eller Dr. Bierfreund fra København — trods al deres Begejstring for de mest uforsonlige Fattigdoms- og Ydmyghedsprinciper, al deres Forargelse over Kirken, der har »forringet« St. Franciscus' Ideal og »verdsliggjort« hans Indstiftelser. Thi vi véd, at det langt mindre er af Kærlighed til Franciscus end af Had til Kirken, at disse Mænd taler saaledes. Var det modsatte Tilfældet, saae vi vel nok Dr. Bierfreund, Monsieur Sabatier og *tutti quanti* sælge deres Ejendele, give Pengene til de Fattige, og barfoddede, med et Reb om Livet, trække sig tilbage til Ensomheden eller gaa ud i Verden for at prædike

*) Herom se senere i Artiklen.

Bod. Men disse Mænd vil ikke *tjene* St. Franciscus, men *bruge* ham — ikke *følge* ham, men *tvinge* ham. De er hans egenkærlige Venner, og deres Nidkærlighed for ham er falsk. Derfor er der i en eneste gammel uvidende Kapuciner mere af St. Franciscus' Aand, end i alle de andres Lærdom tilsammen.

Naar derfor en af disse lærde Mænd nu kommer og — som Dr. Bierfreund (S. 64) — vil forklare os, at »den elskelige Broder Frants, Menneskers og Dyrs Broder, den rødmussede, rødkindede Yngling, *under Kirkens Behandling* var bleven til en asketisk Fanatiker«, da maa der i Sandhedens Navn nedlægges Protest mod en saa tendentiøs og vrængende Fremstillingsmaade. Hvad Dr. Bierfreund kalder »en asketisk Fanatiker«, var den hellige Franciscus længe før »Kirken« — efter Dr. B.s Opfattelse — fik ham »under Behandling«. Hans frivillige Fattigdom, hans megen Faste, de strænge Bodsøvelser, der fylder saa stor en Del især af hans tidligere Liv, viser klart dette. Men Dr. Bierfreund er, i sin Iver for at gøre sin Helgen rigtig tiltalende for et protestantisk velnæret Publikum, ikke langt fra at skildre ham som en ung Oehlenschläeger — en Repræsentant for den glade Naturalisme! (Slattes.)

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1.—2.

KATHOLIKEN

Religøst af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 9.

Søndagen den 2. Marts.

1902.

En Bog om Florens.

(Sluttet.)

Og dog er til Syvende og Sidst denne Bog af Dr. Bierfreund skreven for at bevise — at den højeste Kunst i Verden har sit Udspring i Christendommen!

Strax i Bogens Begyndelse (S. 5) skriver Forfatteren nemlig saaledes:

»Den første Morgen, jeg var i Florens — det var en Langfredag — traf jeg en dansk Theolog, som sagde til mig: Nu skal jeg føre Dem hen til det Bedste i Florens. — Og han tog mig hen til det ophævede Dominikanerkloster San Marco. Hvor sandt han sagde, vidste da hverken han eller jeg. Men han traf det rigtige. Fra det Besøg grunder sig for mig *en helt ny Opfattelse af den store Bevægelse, der kaldes Renaissance. Alltid havde jeg troet, at den var en Genfødelse af græsk Aand og Kultur paa Baggrund af et moderne Hedenskab. Og nu syntes jeg at skimte, at den var en Opbyggelse af Livet paa rent christelig Grund, at den var gennemsyret af Christendommen, og at Hedenskabet var en paaklistret Udvæxt, ikke en Gang en Skal.*« (Udhævelserne af »Katholiken«).

Dette gaar unægtelig lige stik imod, hvad der for 30 Aar siden var godt Latin paa det radikale Bjærg i Danmark. Georg Brandes havde da doceret — og en Menneskealder igennem blev det troet — at hint store Frembrud af nyt Liv, ny Kunst, ny Digtning, ny Samfundsdannelse beroede paa en pludselig Genopblomstring af det antike Hedenskab.

Som om noget i Historien saaledes pludseligt blev til! Som om ikke enhver Frugt maatte komme af en Blomst, og Blomster af et Træ, der havde sine Rødder dybt i Jorden!

En mere nøjeregnende Historieforskning indsaae ogsaa dette. Man begyndte at følge Traadene tilbage i Renaissancens Vævning. Man gik fra Raffael tilbage til Perugino og til de gamle umbriske Mestre. Man fandt, at Michelangelos Aand havde modtaget sin Dannelse af Munken Savonarolas Skrifter, og at Savonarola var udgaaet fra samme Kloster og samme Orden som den store Fra Angelico. Man gjorde den Opdagelse, at der laa *Religion* paa Bunden af alle Ting, at det femtende Aarhundredes Kunst havde sin Bund i det fjortendes almindelige Kultur, og at denne attter bares af det trettendes Aarhundredes Christendom. Saaledes kom det dertil, at man paa Spørgsmaalet om, hvorfra Renaissancens store Kunstblomstring havde sin Oprindelse, maatte svare: »fra to fattige Klosterbrødre, fra to katholske Ordensstiftere, fra den hellige Frans af Assisi og den hellige Dominikus!« Den enes Aand naer sit højeste kunstneriske Udtryk hos *Giotto*, dæn anden hos de to Dommedagsprædikanter *Dante* (der ganske vist var Franciscanertertiar) og *Michelangelo*.

Ud fra dette nye Syn skrev i England siden Midten af det nittende Aarhundrede den store Ruskin. Æren af, herhjemme at have slaaet til Lyd for Ruskins Opfattelse, tilkommer Arkitekten og Kunsthistorikeren Th. Oppermann (»Kunst og Liv i det gamle Florens«. Kbhvn. 1885).

Hr. Oppermanns Bog gik ret ubemærket det danske Publikum forbi. Glædeligt er det derfor, at en Mand, der — som Dr. Bierfreund — i højere Grad har Læseverdenens Øre, vil slaa til Lyd for de samme Sandheder.

Mere end lige »at slaa til Lyd« har Dr. Bierfreund imidlertid heller ikke gjort. Saaledes hedder det, S. 36, om det 14de—15de Aarhundrede:

»Der kom Grøde i alle Livsforhold, og man har kaldt Høsten Renæssancen, Genfødselen, idet man med stor Uret, ved kun at fæste Øjet paa Slutningen af Bevægelsen og Ti-

den, har ment, at den var en bevidst Genopvækkelse af Antiken. *Det var den ikke.* Den var Udviklingen af en ny Aand til Ungdoms og Manddoms Styrke, der sugede Næring alle Steder fra, *ogsaa fra Antiken.* Da den blev gammel og træt og udslidt, pyntede den sig med Antikens Skønhed. Mere og mere skinnede den bedagede Dames Træk igennem den paasatte Pynt, og man vender sig i vor Tid med Forkærlighed mod den friske og kraftige, ikke helt kultiverede Ungdom, som kaldes Forrenaissancen. *Den staar paa christelig Grund og er folkelig, i Modsætning til Højrenaissancen, der er antikiserende Hofkunst.* (Udh. af »Katholiken«).

Dette rigtige Synspunkt er imidlertid ikke fastholdt gennem Bogen. Efterhaanden som Forfatteren følger den florentinske Politiks og samtidig dermed den florentinske Kunsts Udvikling, kommer han alligevel — maaske ganske uvilkaarligt — til at fremstille Renaissancens senere Trin som mere fuldkomne end de tidligere. Det er rigtigt, at han skriver smukt baade om Arnolfo di Cambio og Giotto, Demokratiets gudfrygtige Kunstnere; Men sin fuldeste Sympati udøser han dog over Tyranniets Mænd, de, der med det hedenske Enevælde søgte at genskabe den hedenske Skønhed — Medicierne i Politiken, Brunellesco og Donatello i Kunsten. Dunkelheden i Arnolfos og Giottos florentinske Domkirke bliver nu til »middelalderligt Mørke«, imod hvilket han stiller »Lyset« i Brunellescos Bygninger: San Lorenzo, San Spirito. Brunellesco, siger han, har fattet »Forskellen paa Middelalderens Mørke og Oldtidens Lys« og. »Bestræbelsen for at skaffe Lys« karakteriserer derfor Brunellesco som »den ny Tids Mand og samtidig som den, der har grebet det Centrale i Antiken«. »Den romanske Kirkes Vinduer var faa og smaa. Og netop derfor følte den gothiske Stil som en Lettelse og er jo ogsaa det synlige Tegn paa Folkenes vaagnende Trang til Frihed og Lys; den indsatte de store Vinduer«. (S. 150). Endnu mere Lys skaffer imidlertid den antikiserende Renaissance og — trods alt — staar denne for

Dr. Bierfreund som den højeste Kunst. Derfor hedder det (S. 159) om Donatello: »Han er Giganten, der staar paa Skillevejen mellem Middelalderen og den ny Tid, gaar først ad den Vej, andre siden har traadt, vover resolut Springet *ud af Mørket, ind i Lys*«. Af hvad Art dette Lys er — at det slet ikke mere har noget med Christendom at gøre — det ses S. 174 ff. i Skildringen af Donatellos realistiske Værker. Dr. Bierfreund formelig godter sig over at vise, hvor hedensk, ja, hvor uanstændig denne Kunst er. En enkelt Bemærkning paa dette Sted burde sikkert være strøget i Korrekturen.

*

*

*

For dog i nogen Maade at blive det Princip tro, som blev forkyndt i Bogens Begyndelse, slutter Dr. Bierfreund sin Række af Kunstnerbilleder med Fra Angelico. Det er med nogen Forundring, man paa dette Sted ser Klosterbroderen fra San Marco dukke op igen: Renaissancen har jo, med Donatello og Brunellesco, længst udviklet sig til, hvad Dr. B. selv kalder »antikiserende Hofkunst«.

Smukt taler da her Dr. Bierfreund om den milde Klosterkunstner, som han aabenbart elsker. Ganske vist maa han endnu en Gang hævde, at det er »Frans af Assisis Aand, som virker i ham — dog ikke blot i ham,« men ogsaa i Klosterets Prior, San Antonino! Paa den Maade redder Dr. B. sine Principer, og ubekymret kan han om Fiesoles Fresker skrive (S. 129):

»De er malede med et Barns Enfold, med en Kvindes ømme Tro, med en Mands faste Haand. Intet saa vagt, saa fint, saa spinkelt som Maria i disse Celler, intet saa ujordisk i den absolute Renhed, hvad enten hun i sin Stue bøjer sig for Engelenes Budskab eller paa Himmelthronen for sin Søn, der sætter hende Kronen paa Hovedet. Ingen anden end en fuldmoden Mand kunde male en saadan Skikkelse i den Grad er hun netop det Ideal af den ubesmittede Kvinde, som den modne Mand længes efter, og som aldrig findes

i Livet og kun forekommer nogle faa Gange i Verdens Kunst . . .«

Hele dette Afsnit er vel værd at læse, trods de enkelte Smaaprotester, der nu og da rejser sig under Læsningen. Meget skønt hedder det om Engledansen paa Dommedagsbilledet i Academia i Florens:

»Det er et af Kunstens, et af Menneskeandens evige Værker, og er bleven dette, fordi det er det fulde Udtryk for et udmærket Menneskes Tro og Trang. Fra Giovanni var ingen stor Aand; men han var et helt Menneske . . . Intet er lettere end at se Skrøbelighederne i Fra Angelicos Kunst; men skrøbelig er den ikke. Den er saa fast og sikker, samtidig med at den er saa ydmyg, fordi den er helt hans egen, ganske original, vidt forskellig fra alle andres. Den har sin Rod i den gamle Kirke, der er stærk i sin Ælde; men den er et ægte Barn af sin Samtid.«

Hvor Dr. B. saaledes lader sig lede af sit umiddelbare Blik paa Kunst og Kunstværdi, er alt godt. Men ak! nu kommer Theorien og skal have deres Krav honorerede. Og saa dekretes det i en Fart, at »hvor Donatello vilde hen, vilde ogsaa Fra Giovanni«, og paa næste Side bevises det, at hvor de allesammen vilde hen, var — til *Lutherdommen!* Hvorledes det? Jo, paa Angelicos Dommedagsbillede er det »Naaden, som i Form af Engle fører og lokker de Udvalgte til det rene Lys« og »dette er jo allerede Lutherdommen i sin aandigste Skikkelse«. (S. 227).

Det undgaar her ganske Dr. Bierfreunds Opmærksomhed, at de, hvem »Naaden, i Form af Engle« saaledes »fører og lokker«, allerede *er* frelste, *har* været for Dommen og altsaa ikke mere har Naade behov! Endvidere synes han at mene, at alene Lutherdommen, endda kun »i sin aandigste Skikkelse«, lærer, at det er *Guds Naade*, som fører og drager til Frelsen. Hvis Dr. Bierfreund vilde læse den største katholske Theolog paa Angelicos Tid, Thomas af Aquin, *Dominikaneren* Thomas, vilde han dér finde samme »Lutherdom«! Og at gøre *alle* Kirkens fremragende Mænd, tilsidst maaske endog *alle* Kirkens Medlemmer, til »Lutheranere før Luther«, gaar dog vel ikke an. Thi hvad Nytte var saa Luther til?

En Bemærkning paatrænger sig her som uundgaaelig.

Hvis virkelig den protestantiske Reformation, specielt Lutherdommen, var det, Verden ventede paa og trængte til, og alt andet, selv det Højeste indenfor den katholske Kirke,

kun var *Forberedelse* dertil — hvoraf kommer det da, at Reformationen, at Lutherdommen ikke, *da den endelig kom*, skabte et Aandsliv, der i Storhed og Skønhed langt overgik alt, man hidtil havde set? Hvorfor viste Lutherdommen sig ikke som det eminente *Kultur- og Kunstprincip*, den udgives for at være? Hvorfor har den nu i 400 Aar ikke skænket Verden en Fra Angelico, en Giotto, en Michel Angelo, langt større end de gamle Kunstnere, som den ufuldkomne katholske Kultur frembragte? Hvorfor har Protestantismen indtil denne Dag været gold paa andet end Filosofier, der skifter som Polonius' Sky i »Hamlet«, og Fabriker, der staar des mere fast i en tilsodet Virkelighed? Hvorfor har Protestantismen for at frembringe Kunst og Poesi været nødt til at gaa tilbage til den gamle katholske Kultur — til at drikke af *Romantikens* og *Prærafaelitismens* Ungdomsbrønd?

Det er kun et Spørgsmaal — men som i sig rummer et Svar.

* * *

I foregaaende Nummer blev det lovet, at Dr. Bierfreunds Angreb paa Virkeligheden af *St. Franciscus, Stigmatisation* skulde blive imødegaet. Dr. B. omtaler Æmnet S. 53 -- 54 med følgende Ord:

»Det var heroppe (paa Alvernerbjærgen), han modtog det, der kaldes Stigmatisationen, at han saa en seksvinget Seraf paa et Kors svæve ned og overføre Christi Vunder paa ham. Men han har aldrig paastaet, at han bar dem bogstaveligt, ingen har set dem, mens hans levede, og intet fuldt troværdigt Vidne efter hans Død. At han skulde have gjort sig skyldig i en bevidst Løgn, er umuligt; at den, der kom efter ham, skulde gøre det, er ikke usandsynligt.«

Hovedvidnet for St. Franciscus' Stigmatisation har, som bekendt stadigt været hans Efterfølger som Ordenens Styre — Broder *Elia*. Dr. B. skaffer sig dette Vidne fra Halsen ved at opkaste Tvivl om hans Karakter. Og hermed mener han at være fri for Stigmatisationen som historisk Virkelighed.

Der eksisterer imidlertid indtil denne Dag et andet Vidne, som endnu taler, og som Dr. B. ikke formaar at lukke Munden paa. Det er den saakaldte *St. Franciscus, Velsignelse* — et gammelt Dokument, skrevet med St. Franciscus' Haand, og opbevaret i Sakristiet i San Francesco i Assisi. En ka-

tholsk Lærd (Fr. X. Kraus) vilde i sin Tid drage dette Aktstykkets Ægthed i Tvivl, men paa Foranledning af ingen ringere end Paul Sabatier udtalte en Række Palæografer, deriblandt Watterbach i Berlin og *La Société Nationale des Antiquaires de France* sig (1895 og 1896) absolut for Ægtheden af det omstridte Haandskrift.

Nu findes der imidlertid paa dette Pergament ikke alene den af St. Franciscus nedskrevne Velsignelse samt — paa dens Bagside — hans »Lovsange« eller *Laudes*. Der findes ogsaa med en anden Haand, men i ganske samtidige Skrifte tegn, følgende lille Beretning:

»Den salige Franciscus holdt to Aar før sin Død Faste paa Alverna til Ære for den salige Jomfru og Gudsmoder Maria og den salige Ærkeengel Michael, fra den hellige Jomfru Marias Himmelfart indtil St. Michaels Fest i September. Og over ham skele Herrens Kraft, og efter Synet og Ordet fra Serafen og *Indprægelsen af Christi Vunder i hans Legem* skrev han disse Lovsange, som staa skrevne paa den anden Side af Papiret, og egenhændig skrev han og takkede Herren for *den ham beviste Velgæring*«.*)

Denne Beretning staa paa den øverste Del af Haandskriftet og ender lige foran Velsignelsens første Bogstav. Nedenfor denne tager samme Haand fat igen, og vi læser Fortsættelsen: »Og den salige Franciscus skrev med egen Haand denne (*istam*) Velsignelse *til mig Frater Leo*.« Hvem Frater Leo eller Leone, »det lille Guds Lam«, en af den hellige Franciscus' Yndlingsdisciple, var, véd vi godt nok; sikkert vil ingen forkaste *hans* Vidnesbyrd som løgnagtigt eller upaalideligt. Og som for at ingen Tvivl om hans Identitet kan være mulig, staa der atter længere nede, med St. Franciscus' Haand: »Herren velsigne dig, Broder Leone!« (*Dns benedicat f leo te*).

Vil man altsaa end forkaste Broder Elias Vidnesbyrd som upaalideligt, saa maa man dernæst vove en Dyst med dette *af Europas første Palæografer for autentisk anerkendte Aktstykke*. Stigmatisationens Virkelighed bevidnes her udtrykkeligt af en; der selv var med paa Alvernerbjærget, og de Lovsange, vi her stilles overfor, er skrevne til *Tak* for

*) . . . et facta est super eum manus domini, post visionem et allocationem Seraphym et impressionem Stigmatum Christi in corpore suo fecit has laudes ex alio latere cartulae scriptas et manu sua scripsit gratias agens Domino de beneficio sibi collato.

Stigmatisationens Naade med den Helliges egen, af Vunden gennemborede Haand . . . Her nytter det da ikke Dr. Bierfreund at tale grove Ord om »et plumpt Mirakel« og »en af Kirken autoriseret Løgn«. Her skal mere til.

* * *

En mærkelig, blandet, usammenhængende Bog er det, Dr. Bierfreund har skrevet. Den vidner om en skønhedsbegejstret, videbegærlig, men ogsaa egenraadig og doktrinær Aand. Den vil, for flere Deles Vedkommende, kunne læses med stort Udbytte, sjældent eller aldrig uden Kritik. Kapitlerne om Medicierne, Historien om Domkirkekuplen og Domkirkefacaden i Florens er fulde af interessant Stof. Billederne er gode og kan give en gammel Italiefarer Anledning til mangt et stille Drømmeri. Og — hvad der er vigtigst af alt — Dr. Bierfreund elsker sit skønne Æmne, selv om han ofte misforstaar det, ofte kommer til at gøre det Uret. Han er gaaet til sin Gærning med den bedste Vilje af Verden, og har han fejlet under Vejs, er det i hvert Fald ikke af Ligegyldighed.

J. J.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktoren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 10.

Søndagen den 9. Marts.

1902.

Povertade poverella.

Efter *Jacopone da Todis* Digt i »Romerske Helgenbilleder«.

Fattigdom, du stakkels, stille,
Ydmyhedens Søsterlille,
vil du drikke, vil du spise,
er en Træskaal dit Service.

Fattigdom, du usselige,
Arving dog til Himmerige.
Fattigdom, hvor let du træder,
og hvor du er rig paa Glæder!

Fattigdom er alt at miste,
frejdig Brøst paa alt at friste,
vælge som sin Plads den sidste
og saa herske hist med Christe.

J. F.

Andagten til Krucifixet.

Intention for Bønnens Apostolat i Marts 1902.

» Jeg agtede mig ikke at vide noget iblandt Eder uden Jesum Christum og ham korsfæstet (*et hunc crucifixum*),« siger St. Paul (1. Cor. II, 2).

Den store Apostel erklærer her kun at vide én Ting — Jesus paa Korset. Men idet han véd denne ene Ting, véd han alle Ting, som hører Guds Rige til, thi Videnskaben om Guds Rige er Videnskaben om Krucifixet. Som St. Augustin har sagt — Korset er den Lærestol, hvorfra Gud lærer, det Alter, hvorpaa han ofrer sig, den Throne, hvorfra han hersker: *Cathedra docentis, ara sacrificantis, thronus docentis*.

Hvad lærer nemlig Krucifixet os? Lad os et Øjeblik overtænke det. Lad os betragte dette til Korset naglede Offer og lad os spørge os selv: *Hvem* lider saaledes? Troen svarer mig: Faderens enbaarne Søn; Gud, som er bleven Menneske, Vor Herre Jesus Christus! Det er Menneskeverdelsens Hemmelighed, som her finder Udtryk, medindbefattende og forudsættende Treenighedens.

Hvorfor lider dernæst Jesus? For at løskøbe os fra Synden. For hvem lider han? For dig, for mig, for alle Mennesker. Alle Adams Børn har da Frelse, behov og ingen er udelukket fra Syndsforladelsens Naade. Arvesynden omfatter — Maria undtagen — alle, men Frelsen er ogsaa for alle.

Hvorledes virker den guddommelige Korsfæstede nu vor Frelse? Vandet og Blodet, som udrandt af hans Side, minder mig derom: ved Naaden og Sakramenterne, hvis Symboler er dette Blod og dette Vand.

Saaledes er Frelseren paa Korset Midtpunktet for Kirkens *ydre* og *synlige* Gudsdyrkelse, ligesom Frelseren i den hellige Hostie er Sjælen i den *indre* og *aandelige* Gudstjeneste. Den Christne bekender sin Tro ved Korsets Tegn, han

nærer den med Eucharistien. Krucifixet er det Vaaben, hvormed han slaar sine Fjender til Jorden, men det er Altrens Sakramente, der giver hans Arm Styrke.

*

*

*

Saaledes er Krucifixet da et kort Indbegreb af den christne Lære, men det er tillige en kortfattet Haandbog i christelig Moral. Thi Jesus paa Korset — er han ikke alle Dydens Forbilled!

Se, hvor taalmodig han lider paa Korset, vor guddommelige Forløser! Tre Timers frygtelige Dødskamp har ikke kunnet bryde hans faste Vilje til at lide. Han mindedes kun sine Fjender for at bede om Tilgivelse for dem: »Fader, forlad dem, thi de vide ikke, hvad de gøre!« Hans Legems frygtelige Lidelser, hans fire brændende Saar, hans Sjæls Forladthed fravrister ham hverken Klage eller Bitterhed; han har frivillig givet Afkald paa al Trøst, al Lindring, al Medlidenhed. Jesus Christus er den store Lidende og den store Taalmodige. En Dag viste Vor Herre sig for den hellige Mechtilde, fuld af Herlighed og Majestæt og bærende et Guld-Halsbaand, som endte med et lille Skjold, hvori alle Lidelsesredskaberne var afbildede; men øverst var en Lilje og forneden en Rose. »Dette Skjold,« blev der sagt Helgeninden, »betegner Christi sejrige Lidelse. Liljen er Symbolet paa hans Uskyld og Rosen paa hans fuldkomne Taalmodighed.« (*Liber gratiae specialis*, I, XVIII).

Betragt dernæst hans Fattigdom. *Pauper in stabulo, pauperior in vita, pauperrimus in cruce*, sagde St. Bernard — Menneskens Søn var fattig i Stalden, endnu mere fattig under sin Vandring paa Jorden, men allermest blottet for alt, da han døde paa Korset. Endog sin Moder skilte han sig ved og overgav hende til Johannes.

O velsignede Krucifix! Du er et Skue, der styrker, et Forbilled, der opflammer, en Balsam der læger, en Trøstens

og Haabets Kilde midt i vore tunge og trange Dages Prøvelser, Lidelser, Sorger og Ængstelser! Naar Fristelsen trænger paa, naar Tvivlen er ved at overvælde En, naar Modgangen vil gøre En nedslaaet, naar Bitterheden, Vreden, Hadet vil bemægtige sig En, naar Hjærtet er ved at gaa under i Modløshed og Fortvivlelse — ak, kast da et Blik paa Krucifixet, et eneste bedende Blik — og den Korsfæstede vil ile dig til Hjælp. Modet vil vende tilbage, Freden, ja Glæden fødes paany, og med Korset paa Skulderen vil du atter kunne vandre den Vej, Gud har foreskrevet dig. Det gælder kun om hint første Blik paa Krucifixet — hint *overnaturlige* Blik, der aabner alle den overnaturlige Verdens rige Kilder. Men ulykkelig den, der *ikke* kan opløfte sit Øje til Korset...

*

*

*

Krucifixet er en Prædikestol, det er et Alter, det er endelig en Throne — *thronus Dei regnantis*.

Jesus Christus havde selv forudsagt det: »Naar jeg bliver ophøjet, vil jeg drage alt til mig.« Og se, siger St. Bernard, »hvorledes Jesus ophøjet mellem Himmel og Jord paa Korset, drager alt til sig og forener det med sig: Faderen, i Væsenets Enhed, Mennesket, i den personlige Enhed, den retfærdige Sjæl, i den aandelige Enhed, Kirken, i den sakramentale Enhed*.)«

Fra Korset har Jesus Christus draget hele Menneskeheden til sig. Korset staar paa Verdenshistoriens Højdepunkt og skiller den hedenske Tid fra den christne. Alt mødes ved Korset, alt udgaar fra Korset.

Jesus den Korsfæstede hersker over Aanderne indtil den Dag i Dag. Og han hersker over dem ved at bringe dem til at

*) Habet in se patrem, cum quo est una substantia; habet assumptum hominem, cum quo est una persona; habet adhærentem sibi fidelem animam, cum qua est spiritus unus; habet sponsam ecclesiam unam omnium electorum, cum qua est una caro. (*Melliloq.* I, a. 6.)

elske sig: — ned gennem Tiderne strækker sig det uendelige Tog af Korsets Elskere. Med Krucifixet i Haanden udgød Martyrerne deres Blod, omvendte Apostlene og Missionærerne Verden, bevarede Jomfruerne deres Renhed. Med Korset mod Hjærtet steg de Hellige op til Fuldkommenhedens Tinde. Med Korset mod Læberne forlader de Udvalgte Jorden; Christus den Korsfæstede er deres sidste Trøst, deres sidste Kærlighed.

Det er da sandt — Jesus hersker fra Korset. »Vor Konge« skrev den hl. Katharina af Siena til Prioren for St. Johannes Ridderne, »vor Konge er som en tapper Riddersmand bleven paa Valpladsen, indtil alle hans Fjender var overvundne. Hans Stridshingst var Korsets hellige Træ; hans Brynje var det Legem, han havde paataget sig af Jomfru Maria, og hvori han nu opfangede de dødelige Hug, der var tiltænkte os for vore Synders Skyld; hans Hjælm var den grusomme Tornekroner, der sønderflængede hans Pande; hans Lanse var Røret, man gav ham i Hænde til Spot og Spé; og Handskerne paa hans Hænder og Sporerne paa hans Fødder var Korsfæstelsens blodige Vunder. Hvo har vel væbnet ham saaledes? Det har Kærligheden... Og hvo kan derfor betragte en saadan Ridder, en saadan Fører, slagen og Sejrherrer paa samme Tid, uden at føle sig rede til, modigt at drage i Leding mod hans Fjender?«

Men en Throne er ikke nok for at være Konge; der maa ogsaa en Krone til, og Jesus mangler heller ikke sin Krone. St. Bernard indbyder os til, med ham at betragte det trefoldige Diadem paa Christi tilbedelsesværdige Hoved.

Der er først *Smertens* Krone, som Synagogen har trykket om hans Pande. Synder! betragt denne Tornekrans og lad Synet af den gennemstinge dig med Ruelse: *videant eum peccatores in corona miseriae et compungantur.*

Saa er der *Retfærdighedens* Krone. Det er hint Kongesmykke, som den guddommelige Korsfæstede skal bære paa hin Dag, naar han kommer at dømme Levende og Døde;

de Ugudelige skulle se det og gaa til Grunde: *videbunt eum in corona justitiae et peribunt.*

Endelig vil Tornekronen blive forvandlet til hin Herlighedens Krone, som Faderen vil sætte paa Sønnens Hoved, og hvis Glans vil fylde alle Salige med Glæde: *videbunt eum sancti in corona gloriae et perpetualiter gaudebunt.* Saaledes, slutter den store Kirkelærer, viser Jesus paa Korset sig for os paa trefoldig Vis — elskelig her paa Jorden, frygtelig paa Dommens Dag, tilbedelsesværdig i sit Rige uden Ende — *in exilio amabilis, in judicio terribilis, in regno adorabilis . . .*

* * *

Det er bekendt, hvilken Kamp der allerede længe i Frankrig er bleven ført imod Krucifixet af den protestantisk-frimureriske Regering. I Aviserne fortælles daglig om *les briseurs de croix* og *les bruleurs de croix*, dem, som bryder Krucifixen itu og brænder Krucifixen. Den 12. Juli 1901 hændte det f. Ex. i St. Etienne de Mer-Morte (Loire-Inférieure), at en Skolelærer i en Time gik hen, tog Krucifixet ned af Væggen i Klassen og for Børnenes Øjne brød det itu over sit Knæ og kastede Stumperne ind i Kakkelloven med de Ord: »Nu har vi noget at brænde til Vinter!« — Et andet Sted (Vigen, Haute-Vienne) havde Departementets Præfekt forbudt Krucifixet i Skolerne; som Protest lod Børnenes Forældre hver af Børnene møde i Skolen med et lille Kors i et Baand paa Brystet. — For knap tre Maaneder siden blev Krucifixerne forbudte paa alle civile Hospitaler i Toulon under Paabud af, at »der samlede sig Støv bag dem, og at disse Støvansamlinger fra et hygieinisk Standpunkt maatte anses for yderst farlige« (!), hvorimod »den blot nogenledes velgørende suggestive Indflydelse af slige religiøse Emblemer ikke var anerkendt af Videnskaben«.

I katholske Lande kan man endnu, især blandt Bønderne, se Krucifixet paa Hæderspladsen i Huset. Desværre er det ikke altid saaledes i de katholske Byer, hvor Protestantismen og Modernismen er trængt ind — hvis der her i katholske Hjem overhovedet findes et Krucifix, saa er det gemt saa godt, som var man bange for at lade det se. Det hænger maaske i Sovekamret, eller det gemmer sig, lille og beskedent, mellem meget moderne Nips paa en Etagère.

Dog gives der endnu mange, hos hvem man ikke finder denne Menneskefrygt. De tør da ogsaa haabe en særlig Løn paa hin Dag, da Korset skal vise sig i Himlens Skyer, og da Herrens Ord skal gaa i Opfyldelse: »I har ikke skammet Eder for mig ved Menneskene, derfor vil jeg ikke skamme mig ved Eder for min himmelske Fader.«

Bøn.

O Jesu guddommelige Hjærte, ved Maria reneste Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for vore Overtrædelser og i Samfund med alle dine Hensigter i den hellige Messe. Især ofrer jeg dem for, at Jesu Christi Kors maa blive mere og mere æret og elsket af alle Mennesker.

(Efter *Messenger du L. Coeur.*)

Crispis Breve.

Der foregaar for Tiden — skrev »Soc. Dem.« forleden — en hæftig, men skjult Kamp i Italien, det er Kampen om *Crispis* efterladte Breve.

Crispis Enke, Fru *Lina Crispi*, bor stadig i sin Villa i Neapel, og her vaager hun over sin Skat, sin Ægtefælles sirligt ordnede Brevpakker og Dokumenter. Kun af og til løsner hun et Baand og lader en eller anden tro Ven af Huset kigge i Pakken, og saa dukker der en eller anden Diskretion op i et tysk Blad, og saa gaar den over i de italienske Blade, og alle Italiens Politikere skælver.

Fru Lina er dristig. Den første, hun har rørt ved, er den døde Konge, Umberto. Da den ydmygende Fred med Kong Menelik af Abessinien var ved at sluttes, dukkede der et nyt Stridsspørgsmaal op; Menelik forlangte ca. 1¹/₂ Million i »Skadeserstatning«. For ikke at gøre Nederlaget endnu mere ydmygende og — endnu mere farligt for Magthaverne, tilbød Umberto at betale disse Penge af sin egen Lomme. Men da det kom til Stykket, tog han sit Tilbud tilbage. Dette fortælles ud af Crispis Breve, og selvfølgelig spørges der nu, hvorledes det er gaaet videre med de 1¹/₂ Mill., og man mindes nu mange Træk, der tyder paa et spændt Forhold mellem Crispi og Umberto i deres sidste Leveaar.

Regeringen har faaet en Tilhænger af sig indsat til *executor testamenti*, og han nægter at lade Crispis Datter se Brevene. Denne Nægtelse vil Datteren imidlertid have underkastet Rettens Kendelse, og Sagen vil snart komme for.

Der gøres fra de regerende Kredse de største Anstrængelser for at bevæge Fru Lina Crispi til at udlevere Brevene. Allerede sidste Sommer satte man Ministeriets Omdannelse i mere konservativ Retning i Forbindelse med Frygt for disse Breve. Og sikkert vil meget i Italiens Politik kunne forklares ud fra deres Tilstedeværelse.

Saavidt det danske Arbejderblad om den italienske Frihedsmands Arv. Hvilken Modsætning mellem disse Breve, som Kongeriget Italien maa søge at skjule, og *Pavedømmets* Arkiver, der staar aabne for alle Europas Videnskabsmænd. Pavedømmet frygter ikke — og er dog saa meget ældre end Crispi.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 11.

Søndagen den 16. Marts.

1902.

Theori og Praxis.

Fønder Overskrifterne *Til Fordel for de Fattige og Velgørenhed fra oven* samt med Motto: »Lad ikke din venstre Haand vide, hvad din højre gør«, indeholdt *Social-Demokraten* for i Søndags følgende Artikel:

I Morgen Aften holder det danske Aristokrati Fest i Wittmacks Lokaler. Adelsens fine Døtre spiller Komædie, Fruerne ifører sig Kostumer, syede i Paris, for at de anstands-mæssigt kan faldbyde Konfekt og andre Lækkerier, og vor Hærs og Flaades høje Officerer har paataget sig det ansvarsfulde Hværv at fungere som Ordensmarskaller ved Festens paafølgende Bal. Alt dette sker til Fordel for de Fattige.

Naar Folk paa en Tønde Guld skal være godgørende, er det ofte ikke saa lige en Sag. Man har ganske vist den simple Anvisning til Godgørenhed, som Jesus gav, da han sagde: »Vil den Rige være fuldkommen, skal han dele halvt med den Fattige.«*) Men det er nu over 1900 Aar tilbage, og efter den Tid har man opfundet Velgørenhed i Balsko og Silkekjoler. Thi da Fattigdommen stadig gaar i Træsko og Laser, foretrækker Rigdommen en Tilnærmelse ad Omveje. Man holder ikke af at komme i direkte Berøring med den — det er jo ikke alles Nervesystem, der er lige stærkt, og man skal vogte sig for at udsætte sig for Sindsbevægel-

*) *Soc-Dem.* citerer lidt unøjagtigt. Jesu Fordring var *endnu* strængere: »Vil du være fuldkommen, da sælg *alt* og giv de Fattige.«

ser. Men ved Gud! man er da ikke slet af sig, og kan man forbinde det behagelige med det ubehagelige, saa lader Sagen sig let arrangere. Saa danser man, spiller, drikker og er glade til Fordel for de Fattige, og naar man har danset og drukket for 20,000 Kr., saa faar de Fattige 2—3000 Kr., hvorpaa det er deres Tur til at være glade. For man kan da sagtens være glad for de fem Kroner, der bliver tilovers til hver af dem, for hvem Festen holdes. Fem Kroner! Hvormeget kan der ikke faas for fem Kroner, tænker Grevinde Z, der, naar det gælder hende selv, synes, at hun gør et Mesterstykke i at faa sine 200 Kr. i ugentlige Hus-holdningspenge til at slaa til.

Ak ja! det er skønnere at give end at tage, og dobbelt skønt maa det da være for dem, der er vante til at tage hele Aaret rundt, suge til sig af denne Verdens Goder, af Penge og af Nydelser. Det er skønt at se dem, der ruller gennem Livet i en polstret Ekvipage med Tjener for og bag, standse en Gang om Aaret, stige ud og række Nøden en behandsket Haand. I et saadant Øjeblik mindes man saa rart om, at man lever i et Samfund, der har Jesus til Skilt, Jesus, der prædikede: »Glemmer ikke at gøre vel og at meddele; thi saadanne Ofre behage Gud vel«, og videre: »Den, som har denne Verdens Goder, og ser sin Broder lide Mangel, og lukker sit Hjærte for ham, hvorledes bliver Guds Kærlighed i ham?« Da sidder Rigmanden den næste Søndag lidt tryggere i Kirkestolen, og alle Landets Præster glider saa sagtelig hen over Ordet, der siger, at det er vanskeligere for en Rig at komme i Himmerrig end for en Kamel at gaa gennem et Naaleøje.

Vi ønsker ikke noget ondt over vore Adeliges Velgørenhedsfest. Gid de mæa mere sig rigtig godt! Gid Komtesse X. maa hvile med tilstrækkelig Nydelse ved den unge Baron Z.s Barm under Valsens Toner, og gid Hummeren, der er saa vanskelig at fordøje, ikke maa ligge for fast i Grev Z.s Mave og foraarsage ham Ulæmper.

Men vi, der i saa mange Aar har set, hvorfra den reelle

Hjælp til de Fattige kommer, vi, der daglig fra Arbejdsorganisationer af alle Slags, fra en Stand altsaa, der selv sidder smaat i det og kæmper under vanskelige Forhold, modtager Bidrag paa Bidrag — og anonyme Bidrag til Samaritanerne og andre velgørende Institutioner, vi siger til de Fattige: Lad de Rige holde Bal, vær'sgod, det er deres Ret! Og lad dem være godgørende, hvis deres Hjærter tilskyn-der dem dertil, vær'sgod! Men kan de kun være godgørende, naar de faar Lov at more sig, da er der ikke meget at takke for. De Fattige kan tage mod Hjælpen — hvis den kommer — uden at blive rørte

Saavidt *Social-Demokratens* kraftige Ord, som det vilde være urigtigt at frakende Berettigelse. Det er et af de sikreste Tegn paa Tidens christelige Forfald, at de Fattige — ligesom bitre Piller — maa præsenteres en højstæret Velgørenhed, indsucrede i alle Slags Forlystelser.

Nu er det imidlertid saadan, at man maa regne med Menneskene, som de er, ligesom man maa gaa paa Jorden, selv om den er gloende. Derfor griber selv de, der theoretisk fordømmer Velgørenhedsbazarerne, i Praxis til dette Middel, naar det gælder at skaffe en god Sag lidt Mønt. Og — saaledes gør ikke blot Adelen og Bourgeoisiet, saaledes gør selve det renlivede Socialdemokrati! Thi se — i det selv samme Nummer, paa hvis Forside den retfærdige Harme gav sig saa veltalende et Udtryk — i selv samme Nummer fandtes der paa anden Side en Meddelelse, om at der *til Fordel for fattige Børns Fodbeklædning* i den *socialdemokratiske Forsamlingsbygning, Jagtvej 49*, to Dage i Træk skulde afholdes *Aftenunderholdning, Tombola og Bal*. Festen begynder hver af disse Dage Kl. 4 om Eftermiddagen og varer i *elleve* Timer, til Kl. 3 om Morgen. Der ydes Assistance af et stort *Variétéselskab* samt af *Theaterselskabet »Vaaren«* . . .

Hvis man nu tænkte sig »Socialdemokraten« som stort, rigt Organ for et herskende, velhavende Middelstandsparti,

og saa tænkte sig et andet Blad, startet af de allermest Fatige, skrevet for Samfundets ringeste Lag — hvilken Artikel vilde dette sidste Blad saa ikke kunne skrive om den to Dages Fest paa Jagtvejen?

Med andre Ord — »Social-Demokraten« bør tage sig i Agt for, ikke selv, omend i mindre Maalestok, at begaa, hvad den bebrejder andre. Det tager Brodden fra mangt et Ord, der ellers vel kunde være Opmærksomhed og Eftertanke værd.

En katholsk Piece om Lourdes.

Fr. Esser: *Lourdes og dets Mirakler*. Kristelige Smaaskrifter, Nr. 23. *Kristiania*, St. Olafstrykkeri, 1901.

Maaske har en eller anden af »Katholikens« Læsere haft Lejlighed til at høre om og undre sig lidt over en Artikel om Valfartsstedet *Lourdes*, som under Tittlen »*Miraklernes By*« bragtes af Ugeskriftet »*Hver ottende Dag*«. Det vil derfor uden Tvivl glæde disse og mange andre at se, at højjærværdige *P. Esser* har taget Ordet for at rette de mange skæve eller helt forkerte Anskuelser, Artikelskrivaren med troskyldig Naivetet serverer »*Hver 8de Dag*«'s Læsere som vor oplyste Tids videnskabelige Dom om Vidunderne i Lourdes.

For at give en kort Oversigt over Hr. Pastorens Skrift saa bemærker vi straks i første Afsnit: *En mærkelig Indgang* den kostelige Modsætning mellem den komisk nedladende Tone, hvori den »oplyste« Kritiker taler om Muligheden af Vidundere i vor Tid, og den korte, men grundige Maade, han tages i Skole paa af Hr. Pastoren. Et Skolebarn kunde virkelig beskæmme Oplysningens Repræsentant i denne Sag. — Et betænkeligt Ukendskab til sit Æmne viser »*Hver 8de Dag*«'s Referent ogsaa i andet Afsnit: *De franske Bønder*. I hvor høj Grad Lettroenhed og

Fantasi kan forenes med vor Tids Tvivl og Vantro, vil enhver overbevise sig om, der læser det morsomme Citat fra »Hver 8de Dag« og sammenligner dets fantasifulde Fremstilling med de virkelige Forhold, som *P. Esser* kort fremsetter dem. — Værst farne ere dog de af »Hver 8de Dags« Læsere, som tror, hvad deres Hjemmelsmand véd at fortælle dem om La Salette og om den lille Seerske i Lourdes *Bernadette Soubirous*. Vi formener, at Ugeskriftets Redaktion vil komme til den Erkendelse, at en Artikel, der Sætning for Sætning modsiges af aabenlyse Kendsgerninger, ikke er Tidsskriftet til særlig Ære. Men især kunde vore Fritænkere herhjemme have Grund til at skamme sig lidt paa deres franske Kollegers Vegne, saa fuldstændig er Vantroens Paastande om *Bernadettes* sjælelige Tilstand bleven gendrevne ved Undersøgelser foretagne af Læger, som selv var Fritænkere. Efter disse to yderst interessante Afsnit (3. og 4.) om La Salette og Bernadette Soubirous følger saa Bernadettes Syner. Medens denne Fremstilling ikke mindre vil opbygge end underholde Læseren, bringer næste Afsnit: *Hvorledes skal vi forklare Bernadettes Syner?* en særdeles interessant og belærende Undersøgelse af, hvorledes Visionerne i Grotten ved Lourdes fornuftigvis kan forklares. De af Videnskaben foretagne nøjagtige Undersøgelser gendriver nemlig fuldstændig de Forklaringer, Vantroen har forsøgt, idet det fremforalt paavistes, at et roligt tænkende Menneske, der kender de virkelige Begivenheder i Lourdes, ikke længer har Lov til at tale om *forsættelige Bedrag*. Men ligesaa uheldig har Vantroens anden Paastand, nemlig om *Selvbedrag ved Hallucination*, vist sig at være. Da efter Lægevidenskabens massevis Optræden af Hallucinationer hos en Person altid maa betragtes som Tegn paa Sygdom, var visse vantro Læger, der ansaa Bernadettes talrige Syner for Hallucinationer, i Kraft af deres Videnskab aldeles sikre paa, at Barnet inden en Maanedes Tid fuldstændig vilde gaa fra Forstanden. Men endnu efter mange Aars Forløb ventede de forgæves paa, at Bernadette skulde blive sindssyg. Dr.

Dozous, endnu selv dengang Fritænker, udtalte, som Resultat af sin Undersøgelse kort efter Begivenhederne: »*Bernadette* er i Besiddelse af *sund Fornuft*, en sjælden Karakterens Renhed, hun har en *klar Forstand*, men *ikke Spor af Anlæg til Exalterethed*, ej heller til religiøst Sværmeri« (Side 19.) Og denne Dom blev 13 Aar senere, da *Bernadette* som barmhjertig Søster virkede i Sygeplejen, af en anden Læge Dr. *Robert St. Cyr* stadfæstet med følgende Ord: »Begavet med et roligt og blidt Naturel plejer hun de syge med megen Forstaaelse. . . . De ære, ærede Kollega (han mener den vantro Dr. *Voisin*), denne unge Søster er langt fra at være vanvittig. Meget mere tør jeg paastaa: *paa Grund af sit rolige, simple og blide Naturel har hun end ikke det ringeste Anlæg dertil*« (jf. S. 23). Forøvrigt gør jo ogsaa Kildens vidunderlige Oprindelse og det af en vantro Læge som Øjensvidne konstaterede Kærteunder (Side 40) enhver Forklaring ved Hallucination eller Hysteri simpelthen umulig. Det er derfor ogsaa meget morsomt i syvende Afsnit videre at følge »Hver 8de Dag«'s Fantasier og de korte Bemærkninger, hvormed P. *Esser* her straks afskærer Fritænkeriet alle Udflugter. Tvivlen om den overnaturlige Karakter af Begivenhederne i *Lourdes* syntes endelig at skulle staa til Skamme for al Verden ved de mange vidunderlige Helbredelser, som er skete ved Kilden i *Lourdes*. Nr. 8: *Miraklerne*, som sammenstiller nogle af de mest paafaldende Helbredelser, vil selvfølgelig ganske særlig interessere dem, der ser paa Sagen fra Lægens eller Naturforskerens Standpunkt. Fra dette kan man vel vente at møde pludselige Helbredelser af nervøse Lidelser, især hos hysteriske Personer, men ikke Helbredelse af organiske Lidelser, især ikke under Omstændigheder, der udelukker baade Hypnose, Hysteri og Nervalidelse. Naar da et Øje, der er knust ved en Explosion, efter at Synet er tabt, og Lidelsen har trodset Lægekunsten i 20 Aar, pludselig læges ved en Vaskning med *Lourdes-Vand*, naar et dobbelt Benbrud, efter at Saaret har flydt med Materie i 8

Aar, og nogle Centimeter af Knoklen er borttraadnet. pludselig er lægt, og den manglende Benmasse erstattet i et Øjeblik, naar Rygmarvstæring, Vattersot, engelsk Syge, Aareknuder, Lungesvindsot paa engang vige for nogle Draaber Vand af den hellige Kilde, saa svigter al naturlig Forklaring. Naar Vantroen da absolut ikke vil indrømme, at her er Guds Finger, godt, saa skal den tie eller sige: »Jeg forstaar det ikke;« men med »Forklaringer« som de hidtil forsøgte gør den sig kun latterlig. *Guds Finger* viste sig endelig ogsaa, under den voldsomme, men absolut uheldige Kamp, som den af Vantroen vildledede Øvrighed en Tid lang mente at burde føre mod et værgeløst Barn og mod Folkets Andagt til den saligste Jomfru i Lourdes-Grotten. List Trusler, Vold — alt var forgæves. »Jomfru Maria har kæmpet paa Eders Side,« med disse Ord indrømmede senere en kejserlig Overprokurør Regeringens Nederlag. — Et kort *Slutningsord* opfordrer endelig Vantroen til dog engang at opgive den Fugl-Struds-Politik, som bestaar i, af Angst for det frygtede Overnaturlige, at indbilde sig selv og andre, at det Overnaturlige slet ikke er til.

Dette flygtige Overblik over det indholdsrige lille Skrift bør ikke sluttes uden en hjertelig Tak til den højjærværdige Hr. Forfatter for dette interessante og vægtige Indlæg i Diskussionen med Vantroen.

A. Breitung.

Dominikanerne og Dr. Bierfreund.

✠ Anmeldelsen af Dr. Theodor Bierfreunds Bog *Florens* blev det nylig nævnt her i Bladet, hvor uretfærdigt den forudindtagne Forfatter har skiftet Sol og Vind mellem Franciskanere og Dominikanere.

Der kunde i denne Anledning endnu være gjort opmærksom paa følgende:

I. Dr. Bierfreund taler om Billedet af den hellige Dominikus paa Fresken i Kapitelsalen i San Marco og finder Helgenens Ansigtsudtryk lidet inderligt i Sammenligning med Frans af Assisi paa samme Billede. Men, naar Talen er om, hvorledes Fra Angelico har skildret de to Helgene, hvorfor nævner Dr. Bierfreund saa ikke den Freske i en af San Marcos Celler, hvor den hl. Dominikus er fremstillet, knælende ved Korsets Fod og omfattende Korset med den største Inderlighed, den dybeste Hengivelse?

Dette vilde unægtelig blive en *anden* Dominikus end den, for hvem Dr. Bierfreund har Brug.

Men hvorfor skal man egentlig have Brug for noget andet end Sandheden?

II. Hvad angaar Spørgsmaalet om Dominikanerne og Mystiken, kunde der endnu været henvist til, hvorledes den hl. Thomas af Akvin i Slutningen af sit Liv ganske opgav sin Lærer- og Forfattervirksomhed for helt at hellige sig til et Liv i Beskuelse, samt til hint for sine vidunderlige mystiske Fænomener bekendte Dominikanerinde-Kloster *Untertinden* ved Colmar i Elsass, om hvilket Théodore de Bussierre har skrevet en Bog med Titlen *Fleurs dominicaines ou les mystiques d'Untertinden* (Paris 1864).

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 12.

Søndagen den 23. Marts.

1902.

Min Skriftefader.

Jesus: »Si vis perfectus esse vende, quae habes, et da pauperibus, et habebis thesaurum in coelo, et veni, sequere me.« (Math. cap. 19. v. 21.)

Jesu Hjærte-Klokken sendte sine dybe Toner ud over den stille St. Jørgens Sø, over hvilken enkelte Maager i gråtios Flugt sejlede, blændende hvide mod Vinterhimlen, som snart var smilende blaa, snart overtrukket af tunge, mørke Skyer, der sendte en fin Blanding af Regn og Sne ned over Byen. — Hvor ofte havde jeg ikke vandret ad den for mig saa kære Vej langs Søen, og hvor forskellige kunde Stemningerne ikke være. Hvor havde ikke disse skønne Klokketoner trængt mig til Marv og Ben, naar de en Julemorgen med deres vældige Røster kaldte til den hellige Messe. Disse Malmtoner, der fik hver Nerve og Fiber til at dirre og klinge; men nu kappedes de ikke om at juble. De to Malmrøster var stumme, som i navnløs Smerte, kun Jesu Hjærte Klokkens Toner lød monotone og sørgmodige hen over Søen. — Er Malmens Toner afhængige af Menneskets Stemning, eller er de mon altid ens? Er det kun os, der lægger noget ind i dem, eller er det ikke, som om der undertiden er Jubel, undertiden Graad deri. Hvor ofte har jeg ikke hørt disse Klokker ringe Angelus, hørt disse Toner helt over i min Stue, en stille Sommeraften; men da var der en anden Stemning, en anden Klangfarve deri. — Hvorfor dog denne Nedstemthed, denne Sorg? — Jo, Klokken kaldte til et Requiem.

I det høje Kor stod en Katafalk flankeret af florumvundne Kandelabre, og paa Katafalkens sorte Klæde hvilede en simpel, gul Kiste. Ingen vellugtende Blomsterkranse prydede dens glatte Sider; men paa dens Laag var hensat noget, der er kostbarere end Alverdens herlige Blomster. en gylden Kalk og Paten, som den kære Afdøde havde benyttet, naar han frembar det hellige Offer, og ud over Kisten hang den violette Stola, som han havde baaret, naar han trøstede og opmuntrede i Skriftestolen, naar han udtalte de mægtige Ord: »Ego te absolvo«.

Nu var det egentlig først, det gik op for mig, hvad jeg havde mistet. Om Søndagen, da jeg i det store Taleværelse havde set ham for sidste Gang, hvilende saa stille og fredelig i Dødens Slummer, endnu en Gang havde omfattet de kære Træk, var det ligesom han endnu var hos os. Nu kom Smerten, men ikke den knugende og nagende, som hos den, der ikke har Haab; thi en Gang slaar jo Gensynets Time.

Alt hvad den kære Pater havde været for mig, alt hvad jeg havde ham at takke for steg frem i min Erindring. Og hvor gerne havde jeg ikke mere fuldkomment takket ham og med mere brændende Andagt omgivet ham med mine Bønner under Messen. — I det Øjeblik Koret, i Agnus Dei, for sidste Gang sang det gribende: »dona eis requiem« brød Solen pludselig frem og kastede et Væld af Lys ind gennem de høje Vinduer og brød i mange Farver faldt det kærtegnende som en dæmpet Glorie om Kisten. Ja, sikkert, han hviler i Fred! —

Da Pastor Brinkmann i Oktaven til Marias ubesmittede Undfangelse, døde, egentlig saa pludselig og uventet, var det for hans Omgivelser og for Menigheden et haardt Slag; men med Pastor v. Geyrs Bortgang forholdt det sig noget anderledes. Han havde langsomt, Skridt for Skridt maattet trække sig tilbage fra sin præstelige Gerning. Først maatte han jo forlade den ham saa kære Prædikestol, og dernæst maatte han med blødende Hjærte opgive at frembære det

hellige Messeoffer. Dette var Aarsagen til, at han ganske naturligt var trængt tilbage i Menighedens Bevidsthed.

Her bliver ikke Plads til en udtømmende Karakteristik af den Afdøde, dertil er Pladsen for indskrænket. Formaalet med disse Linier er nærmest, i dybt følt Taknemlighed, at tegne nogle faa Rids af hans Personlighed og meddele nogle Træk fra hans sidste Dage. Maaske vil det glæde nogle i den store Kreds, han havde samlet om sig i Arbejdets Dage.

En af Pastor v. Geys Hovedvirksomheder var vel nok Konvertitundervisningen, og faa mødte med bedre pædagogiske Forudsætninger end han. Det var ikke ved Lærdom, han fængslede, thi som Theolog bundede han neppe synderlig dybt og han var sig dette fuldt bevist. Han fremsatte ikke Kirkelæren paa sublim thomistisk Vis, han holdt sig bogstaveligt talt ved Jorden — hentede Eksempler ifra det praktiske Liv, som straks stod slaende og klare for Tilhørernes Bevidsthed. Han egnede sig derfor fortræffeligt for de jævne Dagligdagsmennesker, til hvis Forkundskaber og Tænkning man ikke behøvede at stille for store Fordringer; men derfor behøvede ingen virkelig eller udi egen Indbildning nok saa intelligent Tilhører frygte for at gaa tomhændet fra Undervisningen; thi aandfuld var Pateren.

I Undervisningen havde han følgende fortræffelige Fremgangsmaade: han tog det foreliggende Dogma, fremsatte den lutherske Fortolkning og Anskuelse med en saadan Veltalenhed, at selv denne Kirkeafdelings Gejstlige maatte have gnedet sig i Hænderne af Tilfredshed; men derpaa begyndte han, som han kaldte det »at pirre ved det«, og ved snusfornuftige Argumenter paaviste han Inkonsekvensen og gik derpaa over til at fremstille den katholske Fortolkning. Og Tilhørerkredsen var stadig i Aande, han rev den snart med sig, til Taarer, snart rungede hjærtelig Latter i hans Taleværelse. Hvem af hans Konvertiter smiler ikke ved Mindet om de forskellige Anekdoter han serverede paa en saa udsøgt elsk-

værdig Maade? For Eks. ved Skriftemaalet, Anekdoten om Skræderen, der følte sig brøsthøden ved at skulle sige: Jeg arme, syndige Menneske, og som Præsten saa passende havde anbefalet at sige: Jeg hovmodige Skræder. Eller Episoden med den prøjsiske General, der var bleven forsat til Rhinprovinsen og altid gjorde Vrøvl, naar hans Tjenestefolk om Lørdagen bad om at gaa til Skrifte. De kunde lade være med at synde, saa behøvede de ikke at gaa til Skrifte, sagde han altid; men da saa en Dag en Præst kom og leverede ham 100 Mark, som en af hans Folk havde stjaalet fra ham, men betalt tilbage i Skriftestolen, saa stirrede den brave General paa Præsten — og med hvilken uforlignelig Gebærde strøg P. v. Geyr da ikke den indbildte, militære Moustache og sagde for Generalen: »A! so! Hr. Pastor. — Hør, det Skriftemaal er egenlig en udmærket Indretning!« Hvor klukkede det da ikke i ham. Jeg har oplevet en Scene af uforlignelig Komik i hans Taleværelse. Det var et nyt Hold Konvertiter, der havde deres første Undervisningstime. Der havde lige i de Dage været rejst et vældigt Skraal i visse Blade om Jesuiternes sataniske Nederdrægtighed. En af de Tilstedeværende vovede sig til at forespørge, om dette var et Jesuiterkloster. Hvor var det da ikke kosteligt at se den gamle Adelsmand i den luvslidte Sutane sætte sig til Rette, med en Nøgle mellem Fingrene, som han gerne havde. Og saa forklarrede han i korte, afbrudte Sætninger, hvor forfærdelige Jesuiterne var mod alle Kættere, altsaa ogsaa mod dem. Om lidt vilde han trykke paa en Knap under Bordpladen, og, hviskede han med sand dæmonisk Kraft og rullende Øjne, saa aabnede diverse Fald-døre sig under dem og de forsvandt ned i Klosterets dybe Kælder, hvor de ved Midnat blev levende flaaet, dypede i sydende Olivenolie og stegte paa glødende Spyd over en sagte Ild. De Tilstedeværende vare spændte til det yderste, nogles Øjne hang skrækslagne ved, hans Læber, da udtalte han det forløsende Ord, med den for ham saa karakteristiske Skuldertrækning: »Aa! Vrøjl!« Hvor blev Ansigterne

ikke lange, nogle sad med et halvfjøllet Smil, andre brød efter et Øjeblikks Pause ud i en hjærtelig Latter.

Dernæst var P. v. Geyr i Besiddelse af et Tryllemiddel til at faa sine Elever til at lære Katekismen — og han forlangte, at man *skulde* lære den. Det var smaa Præmiebilleder, han uddelte. Disse smaa Billeder havde i og for sig ingen Værdi; men jeg har set graahaarede Konvertiter nervøse som Skolebørn, for at kunne deres Lektie og derved opnaa den Ære at faa overrakt et lille Billede. Jeg har adskillige og de er mig dyrebare paa Grund af den Haand, der har rakt mig den og det gode, elskelige Hjærte, som stod bag ved.

Pastor v. Geyr var dernæst Præses i Ynglingenes Kongregation, og hvad han har udrettet der, vide vi alle.

Hvor smertede det ham ikke, at han ikke mere kunde række sine kære aandelige Sønner den hellige Kommunion. Ved en Fælleskommunion sidste Sommer stod han bagefter ude i Kirkens Vestibule ved Indgangsdøren. Da jeg kom, straks efter Messen trak han mig lidt til Side og sagde: »Ak, kære, jeg kan ikke mere læse den hellige Messe for Dem; men,« fortsatte han og et stort Smil lyste op i hans milde Ansigt, medens Taarerne perlede bag Brillerne, »jeg kan da staa her og ønske Dem til Lykke.« O! I Ynglinge, glem aldrig eders kære, gamle Præses, hans Hjærte bankede varmt for eder alle!

Den Tid er nu forsvunden, da vi hørte hans vældige Røst fra Prædikestolen. Hvor kunde han ikke prædike! Vel var det, i de Aar jeg har kendt ham, næsten altid Improvisation; men ogsaa den har sin Berettigelse, naar den hviler paa noget gennemlevet og gennemtænkt. Den lutherske Præst, Digteren Hostrup, taler et Sted i sine Erindringer om denne Maade at forkynde Ordet paa, som kun tilraadelig, naar den hviler paa mange i Enkelthederne udtænkte og udarbejdede Prædikener og saa endda kun benyttet yderst sjældent og med stor Forsigtighed. Men der gives sikkert saadanne benaadede, som efter et rigt apostolisk Liv kan præ-

dike saa at sige ud af deres Hjærter, og til disse hørte P. v. Geyr. Han var i Besiddelse af betydelige rhetoriske Evner, men hans rastløse, alt opslugende Sjælesørgergerning levnedede ham ikke Tid til at dyrke disse Evner rationelt. Det var ikke ved ophøjet, glimrende Rhetorik, dybtgaaende Begavelse og udstrakt Lærdom han fængslede. Han vakte ikke Beundring, men henrev.

(Sluttes.)

Frankrig.

Ved en Fest, der forleden blev givet for Dr. Georg Brandes i Paris, holdt vor iherømte Landsmand en Tale, hvoraf Slutningen — ifølge »Politiken« — lød:

Skandinavernes Kærlighed til Frankrig er saa meget hæftigere, som det i Reglen er en ret ulykkelig Kærlighed, det vil sige en ikke gensidig. Man kan tiltrække sig alle de andre Nationers Opmærksomhed uden at gøre sig synderlig bemærket i Frankrig, det vil sige i Paris. Den store Sfinks sysselsætter sig ikke med os. Og efter gentagne frugtesløse Bestræbelser hænder det, at man ikke mere skænker den Sag, at ville behage den, en Tanke.

Historien om mit personlige Forhold til Paris ligger hel og holden etsteds i Gustave Flauberts Breve. Han skriver:

»Hvad den gamle Sfinks angaar, som ligger ved Pyramidernes Fod og synes at holde Vagt ved dem, saa kom vi til den i vild Galop, og en sand Svimmelhed greb mig. Vi galopperede som rasende med Øjet rettet mod Sfinksen (Abu Elul, Rædslens Fader), der voksede og løftede sig op af Jorden.

»Foræn den standsede vi vore pustende Heste og iagttog den med et dumt Blik. Saa greb Raseriet os igen, og vi fo'r tilbage omtrent i samme Fart midt imellem de smaa Pyramider, der ligger strøede om ved Foden af de store«.

Det er min Historie om mit Forhold til Frankrig. En Dag vendte jeg min Hest og fo'r tilbage. Fra Europas store og smaa Pyramider, fra de angelsachsiske, germanske og slaviske Lande er opmuntrende Ord naaede til mig. I Dag har den store Sfinks tilsmilet mig for første Gang. Jeg løfter mit Glas *for Frankrig, der ene stadfæster et Ry.* Leve det glørrige Frankrig! —

Hvad den ærgerrige danske Skribent her har givet Udtryk, er sin Følelse af *Frankrigs enestaaende Stilling blandt Nationerne.* Frankrig er — som Léon Bloy har sagt — »Verdens Hoved«. I Frankrig maa alle de Kampene udkæmpes, alle de Sejre vindes, som skal have blivende Betydning. Enhver stor Sag behøver franske Missionærer og franske Soldater for at sejre.

Og denne Frankrigs enestaaende Stilling beroer paa, at Landet er *katholsk.* Man tænke sig en Gang et protestantisk Paris — man vil føle det som en Uting. Paris vilde i saa Fald ikke mere være Paris.

Protestantismen er repræsenteret ved to Byer — den ene Hovedstad for *Militarismen*, den anden for *Mammonismen.* Den nordtyske Rationalisme har fortættet sig til det stive og usædelige Berlin, den angelsachsiske Vindesyge har skabt London, hvis sande Tempel er Børsen.

Op herimod stiller Katholicismen nu *Rom*, det Overnaturliges Hovedstad og *Paris*, Idekampens Midtpunkt. Disse to Katholicismens Centrér er Brændpunkterne i den Ellipse, som paa Europas Kort afgrænser en væsentlig religiøs og idealistisk Kultur fra en væsentlig rationel og egoistisk.

Fransk Arbejdsævnne og nordisk.

En Artikel om den hos Gyldendal begyndende Udgave af *Jonas Lies* »Samlede Værker« anstiller Dr. Edv. Brandes følgende interessante Sammenligning mellem fransk og nordisk Arbejdsævnne og Arbejdsmaade:

Det er i alt slet ikke mange Bøger, som Lie har udgivet. Man forbavses lidt over, at ved Eftertællingen bliver det ialt kun en Snes ikke store Romaner, fordelt over en lang Aarrække. Man sammenligne den Sum af Bøger, som en fransk Romanforfatter, der sidder flittig ved sit Skrivebord Sommer og Vinter, kan fremstille for Publikum, ofte to, tre tykke Bind om Aaret. Som f. Eks. den fortræffelige nuvirkende Skribent Paul Adam, der samtidigt er en uhyre flittig Journalist. I Jævnførelse med saadanne Arbejds mennesker er hyppigst den nordiske Digter en Drømmer, der i Maaneder ligger stille for saa pludselig at kaste sig over et Æmne, der længe har svirret i hans Hjerne, og meddele det kunstnerisk Form og sjælelig Anspændthed. Ogsaa i Lies Natur ligger der et vist Hang til filosoferende Sværmeri, hvorefter han udriver sig og skriver løs med Hjernen i Glød og med alskens Stemninger kæmpende om Herredømmet i hans Sind.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 13.

Søndagen den 30. Marts.

1902.

Min Skriftefader. (Sluttet).

Nu kommer vi sikkert til hans kæreste Virkefelt, til Skriftestolen.

O! Pater! Pater! Hvor har jeg ikke meget at takke dig for! Igennem Ungdommens af saa farlige Skær opfyldte Hav førte du mig med sikker og kærlig Haand. Hvor forsigtig tog du ikke paa os, dine Skriftebørn; med blød og nænsom Haand berørte du de syge Steder. Som den erfarne og kloge Læge foretog du de nødvendige Operationer med den største Mildhed, og vidste du, at det undertiden maatte gøre meget ondt, da blødte dit Hjærte. — Naar vi kom til dig syge og modløse, maaske med Sjælen sønderflænget, hvor bragte det da ikke Fred, stillede Stormen i vort urolige Hjærte, naar vi saae dit ærværdige Hoved i Halvmørket bag Skriftegitteret og hørte de milde og trøstende Ord, der strømmede fra dine Læber og faldt i de aabne Saar som lægende Balsam. Og kom vi i Skriftestolen raske og sunde, hvor jubledede du da ikke, og vi følte os lykkelige, naar du sagde: »Gud ske Lov! Gud ske Lov!« —

Og i Skriftestolen holdt han ud til han bogstavelig talt ikke kunde slæbe sig op og ned ad Trapperne.

Ved I, hans gamle Skriftebørn, at han Lørdag Aften sad paa sit Værelse og ventede eder, lyttede og lyttede efter Skrifteklokken. Den ringede Gang paa Gang og han begyndte allerede at rejse sig, men sank med et Suk tilbage i sin Stol. Det var snart en, snart en anden Pater, der blev kaldt paa, ikke nær saa tidt paa ham, som han saa gjerne ønskede. Mange af hans Skriftebørn forlod ham; men det

gjorde ham sikkert bittert ondt, for han længtes saa umaadelig efter at trøste og læge. Naar man da havde ringet paa ham, da varede det ikke mange Minutter, før man hørte, gennem Kirkens Stilhed, hans slæbende Skridt i Gangen, saa i Sakristiet. Han famlede undertiden længe ved Døren for at faa Nøglen i, alt maatte gaa »efter Følelsen«, som han sagde. Endelig stod han da der i Døren ved St. Josephs Alter, krumbøjet og anstrængt. Han kunde kun ved en Hovedbøjning hilse op mod Tabernaklet, Knæet var for stift til at bøjes. Hvor ivrig han var efter at komme i Skriftestolen eller Taleværelset viser følgende: Han vilde en Gang i Vinter, da der var kaldt paa ham, skynde sig, men snublede og styrtede ned ad 11 Trin. Han fortalte mig nogle Dage efter under mange Taarer, han kunde i den senere Tid ikke rigtig beherske sine Følelser, hvorledes hans hellige Skytsengel havde bevaret ham, og medens han havde ligget og ventet til der kom nogen og »samlede mig op« havde han bedt og takket Skytsenglen, som han altid har omgaaedes paa den fortroligste Maade.

Det sidste halve Aar turde man ikke lade ham spadserere ud uden Ledsagelse; hvor taknemmelig var han da ikke, naar man vilde ofre et Par Timer til en Spadseretur.

Sidste Sommer var vi i Frederiksberg Have og Søndermarken. Han holdt meget af den smukke Natur og han sad og frydede sig over den smukke Regnbue, der dannedes i Springvandets Straaler.

Jeg vil endnu kun fortælle et Par Træk fra de sidste to Ture, jeg ledsagede ham. Kl. 11 $\frac{1}{2}$ var jeg tilsagt til at afhente ham, præcis, som han altid var, sad han fuldt paa-klædt i Portnerværelset, da jeg kom. »Gaa nu ikke for stærkt med Pateren,« sagde Portneren advarende, da vi gik. -- Paa Hjørnet af Vesterbrogade og Gl. Kongevej kom Sporvognene fra alle Retninger, og jeg maatte sige »Stop«; thi Pateren vilde fortsætte. Han vendte sig da mod mig og sagde: »Det er ikke so at standse, naar man er i Fart«. Den, der kendte hans langsomme, slæbende Gang paa det

sidste vil tilgive, at jeg kom til at le ganske højt. Han saae et Øjeblik spørgende paa mig, saa opfattede han det komiske i Situationen og lo selv paa sin stille Maade. — Det var mig ikke let at faa ham løsrevet fra det smukke Sceneri, Maagerne og Svanerne dannede i Ørstedsparken. Vi havde besøgt et af hans Skriftebørn og paa Hjemvejen gennem Købmagergade standsede han interesseret foran en Vildthandel og betragtede det udhængte Vildt. »Min Broder er en vældig Jæger«, sagde han, idet vi gik videre. Foran en Blomsterhandel standsede han begejstret og udraabte: »Nej, se, hvor skønt«. — Det var saa uheldigt, at Sporvognen ved Stenosgade maatte sætte ham af midt i en stor Snedrive og ubehjælpelig, som han var, tog han mig resolut om Halsen og lod sig leende løfte ned paa Gaden. — —

Saa kom da den sidste Tur, Pastor v. Geyr foretog i denne Verden. Han, den til Døden syge, skulde paa Sygebesøg. — Da jeg om Eftermiddagen kom op paa hans Værelse, sad han der ved sit store Skrivebord, bøjet over sin, vist for Kendere meget kostbare, Frimærkesamling. Ved Siden af ham stod et kæmpemæssigt Bur med en Papegøje. Den h. Ignatius har befalet sine Sønner at ofre alt for de Syge, og den omsorgsfulde Rektor havde da anskaffet denne Fugl, for at Pateren, der saa mange Timer maatte sidde alene og overladt til sig selv, kunde adspredde sig lidt. — Fuglen lagde Hovedet paa Hæld og betragtede nysgerrigt Frimærkernes mange Farver. Rundt om i Vinduskarmen laa Mærker oplødte, rede til at klistres ind. Han saae op paa mig og sagde med let ironisk Tone: »Det er so Lejetøj«. Han følte selv sin Tilstand, og det smertede at se det. — Da vi kom til St. Josephs Hospital, vilde han først besøge en Dame. Helt op paa anden Sal skulde vi. Jeg nærrede Betænkelighed; thi han var allerede bleven træt af det korte Stykke Vej fra Sporvognen ved Parcelbroen. Jeg fremsatte en spagfærdig Protest; men, nej, han vilde ikke høre Tale om at opgive det. »Jeg maa, jeg maa«, gentog han, og støttet til Gelænderet og mig, steg han langsomt opad. Da vi havde

naaet den øverste Opsats, tilkastede han mig et triumferende Blik og sagde: »Na, ha!« — saa meget som »der kan han se, det gik dog«.

Og saaledes gik vi og besøgte flere. Bestandig havde han venlige og trøstende Ord. Han vilde ogsaa saa gjerne have hilst paa en Præst, der var bleven opereret derinde; men han var rejst til Jylland, jeg husker i Øjeblikket ikke hans Navn. Tilsidst gik vor Vej til Hospitalspræsten. Jeg kunde se paa P. v. Geyr at han voldsom gjerne vilde slaa en lille Passiar af med ham; men da vi kom til Døren, standsede han og sagde: »Dog, kære, lad os hellere gaa hjem, Pastoren er gjerne saa optaget, og han bryder sig vist ikke om det«. Men jeg vilde ikke høre Tale derom og løb op for at ringe paa. Jeg kunde ikke finde den elektriske Knap paa Pastorens Dør, mine Brillor vare duggede af Taarer. Jeg glemmer aldrig den blide Resignation og ægte Beskedenhed, der laa i disse Ord. Han mente, han kun kom til Besvær. I Sandhed passer ikke paa ham Ordene: *mitis et humilis corde?*

Da jeg kom ned, stod han ovre ved Kirkemuren og forsøgte at varme sig i Vintersolen. Jeg kunde kun meddele ham, at Præsten ikke var hjemme. Han tog da min Arm og sagde blot: »A, so!«

Da vi atter stod i Porten til St. Knuds Kolleg, standsede han og saae ud over den moderne Gade, saa sagde han halvt mellem Smil og Taarer: »Kan De huske, hvorledes Gaden saae ud, da De gik til Undervisning. Jeg har tidt om Natten maattet hoppe over alle de store Huller, der da fandtes, naar jeg skulde til døende«. — Det var sidste Gang, han var paa Gaden. Da var det, som om han vendte sig om og overskuede hele sin Gærning paa dette Sted.

Vi skiltes ved Portnerværelset, og han sagde: »Kom snart og besøg mig, kære, jeg keder mig«. — Ja, Pater, hvor gjerne var jeg ikke kommen. — Næste Gang jeg saae ham, var otte Dage efter paa Ligbaaren.

To Ting var mig symbolske ved dette Lig: han var

iført en Messehagel i Bodens Farve, hvor var det ikke betegnende for den ydmyge og beskedne Præst! Dernæst laa hans Hoved, ved en Tilfældighed, ganske lidt paa Siden. Det forekom mig, som han ret sov trygt og tillidsfuldt, med sit kære Krucifiks i de foldede Hænder, der havde velsignet saa mange og uddelt saa mange Almisser.

Og Korset var hans Ideal. Jeg hørte med Forbavselse forleden Dag, at han i Virkeligheden i alle de Aar, jeg har kendt ham, har været lidende. Sig mig, hvem af eder, der kendte ham, anede det? —

Nej, han bar Korset med Heltemod og taalmodig Tavs-
hed. Ogsaa da det sidste Kors lagdes paa hans Skuldre: i et Par Aar at gaa i selve sit Legeme med et »memento mori«, vidende, at det mindste psykiske Højtryk kunde have Døden til Følge. Og saa følte han sig sikkert som en Byrde for sine Omgivelser, trods alle Anstrængelser fra deres Side, han den virkelystne og nidkære Mand, der var henvist til Uvirksomhed. Der tilsidst end ikke kunde taale den Anstrængelse at holde Breviaret. Han maatte dele sin Tid mellem Rosenkransen og sine — — Frimærker. — I Sandhed, han tog sit Kors op med Tak og gudhengiven Vilje. — Men hvad var da hans Ledestjerne. Ja, Hemmeligheden ligger i hans aandelige Faders Valgsprog, i hans Ordens uplettede og funklende Devise: »Ad majorem Dei gloria!«

Johan Johnsen.

Hørup.

◊ Som en ikke uberettiget Reaktion mod den overdrevne Hørupforherligelse, ja Hørupforgudelse, en saa stor Del af den københavnske Presse har svælget i, indeholdt »Kristeligt Dagblad« for d. 15de ds. en indsendt Artikel, som underkastede Spørgsmaalet om Hørups Betydning for Danmark en kritisk Revision. Særdeles rammende, og i den almindelige Sørgejubel alt andet end overflødig, er følgende nøgterne *statement of facts*:

»Værdien af de Idealer, som Hørup har kæmpet for, belyses bedst ved en Betragtning af dem, han kæmpede imod. Efter Vennernes Paastand var det »Fordummelse« og »Fordomme«, han bekæmpede. Men man kan ikke læse ret mange Numre af »Politiken« uden at opdage, at det, som i Klikens Jargon kaldes »Fordummelse«, er enhver positiv Religion og ganske særlig den *christne Tro*, og med »Fordomme« menes de fleste *gammeldags Borgerdyder*: Sædelighed, ægteskabelig Troskab, Fædrelandskærlighed osv.

»Det maa være Hørups private Sag, om han — hvad Sørgehøjtiden over ham kunde tyde paa — har ønsket at leve sit Liv og dø uden Tro, uden Haab og uden Gud; men det er hele Folkets Sag, at han i en Aarrække har ladet sit Organ været Tumleplads for underfundige og giftige Angreb paa den Kirke, som dog rummer det overvejende Flertal af det danske Folk, ja paa selve den Tro, der som intet andet har bevist sin Magt til at give Sjælene Hvile og Hjærterne Fred, til at give Styrke i Medgang, Trøst i Modgang, Kraft til at leve Livet og møde Døden. Ved et stadt Arbejde paa at undergrave denne Tro og stjæle den ud af Folkets Hjærter har Hørup — eller hans Medarbejdere — bidraget til at overskære den vigtigste Livsnerve for store Dele af vort Folk.«

I Sammenhæng hermed minder Artikkens Forfatter om

den Ros, Herman Trier ved Ligfærden i Lørups Ridehus lod Hørup blive til Del — at han havde *omvurderet Værdierne* i »dette Land«. Og Artikelforfatteren undrer sig, ogsaa med Rette, over at »Vort Forsvar« nu fejrer den Mand, der dog vitterlig var den afgjorte Fjende af *alt* Forsvar. Herom hedder det:

(HørupHvad kan«) det nytte«, betød efter hans egen Erklæring »det kan intet nytte«, og som han selv udtalte paa Cirkusmødet i 1886, gik hans Bestræbelser ganske særlig ud paa, efter Ævne at udbrede denne Anskuelse i Folket, at røve det al Selvtilliden, al Tro paa sin Fremtid og paa sin Ævne til at værgе sin Selvstændighed. Er han ved at overtage Ansvar et kommen til en bedre Erkendelse, da har det Folk, som han saa sørgelig har vildledet, Krav paa en aaben og offentlig Bekendelse herom; — hans Tilhængeres Holdning tyder iøvrigt ikke herpaa, idet »Politiken« tager »Vort Forsvar«s Lovprisning af Hørup til Indtægt for en Nedsættelse af Udgifterne til Landets Forsvar, altsaa for en Svækkelse af Værnet.

»Men har Hørup *uden at angre* sin tidligere Færd blot *skiftet Taktik* overfor Forsvarssagen, da kan dens Venner ganske vist glæde sig over, hvad derved er vundet; men der er ingen Grund til derfor at falde i Henrykkelse og udnævne Hørup til deres Nationalheros; det plejer ikke at være Adkomst til kvalificeret Agtelse, at man er i Stand til at skifte Politik med Frakken. Der er sikkerlig ingen Grund til Vemod for Forsvarsvennerne ved Mindet om Hørup; de vil tværtimod mindes ham som Opfinderen af »den døde Torsk«, »de vandrende Lirekasser«, »de blodige Strimer, vel at mærke paa Ryggen«, ja som *den Mand der* — for at bruge et Udtryk fra »Flensborg Avis« — mere end nogen anden »*har arbejdet paa at afmande det danske Folk.*

Til denne indsendte Artikel har »Kr. Dgbl.« knyttet nogle redaktionelle Bemærkninger, hvoraf Slutningen lyder:

»Selv udtalte Hørup sig — saavidt vides — aldrig hverken for eller imod Christendommen; men kan der saa ikke være Grund til at formode, at han, der i sin Ungdom grundig har studeret Søren Kierkegaard, i Virkeligheden be- fandt sig mindre vel i det atheistiske Selskab, han til daglig var omgivet af paa »Politiken«s Kontor?

»I ethvert Fald er det blevet os meddelt som et Forlydende, at Hørup paa det sidste skal have spurgt om Frelse for sin Sjæl.

Intet skulde glæde os mere, end om Hørup, ligesom den døende Røver paa Korset, skulde have faaet Fred med Gud, inden han lukkede sine Øjne; men selv om det kun vides, at han har kaldt paa Frelseren i den svære Dødskamp, saa forekommer det os dog at være i høj Grad forargeligt, at man gav ham en hedensk Begravelse og benyttede hans Ligfærd i Tendensens Tjeneste.«

»Politiken« har hertil intet andet Svar haft, end at Indsenderens Artikel er »dum« og »hadefuld«, og at den redaktionelle Tilføjelse er »gejstlige Krumspring«, der vidner om »Taabelighed og Uforskammedhed« samt om en »forsjøflet Omgangskreds.«

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 14.

Søndagen den 6. April.

1902.

Hil Dig, Kors!

(O cruz, ave spes unica!)

Hil Dig, Kors, vort gyldne Mærke!
Hil Dig! Du gør Svage Stærke,
Du vort Haab til hver en Tid!
Giv de stærke mere Styrke,
lad i Hjertets golde Tørke
vokse frem en hellig Id!

Herre Jesus! Du bevare
os mod Arvefjendens Snare
og mod Syndens stinde Braad!
Vis os Vej i mørke Nætter
over Livets øde Sletter —
yd os Hjælp og giv os Raad!

Rich. Jahn-Nielsen.

Det moderne Fremskridt.

Fra Paris skriver Forfatteren *Erik Lie*, en Søn af Jonas Lie, følgende med Titel: *Under Forfalskningens Tegn*:

Verden gaar frem, hedder det, og det gør den vel paa sin Maade. Man kan i alt Fald ikke ønske sig tidligere Dage om igen, Udviklingen lader sig nu en Gang ikke skrue tilbage.

Men underligt er det alligevel at lægge Mærke til, hvad en Flerhed af Verdens formuende Folk lever af nu til Dags, og hvorfra deres Penge kommer.

Det er svært ofte fra overordenlig grumsede Kilder.

For at forklare mig gennem et Billede: Man ser ligesom først ind i en elegant Salon, hvor der leves et lykkeligt Familjeliv, og hvor smukke Ord som »Medlidenhed med de Fattige«, »Æresfølelse«, »Ret« og »Retfærdighed« og Lign. føres i Munden. Men i Bagværelserne — i hemmelige Rum i Baggrunden — foregaar der de tvivlsomste Ting: Gift blandes, skadelige Stoffer forarbejdes, betalte Lejesvende spekulerer i Folkets laveste Instinkter . . .

Billedet er ikke overdrevent. Tusinder af saakaldte »lykkelige« Hjem tegner sin Profil paa denne uhyggelige Maade.

Se Forholdene ovre i England.

Chamberlain, der i første Række har drevet Krigen mod de sydafrikanske Republikker, viser sig at være personlig interesseret i samtlige engelske Kanon- og Geværfabriker; han og hans Familie ejer over $\frac{3}{4}$ af samtlige Aktier. Jo mere Krig, og jo mere Kanonerne dunder, desto flere Dollars strømmer der ind i hans private Kasse. Men alt sammen gaar under Navn af »Politik« og »Interesse for Englands Storhed og Velfærd« — smukke og klingende Fraser, under hvis Klang en hel Befolkning af unge Mænd gaar Døden i Møde i Transvaal.

Og det samme paa andre Omraader. I London averterer et stor Ølbryggeri, at man for saa og saa meget — uhyre billigt — kan faa købt Øl paa særlig bekvemme Flasker. Selvfølgelig »ægte, første Rangs Varer«. Bryggeriet tager svære Penge ind, og Ejerne bliver populære ved at skænke pæne Summer til alskens veldædige Øjemed. Men hvad er Følgen? Jo, Aviserne beretter om Hundreder af Forgiftningstilfælde rundt om i Byen; mere end 60 Personer ere allerede afgaaet ved Døden. . . .

Og nu i Frankrig.

Mens Landet bugner af Druer, er det alligevel næsten en Umulighed at faa købt en ægte Vin. Store saakaldte Destillationsfabriker — Giffabriker turde være et passende Navn — ligger spredt omkring i Landet alene med den Op-gave at forfalske Druen og tilsætte den med skadelige Farvestoffer. Ved aarelang Virksomhed har de opnaaet at ødelægge den store Befolknings Smag, saa det næsten ikke længer nytter at byde ægte Varer frem paa Markedet.

Spørgsmaalet har i disse Dage været for i Rigsdagen. Men saa stor er de omtalte Fabrikejeres Indflydelse, at det vistnok har lange Udsigter med de fremkomne Lovforslag, sigtende paa Forbud mod Vinforfalskning.

Det ansete Blad »Le Matin« har særlig Æren af at have rejst Diskussionen om denne for Frankrig saa vigtige Sag. For en Maanedes Tid siden bragte det nemlig sensationelle Afsløringer om en af disse Fabriker — Duval & Co. Dette Etablissement, der i lange Tider har nydt den bedste Anseelse, viste sig at være en af de største Humbugsanstalter, som Paris rummer. Millioner af Vinflasker solgtes under de mest forlokkende Etiketter; men Indholdet var det frygteligste, mest skadeligste Miskmask af alskens farlige Ingredienser; det var absolut kemisk rensat for Druer!

Bladets Afsløringer vakte den største Opsigt, men — Duval & Co. udsender fremdeles sine »Vine«, spredende Sygdom og underminerende Sundheden i alle Lag af Samfundet.

Alle Anstrængelser synes at være forgæves.

Som Følge af denne Vinforfalskningstrafik er derfor ogsaa mange Franskmænd begyndt at drikke Øl til Maaltiderne.

Men heller ikke overfor Øllet kan man længer være sikker. De franske Bryggere tilsætter deres Varer med Arsenik; og det tyske Øl, som indføres, er ikke bedre; paa Østbanestationen beslaglagdes forleden en vældig Masse, fordi det i altfor stærk Grad indeholdt Salicyl.

Det er i det Hele taget mærkeligt, hvor vi Mennesker nu til Dags er omgivet af uægte og forfalskede Ting. Hvor mange af os gaar ikke om med Hovedpine, Kvalme o. Lign. uden at ane Grunden?

Falske Hjærter, falske Sind, falske Tænder og falskt Haar, det har vi kendt til længe. Men kunstig Ost, kunstige Æg — saadanne indføres i Mængder fra Rusland — er Opfindelser af nyere Datum.

Saalænge de forfalskede Varer ingen Skade foraarsager, saalænge er der jo ingen Fare. Men naar det gaar paa Sundheden løs, maa al sund Sans rejse sig i Oprør.

Der leves i vore Dage i alle Lande under Forfalskninogens Tegn. Men der tales sjælden eller aldrig om den Sum af Menneskelykke og Menneskevelvære, som saa tidt ofres for at skabe den enkelte Spekulants Formue:

De mange Smaaaborgeres Lykke og Velvære.

Dr. Lieber.

Samfundet for 2. April indeholdt i Anledning af den tyske Centrumsførers Død en Artikel af Hr. *Franz v. Jessen*, hvoraf følgende Uddrag sikkert ikke vil være uden Interesse for *Katholikens* Læsere.

Store Vanskeligheder har staaet Dr. Lieber i Vejen under hans politiske Karriere. For det første havde han selve

Windthorst til Forgænger — dette Tysklands største parlamentariske Geni, denne bedaarende Mandsling med den brændende Tro, som kunde flytte Bjerge eller i hvert Fald besejre en Bismarck, og med den vidfyldte, mangfoldige politiske Kunst, der skaffede ham Ørenlyd fra Hannover, Polen, Nordslesvig og det protestantiske Norden til langt hinsides Bjærgene hos Paven i Rom og alle hans Tjenere. At følge efter Windthorst — hvilken Fare selv for Partiets Veteraner, endsige for en ung Doctor philosophiæ! Men her til kom, at Dr. Lieber jo slet ikke ved sin Fødsel, sin sociale Position, sin Gerning udenfor Politiken eller noget andet ragede op i det aristokratiske Centrum med dets Fyrster Grever og Friherrer, dets lærde Mænd og dets fornemme Prælater.

Skal man sige, hvad han havde for sig, saa blev det vel egentlig kun det, at han ejede sin Overbevisning som tysk Katholik, sin Arbejsomhed, sit Talent og sin Vilje. Men det er nu én Gang netop det, der hører til for at blive en Politiker, der betyder noget: den oprigtige Overbevisning, Fliden til at samle Grunde for den, uddybe den og befæste den, Viljen til at bringe den til Sejr. Det synes saa let altsammen. Dog gaar der Verden over en Armé af Mænd og lider under, at de ikke kunde magte det

Mænd som Windthorst, Mallinckodt, Franckenstein — for at nævne de store døde — og Grev Ballestrem (den tyske Rigsdags nuværende Formand) samt Dr. Lieber er hverken Parlaments- eller Gaardmissionærer, hverken snævertsynede Prædikanter eller aandelige Plebejere, fordi det er deres religiøse Tro, som har gjort dem til Politikere. Tværtimod. Kulturelt set staar eller stod disse Mænd fuldt ud paa Højden med deres Tid, levende med i alt aandeligt Liv og tilhørende de fineste Dannelseslag i deres Samfund. Deres, om man saa maa sige: undersøgtlige Forhold til den myndige Romerkirke har ganske sikkert i mange Tilfælde præget deres Syn for saa vidt et politisk, socialt eller blot æstetisk Problem kunde komme i Konflikt med Udløberne

fra de katholske Dogmer, end sige med Dogmerne selv. Men paa den anden Side skal det ikke glemmes, paa hvilken Højde katholsk Videnskab og katholsk Kunst staar, lige saa lidt som den Skønhed, der præger hele denne Religion, eller endelig den Sum af aandelig og politisk Tradition, hvorpaa den hellige, almindelige Kirkes Magt er rejst, og hvoraft dens Glans er spunden. Og saa er der desuden at fremhæve, at Katholicismen som Samfundsmagt, trods sin alle statsretslige Grænser sprængende Udbredelse, trods sin Pave i Rom og sit kosmopolitiske Koncilium, trods gennemført Centralisation og ubønhørlig Enhed i alle kirkelige Sager — at Katholicismen, siger vi, politisk talt, altid har været Nationalitetens Beskytter. Reformationen fortysskede Slesvigs Kirkeliv; i den katholske Tid hørte Sønderjylland under Ærkebispesædet i Lund. I Polen er den Dag i Dag den katholske Gejstlighed Folkets Forbundsælle mod Preussere og Russere; for Elsass' og især for Lothringens Vedkommende gælder det samme. I Østerrig med dets Kronlande er Bevægelsen »Los von Rom« Monarkiets og dets enkelte Nationaliteters hidsige Fjende. Alle Vegne staar Romerkirken smukt og stolt som de nationale Bevægelser forstaaende Beskytter og stærke Allierede mod fremmede, verdslige Magthavere. Og denne dybt humane og i Sandhed kulturelle Politik præger da ogsaa de tyske Katholikers parlamentariske Parti-Organisation, Centrum, og dens Mænd. Hannover's Selvstændighed har ingen bedre Talsmand haft end Windthorst. Polakker og Elsass-Lotringer har i den tyske Rigsdag deres Pladser nær op ad Centrum. Junggren — ubetinget den lødigste Repræsentant, Nordslesvig nogen Tid har haft i den tyske Rigsdag — var nøje knyttet til dette Parti. Og da i 1899 Gustav Johannsen med Socialdemokraternes Støtte indbragte sin Interpellation om Udvisningerne, var det Dr. Lieber, som paa Centrums Vegne ydede ham den ypperste og videst rækkende Bistand.

Det var et højtideligt Øjeblik, da Grev Ballestrem den 18de Februar 1899 — efter en i al sin Jammerlighed ufri-

villig komisk Optræden af den tarveligste tarvelige Hjemmetysker — gav Ordet til Dr. Lieber. Vi, der sad oppe mellem Tilhørerne og følte hvert Forsvar for vort Modersmaals Ret i Sønderjylland som en stille, inderlig Glæde og hvert Angreb som en sviende Smerte -- vi spurgte ængstelig hinanden, hvad nu han vilde sige, denne mægtige Mand, paa hvis Pult store og tykke Bøger laa opslaaede, og om hvis Plads Medlemmerne stimlede sammen? Vilde han forøge Fjendernes Overmagt og gøre dem trygge i deres Hensynsløshed? Eller vilde han række dem, der led Uret og Fortræd, en Haand, som trykkede deres med Sympati og Forstaaelse?

Han begyndte at tale — skarpt pointeret, med en sejr-
rig Logik. En Gang imellem gled hans Haand hen over det store, sorte Skæg. Underlig adspredt hørte vi deroppe paa Galleriet efter. Alt dette kunde jo være meget godt. Men det var Formaliteter, for os ligegyldige Paastande om Rigsdagens Ret til at behandle det foreliggende Spørgsmaal. Endelig blev det anderledes. Fast og sikkert nærmede han sig Sagens Kærne. Uden Spring, men som i et velovervejete Crescendo naaede han den Højde, hvortil han vilde, og hvorfra han bedømte alle smaa Synspunkter, alt smaaligt politisk Kravl:

Allerede tre Gange — sagde han — har jeg krydset Atlanterhavet med det Maal for Øje at opmuntre vore tyske Stammefrænder i Nordamerika til at kæmpe for og værne om deres Modersmaal og styrke dem imod Angreb. Jeg vilde handle i Modstrid mine egne Anskuelse, hvis jeg vilde nægte Danskerne i Tyskland, hvad jeg fordrer som en Naturret for Tyskerne i Nordamerika. Man maa lade den fremmede, som man hersker over, beholde deres Modersmaal. Naar man berøver ham det, saa er han ikke, hvad han efter sin Skabers Ord skulde være. Hvis det er sandt, hvad der staar skrevet i Kong Kabus Bog: »Mennesket skjules af sin Tunge; tal, saa jeg kan se dig!« — da kan

man sige, at først ved og med Sproget bliver Mennesket Menneske. Men er dette Tilfældet, har Mennesket ikke læn- gere sin fulde Menneskeværdighed, naar man med Magt har berøvet ham hans Modersmaal.

Men endnu langt stærkere og varmere klang hans Tale, da han omtalte de Forsøg, der var gjorte paa at berøve Nordslesvigere — preussiske Borgere — deres Forældreret.

Mine Herrer — sagde han med hævet Stemme og un- der aandeløs Tavshed — et saadant Indgreb i Forældre- retten vilde være *en himmelraabende Uret*, ikke alene mod vedkommende Forældre, men mod alle os, der har Børn. Thi hvad der i Dag sker mod disse dansktalende Preussere i Nordslesvig, kan i Morgen ske med enhver af os, der sen- der sender sine Børn i en Skole, som ikke behager Amts- dommeren. Hvilken tysk Mand vilde taale et saadant Ind- greb i sin Opdragelsesret fra Formynderrettens Side? Og naar vi ikke ønsker, at dette skal vederfares os, saa har vi den bedste Anledning til at nedlægge en bestemt Protest imod, at en preussisk Dommer endog kun vover at gøre et Forsøg paa et saadant Indgreb overfor ikke-tyske Forældre!

Dr. Lieber havde talt. Forældreretssagerne blev aldrig gennemførte. Han havde befriet sin Nation for en Tort og skaffet de danske Sønderjyder Retfærdighed — paa dette ene Punkt, i hvert Fald.

Nu, da Budskabet kommer om hans Død, skal det hu- skes, at der fra vor Side skyldes ham Tak og Ære. Det mægtige Parti, hvis Fører han var, vil savne ham meget, og det vil vel blive svært at erstatte ham. Vi andre, der med Respekt bøjer os for hans Evner og Karakter, beklager og- saa det Tab, den tyske Nation har lidt ved hans Død.

Thi den har Brug for Mænd med Dr. Liebers Retsind.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 15.

Søndagen den 13. April.

1902.

Quis est qui vincit mundum.

»Hvo er den, som overvinder Verden, uden den, der troer, at Jesus er Guds Søn?«

Saaledes blev der læst i Epistlen sidste Søndag — Hvide Søndag. Og den, som ikke blot hører Ordene, men ogsaa lægger Mærke til dem, maa studse.

Apostlen Johannes siger nemlig her, at *ingen* overvinder Verden, uden den, som troer, at Jesus er Guds Søn. Dette er jo ogsaa Christendommens dybe Livsprincip. Den ydre Verden viser os kun, at »Magt er Ret«, at »Penge regerer alt«. Haarde og kolde Naturlove hersker; i Kampen for Tilværelsen sejrer ikke den Bedste, men den mest Brutale; i Konkurrencen gælder alle Kneb, og den, som er mest hensynsløs, gaar af med Profiten. Livet synes at tilhøre den Stærke; Tilværelsens Valgsprog er *Væ victis*, »Ve de Svage, ve dem, der bukker under!«

Da kommer Christendommen med sit glade Budskab: *Jesus er Gud*. Den Svageste af alle Svage, den Mildeste og Blideste af alle Milde og Blide er den Almægtige. Den Bespyttede, Bespottede, Hudstrøgne og Korsfæstede er Tilværelsens højeste Herre.

Hvilken Befrielse i denne Tanke! Hvilken nedknugende Byrde borttager den ikke fra Menneskehedens Skuldre! Uretfærdighed, Grusomhed, List, Egoisme kan maaske være i Besiddelse af den jordiske Magt — de har ikke *Almagten* for sig. De kan sejre i denne Verden — men den sidste, *endelige* Sejr tilhører ikke den Stærkeste, men den Bedste og Retfærdigste. Med denne Tro er Naturens Aag

brudt. Enhver Kirke, der knejser med Taarne og Spir, er en modig Udfordring til Magtens og Styrkens Verden — en ridderlig Fejdehandske til den blot naturlige Verdensorden — et Menneskehjærtets og Menneskesamvittighedens *Non prævalebunt*.

Paa Christendommen, paa *Kirkerne* hviler derfor den moderne Civilisation. Hvis Menneskeheden ikke troede, at de moralske Værdier havde *Medhold* paa allerhøjeste Sted i denne Tilværelse af Luft og Jord, Træer og Huse — hvo vilde da have Mod til at arbejde for de usynlige Goder, tvært imod hele den synlige Virkeligheds Grundlove og Foreteelser? For at *overvinde Verden* er det nødvendigt at tro, at Jesus er Gud.

Alt Kulturarbejde hviler da paa denne Tro — ogsaa *deres*, som mener om sig selv, at de *ikke troer*.

Tro er jo ikke først og fremmest Bekendelse, Tro er *Gærning*. Guds Rige er ikke Ord, men Kraft.

Hver den altsaa, som arbejder for Menneskehedens Velværd, bekender ved selve dette sit Arbejde Troen paa Jesus. Den, som midt i en af egoistiske Interesser behersket Verden hengiver sit Liv til at kæmpe for, at der mere og mere maa ske Retfærdighed paa Jorden, at Guds Vilje maa opfyldes dér som i Himlene — lad ham nok saa meget kalde sig Fornægter — hans hele Liv er én stor Bekendelse af Jesu Guddom. Hvis Jesus ikke var Gud, var alt Arbejde i Menneskehedens Tjeneste uden Haab.

Den *sande* Fornægter gør sig derfor kendelig som *Menneskehedens Fjende*. Nietzsche, hvis Filosofi er konsekvent Anti-Christendom, ønsker Hedenskabets Slaveri genindført til Bedste for de faa, udvalgte Aander — Overmenneskene. Den atheistiske Radikalisme er, efter sit Væsen, *aristokratisk* og *egoistisk* og kan kun ved et Falskneri til egne sig *sociale* og *humane* Tanker og Bestræbelser. Den, som *virkelig* ikke tror, at Jesus er Gud, vil før eller senere komme til, kun at tjene *Verden* og *Jeget*. Kraften, der overvinder Naturen, er borte.

Overalt derfor, hvor Kampen for større Retfærdighed paa Jorden føres, kæmpes der i Troen paa Jesus. At *han* er Gud og ingen anden, er den eneste Borgen for Kampens heldige Udfald og det Godes endelige Sejr. Saasnart Troen paa Jesu Guddom faktisk (ikke blot dogmatisk) slippes, indtræder der — og maa der nødvendig indtræde — en Slappelse i den Kraft, hvormed den gode Strid strides. Shelley vilde i sin Tid paa én Gang være »Atheist, Filantrop og Demokrat«, men Symbolet paa det Godes Lod i Tilværelsen blev for ham ikke Frelseren, der sejrer gennem Lidelse, det blev *Prometheus*, der lider uden Haab, og som kun i Poesien kan løses af sine Lænker. Den, der — som Byron — ikke vil lade sig nøje med en saadan poetisk Løsning af Virkelighedens Disharmonier, maa tilsidst fortvivle paa alt; gennem Byrons *Don Juan* skingrer derfor hin forfærdelige Latter, der betyder et indtil Døden, ja indtil Helved fortvivlet Menneskehjertes Pine overfor en Virkelighed, der paa alle Punkter staar i bitter Strid med det christne Ideal. Den Tro, som overvinder Verden, har maaske ikke i Aarhundreder modtaget nogen mere storslaaet Hyldest end Byrons gigantiske Verdenssmerte.

Naar i de sidste to Menneskealdre Pessimismen for en stor Del er bleven overvunden, og Menneskeheden har begyndt et omfattende socialt Arbejde, beroer dette — al theoretisk Fornægtelse til Trods — paa *praktisk Tro*.

Alle de, der bekender sig til Læren om det menneskelige Fremskridt, alle de, der ofte med saa stor Selvfornægtelse ofrer sig for, at Oplysning og Velvære maa spredes i stadig videre Kredse — alle disse, der i vor Tid udfører saa stort og saa *sejrrigt* et Arbejde — alle disse *troer paa Jesus*. De kan selv mene, at de troer paa noget andet — men vilde man undersøge dette andet, vilde det i sin dybeste Grund altid vise sig at være ét og det samme: *Tro paa Jesu Guddom*. Og dette er Grunden, hvorfor deres Arbejde har Fremgang — hvorfor de overvinder en materialistisk og egoistisk Verdens forbitrede Modstand — thi no-

gen anden Grund gives ikke. *Ingen*, siger Apostelen, kan overvinde Verden uden hin Tro. Men alt Kulturarbejde er *Overvindelse af Verden*.

Ved en saadan Opfattelse af al *god Gærning* som *ubevidst Tro* bliver Skuet af den moderne Verden adskilligt lysere og trøsteligere, end det ellers, set fra christeligt Standpunkt, viser sig. Det store Frafald er maaske mere i Theori end i Praxis. Mange, som mener, *ikke* at tro paa Jesus, er maaske i Virkeligheden mellem hans mest brændende Troende — og mangen, der mener at tro paa Jesus i den mest orthoðoxe Forstand, er maaske i Virkeligheden fuldstændig *vanthro*. Mange skal paa Dommens Dag prøve at sige »Herre, Herre!» til Jesus, og han skal sige: »Jeg kender Eder ikke!» Men til andre skal Jesus sige: »Jeg var hungrig, og I gav mig at æde; jeg var tørstig, og I gav mig at drikke.« Og de skal svare: »Herre, *naar* saae vi dig hungrig? Herre, *naar* saae vi dig tørstig?» *De* kender ikke Jesus — men *han* kender dem. De andre kender Jesus — men han kender dem ikke. Og tilsidst kommer alt an paa at blive kendt af Jesus. *Benedict.*

Sanct Dominikus.

◊ Som i sin Tid bemærket i Anmeldelsen af Dr. Theodor Bierfreunds Bog *Florens* gør der sig blandt Protestanter, som ellers er velvillig stemte med Katholicismen, en Tilbøjelighed gældende til at forherlige den hl. Frans af Assisi paa Bekostning af St. Dominikus. Det vil da vistnok interessere katholske Læsere at se, hvilke Lovord to saa store Helgeninder som Catarina af Siena og den hl. Birgitta har tilovers for den spanske Ordensstifter. Privataabenbaringer er naturligvis kun af Værdi for Katholiker — men hvorfor skal man beregne alting paa Protestanterne? Vi er jo ogsaa selv Mennesker.

Aftenen før den hellige Dominikus' Fest saae Catarina i Aanden Gud Fader, fødende sin Søn fra Evighed af, og paa samme Tid fremgik den salige Munkefader Dominikus af den evige Faders straalende Hjærte. Og der lød en Røst til Catarina, som sagde:

»Min Datter, du ser her mine to Sønner, den ene min Søn efter Naturen, den anden min Adoptivsøn. Min Søn, som jeg har frembragt efter Naturen fra Evighed af, har i sit menneskelige Legem forherliget mig ved sin fuldkomne Lydighed indtil Døden paa Korset. Og ligesaa har Dominikus vist sig lydig og tro mod mine Bud fra sin Barndom af og indtil sit Livs Ende; han har bevaret Legemet og Sjælens Jomfruelighed usmittet; han har aldrig mistet sin Daabs Naade, i hvilken han havde modtaget den aandelige Genfødelse.

»Min Søn efter Naturen, det evige Ord, talte aabent til Verden og vidnede om Sandheden. Min Adoptivsøn Dominikus har aabent forkyndt Sandheden, blandt Kættere som blandt Katholiker, ikke blot mens han levede, men ogsaa den Dag i Dag ved sine Efterfølgere i Apostelgærringen.

»Derfor har jeg ogsaa skænket ham og hans Børn en særlig Gave til at trænge ind i mit Ords Sandhed og aldrig vige derfra. Som min Søn efter Naturen brugte hele sit Liv, viede hele sin Lære til Sjælens Frelse, saaledes havde Dominikus intet andet Formaal med alle sine Arbejder end at udfri Sjælene af Vildfarelsens og Lastens Snarer, og Hovedhensigten med hans Ordensstiftelse er Sjælens Frelse. Dominikus valgte Fattigdommen til sin elskede Brud og sin Dronning, og han greb Videnskabens Lys for at udrydde Vildfarelserne i Troen. Han gik gennem Verden som en Apostel, der saae Ordet i Sandhed og Klarhed, spreder Mørket og breder Lyset overalt. Denne store Patriark var en lysende Fakkell, som jeg tændte i min hellige Kirke og sendte Verden for at udrydde Kætteriernes. Den hellige Jomfru selv modtog af mig det Hverv at give ham Ordensdragten. Dominikus har villet, at hans Ordensbrødre skulde

være fattige og fri for alle timelige Bekymringer, saa at de ikke behøver at tænke paa andet end mit Navns Ære og Sjælens Frelse. Derfor har alle Helgener og alle store Mænd i Prædikebrødrenes Orden kæmpet i Visdom, i Ydmyghed og i Offersind. Videnskab og Nidkærhed er de to Opgaver for den hellige Dominikus' Orden. Franciscus og Dominikus er bleven Kirkens to Støtter; den ene ved sin Fattigdom, den anden ved sin Videnskab.« (Chavin de Malan: *S. Cathérine de Sienne*, Paris, 1838, pp. 46—48).

Til den hellige *Birgitta* sagde Maria:

»Dominikus har betragtet min Søn som sin Herre og Mester, og mig har han elsket højere end sit eget Hjærte. Hans Regel bekæmper de tre Laster, der mishager Herren mest: Hovmod, Gærrighed og Kødets Begærlighed. Han har lagt Sandheden paa sine Ordensbrødres Læber og budt dem at elske den. Da Timen kom, at Dominikus skulde modtage sin Løn, vendte han sig til mig og sagde: — Maria, Himmelens Dronning, du, hvem Gud selv har valgt til at forene sin Guddom med sin Menneskehed, du er Jomfruen og Moderen fremfor alle. Den Almægtige er født af dig; hør da min Bøn; jeg ved, at du er almægtig. Modtag de Brødre, jeg har givet Ly under min smalle Kjortelflig; din vide Kærligheds Kaabe beskærme dem! Led dem og værn dem, saa den gamle Fjende ikke maa faa Overhaand over dem. Lad ikke Djævelen oprykke den nye Plantning, som din Søn har plantet. Dag og Nat bad jeg for de Sjæle, jeg drog til mig; nu overgiver jeg dig mine Sønner, undervis du dem som en Moder.«

»Og jeg svarede ham saaledes: »O Dominikus, min kære Ven, du, som har elsket mig mere end dig selv, jeg vil udbrede min Kappe for at skærme og forsvare dine Sønner, og alle, som holde ud til Enden i din Orden, skal blive frelst.« (*Rev. S. Brigittæ*, VI, 31, 35. Citeret af C^{ss}e de Flavigny: *S. Brigitte de Suède*. 128—129).

Kirkeranet i S^a Sabina i Rom.

Politiken indeholdt nylig nedenstaaende Artikel, der er interessant ikke blot ved sit faktiske Indhold, men ogsaa ved Stoffets Behandlingsmaade. En katholsk Læser kan ikke andet end lægge Mærke til den ganske ugenerte Tilfredshed, hvormed Bladet noterer, at Dominikanernes Glæde over at have faaet det dem tilhørende Billede igen, er »bleven noget afdæmpet« ved Udsigten til snart at miste det paany, og den Selvfølgelighed, hvormed det meddeles, at den hæderværdige italienske Regering har til Hensigt at røve Billedet. Naar to gør det samme, er det som bekendt ikke det samme, og det nye Tyveri af Sassoferratos Billede har »Politiken«s fulde Billigelse. De arme Dominikanere — denne Gang vil det ikke kunne nytte dem at gaa til Politiet! Overfor *den moderne Retsstat*, som jo fordrer at være Kilden til al Ret, har Retfærdighedens simpleste Krav ingen Udsigt til at gøre sig gældende. Den højeste Magt og det sidste Argument i den moderne Stat er i Virkeligheden *Magten*. Den, som har Magt til at gøre noget, har ogsaa Ret dertil; dette Princip vil mere og mere vise sig at være det, for hvilket de saakaldte »Friheds«- og »Fremskridts«-Partier rundt om i Landene kæmper.

»Ved Kriminalretten i Rom er der fornylig afsagt Dom i en Sag, der angaar en paa ganske ejendommelig Vis planlagt og iværksat Forbrydelse; ogsaa den Maade, hvorpaa Ophavsmændene til denne er faldne i Politiets Hænder, adskiller sig noget fra det helt dagligdags.

En Gang først i Juli Maaned fik den ærværdige gamle Dominikanerkirke S^a Sabina paa Aventinerbjærget Besøg af nogle Mænd, der præsenterede sig som Pilgrimme og bad om Tilladelse til at opholde sig ene i Kirken nogen Tid for at forrette deres Andagt ved dens forskellige Altre. Munkenene havde intet at indvende derimod, og i de paafølgende

Dage kom de Fremmede saa ofte ogsaa regelmæssigt igen og deltog saa kønt i de kirkelige Handlinger, at man efterhaanden vænnede sig til dem og tilsidst næppe lagde Mærke til, naar de indfandt sig, og naar de gik.

Men saa kom Katastrofen: en Morgen, da Sakristanen traadte ind for at gøre Orden ved Altrene, fandt han til sin Rædsel, at et af disse havde mistet sin bedste Prydelse, sin »Madonna del rosario«, et til 60,000 Lire vurderet Hovedværk af Sassoferrato; det var skaaret ud af Rammen, og det lige overfor staaende Vindue var knust, aabenbart for at skaffe Udgang for Ransmændene og deres Bytte. Ellers var der intet Spor af dem; at de var identiske med de andægtige Pilgrimme, laa det jo nær at formode, men Haabet om at faa dem opsporede, syntes foreløbig kun ringe.

En af Roms dygtigste Opdagelsesbetjente fandt dog paa Raad. I Karet og ledsaget af Tjenerskab tog han i en engelsk Rigmands Lignelse ind paa et første Klasses Hotel, gjorde derfra daglige Udflugter til de forskellige Kunsthandlere og skaffede sig i Løbet af kort Tid Ord for at være en Mand, der købte gamle Malerier til svimlende Priser. Det kunde Røverne ikke staa for, og snart var Underhandlingerne mellem dem og den rige »Inglese« i fuld Gang. Efter mange Omsvøb, og efter at de, som de mente, paa den bedst mulige Maade havde sikret sig Køberens Diskretion, kom de frem med Billedet. Men næppe var dette rullet op, før Politimanden trykkede paa den elektriske Knap, og hans velbevæbnede Hjælpere styrtede ind. En Time efter var Røverne i god Forvaring, og nu er der for nogle Aar anvist dem Plads i Tugthuset. Pudsigt nok er de desuden blevne slagne med Pengebøder for Helligbrøde.

I S^a Sabina var der, da den herlige Madonna var bragt til Veje igen, stor Glæde; denne er dog nok bleven noget afdæmpet ved det sikre Forlydende, at Regeringen har i Sinde at benytte Lejligheden til at indlemme Kunstværket i en af Statens Samlinger.«

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 16.

Søndagen den 20. April.

1902.

Pastor bonus.

(Af *Bogen om Rom*, III.)

I.

Det var ved Cæsarea Philippi, en By i det nordligste Palæstina, ikke langt fra det snedækkede Hermon. Rabbi Jesus af Nazareth var kommen derhen med sine tolv Disciple, som nu fulgte ham paa tredje Aar, og ved en Kilde udenfor Byen satte de sig ned for at holde Maaltid. Det var midt paa Dagen, Solen brændte hedt, Oliventræernes tynde Løv gav kun sparsom Skygge, i den sovende Middagsstilhed var ingen Lyd at høre uden Cikadernes ensformige Sang.

Da Mesteren havde brudt Brødet og uddelt det, og alle havde stillet deres Tørst af den kølige Kilde, blev der en Tavshed mellem Disciplene. Alle var sultne og trætte og glade ved at faa Mad og hvile sig.

Men da de havde endt Maaltidet og sunget Takkepsalmen, begyndte Mesteren at tale. Han sagde til Disciplene:

»I er nu hjemkomne fra Eders Vandringer gennem Israels Stæder og har allevegne forkyndt det Ord, jeg har givet Eder, at Himmeriges Rige er kommen nær. Hvem siger nu Menneskene mig, Eders Mester, at være?«

Da svarede Disciplene, den ene efter den anden:

»Nogle siger, at du er Johannes den Døber, som er opstanden fra de Døde.«

»Andre siger, at du er Elias.«

»Atter andre, at du er Jeremias.«

»Der er andre, som siger, at du er en anden af Profeterne, der skal igenkomme inden Herrens Dag.«

Disciplene tav. Da saae Mesteren op og fæstede længe sine klare Øjne paa hver enkelt af sine tolv Trofaste. »Men I,« sagde han derpaa, uendelig mildt og kærligt, »hvem siger I, at jeg er?«

Der blev en stor Tavshed under Oliventræerne. Man hørte Kilden risle og Cikaderne synge, surrende og skarpt. Udenom laa det store, stille Land, sløret i blaanende Solrøg.

»Men I,« gentog Mesteren, og hans Stemme lød næsten bedrøvet »hvem siger I, at jeg er?«

Ingen svarede — men En sprang op og kastede sig i Støvet for Jesu Fødder. Det var Simon Bar Jona, Fiskeren fra Bethsaida; med bøjet Hoved laa han foran sin Herre og Mester. Og nu løftede han sit Aasyn og saae med to straalende Øjne Jesus ind i Ansigtet.

»Herre,« sagde han, »Du er *Messias*, du er den levende Guds Søn!«

Og næppe var Ordene udtalte, før de andre Elleve styrtede ned paa Knæ bag Simon, og som med én Mund gentog de:

»Du er *Messias*, du er den levende Guds Søn.«

Da rejste Jesus sig fra Grønsværskanten, hvorpaa han havde siddet, og han traadte hen til Petrus og rakte sin Højre ned mod ham.

»Salig er du«, sagde han, »Simon Bar Jona! Thi dette har Kød og Blod ikke aabenbaret dig, men min Fadér, som er i Himlene.

»Men nu siger ogsaa jeg dig, at du er Klippen, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skal ikke faa Overhaand over den.

»Og jeg vil give dig Himmeriges Riges Nøgler; hvad du binder paa Jorden, det skal være bundet i Himlene, og hvad du løser paa Jorden, det skal være løst i Himlene.«

»Men jeg byder Eder: siger endnu ikke til Nogen, at jeg er *Messias*.

»Thi det bør mig først at gaa til Jerusalem og at lide meget af de Ældste og Ypperstepræsterne og de Skriftkloge og at bære mit Kors og ihjælslaas og opstaa paa den tredje Dag.

»Og naar alt dette er sket, da skal I forkynde, at jeg er Christus, og enhver af Eder skal tage sit Kors op og følge mig.

»Og Verden skal hade Eder, som den har hadet mig førend Eder. Hvis I var af Verden, da vilde Verden elske Eder. Men fordi I ikke er af Verden, men jeg har udvalgt Eder af Verden, derfor hader den Eder. Har de forfulgt mig, skal de ogsaa forfølge Eder; men har de holdt mit Ord, skal de ogsaa holde Eders. Og sandelig, sandelig siger jeg Eder: Hvo, der tager mod Eder, tager mod mig, men hvo, der tager mod mig, tager mod den, som har sendt mig.«

Mesteren havde udtalt. Petrus og de Elleve rejste sig af Støvet. Stille vandrede den lille Skare ind mod Cæsarea Philippi. Som en Byrde, der næsten tyngede dem i Knæ, men som dog var forunderlig liflig at bære, hvilede det paa deres Hjærte, at Mesteren hverken var den genopstandne Johannes eller Elias eller Jeremias eller nogen af Profeterne, men at han var *Messias*, Jehovahs, den levende Guds Søn, og at Simon Bar Jona ikke blot var den første blandt Disciple, men Klippen, hvorpaa Guds sande Tempel skulde bygges, og den, paa hvis Skulder Himlens Nøgle var lagt, saa at han kunde lukke til, og ingen lukkede op, aabne, og ingen lukkede til . . .

I Tavshed bevægede det lille Tog af fattige Vandringsmænd sig henad den støvede Vej, og ved Aftentid gik de gennem Byporten ind i den straalende Stad, som Fjerdingfyrsten Filip havde bygget til Cæsars Ære. Men ingen af Indbyggerne i Filips Cæsarea vidste, at Messias den Nat var indenfor dens Mure, og at under et af Byens Tage hvilede en hjemløs Fisker, hvis Rige skulde omstyrte Cæsars,

og hvis Herredømme skulde naa fra Floden til Jordens Ende, fra Euftrat til det yderste Hav . . .

Død eller Levende?

(Efter *La Croix* ved C. B.)

Religionen er død! . . .

Jeg saae igaar i Kirken en Mængde Børn . . . ganske smaa Børn med bitte smaa Hænder og bitte smaa Fødder, Miniaturer fra Guds egen Kunstnerhaand . . . smaa Børn med store Øjne, blaa og brune, med lyse og mørke Lokker; deres blege Mødre bar dem med øm Kærlighed og holdt dem frem, at de kunde modtage Præstens Velsignelse . . . Der var alle Vegne nogle at se, rige Børn indhyllede i Kniplinger, fattige Børn . . . smaa Jesusbørn smilende i deres Svøb . . . Og over disse Børn, paa hvilke Fremtiden hviler, sang Kirken sit Alleluja for Gud, der sejrer, for Christus, der opstaar fra de døde.

* * *

Religionen er død! . . .

Jeg gik omkring i Verdensbyen paa Langfredag . . . Kødudsalgene var lukkede; paa Restaurationerne holdt Fisken sin Triumf. Jeg brugte Øjnene godt: med Undtagelse af en opsvulmet Pige med yppigt Haar og to Jøder, var der ingen, der spiste Kød. Endel muntre Arbejdere forlangte med høj Røst deres Portion Klipfisk . . . nogle fattige Arbejdersker, blege Blomster fra Paris' Værksteder, tog til Takke med daarlige Kartofler og drak Vand dertil . . . Jeg saae én, som havde faaet to haardkogte Æg frem: »Æg er ogsaa forbudte i Dag!« raabtes der ovre fra et andet Bord. Hun puttede dem i Lommen igen og spiste sit Brød uden Paalæg.

* * *

Religionen er død!

Og i Kirkerne stod de Troende stuede sammen i den stille Uge : . . Prædikestolene var belejrede, og Guds Ord faldt ned over Mængden, som den frugtbringende Regn paa Foraarets varme Dage.

Jeg har set Mænd og Kvinder, Rige og Fattige, Herrer og Tjenestefolk, Lærde og Uvidende staa hele Timer samlede og blandede i én og samme Tro, og med én og samme høitidelige Følelse gaa frem og kysse Fødderne paa den Korsfæstedes Billede. »Hold min Hest et Øjeblik!« sagde paa Langfredag en Kusk til en Dreng, der stod. »Er det ikke derhenne Alterets Sakramente er udstillet . . .?« Og han gik med hurtige Skridt derhen, bøjede sine Knæ, som han plejede at gøre det i sin Landsbykirke, samlede sig et Øjeblik i Stilhed, bad sin Bøn, vistnok i en Fart, men i sit Hjærte med Ønsket om at kunne knæle der en Timestid.

Hvem kunde tælle alle de Bønner, der sendtes op til Gud i denne Uge under vore Kirkers, vore Kapellers, vore Klosters Hvælvinger? Hvem kunde beskrive al den Tilbedelse, de Lovofre, de Taarer, de fromme Betragtninger, de Arme, der udstraktes og de Blikke, der hævede sig til Dig, Jesus Christus, der ser alt dette uden at sige noget, fordi Du har Din Evighed at svare os i . .

*

*

*

Religionen er død! . . .

Og jeg har set Damer fra den fine Verden rive sig løs fra Salonernes aandelige Slavelænker og gaa to Gange om Dagen hen for at høre paa Forkyndelsen af de mest alvorlige Sandheder, Troen forkynder os.¶

Jeg har set Mænd fylde vore store Kirker i denne Fastetid og om Aftenen efter Dagens Slid følge Foredragsholderen ud i hine tørre Egne, hvor Beviserne for Evangeliernes Ægthed har hjemme.

Jeg har set beskedne Sypiger, der sidder bøjede over

deres Arbejde i de sene og trættende Nattetimer, finde Kraft nok til at være tilstede i Kirken Kl. 6 om Morgenen. De er de sidste til at lægge sig til Hvile og de første til at staa op, svage Blomster truede af allehaande Uvejr, men som Gud vaager over med Kærlighed, som over Markens Tusindfynd.

* * *

Religionen er død! . . .

Den, som skriver disse Linier, gik Onsdag Morgen Kl. 6 ind i sin Skriftestol og forlod den først Kl. 10¹/₂ om Aftenen. Naar sommetider en overrakte sit Visitkort for hurtigere at faa Adgang, da kunde man høre Stemmer blandt de Ventende sige: »Aa! Hr. Pastor, hør mit Skriftemaal først, jeg har staaet her og ventet i to Timer allerede, og jeg er en Tjenestekarl.«

Og de andre Præster havde lige saa meget at bestille. Til hvilken Side, man end vender sig, alle Vegne er Høsten der, styrket ved Forfølgelsens kolde Vinter, bugnende under Guds mægtige Aandepust, en levende Kornmark, som Præsterne ikke tør lade raadne paa Roden, men maa bringes hjem til Husbondens store Lade.

* * *

Religionen er død! . . .

Og alle Steder, hvor der staar et Kors i Frankrig, hvor der er en christen Grav, har man smykket dem med de indviede Palmegrene . . . Alle Familier er festlig stemte paa Paaskedagen; selv den hadske Frimurer, selv den ulykkelige Frafaldne glæder sig paa Paaskefesten, for Din Skyld, Herre Christus, hvem han bespøtter — lig hint Kryb, der har Gavn af Solen, endskønt det synes at være en Nægtelse af Lyset og en Skændsel for Dagen.

* * *

Religionen er død! . . .

Ja, men som Christus, den evige Sejrherr og den udødelige Opstandne!

Religionen rejser sig som Ynglingen efter Hvilen, som Soldaten efter Rasten, blot yngre endnu end i Gaar, stærkere end nogensinde.

* * *

I en Uge, som den stille Uge, lytter man ligesom til Menneskeheds Hjærte . . . man føler, at Gud gaar forbi . . . at Verden skælver under Korsets Skygge.

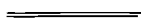
Derfor ve de stakkels Mennesker, der stivner i deres Trods for ikke at følge bag Korset, og som af Hovmod holder sig langt borte fra den bedende Menneskehed! Ve de ulykkelige Dværgaander, som prøver at rejse Hovedet og stamme deres hjerteskrærende: *Non serviam!* Ulykkelige døde Træ, som nægter at optage de livgivende Safter i sig — som ikke vil opstaa til Liv med Jesus Christus — som ikke vil leve hans Liv, blomstre i hans Lys, modnes i hans Kærlighed — og som Gud engang vil kaste bort fra sig i sin Vrede.

— Er du det døde Træ? . . .

— Er du den grønne Kvist? . . .

Vælg! Gud ryster Træet . . . Det er endnu Tid.

Det er endnu Tid at holde din Paaske!

Orientalisten Hommel og „Kristeligt Dagblad“.

⚡ sit Nummer for 10. April indeholdt »Kr. Dagbl.« nedsaaende Notits, som har den for Katholiker særlige Interesse, at den Autoritet, det protestantiske Blad her paabe-raaber sig, er en *katholsk* Videnskabsmand. Det vilde have glædet os, hvis »Kr. Dagblad« havde meddelt sine Læsere, at »den vægtige Røst« til Fordel for det gamle Testaments Ægthed kommer fra en *katholsk* Lærd.

En videnskabelig Æresoprejsning. Hvem husker ikke den unge Theolog Hr. *Ditlev Nielsen*, der for nogle faa Aar tilbage kraftigt forsvarede Daniel Bogens Ælde gennem nye interessante Undersøgelser og geniale Sondringer?

Men hvem har tillige kunnet glemme, at alle vore hjemlige Berømtheder — Prof. *Vilh. Thomsen*, *Fr. Buhl*, *I. C. Jacobsen* og *Vald. Schmidt* — en efter en rykkede i Marken og reducerede ham in absurdum.

Medens altsaa herhjemme saa godt som alle de saakaldte Sagkyndige var enige om at gøre cand. *Ditlev Nielsen* til en videnskabelig »Umulighed«, saa har der nu i disse Dage i Udlandet hævet sig en vægtig Røst i hans Favør. Det er ingen ringere end den bekendte Prof. Dr. *Hommel*, hvis videnskabelige Arbejder tidligere har været omtalte her i Bladet, der er traadt i Skranken for ham i »Theologisches Litteraturblatt«.

Ditlev Niensens Bog kaldes her »banebrydende«, »hochbedeutsam« og »höchst beachtenswerth«.

Samtidig kritiserer Prof. *Hommel* skarpt saavel Prof. *Buhl* som Prof. *Jacobsen*.

Hermed er der altsaa givet cand. D. N. en smuk videnskabelig Æresoprejsning.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 17.

Søndagen den 27. April.

1902.

Belgien.

Hurtigere, end nogen ventede, er den belgiske Revolutionsbevægelse døet hen — det var umuligt, længere end otte Dage at holde denne Hær af 400,000 Strejkende med Føde. Forskellige under Kampen fremkomne Udtalelser vil dog, ogsaa efter at den er endt, have deres Interesse og Betydning.

Af et Privatbrev fra Belgien, dateret 17. April, til »Katholiken«s Redaktør turde saaledes følgende Linjer kunne paaregne Opmærksomhed:

»Hvad den belgiske Politik angaar, saa er der ikke sund Sands i, hvad de af Dem omtalte (danske) Blade fortæller. Regjeringen bør, hvis den ikke vil svigte sin Pligt, bevare sin faste Holdning, og det er mit Haab, at den vil gøre det. Agitationen for almindelig Stemmeret er ikke andet end et uhyggeligt Gøglespil, et blodigt Værk af nogle ærgerrige Førere. Folkets store Masse interesserer sig aldeles ikke for Spørgsmaalet. Næsten alle Oprørsmagerne (*émeutiers*) i Bruxelles og de andre store Byer er Folk, som staar under Polititilsyn samt Dreng mellem 17 og 20.

»Hvad Massestrejken angaar, saa er det ikke andet end Øjenforblændelse. De fleste Bjærgværker og Fabriker har holdt op med Arbejdet for at undgaa blodige Sammenstød — slet ikke andet.*)

*) Som bekendt har de danske Blade gjort et stort Nummer ud af, at »Arbejdsgiverne mange Steder ligefrem opfordrede deres Arbejdere til at nedlægge Arbejdet.«
(Kath. Red.)

»Endnu en Gang, det er at haabe, at Regeringen ikke vil give efter. Det vilde være *at overgive Belgien til Revolutionen*. Thi det er Førernes Maal (og de roser sig deraf); *Revolutionen og Kirkens Undergang*, det er, hvad de tragter efter, og den almindelige Stemmeret er kun et Middel til dette Maal *).

»Som sagt, det vilde være Galskab at give efter. Sig dette til alle, De kender -- De vil dermed udtrykke det umaadelige Flertal af Belgieres Mening, de være Katholiker eller ej.«

I et andet Brev, dateret 18. April, skriver et Medlem af den *franske* Gejstlighed i fuldstændig Overensstemmelse med den foregaaende Udtalelse:

»Den uindskrænkede almindelige Stemmeret synes de Revolutionære det bedste Middel til at komme til Magten — meget bedre end Virkeliggørelsen af en mere fuldkommen Retfærdighed. Intet synes mig mere retfærdigt end Flerstemmeprincipet; det berøver ingen Borger hans Rettigheder, men det forbeholder *dem* en overvejende Andel i Landets Styrelse, hvem deres Egenskab af Familiefædre, deres højere Dannelse, deres sociale Stilling sætter bedre i Stand til at lede de offentlige Anliggender og at have et sikrere Blik for Landets sande Vel. Desuden yder Forholdstalsvalgmaaden Mindretallene et Middel til at undgaa, helt at blive overvældet af Flertallet. Jeg kan forsikre, at vi her i Frankrig — hvor vi har uindskrænket almindelig Stemmeret og stadig har Lejlighed at se de Misbrug, den medfører -- ikke kan andet end misunde vore Naboer det Korrektiv, de har bragt paa det absolute Flertalsvælde, og at vi kun vilde kunne beklage dem, hvis de skulde til at vandre i vort Spor.«

*) Naivt hed det i en Korrespondance fra Bruxelles til *Soc.-Dem.*«, at de belgiske Liberale ikke havde Lyst til at give Kvinderne Valgret — før de havde faaet dem opdraget i liberal Aand! Altsaa, Demokratiet er kun *Middel for Liberalismen!*

Saavidt disse to udenlandske Vidnesbyrd. Ved Siden af dem er det maaske ikke uden Værdi at aftrykke det Skudsmaal, *Ignotus* i »Politiken« for 18. ds. gav de belgiske Rigsdagspartier.

»En Del af *Katholikerne*« — skrev han — »tilhører *de videnskabeligt dannede, uformuende Stænder*. Venstrepartiet er væsenligst sammensat af velhavende Landejendomsbesiddere og Fabrikanter, og *de 31 Socialister er næsten uden Undtagelse Rigmænd*. Advokat van der Velde, den lille, veltalende, overnervøse Arbejderfører, er *Millionær*«.

Pastor bonus.

(Af *Bogen om Rom*, III.)

II.

Det var efter at Disciplene var bleven uden Jesus.

Han havde vist sig for dem efter sin Opstandelse. Simon havde set ham, Thomas havde set ham, de Tolv havde set ham, Jakob havde set ham, og han var bleven set af mere end fem hundrede Brødre. Men derpaa var han ligesom forsvunden. Naar Dørene var lukkede, stod han ikke mere midt iblandt Disciplene med sit livsalige *Salem aleikum*. Ingen Engel viste sig mere ved hans Grav, og paa Golgatha hang andre Forbrydere, naglede til andre Kors.

Da forlod Petrus og de Elleve Jerusalem og drog op til Galilæa. Deroppe ved Genesaretsøen vilde de mindes den Bortdragne, som de ikke mere haabede at faa at se. Her var Stæderne, hvor han havde lært og helbredet — her var Bølgerne, over hvilke han havde vandret — her var Skibene, fra hvilke han havde prædiket. Her vilde Disciplene atter blive simple Fiskere fra Bethsaida og Kapernaum, her vilde de sammen med de fromme galilæiske Kvinder, som havde fulgt Jesus og tjent ham, hele deres Liv

igennem begræde den elskelige, den uforglemmelige, den ufattelige Herre og Mester, som havde taget deres Hjærte med sig didhen, hvor han var gaaet, og hvor de ikke kunde komme . . .

Det var tidlig Morgen ved Bethsaida; Taagen laa endnu over Søens ubevægelige Spejl. Solen var just ved at rinde, og en Rosenrødme begyndte at gennemsive den hvide Tykning. Og midt ud af denne rosenrøde Taage styrede en Baad ind mod Land.

Ombord i Baaden var sex Fiskere, alle Disciple af Jesus: Simon — eller Klippen, som han endnu kaldtes med det Navn, Mesteren havde givet ham — Nathanael fra Kana, Zebedæussønnerne og endnu to andre. Simon stod forrest i Stavnen og stagede, sammen med Johannes, langsomt mod Land.

Da var det, ligesom Taagen lettede lidt, og inde paa Land saae de en Mand staae ved Strandbredden. Og Manden raabte ud mod dem og sagde:

»Børnlille, har I noget at spise?«

Men de svarede:

»Nej!«

Da raabte han atter:

»Kast Nættet ud tilhøjre for Skibet, saa skal I finde!«

Og de kastede det ud, og strax følte de det saa tungt af Fisk, at de næppe kunde drage det.

Da gik der som en Strøm af Minder gennem Disciplenes Sjæle, medens de arbejdede af al Magt for at bjærge Dræt og Vaad, og Johannes gav deres Tanke Luft, idet han højlydt udbroød:

»Det er Herren!«

Men næppe var Ordet af Johannes' Mund, før Petrus slap sit Tag i Nættet. Rask bandt han en Kjortel om sig — thi han var nøgen — og kastede sig i Søen. De andre saae hans Hoved bevæge sig over Vandet; nu havde han tilbagelagt de to hundrede Alen, som skilte dem fra Land,

nu naaede han Bredden og stod for den Fremmede, dryppende af Væde . . .

Da de andre naaede ind med Baaden, var der tændt et Baal paa Kysten. Men ved Ilden sad Simon og den Fremmede, tavse, og paa Gløderne laa ristede Fisk, og Brød derved. Og den Fremmede sagde:

»Tag hid af de Fisk, I nu fangede.«

Da rejste Simon sig og hjalp de andre at drage Garnet paa Land, og det var fuldt af store Fisk, hundrede og tre og halvtreds; men alligevel sønderreves Garnet ikke.

Saa vendte de alle tilbage til Ilden, og den Fremmede sagde:

»Kom og hold Maaltid!«

Alle satte de sig, men ingen turde tale. Thi det var Herren — og det var dog ikke Herren. Derfor vovede ingen at tale til ham og at spørge: Hvem er Du?

Da tog Jesus og brød Brødet og gav dem — og Disciplene kendte ham, da han brød Brødet, og de frydede sig, fordi de atter saae Herren. Og de holdt Maaltid med Glæde.

Men da Maaltidet var endt, sagde Jesus til Simon:

»Simon, Jonas Søn, elsker du mig mere end disse?«

Men ved dette Spørgsmaal sænkede Simon sit Blik og saae ind i Ilden. Og han mindedes en anden Ild — Kulilden hin kolde Aprilnat i Kaifas' Gaard. Tjenestepigens tre Spørgsmaal randt ham i Hu og hans egne tre Fornægtelser, den ene inderligere end den anden. Og han huskede Hagens Galen og Herrens Blik . . .

Derfor skød Blodet flammende hedt op i Fiskerens brune Kinder, og næsten modløst sagde han:

»Herre, du véd, at jeg elsker dig!«

Men som var selv saa svag og bange en Kærligheds-erklæring Herren uendelig kær, lød det til Svar:

»Simon, Satan begærede at sigte Eder som Hvede. Men jeg bad for dig, at din Tro ikke maatte aflade. Og naar du bliver omvendt, da styrk dine Brødre.

»Jeg er den gode Hyrde. Men jeg har ogsaa andre Faar, som ikke er af denne Sti. Dem bør det mig ogsaa at føre hid, og de skal høre min Røst, og der skal blive én Hjord og én Hyrde.

»Simon, Jonas Søn, vogt mine Lam indtil jeg kommer!«

Den gode Hyrde tav en Stund. Saa lød atter hans indtrængende, hjærterørende Røst:

»Simon, elsker du mig?«

Da var det, som Simons Hjærte med et blev fyldt af varmt Solskin, og der kom Trøst og Glæde og Fred i hans Sjæl.

»Ja, Herre,« sagde han inderligt, »du véd, at jeg elsker dig!«

Og atter lød Svaret:

»Saa vogt mine Faar!«

Men endnu en Gang talte den gode Hyrde og atter spurgte han:

»Simon, Jonas Søn, elsker du mig?«

Da blev Simon sørgmodig, fordi Herren spurgte tredje Gang og endnu ikke troede paa ham. Og en stor Bedrøvelse efter Gud greb ham og en dyb Vilje til aldrig at skilles fra Herren, men helt at høre ham til. Og han lagde sit Hoved op mod Jesu Bryst og græd bitterlig, og under Taarer sagde han:

»Herre, du *ved* alle Ting — du véd ogsaa, at du ikke kan stole paa mig, og at hvis du ikke bevarer mig, vil jeg være dig utro ikke blot syv, men syv Gange halvfjerdsindstyve Gange om Dagen. Men, Herre, du véd ogsaa, at jeg gjerne vilde elske dig — at jeg intet hellere vil end at være din Tjener. Jesus, min Gud, du véd, at jeg elsker dig!«

Da hørte Simon Jesu Hjærte banke højt af Kærlighed og Glæde. Og Jesus sagde til ham:

»Simon, Jonas Søn, saa vogt da du mine Faar, røgt mine Lam! Vær min Hjord's Hyrde og den tro Tjener, som jeg sætter over hele mit Hus!

»Men sandelig siger jeg dig: da du var yngre, bandt

du selv op om dig og gik, hvorhen du vilde. Men nu, naar du bliver gammel, skal andre binde op om dig og føre dig did, du ikke vil, og du skal udrække dine Hænder for at ære mig med din Død. Derfor kom, tag dit Kors op og følg mig!»

Da forlod Simon for anden Gang i sit Liv alle Ting, stod op og gik ud i Verden for at vogte Jesu Hjord.

Da blev Simon til Petrus, Kød og Blod til Klippe. Da blev Hjørnesteinen lagt til hin Guds hellige Kirke, som skulde give Menneskeheden Ly gennem alle Tider indtil den yderste Dag.

Bønnens Aand.

Intention for Bønnens Apostolat i April 1902.

(Udeladt indtil nu af Mangel paa Plads).

Bønnen er — som Katekismen siger — en Hjærtets Opløftelse til Gud.

Alt, som omgiver, optager og beskæftiger os, søger at drage vort Blik nedad og bringe os til at tænke paa Jorden. Bønnen derimod hæver vort Blik og vort Hjærte opad mod Himlen, mod Gud.

Det er ikke blot Bønnen, der i denne Maaned anbefales Medlemmerne af Bønnens Apostolat — det er *Bønnens Aand*, det vil sige: Vanen at bede, den stadige Brug af Bønnen, der for dem, mere end for alle andre Christne, maa blive en anden Natur.

For det første maa de bede for sig selv.

Sjælens sande Liv er Naaden, Enheden med Gud ved Kærligheden, ved Troskaben mod hans Lov. Men Naaden opnaaes ved Bønnen, ved den ydmyge Frembærelse af vor Trang, vor Svaghed, vor Skrøbelighed for Gud. Ikke at bede er det samme som at ville virke og vandre paa egen Haand, hvilket er det sikreste Middel til at falde og falde meget dybt.

At bede derimod, og bede stadigt, det er at holde sig i uafbrudt Forbindelse med vor Skaber, vor Mester, vor himmelske Ven; det er at helbrede vor Svaghed ved hans Almagt, vor Lunkenhed ved hans Kærligheds Ild, vort Hang til det Onde ved hans Hellighed.

Uden Bøn formaar vi intet, 3: vi formaar ikke andet end at synde, og det gør vi kun altfor meget . . .

Lad os dernæst ogsaa bede for Andre. Det er jo netop Bønnens Apostolats særlige Opgave.

Ved at bede for Andre bliver vi Guds Medarbejdere. Vi samvirker med ham til Sjælens Helliggørelse, deres Helbredelse af Syndens Sygdom, deres Opstandelse, ganske ligesom Apostlene, der prædiker og omvender. Vort Middel er blot et andet, et lønligt, som kun Gud og hans Engle kender. Det er derfor ikke mindre virksomt, og det udsætter os ikke for Forfængelighedens Fristelser. Der er Naadegaver, som Gud vil bedes om; der er Skatte, som man ikke faar uden at række Haanden frem.

Lad os bede for dem, som ikke beder, eller som ikke beder nok; lad os bede for Kirkens Fjender, at de maa erkende deres Vildfarelse; lad os bede for dem, som ikke kender Gud, at de maa aabne deres Øjne.

Ofte beklager vi, ikke at være rige nok til at kunne give alle. Lad os da, naar det er os umuligt at give en Almisse, i det mindste give en Bøn.

Vi maa altsaa bede, bede stadigt og bede meget — og vi maa altid bede i Samfund med Jesu allerhelligste Hjærte, thi kun da har vor Bøn *uendelig* Værdi.

Intention for Maj: Tillid til Maria.

Intention for Juni: Fremsigelse af Jesu Hjærtes Officium.

Rettelse. En Ven af »Katholiken« gør opmærksom paa, at det ved en Fejltagelse i forrige Nummer overfor »Kristeligt Dagblad« blev betonet, at Orientalisten *Hommel* skulde være Katholik. Hommel er ikke Katholik; det er imidlertid ved en Forvexling med den *katholske* og i samme Retning som Hommel arbejdende Forsker *Bickell*, at Fejltagelsen har kunnet finde Sted. »Kr. Dgbl.« bedes derfor modtage en oprigtig ment Undskyldning for den ugrundede Anke.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 18.

Søndagen den 4. Maj.

1902.

Amerikanerne og Spanien.

For saa vidt en enlig Mand, der sidder i en Afkrog af Verden og taler i en Tønde, kan siges at *protestere* mod en i en hel stor Kultur udbredt og med alle denne Kulturs Midler forsvaret falsk Mening — saa har den Uværdige, som nu i fire Aar har skrevet det meste af »Katholiken«s Indhold, stadig *protesteret mod Overtroen paa Angelsachserne.*

At alt godt kommer fra Englændere og Amerikanere, det er et Evangelium, som ikke blot prædikes af Mr. Stead i hans Bog »Verdens Amerikanisering« — men som Gang paa Gang er bleven forkyndt fra de forskelligste Sider, endog af en engelsk Kardinal og Ærkebisp. Man husker maaske endnu, hvilket skændigt Pres de engelske Katholiker søgte at udøve paa Vatikanet for at faa de katholske Blade i Rom til at udtale sig *for* Englændernes Rovkrig mod Boerne! Og da Paven vægrede sig ved at skænke den uretfærdige Krig sit Bifald, var Forbitrelsen i England stor — saa stor, at *La Tribuna*, det italienske Frimurerblad, bragte triumferende Artikler, hvori det spaaede et forestaaende engelsk-katholsk Skisma! Saa galt gik det nu ikke, men man hørte paa Roms Gader Englænderne afslaa at købe *Voce della Verità*, et meget udbredt katholsk Blad, med den Motivering: »Nej, siden I holder med Boerne, skal vi ikke mere have noget af Jeres Blade!« Det var økonomisk Krig — ganske vist i latterlige Former . . .

Hvem husker ikke ogsaa, med hvilket Opbud af ædel Indignation Amerikas Kamp mod Spanien paa Kuba og Filippinerne blev sat i Scene! Hvem husker ikke den stakkels af klerikale Misdædere indespærrede unge Pige *Evangelinas* dramatiske Flugt (selvfølgelig hed hun Evangelina!). Som til et Korstog rykkede de brave Amerikanere frem, og med Forundring saae man *Uncle Sam* med sit poliske Blink i Øjet og sit Bukkeskæg forvandlet til en sværmerisk Korsridder! Det var vanskeligt at tro paa, men da Raabet »Gud vil det« saa vedholdende lød fra Dollardyrkernes Læber, maatte man jo tro paa deres Omvendelse . . .

Men man skal aldrig tro paa saadan noget! Man skal aldrig tro en Uncle Sam eller en John Bull, naar de er ædle. I England har man altid ét Spørgsmaal, der gaar fremfor alle andre. Man kan tale om en Mands Talent, Geni, Dyd, Mod — alt, hvad man vil. Det interesserer ikke, før man har givet Svar paa ét Spørgsmaal, det for Angelsachserne væsenlige: *What is he worth?* »Hvor meget er han værd?« ∴: Hvad ejer han?

Naar derfor en Angelsachser kommer og vil befri Neger-slaver eller hjælpe undertrykte Englændere i Sydafrika eller gøre Kuba frit, skal man ikke lade sig dupere. Man skal sige til sig selv — hvis man kan, ogsaa til saa mange andre som muligt — »Hvor meget er det værd for ham? Hvad kan det indbringe ham?« Og først naar man har svaret sig selv paa det, kan man falde i Beundring over den angelsachsiske Ædelhed — hvis man saa ikke har tabt Lysten . . .

Saaledes var det i sin Tid med de kære Øer Filippinerne. Filippinerne er ved hele det stille Hav skilt fra Amerika, men alligevel kunde Uncle Sam naa derover. Hans Hjærte er saa stort — og hans Fingre saa lange. Altsaa fandt Uncle Sam, at Filippinerne havde det haardt, led under Præsteheredømme, var undertrykt af dovne, forædte Munke, holdtes nede i Uvidenhed o. s. v., o. s. v. Det var indly-

sende — der maatte amerikansk Kultur og amerikansk Christendom over paa Øerne . . .

Og saa voxer der jo ogsaa mange dejlige Ting paa Filipinerne, bl. a. den gode Tobak, hvoraf der i Manila laves de herlige Cerutter . . .

Uncle Sam drog saa ud paa sin Kulturmission — med Panserskibe, Kanoner, Brændevin, Traktater og det Hele . . . Og nu, efter at han har regeret et Par Aar derovre, kan der om Tilstanden paa Filipinerne skrives følgende (*Soc.-Dem.* for 25. April):

New-York, den 22. April.
General *Smith*, efter hvis Ordre Major *Waller* har gjort sig skyldig i Grusomheder mod de filipinske Insurgenter, er bleven stillet for en Krigsret.

— —

Dette Telegram har følgende Forhistorie.

Som oftere omtalt, anvender Amerikanerne Tortur mod de Indfødte paa Filipinerne, altsaa mod de samme Indfødte, som de foregav at ville befri for det »spanske Aag«. Da det ikke længere nyttede Amerikanerne at benægte Kendsgæringerne, maatte Krigsministeriet i Washington stille to Officerer, Major *Waller* og Løjtnant *Day* af Marinekorpset for en *Krigsret* i Filipinernes Hovedstad Manila.

De nævnte Officerer havde i oprørende Grad gjort sig skyldige i Grusomheder mod de Indfødte paa Øen Samar. De havde saaledes ladet en Indfødt binde til et Træ og *langsomt pint ham til Døde*. Den første Dag havde de saaret ham i Laaret med Revolverskud. Denne Mishandling skete i Overværelse af en Del Indfødte, der var hentede for at se Straffen blive fuldbyrdet. Den anden Dag blev Ofret skudt i begge Arme, den tredje Dag i Kroppen, og først den fjerde Dag blev den Ulykkelige dræbt.

I Løbet af Processen erklærede Civilguvernøren i Provinsen *Tagabas*, at Troppernes Opførsel var *barbarisk*. Landets Ødelæggelse, de paa de Indfødte forøvede Mishandlinger, unge Officerers oprørende Opræden, idet de uden Forskel behandlede enhver Indfødt som Oprører og Bandit, har forvandlet den tidligere gode Stemning til et dybt *Had*. I Provinserne *Batangas*, *Laguna* og *Samar* spirer, som Følge af de derværende Troppers Skændigheder, Revolutionen og et evigt *Had* til Amerika.

Endnu værre lyder en Beretning fra den fungerende Civilguvernør i *Batangas*. Det hedder i denne Beretning, at siden Amerikanerne har besat Landet, er Indbyggerne ved *Mord*, *Sygdom*, *Elendighed* og *Sult* bleven reducerede fra 300,000 til 200,000.

I Krigsretsmødet forrige Fredag forsvarede Major *Waller* sin Handlemaade. Han afslog at bede om Mildhed, og han paastod, at britiske Officerer i Ægypten og amerikanske Officerer paa Kuba havde baaret sig ad paa samme Maade. I *Kina* var de fangne Boksere summarisk blevet skudt af de amerikanske og evropæiske Tropper, uden at man havde ventet paa Ordre fra Overkommandoen. Han vidste af egen Erfaring, at der ikke var rejst nogen som helst Protest i den Anledning.

I et senere Retsmøde forklarede *Waller*, at han havde handlet efter Ordre fra General *Smith*. Befalingen lød: »*Myrd og brænd!*« Og jo flinkere denne Ordre blev udført, desto sikrere var man paa de Kommanderendes Bifald. Da *Waller* anmodede om nøjagtig Instruction angaaende Myrderiet, lød Svaret: »*Slaa ihjæl alle, der er over ti Aar gamle!*« *Waller*s Udsagn blev fuldt ud bekræftet af tre Officerer, der var stævnedes som Vidner. Endnu mere: *Generalen* berettede selv til Krigsministeriet, at han havde ladet skyde paa 300 Filipinoer, der kom til ham under *Parlamentærflag*:

Bladet *New-Yorker »Evening Post«* skriver:

»Enhver Amerikaner maa ved Læsning af disse Efterretninger blive greben af en brændende Skamfølelse. Vor Armé er vanæret, vort nationale Rygte er blevet tilsmudset ved Wallers Afsløringer . . . Vore Tropper har øvet Mordhaandværk paa Øen Samar . . . Vi staar vanærede for hele Verden.«

Smith og Waller har forøvrigt handlet i Præsident *Roosevelts* Aand, der i sit Budskab til Kongressen kaldte *Filipinoerne* for *Banditer!*

En Korrespondent til »North American Review«, det betydeligste amerikanske Maanedsskrift, beretter om Tilstanden paa Filipinerne, og slutter med at sige:

»Vi har hidtil udgivet 500 Mill. Dollars i Krigsomkostninger, ofret mange Tusinde Menneskeliv, *uden* at kunne opvise blot det ringeste Resultat. Det turde være vanskeligt, i Verdenshistorien at finde et Exempel, hvor en ung Mand har tilladt sig en saadan Extravagance og med et saa usselt Resultat; *Tilstandene* paa Øerne grænser til *Anarki*.«

*

*

*

Hvad der af Procesforhandlingerne fortjener Omtale, er Statsadvokat *Kingsburys* skarpe Kritik af den nordamerikanske Krigsførelse paa Filipinerne. Han erklærede, at Major Waller havde staaet under de militære Love, og burde ikke have tilladt, at der fuldbyrdedes Henrettelser, *uden* at der havde været afholdt Forhør.

Krigsministeriet i Washington har givet Ordre til, at General *Smith* skal stilles for en Krigsret, hvis det forholder sig rigtigt *), at Waller har handlet efter hans Instruktion.

Senere er indløbet følgende Telegram til Ritzaus Bureau: *Manila*, d. 25. April. Krigsretten begyndte i Dag sine Forhandlinger mod General *Smith*, der beskyldes for at have givet Major *Waller* Ordre til allehaande Grusomheder mod Indbyggerne paa Filipinerne. Anklagedes Defensor indrøm-

*) (hvad det ifølge ovenstaaende Depeche altsaa gør).

mede strax, at Smith havde givet Major Waller Befaling til »at dræbe, brænde og gøre Øen til en Ørken.« Smith havde overfor Waller erklæret, at enhver, der kunde bære Vaaben og var over 10 Aar gammel, skulde dræbes. Han havde fastsat denne Alder, fordi Drengene paa Samar fra denne Alder af var ligesaa farlige som voksne.

Tillid til Maria.

Intention for Bønnens Apostolat i Maj 1902.

Barnet har en fuldkommen Tillid til sin Moder; et Ord af hende er mere end alle Grunde, og i hendes Arme troer det sig i Ly for alle Farer. Thi Barnet føler, at ingen i hele Verden elsker det som dets Moder, og at hun er rede til at ofre alt for det.

Men vi, som har Maria til Moder, skulde vi ikke have en langt større Tillid til hende?

Hun elsker hver og én af os, som om vi alene var hendes eneste Barn. Hun elsker os med en Ømhed, som Ord ikke kan udsige.

Man siger, at de Børn bliver elskede mest, som koster deres Moder mest Lidelse. Men hvad har vi ikke kostet Maria? Hendes guddommelige Søns Lidelse, Blod og Død! Med hvilken brændende Iver maa hun da ikke ønske vor Lykke, især vor evige Lykke, for at hint store Offer ikke skal være spildt for os. Hun elsker os med en Bestandighed, som intet kan bryde, hverken Tid eller Afstand, ej heller vor Ligegyldighed, vore Fejl og vor Utaknemlighed.

Ingen — Jesus undtagen — har elsket os saa højt. Og maaske er Marias Kærlighed endnu mere rørende, thi det er en Moders Kærlighed, og saa er Maria en Skabning ligesom vi. Jesus synes os tidt altfor højt ophøjet, thi vi se hans Guddom gennemstraale hans Menneskehed; men Maria er Datter af Adam ligesom vi. Lad os derfor have Tillid til hende.

Henvendt til Maria udbød derfor den hellige Frans af Sales:

»Ihukom, o mildeste Jomfru, at Du er min Moder, og jeg er din Søn, at Du er almægtig, og at jeg er et stakkels, svagt, elendigt Menneske. Derfor beder jeg dig, mildeste Moder, at du vil styre og lede mig i alle mine Handlinger og paa alle mine Veje. Thi ak, jeg er en stakkels Fattigmand og Tigger, der har din Skærm og Beskyttelse haardt behov. Rejs dig da i din Vælde, søde Moder, bevar mit Legem og min Sjæl for alle Onder og Farer og und mig naadig Lod og Del i din hellige Ydmyghed, uforlignelige Renhed og brændende Kærlighed.

»Sig ikke til mig, naadige Jomfru, at du ikke kan; thi din elskede Søn har givet dig al Magt, som i Himlen saa og paa Jorden. Sig ikke til mig, at det ikke kommer dig ved, thi du er alle vi stakkels Menneskers store Moder og min især. Hvis du ikke kunde, saa vilde jeg undskylde dig og sige: »Sandt nok — hun er min Moder og holder af mig som af sin Søn, men hun er ringe og fattig og kan intet gøre for mig.« Og hvis du ikke var min Moder, saa vilde jeg bære over med dig og tænke: »Hun er ganske vist rig nok til at kunne hjælpe mig, men hun er jo ikke min Moder, og derfor elsker hun mig ikke.« Men, helligste Jomfru, nu er du baade min Moder og har Magt og Rigdom, og derfor er du uden Undskyldning, naar du ikke yder mig Hjælp og Bistand! Se derfor, o Moder, er du *nødt* til at opfylde alle mine Begæringer!«

Hvor mange Mødre gives der ikke — som den h. Frans af Sales siger — der er fattige og ikke kan give deres Børn alt det Gode, de gjerne vilde — der er svage og ikke kan forsvare deres Børn — der er uden Indflydelse og ikke kan hjælpe deres Børn frem. Men Maria er Naadens Moder og har Nøglen til alle Himlens Skatte — Maria er Himlens Dronning, og ingen tør staa hende imod — Maria er Moder til Jesus, og Jesus vil intet nægte hende. Lad os

da trygt tage vor Tilflugt til hende; hvis vi beder i hendes Søns Aand er hun altid rede til at bønføre os.

Lad os da som gode, ligefremme Børn, der intet holder skjult for deres Moder, gaa til Maria med alle vore Tanker, alle vore Sorger, alle vore Planer, al vor Anger, alle vore Taarer. Lad os tage hende med paa Raad i alle Ting — lad os behandle hende som en virkelig Moder, og vi kan være vis paa, at hun vil behandle os som sine virkelige Sønner. Jesu Brødre, Marias Sønner — hvilken Ære at være det, hvilken Magt ligger deri, hvilket Pant paa vor Hellighed her og vor Herlighed hisset!

Bøn:

O Jesu guddommelige Hjærte, ved Maria reneste Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for vore Overtrædelser og i Samfund med alle dine Hensigter i den hellige Messe.

Især ofrer jeg dem for, at alle Christne maa voxé i sønlig Tillid til deres himmelske Moder.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 19.

Søndagen den 11. Maj.

1902.

Angelsachsere *eller* Romanere.

Uendertegnede, er i endnu højere Grad end *Katholikens* Redaktør en enlig Mand, der sidder paa en af Verdens mindste og fladeste Øer og lærer Børn at læse og skrive, og om det end aldrig er falden ham ind, at han talte i en Tønde, véd han dog godt, at »hans Ord vil ikke meget sige,« og derfor kommer her allerførst en Undskyldning for den Dristighed, som der hører til for at opponere mod et Blads Redaktør og maaske adskillige af Bladets Læsere.

Det er selvfølgelig udenfor al Diskussion, at de Forhold, der fremdrages i Artiklen om *Amerikanerne og Spanien*, ere af en ganske oprørende Karakter, og at man ikke behøver at være nogen videre ædel Menneskeven for at komme i Fyr og Flamme herover. Men Spørgsmaalet er: kan de begaaede Nederdrægtigheder skrives paa den angelsachsiske Aands Regning som saadan? Forfatteren af Artiklen synes at mene dette, de fleste af dens Læsere faar sikkert samme Indtryk, men det er imod dette, at disse Linjer skulde nedlægge en alvorlig Protest. Ethvert Folkeslag, som har Lykken med sig, som faar Held til at udvide sin Magt og sit Herredømme over større Strækninger af Jorden, *modstaar aldrig Fristelsen til at misbruge denne Magt.* Et Folk, der er religiøst opdraget af den katholske Kirke, har i sig større Kraft til at modstaa denne Fristelse end et i Protestantismen opdraget Folk, men hvor vi søger rundt i Hi-

historien, i ældre og nyere Tid, finder vi, at stor Magt hos et Folk næsten altid drager Grusomheder efter sig fra samme Folks Side. Hvad mener Redaktøren om tyske Officerers Skændselsgærninger imod Indfødte i Afrika, om de russiske Troppers Myrderier i Mandsjuriet, om det samme Lands Brutaliteter i Finland, om den italienske Regerings Fremfærd i Italien mod Kirker og Klostre, om de smudsige franske Forfølgelser mod Ordensfolk, om Hollænderne, der, da Japan var rensed grundigt for Christendommen, for at bevare deres Handel sagde, at de var ikke Christne som Jesuiter-Missionærerne, de var bare Hollændere o. s. v. Undertegnede Indsender tror ikke paa noget Folks Ædelhed, tror ikke paa de store Kulturmagter, som Undervisning, Kunst, Videnskab o. s. v. løsrevet fra Christendommen, troer kun paa *en eneste Kulturmagt, den katholske Kirke*. Jo større dens Indflydelse bliver i et Folk, des mere drives Rovdyrlysterne tilbage. For Tiden har fremfor alle andre Folk her paa Jorden Angelsachserne Vind i Sejlene, og følger der Misgærninger efter i de Spor, de har traadt, er det, fordi de falder for den fælles menneskelige Fejl, at misbruge Magten.

En anden Sag er, om Angelsachserne er værre end andre Folk, der har faaet Magten, men det bliver der hverken Tid eller Lejlighed til at gaa ind paa her. Undertegnede tror det ikke, tror endog paa ædle Motiver til endel af de verdensbevægende Impulser, der er udgaaede fra England. Det er sandsynligt, at der ikke er saa lidt Idealisme til mellem de engelsktalende Nationer, naar man betragter den Række af ædle, rene og dybe Digttere og Skribenter, der har benyttet det engeske Sprog, medens man vistnok vilde gøre Franskmandene Uret, saafremt man i Almindelighed ikke tillagde dem Interesse for andet end det, deres bekendteste Digttere og Kunstnere synes at drives fremad af. Og det synes just for et Blad, der bærer et Navn som dette Blad, værd at lægge Mærke til, at i *det nittende Aarhundrede er det blandt de engelsktalende Nationer, at den katholske Kirke har gjort de største Fremskridt og vun-*

det de skønneste Sejrc. Lige i disse Dage har Pave Leo rettet en Skrivelse til Nordamerikas Katholiker, hvori han takker dem for den overordentlige Glæde, de har forarsaget ham gennem hans lange Pontifikat. Han takker særlig Hierarkiet for deres store Anstrængelser, deres Iver for at oprette Seminarier og prædike for Ikke-Katholiker, for den store Gavmildhed, de viser mod ham, og kalder Kirken i de forenede Stater for et af Bolværkerne for den katholske Religion. Naar man hører dette, kan man ikke godt lade være med at dragé en Sammenligning mellem dette og den Maade, hvorpaa vor hellige Moder, den katholske Kirke, behandles i de romanske Lande; den behandles som den usleste Tjenestetøs i et rigt og overmodigt Hus, som en retsløs Institution, der kun har at lystre, naar Ministeren svinger Knaldpisken, hvis Biskopper og Præster modtage Instruxer, om hvorledes de har at opføre sig baade her og der, faar Paabud og Advarsler, som baade i England og Danmark vilde vække høj Latter over hele Landet. Undertegnede ved vel, at der i de romanske Lande findes megen dyb, ægte Fromhed, vist ogsaa meget dybere end baade i England og Danmark, og han vil paa *ingen* Maade *nedsætte* de romanske Nationer, men udtrykkelig hævde, at Angelsachsere og Romanere godt kan stilles ved Siden af hinanden, og ved disse faa, ringe Linjer, nedskrevne i et Øjeblik's Otium under travlt Arbejde, vil han virke hen til, at vi ikke mere siger, som der staar i Overskriften til dette Stykke, men at vi i den katholske Kirke alle skønne paa alt det gode, vi har faaet baade fra *Romanerne og Angelsachsere.*

Niels Hansen.

Mine Bemærkninger om Amerikanerne var kun — som andre af lignende Art her i Bladet — ment som Protest mod »*Overtroen* paa Angelsachsere«. At denne Kritik af Overtroen ikke udelukker en fornuftig Anerkendelse af faktiske Værdier, siger sig selv.

Hvad jeg har anket over hos Amerikanerne, er ikke særlig deres Voldsgærninger — det er deres *Hyklery*. Voldsgærninger er — som Hr. Niels Hansen rigtigt hævder — almindelige hos alle magthavende Nationer, endskønt jeg ogsaa her ikke kan andet end finde en større Humanitet hos Latinerne end hos Germanere og Angelsachsere. (Se *Indianernes Skæbne* i det protestantisk-engelske Nordamerika og i det latinsk-katholske Sydamerika.)

Men hvad min Artikel især ironiserede over, var det angelsachsiske *Hyklery* — hin *cant*, mod hvilke saa mange af de »ædle Digtere,« Hr. N. H. paakalder, kæmpede en haabløs Kamp. »Det hykkelske England« er fra gammel Tid og ikke med Urette en europæisk gængse Betegnelse for det Land, som ogsaa kaldes »det troløse Albion.« Naar de spanske Conquistadorer i sin Tid drog over Havet var det med den ærligt udtalte Hensigt at søge Guldlandet, *'El Dorado*. Men en moderne Conquistador som Cecil Rhodes besmykker med ideelle Fraser en Færd, der ikke bæres af andet end den mest reale og mest personlige Interessepolitik. Og naar vor Tid nu helt og holdent staar i Interessepolitikens uhyggelige Tegn, saa skyldes dette to Mænd, hvoraf ingen er Latinere — Realpolitikeren *Bismarck* og Realpolitikeren *Chamberlain*.

Hr. Niels Hansen henpeger paa den katholske Kirkes Væxt indenfor de angelsachsiske Samfund. Men Katholicismens Fremgang i England er netop et Tegn paa hin *Reaktion mod den angelsachsiske Aand*, der siden det 19de Aarhundredes Midte har gjort sig gældende, ikke i Folkets store Mængde, men hos nogle afsides og enlige Aander — hos Mænd som Pusey, Newman, Ruskin og Carlyle. Man læse en Gang de Fordømmelsesdomme, en Newman eller en Manning har udtalt over deres eget Folk; denne Læsning vil kunne give Stof til megen Eftertanke.

Hr. N. H. vilde gjerne, at det skulde hedde: »Angelsachsere og Romanere.« Jeg ønsker intet hellere, men det er jo Angelsachserne, der Gang paa Gang har proklameret Dogmet om deres egen uendelige Overlegenhed. Mod dette Dogme er det, min beskedne Opposition har været rettet.

J. J.

Amerika og Filipinerne,

En episkopal Protestant, Dr. B. F. de Costa, talte, ifølge *Tablet*, kort efter Amerikas Annexion af Filipinerne i New-York over Æmnet: »Den kommende Kamp for Civilisationen.«

Han *dadlede* her det Kirkesamfund, hvortil han selv hører, for dets Planer »om et religiøst Stormløb paa det papistiske Manila.« »Vi hører allerede Missionærerne tale, som om de nye Lande, Talen er om, var hedenske. Der findes ganske vist en Del Muhamedanere paa Øerne, men for den overvejende Part af de Lande, der kommer ind under vort Herredømme, gælder allerede den christne Lov, og vore nidkære Missionærer bør vare sig for at behandle alle som Hedninger, hvis Religion de ikke synes om. I Manila bøjer endog Soldaten i Oprørerhæren sit Knæ i ydmyg Tilbedelse for Korset og er fuldt saa god en Christen som Hundredtusinder mere selvbevidste og mere heldig stillede Folk her til Lands. Vore nidkære Propagandister kunde have nok at gøre herhjemme paa deres egne kun halvtopdyrkede, solsvedne Agre, hvor de kives indbyrdes om moderne Troesformer og sætter Troesbekendelsen under Debat til Forvirring for alle ærligt Søgende. Saa længe Guds Ord aabent nægtes fra deres egne Prædikestole, har de vigtigere Ting at gøre end at søge at nedbryde den Christendom, der existerer paa Filipinerne. Bedre end at sende Missionærer til Østen, vilde det være, om den biskoppelige Kirke søgte at komme til Klarhed over sig selv. Det var bedre, om den en Gang udfandt, hvad den selv troede — om den bragte Troesbekendelsen til Ære og Værdighed igen — om den standsede den aabenlyse Fornægtelse af Guds Ord, der nu lyder fra dens Prækestole og dens Presse — om den fik en kraftigere Kirketugt og i det Hele mere af den apostoliske Tidsalders Aand, inden den begyndte at løbe Storm mod Religionen i Manila.«

Den katholske Moral og Folkenes timelige Velfærd.

Foredrag, holdt d. 29. Januar d. A. af Grev *Hermann Stolberg*.

Efter at Hedenskabet havde udvisket og næsten tilintetgjort Kulturens fundamentaleste Grundsætninger, Menneske-

hedens helligste Goder, dem vi nu anser for naturnødvendige og selvindlysende, bragte Jesus Christus os dem tilbage igen. Jeg bemærker her strax, at en fuldstændig Ødelæggelse af Guds billedet i Mennesket i al Evighed ikke er mulig — end ikke ved al Helveds og Syndens Magt. Den af Naturen christne Menneskesjæl maatte stadig holde Haabet vedlige om en kommende Retfærdighedens Guldalder. Deraf hin ubevidste Længsel, hin dybe filosofiske Sørgmodighed i den førchristelige Tid — deraf ogsaa i Hedningernes Liv, Indretninger og Lærdomme visse rudimentære Tilløb til »Guds Børns herlige Frihed.«

Og har end efter Jesus Christus Mennesker og Folkeslag i Modstrid med deres christelige Grundsætninger syndet tidt og svært mod Menneskeheden og dens helligste Rettigheder, saa har den christne Verdensanskuelse dog gennem alle Aarhundreder bevidst eller ubevidst været Menneskehedens Surdej og har bevaret hint *Menneskerettighedernes Princip*, som Ven og Fjende, med eller mod deres Vilje og Vidende, har været enige om at holde i Ære.

*

Med det første af Jorden fødte Menneske, med *Kain*, træder den første Hedning ind i Verden: Herskesyge, Misundelse og Egoisme gør ham til Morder. Han er Hedenskabets Grundlægger. Ham følger de mægtige Herskere, som i Tiden efter Noah stifter store Riger. Derpaa kommer de historiske Folkeslag, Assyrere og Babyloniere, Meder og Perser, Alexanders Rige og Romerriget. Vi véd meget om disse Rigers høje menneskelige Kultur, i hvis Skole vi endnu gaar Men hvad vi alle altfor lidt betænker, og hvad vi dog alle, især nuomstunder, burde gøre os klart, det er, at før Jesus Christus existerede der *ingen Menneskehed* — ingen Menneskehed med fælles Rettigheder og fælles Pligter, ingen Menneskehed med fælles Jord og fælles Himmel. I hele den førchristelige Tid var der ikke en eneste Stat, som virkeliggjorde eller blot theoretisk konstruerede Ideen om almindelige Menneskerettigheder. Jeg paastaar fremdeles, at de Personligheds-, Friheds- og Sædelighedsbegreber, der nu er gaaede os over i Blodet, ikke er andet end hine Guds forløste Børns Personligheds-, Friheds- og Sædelighedsbegreber, hvis *Magna Charta* blev skrevet paa Golgatha.

Før hint Tidspunkt gaves der intet Spor af Personlig-

heds- eller Menneskebegreb. Allevegne i den antike Verden møder man *Slaven* — dette viljeløse og retsløse Væsen, der af sin Herre ikke betragtes og benyttes som Menneske, men som Dyr. Og denne Slaveinstitution gjaldt overalt, hos alle Folkeslag og Nationer, de mest civiliserede som de vildeste, ja mere hos de første end hos de sidste. Som en fuldstændig lovlig og retfærdig Praxis blev Slaveriet proklameret endog af de største Filosofer og Lovgivere i Oldtiden. Det blev udtrykkelig støttet paa den Sætning, at Slaven af *Naturen* var slet, uden Rettigheder og hjemfalden til enhver Mishandling. At en saadan Personlighedsopfattelse ikke tilstedte en almindelig Udvikling af Familielivet, følger af sig selv. Og Kvindens Rettigheder — hvor var de før Kristus? I alle Ting var hun Mandens Slavinde, ofte nok, ligesom Slangen, man træder paa, en ligesaa ulykkelig som farlig Slavinde!

Saaledes forstaar vi hin Grækers Udbrud: »I Guder, jeg takker Eder, at jeg er en fri Mand og ingen Slave — en Mand og ingen Kvinde — en Græker og ingen Barbar!«

Et saadant Udbrud viser os Kærnen i Hedenskabet, viser os det inderste i Verden før Jesus Christus!

Vi ved længst allesammen dette, og dog kan vi ikke tidt nok mindes det — især nuomstunder, da et *nyt Hedenskab* ikke blot søger at genopvække det gamles Ynde og Formskønhed, Last og Fordærvelse, men ogsaa vil mane den hedenske Verdensanskuelse op af Graven som bevidst og villet Modsætning til Christendommen.

Hint gamle Hedenskab greb den forgængelige Lyst, Øjeblikkets Nydelse, Lastens Sanserbehang og Sanserus som Middel mod sit blot jordiske Livs dybe Trøstesløshed. Men Nyhedenskabet vil ved Last og sædelig Fordærvelse dræbe Christendommen i Hjærterne og saaledes bane Vejen for det gamle Hedenskabs Atterkomst i hele sin fortvivlede Brutalitet. Denne langt større Ondskab frembringer ogsaa giftigere Frugter; medens det gamle Hedenskab i det mindste endnu stræbte efter menneskelig Skønhed og i Kunsten strængt afskyede det Simple og Nedværdigende, søger det moderne Hedenskab i sand satanisk Væddestrid til Menneskehedens hurtigere Fordærvelse og sikrere Nedværdigelse at fremstille det Sletteste af det Slette, det Smudsigste af det Smudsige og det Afsindigste af det Afsindige. En moderne Filosofi har leveret Rettesnoren for dette Minæarbejde og har i et

Delirium af Had og Vanvid forkyndt en *Værdiernes Omvurdering*, ved hvilken Last bliver Dyd, Dyd Last, Ondt bliver Godt og Godt Ondt, og alt søges udryddet, hvorved Mennesket skiller sig fra det vilde Dyr.

Ingen maa tro, at jeg udtaler mig billedlig eller overdrevent. Nej, dette er virkelig Kærnen i hin Filosofi! Og Giften indgives Folket i en djævelsk forløkkende Form, som spiller i alle en Slangehams Farver. Der smigres for Lidenskaberne, Stoltheden, Sanseligheden og alle hine dunkle Drifter i Mennesket, som sammen danner det onde Begær i ham; og Filosofi, Dagspresse, Theater, Musik, Billedkunst, Liv og Lære danner en saadan Ring af Forbundsfæller, at vor Ungdom er udsat for den allerstørste Fare. Selv i Familier, hvis religiøse Grundvold synes klippefast, ser vi derfor Fra-fald af den sørgeligste Art. Ve os, hvis vi ikke tager disse Tidens Tegn i Agt og retter os derefter!

Lad os derfor med forøget Omhu opdrage vore Børn i Christendommens Grundsætninger, i vor hellige katholske Kirkes Lærdomme og fulde, varme Liv — lad os opdrage dem til strængt, mandigt Arbejde og til Glæde ved at ofre. Lad os gennemtrænge dem med den Overbevisning, at vor hellige Tro, den trofaste Opfyldelse af vore religiøse Pligter, Arbejdet i vor hellige Kirkes Tjeneste er et ædelt og fornuftigt Hverv — *nobile et rationale officium*. Lad os bringe dem til at indse, at kun i Guds Tjeneste er Fornuftens Herredømme over Lidenskab og Last Mennesket mulig. Lad os vænne vore Børn til den aabne, frejdige Bekendelse af den katholske Tro og lad os selv gaa foran med et godt Exempel ved jævn, ligefrem, regelmæssig og selvfølgelig Opfyldelse af vore religiøse Pligter. Lad os aldrig skamme os ved vor Plads i Kirken, enten det nu er paa Knælebænken, i Skriftestolen eller ved Kommunionsskranken, lad os, trods de voxende Vanskeligheder holde tappert fast ved christelig Tugt og christne Sæder, i Hus og Hjem, i Handel og Vandel, paa Torv og Tinge, saavidt vor Indflydelse naaer. Det gælder en Kamp *for Alter og Arne*, for de højeste aandelige Goder og tillige for Menneskedens timelige Vel.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 20.

Søndagen den 18. Maj.

1902.

Aandelige Sange

af

S. Alfonso Liguori.

(Frit oversat ved J. F.)

I.

Hele Verden har jeg vraget,
evig vil jeg den forsmaa,
Jesus har mit Sind betaget,
ham min Hu kun peger paa.

Med sin Godhed uden Grænse
har han mig i Lænker lagt,
ingen Skabning kan jeg ænse,
blegnet er al jordisk Pragt.

Og jeg priser mine Lænker,
Jesus, og mit Fangenskab,
alt mit Væsen jeg Dig skænker,
regner Ejendom for Tab.

O du Skat, som jeg nu skatter,
Skønhed, som jeg aander i,
det var Døden, hvis jeg atter —
lad det aldrig ske! blev fri.

Alle Sjælens Længsler hvile,
helt til Dig den gav sig hen,
den blev ramt af Dine Pile,
blev Dit Bytte, Sjæleven.

Et er uden Maal og Ende:
 Din Natur, som elskes vil,
 og det andet er som denne:
 Min Uværdighed dertil.

Læg da Maalet for Din Leden,
 Kærlighed i Hjærtet ned,
 og som Løn for Kærligheden
 giv mig mere Kærlighed.

O min Gud, mit alt, mit Eje,
 Dit Behag er mit Behag,
 og at vandre Dine Veje
 al min Glæde fra idag.

Lad da Kærligheden gløde
 i det Hjærte, som er Dit,
 saa det, kære Gud, til Døde,
 til et Offer vies frit.

Ej er mine Ønsker mange,
 kun af ét mit Hjærte véd:
 gør mig evig til Din Fange,
 fangen i Din Kærlighed.

Perfidi.

Blandt de unge Forfattere ude i Europa, der nyder *Poetikens* Bevaagenhed, har *Arthur Schnitzler* hidtil haft den Ære at repræsentere Østrig, og man har for den hjemlige Læsekreds karakteriseret ham som en wiensk Peter Nansen eller Gustav Esmann.

For nogle Dage siden opførte nu Det kongelige Theater herhjemme en Oversættelse af et lille Enaks-Skuespil af Schnitzler, »Literatur«. Og dette Værk af den østrigske

Skribent har ikke fundet Naade for *Politikens* Øjne. En af Bladets strængeste Katoner, Forfatteren Hr. *Sven Lange*, skriver i sin Anmeldelse:

Schnitzler, der tidligere i forskellige Arbejder har vist et stemningsbevæget, følsomt Fysiognomi, kaster her denne Maske og viser et Ansigt, der vel ser skarpt, der vel spotter vittigt, men som tillige aabenbarer en Rynke af *Perfidi*, som man ikke før har kendt hos ham.

Hvad er det nemlig, Schnitzler har tilladt sig at gøre? Han har, siger Hr. Lange, givet »den gængse Opfattelse af Poesi, af Forholdet mellem Kunst og Liv«, sin Tilslutning.

Handlingen i Stykket, fortæller Hr. L. videre, er denne:

»En Mand og en Kvinde har levet sammen, har elsket hinanden, og ud af deres intime Samliv, af deres lykkelige og smærtefulde Minder har de skrevet en Bog. Dette Forhold er ideelt og uangribeligt, idet personlige Oplevelser jo er Kilden til al Poesi.«

Ikke destomindre finder den kvindelige Part i dette Forhold, af Hensyn til en forestaaende Forbindelse med en anden Mand, Anledning til at ofre den Bog, hun har skrevet; hun kaster den simpelthen i Ilden for saaledes at bryde med sin Fortid.

Det er nu slet ikke Hr. Langes Mening — saalidt som Schnitzlers — at denne Fortid overfor Nutid og Fremtid skulde staa som Idealets Repræsentant overfor prosaisk Gaaen paa Akkord. Nej, begge Parter i hint »ideelle og uangribelige Forhold« er »daarlige Mennesker«, Elskeren endda »en kynisk Slubbet«.

»Men Kilden til deres Inspiration,« forkynder Hr. Lange, »er stedse lige uangribelig. Og denne Inspirationskilde, som er Poesiens inderste Moment, *Digterens evige Ret overfor Borgerskabet*, det er just den, som Schnitzler har nedværdiget og besudlet i dette Stykke. Ved at lægge Poesiens uforgængelige Sandheder i Munden paa Folk, der paa én Gang er daarlige Poeter og slette Mennesker, udleverer han dem perfidt til Publikums Latter og Foragt.«

Og for yderligere at slaa fast, hvori Schnitzlers Perfidi altsaa bestaar, fortsætter Hr. Lange:

»Publikum... maa nødvendigvis vildledes af denne platte og kyniske Kunstbetragtning. Dets Ligeegyldighed for Poesi er i Forvejen ret imponerende; hører det yderligere af en Poets egen Mund, at *Literatur* ikke er andet end det Giftstof, som nogle malpropre og latterlige Personer uddrager af deres smudsige Minder, da er det tilgiveligt, at det — som Pjerrot — peger sig op paa Panden med en Gestus, der skal sige: Hoho, var det ikke netop det, vi tænkte!«

Hr. Sven Lange har aabenbart følt sig mindre vel til Mode i Det kongelige Theater, da Schnitzlers »Literatur« blev spillet, og hans *egen* Literatur har staaet ham for Øje. Eller bedre: Arthur Schnitzler har nede i Wien set sig harmfuld paa den Bande kyniske Køtere, der ogsaa i den katholske Keiserstad besudler den offentlige Bevidsthed, og Slaget af hans Piskesnært faar nu en af vore egne Literaturhunde til at hyle.

Dansk og italiensk Almue.

Dette Blads Redaktør er *Patriot* i den Forstand, at han gjerne siger sine Landsmænd ubehagelige Sandheder, og *Katholik* i den Forstand, at han gjerne siger alt godt om sine Troesfæller, har det tilfredsstillet ham dobbelt, i *Politiken* for i Mandags at læse følgende, skrevet af Hr. *Cavling* i en Skildring af en Cykletur ud ad Holtevejen ved Foraarstid:

Videre løber Cyklen op ad Bakke og ned ad Bakke, mellem grønne Marker, hvor Grunde udgraves, og skinnende, nye Huse opføres. Ved Ræveskovsbakken tæt ved Vangede er opstaaet en hel lille By, hvorfra i Øjeblikket en Folkevandring synes at foregaa mod et skiddent Telt, der er rejst paa Engen. En Dreng fortæller os, at det er Zigøjnere, som boer i Teltet, og virkelig ser vi, da vi træder nærmere, en italiensk Zigøjnerfamilie, bestaaende af Mand, Kone og fire Børn. Konen, som staar i Teltaabningen, er behængt med Sølvmonter, der skinner om Kap med hendes vældige,

sorte Haar. Børnene, som hendes listige, men kærlige Øjne ikke taber af Syne, danser for de Fremmede, selv tilbyder hun at spaa de cyklende Damer, der ængsteligt nærmer sig hende med udstrakt Haand. Teltet, Zigøjnersken, Børnene, Damerne og den maabende Mængde smelter sammen til et besynderligt gammelt Landsbybillede, der er af en stærk malerisk Virkning med den grønne Eng som Baggrund. Men ind i dette Billede trænger sig et Par unge, drukne Bønderkarle, der optræder uhøvisk overfor Zigøjnersken og indvikles i Haandgemæng med hendes Ægtefælle. Modsætningen mellem de Jens Kjeldsenske paaklædte Karle og Zigøjnerne i deres sydlandske Flitter rummer hele Modsætningen mellem den danske og den italienske Almue, der synes saa uhyre som Afstanden mellem en Bondegaard og Benfratelli, mellem Brøndums Kommenakvavit og Siciliens røde Vin. Hvilken frygtelig, ubeskrivelig Raahed lyser der ikke ud af disse opsvulne, fortrukne Tjenestekarlefjæs . . . der er vist flere italienske Banditter i Vangede end i hele Rom!

Angelsachserne i Sydafrika.

Om dette Æmne skriver den danske Kinamissionær C. Bolwig i »Kristeligt Dagblad« for den 12. ds. følgende Artikel:

For et Par Maaneder siden havde Englænderne ifølge Regeringens egne Opgivelser ca. 27,000 fangne Boere i deres Magt og ca. 150,000 Mænd, Kvinder og Børn i Samlingslejrene.

De ugenlige Indberetninger fra Overgeneralen lyder paa saa og saa mange 1000 Stykker Kvæg, Faar og Heste gjorte til Bytte. Tilsidst maa det vel lykkes Englænderne at faa de fleste Boere enten dræbte eller fangne og at faa deres Kvæg og Heste tilintetgjort.

De 150,000 Mennesker i Samlingslejrene, hvad betyder

dette Tal? Det betyder mange 1000 Huse og Gaarde afbrændte og mange 1000 Hjem lagte øde. Hvorfor? For at hindre, at de kæmpende Boere skulle finde Ly og Føde i disse Huse og Gaarde. Dødeligheden blandt Børnene i disse Lejre er meget stor, 30—40 pCt. ifølge de engelske Avisers egne Opgivelser. Det er talende Tal. Englænderne selv har en daarlig Samvittighed med Hensyn til disse Lejre, det ser man bl. a. af, at der blev nægtet Frk. Hobhouse Adgang til Landet, da hun anden Gang kom til Sydafrika for at fortsætte det Kærlighedsarbejde, hun tidligere havde paabegyndt for at lindre Nøden i Samlingslejrene. Man mindes uvilkaarlig den retfærdige Harmen, hvormed engelske og amerikanske Blade gik til Felts imod Spaniernes Samlingslejre paa Kuba under Oprøret dér — og nu bærer Englænderne sig ad paa samme Maade, som Spanierne den Gang.

Boernes Førere bliver skudte, og deres Ejendomme konfiskerede. Kommandant Lotter blev skudt, Kommandant Scheepers ligeledes og et Par til. Andre sendes i Landflygtighed for Livstid. Hvorfor? Fordi de vedbliver at kæmpe med Fortvivlelsens Mod for Friheden.

Det er en *civiliseret* Magt, der gør alt dette. Hvorfor sker al denne Blodsydgydelse og Ødelæggelse? For at faa et Stykke Land mere, for at hele Sydafrika kan komme under England. Man hører rigtignok Englænderne paastaa, at Boerne havde i Sinde at drive dem ud af Landet, og at Krigen derfor var uundgaelig, men der er ikke ført noget Bevis herfor. At Boerne rustede sig stærkt i Aarene før Krigen, var en naturlig Følge af den Frygt, de maatte nære for et Overfald fra Englands Side, smlg. Jamesons Overfald.

Man har sagt, de Ulykker, der nu kommer over Boerne, er en Gengældelse for deres tidligere Grusomheder mod de Sorte i Sydafrika.

Har man Ret til at sige saaledes? Jeg mener Nej. For selv om det er urigtigt, at Boerne tidligere tog de Sortes Land og behandlede dem daarligt, saa kan det dog ikke retfærdiggøre Englændernes Opførsel nu. Ellers kunde man

jo ogsaa sige, at det var en retfærdig Gengældelse mod Amerikanerne, hvis man tænkte sig en stærkere Magt udrydde dem og fratage dem deres Land, fordi de jo tidligere har begaaet mange Grusomheder mod Indianerne og frataget dem deres Land. De engelske Kolonisters Behandling af de Sorte har saamænd heller ikke altid været den bedste. Boerne har intet gjort, der kunde retfærdiggøre deres Udsettelse af Folkenes Tal.

At de civiliserede Magter udstykker Afrika og andre Vildes Land imellem sig, mener jeg ikke, der er noget at sige til, om end det paa en Maade er Røveri, thi deres Regering er dog at foretrække for det Lovløshedens og Grumhedens Regimente, der hersker blandt de Vilde. Men at et Folk som Boerne, der har vist, de kan regere, undertrykkes, er uden Undskyldning.

Man siger, at Englænderne har større Kultur og bedre Regering end Boerne og derfor har mere Ret til at existere. Dette smager stærkt af en for Tilfældet opfunden Grund til at snykke sin egen Begærlighed med, og er aldeles ikke bevist. Tyskerne siger formodentlig ogsaa, at de har større Kultur end vi Danske, og at derfor de danske Sønderjyder maa være inderlig glade over at være komne under det store Kulturland.

De saakaldte *outländers* Klagemaal var overdrevne; det var væsenlig et lille Mindretal af Kapitalister i Johannesburg, der pustede til Ilden. Det saae man bl. a. af den Omstændighed, at mangfoldige af *outländers* stod paa Boernes Side, da Krigen brød ud, og mange kæmpede i deres Rækker, bl. a. som bekendt en hel Del Danske.

Jeg har i en engelsk Avis set Boerne sammenlignet med Røverpakket paa Formosa og set Ladysmiths Belejring af Boerne sammenstillet med Gesandtskabernes Belejring af de kinesiske Horder i Peking.

Det er en sjofel Sammenligning! Boerne har i det Hele opført sig beundringsværdigt. Englænderne maa f. Ex. selv

bekende, at Boerne har behandlet deres Fanger godt — bedre end Englænderne selv behandler deres Fanger.

Det er et i høj Grad sørgeligt Skuespil, der opføres i Sydafrika. England har tidligere staaet for mig som noget af et Ideal med dets frie Forfatning, som et stort, frit og ædelt Folk. Nu er det forbi. England er ikke bedre end de andre Stormagter, der undertrykker de smaa Nationer. Det er med dyb Bedrøvelse, jeg siger det. Det er mig tungt at tænke paa al den Uretfærdighed, de Stærke øver mod de Svage — og de demoraliseres derved, deres Følelse for Ret og Uret udviskes. Hvilke Tider gaar vi i Møde? Hvorledes vil det gaa vort kære lille Fædreland? Verden gaar frem i Civilisation, men gaar den ogsaa frem i Retfærdighed og Godhed? Det synes ikke saa. Hvorfor? Fordi den gaar sine egne Veje **uden Gud**.

En glædelig Ting angaaende Boerkrigen er der dog, nemlig at mange ædle, selvstændige Mænd og Kvinder i selve England misbilliger denne Krig, f. Ex. Politikeren John Morley og Menneskevennen Frk. Hobhouse. Maatte det store engelske Folk dog faa Øjnene op for sin Uret.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 21.

Søndagen den 25. Maj.

1902.

Aandelige Sange

af

S. Alfonso Liguori.

(Frit oversat ved J. F.)

II.

Lad hver, som Daare være vil,
sig da af Verden daare;
kun Dig, o Gud, jeg hører til
og elsker Dig saa saare.

Hvad kan et Hjærte elske mer
og sig i Skønhed bade?
thi salig selve Himlen ser
jo kun Din Overflade.

O Taaber, som har Hjærtet lagt
i Støv for jordisk Ynde!
Og har I Hjærteglæde smagt,
og er der Fred i Brynde?

Elsk den, hvis Navn er Kærlighed
og Skønhed uden Lige,
da er det først, at Hjærtet ved,
hvad lykkelig vil sige.

Og I, som elske eders Gud
og her alt Himlen nyde,
raab det for alle Vinde ud,
lad Vidnesbyrdet lyde.

Er Gud saa sød alt her paa Jord,
 hvad vil vi da erfare,
 naar han i Himlen, i sit Ord
 sig helt vil aabenbare!

Og fik et andet Liv jeg budt,
 jeg leved det alene
 for Dig, o Gud, i hvert Minut
 at elske og at tjene.

Min Skat, er Du fornøjet med
 Naturens Uiformue?
 O, giv mig selv Din Kærlighed
 og lad mit Væsen lue.

Du søger jo med evig Tørst
 udi mit Bryst en Kilde —
 o Du, som elskede mig først,
 hvem skulde ikke ville?

Georg Brandes

og

Hans Brøchner.

Det er bekendt, i hvor høj Grad Dr. Georg Brandes ved Begyndelsen af sin Virksomhed tog sig Filosofen Brøchners Autoritet til Indtægt. At der dog har været en fundamental Forskel til Stede mellem de to Mænd, derpaa gør den norske Kritiker *Chr. Collin* opmærksom i en Artikel i »Verdens Gang«, betitlet *Kampen for Kærligheden*.

Hr. Collin skriver:

Dr. Georg Brandes siger om den danske Filosof Hans Brøchners Kærlighed til Costanza Testa, en ung Romerinde:

»Der havde for Brøchner været en eneste Maade at vinde og bevare Costanza paa, den ganske simple, at blive hos hende, til han kunde tage hende med sig, at vinde og erobre hende med Legeme og Sjæl. Men helt nordisk og strængt ærbar, som han var, havde han fra første Færd Titusind Belæneligheder . . .«

Saaledes skriver Georg Brandes om sin Lærer Hans Brøchners Ungdomskærlighed. Man faar Indtryk af, at i Kærlighed er det Brandes, som kunde være Brøchners Lærer. Havde Brøchner den Gang vidst, hvad nu Brandes ved, da havde de to Elskende faaet hinanden. Den eneste Maade, hvorpaa han kunde have faaet hende, var den ganske simple at forføre hende eller gøre hende til sin Elskerinde. Da vilde hendes Slægtninge have givet slip paa hende. Da vilde han have kunnet tage hende med sig.

Da vilde han jo ogsaa have kunnet sende hende tilbage, naar den Tid kom.

Dr. Brandes glemmer imidlertid, at Brøchner holdt af den unge Pige. Han vilde ikke eje hende som et Bytte. Han vilde ikke nyde hendes Ungdom, men han vilde, om han kunde, give hende sit Liv. Og han gav hende, han viede hende sin Ungdoms bedste Aar. Troer den store Doktor i den moderne Erotik, at Brøchner vilde have levet rigere, om han havde gjort sin Ungdoms Elskede til Middel for Nydelse, — om han havde nydt hende til Vin og Sydfrugter? Er der da i den nye Værdilære ingen Rigdom i det at give? Det at *ofre*, som for Menneskeheden i Titusinder af Aar har været Menneskekærlighedens Glæde og Gudsdyrkelsens højeste Fest, — er der ikke længer nogen Livsglæde i dette for Nutidens Folkehøjskolelærere i Erotik?

Den ganske simple Maade, hvorpaa Brøchner kunde have vundet og bevaret den unge Pige, var i dette Tilfælde for simpel. Naar Brødrene Brandes og deres Elever skildrer Kærlighed, savner man som oftest en væsentlig Ting, nemlig Kærlighed. Brøchner vilde ikke for Alt i Verden behandle

den skønne, unge Pige paa en Maade, som kunde forringe hende i hendes egne Øjne og i hans. Han holdt for meget af hende til det. Dette er vel det simple Faktum, som Dr. Brandes i al sin Visdom ikke har forstaaet. Og som dog en Nybegynder i Kærlighed kunde have sagt ham.

Dr. Brandes smiler af sin gamle Lærers Naivetet. Brøchner var »helt nordisk og strængt ærbar«. Stakkels Mand! Han forstod altsaa ikke at elske, som man nu kan den Kunst, efter at Brandes har fremkaldt det berømte »Gennembrud«. Den lærde og aandfulde Doktor synes ikke at ane, at det er Kærligheden, mere end noget andet, der har skabt Ærbarhed og Blyhed. At det er Kærligheden, som har skabt Herredømmet over Kønndriften, fordi Kærligheden har skabt Offertrang og Offerglæde.

Dette er dog, saavidt jeg kan skønne, en af de allerenkleste kulturhistoriske Kendsgærninger. Dette at Kærligheden har lært os i nogen Grad at blive Herre over Kønndriften. I en meget ufuldkommen Grad, fordi vor Ævne til virkelig at elske er meget ufuldkommen.

Naar man som Dr. Georg Brandes ved enhver Lejlighed optræder som Lærer for Nordens Ungdom i Erotik, gaar det ikke an at overse og glemme, at det er Kærligheden, som har gjort Menneske-Hannen til Fa'r og Menneske-Hunnen til Mo'r. Det er Kærligheden, som har gjort Mand og Hustru og Barn til et lidet, tætsluttet Krigerfølge i Kampen for Livet. Det er Kærligheden, som til alle Tider har modvirket den groveste Egoisme. Kærligheden er det, som lidt efter lidt og i nogen Grad har udfriet Kvinden fra ur-gammel Trældom og hævet hende fra Ejendom og Bytte og Nydelsesmiddel til et Væsen, for hvem Manden vil ofre noget, og til hvem det er en Glæde at ofre.

Hvis man ikke kunde haabe, at Ævnen til at elske vil blive meget, meget stærkere, end den nu er, da vilde det se mørkt ud for Menneskeheden. Lad os indrømme, at hvad der endnu gør os saa egoistiske i det, man kalder »Elskov«, saa lidet selvbeherskede, saa hyppig trællebundne, det er

vor altfor svage Ævne til at elske. Vor altfor svage Ævne til at ofre.

Ingen behøver at være bange for, at Menneskeslægten vilde dø ud eller blive mindre talrig, om vi kunde blive hundrede Gange saa stærke i at beherske os, som vi er nu. Det er jo ikke for at faa mange Børn, at man kræver Frihed for den egoistiske Elskov. Heller ikke behøver man at frygte for, at en uhyre værdifuld Kraft som Kønndriften skulde svækkes. En Kraft bliver ikke svækket ved at beherskes.

At Kærligheden i mange Aartusinder har været en Kraft, som har staaet over Kønndriften og holdt den i Baand, det er noget, som de brandesianske Erotikere synes at glemme. Udeladelsen af dette Faktum, det er det store Falsum i Livs-kildringer som »Balkonen« eller Edvard Brandes' »Under Loven«. Mange af de moderne saakaldte Virkelighedsdigtere har paa dette Hovedpunkt givet os et aldeles usandt Billede af Livet.

En Del af vore Digtere har paa dette Punkt kastet et farveblindt Syn ud over Virkeligheden. Og store Kritikere har bidraget til at fæste dette Blindsyn. Georg og Edvard Brandes har været store Kunstkritikere, men smaa Erotikere. Hvis man skal dømme efter deres Skrifter, er Kærlighed noget, som de ikke rigtig har forstaaet sig paa.

Biskop Zwierowicz

og

de russiske Skoler.

Udvalget af denne Overskrift indeholder *Politiken* for 17. Maj følgende højst interessante og paa Selvstudium byggede Artikel af Hr. *Gudmund Schütte*:

Ruslands indre Forhold giver stadig Telegrafens noget

at bestille. Gennem Telegrammer fra Berlin (Ritzaus Bureau) har det danske Publikum nylig erfaret, at en polsk katolsk Biskop Zwierowicz (udt. Svjeróvitsj) er bleven forvist fra Wilna til det indre Rusland, fordi han havde offentliggjort et Hyrdebrev, »hvori det forbydes den katolske Befolkning under Trusel af de haardeste Kirkestraffe at sende deres Børn i de russiske Folkeskoler«. Hvem der læser dette Telegram, maa sikkert finde, at det giver en uhyggelig Kommentar til, hvad der ellers fortælles om de polske Oplysningsbestræbelser. Den Gejstlighed, som vi er vant til at kalde for »Polakernes aandelige Formur«, afslører sig paa én Gang som en erklæret Fjende af Folkeoplysningen, og at det ikke er dens eller en enkelt Biskops ganske private Syn paa Sagen, fremgaar tilstrækkeligt af de tørre Tal, thi ifølge Telegrammet er allerede 2000 Børn traadte ud af Folkeskolerne, hvilket viser, at Gejstligheden fuldstændig har Folket med sig. Skulde der da være something rotten ved Polakkernes nationale Kamp? Vi har jo nylig af en dansk Korrespondent fra Warszawa hørt, at Polakkerne ikke udmærker sig ved særlig Renlighed, og at de i Ærlighed ikke er til at skelne fra Russere (skal vel forstaas som »russiske Embedsmænd«); kommer nu dertil, at de af klerikal eller national Fanatisme foretrækker slet ingen Oplysning fremfor russisk Oplysning, hvad bliver der da tilbage af den polske Herlighed? Et Stykke forfalden og skiden Middelalder, opforyldt med en sentimental Godtkøbslyrik . . .

Det forholder sig dog i Virkeligheden noget anderledes med Biskop Zwierowicz' Optræden, end man kan faa ud af det tyske Telegram og den danske Korrespondent.

De Skoler, som Polakkerne ikke vil besøge, kaldes i Telegrammet »Folkeskoler«, men i Virkeligheden hverken har eller fortjener de denne Betegnelse; det er private Institutioner, der kaldes dels Sogneskoler, dels Læseskoler; de bestyres af Gejstligheden, og deres Alfa og Omega er at befæste den russiske Kirke hos dens nuværende Medlemmer og at gøre Propaganda for den hos de Udenforstaaende.

Naar Børn af Ikke-Ortodokse ere optagne i Skolerne, betragtes og behandles de ganske som Ortodokse; de skal deltage i russisk Gudstjeneste, bede russiske Bønner og faar ved Afgangseksamen Karakter i russisk Religion. Paa andre Kundskaber lægges der den mindst mulige Vægt. Ved et »pædagogisk« Møde af de kirkelige Skolers Lærere blev det fornylig endog udtalt som ligefrem Grundsætning, at det for Lærerne mindre kom an paa Kundskab og Pædagogik end paa Iver for Troen og Lydighed mod de Foresatte!

Efter hvad der her er oplyst, tør man nok gaa ud fra, at Børnene ikke gaar glip af meget ved at undvære Undervisningen i de russiske Kirkeskoler. Selve Russerne søger, saa snart de ere noget mere oplyste, i Reglen at undgaa at sende deres Børn derhen, og blandt de brede Lag, der jo næppe kan bedømme Skolernes Præstationer, nyder deres Lærere den samme ringe Grad af Agtelse som den lavere Gejstlighed overhovedet. Man kan da næppe kræve af Polakkerne, at de skulde se med mildere Øjne paa disse Skoler; for Polakkerne drejer det sig jo ikke alene om en mere eller mindre slet Undervisning, men tillige om et direkte Angreb paa deres Nationalitet og Religion.

Alt dette er imidlertid ikke nok til at forklare Biskoppens krasse Optræden. Om en saadan Handlemaade end i Realiteten er aldrig saa motiveret, saa vil den dog, i Fald den kommer aldeles uden Varsel, som et Lyn fra en klar Himmel, alligevel faa Karakteren af en Udfordring, et Skridt henimod det Revolutionære. Det gælder da om at faa Rede paa Forhistorien.

De russiske Kirkeskoler er fra Regeringens Synspunkt en saare fortrinlig Indretning, men de har én stor Mangel: de ere ikke obligatoriske. Ganske vist, som det følger af sig selv, er enhver anden Art af privat Folkeundervisning forbudt og straffes med høje Bøder, Fængsel eller Forvisning, men der mangler den almindelige Skoletvang; denne ene store Ting savner det russiske Nivelleringsystem for at komme paa Dybde med det prøjsiske. Man har da søgt at

hjælpe sig ad anden Vej. De russiske Præster har underhaanden ved Trusler fra Politiet søgt at skræmme fattige og uoplyste Folks Børn ind i Kirkeskolerne, og det er ogsaa i adskillige Tilfælde lykkedes dem. Men i det Hele er det gaaet her som saa ofte, Tvangen har nærmest haft den stik modsatte Virkning af, hvad der var tilsigtet. Det viste sig efterhaanden, at Katholikernes Antal i Kirkeskolerne sank i Steder for at stige, og det samme var Tilfældet med de blandede Ægteskaber, som det fra russisk Side gælder om at begunstige, da Børnene, naar Vielsen foretages af en russisk Præst, efter Loven tilfalder den russiske Kirke. Omvendt tiltog Tallet af de ivrige kirkesøgende Katholiker i foruroligende Grad, og Forældrene lagde sig mere og mere efter selv at undervise deres Børn. Den russiske Visdom granskede efter Grunden og standsede naturligvis ved sit eget Orakelsvar: »Det er igen den polske Intrige, der er paa Spil.« I sin Raadvildhed søgte Regeringen at faa den høje polske Gejstlighed til at gaa dens Ærinder, og det er derved, at den nuværende Konflikt omsider fremkaldtes.

(Slattes).

Rettelse. Et Par Trykfejl er indløbne i Digtet af S. Alfonso i forrige Nr. Saaledes i første Vers *peger* for *leger* og i næstsidste Vers *saa* for *saar*.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Reviseret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 22.

Søndagen den 1. Juni.

1902.

Til

Rudoiph Schwenn.

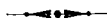
† d. 21. Maj 1902.

Dybe, klare Tanker husede din Aand,
Kærlighedens Gerning øvede din Haand.
Mange har jeg Haanden rakt paa Livets Vej;
mange glemtes atter, dog du glemmes ej.

Rank og stærk og stor i Vilje som i Tro
rejste du dit Telt der, hvor din Sjæl fandt Ro.
Nu, da brat er spunden ud din Livsens Traad,
hulker højt mit Hjerte, og min Kind er vaad.

Skønne Minde: da blandt os du trofast gik
med dit Ord, dit Offermod, dit lyse Blik!
Evig Fred dig times dér, hvorhen du drog!
Herren være priset, da han gav og tog!

Ludvig Günther.

Tysk og dansk Romantik

bedømte af Dr. Georg Brandes.

I disse Dage har Forfatteren Hr. *Alfred Ipsen* paa Olaf Barfods Forlag udsendt første Del af et Værk i tre Bind: »Georg Brandes. Ret og Uret«. Med Forfatterens Tilladelse aftrykkes her følgende Udredning af den dobbelte Betragtningssmaaade, der har gjort sig gældende hos Dr. Brandes ved hans Bedømmelse af tysk og dansk Romantik, og som har affødt saa indbyrdes modstridende Domme.

Efteraaret 1873 paabegyndtes Forelæsningerne over den tyske Romantik, og baade Emnet og den Opsigt, de foregaaende Forelæsninger havde vakt, bevirkede selvfølgelig, at Tilstrømningen ikke var mindre.

Det er i disse Forelæsninger, at »Hovedstrømningernes« Tendens i fuldt Omfang bliver aabenbar.

I Indledningen minder Brandes om den Bevægelse, de foregaaende Forelæsninger havde vakt og om den Modtagelse, den havde fundet. »Den Reaktion, som det er i min Agt at skildre og afsløre, har forsøgt at tilintetgøre den Bevægelse, der gik ud paa at byde den Stangen. Det er imidlertid langt fra, at der er Udsigt til, at dette vil lykkes. Franskændene have et Ordsprog, som sige: *Nul prince n'a tué son successeur.*«

Han gaar saa over til at give en Sammenligning mellem tysk og dansk Romantik, som han ganske lader falde ud til Fordel for den første. Læseren erindrer maaske det Billede, Brandes i Indledningen til »Emigrantlitteraturen« anvendte om Litteraturbetragtningen, naar han sammenligner den med en Kikkert, hvis ene Side forstørrer og hvis anden Side formindsker; den nærmer det fremmede til os, saaledes, at vi kunne tilegne os det, og fjerner vort eget fra os, saaledes, at vi kan overskue det og tjener saaledes til at korrigere det naturlige Syns Illusioner. Hvis vi anvender dette Billede med Hensyn til den Jævnføring, her er foretaget mellem de tvende nogenlunde samtidige Litteraturperioder,

saa maa det siges, at Glasset har i høj Grad rystet, og det Overblik, man faar, mangler altfor meget Klarhed og objektiv Ro. Ja, jeg betænker mig ikke paa at sige, at netop dette Kapitel, Indledningen til »den romantiske Skole i Tyskland«, er noget af det uheldigste, der er udgaaet fra Brandes' Pen, og den Underbygning, han — efter sit eget Udtryk — her har givet til den danske Litteraturs Historie, savner i højeste Grad Soliditet.

For det første hævder Brandes den tyske Romantik Primitiviteten. Den graver Æmnerne op. Derfor har den mere Oprindelighed, mere Liv end den danske. Den danske Romantik modtager derimod sine Ideer og Æmner fra Tyskland, den anvender og bearbejder dem, og det lykkes den at give dem mere Klarhed og Form. Med andre Ord: den danske Romantik naar højere i rent kunstnerisk Henseende. Men, den Harmoni, som raader i den danske Digtning, skyldes Forsigtighed, Mangel paa kunstnerisk Mod til at føre en Tanke, et Sujet ud i sin sidste Konsekvens. »Vi er ikke faldne ned, fordi vi ikke er stegne derop, hvorfra der var Fare for at falde.« Og med ægte tainsk Logik hævdes det, at den Dristighed, hvormed Forfatteren forfølger det for hans Retning typiske, er det, som i Værket bliver til Skønhed. Dette Synspunkt er rent artistisk, rent zoologisk, om man vil — det tager kun Hensyn til Kunstens skildrende, ikke til dens vurderende Evne.

Det bebrejdes som sagt de Danske, at de ikke løber Linen ud, at de viger tilbage for den dristige Konsekvens. »Naar en Retning som Romantiken anslaaer den fantastiske Streng, synes den Forfatter mig interessant fremfor alle, som driver Fantasteriet op til den kækkeste Højde — som Hofmann. Jo mere vildt fantastisk han er, des skønnere er han, ligesom Poplen, jo højere den er, og Bøgen, jo bredere den er.« Saaledes bebrejdes det ogsaa den danske Litteratur, at den ikke har noget at sidestille *Fr. Schlegels* geniale Oppositionsaand, og at vi i Steden for den udtalte katholske Tendens hos flere af de tyske Romantikere bliver hængende

paa Halvvejen med den grundtvigske Retning, der glider ned ad det Skraaplan, som fører til Katholicisme, uden dog nogensinde at naa til Enden. Med andre Ord: »Reaktionen hos os er langt mere snigende og skjult. Tilhyllet som Lasten er det, klamrer den sig til Kirkens Altre, der altid afgav et Tilflugtssted for Forbrydere af enhver Art. Man kan aldrig ret komme den paa Klingen, aldrig uden videre overbevise den om, hvortil konsekvent dens Principer føre, nemlig til Samvittighedstvang, Inkquisition og Despoti.«

Nu tages som et Modstykke en aabenhjertig Reaktionær som *Joseph de Maistre*, der rigtignok ikke var tysk, og han roses i høje Toner som en »ædel og oprigtigt troende Mand« med et »menneskekærligt Sind«. Han er en glimrende begavet, gennemdannet Aand, der driver alle sine Anskuelse ud deres klare, praktiske Konsekvenser, mens en Forfatter som *Søren Kierkegaard* sky som en gammel Jomfru viger tilbage for »Udvorteshedens Spektakel.«

Begynder Læseren ikke at blive betænkelig ved saa megen Ro overfor en saa energisk og uhyklet Reaktion? Skulde det hele være Ironi?

Ganske rigtigt. Pludseligt vendes Kanonerne, og nu er det den tyske Romantik, der faar det glatte Lag. »Paa det poetiske Gebet løber den ud i hysterisk Andagt og blaa Dunst, paa det sociale Omraade har den kun behandlet et eneste Forhold, et Forhold af Privatlivet, det imellem Kønnene, og hyppigst med uordenlig og usund Lidenskabelighed uddelt Slag i Luften. Den har her ikke Menneskeheden, men kun nogle aristokratisk begunstigede Kunstnere for Øje. Hvad det religiøse Forhold angaar, rækker alle de i Poesien saa revolutionære Romantikere Halsen frem, saa snart de ser Aaget. Og i Politiken er det dem, der dirigerer Wienerkongressen og forfærdiger dens Manifeste, afskaffende Folkenes Tænkefrihed mellem en Kirkefest i Stefanskirken og en Østersdiner hos Fanny Elser.«

Men var det saa alligevel ikke ganske godt, at de danske Romantikere bræmsede undervejs? Grundtvig f. Eks. — han

kan dog neppe siges kun at have haft nogle aristokratisk begunstigede Kunstnere for Øje, heller ikke viste han nogen særlig Smag for Afskaffelsen af Folkenes Tænkefrihed, og om Østersdiner'er i Skuespillerindeselskab melder hans Saga ikke. Men er der saa nogen rigtig Mening i at bebrejde ham, at han ikke løb Linen ud? Maaske var det, naar alt kommer til alt, slet ikke den samme Line. Og lad os saa paa den anden Side kaste et Blik paa en modig Dansker, paa én, der ikke var bange for at løbe Linen ud, men som uforknytt tog sine Konsekvenser. Vi har ikke mange af dem, men vi har dog én: Hr. Johannes Jørgensen. Hvorledes er det gaaet ham? Har man ogsaa rigtigt paa-skønnet hans Principfasthed? Saa vidt jeg véd, har ikke en Gang Georg Brandes selv ydet ham nogen rigtig Anerkendelse derfor. Han er ikke, som Joseph de Maistre, bleven rost som »en ædel og oprigtigt troende Mand med et menneskekærligt Sind.« Ej heller er han bleven anerkendt som en »glimrende begavet, gennemdannet Mand« efter sin resolute Overgang til Romerkirken. Tværtimod, han har maattet høre en Del, som ikke altsammen var lige behageligt — sidst af Hr. *Sven Lange*, der havde indarrangeret ham blandt Livets aller specielleste Fjender her i Danmark. Burde Georg Brandes da ikke have taget ham i Forsvar? Er ikke Poplen skønnere, jo højere den er, ligesom Bøgen jo bredere og mægtigere? Eller er Konsekvens ikke lige saa fortjenstfuld i Danmark som den for tre Menneskealdre siden var det i Tyskland?

Sagen er nok den, at Georg Brandes roser den tyske Romantik, saa længe han skal bruge den til at slaa den danske med; men, da han saa bliver færdig med det, saa er ogsaa Herligheden forbi, saa anvendes lige den omvendte Metode, saa bruges den tyske Romantik endnu en Gang til at gennemhøvle den danske Romantik med i en Omvendt-slutning.

Nu er den tyske Romantik lutter Edder og Forgift. Nu gennemgaas dens Synderegister for hver enkelt Ved-

kommende, og saa hedder det: »læg alt dette sammen, og de vil føle, hvorledes Romantiken ender som en sand Heksesabbat, i hvilken Filosoferne spille de gamle Kærlingers Rolle, under Obscuranternes Tordnen, under Mystikernes vanvittige Hyl og under Politikernes Raaben paa Politistat, Kleresi og Theokrari, medens Theologien og Theosofien kaster sig over Videnskaberne og kvæler dem under deres Kærtegn.«

»Og nu komme man ikke og fortælle os, »at det kun er de gode og sunde Elementer af Romantiken, vi har til-egnet os.« Tro ikke dem, der siger saaledes! Romantiken var *forgiftet* i sine Kilder. Tror man, en Flod, der førte saadanne Bestandele i sig ved sin Munding, førte Guld med sig ved sit Udspring?« osv.

Altsaa: for det første bebrejdes det den danske Romantik; at den ikke dristigt nok fulgte den tyske Romantik paa Sporet, at den ikke lignede den nok.

Men dernæst bebrejdes det den, at den overhovedet lignede den, allerede et saadant Indicium er nok til at dømme den paa.

Dette er maaske Taktik, men det er ikke Taine.

Biskop Zwierowicz

og

de russiske Skoler.

(Sluttet.)

Zwierowicz er først den tredje Biskop af Wilna siden Opstanden 1863. I 20 Aar lod Russerne de polske Bispesæder staa ledige, indtil de endelig efter lange Forhandlinger med Paven bekvemmede sig til atter at tillade Besættelsen, og Forholdene var stadig meget usikre. Den ene af Zwierowicz' Forgængere samt en Biskop, der virkede i Nærheden, i det litauiske Gouvernement Minsk, var ikke Rege-

ringen føjelige nok og blev ligesom nu Zwierowicz afsatte og forviste. Der var altsaa Grund nok til at være forsigtig, og Zwierowicz kan ikke beskyldes for at have ladet haant om disse Forsigtighedshensyn; tværtimod, viste han sig saa imødekommende, at han hos sine Landsmænd ligefrem fik Ord for at være et Redskab for Regeringen. Det var hans Politik paa denne Maade at skaffe sine Landsmænd taaleligere Forhold og at overbevise Russerne om deres Lovlydighed, men han gjorde Regning uden Vært, thi Russerne har den Grundsætning: »Giver nogen Dig én Finger, saa forlang straks den hele Haand,« og den fulgte de troligt her. Efter at de havde drevet Zwierowicz saa vidt, som han paa nogen Maade kunde strække sig, kom de tilslut med det Krav til ham, at han ved et Magtsprog skulde standse sine Undergivnes »Agitation mod Kirkeskolerne« og saaledes lægge hele sin Myndighed i Vægtskaalen til Fordel for Propagandaen mod hans egen Kirke.

Da Biskop Zwierowicz havde modtaget Regeringens Krav, var han straks klar over sin Stilling; at føje sig i sligt var en Selvmodsigelse, en Absurditet, som man maatte være russisk Regeringsmedlem for at kunne tiltro han. Han var dømt til at dele sine Forgængeres Skæbne, han maatte falde, Spørgsmaalet var blot hvorledes. Han kunde lade Katastrofen komme saa læmpeligt som muligt, bede Paven om at løse ham fra det Kald, hvis Varetagelse blev ham umuliggjort, og saa drage bort i Bevidstheden om, at alt, hvad han havde opnaaet ved sin Imødekommehed, var en Afskedigelse i halv Naade og med fuld Pension. Men han kunde ogsaa gøre noget andet: han kunde, naar han ofrede Hensynet til sig selv, med ét Slag gøre godt igen, hvad han gennem sin aarelange Imødekommen havde gjort galt. Og dette valgte han. Hans Hyrdebrev blev ikke den servile Opfordring til at begaa nationalt og religiøst Selvmord, som Regeringen i sin tyreagtige Godtroenhed havde ventet af ham — det blev en djærv og hensynsløs Opfordring til Selvforsvar mod Regeringens Planer. Det hedder i Hyrdebrevet, bl. a.: »Formaalet med de kirkelige Sogneskoler og de saakaldte Læseskoler er ingen Hemmelighed. Efter § 1 skal disse Skoler »i Folket indplante Grundsætningerne for den orthodoxe Tro og Sædelære«. Og derfor maa de katolske Børns Deltagelse i Undervisningen og overhovedet enhver baade middelbar og umiddelbar Deltagelse af Katolikker i saadanne Skolers Støtte og Udvikling betragtes som

Forræderi og Frafald overfor den romersk-katholske Religion . . . Da disse Skoler har til umiddelbar Formaal at nedrive Troen hos den katholske Befolkning, kan de ikke yde denne Befolkning den Gavn, som enhver Skole skal yde sine Elever . . . Da Skolerne under den russiske Gejstligheds Herredømme uvilkaarligt har en daarlig Indflydelse paa den katholske Ungdom, befaler vi kategorisk hele Gejstligheden i Wilnas Stift nøjagtigst at paase, at de katholske Børn ikke kommer til at besøge dem.« Tilslut befaler Biskoppen ikke at uddele Syndsforladelse til saadanne, som maatte handle mod hans Bud; dette Paalæg sker i Henhold til den katholske Kirkes Dogmer.

Hyrdebrevet blev — i Overensstemmelse med Lovens Bydende — udsendt paa Russisk og Polsk, den russiske Ordlyd (Originalen) for Præsterne, den polske (Oversættelsen) til at læse op for Menigheden fra Prædikestolen. Inden Regeringen kunde faa Nys om det, var det allerede kundgjort i de fleste Sogne over hele Stiftet; alt, hvad man nu kunde gøre, var sporenstregs at kalde Biskoppen til St. Petersborg for at afkræve ham Oplysninger, d. v. s. for at give ham hans Afsked paa graat Papir med reduceret Pension og Forvisning til Tver. Stiftets Indbyggere, der af gentagne Erfaringer fra Fortiden tilstrækkeligt vidste, hvad det vilde sige, naar deres Biskop over Hals og Hoved kaldtes til St. Petersborg, benyttede Afskeden til at bringe Zwierowicz en storartet Hyldest; han var jo egentlig først bleven deres egen netop nu, i det Øjeblik, da han toges fra dem. Forøvrigt lagde han Vejen fra St. Petersborg tilbage om ad Wilna, men man tillod ham kun at blive der fra Aften til Morgen; næppe var Dagen gryet, saa var Politiet paa Benene og sørgede for at bringe den farlige Person ud af Byen for at undgaa nye Demonstrationer. Imidlertid, om man undgaar en Demonstration mere eller mindre, gør ikke stort til Sagen; Biskoppen har nu engang taget Bladet fra Munden, og den russiske Regering faar se, om Skaden lader sig oprette, selv om der virkelig skulde findes en Mand, der var villigere til at gøre sig til russisk Kreatur end Biskop Zwierowicz.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 23.

Søndagen den 8. Juni.

1902.

En Bog om Georg Brandes.

Under denne Overskrift bringer *Vort Land* for 2. ds. følgende Artikel (af Pseudonymet *Unicu*) om *Alfred Ipsens* i forrige Nr. af *Katholiken* omtalte og anførte Bog.

Man fristes næsten til at misunde Hr. *Alfred Ipsen* det udmærkede Stof, han har valgt til Emne for sit nyeste Arbejde: »Georg Brandes. En Bog om Ret og Uret«. (Olaf O. Barfods Forlag).

Man forstaar saa godt at det endnu kun er første Del, han forelægger Læseverdenen, og at han bebuder at ville skrive to Bind om samme gode Emne.

Det er da med ikke ringe Forventninger, man gaar til dette Værk. Den første Del, ser man, handler om Brandes' Ungdom og første Optræden herhjemme. Hvilken *évocation du passé* tør man da ikke være forberedt paa — en hel Genopstandelse af hint længst forsvundne København, hvor Voldene endnu stod, og hvor den unge Cand. mag. Brandes paa sin Aftentur kunde møde den gamle Digter Paludan-Müller, der ad Broen udfor Nørreport vendte hjem fra en Vandring i de grønne Enge, som den Gang var at finde, hvor nu Snetorv og Søtorv velbrolagte breder sig. Dr. Valdemar Vedel har i en Artikel om Georg Brandes, i »Tilskueren« for Februar iaar, givet os et saadant Indblik i hin forhistoriske Tid med dens »længst uddøde Fortidsvæsener: Hegel-Heibergske Mastodonter og Rasmus-Nielsenske Iktyosaurer, ægte gamle Frederik den Sjette-Digtere og Eiderpolitikere i Halsbind og Fadermordere«. Noget Lignende blot

i mere udført Skikkelse, venter man sig af det Ipsenske Værk. Hvilken skøn og poesirig Indgangsvignet til et saa uroligt og europæisk omtumlet Liv som Brandes' — Billedet af det lille gammeldags København fra Tredserne, med røde Tage og drejende Vejmøllevinger, med Robert Watts Tivoli udenfor Voldene og de københavnske Grossererers Landsteder og store gamle Haver paa Hjørnet af den nuværende Saxogade og Øhlenschlägersgade!

For denne kunstneriske Nydelse narrer Alfred Ipsens Værk En imidlertid ganske. Og man har ikke læst langt i Bogen, før man opdager, at man ikke staar overfor en dvælende og umalende Historiker, men mere overfor en hastig arbejdende og i bestemt Hensigt skrivende Publicist. Deraf noget underlig Ilfærdigt i den hele Fremstilling; det er, som om Forfatterens Interesse for Begyndelsen af den Historie, han vil fortælle, ikke er stor, og som hastede han hen mod mere nærliggende Begivenheder, som han brænder efter at komme til at behandle. Et Fingerpeg i denne Retning giver ogsaa Bemærkningen paa Bogens sidste Blad, at »denne Skildring af det sidste Slægtleds aandelige Kampe . . . nødvendigvis *vinder i Interesse*, jo mere vi nærmer os vor egen Tid, til de Begivenheder, som *Alle har i frisk Erindring*«. Denne Bemærkning slaar ganske vist for Forlagets Regning, men Hr. Ipsen har dog sikkert set den og givet den sin Billigelse. Men hermed er da Værkets Karakter givet; og denne Karakter er ikke den historisk-objektive, men den refererende-publicistiske. For en virkelig Historiker maatte det mest Interessante ved hele Opgaven være det, ud af Georg Brandes' første Arbejder, sammenholdte med den hele daværende Kulturtilstand, at efterwise, hvilke Traade, der forbinder ham med den Slægt, som gik forud for ham, og hvorledes han er opdraget af den Dannelse, han bekæmper. Der foreligger jo nu rigeligt Materiale til et saadant Arbejde, en god Del af Stoffet har endda Georg Brandes selv forelagt Offentligheden, andet findes i forskellige Selvbiografier, Brevsamlinger og andre Dokumenter. Man kunde

tænke sig ikke saa faa interessante Kapitler med Overskrifterne: »Georg Brandes og Heiberg«, »Georg Brandes og Kierkegaard«, »Georg Brandes og Paludan-Müller«, »Georg Brandes og H. C. Andersen«, »Georg Brandes og Brøchner« — ja, hvorfor ikke ogsaa »Georg Brandes og Molbech«? Det er udenfor al Tvivl, at her ligger Stof til en interessant Undersøgelse. Det vilde ved denne sikkert vise sig, at Modernismens berømte Fører herhjemme skylder den gamle Romantik langt Mere, end han lader skimte, og især vilde det blive ganske klart, at hin videnskabelige Skole, hvori han og hans Samtidige gik, var bedre end nogen, der nu findes i det Danmark, han selv og hans Mænd har skabt. Man gik ud af denne Skole med en *Idéalismens Aand*, hvortil den brandesianske Ungdom ikke kender meget, og med en solid Dannelse, som Nutidens »højeste Oplysning« — der bestaar i at efterpjette Aviserne — ikke har Anelse om.

Men i Stedet for at gøre opmærksom herpaa, har Hr. Ipsen, hvor han kommer til at nævne Georg Brandes' ældre og ældste Værker, kun den Bemærkning, at de alvorlige Undersøgelser af æsthetiske Spørgsmaal deri er »kuriøse Betragtninger«, der virker saa gammeldags som Papillotter« (S. 56), hvorfor »en almindelig Læser vistnok vil være ude af Stand til at forstaa dem« (S. 50). Heri har Hr. Ipsen desværre Ret, men han burde hellere skamme den »almindelige Læser« ud end fornøjet stille sig ved hans Side og sige Vittigheder. Vi er meget rigtigt bleven saa flade, at vi snart Intet forstaa udover en Brander i »Klods Hans«, men Hr. Ipsen burde ikke godkende denne Fladhed.

Det egenligt historiske Studium af de *danske* Kilder til Georg Brandes' Personlighed har Hr. Ipsen da undladt. Men der burde sikkert ogsaa være gjort mere ud af Georg Brandes' Forhold til *Udlandet* — et Forhold, som grundfæstes ved Læsning og byggedes op ved personligt Samkvem med Mænd som Taine og Mill. Hr. Ipsen har — det er sandt — læst alle Brandes' Værker igennem, men han burde derhos have læst alle de samme Bøger, som

Brandes i hine Aar gjorde Bekendtskab med. Han burde med den unge Brandes have fordybet sig i Feuerbach, Strauss, Renan og — især — i Heine, og det er udenfor al Tvivl, at han, allermest hos den Sidste, vilde have fundet Oprindelsen til mange Ledemotiver i hele Brandes' Liv. Skønt Georg Brandes f. Ex. intet Steds har sagt det — eller netop derfor — er det vistnok utvivlsomt, at Heines »Den tyske Filosofis Historie« har øvet en bestemmende Indflydelse paa hele Brandes' Grundsyn. Ja, ved at se den hele Brandesianisme rigtigt efter i Sømmene, vilde man sikkert kunne føre dens aarlige Stamtræ i lige Linie tilbage til *Det unge Tyskland*. Ikke fransk Realisme, ikke engelsk Naturalisme, men tysk Hegelianisme af venstre Fløj er det bærende Element i Brandesianismen; derfor var det ogsaa, at Georg Brandes senere hen havde saa let ved at tilegne sig Nietzsche. Det var jo sin Ungdoms radikale Individualisme, han her vendte tilbage til; end ikke Forbindelsesleddet mellem Hegelianerne af Venstre og Nietzsche mangler — det dannes af Max Stirner.

Hr. Alfred Ipsen har i sin Behandling af Georg Brandes forbigaaet ogsaa dette Punkt, og naar han har gjort det, kommer det vistnok af, at han ligesom mangler Overblik over sit Tema. Han kan ikke rigtigt *øverse* Georg Brandes, end mindre kan han se ud over ham eller bag om ham. Fra brandesiansk Side er det jo i Aaringer gerne blevet fremstillet saaledes, som om Verdens Skabelse egentlig faldt sammen med det berømte Gennembrud i Halvfjerdserne, og Følgen af dette Dogmas Indskærpning i en troskyldig Ungdom har været den Mangel paa virkelig Dannelse, som mere og mere aabenbare sig blandt vore Dannede. *Im engen Kreis verengert sich der Sinn*, og man er nu efter 30 Aars Anstrængelser lykkelig og vel naaet saa vidt i Danmark, at Flertallet af de opvoksende Unge betragter al Historie, der ligger forud 1870, som et *mørkt Fastland*, hvori det vilde være urimeligt at vove sig ud, og at Læs-

ningen af andre Bøger end Døgnets Romaner betragtes som en herkulisk Stordaad.

Det kan desværre ikke nægtes, at ogsaa Hr. Alfred Ipsen er noget under Paavirkning af samme brandesianske Tryllecirkel. Han ser ikke Historie nok bag sin Helt, derfor er det ikke frit for, at han lader sig overvælde af ham. Tonen er paa sine Steder mere devot, end den vilde have været, hvis Hr. Ipsen havde kunnet se Dr. Brandes staaende frit i Verdenshistorien og ikke op mod det Plankeværk, som ifølge den orthodoxe Historieskrivning blev væltet i 1870, saa at Lys og Luft trængte ind i gamle Danmark.

*

*

*

Som alle Kritiker har ovenstaaende af Hr. Ipsens Værk naturligvis ingen absolut Gyldighed. Forholdet mellem Brandes og Sainte-Beuve har Forfatteren f. Ex. udredet med en vis Grundighed. Til sit Forsvar kan han ogsaa meget vel sige, at det ikke har været hans Mening at give en Karakteristik af Brandes, men en annalistisk Fremstilling af hans Historie. Hertil kommer yderligere, at Saameget behandles i polemisk Aand, med Randgloser og Indskudsbemærkninger, og at han maaske her har Bogens egentlige *raison d'être*.

Vilde man i en Sum samle sit Indtryk af Alfred Ipsens Bog maatte Dommen derfor blive denne: Det er en Bog, som gennem en refererende Skildring agiterer mod Agitatoren, polemiserer Polemikeren og kritiserer Kritikeren G. B. Men det er ikke en Videnskabsmands Arbejde — trods al priselig Flid med at granske baade Brandes' egne Skrifter og Alt, hvad der i Datiden fremkom mod dem. Naar man tager Bogen paa denne Maade, kan man have baade Fornøjelse og Udbytte af at læse den, og paa ikke faa Punkter lykkes det Dr. Brandes' skarptseende Kritiker at gribe ham i graverende, af polemisk Behov dikterede Selvmodsigelser. Interessant er ogsaa Paavisningen af den fra først af for-

haandenværende *Martyrstemming* hos Brandes. (S. S. 180 ff.), og med Rette gøres der opmærksom paa, at en Rudolf Schmidt f. Ex. led et langt bitrere Martyrium.

Imidlertid — der er jo endnu to Bind i Vente, og en endelig Dom over Ipsens Arbejde kan først da fældes, naar det foreligger helt. Det vilde i disse to Bind være at ønske, at de mange Trykfejl kunde undgaas, der skæmmer den foreliggende Bog og giver den et sjudsket Udseende. En Forfatter, hvis Bøger er fulde af Trykfejl, gør samme Indtryk som en Moder, der sender sine Børn ud i Selskab uden at vaske deres Hænder.

Forsyn eller Skæbne!

Gamle Aristophanes hensætter i et af sine Lystspil den berømte Filosof Sokrates i Skyerne for at haane hans Filosofi i Flæng med Sofisternes akrobatiske Kolbøtter paa Tænknings Omraade. Og dog var Sokrates' Tænkning ikke saa ilde endda.

Med ulige større Ret kunde en moderne Aristophanes anvise Dr. G. Brandes hans Plads i Skyerne, særlig efter den Præstation, han har ydet i »Politiken« af 2. Juni. Thi noget værre Sofisteri, end han tillader sig der, i alt Fald hvis han identificerer sig med den belgiske Digter Maeterlinck, har han vel sjældent fremsat.

Artiklen er foranlediget ved den store Ulykke paa Martinique og beskæftiger sig med det Spørgsmaal, hvorvidt der kan være Tale om Retfærdighed i Verdensstyrelsen (bortset fra den Retfærdighed, »der skyldes Menneskene«), m. a. O. om der raader et retfærdigt (guddommeligt) Forsyn over Menneskenes Skæbne.

Han tager da fat paa sin Opgave — med Maeterlinck som Fører — omtrent, som naar En vilde undersøge, hvorvidt der gaves levende Væsner, der kunde tale, og da, efter

først at have strøget Menneskene paa de levende Væsners Liste, valgte Græshopper og Sommerfugle, Fiske og Frøer, Elefanter og Heste, vor »Stamfader« Aben ikke at glemme, til Objekter for sin Undersøgelse. Det siger sig selv, at man paa denne Maade kommer til det Resultat: Der gives ikke noget levende Væsen, som kan tale.

Ganske saaledes bærer Dr. Brandes sig ad.

»Han henvender sig kun til dem, der ikke tror paa, at der gives en almægtig og ufejlbar Dommer, der stadig vaager over vore Tanker, Følelser og Handlinger, stadigt hævder Retfærdighed i denne Verden og fuldstændiggør den i en anden.« Han eliminerer Gud, den eneste Bærer af et retfærdigt Forsyn, ud af Tilværelsen og hævder saa »med stor Kraft, at der ikke gives nogen Retfærdighed i den ydre Verden, som kan udledes af moralske Aarsager, hvad enten denne Retfærdighed aabenbarer sig som Sygdom, Naturarv, Lynglimt eller Jordskælv. Hverken Himmel eller Jord har ringeste Forhold til vor Moral, vore Tanker eller vore Hensigter«. Og tilvisse, rent naturligt betragtet, er det den samme Forkølelse, jeg paadrager mig, naar jeg springer i Vandet ved Vintertid for at frelse et Menneske og naar jeg falder i Vandet, idet jeg vil styrte et Menneske deri for at drukne det.

Men enhver indser let, at hele Argumentationen er ormstikken i selve sin Rod, idet Guds Tilværelse paa Forhaand er udelukket. Men dette er en Synd ikke blot imod Troen, men ogsaa mod Fornuften. Thi kun »*Daaren* siger i sit *Hjerte*« — ikke i sin *Hjerne* — »der er ingen Gud«.

Guds Tilværelse derimod forudsat — og denne *bevises* ved Fornufts slutninger — opløser de forskellige Dissonancer i Naturen, saasom Sygdom, Lynnedslag, vulkansk Eruption osv. med deres Ofre af Menneskeliv sig som Udslag dels af den guddommelige Retfærdighed, dels af den guddommelige Barinhjærtighed.

Dr. G. Brandes vil altsaa gøre godt i at »revidere« sit Forsynsbegreb« endnu en Gang. Det vil rigtignok kræve et lidt alvorligere Studium end en Præsts Fantasterier. Men

jeg er saa heldig at kunne udpege ham et Par Førere, hvis Personlighed falde lidt tungere i Vægtskaalen.

Den store Historiker Johannes von Müller, som længe havde levet i Vantro, kom ved sine historiske Studier til den Erkendelse, at alle det aandelige Livs Straaler i den gamle Tid fører hen til Christus, og alle Udviklingens Straaler i de senere Tider udgaar fra Kristus, at Frelseren er Tidernes Fuldendelse og Aarhundredernes Midtpunkt.

Den endnu berømtre Benjamin Franklin, en af Amerikas Befriere, der ligeledes i sin Ungdom var falden i Vantro, fandt ligesom Joh. v. Müller i sine ældre Aar sin Barndoms Tro igen og aflagde den smukke Bekendelse: »Jeg har levet længe nok til at se, at Gud styrer Menneskenes Anliggender, og jo længere jeg lever, des mere slaaende Beviser finder jeg for denne Sandhed.«

Ved lidt alvorligere Studium vil Dr. Brandes' maaske ogsaa komme til den Overbevisning, at man just ikke behøver at staa »udenfor Civilisationen« før at have en calderonsk Mirakeltro. Saa mange som vi kalder os Katholiker, staa vi paa dette Standpunkt; og vi er dog ogsaa paa en Maade civiliserede.

Dr. Kiefer.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech; Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 24.

Søndagen den 15. Juni.

1902.

Jesu Hjertes Officium.

Intention for Bønnens Apostolat i Juni 1902.

Paven opfordrer ved denne Intention Medlemmerne af Bønnens Apostolat til at bede *Jesu Hjertes Officium*. Men hvad er dette »Officium« for noget?

Ved Officium forstaar man i det kirkelige Sprog de Bønner, som det er *Pligt* — thi dette er Betydningen af det latinske Ord *Officium* — for en Præst eller Ordensmand at bede. En Præsts Officium er altsaa det samme som Breviaret, og det sammme gælder for mange Ordensfolk, selv om de ikke er Præster. Alle de store, gamle Ordener — Benediktinere, Cisterciensere, Karteusere, Karmeliter — har forpligtet deres Medlemmer til at bede Breviaret.

Anderledes stiller det sig derimod med mange nyere Ordenssamfund, især *kvindelige*. De er ikke forpligtede til Breviarbønnen, de har et andet mindre Officium. Saaledes har f. Ex. *St. Josefsøstrene* det Officium, som kaldes *Vor Frues Tider*, og som bestaar af en Række Psalmer og Lovsange til Ære for den allersaligste Jomfru. Disse »små Tider« er ligesom de store fordelte efter den gamle kanoniske Orden: *Matutin* og *Laudes* før Daggry, *Prim* Kl. 6 om Morgenen, *Terts* Kl. 9, *Sext* Kl. 12, *Non* Kl. 3, *Vesper* og *Komplet* om Aftenen.

Foruden disse *Vor Frues Tider* findes der endnu andre saadanne små Officier, f. Ex. et Officium til Ære for den ubesmattet undfangne Gudsmoder og endelig det, om

hvis Udbredelse Paven nu ønsker der skal bedes i Bønnens Apostolat — *Jesu Hjertes Officium*.

Dette Officium er betydeligt kortere end Vor Frues smaa Tider. Det er delt paa samme Maade, i Matutin, Laudes o. s. v. men hver Del er meget mindre sammensat end i Vor Frues lille Officium. Hver *Tid* begynder med Anraabelsen »Deus, in adjutorium meum intende« (»Herre, tænk paa at komme mig til Hjælp«), derefter følger Skudbønnen »Jesu Hjerte, som brænder af Kærlighed til os,« saa en Hymne, en Antifon og en Bøn. Mere er der ikke.

Dette Officium blev i sin Tid ivrigt anbefalet af den salige Margaretha Maria Alacoque. I sine Breve til P. Croiset taler hun ofte derom og formaner indstændigt til at bede det. Der existerede allerede før hendes Tid flere Officier til Ære for Jesu Hjerte, men det skønneste er dog det, som den nævnte P. Croiset forfattede (1691), og som P. Gallifet siden har forbedret. Dette svarer bedst til Aabenbaringerne i Paray-le-Monial — dette er det derfor ogsaa, som nu for et Aar Siden paa Anmodning af Pater Franciosi, S. J., er bleven approberet af Rituskongregationen i Rom. Endelig har Pave Leo XIII. under 12. Decbr. 1901 paa Indstilling af Kardinal Langénieux, Ærkebiskop i Rheims, tilstaaet en daglig Aflad paa 200 Dage for Recitationen af dette Officium. Denne Aflad kan hver Dag vindes paa Betingelse af, at man i nogen Tid beder for Kirkens Vel, Kætterernes Udryddelse og Syndernes Omvendelse, og den kan tilvendes de arme Sjæle i Skærsilden.

Officiet er at erholde gennem *le Messager du Coeur de Jésus*, 5, rue Darquier, Toulouse (Frankrig). Pr. indbundet Exemplar koster det kun 25 Centimer, 2 Fr. 50 c. for et Dusin.

»Det nye Officium«, siger ovennævnte Organ, »er saa kort, at nogle Minutter er nok til at fremsige det; selv de mest optagne Mennesker kan uden Vanskelighed føje det til deres andre daglige Fromhedsøvelser.«

Bøn:

O guddommelige Jesu Hjærte, ved Maria reneste Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for vore Overtrædelser og i Samfund med alle Dine Hensigter i den hellige Messe. Især ofrer jeg dem for, at Jesu Hjærte-Officiet maa blive læst mere og mere, især blandt Medlemmerne af Bønnens Apostolat.

To Processioner.

Naturen har iført sig sit Festskrud, og Jorden fremtræder som et herligt Tempel, ikke skabt ved Menneskevilje — over for dette vældige Rums Storhed og Majestæt blegner Skabningens skønneste Mesterværker og prægtigste Dømer.

Paa den lysende, blaanende Kuppelhvælving staar Solen som en straalende Evighedslampe — prægtigere end Guld, prydet med Smaragder.

Menneske! Du ser kun stykkevis — kun i et Spejl! Du hører kun som i en mørk Tale! — Ak, hvor er du ikke svagsynet! Se kun et Øjeblik op mod denne store Evighedslampe, som Guddommen til sin Forherligelse har ophængt i Naturens Tempel og du maa vende dit Øje smertefuldt og blændet mod Støvet. — Hvor du er kortsynet! Kast dit Blik mod Østen til Alterets Plads, mod Vesten til Indgangen, mod Norden og mod Syden. Brug kun dine stærkeste astronomiske Instrumenter, hvorved du kan drage Stjærnerne mod Jorden, og dog kan du ikke engang skimte Kapitælerne paa Helligdommens Søjler.

*

Højt paa en Banke, omkranset af nyudsprungne Skov, grønne Agre og i det fjerne den blaagrønne Vandflade ligger et lidet Tempel med lave, stjerneprydede Hvælvinger. Over

Døren slaar: *Hæc est domus Dei et porta coeli* — Dette er Guds Bolig og Himlens Port.

Vi staar i Haven foran den aabne Dør og Orgeltoner og Messesang trænger ud til os. »Om lidt blive disse Mure for snævre, disse Hvælvinger for lave — de, saa at sige, sprænges for at give Plads for Guddommens Forherligelse,« havde Præsten sagt i Festtalen. — Og se, her kommer en Gejstlig holdende højt over sit Hoved Processionskorset. Solen glitrer og gløder i det blanke Metal, kærtegnende Forsonerens Billede.

Overskygget af Krucifixet følger en Skare smaa Piger og unge Jomfruer, iførte Himmeldronningens Farver; over de hvide Kjoler og lyseblaa Skærf falder det hvide Slør, tugtigt og nænsomt skjulende de røde Kinder og nedslagne Øjne. I Hænderne holder de vellugtende Blomsterkoste, medens de langsomt skrider frem. — Hjertet røres underligt i vort Bryst. Vi gribes af Hjemve, idet vi her skuer, som i et Spejl, hine Jomfruer, der følger Lammet, hvor det gaar.

Korsangen kommer nærmere og nærmere. Vi lytte til den hellig Thomas' skønne Salme:

*Pange linguam gloriosi
Corporis mysterium....*

idet Sangerne træder ud i Haven, bliver Tonerne svagere i det høje Rum. — Kirkeklokkerne klemter, og et Hornorkester af Børn ledsager Korsangen. — Prægtige Bannere bæres frem. — Par efter Par kommer sortklædte Kordrenge, bærende Vokskærter eller svingende dampende Røgelseskar; da hører vi Alterklokkernes sølvrene Toner nærmere og nærmere. — Her kommer et Tog af Præster i guldbaldyrede, prægtige Dalmatikaer eller Korkaar, saa nogle smaa Piger, der strøer Blomster paa Vejen og endelig — det er som Naturen om os holdt sit Aandedræt tilbage af ærbødig Ærefrygt og for at hilse paa sin Gud og Skaber — vi synke tilbedende i Støvet, løfter vore Hjerter op mod den højhellige Hostie i den straalende Monstrans, idet en Røst i vort Hjerte raaber:

»*Ecce Agnus Dei!* Se, det Guds Lam, som bærer Verdens Synd!«

Denne Procession er i vort protestantiske Norden virkelig imponerende. Den drager frem gennem Havens Gange, der er prydede med utallige Flag i de skandinaviske og pavelige Farver.

Hist og her mellem det tætte Løv ser vi en Marmorstatue, smykket med Blomster. Først den h. Josef — saa det lille Jesusbarn pegende med et elskeligt Udtryk paa sit Hjerte — derpaa den h. Ignatius med en opslaaet Bog i Haanden, paa hvis Blade der med funkende Guldbogstaver er præntet den store Helgens Valgsprog. Ved en Omdrejning af Vejen skuer Himlens rene Dronning fra en høj, blomstersmykket Sokkel ned paa sine Børn. Lidt længere fremme kommer vi forbi den vældige Hedningeapostel — Verdens anden Paulus — den h. Franciskus Xaverius. Ogsaa en Statue af den englerene Aloysius, Ungdommens Patron, er anbragt under det svale Løvtag. —

Langsomt skrider Processionen over den store, solfyldte Festplads hen mod Alteret, der er rejst højt over Jorden overskygget af en prægtig Blomsterdekoration og prydet af Vokslus og Planter.

Klokkeringningen standser. Folket kaster sig paa Knæ, og Præsterne stige op ad de mange Trin og sætter det Allerhelligste paa Tabernaklet. Viraken stiger i lette blaa Skyer op mod Monstransen.

I sit eget og det forsamlede Folks Navn frembærer Præsten en Lov og Takkebøn til Kirkens Herre og Mester, som vi her søger at yde den største Hædersbevisning, idet al den udvortes Pragt og Pomp er et Udtryk for vor indre Andagt og Kærlighed til ham, der i uudsigelig Kærlighed dvæler under det sakramentale Slør. — I mange, mange Hjærter opstiger alvorlige Løfter om en forøget Kærlighed, om større Andagt og Iver i at tjene ham og Løftet om hyppigere at modtage dette levende Brød. Og, da vi nu ser vor kære Frelser omgivet af saa mange, lover vi ham oftere

i det kommende Aar at besøge ham, naar hæn dvæler ene i Tabernaklet, for i saadanne ensomme Timer at lade vort Hjerte brænde foran Alteret til Sone for vor egen bristende Andagt og al den Ligeugdighed og Kulde, ja, Vantro, der møder ham.

*Tantum ergo sacramentum
Venremur cernui*

synger Koret, og der bliver dyb Stilhed. Med et stort Korstegn velsigner Præsten med Monstransen den knælende Mængde. Og atter klemter Klokkerne og Processionen drager tilbage til Kirken.

Selv tilstedeværende Protestanter knæler bevægede, da Guddommen skrider forbi under Silkebaldakinen. — Her i disse smaa Forhold virkes det samme Under som i den evige Stad og som ved det yderste Hav. For Alterets helligste Sakramente maa alle Knæ bøje sig.

I Kirken istemmes den ambrosianske Lovsang og endnu en Gang meddeles den sakramentale Velsignelse. — Højtideligheden er til Ende. — — —

En Del af Deltagerne henter Frokostkurvene hos den bøjede, hvidskæggede Portner, der har opbevaret dem under Gudstjenesten og man spreder sig i den smukke Skov. Mange siger: »Aldrig i mit Liv har jeg overværet noget noget lignende!« — een hørte jeg sige: »Kan det være skønnere i Himlen?«

Snart laa St. Andreas Kollegiet med sin aabne Kirkedør, sine duftende Blomsterbede og bølgende Flag og Vimpler stille i Middagsheden.

*

*

*

Det er Aften — en mild, stille Sommeraften. Ind ad Jesu Hjerte Kirkens aabne Døre strømmer Folk. Klokkerne ringer, Altrene straalere i et Lyshav, og Orglet præluderes. Lidt efter stiger Kongregationens Vice-Præses op paa Prædikestolen. Gaaende ud fra følgende Ord: »Det er en Foran-

dring, som den Allerhøjestes højre Haand har frembragt,« drager Pateren Analogier mellem Langfredagens Lidelser og Forhaanelser og Christi Legemsfestens Forherligelser og Æresbevisninger.

I Sandhed, en Forandring, som kun den Allerhøjestes højre Haand kan have frembragt! I Stedet for Bespottelser, Slag, Hudstrygning, Tornekrone, Blod, Taarer, Kors og Død — Virak, Lys og kostelige Klæder, en gylden Monstrans og herlige Blomster — og hvad er saa alt dette, kun et Spejl, kun den ydre Form, det kostelige Kar, der indeholder og er Udtrykket for brændende, troende Hjerters glødende Begejstring, Kærlighed, Taknemmelig og Jubel. — I Sandhed, hvor er Mennesket blevet forandret! —

Ogsaa her vil Guddommen foretage et Triumftog gennem Kirkens Gange — stige ned fra sin Trone paa Alteret for at skride frem blandt sit Folk, for — ligesom da han vandrede i Kødets — at gøre alle Ting vel.

Her er vel ikke gyldent Solskin og grønne Løvsale; men de erstattes af de talrige Lys, der blænder Øjet, idet de bølger gennem Kirkens Gange. — Først et imponerende Tog af Kordrenge, derpaa femten Præster i de kostbareste Paramenter, Kirken ejer, og efter det Allerhelligste følger St. Stanislaus- og Mariakongregationen med deres Bannere.

Atter toner *Te Deum* ledsaget af Klokkeringning og Menighedssang. For sidste Gang paa denne Festdag modtager vi den sakramentale Velsignelse over vore bøjede Hoveder. Vore Hjertes er fyldte af Tak, fordi vi er blevne Børn af den store, gamle Moder, Kirken. Den forstaar gennem Lidelse og Kors som gennem Triumf at drage Menneskene til sig.

Idet vi forlader Kirken, kaster vi endnu vort Blik mod det straalende Højalter og siger stille af vort ganske Hjerte:

»I Alterets helligste Sakramente være Jesus evig Tak og Pris og Ære.«

„Kristeligt Dagblad“ og Fritænkeriet i Frankrig.

Som bekendt er »Kristeligt Dagblad« herhjemme en ivrig Fjende af alt Fritænkeri og har ogsaa nu og da henvist til de afskrækkende Frugter, som det franske Fritænkeri frembragte ved sin konfessionsløse Skole. Alligevel synes det, at naar Valget stilles »Kr. Dgbl.« mellem katolsk Christendom og Fritænkeri, foretrækker Bladet det sidste. I hvert Fald omtales den franske Regerings Forfølgelse af de katolske Ordenssamfund paa følgende rosende Maade i »Kr. Dgbl.« for 5te Juni:

Valget af Léon *Bourgeois* som Præsident for det franske Deputeretkammer i Stedet for *Deschanel*, der tidligere har indtaget Formandspladsen, bekræfter den Kendsgerning, som allerede i nogen Tid har været øjensynlig, at nemlig den franske Politik skrider langsomt, men sikkert videre i radikal Retning.

Alligevel maa man ikke misforstaa Situationen saaledes, at man uden videre overfører Begrebet »radikal« fra franske Forhold paa hjemlige eller overhovedet paa andre Landes Forhold. Betydningen af Ordet radikal i *fransk* Politik vil i Fremtiden nærmest komme til at vise sig deri, at de Radikale stiller sig skarpt overfor den katolske Kirke med dens Munke- og Nonneordner og de rige Kongregationer, der saa ofte har gjort Tilløb til at sammensværge sig mod det franske Statssamfund for selv at spille Rollen som en Stat i Staten. Og da det utvivlsomt ikke har tjent Frankrig til Baade, at Protestantismen i sin Tid blev slaaet ned ved Protestantfølgelserne, saaledes at Landet for Aarhundreder blev givet i Katholicismens Vold, og da fremdeles Regeringen ser venligt paa Protestantismens Fremgang, bør den særlige Form for fransk politisk Radikalisering ikke betragtes med ugunstige Øjne af et fremmed, protestantisk Folk.

Rettelse. S. 177, sidste Linje: »en *Præsts* Fantasterier« — læs: »en *Poets*«.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 25.

Søndagen den 22. Juni.

1902.

Beslutning.

Nu har jeg besluttet mig til,
og Naaden give Kræfter,
alene hvad Gud Herren vil,
det vil jeg tragte efter.

Jeg kendes ej ved anden Lov
og andet Maal end dette,
og Liv og Lyst, Behag, Behov
maa sig derefter rette.

Min Frihed har jeg i min Haand,
saa har jeg da en Gave
og giver den saa redebon
til Gud, som vil den have.

Saa har jeg i min Fattigdom
da noget, jeg kan skænke;
jeg slaar Guds Velbehag derom
som en velsignet Lænke.

Der ligger Livets Løndom i,
men fattes ej af mangel,
at Viljen føler først sig fri,
naar den i Gud er fangen.

En Løndom kun af faa erkendt,
 ej større Visdom gives,
 thi Gud er Friheds Element,
 hvor den alene trives.

Thi Gud er Friheds Fædreland,
 hvor den har ene hjemme;
 i ham alene ret den kan
 sit Væsens Fryd fornemme.

Det er jo Viljens Salighed,
 naar Gud sig den har skænket,
 som i et Hav at være ned
 i Guddoms Dybder sænket.

At sænkes i Guds Væsen ned
 og frit dets Vande kløve,
 jeg ingen større Visdom ved
 end det alt her at øve.

I Guddoms Hav at sænkes ned,
 som Fisk deri at spille,
 den Lykke naas alene ved
 at ville ikke ville.

J. F.

Dr. Georg Brandes og Grundtvigianerne.

Ich sing' ihr ein moralisch Lied,
um sie gewisser zu bethören.

Mephistopheles.

Studentersamfundet benyttede sidste Søndag til at gøre en lille Tur til Sorø, og under denne Udflugt faldt det i Dr. Georg Brandes' Lod at tale for en større Forsamling af Egnens Bønder i Egevang Skov. Dr. Brandes' Tale formede sig til en Redegørelse for det Standpunkt, hvorpaa han stod, i Modsætning til og Sammenligning med Bøndernes Højskolegrundtvigianisme. Alt i denne Tale var lagt an paa at vinde Tilhørerne for Doktorens Radikalisme — der var ikke sparet paa fagre Ord, og Gang paa Gang slog Doktoren baade nationale og religiøse Strænge an. Ifølge »Politiken« blev Talen hilst med »stormende Applaus«. Alligevel blev de Sorø- og Ringstedbønder maaske nok en Del forbausede, naar de paa Tryk saae, hvad det var, de i Søndags havde applauderet. Dr. Brandes udtalte nemlig følgende:

Vi Studenter har optaget og udvidet Højskolernes Arbejde. Ja man kan sige, at Universitetsudvidelsen og Studentersamfundets Stræben betegner en Art flyvende Højskolevirksomhed, i Modsætning til den stillesiddende, under hvilken det stundom risikeres, at Holger Danskes Skæg gror fast i Stenbordet.

Ved Højskolerne har man nu og da set paa den nylig i Værk satte Foredragsvirksomhed med mindre venlige Øjne. Hvor dette er Tilfældet, turde det være et Svaghedstegn. Vi for vor Del ser ikke paa Højskolerne med nogen Uvilje, end ikke naar de direkte eller indirekte har behandlet os ilde. Aldrig har vi gengældt Angreb fra Højskolerne, aldrig

endog blot besvaret dem. Vi véd nemlig, at Højskolerne har banet os Vejen; vi véd, at Grundtvigs Livsværk er en af de Hjørnestene, paa hvilke det Danmark, som bestaar, er bygget. Vi anerkender hans geniale Blik og hans Tilhængeres frugtbare Stræben. Grundtvigianerne svarer til Troen og Fortiden; vi er Haabet og Fremtiden.

Forskellen mellem den Dannelse, der udgaar fra Højskolerne, og den, der udgaar fra os, er en dobbelt. Den lader sig sammenligne med Forskellen mellem den Astronomi, Tycho Brahe lærte, og den, som Kopernikus troede paa.

For Grundtvig var Danmark Midtpunktet, som for Tycho Jorden var Midtpunktet. Gud behøvede Danmark. Vi er gennemtrængte af Tanken om Danmarks Lidenhed paa Jordkloden, som Kopernikus var af Tanken om Jorden som et Fnug i Verdensaltet — og vor Opfattelse af Danmark som Krigsmagt er betinget deraf.

For Grundtvig som for Tycho Brahe skulde Sandheden stemme med den religiøse Overlevering. For den grundtvigske Opfattelse gives der derfor Aand i udpræget Modsætning til Natur. For os er Alt Natur; al Aandsvidenskab er Naturvidenskab, ogsaa Historien. Der gives for os ikke naturlig Historie og overnaturlig Historie i Modsætning til hinanden. Al Historie er naturlig.

Dette er den anden Grundforskel mellem Højskolernes Verdensopfattelse og vor. Vi angriber ikke deres Livssyn; saalænge det tilfredsstillende store Lag af Befolkningen, har det Krav paa vor Respekt. Paa den anden Side bør Højskolerne ikke spille Tid paa at angribe vor Undervisnings naturvidenskabelige Grundlag. Gør de det, kommer de til at bide i Granit.

Langt fra at nedslaa er vort Livssyn opløftende. Er selve Jorden et Fnug i Verdensaltet, hvad gør det da, at Danmark kun er et Fnug paa Jorden! Vi behandler det med den Alvor og Andagt, som man nærer for sit Hjem. Og fremdeles: Dersom alt det Hellige er verdsligt, saa er til

Gengæld det Verdslige helligt. At staa paa Naturens Grund er at staa paa hellig Grund.

I Bønder! Jorden er os hellig. I Arbejdere! Arbejdet er os helligt.

Selve Opdragerkaldet er et helligt Kald, thi Ungdommen er os hellig, Barndommen er os hellig.

Vuggen er mere hellig end Alteret. Og den er det, ligegyldigt om Barnet deri er ægte eller ej.

Vort Syn gaar da dybere og er mere omfattende end Højskolernes. Men vi har kun gode Følelser for dem.

Højskolernes Lysgud er Loke, der efter Grundtvigs Opfattelse var en nordisk Alf, hvis Navn betyder Lue. Lun og moderat, som han var, fik han Ry for Snedighed, stod sig godt med Freja; thi som Grundtvig siger: »Snildhed er Damernes naturlige Medhjælper«; derfor stod Frejas Fjederham stadig til hans Tjeneste. Han saas ogsaa tit i Fællig med Krigsguden Thor og gjorde mange Farter med ham.

Vor Lysgud derimod er Prometheus, der stjal Ilden fra Himlen og bragte hele Menneskeheden Lys.

Dog Frihed for Loke saavel som for Prometheus! Frihed for nordisk Oplysning som for almenmenneskelig Kultur!

Bønder, Arbejdere, Studenter! Det ny Aarhundrede er kommet. I det vil vi bygge det nye Danmark. Vi vil opføre det paa det gamle Danmark, som ligger om os i Juniskønhed, dette Danmark, der altid ejede sine Søers Sølv og sine Morgenrøders Purpur, Fiskeskælsglimt og Fuglesangsløst, Bøgenes Hvælv, Havets forfriskende Brusen.

Det nye Danmarks Grund skal 5te Juni være, Aanden fra 1848. Vi opfører det af vor Ungdoms Forsætter og vor Manddoms Daad. Vi giver det vore Skoves Dybde, vore Idealers Højde, og frit skal det være som Blæsten, der suser derover. Vi tager Minderne om vor Skam og vore Nederlag med derind; dem tør vi ikke glemme.

Saa opfører vi det ny Danmark med dets Reder, dets Telte og dets Hjem, og bringer vore nationale Skatte derind, Harpen fra Island, Folkevisens Ridderminder, det alt fra

Holbergs Vid til Hørups stejle Trods. Der er Elektricitet derinde som aldrig i det gamle Danmark. Fra Skolestuen klinger Barnelatter, fra Kvindelæber en Opmuntring til Kækhed, fra Folkemøderne sunde Tanker i Frisprog. Og den store Væverske, Folkets kunstneriske Fantasi, skal væve Tæpperne derinde. Stolt skal Huset blive, og altid skal det danske Folk forblive Herre i sit Hus.

Haabet og de Haabløse.

»**W**i er Haabet og Fremtiden,« sagde Dr. Georg Brandes sidste Søndag i Sorø om sig og sine. Det er godt, den graa Altmeister selv har sagt det, thi den, der udefra søger at gøre sig bekendt netop med *Fremtidens* og *Haabets* Bærere indenfor det radikale Parti — med *Ungdommen*, saaledes som denne lever, skriver og virker herhjemme i Begyndelsen af det tyvende Aarhundrede — kan let faa det modsatte Indtryk. Hverken Hr. *Simon Koch*, Hr. *Andersen-Nexo*, Hr. *Harald Kidde*, Hr. *Christian Rimestad* eller hvad den unge Literaturs øvrige Mænd hedder, har meget af Ungdom eller Haab i sig.

Intet er derfor mere nedslaaende end at læse denne Ungdoms nystiftede Organ — et Ugeblad ved Navn *Tidspunktet* (udkommende fra 1. April 1902). Intet Steds aabenbarer sig klarere den haabløse Mangel paa Fremtidsmuligheder, hvori den danske Radikalisme nu efter tredje Aars Forløb er i Færd med at forsumpe. Det Evangelium, J. P. Jacobsen vilde forkynde: »Der er ingen Gud, og Mennesket er hans Profet«, har vist sig som det Dødsbudskab, det var, og i mindre end en Menneskealder har det forvandlet dansk Aandsliv til en sur og sort Sump, hvor selv de ædleste og lyseste Aander sidder fast lige til Halsen. Eller hvilken muggen Moselugt slaar En ikke i Møde i

Linjer som disse (af »Tidspunktet« Nr. 6) i en Vens Afskedshilsen til en Bortdragende:

»Du rejser, rimeligvis for dog at foretage en Bevægelse. Det var vel bleven dig altfor faststaaende Spørgsmaal, disse: hvad er Umagen værd — hvad lønner Besværet -- hvad Gavn gør Ens Arbejde? Det Hele: Politik, Litteratur, Kunst, Sladder, og hvad vi ellers faar Dagene fyldt med, det er vel bleven dig en altfor tyktflydende Ensformighed. Lige meget hvor — blot ud af dette Dødvande!

»Ja, vi lever i de altfor rolige Menneskers Land. De, som er kloge, er bitre — af en behersket og maadeholden Bitterhed. Én Lærdom maa læres af alle: Det samme paa en anden Maade, den selvsamme Jammerlighed og næppe nok paa en anden Maade — det, skal vi vide, er al Sejrs eneste Frugt.

»Skarndyngerne voxer altsaa. Luften fyldes af Skammelighedens Støv. Her er kun den mere og mere ublandede Foragtelighed at indaande. Man væmmes tilsidst ved at trække Vejret.«

Det var ikke netop saaledes, Ordene lød, da Radikalismens Hær i Halvfjerdserne drog ud til Kamp mod den hjemlige Fordømmelse, og da Slagsangen svulmede: »Nye Tider, nye Tanker, trods dem hvo, som vil«. Det var *Lys over Landet*. man den Gang forkyndte — og ikke hin sure Graavejrstristed, hvortil hint »Lys« nu har reduceret sig. Det Danmark, som én Gang var Grundtvigs og Kierkegaards, H. C. Andersens og Paludan-Müllers, eksisterer ikke mere. I Steden for den gamle Digtning og gamle Tænknings klare Skovsø, som i sit Dyb spejlede Himlen, har vi faaet et Aandslivets Mosehul, hvor tungsindige Frøer kvækker ugideligt til hverandre. Men pegende ud over denne Sump staar Dr. Brandes og gentager endnu Ordene fra sin Ungdom — de stolte Ord om »Haab« og »Fremtid« og hører ikke det ironiske Akkompagnement fra Mundene i Mosen.

Den franske Radikalisme.

Det er ikke altid, *Kristeligt Dagblad* er lige begejstret for den franske Radikalisme, et Øjeblikkets Afsløringer om Humbert-Svindelen synes da ogsaa daarlig valgt til Lovsange. Saaledes skriver det nævnte Blad for 18. ds.:

»Skønt Frankrig er et rigt Land, staar det dog kun slet til med de franske Statsfinanser, idet nemlig de Radikale, som har været ved Roret i omtrent 3 Aar, i Frankrig som andetsteds (f. Eks. i Norge) har vist deres Radikalisme bl. a. ved at skrabe Bunden af Pengekassen. Frankrig havde i Fjor for første Gang i mange Aar Underskud paa Finansbudgettet, i Aar truer det med et endnu større Underskud, og at bringe Orden i Finanserne bliver da en af de vigtigste Opgaver for det nye Kabinet *Combes*. Det var netop ogsaa derfor, at Ministeriets forskellige Medlemmer trods deres Radikalisme kunde enes om at se *Rouvier* som *Finansminister* i deres Midte, idet nemlig Rouvier vel ikke er regnet for Radikal i Politik, men derimod for Frankrigs uomtvisteligt største Finansmand. Det er da ham, hvem den særlige Opgave tilkommer at bringe Ligevægt paa Budgettet.

»Dette vil imidlertid blive en ikke særlig let Opgave for ham efter den Finanspolitik, som hans Formand i Kabinetet *Waldeck-Rousseau, Caillaux* har ført, idet denne nemlig for ikke — overfor Kamrene — at komme til at staa med et Underskud paa Budgettet, ganske simpelt gjorde for lave Overslag over de Udgifter, som det kommende Finansaar vilde medføre. Egentligt Snyderi kan dette ikke kaldes, men vel Fiksfakserier, der aldrig er heldige i Regnskaber, særligt ikke i Statsregnskaber, hvor de almene Interesser er saa overordentlig store, og hvor den offentlige Mening let kan ledes vild, naar den paa Forhaand foregøgler sig for gunstigt et Billede af den finansielle Situation, hvis sande Billede dog tilsidst uundgaaeligt kommer frem.«

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 26.

Søndagen den 29. Juni.

1902.

Mene, Tekel.

Paa Derby Fællede en Mand der stod
og talte i Væddeløbsvrimlen
og raabte med Haanden mod Himlen:
»Øksen ligger ved Træets Rod!
Ve dig, du store Karthago!
Ve dig, du store Sodoma!«

Et Skrig af Tusinder druknede hans Røst:
»Williams har vunden *the golden cup*!«
Men Manden pegede mod Logerne op,
mod en eneste Plads — en Plads, der stod tom —
og raabte: »Ve dig, du stolte Rom,
»ve dig, du nye Babylon!«

En Brænding af Brøl over Banen brød:
»Hurra for Cannon! Han vandt — og jeg vandt!«
»Ned med Cannon! Hans Sejr er min Død!«
Men Manden pegede mod Logens Kant:
»Hvad mægter selv Edward mod Himlens Gud?
Fra Kongernes Konge til Kongen gik Bud!
Tænk paa dit Regnskab, Cæsar!
— Bed for din Konge, Albion!«

»Saa sorte Skyer hænge lavt over Hav;
 er det Damp af Blod, er det Røg af Brand?
 I øde Sletter er Grav ved Grav;
 Luen lyser langs Himlens Rand,
 og Rachel græder over sit Barn
 — Rachel græder over sin Mand!«

Saa raabte Profeten — og hvirvledes bort. .
 Ved Derby kommer selv Præsten tilkort,
 Jockeyen er mer end Profeten.
 Men Dommen, han spaaede, begynder at ske,
 og Luften runger endnu af hans Ve —
 »Ve dig, du stolte Karthago!
 Ve dig, du store Babylon!«

24. Juni 1902.

J. J.

Menneskeliv . . .

Menneskeliv, Menneskeliv,
 er du et sporløst Pust i Siv?
 Er du kun Døgnet's Kamp og Kiv?
 Er du kun Tant og Tidsfordriv?

Er du en Skal, et ormædt Ord?
 Efterlader du intet Spor?
 Er du en Mark, hvor intet gror?
 Er du en Baad foruden Ror?

Stod ej Gud min Tanke nær,
var du det tommeste Begær,
var du det dummeste Besvær,
var du Daarekistefærd.

Havde jeg kun mit stakkels Vid,
var du haabløst Slæb og Slid,
sindsforvirrende Stræb og Strid,
Rift og Rov og Nød og Nid.

Havde jeg ej min gode Tro,
aldrig saa fik min Tanke Ro,
aldrig den fandt til Mening Bro,
aldrig saa blev jeg hjærtetro.

Men for Troen vorder det,
der saae ud som Plet ved Plet,
til en farverig Palet,
som kun Gud kan bruge ret.

Og du er en Himmelsti,
naar man kun er svimmelfri,
og du er Septimen i
Evighedens Harmoni.

J. F.

Christi Ligklæde.

Om dette Æmne indeholdt *Dannebrog* for 18. ds. under Overskriften *Kristusfotografiet* følgende interessante *Pariserkorrespondance*:

Paris, den 2. Juni.

En Gang i Vinter fortalte jeg »Dannebrogs« Læsere en mærkelig Historie om, at man havde opdaget et Fotografi af Christus. I korte Træk vil jeg tillade mig at opfriske Historien, som den Gang, takket være en Indiskretion, var dukket op i et fransk Blad, og som unægtelig havde et Skær over sig, der mindede stærkt om en løbsk Reporterfantasi.

I Domkirken i Turin eksisterer, omhyggelig opbevaret i et tredobbelt Relikvieskrin, et Liglagen, der ifølge Traditionen skal være det samme, hvori Christus' Legeme blev svøbt efter Nedtagelsen fra Korset. Paa Lagenet findes, dannet af brune Pletter, to utydelige Billeder af et menneskeligt Legeme, det ene set forfra, det andet fra Ryggen. Stådig i Følge Traditionen skal disse Billeder være Præget af Christi Legeme, som ved et Mirakel er forblevet paa Lagenet.

For fire Aar siden afholdtes i Turin en Udstilling af kirkelig Kunst, og ved denne Lejlighed blev den dyrebare Relikvie taget ud af sit tredobbelte Skrin og fotograferet. Til almindelig Overraskelse viste det sig, at Pladen var *positiv*. Billedet paa Lagenet maatte altsaa være negativt. Denne Ejendommelighed vakte stor Opsigt og fremkaldte en Række levende Diskussioner. En af Frankrigs mest lovende Videnskabsmænd, Dr. *Paul Vignon*, fik Interesse for Sagen og har nu i fire Aar med den fotografiske Plade som Grundlag foretaget en Række omhyggelige videnskabelige Undersøgelser, hvis Resultat han i disse Dage har offentliggjort i et stort Værk *Le Linceul du Christ*. Værkets Fremkomst anses i den videnskabelige Verden hernede for en Begiven-

hed af Rang. Dermed er »Historien« slaaet fast som en Kendsgerning.

For at konstatere Liglagenets Identitet gælder det om at bevise tre Ting: For det første, at Billedet paa Lagenet ikke er et Falskneri, for det andet, at der eksisterer Betingelser, under hvilke et Legeme, indsvøbt i et Stof som det foreliggende, kan frembringe et negativt Billede paa Stoffet, og for det tredje, at Billederne ikke kan være af nogen anden end af Christus.

Hvis Billedet er et Falskneri, saa maa dette være begaaet inden Aaret 1352, thi saa langt tilbage har man kunnet følge Lagenets Historie, og til yderligere Sikkerhed eksisterer der fra det fjortende Aarhundrede et Maleri, hvorpaa man ser den hellige Relikvie, omgivet af jublende Engle, og paa dette Maleri bærer Liglagenet nøjagtig de samme brunrøde Pletter som danner det samme Billede, der ses paa det den Dag i Dag.

Selvfølgelig har ingen paa dette Tidspunkt kunnet paatage sig den Opgave at male et negativt Billede, eftersom Ordet negativ i denne Forbindelse var fuldstændig meningsløst, forinden man havde opdaget Kunsten at fotografere. Ganske vist kan Falskneren have været intelligent nok til at sige til sig selv, da det ikke var et Menneske, men Præget af et Menneske, det gjaldt om at male, maatte Legemets Forhøjninger fremtræde tydeligere end dets Hulninger. Paa den Maade kan han, uden at vide det, være kommet til at fremstille et Negativ i store Træk — men herfra og til det videnskabelig nøjagtige Billede paa Lagenet er der milevidt. Alene den Vrimmel af smaa Detailler, der paa Lagenet forekommer gaadefulde og først, ved at Billedet ses positivt, kan forklares, viser, at dets Maler maa have haft Midler i Hænde til at se sit Værk som et Positiv, hvilket i det fjortende Aarhundrede er fuldkommen umuligt.

Maleren? Er Billedet overhovedt malet? Nej, ingen som helst Farve og ingen som helst Fremgangsmaade kan tænkes anvendt, dertil er Stoffet, hvis Vævning svarer til det, vi

kalder Linon, altfor blødt og smidigt. Billedet er altsaa ikke malet, det kan kun være frembragt ved Lysets Indvirkning.

Desuden, da et saadant Falskneri kun kan være begaaet med det Formaal for Øje at skaffe Kirken ny Indflydelse og nye Pengemidler og altsaa skulde være beregnet paa at virke paa den store Mængde, er det næppe sandsynligt, at Falskneren vilde have fjernet sig saa meget fra den traditionelle Christusskikkelse. Saarene paa Legemet er anderledes fordelte og har et andet Udseende, end man plejer at se; der findes ikke de sædvanlige aflange, trillende Bloddraaber, Saarene bløder, men Blødningen er aabenbart foregaaet ganske langsomt, Tornekronen er anbragt paa en anden Maade end den vedtagne, og Naglerne har ikke været slaede ind i Haand- og Fodfladerne, men i Anklerne og i Haandleddene, hvor det ogsaa vilde have været mere naturligt at anbringe dem for at forhindre Saarene i at rive ud. Endelig har det Legeme, der har efterladt sit Præg paa Lagenet, været fuldstændig nøgent. En saadan Realisme er umulig. I de første Aarhundreder fremstilledes Christus altid, selv paa Korset, iført en lang, sid Kjortel; det er først efter det tolvte Aarhundrede, at Kjortelen lidt efter lidt forvandlede til den traditionelle Lændeklæde, men en nøgen Christus er utænkelig. Ydermere er Nøgenheden paa Liglagenet understreget endnu stærkere, ved at Legemets kødfuldeste Del er bedækket med en Vrimmel af Saar. Dette vilde i det fjortende Aarhundrede have været en altfor oprørende Kynisme, til at en Kunstner skulde have tilladt sig det.

Efter at M. Vignon er kommet til den Slutning, at Billederne paa Lagenet kun kan være fremkomne ved Lysets Indvirkning, bliver det næste Spørgsmaal: Hvorledes?

Det første, M. Vignon gjorde, var at foretage en Række Experimenter for at undersøge, hvorvidt et Legeme oversmurt med en eller anden Vædske, som indeholder Farvestof, ved at bringes i Berøring med et Stykke Linned kunde frembringe et negativt Billede. Det viste sig, at de frem-

komne Resultater paa ingen Maade kunde sammenlignes med Billederne paa Liglagenet i Turin.

Et Øjeblik var han lige ved at fortvivle, men nogle fotografiske Experimenter, som for ikke lang Tid siden er blevne foretagne af en Mand, der hedder *Colson*, ledte ham paa Sporet. *Colson* havde udfundet, at tynd Zink udvikler Damp, som i Mørke influerer paa en følsom Plade. Denne Kendsgerning bragte *Vignon* til at opstille følgende Hypothese:

Paa Christi Tid havde Jøderne for Skik at bestryge Ligene og Liglagenerne med Aloe og Myrrha, der var gjort flydende med Olie. Denne Aloe vil, naar den udsættes for Ammoniakdamp, undergaa en kemisk Forandring, og disse Damp udvikles i høj Grad ved en stærk Dødssved. Med andre Ord, Lagenet har paa denne Maade overtaget Pladens og Legemet Zinkens Rolle.

M. Vignon gør nu Rede for de talrige Experimenter, han har foretaget med denne Hypothese som Basis, og det viser sig, at de alle bekræfter hans Antagelse.

Der er nu kun én Ting tilbage: det Legeme, der har været indsvøbt i Lagenet, og som paa den ovenfor forklarede Maade har frembragt de to negative Billeder, er det Christus?

M. Vignon svarer: »Det véd jeg ikke. Jeg kan kun sige dette: paa Liglagenet i Turin, som man historisk har kunnet følge tilbage til 1352, findes to Billeder, to Fotografier af et menneskeligt Legeme, det ene set fra Ryggen, det andet forfra. Ved at undersøge disse Billeder har jeg kunnet konstatere, at Legemet er en Mands, at denne Mand har været gennempryglet med en af de Piske, som Romerne brugte, og som bestod af en Del Strimler, der endte med Metalknapper, og at hans Pande bærer Mærker af en Tornekroner, der med Vold er trykket ned paa Hovedet; Næsen og den højre Kind er opsvulmede som Følge af et Slag; den ene Side fremviser et større Saar, øjensynligt frembragt ved et Spydstik; paa den højre Skulder findes en mørk Stribe, som om en tung Byrde havde skrabet Huden. Han har været korsfæstet; det er den eneste Maade, der forklarer Naglesaarene i Haandled og Ankler; af Blodet ses ogsaa, at han er død i oprejst Stilling. Han har gennemgaaet forfærdelige Lidelser, thi hans Lig har været bedækket af den voldsomme Dødssved, der kun findes hos de Mennesker, som har haft en svær Døds kamp. Hans Begravelse har været forhastet og ufuldstændig. Liget er ikke vadsket, og kun

Lagenet har været bestrøget med den aromatiske Vædske. Derefter er Liget bleven lagt ned i en mørk Grav, men det er ikke bleven i Graven længere end to a tre Dage, thi dets Forraadnelse vilde have tilintetgjort Sveddampenes Virkninger.

Dette er Hovedomridsene af de Resultater, som M. Vignon er kommet til. Selfølgelig gaar han i sin Bog ganske anderledes grundig til Værks. Med — i hvert Fald tilsyneladende — stræng videnskabelig Logik gaar han frem Skridt for Skridt, og undervejs samler han op og tilintetgør enhver tænkelig Indvending, enhver berettiget Tvivl. Helt igennem forholder han sig rent tørt og upartisk observerende, hvormeget saa end Emnet kunde friste til at lade sig rive med. Det er med en underlig Følelse, at man lukker Bogen i, men det er endnu underligere, efter at man har læst den, at staa lige overfor det omstridte Billede, det nitent Aarhundreder gamle Fotografi af Christus.

Et rent kunstkritisk Blik ser strax, at det maa være Naturens Værk; Ansigtet bærer ikke Præg af nogen Tidsalders Skønhedstype. Det har øjensynligt været smukt. Næsen er temmelig lang og svagt bøjet, henimod højre Side er den stærkt opsvulmet, ogsaa den højre Kind er ophovnet. Overskæget er i Uorden, det er løftet op til venstre og falder ned over Munden til højre, Munden er fordrejet, men alligevel tydelig tegnet, der hviler omkring den en usigelig Vemod, men det er Sorg uden Vrede. Skægget er ganske kort og klippet firkantet, Haaret er langt. Øjnene, der er lukkede, er som hos den semitiske Race tæt ved hinanden.

Det, man har for sig, er kun en fordrejet Dødsmaske, der bærer Spor af overmenneskelige Lidelser, og alligevel hviler der over de forvredne Træk et Udtryk af ophøjet Ro, der tvinger Beskueren i Knæ. Kan det Ansigt tilhøre andre end Christus?

Rettelse. I første Vers, første Linje af J. F.'s Digt »Beslutning« læs:
Nu har jeg mig besluttet til.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN.

Nr. 27.

Søndagen den 6. Juli.

1902.

Brandesianisme og Grundvigianisme.

Fjorten Dage efter Dr. Georg Brandes' her i Bladet refererede Sorøtale var der et grundvigiansk Folkemøde paa Fruebjerg i Grib Skov. Her stod Højskoleforstander *Holger Begtrup* frem og gav i en stor og velformet Tale Dr. Brandes Svar. Der er mellem de to Mænds Taler samme Modsætning som mellem de to aandelige Retninger, for hvilke de er Repræsentanter — den ene, Brandesianismen, en ensidig Intelligenskultur, den anden, Grundvigianismen, en Opdyrkning af den hele menneskelige Personlighed. Medens Brandes' Tale derfor er fuld af *Synspunkter*, der flammer op som Lyn for i næste Øjeblik at slukkes, er Begtrups gennemstraalet af en *Livsanskuelse*, der er saa grundfæstet som Solen paa Himlen. Den ene Tale er holdt af en aandrig Yngling — Georg Brandes' 60 Aar spiller her ingen Rolle — den anden af en aandfuld Mand.

Efter *Frederiksborg Amts Avis* for 24. Juni gengives her følgende af Begtrups Tale:

»Som man raaber i Skoven, faar man Svar«. Det er et gammelt Ord som jeg har Brug for i Dag. Professor Brandes — eller rettere: *Georg Brandes* — sagde nemlig noget i Skoven ved Sorø sidste Søndag, som jeg har i Sinde at svare paa her i Dag, og jeg vil gerne stemme mit Svar i samme Toneart som hans Tale, for saa vidt den var høflig og paa en Maade anerkendende overfor os andre, men dog

ikke lagde Dølgemaal paa den aandelige Modsætning, der skil-
ler Brandes' Syn paa Livet fra den grundtvigske Højskoles.

Georg Brandes var med en Flok af Studentersamfundets Medlemmer i Besøg hos nogle af de saakaldte radikale Bønder i Sorøegnen, og greb da helt naturligt Lejligheden til at tale om det Oplysningsarbejde, der er sat i Gang af hans Venner blandt de unge Videnskabsdyrkere, nemlig Arbejderundervisningen i København og Folkeuniversitetet over hele Landet. Med den ejendommelige Forening af Mod og Behændighed, som udmærker ham, greb han dristigt ind i Øjeblikkets brændende politiske Spørgsmaal og sagde sin Mening om det rette Forhold mellem Bønder og Arbejdere. Derefter gik han over til at klare Forskellen mellem Studenternes og Højskolernes Maade at virke for Folkeoplysning.

»Vi Studenter har her optaget og udvidet Højskolernes Arbejde,« sagde han. »Ja, man kan sige, at Universitetsudvidelsen og Studentersamfundets Stræben betegner en Art flyvende Højskolevirksomhed, i Modsætning til den stille-siddende, under hvilken det stundom risikeres, at Holger Danskes Skæg gror fast i Stenbordet.« — Hvis Brandes kendte noget mere til Foredragsvirksomheden paa Landet, vilde han næppe kalde al Højskolernes Virksomhed for stille-siddende; men det skal tilgives ham for den smukke Lignelses Skyld om Holger Danske, som vi maa takke for, især da den kommer fra en Mand, der ved Lejlighed har hjulpet til at vort Skæg — hvis vi har noget — ikke er groet fast i Bordet. Derimod gaar det vist næppe an at sige, at »Studenterne har optaget og udvidet Højskolernes Arbejde«. uden at tilføje et lille »saa smaat«. Man flyver ikke til paa et Par Aar at harve al den Jord, som Folkehøjskolen har været halvt Hundrede Aar om at pløje.

For Resten ytrede Brandes sig med megen Overbærenhed om den grundtvigske Folkehøjskole; han kunde ikke tale mildere, hvis han var bestilt til at holde dens Ligtale. Men at den ikke er død endnu, røber sig blandt andet derved, at den undertiden — efter hvad han sagde — behandler Studenterne ilde eller i alt Fald ser paa deres Foredragsvirksomhed med mindre venlige Øjne. Mig bekendt har dette kun vist sig ved, at nogle af os har hævdet, at vi umuligt kan *samarbejde* med Brandes' Oplysningsvenner, fordi de og vi er af forskellig Aand, hvad Georg Brandes klart nok bekræftede i sin egen Tale. Det var netop efter

min Mening det bedste ved Brandes' Ord, at han her paa egne og Studentersamfundets Vegne har bekendt saa tydelig Kulør, at det herefter maa være klart for alle, hvor umuligt det er, at brandesianske Studenter og grundtvigske Højskolemænd kan virke Haand i Haand til Folkeoplysningens Fremme. Vi kan kun takke for, at vore Modstanderes Høvding har foretaget denne Opgørelse med saa anerkendende Ord om »Grundtvigs geniale Blik og hans Tilhængeres frugtbare Stræben.« Vi erkender gærne til Gengæld, at Georg Brandes er et stort Talent, og at Studentersamfundets Virksomhed blandt de københavnske Arbejdere er al Ære værd.

Men naar vi efter disse Komplimenter gaar til selve det store Mellemværende, saa brister nødvendigvis ethvert Forsøg paa et fredeligt Forlig. Brandes mener vistnok at give hver sit, naar han siger: »Grundtvigianerne svarer til Troen og Fortiden; vi er Haabet og Fremtiden.« Men denne Dom minder kun paa en uheldig Maade om Kong Salomons, thi den hugger uden videre Barnet midt over, og det tyder just ikke paa salomonisk Visdom, saaledes at ville skille Fortid og Fremtid, Tro og Haab fra hinanden efter et Øjeblik's Indfald. Er det sandt, at vi Grundtvigianere sidder inde med Troen og Fortiden, saa slutter vi med fuld Ret, at ogsaa Haabet og Fremtiden maa høre os til; thi Grundtvig har med sit Liv bevist, at Haabet udspringer af Troen, og at Fortid og Fremtid danner en levende Sammenhæng.

Drivkraften i hele Grundtvigs Virken var hans dybe Kærlighed til det jævne Folk, og denne blev atter næret af hans Tro paa hvert Menneskes evige Bestemmelse. Uden denne Tro, der adler selv det fattigste Menneske, vilde det være Skaberi af en Aandens Høvding at regne ringe Almuesfolk for sine jævnbyrdige Brødre, med hvem han kan dele alt, hvad hans Hjærte sætter højest. Uden den vil enhver tænkende ende med at sætte Overmennesket som Livsmaalet og regne den store Hob for Muldknolde under dets Fod. Det var Grundtvigs Styrke, at han kunde forene Christendom og Menneskelighed og paa denne Forening bygge den Folkelighed, som er Sjælen i hans Disciples Oplysningsarbejde. Brandes siger nedsættende, at »for Grundtvig som for Tycho Brahe skulde Sandheden stemme med den religiøse Overlevering.« En af hans Tilhængere har i samme Mening oftere dadlet den grundtvigske Højskole, fordi dens Undervisning er »dogmatisk«. Det er dog mærkeligt, at vore

Modstandere ikke kan se, at Grundtvigs Livssyn ikke er en kunstig Sammenflikning af Sandhed og religiøs Overbevisning eller en udvortes Samling af Læresætninger, men at det hviler paa Anskuelsen af Menneskelivet som en Helhed med Rod i det jordiske og Maal i Himlen, og at de ikke kan indse, hvilken Styrke det er for den, som vil oplyse sine Medmennesker, at han ikke blot ser paa dem som forgængelige Eksemplarer af en højere Dyreart, men som Væsener af aandelig Art med Mulighed for evigt Liv. Jeg skulde dog mene, at Haabet i det mindste derved har faaet en videre Bane, end den naturhistoriske Livsbetragtning kan give det. Det følger af sig selv, at Menneskeslægtens Historie fra dette Synspunkt ikke kan indordnes helt under Naturvidenskaben, som Brandes gør, thi den vidner efter vor Opfattelse om, at der er et Borgerskab i Himlen at stride for, mens Slægterne færdes her paa Jorden under Naturens Lov. Vi ser desuden indenfor Naturen en Hindring, der kaldes Synd. som Brandes rent ud fornægter, idet han kalder næsten alt naturligt: Vugger, Børn, baade ægte og uægte, Ungdom, Jord og Arbejde for helligt! Vi gaar derfor ikke med til at kalde Brandes Livsanskuelse dybere og mere omfattende end Højskolernes; men vi kan godt underskrive de Ord, hvormed han har draget Skel mellem sig og os, idet han stger: »For den grundtvigske Opfattelse gives der derfor Aand i udpræget Modsætning til Natur. For os er alt Natur, al Aandsvidenskab er Naturvidenskab, ogsaa Historien.«

Til Slutning sagde Georg Brandes: »Højskolernes Lysgud er Loke,« og beskrev derefter denne som en af Frede Bojsens politiske Meningsfæller. Dette var et dobbelt Fejlgreb, thi hverken er Loke vor Lysgud, ikke heller svarer han til det Billede, Taleren gav af ham. Men da Brandes selv har ført os ind i Bragesnakken, som vi Højskolefolk for en Del har ladet hvile i de senere Aar, saa maa jeg vel hellere tage Bladet fra Munden og sige rent ud, at hvis der er nogen i vore Dage, der svarer til Loke, saaledes, som Grundtvig tænkte sig ham, saa er det Georg Brandes selv. Hans egne Venner sammenligner ham jo med Lucifer, der antagelig er Lokes Stamfader. Samme Loke var ikke saa let at faa fat paa. Hans inderste Væsen var Trods. Hans ydre Form fuld af Behændighed. Tvetydig maatte han kaldes, da han snart var Asernes Ven og gjorde dem Tjenester, som alle maatte paaskønne, snart var han i Pagt med deres Arve-

fejnder, de aandsfornægtende Jætter i Granitbjærgene. Han er efter Grundtvigs Betragtning Øjeblikkets livlige Vætte, der har sin Styrke i det spillende Vid. Da han er saa smidig og indtagende, er han ganske rigtigt meget yndet af Damerne, og han er blændende skøn, naar han svinger sig i Frejas Fjederham. Men paa den anden Side er han Fader til Ulven, som vil opsluge Odin eller Aanden; han kan lynsnart vende sin skarpe Braad til alle Sider, naar han faar i Sinde at holde et lille Ægirsgilde med sine Uvenner, og han lærer den blinde Yngling at skyde til Maals efter den barnlige Uskyld i Balders Skikkelse.

Derfor ligner det et Drilleri af Loke selv at kalde ham for Højskolernes Lysgud. Nej, skal vi vælge os en af de gamle Guder til Billede paa vor Lystanke, saa tager vi Hejmdal, den hvide As, som lytter til det groende Græs og blæser i Gjallarhornet, saa de sovende Helte vækkes derved. Han deler Brød med den jævne Bonde, han søger at hæve Trællen til et bedre Liv og fostrer Kongesindet hos den unge Høvding. Hans Sværd hedder Hoved, og med det skal han en Gang kæmpe paa Liv og Død med Loke. Men hidtil har de kunnet færdes sammen i Asgaard, og det samme kan vel Brandes' Venner og vi her i Danmark, naar vi fra begge Sider husker, at vor indbyrdes Kamp er af aandelig Art, og at Frihed er et nødvendigt Vilkaar i Kampen, som Grundtvig har sagt:

Frihed lad være vort Løsen i Nord,
 Frihed for Loke saa vel som for Thor!
 Frihed for alt, hvad der stammer fra Aand,
 som ikke ændres, men arges ved Baand,
 virker skinbundet det værste i Løn,
 tæmmes alene ved Thorskarmens Døn!

Ærefrygt for Jesu hellige Navn.

Intention for Bønnens Apostolat i Juli 1902.

Førendertiden kan man spørge sig selv, om Menneskene — som paa Angelicos Billede — én Gang skal dømmes *efter Ansigt*, eller om det maaske snarere er deres *Navn*, der skal fælde Dom over dem. Thi Navnets og Ansigtets Gaader er lige store. Det *betyder* noget, at dette Menneske kommer til at hedde Kain, og hint Abel. Man kan føle sig betegnet, karakteriseret, udpeget, ja brændemærket og forstødt ved sit blotte Navn. Der gives Navne som synes forudbestemte, og man fristes til at spørge sig selv, om Kirkens Navnegivning — den, der sker i et Sakrament — er en Forløber for hint store, frygtelige Navneopraab ved alle Dages Ende, da ét eneste NAVN skal frelse eller fordømme, og da alle jordiske Navne skal smelte som i Ild, skal lutres og aabenbare deres sande Betydning, deres væsentlige Slægtskab med ét af de to store, evige Navne, hvormed Alt endes — det ene saa straalende livsaligt, det andet saa mørkt og forfærdeligt: *Benedictus!* — *Maledictus!*«

*

*

*

Disse Linjer af en dansk Bog kan maaske tjene til at give en Forestilling om Rækkevidden af den Intention, for hvilken Paven i denne Maaned opfordrer Bønnens Apostolat til at bede. At ære Jesu Navn og at elske det, er i Virkeligheden at ære og elske Jesus — det er at omforme sit eget Navn, sin Sjæls indre Navn, til større og større Lighed med det Navn, som er det eneste, i hvilket der er givet Menneskene Frelse.

I Middelalderens Aarhundreder, i den europæiske Christenheds skønne, stærke Ungdomstid, drog den ene Helgen efter den anden gennem Verden og opflammede til at ære Jesu hellige Navn.

»Naar du skriver mig til«, udbryder St. Bernhard »har hvad du skriver ingen Velsmag for mig, uden jeg læser Jesu Navn deri. Naar du taler med mig, har Samtalen intet Værd for mig, uden Jesu Navn lyder deri. Jesus er en Honning for min Mund, en Vellyd for mit Øre, en Jubel for mit Hjærte. Er En af Eder bedrøvet? Jesus drage ind i hans Hjærte, Jesus opstige fra hans Hjærte til hans Læber, og strax vil alle Skyer flygte, og den klare Himmel vende tilbage. Er En af Eder falden i Synd — fortvivler han og iler ad den Vej, som fører til den evige Død? Hvis han paakalder Jesu Navn, vil han straks paany aande op og leve!

»Intet i Verden standser saa fuldkomment Vredens Vælde, som Jesu Navn, intet dæmper saa kraftigt Hovmodets Svulmen. Intet helbreder saa sikkert Sørgmodighedens dybe Vunder, tæmmer Kødets Lyst, kvæler Begæringernes Ild, slukker Gerrighedens Tørst og forjager al uhæderlig Attraa. Thi ved at nævne Jesus tager jeg en Mand til Forbilled, som er god og ydmyg af Hjærte, velvillig, ædruelig, kysk, barmhjærtig, lysende af al Renhed og Hellighed. Og han er derhos den almægtige Gud selv, der helbreder mig ved sit Exempel og styrker mig ved sin Bistand. Alt dette rinder mig i Hu, naar jeg nævner Jesu Navn eller hører det lyde. Mennesket Jesus tager jeg mig til Forbilled at efterligne, men af Gud Jesus venter jeg mig en sikker Hjælp. O min Sjæl, du har en ufejlbar Lægedom mod al Syndens Sot skjult som i et Kar i Jesu hellige Navn!«

Saaledes skriver den hellige Bernhard. Og om St. Franciscus fortæller Thomas af Celano, hvorledes han ved Julefesten i Greccio lod Tungen løbe over sine Læber, hver Gang han havde nævnt Jesu Navn, for ligesom at suge den Sødme, hint Navn havde efterladt ved at udgaa over dem.

Giovanni Columbini stiftede i det fjortende Aarhundrede *Jesuaternes* Orden for overalt at forkynde Frelsen i Jesu Navn, og de to store Helgener, Bernardin af Siena og Jo-

hannes af Capistran udbredte i hele Italien Andagten til Jesu Navn, skrevet med det kendte Monogram I H S. Endnu finder man paa mange Huse i Italien dette Jesu-Navn over Døren eller paa Væggen.

Det er bekendt, hvorledes de to Helgener forsvarede den af dem forkyndte Andagt overfor 56 Modstandere, og hvorledes Martin V med ét afbrød Disputen, omfavnede Bernardin og Johannes, opfordrede dem til ubekymret at prædike, ja lod holde en højtidelig Prosession gennem Rom til Ære for Jesu Navn. Det var med Jesu Navn som Felt-raab, at Hunyadi Janos drev Tyrkene paa Flugt udenfor Belgrads Mure. Og endelig var det under Jesu Navns Banner, at den store hellige Spanier Ignatius i Spidsen for sin tapre Orden slog Luthers og Calvins Angreb tilbage og befæstede Guds Kirkes vaklende Mure. Overalt, hvor *Jesuiterne* endnu den Dag i Dag kommer hen, medbringer de St. Bernardin af Sienas Monogram af Jesu Navn.

Lad os fattige Syndere da følge disse store Helgens Exempel! Lad os ofte, med Mund og Hjærte, paakalde Jesu Navn! Lad os føje det skønne Litani, hvori Jesu Navn an-raabes, til vor Morgenbøn! Og lad os daglig sige:

»O Jesu guddommelige Hjærte, ved Maria reneste Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Gærninger og Lidelser til Sone for vore Overtrædelser og i Samfund med alle dine Hensigter i den hl. Messe.

»Især ofrer jeg dem for, at alle Christne ofte, og med Ærefrygt og Kærlighed, maa nævne Jesu hellige Navn.«

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1—2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 28.

Søndagen den 13. Juli.

1902.

Kong Davids Salmer*)

I.

Lyksalig den som lytter ej
til Øndskabs Raad og Rænker,
som aldrig gaar ad Syndens Vej
og ligger i dens Lænker,
som aldrig tager Svig i Mund
med Visdoms Skin og Fagter,
men Dag og Nat af Hjærtens Grund
Guds Ord og Lov betragter.

Han plantet staar ved Livsens Vand
og bærer Frugt i Tide,
selv haardest Vinter ikke kan
den skønne Krone svide.

*) Det er ikke en ordret Oversættelse af Kong Davids Salmer, jeg hermed begynder paa og med Guds Hjælp haaber at føre til Ende Tid efter anden. Det er det ikke engang med den Indskrænkning i Nøjagtigheden, som Metriken nok skal sørge for. Min Hensigt er meget mere at vove et Forsøg paa at gøre denne Skat af aandelig Digtning tilgængelig for danske Øren og Hjerter. Enhver, som kender Salmerne, ved ogsaa, hvor ofte jeg vil blive nødt til at tage Exegesen med ind i Verset, hvor ofte en Tanke nødvendigvis maa iføres en anden Dragt, og hvor ofte et eller andet maa blive liggende som for orientalsk eller — undertiden — for meget Udtryk for Davids Stemning.

Jeg behøver vel ikke at værge mig imod Beskyldning for Anmasselse. Ingen ved bedre end jeg, at der til et saadant Arbejde hører ganske andre Kræfter, men hvor er de?

J. F.

Hans Arv er Himlens Velbehag,
 Velsignelse hans Eje;
 han bor med Lykken under Tag,
 den blomstrer ved hans Veje.

Men den, som Ondskabs Ærind gaar,
 er Støv, som Vinden jager;
 han ynkelig til Skamme staar,
 naar Retfærd Sæde tager.
 Thi kort er Syndens Pral og Pragt,
 og Skændsel er dens Smykke;
 men Gud har paa de gode Agt,
 og han er deres Lykke.

II.

De Store holdt et Stævne,
 de sluttede en Pagt,
 de vilde hverken lævne
 Gud Ære eller Magt.

Det var al Jordens Vælde,
 som var forsamlet hist;
 nu skulde det da gælde
 Vorherre og hans Krist.

Fra Himlens lyse Tinder
 Gud smilede dertil;
 han knuser sine Fjender,
 hvad Øjeblik han vil.

Da vil al Storhed stynes,
 paa Styrken vil gaa Brist;
 han sejrer, naar han synes,
 og sejre vil hans Krist.

Thi Gud, som har ham kaaret,
 ham Kongevilkaar bød
 og sagde: »Du er baaren
 »af Evighedens Skød.

»Min Søn er Du med Ære,
 »og Jordens Kraft og Marv,
 »og Folkene skal være
 »Dit Eje og Din Arv.

»Dit Kongespir skal lydes,
 »saa vidt som Jorden naar,
 »og hver en Modstand brydes
 »som ringe Potteskaar.«

Saa lad da Eder lære,
 I mægtige paa Jord,
 og I, som Kroner bære,
 laan Øre til hans Ord.

Stig ned fra eders Sæde,
 tag ydmygt Tjenerkaar,
 røgt eders Hverv med Glæde,
 men i Guds Kongegaard.

Gaa ikke efter Tykke,
 læg Vind paa Tugt og Bod.
 Paa Gud er godt at bygge,
 han er saa stærk som god.

Giuseppe Cottolengo.

Foredrag holdt i *Studenterhjemmet* og i
Academicum Catholicum.

I

Det er fra forskellige Sider bleven sagt mig, at man i min senere Produktion fandt særligt Behag i Levnedsskildringer som dem, jeg i »En Apostel« har givet af P. Damien de Veuster eller i »Romersk Mosaik« af Salesianerordenens Stifter, Dom Bosco. Den Personlighed, med hvem jeg paa disse Blade vil beskæftige mig, er i mine Øjne ikke mindre værd at gøre Bekendtskab med end de to ovennævnte. Jeg tænker paa den italienske Præst og Menneskeven *Giuseppe Cottolengo*, født 1786 og død 1842.

Cottolengos Liv frembyder iøvrigt mere end én Lighed med Dom Boscos — ja undertiden kan det næsten se ud, som om den enes Biografi er første Del af den andens, eller den andens Levnedsløb Slutningsbindet af den førstes. Cottolengo og Dom Bosco har begge samme Virkefelt, nemlig Turin, ja endog samme Bydel af Turin, og den enes Virksomhed falder i umiddelbar Forlængelse af den andens. Cottolengo dør 1842, og Aaret før har Dom Bosco lige lagt Grundstenen til sit store Værk.

Alligevel er der intet Spor af Paavirkning mellem de to Mænd; Dom Bosco synes ikke at have kendt Cottolengo eller at have taget sig hans Virksomhed til Forbilled. Begges Liv og Gærning udspringer lige af Kilden — deres stærke, levende Christendom.

Der er ogsaa iøjnefaldende Lejligheder til Stede mellem Cottolengo og protestantiske Filantroper som Dr. *Barnardo* i London og *George Müller* i Bristol. Den forskellige Konfession til Trods møder En hos disse Mænd samme utrættelige Energi i det Godes Tjeneste, samme urokkelige Forsynstro og samme Valgsprog: »Christi Kærlighed tvinger os.«

II

Noget Syd for Turin, i hvad der 1786 var Kongeriget Piemont, ligger Staden Brà, Giuseppe Cottolengos Fødeby. Han var den ældste af 12 Søskende. Forældrene var brave, ikke særlig velstaaende Bønder, Moderen, Benedetta, en from og god Kone, opdrog sin Børneflok efter bedste Ævne. Allerede tidligt lærte den lille Giuseppe to Ting — at bede og at give Almisse — og han kom hurtig til at holde af begge Dele. Om den kun sexaarige Dreng fortælles det, at han en Dag med en Snor gav sig til at maale alle Værelser i Huset op paa langs og tværs, og da Moderen spurgte ham, hvorfor han gjorde det, svarede han: »Jeg vil vide, hvor mange Senge her kan staa, for naar jeg bliver stor og selv faar Huset, vil jeg have det helt fuldt af fattige Syge.« Otte Aar gammel blev Giuseppe konfirmeret — det katolske Konfirmationssakramente meddeles i Italien meget tidligt — og omtrent paa samme Tid blev det afgjort, at han skulde gaa i Latinskole.

Sytten Aar gammel afsluttede han saa sin Skolegang og stod nu foran det store Spørgsmaal: Hvad skal jeg være? Fra en tidlig Alder af havde han tænkt paa at blive Præst; i sine Skolebøger havde han, med denne Gærning for Øje, som sit Livsprogram skrevet: »Med Guds Hjælp vil jeg blive en Helgen!«

Den katolske Opfattelse af en Præsts Gærning og Karakter skiller sig som bekendt fra den protestantiske. Det theologiske Studium er et fra alle andre Studier udskilt Fag, der plejes paa Præsteseminarierne eller, indenfor Ordenerne, i disses Scholastikater. Og selv hvor der — som i Tyskland — findes katolske theologiske Fakulteter ved Universiteterne, adskiller Studiet til Præst sig dog fra de andre akademiske Løbebaner derved, at det fordrer ikke blot intellektuelle, men ogsaa moralske Betingelser. Den katolske theologiske Student skal en Gang gaa ind i *Klerus*, i den fra Verden udsondrede, Kirken tjenende Stand, og paatage sig alle dennes

Forpligtelser: stadig Bøn, livsvarigt Cølibat, Lydighed mod de gejstlige Overordnede. Hvad Under da, at et alvorligt Menneske længe prøver sig selv, inden han følger en Tilbøjelighed, der maaske kun er et Lune eller en forbigaaende Stemning, og betræder en Bane, hvor det mere end i noget andet Kald er nødvendigt, at Theori og Praxis, Liv og Lære, følges ad.

Kun efter lang Selvprøvelse vovede den unge Cottolengo derfor at tro sig kaldet til præstelig Virksomhed. Den 5. December 1802 tillod Ærkebispens af Turin ham at iføre sig *Soutanen*, den præstelige Dragt, 1805 indtraadte han paa Seminariet i Asti og blev 1811 viet til Præst.

Umiddelbart efter sin Ordination fik Cottolengo Kald paa Landet, i en større Landsby ved Navn Conegliano. For sin videre Uddannelses Skyld ønskede han imidlertid at komme til Turin, fik ogsaa den ønskede Forflyttelse og tog efter to Aars Studier 1816 Doktorgraden i Theologi. Kort derpaa blev han kaldet til et Præbende som Kannik ved Kirken *Corpus Domini* i Turin.

Dette Kannikesamlag blev stiftet 1655, og dets Medlemmer underholdes af Byen Turin. En udvalgt Kreds af begavede, videnskabeligt uddannede Præster har her deres Underhold; de lever af en fælles Kasse, spiser ved samme Bord, staar under en Forstander, men har iøvrigt fuld Frihed til at gaa og komme, som de vil. Naar et Medlem af Samlaget dør eller forflyttes, kompletterer de sig ved Valg, og dette Valg var nu faldet paa den unge Dr. theol. Cottolengo.

Allerede i sin korte Periode som Landsbypræst havde Cottolengo været de Fattiges trofaste Ven. Men inde i Turin fandt han en langt større Nød og Elendighed end ude paa Landet, og Lejligheden til at gøre vel frembød sig langt hyppigere. Cottolengo lod sjældent denne Lejlighed gaa fra sig. Hans Præbende var ikke saa stort, men han indrettede sig paa at bruge saa lidt som muligt deraf til sig selv. Skønt Vinteren i Turin ofte er stræng, havde han aldrig Ild i sin Kakkellovn; de Penge, han herved sparede,

gik til de Fattige. Hans Soutane var altid af simpleste Stof, og han bar den, lige til der ikke var andet end lutter Stopninger tilbage. Han lod sig lave en stor Lomme af Læder i Præstekjolen; i billige Butiker købte han saa Brød, Sukker, Kaffe, Fodtøj og bragte selv disse Ting til de Fattige i sin store Lomme. Tiggerne paa Gaden gav han, indtil han ikke havde flere Penge hos sig. Hans yngre Broder der var Dominikaner, bebrejdede ham en Gang, at han saaledes gav i Flæng, men Cottolengo svarede: »Enhver Fattig er et Billede af Jesus Christus; lad os derfor ikke gøre Forskel. Vi hjælper Jesus, det maa være os nok!« Iøvrigt yndede han ikke at bruge Ordet *Fattig* eller *Tigger*, han foretrak at kalde de Trængende »vore Venner« eller »vore kære Brødre«.

Inden længe havde Cottolengo paa denne Maade samlet sig et betydeligt Klientel af Fattige. Og nu maatte han selv begynde at tigge for stadig at kunne hjælpe.

Som Medlem af det højt ansete Kannikesamfund blev han hyppigt bedt ud til rige Familier i Turin. Naar der da blev serveret Vin eller andre Forfriskninger, lod han gjerne en Bemærkning falde om, at Vinen var udmærket, og at han kendte en fattig Familie, der vilde have godt af den. Eller hvis han kom og fandt Husets Damer i Færd med at sy: »Naar De nu er færdig med det Arbejde dér, vilde en Skjorte eller to til mine Fattige være en god Gærning af Dem.«

Ofte opfordrede han ogsaa fra Prædikestolen til at gøre vel og meddele. »Glæder Eder,« tilraabte han da dem, som vilde staa hans Fattige bi, »I er hine fromme Kvinder, hvorom der staar skrevet i Evangeliet, at de *fulgte Jesus og tjente ham*. (Mark. XV, 41)«. At tjene de Fattige var for ham at tjene Jesus.

Cottolengo var iøvrigt ikke meget for at prædike. Han nærede ingen stor Tillid til sine Talegaver. »Men«, sagde han, »selv Bileams Æsel kunde jo sige noget fornuftigt, og saadan gaar det ogsaa undertiden mig.«

Derimod holdt han meget af at tale om religiøse Ting med Folk, hvor han traf dem i deres daglige Dont. Han var en Slags Gaardmissionær, der gav sig i Kast med Børnene, der legede, Bonden, der gik bag Ploven, Købmanden som stod i sin Butik. »Naa,« plejede han at begynde, »har vi saa været til Messe idag?« Eller: »Hvorlænge er det siden, vi var til Skrifte sidst?« Eller: »Hvordan har vi det med Vor Herre? Tænker vi noget paa at komme i Himlen?«

I denne som i andre Ting syntes Cottolengo at vandre i St. Filip Neris Fodspor, og en Tid omgikkes han ogsaa med den Tanke at blive Oratorianer. Hans Skrifefader, Pater Fontana, tilhørte denne Orden, og Cottolengo forelagde ham sit Ønske om at blive hans Ordensfælle. Efter en Maanedes Betænkning svarede P. Fontana imidlertid: »Det er ikke Deres Kald at blive Oratorianer. De skal vedblive at være en fattig Præst i Turin, *thi den gode Gud har sin særlige Hensigt med dem.*«

Hvilken denne Hensigt var, vidste Cottolengo endnu ikke. Han vedblev at virke for de Fattige, og i sin Iver begyndte han nu ogsaa at gøre Gæld for deres Skyld. En Dag kom han til Kannikesamlagets Forstander, P. Valetti, og bad om et Laan paa to Hundrede Francs. Valetti udbetalte ham Pengene, »men husk paa,« sagde han, »det er et Laan, ikke en Gave!« Nogle Maaneder efter krævede Valetti Pengene tilbage, men Cottolengo vidste at tale saa godt for sig, at Forstanderen ikke blot eftergav ham Gælden, men ogsaa laante ham andre 200 Francs mod samme højst usikre Sikkerhed.

(Fortsættes.)

NB. Da den i nærværende Nummer ved *J. F.* paabegyndte Oversættelse af Davids Salmer ikke saa meget er beregnet paa et Øjeblikks Læsning som til stadig Brug, bedes *Katholikens* Læsere straks fra Begyndelsen gemme de Numre, hvori Oversættelsen fremkommer, for at kunne have Samlingen komplet.

Red.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 29.

Søndagen den 20. Juli.

1902.

Gudsbegrebet.

Nun faa Linier om et Spørgsmaal, som kan fremlægges i nogle Ord for Folk med de fornødne Forudsætninger, og som man uden disse ikke kom til Bunds i, om saa »Katholiken« fylgte adskillige Numre med Udviklinger.

Georg Brandes har en Fejde med Grundtvigianerne, og det bliver deres Sag; han taler til dem med en Myndighed, som var han Profet, og det bliver nærmest hans Følges Sag; og han taler i en Tone som en Rus, og det bliver hans egen Sag.

Han har faaet et Par Kærnesvar, men desværre er de gaaet uden om Kærnepunktet.

Georg Brandes gaar som den Ridder uden Frygt, han er, lige løs paa det kristne Gudsbegreb. Gudsfor nægter vil han paa ingen Maade gælde for, men han har et andet og, naar han selv skal sige det, bedre Gudsbegreb end den kristne Kirke. Den Gud, som hans Fædre tilbad, undliver han med et Par Argumenter, som jeg ikke skal nægte slog mig, i al Fald med Forundring.

Gud er for ham ikke forskellig fra Indbegrebet af alt det, som er til; thi Gud er »Allivet«. Men nu kræver den kristne Tro Antagelsen af Undere, altsaa Brud paa Allivets Love, det vil sige Allivet kommer i Strid med sig selv — ergo. Hvor dog Logik og de Dele er dejlige Ting! Gud er ganske rigtig Allivet, d. v. s. Livets hele Fylde og Uendelighed og Kilden til alt Liv, men derimod ikke alt Liv, som om der intet Liv var udenfor Guds Væsen. Skulde Georg

Brandes have faaet Sporerne indviklede i Spinozas Forveksling af ens a se og ens in se*)? I al Fald lægger han, endda i Kraft af en Tvetydighed, hele den Sætning, han vil bevise, hele sin Pantheisme (for Atheisme maa man jo ikke sige) ind i den Definition, han gaar ud fra, og viser saa et undrende Publikum, at den er der. De gamle kaldte det *petitio principii*, paa dansk: at løbe rundt.

For det andet kan Gud ikke være et *personligt* Væsen; thi vi kender kun Personlighedens Begreb fra os selv og de andre personlige Væsener her paa Jorden, og den fremtræder altid som Indskrænkning — altsaa kan den ikke tillægges Gud. Ja, det skal virkelig være et Bevis! Georg Brandes har selvfølgelig Ret i, at jordisk Personlighed er indskrænket, men kun fordi det er begrænsede Væseners Personlighed, og ingenlunde fordi det er Personlighedens Væsen, og dette er den nødvendige Forudsætning for, at Georg Brandes' Bevis skal bevise noget som helst. Han har anden Gang lagt det, han skulde bevise, ind i det, han gaar ud fra, og — ser De, mine Herskaber, det er der!

Methoden er nem, men ikke rigtig heldig.

Og naar han, vistnok med velberaad Hu, bruger Navneordet Indskrænkning om Personligheden, er dertil at bemærke, at jordisk Personlighed er Indskrænkning af *andre* Væsners Ret til Indgreb, men ingen Indskrænkning af det Væsen, den tillægges, tværtimod dets skønneste Blomst. Er der nogen, der ikke føler det?

J. F.

*) Det som bestaar i sig selv (Substans), og det som bestaar af egen Kraft (det evige, uendelige, guddommelige).

Giuseppe Cottolengo.

(Fortsat.)

Det var omtrent paa denne Tid, at Cottolengo fik den Bog i Hænde, som skulde blive afgørende for hans Liv — Abellys gamle, naive Biografi af St. Vincent de Paul*). Cottolengo ikke læste Bogen, men fortærede den, optog den i sig, som man optager i sig det, der er Næring for Ens Sjæl. Nu vidste han, hvad der var hans Livs Kald. Han vilde ikke blot i al Almindelighed blive en Helgen — han vilde blive en Vincent de Paul.

III

Paul Sabatier har i sin Bog om Frans af Assisi nogle smukke Ord om, hvad han med et gribende Udtryk kalder *la nostalgie de la saint ètè*, »Hjemvéen efter at være hellig«. Denne Hjemvé, siger han, opstaar i os med samme Nødvendighed, som Kærligheden overfor Skønheden. Skønheden behøver kun at vise sig for at vække Kærlighed, og Helligheden behøver kun at aabenbare sig for Menneskets Sjæl, for at Sjælen skal føle sig dragen mod den som sit sande Hjemland.

Denne Hjemvé har Studiet af den hellige Frans og hans første Venners Liv aabenbart vakt i den franske Lærdes Sjæl, og Vincent af Paul er ikke en mindre dragende og kærlighedsvækkende Skikkelse end Frans af Assisi. Intet Under da, at den unge italienske Præst forelskede sig op over begge Øren.

Man tænke sig ogsaa en Gang, hvad denne lille franske Bondesøn formaaede at udrette midt i det absolutistiske og militaristiske syttende Aarhundrede! Ene støttet paa sin præstelige Værdighed og paa sin personlige Hellighed stifter han det ene Værk efter det andet til den lidende Menneskeheds Vel. Han grunder det første *Hiltebørnshospital* (1641),

*) *Vie du vénérable serviteur de Dieu, Vincent de Paul*, par Abelly, évêque de Rodès. Paris, 1664. — Nyeste Udgave Paris, 1881. Sé Em. de Broglie: *St. Vincent de Paul*, Paris, 1900.

den første *Aldersdomsstiftelse* (l'Hôpital général, 1653) og den første *Samaritan* (l'oeuvre des bouillons, 1637). Han stifter den første Orden af Barmhjertige Søstre, »de Fattiges Tjenestepiger«, som han selv kalder dem — hine vidunderlige *Soeurs de St. Vincent*, der med deres hvide Hovedlin som en Flugt af Duer flyver fra Frankrig ud over hele Verden for allevegne at lindre og hjælpe de Syge, de Gamle og de Forældreløse, og som det forhaabentlig ikke vil lykkes den franske Republik at tilintetgøre. . . . Til de af Ludvig den Fjortendes Krige frygteligt hærgede franske Provinser samler Vincent tolv Millioner Livres, efter moderne Pengeværdi en Sum paa 50--60 Millioner Francs, og hans Missionærer, Lazaristerne, gaar ud over hele Frankrig og prædiker for Bonden, for Arbejderen, ja for Galejsslaven paa Hans Majestæts Galejer. . . Strømme af Guld rinder gennem »Hr. Vincent«s Haand*), men hans Fattigdomskærlighed er saa absolut, at han, 80 Aar gammel, bittert bebrejder sig den Sybaritisme, at han har Gardiner om sin Seng samt Ild i sin Kakkelovn. . .

Denne Mand var det, Giuseppe Cottolengo omfattede med al den Begejstring, et Menneske føler, naar han endelig finder sit Ideal. Og den første Lejlighed til at følge det nye Forbillede efter skulde ikke lade længe vente paa sig.

Den 2. September 1827 ankom der til Turin en fattig Familie, bestaaende af Mand, Kone og tre Børn, hvoraf det ældste ikke var syv Aar, og Hustruen var paany frugtsommelig. Familiens Bestemmelsessted var Lyon, men under Opholdet i Turin blev Moderen farlig syg og skulde indlægges paa et af Byens Hospitaler. Her nægtede man imidlertid at modtage hende, fordi hun var frugtsommelig, og henviste hende til Fødselsstiftelsen. Denne kunde heller ikke modtage hende, fordi hendes Tilstand ikke var fremrykket

*) Mme de Bretonvilliers gav ham saaledes paa én Gang 40,000 Livres, Dronningen af Polen sendte ham 12,000 Livres o. s. v. (de Broglie, p. 153).

nok, og den stakkels Kone døde saa i det fattige Logis, Familien havde lejet sig.

Cottolengo var bleven kaldet til hendes Dødsleje, og den Sorg, han her blev Vidne til i den ulykkelige fremmede Familie, gik ham nær til Hjærte. Hvorledes var det muligt i et christent Land, at en Syg saaledes kunde ligge og omkomme, uden at nogen barmhjærtig Stiftelse aabnede sine Døre for hende? Her var tydeligt nok en stor og væsenlig Mangel at udfylde — det gjaldt at skabe et Hus, hvor *alle* Syge uden Undtagelse kunde finde Hjælp.

Opfyldt af disse Tanker vandrede Cottolengo hjem fra den unge Kones Dødsleje. Det var Søndag Aften; Cottolengo gik ind i Kirken og befalede Sakristanen at ringe med Klokkerne. »Men det er altfor sent,« indvendte Kirkebetjenten, »Folk kan ikke begribe, hvad det skal betyde!« Cottolengo gentager imidlertid sin Befaling, der bliver ringet, og han giver derefter Ordre til, at Lysene skal tændes paa et Altrene.

Som Følge af Ringningen indfinder en Del Mennesker sig i Kirken, og Cottolengo meddeler dem nu, at han staar i Begreb med at tage en vigtig Beslutning, og at han gerne vil, at de skal hjælpe ham at se klart i Sagen ved at bede med ham og for ham. Alle bede en Tid lang, og da Bønnen er endt, føler Cottolengo med ét en saa stærk Glæde, at han ikke kan lade være at udraabe: »Vor Bøn er hørt, vor Bøn er hørt!«

Hans Beslutning er fra dette Øjeblik tagen. Endnu samme Aften fortæller han sine Kollegaer, hvad der er hændt ham i Dagens Løb og fortsætter derpaa:

»Jeg véd, at Turin er berømt for sin Civilisation og sin Rigdom — at Religionen er dybt rodfæstet i dens Indbyggerses Hjærter — at Christenkærligheden her har skabt talrige beundringsværdige Anstalter. Men kunde man ikke gøre endnu mere — kunde man ikke stifte et Asyl, hvis Døren *ingen* skulde finde lukket? Kunde vi f. Ex. ikke selv sørge for nogle Værelser til at huse de Stakler i, der kommer rej-

sende hertil fra Milano. fra Sweitz, fra Frankrig? O, hvor Gud da vilde velsigne os og vort øvrige Arbejde!»

Cottolengo talte med en saadan Kraft og Ild, at de øvrige Kanniker straks gik ind paa hans Forslag, og det blev bestemt, at han selv skulde være det nye Foretagendes Leder.

Henrykt og begejstret tilbragte Cottolengo Natten med at takke Gud, og den næste Morgen tidlig var han ude for at finde en Lejlighed, der kunde passe til hans Forehavende. I et Hus, omtrent lige for *Corpus Domini*-Kirken, kaldet »den røde Bue«, var der to Værelser til Leje; dem sikrede han sig, og efterhaanden som der blev flere ledige i samme Etage, lejede han ogsaa dem, saa at han i Løbet af kort Tid havde ni Værelser til sine Syge.

Det nye Foretagende fandt — som Cottolengo havde forudset — straks Støtte blandt gode Mennesker i Turin; inden ret længe var han i Besiddelse af et fuldstændigt, omend ikke overdaadigt Hospitalsudstyr: Senge, Skabe, Servanter, Linned o. s. v. Selv arbejdede han ivrigt med ved Indretningen af alt — han gik endog saa vidt, at han en Dag gav sig til at røre Cement, da der ingen andre var ved Haanden.

Den 17. Januar 1828 havde han den Glæde, at de to første Syge blev indlagt, og han besluttede derfor, at denne Dag skulde fejres som Hospitalets Stiftelsesfest. Snart efter kom to til, og inden ret længe var alle Senge optagne, og »det lille Hus« (*piccola casa*), som han kaldte sin Stiftelse, var fuldt.

Imidlertid havde Cottolengo set sig om efter en Læge, som var villig til at yde sin Hjælp uden Betaling, og fandt ogsaa en i Doktor *Granetti*, der siden vedblev at staa ved Cottolengos Side i Ondt og Godt. Hofapothekeren, Paolo Anglesio, lovede samtidig at give fri Medicin, og et religiøst Broderskab, St. Pauls-Brødrene, paatog sig at sørge for de nødvendigeste løbende Udgifter.

En Dag mødte Cottolengo sin Broder Pater Albert,

Domikaneren, og indbød ham til at se sin Nystiftelse. Pater Albert beundrede alt, og Cottolengo forklarede ham sine yderligere Planer. »Men hvorledes tør du gøre dig Haab om at faa Penge til alt dette?« spurgte Dominikaneren. »Véd du, Broder, hvorledes det store St. Hans-Hospital her i Byen begyndte?« »Nej,« var Svaret. »Saa skal jeg fortælle dig det — det begyndte med, at der blev stillet tre Senge ind i Klokketaarnet ved St. Hans Kirke.« »Og du mener maaske ogsaa, du skal naa at faa et helt stort Hospital ud af dette her?« »Hvem véd, hvad Forsynet vil?« svarede Cottolengo. »Gud fornaar alt, og det tilkommer ikke os at udfritte Herren, men at følge den Vej, han viser.«

Ogsaa en Søster til Cottolengo kom ind fra Brà for at se Kannikens Foretagende, og ligesom sin Broder Albert blev hun forfærdet over, hvad Giuseppe havde foretaget sig. »Jeg stoler paa Forsynet,« svarede Cottolengo. »Igaar f. Ex. gjorde jeg min Kasse op og fandt, at jeg manglede endnu ti Francs til en nødvendig Udgift. Jeg havde dem ikke og vidste ikke, hvorfra jeg skulde tage dem. Da ringer det paa Døren, og en Dame, jeg ikke kender, rækker mig ti Francs og gaar uden at sige et Ord. Det var Forsynet, det var Herren!«

Og som paa Trods af sin lidetroende Slægt kaldte Cottolengo fra nu af sit Hus *la piccolu casa della divina Provvidenza*, »Forsynets Hus«.

IV.

Giuseppe Cottolengo var meget lykkelig ved sit lille Sygehjem. Han var ikke blot dets Leder og dets Kasserer — han var ogsaa den, der besørgede det meste af Sygeplejen, og han tilbragte af den Grund næsten hele sin Dag derovre. Han sørgede for de Syges Renlighed, gav dem Medicin, talte med dem, trøstede dem, opmuntrede dem, bragte dem Bonbons og Frugt, naar han vidste, de ikke havde Skade deraf. Gærne vilde han ogsaa have været hos

dem om Natten, men hans Medbrødre ved *Corpus Domini* tillod ikke, at han saaledes ødelagde sig selv.

Cottolengo indsaa ogsaa hurtigt, at han ikke alene kunde bestride 27 Personers Pleje, og han saa sig derfor om efter Hjælp. Stadig følgende Vincent de Pauls Exempel søgte han denne i de højere Klasser, og tolv Damer, de fleste velhavende Købmandsfruer, paatog sig efter Tur at tilse hans Syge. Ligesom Vincent kaldte han disse sine Hjælpersker *Barmhjærtige Damer*, og snart kunde han til dem føje en Gruppe mandlige Hjælpere, de saakaldte *Vincentbrødre*, og endnu en tredie Gruppe, *Suppleanterne*, en Art Reserve, der kun skulde hidkaldes, naar der var særlig Brug for nogen til at vaage. Al denne Hjælp ydedes frivilligt og gratis.

Denne Udvikling af Cottolengos Stiftelse fandt Sted fra 1828 til Efteraaret 1830. Ogsaa denne Ordning kunde imidlertid kun være foreløbig. Cottolengo indsaa, at han, atter som Vincent de Paul, maatte have en egen Orden af *Barmhjærtige Søstre* til sin Raadighed — og hvorledes skulde han skabe den? Han maatte finde en Kvinde, der kunde være en saadan Ordensfamilies Moder, paa samme Maade som Frans af Sales havde fundet Jeanne Chantal og Vincent de Paul M^{ll}c Legras — og forekom saadanne Kvinder endnu i det 19de Aarhundrede? (Fortsættes.)

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V. Redaktøren træffes daglig fra 1--2.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 30.

Søndagen den 27. Juli.

1902.

Kong Davids Salmer.

III.

(Paa Flugt for Absalom.)

Mine Fjender eré mange,
mange Vaaben mod mig gny,
og jeg hører Smædesange:
»Hjalp saa Gud Dig fra sin Sky?«

Men paa Herren har jeg vovet
fast at bygge al min Lid,
og jeg løfter kækt mit Hoved,
han vil fri mig til sin Tid.

Han mit Hjærte vil husvale,
han er mig en fuldtro Ven;
jeg laa hen i Døs og Dvale,
men han rejste mig igen.

Jeg var mat, han gav mig Kræfter,
var forfulgt, han gav mig Sejr,
og jeg frygter ej herefter,
ikke end i Fjendelejr.

Deres Overmod han dæmper,
gør mit Hjerte uforsagt;
for min Sag han trofast kæmper,
jeg er tryk ved Herrens Magt.

IV.

(Under Absaloms Oprør.)

Naar Kummeren krøger
 mit Mod og min Ryg,
 til Herren jeg søger
 i Bønnen fuldtryg.

Til Herren i Vaanden
 jeg raaber som først,
 hans Hjælp er for Haanden,
 naar Nøden er størst.

Hvad vil I da vinde
 med Rænker og Spil?
 I Skuffelser finde
 og Skade dertil.

Naar Gud har mig kaaret
 og salvet som ung,
 jeg bliver ej saaret,
 er Striden end tung.

Lad Vreden ej drage
 Fornuften af Led
 og vej eders Klage
 derhjemme i Fred.

Med Lovofre rene
 af Retfærd og Bøn
 Gud Herren I tjene;
 spørg ej: for hvad Løn?

Thi Lyset, som skinner
 i Sjælene ind,
 og Kilden, som rinder
 til Fryd i vort Sind,

og Agrenes Grøde
 og bugnende Fold
 er Menneskets Føde
 og Menneskets Sold.

Men jeg gaar til Hvile
 saa trygt som i Fred,
 og Haabet vil smile
 fra Himmelen ned.

Giuseppe Cottolengo.

(Fortsat.)

Ja — en saadan Kvinde fandtes og skulde inden kort Tid træde i Forbindelse med Cottolengo. Det var en Enke *Marianna Nasi*, f. Pullini. Efter sin Mands Død levede hun i sit Fædrenehjem, optagen af sin eneste Søns Opdragelse samt af Bøn og gode Gærninger. Hun var Cottolengos Skriftebarn og havde flere Gange udtalt det Ønske at kunne blive Visitandinernonne. Nu henvendte Cottolengo sig til hende med det Spørgsmaal, om hun var rede til, sammen med ham, at skabe en ny Orden af barmhjærtige Søstre. Han talte med sædvanlig Ild og Kraft, forestillede hende alt det Gode, en saadan Orden kunde udrette, den Helliggørelse, der var at vinde for den Enkelte i et saadant Arbejde, og den Ære, Gud vilde have deraf. Uden et Øjeblik Betænkning svarede Marianna Pullini, at hun var rede, og foreløbig modtog hun i sit Hus de kvindelige Patienter, som der ikke var Plads til i *la Providenza*.

Cottolengo havde altsaa en Forstanderinde for sin nye Orden — det gjaldt nu at finde Søstre. Heller ikke her-efter skulde han lede længe. Der er overalt i Lande som Frankrig og Italien en Mængde Unge, især blandt Kvinderne, der føler sig dragne til Livet i Ordensstanden. Det er for

det meste Børn af Familier, der i mange Slægtled har været fromme Christne. Saadanne Børn har lige fra deres første Tid lært at elske, hvad der hører Gud til; Verden med dens Nydelser og Sorger, Farer og Besværligheder har ingen Tiltrækningskraft for dem; og i deres Hjærte taler saa en Dag en blid og stille Stemme, der indtrængende siger: »Forlad alt — og kom, følg mig!«

Cottolengo kendte i Turin en Familie, hvor unge Piger af denne Art var voxede op, og han begav sig derhen. Han traf alle hjemme — Fader, Moder og fem Døtre. Der blev talt om Cottolengos Hospital og dets Fremtid — og med ét vendte Kanniken sig mod de unge Piger og forestillede dem, hvor meget godt de kunde gøre ved at ofre sig for de Syge i hans *Piccola Casa*. De unge Piger smilede over denne Opfordring *en bloc* — men Moderen svarede: »Har mine Døtre Kald til et saadant Liv, vil jeg ikke sætte mig derimod. Men kan De ikke nøjes med de tre, saa at vi beholder de to her i Huset?«

Og saaledes blev det ordnet.

Snart kom et Par unge Piger fra Landet til, og i Løbet af kort Tid havde Cottolengo fyrretyve Søstre til sin Raadighed. »Forsynets Hus« kunde ikke rumme dem alle, og Enkefru Pullini tog en Del af dem hjem til sig samt lejede et Par Nablejligheder til at huse dem i.

Ordensdragten blev bestemt at skulle være blaa med et Sølvhjærte i et rødt Baand; paa den ene Side af dette Hjærte stod Ordet *carità* (Barmhjærtighed) paa den anden *S. V.* (St. Vincent). Cottolengo kaldte dem Vincentinerinder, men i Folkemunde kom de snart til at hedde Cottolenghiner.

De fik foreløbig ingen fast Ordensregel, havde blot visse Vedtægter og Sædvaner at rette sig efter. Cottolengo vaagede iøvrigt over deres hele Uddannelse; en af de Ting, han saaledes holdt strængt paa, var, at de ikke gav sig af med at læse mystiske Skrifter, som han mente laa over deres Horisont — f. Ex. den hellige Teresa. Han anbefalede en mere jævn og hverdags Religjøsitet; Bøn, Kærlighedsgerninger,

regelmæssig Pligtopfyldelse skulde være dem nok. »At kunne sin Katekismus og at gøre, hvad Religionen byder os, mere behøves ikke,« sagde Cottolengo.

De nye barmhjertige Søstre indskrænkede sig iøvrigt ikke til at arbejde paa Hospitalet. De hjalp ogsaa de Syge i Byen, gjorde rent hos dem, redte deres Senge, forbandt deres Saar og bragte dem Medicin. De tog sig ogsaa af Børneopdragelse, især antog de sig forsømte Børn, og efterhaanden voxede denne Asylgærning saa stærkt, at der maatte indrømmes den en særlig Del af *la piccola Casa*.

Alt syntes saaledes i god Gang, og Cottolengos Planer blev vidunderlig let til Virkelighed. Da begyndte Modgangen at komme.

Efterhaanden som Foretagendet blev ældre, slappedes Velgørernes Interesse for det. De, som havde støttet det fra Begyndelsen, var ikke mere saa villige som før til at bringe Ofre. Og samtidig kom der stadig flere Syge til, flere Forældreløse og flere Søstre. Snart var det ikke længer Cottolengo muligt at betale Husets Regninger, og Leverandørerne begyndte at vise sig mistænksomme og tilbageholdende. Cottolengo maatte lade sig løbe paa Dørene af Folk med ubetalte Regninger og tage alle dermed følgende Ubehageligheder.

Hertil kom Vennernes Frafald. Selv Rektoren ved *Corpus Domini*, Pater Valletti, blev utaalmodig og sagde en Dag ved Bordet, i de andre Kannikers Paahør, til Cottolengo: »De sætter ganske vist smukke og store Ting i Værk, men De har ikke den gode Vane at betale deres Regninger. Jeg kan ikke længer holde ud at blive plaget af Deres Rykkere, som jeg f. Ex. er bleven det til Morgen.«

Cottolengos Broder Albert lod ham paa samme Tid forstaa, at han var til Forargelse for hele Turin, og endelig blev der klaget til Ærkebiskoppen over, at han gjorde en daarlig Brug af de Almisser, der blev ham betroet, og som ellers vilde være kommen mere værdige Trængende til Gode. Man henvendte sig endelig til Cottolengos Skriftefader,

P. Fontana, for gennem ham at paavirke den uforbederlige Menneskeven, men P. Fontana svarede blot: »Cottolengo har mere Tro i sin lille Finger, end hele Turin tilsammen. Saa længe han ikke er bange, hvorfor skulde vi da blive urolige?«

Nu kom det store Koleraaar 1831. Man forudsaa, at hvis Farsoten naaede Turin, vilde Cottolengo aabne sit Hospital for dens Ofre, og Beboerne af Kvarteret omkring *la piccola Casa* indgik derfor med et Andragende til Ministeriet om, at det faretruende Hospital maatte blive ophævet. Sagen blev overgivet til en af Cottolengos svorne Fjender, en Advokat Costa, og denne nedlagde øjeblikkelig Paastand om, at Huset skulde lukkes. Da denne Meddelelse blev tilsendt Valletti som Cottolengos Foresatte, lod han sig i Vrede paany henrive til at holde en formelig Straffeprædiken for Stifteren af *la piccola Casa*, i alle de andre Kannikers Nærværelse. Cottolengo svarede imidlertid kun:

»Hjemme i Brà siger vi altid, at Kaal maa plantes ud for at blive god. Jeg kommer nok ogsaa til at plante min Kaal ud!«

»De fremturer altsaa i Deres Forehavende? De har ikke endnu faaet nok af Deres Syge og Deres Fattige?«

»Nej,« svarede Cottolengo med et lunt Smil, »jeg skulde gærne have et Tusend Stykker!«

I Oktober 1831 blev Hospitalet lukket, og de Syge, som fandtes deri — 40 i Tal — fordelte i andre Sygehuse. De forældreløse Børn fik Cottolengo derimod Lov at beholde, og til dem helligede Vincentinerinderne sig nu helt. Senere aabnede de ogsaa en Skole for Kvarterets fattige Børn; Børnene var der hele Dagen, fik Middagsmad og om Aftenen et Stykke Brød med hjem. Som bekendt er man endnu i Aaret 1902 ikke allevegne naaet saa vidt, at gratis Bespising er indført i Friskolerne, og mange Steder lader man Socialdemokraterne være ene om at kæmpe for denne Sag.

Imidlertid gik Tiden, og Cottolengo syntes ikke i mindste Maade at have opgivet sit Værk. Han ventede paa Bud fra

Himlen, om hvorledes Sagen nu skulde gribes an. Han følte sig som en Murer, der ikke kender Bygmesterens Plan, men som blot fra Dag til Dag gør, hvad der bliver sagt ham. Egenlig var han helst fri for at have med alle disse besværlige Arbejder at gøre; »hvis jeg fulgte min Lyst,« sagde han til en Ven, »saa vilde jeg ikke gøre andet end bede og leve i Betragtning. *Jeg er som en af de smaa Fugle, der boer i Hækkene langs Vejen;* det er min Lyst at leve skjult, kun med Udsigt til Himlen, kun i Samkvem med Gud.«

Cottolengo følte imidlertid nok, at Gud ikke havde i Sinde at lade ham sidde i Hækken, og han bød derfor sine Vincentinerinder at have alt rede til snart at begynde igen. Nye Søstre blev optagne, Forraad af Linned og Klædningsstykker anlagte, og en Dag fremstillede Cottolengo sig for sine Hjælpersker og meddelte, at nu havde han lejet paany, foreløbig kun to Værelser, samt en Stald, et Skur og et Høstænge, ude i Forstaden Valdocco. Hospitalet havde da været lukket i syv Maaneder.

V.

Navnet Valdocco er en Korruption af *Vallis occisorum*, »de Myrdedes Dal«; herude led nemlig i Oldtiden den hellige Adventor og den hellige Octavus Martyrdøden. Paa Cottolengos Tid var Valdocco et næsten ubebygget Kvarter, hvor nogle smaa Vinknejper laa spredte mellem Enge, Haver og øde Strækninger. Om Søndagen kom en Del Folk derud, og der forefaldt da Slagsmaal og alskens Optøjer. En lille Flod ved Navn Dora gennemstrømmede Egnen.

Her i denne afsides Udkant af Byen genaabnede Cottolengo da den 27. April 1832 under de beskedneste Former sit Hospital. Hans første Patient var en ung Mand, der led af Kræft; snart efter kom tre andre Syge til. Nu opsøgte Cottolengo paany Dr. Granetti og forelagde ham sin Stilling. »Jeg har ude i Valdocco to Værelser med fire Syge i, og

en Stald med en Ko og et Æsel i, saa at de Syge ikke skal mangle Mælk. Jeg mangler nu en Doktor og kommer derfor og tilbyder Dem denne enestaaende Lejlighed til at gøre noget for Gud — vil De være med at hjælpe mig?« »Signor Canonico,« sagde Dr. Granetti, »nu som før staar jeg til Deres Raadighed. De Syge vil jeg være en Læge, og Dem vil jeg være en lydig Søn, som retter sig efter Deres mindste Vink.« »*Deo gratias,*« svarede Cottolengo.

Ganske paa samme Maade som før voxede Hospitalet. Efter en Maanedes Forløb lejede Cottolengo det halve af et Nabohus; her blev Plads til femogtyve Senge. Over Porten til den nye Bygning skrev Cottolengo Psalmistens Ord: »Haaber paa ham, alle Folkeslag; udøser Eders Hjærte for hans Aasyn« (Ps. 61) og kaldte Huset med det gamle Navn *la Provvidenza*.

Og nu gik det videre med stadig nye Bygningsindkøb og med Køb af Grundstykker til fremtidige Nybygninger. Blandt de Huse, der saaledes blev erhvervede, var ogsaa den nærliggende Beværtning *Il Brentatore* med hele dens Indbo; dens Køkkentøj, Fajance og Glas kom Cottolengo godt tilpas, og paa Bagsiden af Værtshusskiltet lod han male Stedets nye Devise, Pauli Ord: »Christi Kærlighed tvinger os.« Han kaldte dette Hus »Troens Hus«, ligesom det første hed »Forsynets«. Og saaledes benævnedes han efterhaanden en hel Række Bygninger: »Barmhjærtighedens Hus«, »Guds Hus«, »Bethlehemshuset«, »Madonnas Hus« og endnu andre. Alt dette var imidlertid kun foreløbigt og blev inden længe afløst af en stor Nybygning, i Stand til at rumme 170 Senge. Snart maatte denne imidlertid overlades de mandlige Patienter alene og et særligt Kvindehospital opføres.

(Fortsættes.)

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg
Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 31.

Søndagen den 3. August.

1902.

Kong Davids Salmer.

V.

(Morgensang.)

Solen rinder, Dagen gryr,
Herre, hør mig bede;
i min Nød til Dig jeg tyr,
og Din Hjælp er rede.

Lyt, o Gud, til mit Begær
i den aarlig Morgen;
Haabet som et Morgenskær
trøster mig i Sorgen.

Ej er Uret Dit Behag;
Svig og Frækhed ikke
dvæle under Herrens Tag
eller for hans Blikke.

Rænkespil og Vold og List
vil Din Vrede ramme,
Underfundighed forvist
vorde vil til Skamme.

Men til Herrens Tempelhal
vil jeg ydmyg træde,
Frygt og Bæven blandes skal
med mit Hjertes Glæde.

Lad mig, Gud, med Ret og Skel
vandre for Dit Øje;
vis min Fjende, at Du vel
herlig alt kan føje.

Hvad hans Hjærte fyldes af,
Munden aabenbarer;
Halsen er en graadig Grav,
Læben lægger Snarer.

Herre, gør ham nu hans Ret,
vis ham koldt tilbage,
sønderriv hans fine Net,
lad ham Straffen smage.

Men at haabe paa Dit Navn
kan en Sjæl beruse,
som hos Dig foruden Savn
være skal til Huse.

Du, som lønner tusindfold
Troskab mod Din Ære,
lad Dit Velbehag mit Skjold
og min Krone være.

Gudsbegrebet.

Den Polemik, som i den sidste Tid er ført i »Politiken«s Spalter mellem Professor G. Brandes og Repræsentanter for den danske Højskole, forekommer der i en Artikel (»Politiken« 9. Juli) af Professor Brandes Sætninger, som ikke maa henstaa uimodsagte af Hensyn til den Sandhedskærlighed, som netop i vor Tid skyldes en stor Del af den Ungdom, som

kundskabstørstende staar tvivlende i den kaotiske Forvirring af syge og sunde Ideer, der kun kan skilles fra hinanden paa rette Maade af en strengt upartisk og sandhedskærlig Storaand.

Professor Brandes er for mange et Samlingsmærke, og da hans Ord høres og gemmes af megen Ungdom, saa er det Pligt og Ret at vise, naar Brandes — selv under Devisen Hensigten helliger Midlet — gaar ad ikke helt lige Veje for at komme Kristendom tillivs.

Thi lad os ikke skabe os; der gives for Tiden kun een Strid, og det er Striden mellem Kristendom og Ateisme; hvad som helst der skrives eller siges i Tidens store Spørgsmaal, alt farves af denne Strid, ligefra de nyeste Erobringer paa Naturvidenskabens Omraade og nye Synspunkter og Skoler indenfor Filosofien, og ned til Bladartikler om Varie-ter og Selvmord.

Professoren skriver: »Disse Mænd (Præster og Højskoleforstandere) er saa vante til at stemple enhver, hvis Meninger de ikke synes om, som »Gudsforhættelse«, at de end ikke begriber, man tager til Genmæle, naar Ordet klæbes paa En, skønt man aldrig i sit Liv har skrevet en Linie om sit Gudsforhold.«

Dette kan vel ikke forstaaes anderledes end som en Paastand om, at Professor Brandes aldrig har udtalt sig om sit eget Gudsforhold.

Hvis denne Paastand var sand, saa synes mig ingen Ord stærke nok til at fordømme en Karakter, der paa en Tid, hvor der staar den store Strid mellem Vantro og Kristendom, mægter at staa som et helt Lands mest fremragende all round Skribent, som tør sige om sig selv, at han har været en lidenskabelig Dyrker af Ret og Retfærdighed, som troer, at »det store Menneske alene er Kulturens Kilde«, — og saa, nær ved Støvets Aar, medens han har bindstærke Værker, Hundreder af offentlige Taler, tusindvis af Bladartikler bag sig, endnu aldrig har udtalt sig om sit Gudsforhold. En saadan Karakters inderste Væsen maatte være Usandhed, og megen dansk Ungdom havde da været i daarlige Hænder.

I Fortsættelse af ovenfor citerede vedbliver Professor Brandes: »mindst om, at man ikke tror paa »en levende Gud.« Den, for hvem selve Allivet er det Guddommelige, kan overhovedet slet ikke skrive sligt Vrøvl.«

Altsaa i een Sætning: »en levende Gud« er noget Vrøvl og samtidig Harme over at være beskyldt for ikke at tro paa »en levende Gud«.

Mørk Tale; men mørk Tale er dog vel ikke det, som den Ungdom helst vil høre, hvis Kampraab er: »Lys over Landet«.

Saa har Professoren rettet et Spørgsmaal til en kristen Præst: »Hvad er en levende Gud?« spurgte han, og Professoren skriver videre: »Hans (Præstens) Svar viser, at Pastor Bjerres Gud har et Køn, det mandlige — har en Søn, har en Personlighed.«

Det er en saare giftig Plante, De her, Hr. Professor, præsenterer in nuce. Udfoldet ser Planten saaledes ud: De spørger Pastor Bjerre, om han vil definere sit »en levende Gud«; P. B. gaar i Fælden og bruger om sin Gud Stedordet »han« — og straks falder De over det ventede Bytte.

»Altsaa,« raaber De, »Pastor Bjerres Gud har et Køn, det mandlige,« — og De ved, at Deres uerfarne Læsere straks vil drage Konsekvenserne og udstyre Pastor Bjerres — og hermed de Kristnes — Gud med de fysiske Kendetegn, som skiller et Individ af Mandkønnet fra et af Kvindkønnet, og se, blot med lidt Behændighed har de atter fremtryllet den gamle Historie. Oldingen med det lange, hvide Skæg, den dybe Stemme, og Bopæl i Himlen et eller andet Sted paa Mælkevejen. Pastor Bjerre er naturligvis udleveret til den naturhistorisk oplyste Ungdoms Latter. Men det giftige ligger i, at De saa godt som nogen ved, at dette aldrig har været Billedet af hin Kristendoms Gud, som nu i 1900 Aar har baaret Verdenskulturen paa stærke Skuldre og som har Kræfter til at bære den i lige saa lang Tid til og endnu længere.

Jeg behøver ikke at gaa videre, jeg har ikke Lyst til at røre ved Sætninger som: »Skønt denne Guds Himmel ikke er et Sted, har han dog paa sin Himmelfart bevæget sig fra Jorden opad til den stedløse Himmel«, eller: »Skønt denne Guds Under ikke bryder Aarsagsloven, undfanger ved hans Under en Jomfru.« Der gælder om dette det samme som sagt ovenfor, og jeg kan tilføje et Raad til Professorens unge Læsere: Slaa op i en kortfattet kristelig Dogmatik, der vil I finde, at den kristne Gud *ikke* er af det mandlige Køn, og I vil finde, at ingen Præst nogensinde har lært, at Kristus ved sin Himmelfart hævede sig *opad* og vedblev at stige opad indtil han kom til et Sted paa Firmamentet, hvor han boede — I vil tværtimod finde, at Gud af klare Grunde er betegnet som en personlig, absolut Aand, som har Aarsagen til sin Eksistens i sig selv og altsaa derved adskiller sig saa uendelig fra alt det andet, som lever, at det ikke bliver et Kors for Tanken at tro, at han har mægtet at lade en Jomfru undfange uden Mands Mellemkomst.

Lad være, at der i den kristne Lære er Ting, der er vanskelige at forstaa, at der er Punkter, hvor Forstanden alene vanskelig vil kunne naa til Bunds, men med hine af Professoren i Artiklen »Højskolerne og Beskyldninger for Gudsfor nægtelse« »brugte« aandelige Behændighedskunster væltes Kristendom ikke omkuld, men vel kunde det hænde at en eller anden ung Mand eller Kvinde forsaa sig paa Behændigheden og troede paa Trylleriet.

P. H. Perch.

Giuseppe Cottolengo.

(Fortsat.)

Under alt dette glemte Cottolengo dog ikke sine Fattige udenfor Hospitalet. Hans Søstre vedblev at gøre Husbesøg rundt i Turin, og i Vintermaanederne indrettede Cottolengo en *Varmesamaritan* — vistnok den første i Europa. Læ-

gerne mente derhos paa den Tid, at Indaandingen af den ammoniakholdige Luft i Kostalde skulde være gavnlig for Brystsyge; strax sørgede Cottolengo for, at Adgangen til hans lille Stald kom til at staa aaben for alle.

Intet var med andre Ord Cottolengo for ubehageligt, naar det gjaldt at hjælpe andre. I sit Hospital var han paa Færde overalt; i Køkkenet undersøgte han Levnedsmidlerne, om de vare af bedste Slags. »Husk,« plejede han at sige til Køkkensøstrene, »at det er vor Herre, vi skal have til Bords.«

Efterhaanden virkeliggjorde Cottolengo da sin skønne Plan om et Hjem for *alle* Arter af Lidelser og Ulykker. Allerede havde han sit dobbelte Hospital og sit Børnehjem med tilhørende Skole. Hertil føjede han lidt efter lidt en Anstalt for *Sindssyge*, en anden for *Epileptikere*, en tredje for *Døvstumme*, en fjerde for *Hitteborn*, en femte for *unge Piger*, som der var Fare for skulde komme paa Afveje, en sjette for *Børn, der led af engelsk Syge*, en syvende for *faldne Kvinder*. Og spurgte man ham, hvor naar han agtede at holde op med at antage sig flere Ulykkelige, svarede han som Regel: »Naar jeg har naaet tre Tusind, og naar mit Hospital er rykket frem lige til Bredden af Dørofloden.« Saavidt kom han da ogsaa inden sin Død.

For sin egen Part valgte Cottolengo at give sig af med de vanskeligste og mest umedgørlige Patienter. Blandt de ikke faa (omtrent 40) Krøblinge, Huset rummede, var saaledes en vild og kæmpemæssig Mand paa henved 50. Han manglede begge Ben og naar han skulde bevæge sig, maatte han derfor krybe paa sin Bug henad Jorden som en Slange. Synet af ham var frygtindgydende, og bitter og hadsk var han paa hele Tilværelsen. Denne Mand gav Cottolengo sig af med -- satte sig hen hos ham, naar han spiste, sørgede for noget Lækkert til ham, talte venligt med ham og fik saaledes Held til at vække en Følelse af Taknemlighed i den stakkels Lemlæstedes Hjærte. Efterhaanden lod den Ulykkelige sig forsonne med sin haarde Skæbne — der var dog

nogen i Verden, som vilde være god mod en Krøbling som ham — og han blev taalmodig og gudhengiven.

Et andet Eksempel paa, hvad Cottolengo kunde udrette, har en Fremmed fortalt, der besøgte Hospitalets Invalidehjem. Paa Fodstykket til et stort Kors, der var rejst midt i en Eng, sad en ung Mand. Han havde kun ét Ben og én Arm, hvis Haand endda var i høj Grad vanskabt. Som han sad der, hensunken i sig selv, frembød han et sørgeligt og medynksvækkende Skue. Den Fremmede nærmede sig derfor med nogle venlige og trøstende Ord — men til hans store Forundring rejste den unge Mand sig og gav sig til at hoppe rundt paa sit ene Ben, med alle Tegn paa godt Humør. Han var lykkelig, sagde han derpaa til den Fremmede, fordi han var Guds Barn og Cottolengos! Senere fik den Besøgende at vide, at denne Krøbling endog havde lært at skrive med sin vanskabte Haand op paa forskellig Maade gjorde god Nytte i Hospitalet. Atter her var det Cottolengo, som havde forvandlet et ulykkeligt Skumpelskud til et Menneske, der var glad ved at leve og virke.

Paa alle disse Omraader blev Cottolengo trolig hjulpen af sine Barmhjertige Søstre. »Eders Kald,« plejede han at sige til dem, »er med Legem og Sjæl at ofre Eder for de Fattige, idet I ikke agte paa Naturen og alle dens Indvendinger.« I Søstrenes Morgenbøn havde han indskudt disse Ord: »Jeg takker Dig, o min Gud, fordi du har kaldet mig til særligt at tjene dig i vore ulykkelige Brødres Skikkelse. Hellige Treenighed, giv mig den Naade idag at bruge alle mine Tanker, alle mine Følelser, alle mine Ord og alle mine Handlinger til de Fattiges Gavn, din Ære, min Sjæls Frelse og min Næstes Vel.«

Han foreholdt stadig sine aandelige Døtre Vincent de Pauls Exempel. I den Syge og den Fattige, sagde han, gælder det altid at se vor Herre. De Syge, som er mest frastødende, de Fattige, hvis Urenlighed og Smuds er Naturen mest imod, netop dem bør man knytte sig mest til; de blive en Gang de kosteligste Ædelstene i den himmelske

Krone. »Arbejde, Møje, Anstrængelse, ja selve Døden — hvad er det altsammen, naar det gælder Herren?«

Derfor hørte man ogsaa ofte Søstrene sige til hverandre, naar en ny Syg kom ind paa Hospitalet: »Jesus drager ind — Jesus kalder paa os! Lad os gaa Frelseren i Møde! Lad os gaa hen at tjene ham!« Og alt efter Arten af den Syges Lidelser ærede de i ham den tornekrone, hudstrøgne, gennemstungne eller korsfæstede Frelser.

VI.

Hvorledes lykkedes det nu Cottolengo at skaffe Penge til alle disse Foretagender? Paa dette Spørgsmaal er der kun ét Svar — *Forsynet* skaffede ham dem. Ikke forgæves havde han fra første Færd stillet sit Værk under dets Beskyttelse. Hans stadige Ord, naar han foretog sig noget, var *In Domino*, »I Herren«. »Vi har ikke andet at gøre,« sagde han, »end at følge Guds Vilje og at arbejde for Gud, saa sørger han for os.« Og fremdeles: »Det gælder blot om at staa sig godt med Herren og ikke have nogen Synd i Sjælen. Er det i Orden, saa lad os være uden Frygt; *vi har en Fader i Himlene*, som ser os, som kender os, i hvem vi lever, og som ingensinde vil glemme os.«

Paa denne Tro levede Cottolengo ganske bogstaveligt. Georg Brandes har i sin Afhandling om Joseph de Maistre meget rigtigt gjort opmærksom paa, hvor faa der er, som virkelig for Alvor troer paa et Forsyn. Cottolengo hørte til disse faa.

(Fortsættes.)

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Reviseret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 32.

Søndagen den 10. August.

1902.

Kong Davids Salmer.

VI.

(Angerbøn paa Sottesengen.)

Ak, skaan mig, Gud, ak, milde Gud,
Din Hærnes Løb Du hæmme!
Af Sorg min Kraft er tæret ud,
jeg kan min Synd ej glemme.

Min Sjæl er syg, mit Sind er sort,
mit Hjærte vil forsage;
i Vrede er Du gangen bort,
naar kommer Du tilbage?

Ak, Herre, lad mig ej forgaa,
jeg trygler om din Naade!
Og vil Du mig til Døde slaa,
hvad vilde det Dig baade?

Hvad vandt Du, om i Dødens Hjem
Du lod mig brat nedstige?
Der strømmer ingen Lovsang frem
af Dødens mørke Rige.

Hver Nat min Angerstaare salt
som Dug paa Lejet rinder,
mit Blik er mat, jeg ældes alt
til Fryd for mine Fjender.

Forlad mig, I, som ilde vil,
 som Syndens Bæger tømme,
 mit Suk har Herren lyttet til
 og set min Taare strømme.

Og til Guds Hjærte gik min Bøn,
 jeg vil ham evig takke.
 Men Blussel bliver deres Løn,
 som ej vil bøje Nakke.

VII.

(Under Sauls Forfølgelse.)

Til Dig, o Gud, min Herre tyr
 jeg som mit sidste Haab,
 thi Løgnen Gift og Galde spyr
 med Raseri og Raab.

Som Ørkenløve den sig ter,
 saa jeg maa fast forgaa,
 men Du, o Gud i Himlen, ser,
 de lyver mig det paa.

Og løj de ej, og var det sandt,
 og er min Haand ej ren,
 da være Svøben, Hadet bandt,
 ej til at ramme sen.

Og gav, naar Uret blev mig voldt,
 jeg ondt med ondt igen,
 lad over mig da sejerstolt
 min Fjende skride hen.

Stat op, o Gud, med rynket Bryn,
Du Uskylds Værge, kom;
lad mange studse ved det Syn,
naar Herren fælder Dom.

Du gennemskuer Hjærtet klart,
læg mig paa Retfærds Vægt
og lad det vorde aabenbart,
hvor de har løjet frækt.

Du staar Uskyldigheden bi
og dømmes Ret og Skel,
men den, som gaar ad Syndens Sti,
han skal sig vare vel.

Til Hævn er Pilen rettet alt
og Vredens Bue spændt,
og tidt paa Niddings Hoved faldt
den Sten, han havde sendt.

Tidt sank den onde ynkelig
i Graven, selv han grov;
han avled Uret, fødte Svig —
men Retfærds Gud ske Lov!

Giuseppe Cottolengo.

(Fortsat.)

Hans Stilling var jo, menneskelig set, ganske uholdbar og mod al Fornuft: Han, en fuldstændig ubemidlet Præst, købte, byggede, indrettede sig, som om han raadede over Formuer. Gæld hobede sig paa Gæld, og Fallitten stod uafbrudt for Døren. Men til alle Bebrejdelser kunde Cottolengo kun svare: »Jeg føler en indre Magt, der driver mig frem. Husk St. Pauli Ord: Christi Kærlighed tvinger os. Gud være lovet og priset — lad os gøre alt til hans Ære! *In Domino, in Domino!*«

To Turinerborgere, der baade var fromme og godgørende Mennesker, besøgte en Dag Cottolengo i Valdocco, og ved Synet af hele denne Mængde Fattige, Børn, Døvstumme, Krøblinge, Syge, Søstre og Brødre kunde de ikke lade være med at sige: »Hr. Kannik, det er et stort Foretagende, De dér har i Gang, og alt tyder paa, at De har i Sinde yderligere at udvide det. Men vilde det ikke være klogt nu at nøjes med, hvad De har, eller i hvert Fald fastsætte visse Grænser, der ikke bør overskrides.« Hertil svarede Cottolengo roligt: »Jeg kan *intet* bestemme her, thi jeg gør *intet* af alt det, her sker. Det er Gud, som gør det altsammen, og selv om dette Hus blev saa stort som hele Verden, vilde han nok vide at sørge for det.« Denne overnaturlige Sikkerhed slog de to Besøgende; »tilgiv os,« sagde de, »vi har talt som Mennesker, De tænker som en Helgen.«

Ofte hændte det nu virkelig, at Cottolengo med èt stod berøvet alle Pengemidler, og at der i hele Huset kun fandtes 4—5 Soldi. Ved slige Lejligheder frydede Cottolengo sig og jublede — »nu skal det vise sig,« sagde han, »at det ikke er denne elendige Cottolengo, der holder dette Hus paa Benene, men at det er den gode Gud ganske alene.«

Saaledes indfandt en Dag Forstanderinden sig med bekymret Mine hos Cottolengo; en stor Regning skulde betales,

og hun ejede ialt ikke mere end 20 Francs, akkurat 20 Francs.

»Saa—aa,« siger Cottolengo, »De har altsaa virkelig ikke mere end 20 Francs? Hvor har De dem?«

»I min Lomme; her er de.«

Cottolengo tager Pengestykket. »Det var ellers en smuk Mønt,« siger han, »en rigtig smuk Mønt. Nu skal vi *saa* den, at der kan komme flere.«

Og inden Søsteren kan forhindre det, har han slynget Mønten langt ud gennem det aabentstaaende Vindu.

Den arme Søster vidste ikke, om hun skulde græde eller blive vred. Dagen gik, som den bedst kunde, men inden Aften ankom en meget stor Pengesum, som Cottolengo rakte Forstanderinden med de triumferende Ord: »Naa, havde jeg ikke Ret?«

Nogen Tid efter var Hospitalet atter i Trang, og en velvillig Dame mente da at burde benytte sig af det gunstige Øjeblik til at belære Cottolengo.

»De skulde heller ikke tage saa mange Syge ad Gangen ind i Huset!« sagde hun bebrejdende.

Cottolengo sad lidt og tav stille; saa løftede han Hovedet:

»Nej,« sagde han, »det er ikke det, som er i Vejen. Men jeg ved nok, *hvorfor* jeg nu er i Nød. Der er her i Hospitalet en Stue, som mindst kunde rumme tolv Senge, men som jeg endnu ikke har taget i Brug, jeg vil straks sørge for, at der kommer Syge i den; saa snart de er der, vil det guddommelige Forsyn komme os til Hjælp.«

Man hørte ham derfor aldrig klage sig, end ikke i de mest fortvivlede Situationer. »Naar Forsynet tillader, at der fattes os noget,« sagde han, »saa er det ikke Forsynets Skyld; det kommer kun af, at vi har lagt en Hindring i Vejen for dets Velgerninger. Naar vi er i Nød, er det, fordi Gud paa en eller anden Maade er bleven krænket her i Hospitalet, og nu er han misfornøjet med os.« Han opfordrede da alle til at bede og ransage deres Samvittighed,

for at det gode Forhold til den himmelske Fader kunde blive genoprettet.

Direkte bede om timelige Goder vilde Cottolengo derimod aldrig.

»Jeg ved nok,« sagde han, »at vi *kan* bede vor himmelske Fader om alt, ogsaa om timelige Ting, men jeg føler mig nu dreven af en *anden* Aand. Her i Huset skal der aldrig bedes om denne Verdens Goder. Vor Herre har raadet os til, først at søge Guds Rige, saa skal alt det øvrige tillægges os; saaledes er det, vi skal bede.« En af de Bønner han yndede at indføre overalt, var derfor denne: »Hellige Maria, Moder til Jesus, gør os hellige, gør os hellige!« At være hellige var nok, dermed fulgte alt andet.

Naar der var Penge i Huset, vilde Cottolengo ikke lægge noget hen til kommende trange Tider. Han efterkom bogstavelig Ordet: »Sørger ikke for den Dag imorgen.« En Søster, der en Gang havde gemt nogle Penge i et Skrin, blev haardt irettesat af ham. Han ansaa Nøgler for de unødvendigste Redskaber i Verden, og selv de største Penge-sommer lod han ligge aabent fremme, i det Højeste dækkede af et Papir eller et Lommetørklæde.

Ofte kom en eller anden af Husets Søstre til Cottolengo med det Budskab: »Nu er der snart ikke mere Vin, eller Mel, eller Brænde!« Svaret lød: »Det er fortræffeligt! Giv straks bort, hvad der endnu er -- vi maa have gjort ryddeligt, for at Forsynet kan faa Plads.«

En Morgenstund indfandt Cottolengo sig hos Kanniken Renaldi og foreslog ham en Spaseretur. »Vi kunde f. Ex. gaa ud til Collegno og besøge vor gamle Ven Sognepræsten? Vi kan endnu naa derud inden Middag!«

Som sagt, saa gjort — de to Præster vandrer af Sted. Undervejs ser Cottolengo indenfor paa Hospitalet og tager alle de Penge med, som forefindes der; dernæst giver han dem bort til Tiggere paa Gaden. Saasnart dette er gjort, viser han med en veltilfreds Mine Renaldi sine tomme Hænder:

»Saa!« siger han, »nu er der ikke en eneste Skilling i hele Huset derhjemme! Der er ikke Mel til at lave Brød af, der er ikke en Unce Sukker i Køkkenet — men jeg skænker det ikke en Tanke altsammen! Forsynet maa sørge for det Hele!« Og han gjorde et Hop af Glæde — som en Skoledreng, der har faaet fri.

De to Venner kom til Collegno og blev der til Middag. Flere andre Bekendte af Sognepræsten havde ogsaa indfundet sig -- det blev et helt lille Selskab. I Samtalens Løb nærmer nu snart den Ene, snart den anden af Gæsterne sig Cottolengo og har en lille privat Samtale med ham. Og paa Hjemvejen kan Hospitalets sorgløse Forstander vise sin Ven en anelig Sum i Guld, han har faaet i Collegno. Ved Hjemkomsten viser det sig derhos, at andre Velgørere i Dagens Løb har sendt Hospitalet baade Mel og Sukker og hvad der ellers behøvedes.

For at give denne sin Forsynstro et synligt og varigt Udtryk, gjorde Cottolengo en Gang følgende. Han havde blandt andre Pengestykker ogsaa faaet et fra Schweiz, præget i Bern; paa den ene Side stod Ordene *Deus providebit*, paa den anden fandtes en Bjørn, Byen Berns Vaaben. Denne Mønt lod Cottolengo nu indramme, saaledes at man kunde se den fra begge Sider, og foreviste de Besøgende den med følgende Forklaring:

»Ordene *Deus providebit* antyder, at vi her i Hospitalet ene og alene lever af Guds Forsyn. Bjørnen derimod betyder, at det kun er en stakkels Klodrian, som Forsynet benytter sig af for at opnaa sine Hensigter.«

Ofte titulerede han saaledes sig selv »Fuskeren Cottolengo«, »Klodsmajoren Cottolengo«. Han undgik ogsaa helst, at sige: »Jeg har gjort det eller det«, »jeg har besluttet dette eller hint«. Han sagde i Steden: »Forsynet har villet det saa«, og »Det kunde være, at Herren vilde saadan og saadan.«

Sin stærke Tro vidste Cottolengo ogsaa at meddele andre. En Haandværksmester, Giuseppe Copasso, der var

ham særlig hengiven, gik saa vidt i sin Tillid til Cottolengo, at Hospitalet tilsidst havde en Gæld til Copasso paa 70,000 Francs. »Selv om jeg ejede en halv Million!« erklærede denue brave Haandværker imidlertid, »vilde jeg laane Cottolengo den, saa trygt stoler jeg paa ham.«

Det gjorde imidlertid ikke alle, og ofte blev Cottolengo ikke blot i sit Hus, men ogsaa paa Gaden, overfaldet og overfuset af Kreditorer. Han plejede efter saadanne Scener gærne at lukke sig inde for at bede, og ingen kunde da forstyrre ham. En Dag, da han netop efter et sligt Optrin havde lukket sig inde, forlangte en Fremmed imidlertid haardnakket at se ham; han var paa Gennemrejse og skulde videre til Genua, havde derfor ikke Tid at komme igen. Efter nogen Talen frem og tilbage besluttede Portnersken sig da til at banke paa Cottolengos Dør, og den Fremmede blev indført. Uden at sige et Ord gik han midt ind i Stuen, tog en betydelig Pengesum frem og lagde paa Bordet, lukkede og gik. Cottolengo lod alle Søstrene kalde og viste dem Guldet, som laa paa Bordet. »Forsynet,« udbrød han, »Forsynet! En Mand, der ikke en Gang siger mig sit Navn!«

En anden Gang var Husets Bagerregning løbet op til 18,000 Francs, og det var Cottolengo umuligt at betale den. Bageren vidste dette og sad en Aftenstund i sin Butik, bebrejdende sig selv, at han var gaaet saa vidt i sin Tillid til Cottolengo. Da træder en Herre ind og retter følgende Spørgsmaal til Bageren: »Sig mig, hvor meget er det, Hospitalet i Valdocco skylder Dem for Brød?« Bageren nævner Summen. »Det er godt,« siger den fremmede, »vil De skrive mig en Kvittering for Beløbet.« Bageren iler til sin Pult, skriver Regningen — og faar sine Penge. Den fremmede vil imidlertid ikke en Gang modtage Kvitteringen, men siger blot: »Den kan De selv imorgen bringe Forstanderen!« Dermed gaar han, uden saa meget som at nævne sit Navn.

(Fortsættes.)

KATHOLIKEN

Revideret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 33.

Søndagen den 17. August.

1902.

Kong Davids Salmer.

VIII.

Herre, herlig har Du prentet
Dine Spor paa Jordens Kreds,
og paa Himmelfirmamentet
Straaler af Din Storhed ses.

Skam paa Dine Fjender falder,
og til deres Spot og Spe
selve Barnet henrykt laller,
at det Guddoms Spor kan se.

Paa Din Himmel staar den blanke
Maane og de Stjærner smaa,
Dine Hænders Værk, som Tanke
og som Øje undres paa.

Dog paa Mennesket Du tænker,
for hans Suk Du ej er døv,
Magt og Ære Du ham skænker!
Er han andet da end Støv?

Under Engle kun en Kende
har Du stillet ham i Rang,
givet Magten ham i Hænde
over Hav og Bjærg og Vang.

Gav ham Faar og Fæ til Eje,
 Trældoms Aag Du bandt dem i,
 Fuglene paa Luftens Veje,
 Fiskene paa Dybets Sti.

Herre, herlig har Du prentet
 Dine Spor paa Jordens Kredts,
 og paa Himmelfirmamentet
 Straaler af Din Storhed ses.

Haabets Dyd.

Intention for Bønnens Apostolat i August 1902.

(Efter *Communications mensuelles de l'Apostolat de la Prière.*)

Haabet er en Bevægelse af Viljen hen mod det Gode.
 Dette Gode er ikke uopnaaeligt, thi ingen kan haabe paa det Umulige. Det er et Gode, som kan erobres, om end kun gennem Anstrængelse. Haabet bestaar derfor 1) af Ønske, 2) af Anstrængelse, 3) af Bestandighed.

Men hvorledes er det muligt at haabe uden at tro og elske? Man maa tro, at Maalet er til, og man maa elske dette Maal med en Kærlighed, der er stærk nok til at bære alle Vejens Besværligheder. Hvis man ikke tror at kunne naa det forønskede Maal, eller hvis man ikke sætter dette Maal saa højt, at man vil ofre noget derfor, saa *haaber* man ikke og *handler* følgelig heller ikke. Det faste Haab derimod gør selv det tilsyneladende umulige muligt.

Det overnaturlige Gode er Besiddelsen af Gud, og herpaa er til Syvende og Sidst det overnaturlige Haab rettet. Mennesket har af Naturen intet Krav paa Himlen. Det er Gud, som ved sin enbaarne Søns Naade har kaldet os dertil, saafremt vi vil være trofaste mod hans Kald. Det er da nu vor Ret, ja vor *Pligt*, at nære dette straalende Haab.

Vi bør haabe paa det evige Liv — det vil sige, vi bør *ønske* det, *stræbe* efter det og have *Tillid* til, at Gud vil unde os det.

Her er det nu, at vi saa haardt har Tro, Kærlighed, Energi og Tillid behov. Det drejer sig her om et Gode, som ikke blot er fjærnt, men som det tilmed er vanskeligt at forestille sig, et Gode, som vi ikke skal opnaa før efter Døden, og til hvilket Vejen er besværlig, smal og farlig.

Vi maa da grunde vort Haab paa Troen og paa en urokkelig Tro. Det er fordi vi *troer*, at Gud har lovet os sin Himmel, og at hans Søns Blod aabner os Adgangen dertil, at vi vover at opløfte vore Blikke til hin Herlighed, som vi af os selv er ganske uværdige til, og som derfor fylder os med Frygt og Bæven. Det er, fordi vi stoler paa Jesu almægtige Blods Kraft og paa de stærke Sakramenter, hvorigennem denne Kraft meddeles os, at vi vover at betræde en Vej, der er saa fuld af Vanskeligheder og saa afskrækkende for vor naturlige Fejghed og Ladhed. Men hvis Jesu Christi og hans Apostles Forjættelser *ikke* vækker nogen Længsel i vort Hjærte, hvis vi, dem til Trods, vedbliver at være kolde og nølende, hvis Kærligheden til det, som kun er menneskeligt, ganske kvæler de himmelske Begæringer i os, ak, da ejer vi ikke Haabet, og da er det os ikke muligt at blive frelst!

Uden Haab altsaa ingen Frelse. Den, der ikke har Haabet, kan ikke med Sandhed kalde sig en Christen og vente en Christens Løn. Mange, der mener at være fromme og aandeligsindede Mennesker, sørger ikke for at udvikle denne Dyd tilstrækkeligt, endskønt den vilde hjælpe dem til, med Kæmpeskridt at gaa frein ad Dydens Bane. Haabets Dyd er ikke — som den rene Kærlighed — ganske uselvisk, og dog er det en meget høj Dyd, uden hvilken Frelse er umulig. Vi er her paa Jorden som Fremmede og som Pilgrimme, men hvorledes skulde vi kunne naa Maalet for vor Vandring, uden vi stadig havde Øjet fæstet derpaa?

Er vort Liv da tilstrækkelig gennemtrængt, levendegjort

og gjort overnaturligt af Haabets Dyd? Hvad om vi hver Morgen sagde til os selv, at det er muligt for os at opnaa hin særlige Naadegave, som vi netop idag mener at have Brug for — at Gud er lige ved Haanden og intet hellere vil end at give os den — at der kun behøves lidt Energi fra vor Side for at gribe hans Gave — med et Ord: hvad om vi havde *sandt Haab*, ikke Haab i vag Almindelighed om én Gang at blive frelst, men et særligt, bestemt Haab om ved Guds Hjælp at overvinde hin Skødesynd og erhverve denne bestemte Dyd, der er nødvendig til vor Frelse — hvad om vi haabede *saaledes*, vilde vi da ikke gøre langt større Fremskridt end nu?

Lad os kun fra Tid til anden sige til os selv, at vi af Naturen intet formaar uden at synde, men lad os dernæst med St. Paul tilføje: »Jeg formaar *alt* i ham, som gør mig stærk.« Lad os ikke tvivle om at kunne blive Helgener, og lad os som vor farligste Fjende fly hin djævelske *Efterligning af Ydmygheden*, der gør nedslaaet, bitter og kraftløs.

Naar Dybet af Ens Uretfærdighed gaar op for En, kan der ske ét af to. Naturen, som føler sin Afmagt til at raade Bod paa saa dyb en Fordærvelse, kan faa Overhaand, og Mennesket vil da *fortvivle*, forarges paa Gud og dø. Eller Sjælen overvinder ved Guds Naade sit Hovmod, som Synet af Synden har krænket paa det dybeste og bragt i Raseri — med sine sidste Kræfter bryder den Døren op paa det Fængsel, hvori Stoltheden vil holde den indespærret, og indenfor hvis Mure den maa omkomme af Gru, og raabende om Naade styrter den sig ud i Lyset, segnende paa Dørtærskelen ud til Livet . . .

Dette er, hvad Angela af Foligno kalder den *dobbelte Afgrund* — Jegets Afgrund af Afmagt og Guds Dyb af Almagt. I denne dobbelte Afgrund var det, den hellige Franciscus stirrede ned, da han paa Alvernerbjærget bad: »Herre, min Gud, hvem er du, og hvem er jeg?« »Jeg saae dengang,« har han betroet Broder Leone, »den gud-

dommelige Godheds uendelige Afgrund og min egen Usselheds sørgelige Dyb.« Og i Kraft af dette dobbelte Blik var han urokkelig rodfæstet i Gud.

Intet bør da hindre os i at haabe. Vore Planer kan slaa fejl, vore Venner svigte os, de, som hade os, udbrede Bagvaskelser om os og faa dem troet, det kan se ud, som om Gud helt har slaaet Haanden af os og — hvad der er det værste — vi maa i vort Indre erkende, *at vi ikke fortjener bedre, end at baade Gud og Mennesker forlader os* — alligevel bør vi, er vi forpligtede til, stadig at haabe. End ikke vore Ufuldkommenheder, end ikke vore Fejl, end ikke vore Synder maa faa os til at opgive Haabet. Vi maa simpelthen og ualladeligt sige: »Til mig selv har jeg intet Haab, og for hver Dag, der gaar, ser jeg klarere og klarere, at jeg af mig selv intet formaar — men derfor staar ogsaa alt mit Haab til Gud min Frelser!« En hellig Ordensmand, der hele sit Liv igennem havde været hjemsøgt af Fristelser mod Haabet, plejede at sige: »Gud er trofast!« Ja, han er virkelig trofast og vil holde alle sine Løfter!

Bøn.

O Jesu guddommelige Hjærte, ved Maria reneste Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Handlinger og Lidelser, til Sone for vore Overtrædelser og i Samfund med alle Dine Hensigter i den hellige Messe. Især ofrer jeg dem for, at alle Christne mere og mere maa befæstes i Haabets Dyd og i Tilliden til Dig!

Giuseppe Cottolengo.

(Fortsat.)

Det var Aften, da dette skete. Saa snart Dagen gryer, iler Bageren til Cottolengo. Denne hører paa hans Fortælling og udbryder derpaa: »Ser De, Forsynet svigter

ikke, og skal der gøres et Mirakel, saa bliver det gjort. Igaar havde hverken De eller jeg en Skilling; idag har De 18,000 Francs, og jeg er af med min Gæld. *Deo gratias!* Lad os prise Gud!»

Tildragelser af denne Aart forekommer i Mængde i Cottolengos Liv; ganske lignende Ting er hændet den store Børneven Dr. Barnardo, saaledes som man kan læse det i hans Biografi af Stead. Med Fare for at trætte maa jeg dog have Lov til at fremdrage endnu et Par Træk, som viser, med hvilken særlig Godhed Forsynet behandlede Don Cottolengo.

Søstrene Petronilla og Domenica forestod Husets Vinforraad. En Dag kommer de og meddeler Forstanderen, at der snart ikke er mere Vin, og de foreslaar derfor, at de Sunde idag skal undvære, for at der kan blive til de Syge ogsaa imorgen. »Nej,« siger Cottolengo, »lad blot alle faa! Forsynet idag er ogsaa Forsyn imorgen!«

Næste Dag var der ikke en Draabe igen, og Søster Petronille staar med truende Mine for Cottolengo. Ikke en Gang de Syge kan idag faa Vin!

»Naa,« svarer Cottolengo, »hvis de beklager sig, saa sig, at det er mig, som har pimpet lidt rigeligt til Morgen, men at de blot skal være rolige -- Herren ved, at vi ikke har Vin. Der er endnu nogle Minuter til Middag, og mere Tid behøver Gud ikke.«

Ordene var næppe ude af hans Mund, før en Vogn med flere Tønder Vin kører ind i Gaarden. »Der ser I selv Forsynets Værk,« siger Cottolengo roligt til Søstreman udspørger nu Kusken og Mændene, der er med Vognen, men de vil end ikke sige, hvorfra de kommer -- de har blot travlt og skal skynde sig at faa Vinen i Kælderen.

Paa lignende Maade blev Cottolengos Hospital Gang efter Gang reddet i den yderste Nød. Snart var det Middagsmaden, der manglede -- snart Linned til Sengene -- snart Brød -- snart Voxlys -- alt indfandt sig til rette Tid.

Ud paa Efteraaret 1839 meddeler den Søster, der staar

for Bagningen, en Aften Cottolengo, at der manglede Mel. Næste Dag vil der ikke være et Stykke Brød i hele Huset. »Hvad saa?« er Cottolengos Svar. Søsteren er ikke tilfreds hermed, men foreslaar at sende Bud i Byen efter Mel. »Det er for sent,« siger Cottolengo, »Regnen strømmer desuden ned; hvem vil gaa ud i et saadant Vejr?«

Lidt efter spørger han, om Spisesalen er ledig. Der bliver svaret Ja. »Jeg gaar derind,« siger han, »og vil ikke forstyrres.« Og han lukker Døren efter sig.

Den Søster, han har talt med, er imidlertid nysgerrig og kan ikke lade være at kigge ind gennem Nøglehullet. Hun ser da Cottolengo knæle foran et Billede af Maria og bede med korsformigt udbredte Arme. Bønnen varer længe, og Søsteren gaar.

Efter nogen Tids Forløb banker det saa paa Husets Port, og da man lukker op, holder en Vogn udenfor, forspændt med to Heste og læsset med Mel. Kusken erklærer at have Ordre til at aflæsse Melet uden at sige, fra hvem Melet kommer. Ja, han efterlader endog Vognen, som derpaa bliver i Hospitalets Tjeneste . . .

Lignende Ting hændte hele Cottolengos Liv igennem. Snart er det en Ubekendt, som, medens Cottolengo beder i sin Stue, ringer paa hos Portnersken og afleverer to Poser fulde af Sølv og Guld. Snart er det Kirkebøssen, der midt om Natten findes fyldt med Penge, skønt den om Aftenen, da den blev set efter, var fuldstændig tom. Og saaledes gaar det videre med stadige Haandsrækninger fra Forsynet, der undertiden antager Udseende af Mirakler.*)

*) Cottolengos Levned er bleven skrevet af den italienske Præst, *Gastaldi* og udkom 1882 (3 Bind, Turin). Gastaldi har arbejdet paa Grundlag af de Vidnesbyrd og Dokumenter, som fra 1863—1873 blev indsamlede og fremlagte i Rom til Brug ved den Proces, der da indlededes for at faa Cottolengo erklæret for *Venerabilis*. 31 Vidner i Sagen blev afhørte af Rituskongregationen, og de 25 af disse havde kendt Cottolengo personligt. Først efter 586 Møder om dette Æmne gav Kongregationen Andragendet sin Billigelse,

Dette var dog ikke Cottolengos *eneste* Maade at skaffe Penge paa. Da han f. Ex. skulde købe det Hus, hvori han vilde oprette sit Hjem for faldne Kvinder, bar han sig ad paa følgende, ogsaa højst overordenlige Maade.

Uden en Skilling i Lommen begiver han sig af Sted til Notaren, hos hvem Købekontrakten skal underskrives. Paa Vejen derhen gaar, han ind hos en Familie, hvor han plejer at komme; man modtager ham som sædvanligt med Venlighed og spørger om Grunden til hans Besøg. Han svarer da aabenhjærtigt: »Ude i Gassine har jeg købt et Hus til Guds Ære og skal nu hen hos Notaren for at ordne Købet. Jeg mangler ikke andet end noget at købe for!« »Aa,« bliver der svaret, »den Mangel kan der raades Bod paa.« Og Cottolengo gaar bort med den Sum i Lommen, han behøver til Udbetalingen.

Hos Notaren faar han imidlertid den Besked, at alt endnu ikke er i Orden, og bliver bedt at komme igen om otte Dage. I Løbet af disse otte Dage giver Cottolengo saa hele den Sum, han har faaet, bort til de Fattige, og da Betalingsdagen kommer, staar han lige saa blank som før. Han griber imidlertid til samme Middel som sidst og aflægger sine Velgørere fra forrige Gang et nyt Besøg. Der bliver lét ad hans Letsindighed, og han faar for anden Gang de Penge, han skal bruge!

(Fortsættes.)

og Pius IX. erklærede 1877 Cottolengo for *Venerabilis*. Se den franske Oversættelse af Gastaldis Bog, udk. i Nizza 1884, p. 447 ff.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Reiigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 34.

Søndagen den 24. August.

1902.

Giuseppe Cottolengo.

(Fortsat.)

Anekdoter som disse forekommer mig paa mere end én Maade at være instruktive. Viser de ikke bl. a. hvilke Rigdomme, der fandtes i det Italien, som man knnde kalde det *førrevolutionære*, og hvor let disse Rigdomme fandt Vejen over paa Tilværelsens Skyggeside, hvor store Summer der af Enkeltmand blev ofrede af christen Næstekærlighed? At betale en Brødregning paa 18,000 Francs vilde selv en meget rig Mand i vore Dage ømme sig ikke saa lidt ved — især naar det skulde ske i den dybeste Anonymitet, uden nogensomhelst Udsigt til offentlig Ros. Og i det moderne Italien ser man de Mænd, der har sat Folkefrihed og Folkevelfærd paa deres Fane, ikke undse sig ved at stjæle de Fattiges Penge og lade de Lidende og Ulykkelige nøjes med Rigsdagstaler i Steden for Brød. Ligesom Guds Rige bestaar i *Kraft*, bestaar denne Verdens Menneskekærlighed meget ofte i *Ord*, og aldrig naar den hin fuldstændige Uegennyttighed, der slet ikke søger sit Eget.

Som en Historie fra gamle Dage lyder ogsaa Fortællingen om Cottolengos Forhold til Kongen af Piemont, Victor Emanuels Fader, Karl Albert.

En Dag blev der af Karl Alberts Ministre indgivet følgende Rapport til ham:

Uden Regeringens Vidende eksisterer der her i Staden en meget stor velgørende Anstalt, som hverken besidder

Kapital eller faste aarlige Indtægter. Hvis det, af en eller anden Grund blev nødvendigt at lukke denne Anstalt, vilde det være sex Hundrede Fattige, som Staten paa denne Maade vilde se sig forpligtet til at overtage Omsorgen for.«

Kongen havde indtil da slet intet vidst om Cottolengos Forehavende; han beordrede nu Indenrigsministeren, Grev Tonduto, til at foretage en Undersøgelse. Greven sendte Bud efter Cottolengo, som ogsaa straks indfandt sig i Indenrigsministeriet.

»Hr. Kannik,« sagde Ministeren, »De er Direktør for Fattighjemmet i Valdocco?«

»Egenlig ikke Direktør, Deres Excellence; jeg er kun en Haandlanger for det guddommelige Forsyn. Ved Guds Naade er jeg Præst, og Forsynet har paalagt mig at give mig af med de Ulykkelige. Jeg staar under St. Vincent de Pauls Beskyttelse.«

»Men hvorfra faar De Midler til at ernære saa mange Mennesker?«

»Fra Forsynet, Deres Excellence, hvis ringe Tjener jeg er.«

»Det er altsammen meget godt, men De maa dog have noget Fast, og Regeringen har Ret til at vide, hvorledes De er stillet i saa Henseende.«

»Deres Excellence, mit Hus lever under Forsynets Beskyttelse; Himlen sender os, hvad vi har Brug for. Har D. E. nogensinde hørt, at vi har plaget nogen med Bønner om Penge? Har vi f. Ex. en eneste Gang henvendt os til D. E.? Det er derfor ganske uden Grund, D. E. er urolig. Jeg er ikke i mindste Maade urolig. Guds Forsyn vil ikke forlade os. Mennesker kan falde fra, men Gud aldrig.«

Samtalen fortsattes endnu nogen Tid, men uden at Ministeren kom et Skridt videre. Tilsidst endte han den med følgende Ord:

»Hr. Kannik, jeg ønsker Dem da, at det guddommelige Forsyn maa vedblive at staa Dem bi, og jeg beder Dem tænke paa mig i Deres Bønner.«

Men til Karl Albert aflagde Ministeren følgende Beretning:

»Majestæt, den fortræffelige Mand har paa alle mine Spørgsmaal ikke svaret andet end: »Forsynet! Guds Forsyn!« Hans Ansigt er som en Engels at se paa, han synes at være en hellig Mand og en virkelig Efterfølger af St. Vincent de Paul. Jeg anbefaler ham derfor til Deres Majestæt og beder D. M. at interessere sig for ham og give hans Anstalt den nødvendige officielle Anerkendelse, saa meget mere som det her drejer sig om Ulykkelige, ingen anden vil tage sig af.«

»Kongen,« siger Cottolengos Biograf, »glædede sig da over, at der i hans Rige fandtes en saadan Christenkærlighedens Helt, og fattede fra det Øjeblik af ikke blot Ærefrygt og Ærbødighed, men sandt Venskab for Cottolengo.«

Senere sendte Kongen endog Cottolengo Mauritius- og Lazarus-Ordenen og tilbød ham, at hans Hospital kunde blive overtaget af det Offentlige. Hvad Ordenen angik, var det med Nød og Næppe man fik Cottolengo til at tage imod den; »og havde det ikke været *et Kors*,« sagde han, »vilde jeg slet ikke have haft den, men jeg syntes ikke, jeg burde sige Nej til et Kors.« Og Tilbuddet om at gøre *la piccola Casa* til Statsanstalt afslog han rent ud; »mit Hus,« sagde han, »er under det guddommelige Forsyns og

den hl. Jomfrus Beskyttelse; det sømmer sig ikke, at jeg tager det fra dem for at give det til Staten.«

Alligevel vedblev Kongen at have sine Betænkeligheder med Hensyn til Foretagendets Soliditet og foreslog derfor en Gang Cottolengo, i det mindste at udnævne én, der kunde overtage Gærningen, naar han faldt fra. Denne Samtale fandt Sted paa det kongelige Slot, nærved et Vindu, hvorfra der var Udsigt over Slotspladsen. Som Svar pegede Cottolengo ned paa Pladsen, hvor Skildvagten netop blev afløst. »Se blot, D. M., hvad der i dette Øjeblik foregaar dernede! En Soldat hvisker en Anden et Ord i Øret, den Nyankomne tager sit Gevær paa Skulder, den Afløste marcherer bort, og uden at man lægger Mærke dertil, fortsættes saaledes Slottets Bevogtning Dag og Nat. Paa samme Maade gaar det med mit Hospital. *Jeg* er slet ingen Ting. Naar Forsynet finder, det er Tid, hvisker det et Ord i Øret paa en anden — han kommer og tager min Plads — og alt gaar ligesom før!«

Betaget af et saadant Svar udbrød Kongen: »Min gode Cottolengo, gør, hvad Gud tilsiger Dem, Vi skal ikke plage Dem mere.«

»Nej,« svarede Forsynets Apostel, »og skulde der end ved min Død vise sig at være stor Gæld paa Huset, saa skal det nok blive betalt altsammen indtil sidste Hvid, thi Forsynet lader ikke sine Vexler protestere.«

VII.

Den Tid, over hvilken Cottolengos Virksomhed strækker sig, er egenlig ikke lang — kun ti Aar, fra 1832 til hans Død 1842. *La piccola Casa* voxede i disse ti Aar fra at

rumme fire Syge til at huse mellem 3 og 4000 Lidende, Ulykkelige, Fattige og Hjælpeløse af alle Arter. Foruden denne store Gærning fik Cottolengo ogsaa Tid til at grunde en Række andre Foretagender — en Fribolig for theologiske Studenter, et Hjem for de af hans Barmhjærtige Søstre, der efter ti Aars aktiv Tjeneste maatte ønske at trække sig tilbage til et kontemplativt Liv, et Nonnekloster af Karmeliterordenen, ja endog en Orden af Eremiter efter de gamle Ørken-Enboeres Forbilled. Endelig samlede han de Præster, der efterhaanden sluttede sig til ham for at være ham behjælpelig med Sjælesørgergerningen i Valdocco, og dannede af dem et gejstligt Samfund med Navnet: »Den hellige Trefoldigheds Præster i de Fattiges Tjeneste«. Ialt har Cottolengo stiftet 16 forskellige gejstlige Samfund.

Selv førte han Overopsynet med alle disse forskellige Stiftelser og Instituter. Hver Dag prædikede han i Hospitalets Kirke, og hans Yndlingsæmne var den Afsky, Synden bør indgyde En, især naar man har modtaget store Velgerninger af Gud. »Folket, der fulgte Jesus, vilde gøre ham til Konge,« sagde han, »lad ogsaa os vælge ham til vor Konge, hvem vi vil lyde i alle Ting.«

I alle Husets Værelser havde han med store Bogstaver ladet male *Gud ser dig*. Hver Time, naar Klokken slog, istemte alle Husets Beboere i Fællig en kort Bøn: *A peccato mortali, libera nos, Domine*, »Fra al Dødssynd, frels os, o Herre!« Var der bleven begaaet en eller anden stor Overtrædelse i Huset, lod Cottolengo synge et *Miserere* i Kapellet, hvorpaa han — uden at nævne noget Navn — angav Grunden. Ved en af disse Lejligheder raabte han højt: »Synden er her i Huset, Synden er midt iblandt os!

En, som boer under dette Tag, har grovelig krænket Gud. Jeg vil ikke vide, *hvem* det er, men enten maa han straks forlade dette Sted eller omvende sig og blive bedre.«

Hans egen Kærlighed til Gud var saa stor, at der en Gang mod Slutningen af hans Liv undslap ham følgende Ord:

»Hvad mig angaar, saa ved jeg ikke af, at jeg nogen-sinde har brudt med min guddommelige Mester!« Næppe var Ordene imidlertid undsluppen ham, før han blev ulykkelig over, hvad han havde sagt, og tilføjede: »Men det er en ren Naade af Gud, thi selv er jeg den elendigste og ringeste Synder.«

Den Tid, da Cottolengo skulde gaa bort, nærmede sig nu. Han havde forudsagt, hvornaar hans Død vilde indtræffe, og ude paa Landet, i Byen Chieri, hvor en af hans mange Brødre var Sognepræst, havde han ladet et lille Værelse gøre i Stand til sig — her vilde han dø ude, fjærnt fra Verden og al dens Deltagelse.

Efterhaanden som Tiden nærmede sig, følte han sig stadig mere løsnet fra det jordiske. Han fortsatte ganske vist med nye Planer og nye Arbejder — saaledes havde han projekteret et gratis Badekurhus i Byen Acqui. Men alligevel sagde han: »Jeg føler ingen Lyst til at blive her-nede længer. Jeg vilde gærne trække mig tilbage i Ensomhed en lille Stund og saa gaa bort.« En Aften udbrød han, ved Synet af den stjernefunklende Himmel: »O, hvor lille og mørk er denne vor Jord! Gud ske Tak, at jeg ikke er lænket fast til den. Hæslige Jord — vidunderlige Paradis!«

I Februar 1842 sendte Cottolengo en tidlig Morgenstund

Bud efter sin Broder Albert — Dominikaneren. Da denne kom, sagde Cottolengo til ham: »Jeg vil gjerne tilbringe denne Dag sammen med dig, og jeg beder dig idag gøre alt, hvad jeg siger.« De to Brødre var nu sammen hele Dagen; Pater Albert prædikede, efter Cottolengos Bud, om Morgenen for Søtrene og gav dem om Aftenen Velsignelsen; derpaa spiste han til Middag med sin Broder. Maaltidet var tarveligt, og Cottolengo rørte det næppe, men efter Bordet rejste han sig, tog en Rulle Andagtsbilleder frem og sagde: »Her er nogle Billeder, jeg nylig har faaet til Foræring; lad mig dele dem med dig; du har altid været mig en god Broder.« Endelig gav han ham sin Velsignelse, omfavnede ham og sagde ham Farvel. Det var sidste Gang, de saaes.

Cottolengo begyndte derpaa en Visitationsrejse til alle sine Anstalter. Flere af dem — som f. Ex. Hjemmet for faldne unge Piger — laa i betydelig Afstand fra Hospitalet. Overalt forstod man, hvorfor han kom, og Søstrene flokkedes om ham med Graad og Klage. Tredje Søndag efter Paaske prædikede han over Dagens Text og talte om Sjælen, der stiger mod Himlen som en fanget Fugl, der endelig sættes i Frihed, eller ligesom en Fisk der længe har vanskægtet paa Land, paany styrter sig ud i sit Element. Et Øjeblik standsede han og udbrød saa: »O, mine Døtre, lad Lerkarret knuses, og lad mig ile til min Gud! *Cupio dissolvi, cupio dissolvi*; jeg begærer at opløses og være med Christo!«

Den 21. April 1842, tidlig om Morgenen, stod han for sidste Gang foran Altret i Kirken i Valdocco. En tyfoid Feber havde angrebet ham og allerede taget stærkt paa hans

Kræfter. Det var den hl. Anselmus Fest, og efter Messen vilde Cottolengo som sædvanligt prædike. Men midt i sin Tale maatte han holde inde og kunde kun udbryde: »O hæslige Jord, o skønne Paradis! Er det ikke sandt, at Jorden er styg, at Himlen er prægtig? Sig det med mig allesammen: Hæslige Jord, dejlige Paradis!« Og som i Ekstase gentog han over tredive Gange de samme Ord.

Alle frygtede at se ham dø paa Stedet, saa angreben syntes han. To Mænd maatte hjælpe ham ind i Sakristiet, og her kom han til sig selv. Han kaldte da paa Sakristanen og sagde til ham: »Hvis jeg ikke er tilbage inden i Aften Kl. 8, saa skal der ringes med den store Klokke, og naar denne Klokke lyder, skal alle bede for mig.«

Han tog derpaa Afsked med sine nærmeste Omgivelser og bad Kanniken *Anglesio* at tage sig af hans Værk. Saa steg han til Vogns. (Sluttes.)

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 35.

Søndagen den 31. August.

1902.

Vadstena.

Naar vi Danske rejser, rejser vi helst mod Syd. Nu som for Hundrede Aar siden er det Italien, der drager alle Hjerter med sin Sol og Kunst; naar man griber Københavnerbladenes Mandagsnummer, finder man dem fulde af Breve fra Florens.

Mange Gange forsømmer vi vistnok utilbørligt vort eget Land for det Fremmedes Skyld. Der gives vistnok dem, som kender Domkirkerne i Siena og Orvieto ud og ind, og som aldrig har været i Viborg Domkirke, og medens det hører med til almindelig Dannelse at have besøgt St. Marcos Kloster i Florens, gives der ikke faa virkelig historisk interesserede Danske, som f. Ex. aldrig har betraadt Karmeliterklostrets Gange i Helsingør eller St. Bendts Kirkegulv i Ringsted. Og dog har begge de to sidstnævnte Bygninger Prioritet paa vor Ærbødighed og vor Interesse fremfor Savonarolas iøvrigt vidunderlige Klosterbo.

Og som det gaar Danmarks historiske Mindesmærker, gaar det — i endnu højere Grad — vore Nabolandes. Hvor mange Danske skatter tilbørligt, at vi i vor umiddelbare Nærhed har saa skøn en romantisk Kirke som den i Lund? Eller mon ikke mere end én Kunst- og Kulturhistoriker, som endog flere Gange har besøgt f. Ex. Assisi, ganske har glemt den By, man kunde kalde Nordens Assisi — den hellige Birgittas By — Vadstena?

Vadstena — Nordens Assisi — Navnet passer bedre og bedre, jo mere man tænker derover. For Sverrig og derefter for hele Norden var Vadstena i det fjortende Aar-

hundrede, hvad Assisi havde været for Italien og derefter for hele Europa i det trettende. Baaren af en mægtig religiøs Personlighed, udgik fra dette Sted en aandelig Vækkelsesbølge, der bredte sig over de tre nordiske Riger og medførte rige Kulturvirkninger overalt, hvor den naaede hen. Som Franciscanerordenen i Syden var Birgittinerordenen i Norden Middelalderens skønneste Blomst og den, der gav de ædleste Frugter. Ja, ligesom Borgerstandens Frigjørelse rundt om i de italienske Stæder var Franciscanernes Værk, blev Middelalderens store Tanke her i Norden, de tre Rigers Forening, baaren frem af Birgittinerne. Franz af Assisi var Forløberen for det umaadelige Kulturopsving, Italien tager i det fjortende og femtende Aarhundrede; Birgitta af Vadstena lægger den Grund af fællesnordisk Aandsliv, hvorpaa den store Margrete bygger sit vældige politiske Værk.

* * *

Vadstena ligger ikke saa langt fra København, som man, efter et Blik paa Kortet, er tilbøjelig til at tro. Den nærmeste Vej derhen er over Gøteborg. Naar man forlader denne Sverrigs anden Hovedstad med Middagsiltoget østpaa, er man, takket være den nyindrettede Dampskibsforbindelse tværs over Vettern mellem Hjo og Hästholmen, Kl. 8 om Aftenen i Vadstena.

Lille og stille er Vadstena, nu som i H. C. Andersens Dage — men én Forandring er dog sket siden hans Tid, og det en Forandring til det Bedre: den hellige Birgittas Kirke ligger ikke mere hen, forfalden og øde. Den Bevægelse til Gunst for de middelalderlige Bygninger, som i Danmark har sat sig saa smukke Resultater som Restaurationen af Ribe Domkirke, gaar ogsaa hen over Sverrig, og sagkyndige og kunstforstandige Hænder har i de sidste Aaringer ført den gamle Klosterkirke tilbage til dens oprindelige Skikkelse. Arbejdet hermed har staaet paa i sex Aar (fra 1892—1898) og har kostet henved 180,000 Kroner, men Resultatet er ogsaa blevet vidunderlig skjønt.

Gaa en Søndag Formiddag ind i »blåa kyrken«, som Klosterkirken er kommen til at hedde i Folkemunde, vel i Modsætning til den gamle St. Petri Kirke, hvis røde Murstenstaarn endnu staar nogle Hundrede Alen borte! Det er sjældent, man i nogen Kirke modtager et saadant Indtryk af Storhed som her i den gamle Klosterkirke i Vadstena. Langt oppe prædiker en »Kontraktprost« eller »Komminister« — de svenske Gejstlige excellerer i besynderlige Titler — men han og hans Par Hundrede Tilhørere fylder næsten intet i det mægtige Rum. Nu, det er ikke saa sært — thi et gammelt Sagn vil vide, at Vadstena Klosterkirke ikke kan blive fyldt, og at hvis den dog skulde blive det, saa maa den i samme Stund synke ned paa Bunden af Vettern, ved hvis Bred den er bygget, og da vil man for Fremtiden kun kunne se den paa stille Dage, naar Vetterns Vand er ganske klart, og man vil kunne høre dens Klokker ringe op fra Søens Bund . . .

Men endnu er der ikke Fare for, at det skal ske. Kontraktsprosten og hans Menighed fylder ikke meget i den gamle Klosterkirke, og der drager ikke længer nogen Pilgrimsskare til Vadstena. Naar man sætter sig paa en af de bagerste af de smukke nye Egetræsbænke, modtager man et næsten uforstyrret Indtryk af Kirkens Storhed. Og om lidt tier Taleren, Salmesangen begynder, og mægtige Orgeltoner bruser frem og fylder Rummet.

Kirken gør et Indtryk af Storhed — ogsaa af Kraft, af Renhed og af Fred. Birgitta vilde, at hendes Gudshus skulde være »af slåt gärning, ödmjuk ock stark.« Hendes Ønske er gaaet i Opfyldelse.

Simple og stærke stiger de ottekantede Piller af blaa Kalksten opad og bærer de hvide Hvælvinger med de røde Buer. Der er tre Skibe og for Enden af Midterskibet et hvælvet Kor, mellem hvis to høje Spidsbuevinduer et stort Trækrucifix breder sine Arme over den grove, graablaa Sten. Klart og stærkt falder Lyset ind gennem Vinduerne mod Syd, og man føler, i den kølige Morgentime, at dette

Hus er viet alle Livets stærke og gode Magter — alle de, som drager opad, *zu den Gefilden hoher Ahnen...*

* * *

Kirken er saaledes udfriet af den Fornedrelse, hvori saavel H. C. Andersen som, senere, Fr. Hammerich fandt den. Dette gælder derimod ikke om Klostret ved Siden af.

Klostret — eller rettere Klostrene. Thi Birgittas store Tanke var jo, til hvert Kvindekloster at knytte ogsaa et Mandskloster. Medens Kvinderne arbejdede og bad i de stille Celler, skulde Mændene gaa ud i Herrens Vingaard og forkynde Ordet med Mund og Pen. Her i Vadstena laa Kvindeklostret Nord for Kirken, ned mod Vettern, Mandsklostret mod Syd, ind mod Staden. Begge Bygninger stod i Forbindelse med Kirken, og en fælles Mur omsluttede begge Klosterhuse med deres vidtstrakte Gaarde og Haver. Store Strækninger af denne Klostermur staar endnu, men af de to Klostre er der ikke meget tilbage. Paa Mandsklostrets Sted ligger et Hospital, og i Kvindeklostret er et Galehus indrettet. Her kan man til Akkompagnement af de Sindsyges Hvin besé, hvad der er levnet af den Bygning, hvor den store Margrethe saa ofte var Gæst, og hvor Dronning Filippa døde — en hvælvet Sal, der kaldes »Refektorium«, men maaske snarere har været Kapitelsal, samt nogle Celler, hvoraf det ene Rum, urigtigt, kaldes »Birgittas Bedekammer«. Birgitta kom, som bekendt, aldrig til Vadstena; snarere har det med Fresker rigt udmalede Kapel været hendes Datter Katharinas Oratorium. At den hellige Sebastian findes blandt de her afbildede Helgener, kunde tyde herpaa; fra sit Ophold i Rom havde Katharina medbragt en levende Ærbødighed for denne oldkirkelige Martyr.

* * *

Vadstena kan ses paa en Dag — selv om man vil tage Vasakongernes Renæssanceslot med, der knejser med runde

Taarne og Kobberkupler straks ved Indgangen til Byen. Men man skal tage sig lidt bedre Tid, man skal lade Vadstenas Stemning trænge ind i sig. Man skal gaa til »blåa kyrkan« paa mere end én Tid af Døgnet, baade om Aftenen naar de høje Elme og Ege paa Kirkegaarden suser mørkt og tungt i Vinden fra Vetteren, og om Morgenens, naar Skarer af lyse, muntre Fugle omsværmer Birgittakirkens højt opstigende Gavle. Der kan om Aftenen være en Stemning som af flamske Beghingaarde paa Vadstena Kirkegaard, men naar man kommer ud fra Trærnes Skygge, ser man langt og frit udover den brede Vetteren, hvis Bølger lyser svagt under Nordhimlens sidste Skær af de svindende lyse Nætter. Saaledes har Nonnerne for Aarhundreder siden mangen Sommernat set Vetterens Vand lyse, naar de stod aarle op for at gaa til Kirken og bede Matutin . . .

*

*

*

Til Vadstena hører *Alvastra* — som et Lehn til en Fyrsteborg. Naar man rejser tilbage, kommer man lige der forbi, og man bør forlade det skumplende Tog, der møjsommeligt besørger Trafiken mellem Fogelsta og Hästholmen. Thi ikke langt fra den lille rødmaalede Stationsbygning ligger Ruinerne af det Kloster, indenfor hvis Porte den hellige Birgitta henlevede sin Enkestands første Aar, og hvor hun i Ensomhed beredte sig til sit Livs store Begivenhed — Rejsen til Rom. Alvastra er et af de ældste Klostre i Norden, og hvad der staar tilbage af Kirken, giver en et højt Begreb om de Mænd, som her byggede og boede. Ruinen ligger lunt indunder den sydlige Skrænt af det skønne Omberg — Østergøtlands eneste Bjerg — en hel lille Verden af Skov og skønne Klipper, hvor man ikke fortryder at dvæle en Dag eller to. Her gror mange af Sverrigs sjældneste Blomster, Egernet leger i Fyrretoppene, Jorden er dækket med bløde tykke Mostæpper, og paa Højsletten hører man de græssende Køers melankolske Bjælder. Her finder man

ogsaa et nybygget Hotel, hvor Damer, som ligger stiligt paa Landet, tre Gange daglig omsvæver det nationale Smörgåsbord eller sidder med Tæppe om Fødderne paa Verandaen og læser Verner von Heidenstam og ser (eller ser ikke?) de mægtige sortblaa Tordenbyger trække op udover den »trollska« Vettern og slæbe sig med lange Regnslæb op over Omberget, nordpaa, i Retning af Vadstena, af den hellige Birgittas By . . .

Johannes Jørgensen.

Giuseppe Cottolengo.

(Sluttet.)

Gaarden var fuld af Mennesker, der vilde se Cottolengo endnu en Gang. En af Søstrene nærmede sig Vognen, og han gav hende sin Velsignelse — »det bliver saa den sidste,« tilføjede han.

Klokken ti rullede Vognen ud af Porten, og Cottolengo forlod for bestandig sit Værk. I Chieri blev han modtaget af sin Broder og lagde sig straks til Hvile i den Seng, der i flere Maaneder havde staaet og ventet paa ham. Da han var kommen til Sengs, bad han *Te Deum* sammen med Broderen og udbrød derpaa atter: »O Paradis! Paradis!« Han forlangte nu af ham, at der i tre Dage ingen maatte komme og se til ham; »de tre Dage vil vi tilbringe sammen i Tavshed, Ensomhed og Bøn, og Du skal pleje mig.«

Saaledes skete det ogsaa. Efter de tre Dages Forløb ankom andre af Cottolengos Søskende for at se til ham. Naar de imidlertid talte om, at han kunde komme sig, svarede han dem roligt: »Nej, jeg er kaldet.« Fra Tid til anden gentog han sit stadige Udbrud, »Paradiset«, »Paradiset«, og han halvt sang det nu paa en salmeagtig Melodi.

Saaledes laa han hen i flere Dage. Undertiden fantaserede han, til andre Tider var han ganske klar og talte da

længe og indtrængende om Guds Godhed og den Tillid, vi bør have til Gud. Hans Broder forbød ham tilsidst at tale saa meget, og han nøjedes da med fra Tid til anden at gentage: »Men du, o Herre, forbarm dig over os.«

I Løbet af disse Dage skriftede han og modtog Døds-sakramenterne. Efter at have faaet den sidste Salvelse laa han hen med lukkede Øjne; man hørte ham fremsige *Te Deum*. Ved Ordene »Vi bede dig, Herre, kom dine Tjenere til Hjælp, som du har forløst med dit dyrebare Blod,« blev hans Røst inderligere og mere tryglende. Nu og da smilede han.

Henad Aften den 30. April hørte man ham saa stille sige hen for sig: »Maria, min Moder! Maria, min Moder!« Derpaa løftede han Stemmen, og højt og klart fremsagde han Ordene af den 121de Psalme »Jeg glæder mig over, hvad der er bleven mig sagt: vi skulle drage til Herrens Hus.« Og med et Smil opgav han sin Aand.

Cottolengos *piccola casa* staar endnu nede i Turin, og ikke langt derfra, i den samme ilde berygtede Forstad Valdocco, har rejst sig en anden mægtig Bygning, der synes som et Værk af den store Afdødes Aand — Dom Boscos Hjem for Forældreløse. Og disse to Mænd, Cottolengo og Dom Bosco, hører i mine Øjne til Italiens, ja til Europas skønneste og mest ophøjede Skikkelser i det nittende Aarhundrede.

Dr. Bierfreund har i en lille Afhandling om »Portræter af Carlyle«*) nylig fortalt en mærkelig og betydningsfuld Samtale mellem den store engelske Skribent og en af hans Disciple, Historikeren Fronde. I alle sine Skrifter havde Carlyle kæmpet for Gud som den højeste af alle Virkeligheder; Fronde derimod var Atheist og sagde en Dag aabent dette til Carlyle. »Jeg tror ikke paa Gud,« sagde han, »af den simple Grund, at jeg ikke ser, han gør nogen Ting.«

Carlyle gik en Stund tavs; det var aabentbart, at han

*) »Tilskueren«, Januar 1902.

kæmpede med noget, og Fronde ventede et Udbrud af Harme. Men Carlyle sagde kun, stille og selvopgivende: »Nej, han gør ingen Ting!« Og med disse Ord udtalte han, som Bierfreund siger, Dommen over sit eget Liv. Han troede ikke længer paa sin Livsgærning.

Var Fronde kommen med samme Indvending til Cottolengo, vilde han have faaet et ganske andet Svar. Men Afstanden mellem den italienske Præst og den engelske Forfatter er ogsaa — med al Ærefrygt for, hvad Carlyle ved sit Talent har virket — saa stor som mellem Praxis og Theori, mellem Gærning og Ord. Cottolengo ikke blot *forkyndte* Christendommen, han først og fremmest *levede* Christendom. I Carlyles Sted vilde han derfor, ikke i Harme, men med al den faste Overbevisnings Ro, simpelthen have svaret:

»Jo, Gud gør hver Dag store Ting for mig — han gør *al* Ting for mig.«

Og i Steden for paa det Sidste at opgive sit Værk og lade den andens Skepsis opsluge sig, vilde han med Apostelen have sagt: »*Scio cui credidi.*« »Jeg véd, hvem jeg har troet paa.«

Johannes Jørgensen.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 36.

Søndagen den 7. September.

1902.

Kong Davids Salmer.

IX.

Mit Hjærte maa det sige
og maa det synge ud,
hvor Du vidunderlige
har vist Din Magt, o Gud.
Dit Navn jeg glad bekender;
Du knuser mine Fjender,
og de, som før var kry,
de vove ej at kny.

Hos Dig maa Retfærd gælde,
og for Din Dom jeg vandt,
og Fjendens Folkevælde
og selv hans Navn forsvandt.
Hans Spyd ej saare kunde,
hans Byer gik til Grunde,
han efterlod ej Spor,
men Gud er evig stor.

Hans Stol er Retfærds Vægter
og Uskylds Tilflugtssted;
han dømmes Folk og Slægter,
der rokkes ej derved.
Hans Tjenere det vide,
paa ham er godt at lide;
paa Sions Bjærg han bor,
forkynd det for vor Jord.

Vor Gud er Blodets Hævner
 og de forfulgtes Skjold.
 Kun Du, o Herre, ævner
 at væрге mig mod Vold.
 Fordi jeg skulde atter
 forkynde Sions Datter,
 hvor Herrens Navn er stort,
 du stængte Dødens Port.

De Rænker, Ondskab spilled,
 de gik den selv imod,
 og alle Snarer hilled
 kun Rænkesmedens Fod.
 Og Herrens Væsen straalte,
 da Retfærds Krav han maalte,
 og Troløsheden paa
 sin egen Gærning laa.

Ej Niddingen tør glemme,
 hans Undergang er vis;
 Gud hører Taalmods Stemme
 og stiller den tilfreds.
 Med Vælde, Gud, Du tale,
 lad Folkene ej prale,
 i Lovens Aag dem nød
 og lær dem, de er Kød.

(Her begynder en ny Psalme, formodenlig fra Fangenskabets Tid.)

Se til os, Gud, i Naade
 og vær os atter god,
 thi altfor stor er baade
 vor Nød og Fjendens Mod.

Hans Pral ej kender Grænser,
 vor Jammer ej han ænsrer,
 men i sin Fælde skal
 han komme snart til Fald.

Han agter Herren føje,
 sit Rov han slipper ej;
 han har ej Gud for Øje,
 besmittet er hans Vej.
 Og Lykkens Gunst ham følger,
 Guds Tanker den ham dølger;
 han praler ved sig selv:
 Grundmuret er mit Held!

Hans Mund er fuld af Galde
 og Gift og Overmod,
 han plejer Raad med alle,
 som eftertragte Blod.
 Og som en Ørkenløve
 han lurar paa at røve;
 Enfoldigheden let
 han fanger i sit Net.

Bedst som han højest stiger,
 han styrte skal med et.
 Det er jo ham, som siger:
 »Gud har slet intet set!
 »Sit Aasyn han bortvender,
 »Min Færd han ikke kender!«
 Ak, rejs Dig, Herre, nu,
 kom Uskylds Sag ihu.

Det er jo Dig, han smæder,
 som Himlens Gud var død!
 Men Gud i Skranken træder
 for Haabløshed og Nød.

Gud, lad Din Hævn ham vække
og Ondskabs Arme stække;
gør til hans Undergang,
at Uret gaar i Svang.

Og Gud har gode Stunder,
ham løber ingen fra.
Hans Folk er bukket under,
det rejser sig endda!
Gud hører vore Bønner,
paa Angeren han skønner,
og skinne vil en Dag
paa Fjendens Nederlag.

Kultur og Lykke.

(Af *Unicus* i *Vort Land* for 1. ds.)

Georg Brandes har i »Politiken« drøftet Spørgsmaalet om Berettigelsen af den Kamp, den franske Republik for Tiden saa ivrigt fører mod de katholske Skoler i Frankrig.

Republikanerne selv — erklærer *Dr.* Brandes — forsvarer denne Kamp som en Kamp for Nationens Velfærd, en Kamp, der lader sig retfærdiggøre ud fra den Moral, hvis ivrige For­kæmper herhjemme *Dr.* Brandes for en Menneskealder siden var — den Bentham-Millske Nytte- eller Lykkemoral. Ifølge denne Moral — som *Dr.* Brandes længst selv har forladt, men som endnu danner Grundlaget for en Bog som Høffdings »Etik« — er enhver Handling *god*, der fremmer den størst mulige Lykke for de flest mulige.

Da de franske Radikale, nogle Aar efter deres Lands store Nederlag i Kampen med Tyskland, stræbte at reorganisere Frankrig, var det under Trykket af Bevidstheden om Tysklands intellektuelle Overlegenhed. Man saae over Rhinen efter Forbilleder og saae der Jærnkansleren i Færd med at

aabne sin berømte »Kulturkamp«. I hans Fodspor traadte da den franske Undervisningsminister, Gambettas Ven, Fysiologen Paul Bert, som i Stedet for Katekismen i Skolerne indførte de saakaldte »Lærebøger i Moral og Borgerpligt«, ved hvilke han mente at kunne befæste en fra al Dogmatik befriet »human Etik« i de Unges Sind. Og denne Etik vilde Paul Bert og hans Efterfølgere som sagt grunde paa den engelske Velfærdsmoral.

Denne Moral er imidlertid end ikke i Stand til at begrunde *sin egen* Berettigelse. Selve det Grundlag, hvorpaa den er bygget, viser sig at være slet og giver efter, naar man vil prøve det.

Maalestokken for en god Handling — som for Exempel de franske Ordensskolers Lukning — skulde være den, at den forøgede Summen af den menneskelige Velfærd. I det givne Tilfælde skulde Fransk mændene altsaa gøre et *Fremskridt i Lykke* ved at blive fri for en religiøs Opdragelse, og dette Fremskridt skulde være saa stort, at Staten af Hensyn hertil kunde anses for berettiget til at forbyde al religiøs Undervisning i Frankrig.

Men dette Ræsonnement, indvender *Dr. Brandes* med Rette holder ikke Stik. Thi hvad er Lykke? Hvad der er Lykke for den Ene, er Ulykke for den Anden. Skal man f. Ex. i det foreliggende Tilfælde afveje, hvor Mange man har Lov til at gøre ulykkelige for at skabe saa og saa mange Lykkelige? Regnestykket er umuligt. Og — siger *Dr. Brandes* — »franske Munke, Nonner, deres Lærlinge og Tilhængere finder en Lykke, der overgaar al Forstand, i det religiøse Samliv med Gud og Menigheden Hvem kan nu maale, om den Lykke, det er at føle sig som et Kultur menneske, befriet fra enhver Art Spøgelsetro, er større og mere intensiv end hin hemmelighedsfulde Salighedsformemmelse. Det er næppe sandsynligt.«

Dr. Brandes mener altsaa, at det *næppe er sandsynligt*, at Fransk mændene bliver *lykkeligere* ved at faa den religionsløse Skole — *L'école sans Dieu*, som Slagordet lyder — helt gennemført. Men, siger han, Vnrderingsprincippet er blot fejl valgt. For at retfærdiggøre en Handling skal man ikke begynde at undersøge, om den nu ogsaa fremmer det almene Velfærd, de flest Muliges størst mulige Lykke eller Lignende. Med disse Formler kommer man nemlig ingen Vegne. Det Afgørende, det, som anviser en Handling dens Plads i en af de to store sædelige Katego-

rier, er, om den *fremmer Kulturen*, eller om den hæmmer den. Og den franske Republik er — ifølge *Dr. Brandes* — »sikker nok paa at fremme Kulturen« ved sin Kamp mod Religionen, »og den lille, tænkende Part af Menneskeheden« — til hvilken Doktor Brandes utvivlsomt henregner sig selv — »er sikkert enig med den heri.«

Her har man da det nye Moralprincip. Ikke Nytte, Lykke eller Velfærd, men *Kulturfremskridt* er den Maalestok, hvorefter Handlingers Værdi udmaales.

Den Vanskelighed, der drev Doktor Brandes til at forlade sin Ungdoms Utilitarisme og flygte over til Renans Tro paa Kulturen og Nietzsches Forgudelse af det store Menneske som Kulturens Kilde, er imidlertid flyttet med over i den nye Moral. Thi det gælder om Kulturen, som det gjaldt om Lykken — det er »saa forbistret vanskeligt« at blive enig om, hvori den bestaar.

Selve Ordet *Kultur* giver jo ingen Oplysning. Det betyder kun *Dyrkelse* og er egentlig et Agerbrugsudtryk. Kultur i overført Forstand maa da opfattes som en Betegnelse for Dyrkning af Menneskets Aandsevner, Dyrkning af Intelligens, Villie, Hjærte, Smag, Fantasi osv. Men ganske ligesom et Jordsmon kan dyrkes paa forskellig Maade, tilsaas med forskellig Sæd, røgtes godt eller vansköttes, give fem Fold eller give hundrede Fold, frembringe Korn til Brød eller Lupiner til Kvægfoder, saaledes kan ogsaa Menneskeanden *kultiveres* paa vidt forskellige Maader, hvorved der opnaas vidt forskellige Resultater. Og Doktor Brandes maa altsaa først angive, hvilken Art af Kultur han tænker paa, og af hvad Grund den er anbefalelsesværdig fremfor andre Dyrkningsmaader.

Hvis der kun gaves én Kultur, udenfor hvilken Alt var Kaos, var Sagen jo klar nok. Ingen kunde da være i Tvivl om, paa hvad Side de burde stille sig. Men som det nu er, synes *Dr. Brandes* at anbefale en *Form af Kultur*, om hvilken han ikke tør sige Andet, end at det »næppe er sandsyntligt«, at den forøger Menneskehedens Lykke — og denne særlige Kulturform hævder han under Folegivende af at den er *selve Kulturen*.

For den, som kender Doktor Brandes' Standpunkt og aandelige Sympatier turde det næppe være tvivlsomt, at det han kalder Kultur, paa næsten alle væsentlige Punkter ytrer sig som Kamp mod, hvad der hidtil har haft Navn af Kultur. Ved Kultur har man hidtil forstaaet *Dyrkelse af Na-*

turen i Betydning af Naturbeherskelse, Naturforædling — som naar et vildt Træ beskæres og podes for at give Frugt. For *Dr. Brandes* betyder Kultur lige det Modsatte: *Naturens Frigørelse og Løsladelse* — som naar en Have faar Lov til at ligge hen og blive Vildnis. Doktor Brandes en *Naturdyrker* i pantheistisk Forstand, ikke en *Dyrker af Naturen* i ethisk Betydning. Men Begrebet Kultur har hidtil været knyttet til den sidste Form af Natur-Dyrkelse, ikke til den første, og det vil indtil Videre næppe lykkes *Dr. Brandes* paa dette Omraade at frembringe en »Omvurdering af Værdierne« og en Ommøntning af Ordene.

Den, som skriver disse Linjer, bladede forleden i en gammel Bog — en Samling Historier fra fordums Dage om Munke og Nonner som dem, den franske Republik nu bekæmper og uddriver, bifaldet af *Dr. Brandes* og den øvrige »tænkende Part af Menneskeheden.«

Der stod i denne Bog en Fortælling om, hvorledes en Klosterbroder nede i Italien i det trettende Aarhundrede havde et underfuldt Syn.

»Thi Gud opløftede ham højt over alle skabte Ting, saa at hans Sjæl blev nedsænket og optagen i Guddommens Lysafgrund og begravet i Guddommens evige og uendelige Hav. Og han fornam ingen Skabning og ingen Skikkelse, intet Endeligt og intet Tæneligt, intet som kan opkomme i et Menneskes Hjærte, eller som et Menneskes Tunge kan sige. Og hans Sjæl var nedsænket i hin Guddommens Afgrund og hint Lysets Hav, saa at selve Sjælen var opløst deri, som en Draabe Vin i Havets Dybder, der Intet finder i sig selv uden Hav. Og saaledes fandt han Intet uden Gud i sig selv og i alle Ting og over og indenfor og udenfor alle Ting . . .«

Da den, som skriver nærværende Artikel, havde læst disse Linier, lukkede han den gamle Bog, og hans Øje faldt atter paa »Politiken« med *Dr. Brandes'* Artikel i. Der stod, nærmest Doktorens lille Afhandling, et andet Stykke, hvori »en ung, velklædt Mand med behørig Interesse for Klæder« skildrede, hvorledes han havde maattet rejse til London »i Huj og Hast« for at købe sig en Hat, med hvis høje Pris han paa den mest parvenyagtige Maade blærede sig. Modsætningen mellem denne fjottede Modegæk og den extatiske Munk i den gamle Bog var overvældende. Og dog vilde *Dr. Brandes* i den velklædte, unge Mand sikkert anerkende »et for enhver Art Spøgelsestro befriet Kultur-

menneske«, uden andre Interesser end gode Klæder og — formentlig — god Mad samt smukke Piger, medens han med et Skuldertræk maatte vende sig bort fra den i moderne Forstand højst ukultiverede Klosterbroder. Og hvis det stod til *Dr. Brandes* at forvandle et helt Bretagne, fuldt af Mystikere, til et København, fuldt af Levemænd og Modernære, uden anden Religion end Ærbødigheden for det, der koster mange Penge, saa vilde Kulturkæmperen *Dr. Brandes* vel, i Kraft af sine Principer, lade Forvandlingen ske — maaske dog ikke uden et Suk fra Mennesket *Georg Brandes*, der saa mange Gange har vist, at det Store og Ædle var ham kærere end det Usle og Lave.

* * *

Samtidig med at ovenstaaende Artikel af *Unicus* fremkom i »Vort Land«, offentliggjorde *Dr. Georg Brandes* i »Politiken« en Artikel (»Kirke og Stat i Frankrig«), der ved en mærkelig Tilskikkelse synes et direkte Dementi af de Forhaabninger, *Unicus*, trods alt, satte til *Georg Brandes*.

Dr. Brandes forsvarer nemlig her aabent den franske Regerings Kamp mod Religionen og det i mere hadefulde Udtryk, end man længe har set anvendt herhjemme. Artiklen kulminerer i en Parallelisering af Fritænkernes Kamp mod Religionen med — *Afholdsmændenes Kamp mod »Kong Alkohol.«* Ordene er disse: »(de franske Radikale) stræber at fortrænge Troen, nøjagtigt som de stræber at fortrænge Drikkeriet. De betragter den religiøse Henrykkelsestilstand som *en usund Rus . . .* (der) ikke er mere værd end den, som Alkohol formaar at fremkalde.«

I disse Ord ligger et direkte Svar paa den selvsamme Dag til *Dr. Brandes* rettede Artikel. Man tør da ikke længer gøre sig Illusioner: Religion og Alkohol er for *Dr. Brandes* Værdier, henhørende under samme Kategori.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 37.

Søndagen den 14. September.

1902.

En ny Aabenbaring.

Af *Unicus* i *Vort Land* for 8. Septbr.

Naa den, som skriver dette, sidste Mandag havde set sin Artikel her i Bladet, aabnede han »Politiken« og fandt dér, at *Dr. Georg Brandes* allerede havde givet ham Svar paa den Formodning, hvormed hin Artikel endte.

Denne Formodning var, at *Dr. Brandes*, rent menneskeligt set maatte have mere Sympati for Religionens underfulde sjælelige Foreteelser end for de platte Modenarre, vor hjemlige Frigjorthed udklækker. *Dr. Brandes* har nu dementeret denne Antagelse i samme Øjeblik, som den blev fremsat. Ikke uden et vist Raseri erklærer han, at for ham er »Kulturfremskridtet« Alt. *Pereat mundus* — lad kun Verden forgaa, blot Kulturen kommer til sin Ret!

I de mest energiske Udtryk tager *Dr. Brandes* da aabent Parti for de Mænd, »som for Tiden er ved Roret i Frankrig«. Idet han lægger den Forsigtighed til Side, der i de senere Aar har præget hans Udtalelser om religiøse Spørgsmaal, erklærer han rent ud, at »kirkelig Undervisning og Opdragelse er en Undervisning i Brug af forfalsket Maal og Vægt — falsk Maal for enhver menneskelig Værdi og al menneskelig Storhed, falsk Værdsættelse af Handlinger som af Tanker, falsk Opfattelse af historiske Tildragelser som af sjælelige Foreteelser, falsk Vægtanvendelse i Fastsættelsen af den Vægt, der bør tillægges Brøde som Dyd.« Efter denne Række hidsige Paastande kulminerer Doktorens Fanatisme endelig i følgende Sætninger: (de franske Radi-

kale) »stræber at fortrænge Troen, nøjagtigt som de stræber at fortrænge Drikkeriet. De betragter den religiøse Henrykkelsestilstand som en usund Rus. De indrømmer, at den meddeler en kunstig Kraftfølelse, men hævder, at den nedbryder Intelligensen, sløver Blikket, og at den Lyksalighed, den medfører, ikke er mere værd end den som Alkohol formaar at fremkalde.

Hvorvidt de franske Radikale virkelig tænker saaledes, er et Spørgsmaal. I sin Bog *l'Education de la démocratie* (p. 7) kalder Jules Payot i hvert Fald Kirken »den eneste organiserede moralske Magt her i Landet«, en Magt som han ganske vist vil, skal erstattes af Skolen, den republikanske Skole, men som han dog altsaa ikke sætter paa lige Trin med den alkoholdryppende »Faldegrube«.

I Levasseurs store Rapport over Almueskolen i de civiliserede Lande (*l'Enseignement primaire dans les pays civilisés*) hedder det (p. 514): »Der er ingen Tvivl om, at de civiliserede Folkeslags nuværende Religioner, især den christne Religion, som paa den ene Side viser Pligtens Oprindelse fra Guddommen og paa den anden Side Belønningen for Godt og Ondt hinsides Graven, er en mægtig Støtte for Sædeligheden og Pligtfølelsen«. I lignende Udtryk fraaader Fouillée (*Revue des Deux Mondes*, 1897, I, p. 425—434) de franske Politikere »at erklære Krig mod Overbevisninger, der er en af Hovedstøtterne for Folkets Sædelighed.«

De Mænd, som har Indflydelse i Frankrig, og hvis Ord har Vægt, synes da ikke netop at anse Religionen for en Magt, det blot gælder om at tilintetgøre, for at Alt skal blive godt. Spørgsmaalet er for dem meget snarere, hvorledes det er muligt at erstatte den, uden at der gaar moralske Værdier tabt. At Religionen hidtil har været Frankrigs sædelige Styrke, det erkender de franske Radikale ligesaa klart som i sin Tid Bismarck under sit Ophold i Rheims. At fjerne Religionen uden at skade Folkets ethiske Liv — *dette* er den Opgave, den tredie franske Republik har sat

sig, en Opgave, hvis Program er saare forskelligt fra *Dr. Brandes'* vilde Deklamationer.

Man kan da lade de franske Politikere være ude af Sagaen og behøver kun at holde sig til vor hjemlige Radikalismes altid nidkære Fører. For hans Regning maa den dristige Parallel mellem *Religion* og *Alkohol* staa.

Som *Berusede* maa man da, ifølge *Dr. Brandes*, betragte alle oprigtige Troende, alle virkelig religiøse Mennesker. Deres Tale betyder ikke mere end en fuld Mands usammenhængende Lallen, den »Glæde« og »Fred«, hvormed de snakker, er ikke mere værd end den fjottede »Salighed«, som skinner ud af Øjnene paa en Drukkenbolt, der raver hjem fra sin Stamknejspe. Kirkerne bliver saaledes til Værts-huse, Præsterne til Skænkeværter, og *Dr. Brandes* aabenbarer sig som en streng Totalafholdsmand, der vil, at alle disse Knejsper hurtigst muligt skal lukkes, og Statens ubrødelige Segl sættes for deres Døre.

Tanken er ikke saa ny, som *Dr. Brandes* maaske tror. Det er nu omtrent nitten Hundrede Aar siden, at Apostlene talte i Tunger paa den første Pinsefest, og at Folk, som kom til, lo ad dem og sagde: »De er fulde af sød Vin«! Apostlen Peter var saa heldig straks at kunne gendrive denne Beskyldning ved at henvise til, at Klokkerne endnu ikke var mere end 9 om Morgen — saa tidlig paa Dagen drikker man sig da ikke fuld!

Siden den Tid har Verdenshistorien ganske vist kendt en Mængde *fulde Folk* af samme Slags som Apostlene. Fuld var hin underlige Rabbiner og Teltmager fra Tarsus, der om sig selv erklærede, at hvad han sagde var Jøderne til Forargelse og blev foragtet af Hellenerne, men som ikke des mindre ved sit Ord grundlagde den christne Civilisation i alle Middelhavslandene. Fulde var de Mænd og Kvinder, som hellere vilde sønderrives levende af vilde Dyr end kaste et Par Røgelseskorn paa Altret for den brutale Magt. Fuld var hin Munk, der for elleve Aarhundreder siden bragte Danmark Sydens Tro og Sæder og Kultur. Fuld var hin

store Biskop, der med Krumstaven i den ene Haand og Sværdet i den anden byggede Danmarks Rige og Danmarks Hovedstad. Fuld var Frans af Assisi, da han frasagde sig sin Fædrearv og drog ud som en fattig Mand for at forkynde de Fattige Evangeliet. Fuld var Dante, da han skrev sin »Guddommelige Komædie«, fuld var den fromme Broder Angelico fra Fiesole, naar han under Bøn fyldte Væggene i San Marcos Celler med Kunst, fuld var Giotto, fuld var Cimabue, fuld var Perugino, fuld var selve den store Michel Angelo, da han malede sin Dommedag i det sixtinske Kapel. Fulde var alle de Mænd og Kvinder, som Aarhundred efter Aarhundred ledede den civiliserede Verdens Udvikling og fyldte Europa med en Kunst, til hvilken vi ikke siden har haft Mage, og som ogsaa *Dr. Brandes* gør lange Rejser blot for at se.

Men alligevel vil Doktoren hævde, at de Alle har levet »i en usund Rus«. Deres Intelligens har været »nedbrudt« deres Blik »sløvet«. De har staaet i Vejen for »Kulturfremskridtet«.

Naturligvis er der altid Forskel paa Intelligenser. Vi kan ikke Alle være en Georges Clemenceau, en Anatole France, en Jeanne Marni eller en anden af de Storheder, som *Dr. Brandes* kender nede i Paris, og som altsaa »hører til den lille tænkende Part af Menneskeheden.« Men den, der skriver disse Linier, vilde være meget fornøjet med at have en jævn Gennemsnitsintelligens, som Michel Angelos, og hvad »Blik« angaar, saa tror han godt, at han kunde nøjes med Raffaels, som dette har lagt sig for Dagen f. Ex. i »Paulus i Athen« eller i »Disputa«. Han føler sig heller ikke altfor meget i Vejen for »Kulturfremskridt« ved at være paa Værtshus sammen med Newton, Volta, Ampère og Pasteur — for blot at nævne nogle af Stamgæsterne. . .

Oprigtig talt — Gud véd, hvad det er for en »Kultur« og for et »Kulturfremskridt« Religionen er en Hindring for? Den engelske Evolutionist Benjamin Kidd har netop udgi-

vet et stort Værk, *Principles of Western Civilisation*. Kidd kan vel nok som Tænkter ikke maale sig med Georges Clemenceau, Jean Jaurès og de andre Aandsheroer, der, ifølge et andet Udtryk af Brandes, sørger for, at Udviklingen i Frankrig ikke kommer ind paa et fejl Spor. Men Kidd er ingen hel Sinke og tænker ganske taaleligt. Og hans Mening — saaledes som han allerede tidligere har udtalt den i sin Bog *Social Evolution* — er den løjerlige, at alle hine *fulde Mænd*, alle hine af Religion omtaagede Hjerner simpelthen er dem, som har været Kulturens Bærere her i Europa, og at hin Tro, der for Brandes er et Giftstof, hvis Udbredelse burde forbydes ved Lov, er intet mindre end det *bærende Princip*, paa hvilket hele den moderne Kultur her i Vesterlandene hviler. Saa underligt kan man hitte paa at tænke, naar man er engelsk Darwinist og er en halv Snes Aar om at skrive en Bog. Men naturligvis ser man langt mere uhildet i de Spørgsmaal, naar man er Journalist ved *La Justice* eller *La Lanterne* og kan citere et Vers af Carmagnolen som uomstødeligt Bevis for, at her ikke bliver godt at være paa Jorden, inden den sidste Konge er klynget op i en Strikke af den sidste Præsts Tarme. Synspunktet er mere enkelt og tiltaler mere umiddelbart en hverken ved Alkohol, Religion eller anden Udskejelse sløvet Intelligens.

Der er kun ét dunkelt Punkt i hele denne ellers saa soleklare Sag, og derom burde *Dr.* Brandes eller en anden *ædru Mand* herhjemme oplyse Almenheden. Hvad der, i det Mindste for et omtaaget Blik, hviler et uigennemtrængeligt Slør over, er dette: hvori bestaar den Kultur, og hvad er det for et Kulturfremskridt, som *Dr.* Georg Brandes taler om? At det nemlig ikke er *den* Kultur og *det* Fremskridt, der gennem de hensvundne Tider blev baaren frem af hin svinglende Række sørgelige Drukkenbolte, der ovenfor blev nævnt, staar En straks klart. Alle disse Mænd fra Paulus til Dante, fra Kopernikus til Pasteur, var hildede i en Livsanskuelse, som den danske Doktor, naar han bruger de aller-

blideste Udtryk, betegner som »en Vildfarelse og en skadelig Magt«. Mod hin Kultur og dens Bærere gør *Dr. Brandes* og hans Venner da den skarpeste Front, men om den *nye* Kultur, som de forkyn-der, og det *nye* Fremskridt, hvis Ret de hævder, har de hidtil ikke sagt os Andet, end at det ikke er sandsynligt, at det gør Menneskeheden mere lykkelig, end den før har været.

Ikke i Lykkens Navn er det altsaa, de taler til os. Den Kultur, de kæmper for, er sin egen Relfærdiggørelse — »forsvarer sig selv«, ligesom Biblen hos Nicolaj Edinger Balle. Det er en Kultur for Kulturens egen Skyld, analog med *l'art pour l'art*. Den er der, og det er en umiddelbar Pligt at bøje Knæ for den. Ingen smaalige Hensyn til Lykke, Livsglæde, Fred, Tilfredshed, kan gøre sig gældende overfor dette ene store Bud: *Du skal være et Kulturmenneske!* Om Du derved bliver ulykkelig, tungsindig, fortvivlet, bitter, menneskefjendsk — om Du maaske giver dig til at drikke for at dulme din Verdenssmerte og Din Livslede — om Du tilsidst bliver vanvittig af Fortvivlelse eller begaar Selvmord — det har Altsammen Intet at sige — *Du har gjort Din Pligt* — Du har været et Kulturmenneske — og Vennerne vil staa om Din Baare, naar Du skal brændes, og sige: »Ære være hans Minde! Han holdt ud! Han var et Kulturmenneske!«

Det er af dette klart, at man her simpelthen staaer overfor en *ny Religion*, der optræder med al Paradoxets Kraft, med al et kategorisk Imperativs ophøjede Ringeagt for Beviser.

Hvis ikke alle Tegn skuffer, maa der da være sket intet mindre end en *ny Aabenbaring*. I Egne, som er højt hævede over alle Historiens Vidnesbyrd og alle Lykke- og Nyttemoralens simpleste Grundsætninger, har *Dr. Georg Brandes* modtaget en ny Menneskehedens Lovbog. Og i denne er det første og største Bud: »Menneske, tjen Kulturen, vær ulykkelig og dø!«

Pastor Ifversen og „Social-Demokraten“.

«Social-Demokraten» har i de sidste Dage, under Over-
»I« skrifter som »Ifversen trodser!« og Ign., været meget
optaget af, at den lutherske Sognepræst i Helligkors Sogn,
Pastor *Ifversen*, ikke fandt det raadeligt for sin Samvittighed
at vie et Par Forlovede, der ønskede at indgaa Ægteskab
for ham, og hvoraf den ene Part var en Fraskilt. Med
juridisk Bistand fra »Social-Demokraten«s Redaktion har de
to stridbare Forlovede, i Steden for at løse Kongebrev og
gaa til en anden, mere føjelig Pastor, indanket Sagen for
Hr. Ifversens Foresatte, *Kultusministeriet*, og dette har
beordret ham til at lade sine Betænkeligheder fare og vie
Parret. Denne Løsning af en Samvittighedssag synes Hr.
Ifversen imidlertid ikke om, og der er i den Anledning ingen
Ende paa Forargelsen i »Social-Demokraten«. Pastor Ifversen
»fortsætter sin Trods mod Kongens og Ministeriets Befalin-
ger«, skriver Bladet (3. Septbr.) dydig indigneret — han
trodser »Kongens Paabud«, »Kongens Vilje«! Det er virkelig
første Gang, man ser *Kongens Vilje* paakaldt i »Social-
Demokraten«! Den pludselige Loyalitet kan ikke andet end
forekomme En lidt mistænkelig.

Sagen har imidlertid ogsaa en anden Side, og her er
det umuligt andet end at give Arbejderpartiets Organ Ret.

Det er nemlig meget godt, at Pastor Ifversen har en
saa øm Samvittighed, naar det drejer sig om at vie en Fra-
skilt, at han hellere vil trodse sine Foresatte end komme i
Strid med Jesu klare Ord om Forkasteligheden af et saadant
Ægteskab. Men saa længe det ikke er almindeligt blandt
danske Folkekirkepræster at nægte deres Medvirkning til saa-
danne Ægteskabers Indgaaelse, kommer der let noget odiøst
over Hr. Ifversens isolerede Optræden, der kun rammer
Arbejderstanden. Med Rette kan »Social-Demokraten«

spørge, om nogen af de lutherske Gejstlige i Byens fine, rige Sogne vilde bære sig ligedan ad overfor en fraskilt Bankdirektør eller Baron, og med Rette kan Bladet sige: »Vi tvivler derom.«

Heri er Pastor Ifversen ganske vist uskyldig; han har hverken Adelige eller Rigmænd blandt sine Sognebørn. Men det ser alligevel grimt ud, at Folkekirken netop vælger at begynde sin Kamp mod den christelige Uting, der hedder »Fraskiltes Vielse«, paa Nørrebro. Lad Hr. Ifversen træffe Aftale med sine Kolleger Byen over, fra Holmens Provst og nedad, og lad dem blive enige om en *fælles* og *ensartet* Optræden i denne Sag. Lad selve Sjællands Biskop træde frem og nægte en eller anden celeber Fraskilt — der er ingen Mangel paa dem i de højere Klasser! — Adgang til nyt kirkeligt Ægteskab. Lad ham træde frem i Kirkedøren med en af de middelalderlige Bispers Myndighed og nægte Vedkommende Adgang til Guds Hus! Dermed vilde der være statueret et Exempel, hvis Virkning nok skulde vise sig, ogsaa nedad. Men der er ingen Mening i at begynde med et stakkels fattigt Par ude paa Nørrebro, medens den ene fraskilte Mand og Kone efter den anden bliver stands-mæssigt viet inde i Frue Kirke af dem, Søren Kierkegaard kaldte »Fløjelspræsterne«.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 38.

Søndagen den 21. September.

1902.

Katholsk Poesi.

Digte og Oversættelser, af Johannes Frederiksen.

Wien, 1902. Alb. Amanns Forlag. 100 Sider.

Katholsk Poesi — er det ikke en Selvmodsigtelse?
Saaledes lyder det fra mange Læber, saaledes er det omtrent blevet sagt paa Tryk i et stort dansk Hovedstadsblad. Med Ordet »katholsk Poesi« har man kort og godt gjort det af med en Digtsamling som den ovennævnte — thi »katholsk Poesi« vil sige det samme som »ikke Poesi«.

Dette hænger sammen med den Forestilling, der i vide Kredse knytter sig til Ordet katholsk og som er dette Ords egenlige Betydning stik modsat. Ved »katholsk« forstaar man langtfra noget universelt, altomfattende — men tværtimod noget snæversynet og snæversindet, noget, der ligesom er indelukket under et lille Kapels graa Cementhælvinger, medens den øvrige Menneskehed færdes ude under de aabne Himle, i den »Naturens store Kirke«, hvor Nutiden helst holder sin Andagt. Medens Poesi ellers er Livets naturlige Udtryk, forstaar man derfor ved katholsk Poesi noget kunstlet, tillavet og indestængt, og man vender sig bort derfra med det uvilkaarlige Ubehag, som Synet af en Krøbling altid indgyder det naturlige Menneske.

At en saadan Synsmaade kan opstaa i vor Tid, er ikke vanskeligt at forstaa. Man kaste et Blik paa, hvad den ikke katholske Digtning har frembragt i det nittende Aarhundrede — og man vil se en Række mægtige Værker, Kæmpefrembringelser af den moderne Aand, udarbejdede

i alle Enkeltheder med samme kunstneriske Finfølelse og samme Skønhedskærlighed som Middelalderens Domkirker. Man tænke paa Frembringelser som Goethes *Faust*, som Byrons Dramer, som Shelleys Lyrik — det katholske Aandsliv har intet tilsvarende at opvise i samme Tidsrum. Der findes ganske vist i Frankrig en Række Digtere, som en Tid lader sig inspirere af Katholicismen — men deres Inspiration er (som hos Balzac) stærkt blandet med ikke-katholske Elementer, eller de frembringer (som Hugo) deres bedste Værker i en senere, afgjort anti-katholsk Periode. Den fra et Geni som Lamennais udgaaede *Skole* forbliver paa Kirkens Grund og skænker denne en Række ypperlige Mænd (Lacordaire, Montalembert, Gerbet, Salinis, Abbé Coeur), men selve Føreren falder fra og bliver Kirkens Fjende. Christendommen, der i Middelalderen havde alle Tidens største Aander for sig, har da i det nittende Aarhundrede haft dem imod sig eller har i hvert Fald ingen Lod og Del haft i deres Udvikling. Deraf den Modsætning, som uvilkaarlig er opstaaet og har fæstnet sig i den store Almenhed, at Poesi og Christendom er to hinanden udelukkende Begreber. Deraf den megen Tale, der i de sidste Aaringer har været blandt tyske Katholiker, om den »katholske Inferioritet«. Man føler det nede i Tyskland som en Mangel, at man ikke kan være med, naar Protestanterne fejrer de store tyske Aandsfyrster — en Goethe, en Kant — og de utallige Oplag, et Værk som »Dreizehnlinden« har oplevet, er ikke nok til at stille det paa kunstnerisk Jævnmaal med Heines »Buch der Lieder« eller Scheffels »Trompeter von Säckingen«. Man ser derfor ogsaa det Særsyn, at en poesifuld katholsk Præst som Heinrich Hansjacob i sine Skrifter stadig citerer Digterne *fra den anden Side*, svælger i en Lenaus Tungsind, en Heines Vemod.

Dette Forhold er i og for sig meget mærkeligt, al den Stund moderne *Weltschmerz*, hvor forlokkende den end kan være at give sig hen til, kun passer daarligt til hin hellige Munterhed, som er et af Kendetegnene paa en god

Katholik, og som alle store Helgener i saa høj Grad har besiddet. Men det lader sig ikke nægte, at Hansjakob virkelig har Ret i sin Forkærlighed for de ikke-katholske Digtere i Tyskland — de største findes paa den Side eller er (som Brentano eller Stolberg) kommen derfra óver til os.

Der kunde anfóres mange Grunde herfor, endda mange gode Grunde, hvoraf dog ingen uden én rammer det Centrale. Denne ene Grund kan kort udtrykkes saaledes: Poesi er Udtrykket for, hvad der i Sandhed bevæger et Menneskehjerte. Men hvad der i vore Dage dybest, stærkest og smerteligst rører Hjærterne, er ikke — som i Middelalderen — *Troen*, det er *Tvivlen*.

Troen staar ikke længere saa fast i det nittende eller tyvende Aarhundrede som i det trettende og fjortende. Tidens Type er ikke længere Graabroderen, der i Italiens Bjergskove extastisk opfordrer alle Skabninger til at love Gud — det er Poeten, som lytter til det »Alskabningens Suk«, hvorom ogsaa Paulus taler, og som stirrer mod Stjærnerne, »die Brust voll Wehmuth, das Haupt voll Zweifel«. Men »Stjærnerne blinker, ligegyldigt og koldt« — og Digteren vender sig bort fra den haablóse Grublen til Livets Virkeligheder. Denne Bevægelse er Aarhundredets Bevægelse: fra Romantik til Realisme. Men denne Bevægelse, hvori Tidens største Aander har deltaget, og af hvilke Tidens største Værker er skabt, er en Bevægelse *udenfor* eller *mod* Christendommen. Deraf hin moderne Antithese mellem Poesi og Katholicisme — en Antithese, der har afløst Middelalderens Harmoni. Kunsten er altid et Udtryk for det hvoraf Tiden er dybest greben; Skónheden er altid et Barn af Virkeligheden, og al anden saakaldt »Poesi« er kun at regne for et underskudt Barn. Men den inderste Realitet i den moderne Menneskehed er *Tvivlen*. Af denne dybe Virkelighed er den store Nutidsdigtning údsprungen.

Disse Bemærkninger kunde synes en besynderlig Indledning til en Anmeldelse af en udpræget katholsk Digtsamling. Konsekvensen skulde synes at blive — altsaa er denne Poesi egentlig *ingen* Poesi.

Men ligesom de svundne Aarhundreder har frembragt underfulde Mesterværker af Kunst — Menneskehedens største — paa Grundlag af deres stærke og faste Tro, saaledes er dette endnu den Dag i Dag midt i en trosunken og trofjendsk Tid muligt for den Enkelte — blot Middelalderens Tro lever i hans Hjærte.

Den Katholik som vel fastholder Kirkens Trosbenedelse, men i hvis Liv Troens Sandheder dog ikke er den altbestemmende Grundregel, og for hvis Sjæl Kirkens Lærdomme ikke stadig staar som mægtige, altid nærværende Realiteter — en saadan Mand vil vanskelig komme til at frembringe katholsk Poesi. Men med en overbevist og af sin Overbevisning gennemtrængt Katholik, en *levende* Katholik, er Sagen en helt anden. Og det er utænkeligt, at en med Sangrøst begavet katholsk Præst ikke skulde digte om det, som fylder hans Liv, det, som hver Dag er Genstand for hans Eftertanke, og som samler alle hans Følelser om sig. Om nogen i vor Tid, maa netop *Præsten* føle Kald og Trang til at digte til Guds Ære. Med Glæde maa danske Katholiker da hilse Pastor *Johannes Frederiksen* Velkommen i den danske Literatur, hvor Katholicismen hidtil kun har fundet saa faa Udtryk i den rene Lyrik.

Katholsk Lyrik er nemlig disse »Digte og Oversættelser« -- ægte, katholsk Kunst. Altfor længe har Menigheden her i Landet maattet nøjes med de, efter smukke tyske Originaler, tarveligt, omend i bedste Mening, formede Salmer. Pastor Frederiksens Bog afhjælper paa mere end ét Punkt denne Mangel. »Morgensang« (S. 9) og den derpaa følgende »Aftensang« er gode Prøver paa, hvad han kan yde i religiøs Sangform, og de mange Oversættelser efter latinske Hymner burde være sikre paa deres Plads i en eventuel revideret Salmebog. Ja, maaske var Pastor Frede-

riksen netop den Mand, hvem en saadan Revision helt burde betroes. Man sammenligne blot *hans* Oversættelse af »Ave maris stella« med den, der findes i Salmebogen, og man vil ikke være i Tvivl om, hvilken Vinding det vilde være at faa hele vor Salmebog reformeret af en saa smagfuld og smidig Pen. Det samme gælder »Lauda Sion«, »Veni, Creator Spiritus«, »Stabat Mater«, »Vexilla Regis«. Af alle disse skønne Hymner har Pastor Frederiksen givet Fordanskninger, som paa alle danske katholske Børns Læber snarest burde afløse de radbrækkende Oversættelser, der fra gammel Tid har Kurs, men som det nu nok kunde være passende at stede til velfortjent Hvile.

Foruden Oversættelserne fra Latin findes der ogsaa et Par, meget smukke, efter italienske Originaler (af S. Alfonso Liguori); nær til dem knytter sig det smukke Digt »Beslutning« (S. 15), hvor Digteren gribende og fyndigt samler al christen Levevisdoms Sum i nogle faa, simple Vers. Af særegen Skønhed er ogsaa det ligesaa simple og gribende »Livet« med sin ejendommelige Slutning:

Men for Troen vorder det,
der saae ud som Plet ved Plet
til en farverig Palet,
den kun Gud kan bruge ret.

Og Du er en Himmelsti,
naar man kun er svimmelfri,
og Du er Septimen i
Evighedens Harmoni.

*

Der raabes i vore Dage saa ofte om Katholicismens Kulturfjendtlighed. De, som raaber saadan, véd ikke, *at Katholicismen selv er en hel Kultur* — hvorfor ogsaa de Katholiker tager fejl, som mener, at den trænger til »Forsøning med Kulturen«. Katholicismen *er* en Kultur, og i denne Kultur er det Katholikens Pligt at trænge ind. Det

er *en anden* Kultur, end den saakaldte moderne — men det er en ligesaa fuldstændig Kultur og af en uendelig højere Værd. Det er en Kultur, hvis Grundlag er *Mennesket* — Mennesket, saaledes som dette aabenbarer sig gennem Historien og i den Enkelte. Aabenbaringen er denne Kulturs Basis. Mystik og Poesi Tinderne paa dens Taarne. De store Kunstnere, de store Helgener, alle Jordens fromme og skønne Sjæle er denne Kulturs Bærere. Paa denne Kulturs Træ er da en Bog som den foreliggende en lille, duftig Blomst — falden ned som fra en Oleandergren, der hænger udover Muren om en Klosterhave. Danske Katholiker bør ikke lade denne Blomst blive liggende paa Københavns moderne Asfalt, hvor Dagens Berømtheder tramper henover den, og Reklamens Motorvogne knuser den under deres Hjul.

J. J.

Et Ulykkestilfælde.

«Kristeligt Dagblad» indeholdt for nogen Tid siden (28de August) en mærkelig Korrespondance, afsendt fra *Evianles-Bains* og betitlet »Kulturkampen i Frankrig«. Brevets fragmentariske Karakter henlede Tanken paa en kommende Fortsættelse, men indtil Datum har denne ikke vist sig, og det foreliggende Opus maa derfor behandles for sig.

Brevskriveren, der (som sædvanligt ved den Art Lejligheder) er anonym, fortæller først, at Frankrig er delt i to Partier »for eller imod, ikke Regeringen, men *Jesuitismen*«. Dette forklares nærmere saaledes: »Det er i Virkeligheden ikke en Kamp for eller imod Christendommen« (der for Tiden udkæmpes i Frankrig) — »men det er i sin dybeste Grund en Kamp mellem Jesuitisme og Samvittighedsfrihed«. Forfatteren kan derfor hverken »sympatisere med Magthaverne« eller ønske den anden Part« (∴ Jesuiterne) »Sejren, i hvor vel der . . . hører en ikke ringe Del af kortsynede, ærlige Katholiker til den.«

Brevskriveren udvikler nu, at Jesuiterne har megen Indflydelse især paa de franske Officerer og fortsætter derpaa:

»Hvad de katholske Præster kan byde deres Tilhørere — og hvor mægtige de maa føle sig — har jeg her haft Lejlighed til at opleve. Jeg har hørt flere Prædikener i Anledning af en af Kirkens største Fester (Mariæ Himmelfart). Ja, hvad der er sagt, er ligefrem utroligt — og det er jo ikke sagt til en Flok uvidende Bønder, men til en Forsamling, der i Hovedsagen bestod af parisiske Badegæster. Det var en særlig Udsending beregnet paa Situationen og i tre Dages Møder, som endte med en Uddeling af Pavens Velsignelse, gik det hele ud paa at presse Penge, og han benyttede Skriftemaal og Skærsilden for at skræmme dem til at give disse Gaver. Det værste, hvad han sagde, var, at en Præst ikke var et Menneske som en anden, men det var Jesus Christus selv og disse Ord gentog han et Par Gange. Det vilde være for vidtløftigt at fortælle alt, hvad han sagde om Skriftemaalet og Skærsilden, men aldrig havde jeg troet, at sligt turde siges, — og jeg har dog været meget i katholske Lande, men jeg har inde Sinde hørt noget, der kunde staa Maal med dette.«

Man ser af dette mærkelige Stykke dansk Prosa, at vedkommende Præst maa have sagt noget grueligt — men hvad han egentlig har sagt, glemmer Brevskriveren af lutter Iver at fortælle. Flere Gange vender han tilbage til, at det, han har hørt, er »ligefrem utroligt«, men et Referat af dette Utrolige falder det ham ikke ind at give. Dog faar man at vide, hvad »det Værste« var — nemlig at en katholsk Præst »ikke er et Menneske som en anden«, men at han er »Jesus Christus selv«. Ingen af disse to Sætninger kan imidlertid berettigt Brevskriveren til en saa aabenbar Forfærdelse, som den han lægger for Dagen. Thi heller ikke en protestantisk, luthersk eller reformert, Præst er »et Menneske som en anden«, men naar han udøver sit Embedes hellige Handlinger (døber, forvalter Nadveren, prædiker, forlader Synder), vover han kun dette, fordi han tror at handle efter Christi Bud, i hans Navn, i Samfund med ham, som hans Organ

og saaledes egenlig ogsaa i hine Øjeblikke som selve den nærværende Frelser. Al christelig Præstegæring, alt kirkeligt Embede hviler paa denne Tro, at Christus er den, som virker i sine Tjenere.

Hvad imidlertid Fremsettelsen af dette kirkelige Grundprincip har at skaffe med Kulturkampen i Frankrig, er ikke let at fatte. Og hvad har fremdeles Jesuitismen og Samvittighedsfriheden at bestille her? Den Præst, som den danske Badegæst hørte i Evian-les-Bains, var »en særlig Udsending, beregnet paa Situationen«. En Udsending fra hvem — og hvem havde »beregnet« ham? Var der Officerer mellem hans Tilhørere, og var han Jesuit, og hvad skulde han med de Penge, han pressede ud af sit Publikum? Lutter Spørgsmaal, man ikke faar Svar paa. Forfatteren forsvinder for En i en Sky af dunkle og uhyggelige Ord om, at han har »været meget i katholske Lande«, men Mage til det, den »særlige Udsending« i Evian-les-Bains sagde, har han aldrig hørt.

Naar »Kristeligt Dagblad« en anden Gang modtager slige Breve, burde dets ærede Redaktion sætte sig i Forbindelse med sin Korrespondent og gøre ham opmærksom paa, at naar man vil fortælle noget, er Hovedsagen, at man ikke glemmer, hvad det var, man vilde fortælle. Ellers minder et saadant Brev altfor stærkt om de Vittigheder, visse Folk forleden saae i et Blad, og som »virkelig var saa morsomme«, men nu kan de desværre ikke huske dem — eller om Mr. Blookers Ulykkestilfælde i Mark Twains Historie af samme Navn.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 39.

Søndagen den 28. September.

1902.

Kong Davids Salmer.

X.

(under Sauls Forfølgelse).

Gud Herren er min Trøster,
og Himlens Gud mit Haab.
Hvi hører jeg da Raab,
omhyggelige Røster:
»Fly unden som en Fugl
»til Bjærgene i Skjul!«
Mit Mod de skal ej kue.

Min Fjende har spændt Bue
af Hadets hele Magt
og Pil paa Strængen lagt,
saa fredløs jeg maa grue.
Hans Ondskab bier kun
paa Mulm og Mørkets Stund
for troløs mig at fælde.

Han kæmper mod Guds Vælde,
thi Gud har Planen lagt,
der har hans Harne vakt,
som nu mit Liv skal gælde.
Men i sit Tempel bor
den Gud, som al vor Jord
fra Himlens Borg betragter.

Paa god og ond han agter;
 han skuer fjærn og nær
 al Menneskenes Færd
 og stækker Syndens Magter.
 Men den, der synder, slaar
 sin Sjæl de Ulivssaar,
 som Kunst og Urt ej læger.

Og Ild er i hans Bæger,
 og Brand er i hans Sind,
 hans Arv er Hvirvelvind;
 men mig den Vished kvæger,
 at Retten er Guds Sag,
 og komme vil den Dag,
 min Tillid Sejren høster.

 XI.

(under det babyl. Fangenskab.)

Befri os, Gud, af denne Vaande,
 der findes ikke Ret paa Jord,
 og selve Luften, som vi aande,
 er Løgn og Svig og træske Ord.

Dog lever Gud, hvor kry de spærre
 end Munden op, og den er ond!
 De spørge frækt: »Hvo er vor Herre?
 »Hvem kræver Regnskab for vor Mund?«

Gud Herren svarer: »Jeg er rede!«
 Vor Jammer ham til Hjærte gik;
 han vil os end til Frelse lede,
 jeg rokkes intet Øjeblik.

Guds Ord er Sølv i Ilden prøvet,
 syvfoldig rensset, lødig Mønt,
 en Skat som ingen Fjende røved,
 Guds Ord, som har os Haab forkyndt.

Omgærdede vi er af Fjender,
 og Slethed kun har blide Kaar;
 men Gud til genfødt Jubel vender
 Forsmædelsen, naar Timen slaar.

Julius Lange i Assisi.

Jden af P. Købke i disse Dage udgivne Samling *Breve fra Julius Lange* (Det nordiske Forlag. 350 S.) findes følgende Linier til Langes yngste Søn, skrevne 29. November 1894 i Assisi.

» . . . Her er smukt, uagtet vi ikke have haft rigtig godt Vejr. I Rom havde jeg fra mit Vindu kun Udsigt tværs over en smal Gade; her har jeg Udsigt over en Slette, der ligger dybt under mig, og over fjærne, fjærne Bjærge, vistnok mange Mil. Her er saa fredeligt og rart, men koldt, og smaa Dreng paa 8—10 Aar gaa med en Slængkappe kastet op under Næsen og en spids Filthat og se ud som rigtige italienske Røvere. Her er naturligvis ikke saa koldt som oppe i Danmark, og de allerfleste Trær staa med deres grønne Blade; men der er dog kommet en stor Forandring i Vejret. . . . Assisi er en By omtrent saa stor som Sorø, men ser ganske anderledes ud; den ligger paa en Bjærgskraaning, og øverst oppe har den store Ruiner af en gammel Ridderborg. Inde i Byen ligger der et Minervatempel fra Oldtiden med meget smukke Søjler, og paa Udkanten ligger det store og meget mærkelige Kloster, som den hellige Franciskus, der var her fra Byen, stiftede for sine Graabrødre . . . I den anden Ende af Byen ligger den hellige Claras Nonnekloster. Der er nogle, som sige, at hun var

en Søster til Sankt Franciskus; andre sige, at hun kun var hans Veninde, som stiftede et Nonnekloster, der skulde svare til hans Munkekloster. Nedenunder hendes Kirke ligger hendes Lig endnu helt bevaret og altid omgivet af brændende Kerter; jeg har set det før og var igaar nede og saa det. Hendes Ansigt og nøgne Fødder ere i Løbet af 6—700 Aar blevne ganske sorte.

Jeg gik mig i Eftermiddag en Tur udenfor Byen. Alle Bønderne have nu travlt med at høste Oliven. Oliventræets Løv har nogen Lighed med Piletræets; men dets Grene ere mere krogede. Imellem det graagrønne Løv hænge de sorte Olivenbær i stor Mængde. Bønderne holde mange sorte Svin, og næsten enhver, man møder, fører et Svin i en Snor; Svinet er meget kælent og gnider sig paa en Maade, jeg vilde frabede mig, op ad sin Herre.«

Allerede længe før dette Besøg i Assisi havde Lange beskæftiget sig med den hellige Franciscus, saaledes som dette fremgaar af et Brev, dateret Marts 1886. Det er til Langes ældste Søn, og det hedder heri:

»Jeg læser i denne Tid et stort Værk om St. Frants af Assisi og hans Betydning for Udviklingen af Kunsten. Deraf har jeg oversat det vedlagte, som er det eneste, man har ordret tilbage af ham. Jeg synes, det er saa inderligt og ejendommeligt.«

Formodenlig er der Tale om *Solsangen*. Udgiveren meddeler ingen Oplysning herom.

A propos

„Sancta Simplicitas“.

(I *Nationaltidende* for 14. ds.)

HR Hr. Redaktør! I Søndagstillæget for 31. Aug. stod der en lille Artikel med Overskriften *Sancta Simplicitas*

og undertegnet *H.* Forfatteren udtaler sig i sin Artikel saa venlig om mig, at jeg nok tør bede om Plads for et Svar, som jeg ikke ad sædvanlig Vej kan sende ham.

Hr. *H.* har i »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« læst en Meddelelse om, at der fra Verona er blevet tilsendt det katholske Kapel i Odense en — som Hr. *H.* meget rigtig skriver — »*Particula*« af den danske Martyr Hellig Knuds Ben. Den ærede Forfatter ironiserer paa forskellig Maade herover og erklærer sluttelig, at sligt lader »det tyvende Aarhundredes Børn her i Danmark« sig dog ikke »binde paa Ærmet«. Det forekommer ham nemlig ubegribelig, at Relikvier af Hellig Knud virkelig skulde være komne til Verona, og at man efter saa lang Tids Forløb stadig skulde vide Besked med deres Identitet.

Hverken det Ene eller det Andet er imidlertid videre mærkeligt. Det var i Middelalderen (ligesom nu) meget almindeligt at udtage Partikler af Helgenrelikvier for at skænke dem til Kirker og Kapeller, der paa endog meget fjærntliggende Steder rejstes til vedkommende Helgens Ære. Og var saa engang disse Relikviepartikler ankomne til deres Bestemmelsessted, forsynede med de behørige Authenti-Beviser, er det ikke godt at se, hvorledes Aarhundredernes Gang skulde kunne skade disse stadig forhaandenværende Dokumenter eller i nogen Maade svække deres Beviskraft.

En interessant Parallel med Relikvien af St. Knud i Verona frembyder Relikvierne af den hellige Birgitta — i Byen Courson, Ærkebispedømmet Sens i Frankrig. Det Ene ser ligesaa urimeligt ud som det Andet og er det ligesaa lidt. Greven af Courson var nemlig under Ludvig XIV. fransk Gesandt hos Christina af Sverrig. Trods Reformationstidens voldelige Fremfærd mod Helligdommen i Vadstena var der dengang endnu Relikvier af den store svenske Helgeninde i Behold, og Grev de Courson erhvervede saaledes flere betydelige Partikler af St. Birgittas Kranie. Den franske Adelsmand bragte dem hjem til sin Sognekirke, hvor de endnu

forefindes. (Se *Semaine religieuse du diocèse de Sens*, Maj 1875.)

Hr. H. vil, efter at have læst dette, sikkert indrømme, at hvad der er sket med en Relikvie af St. Birgitta, ogsaa kan tænkes foregaaet med en Partikel af St. Knud.

Frederiksberg, 5. Septbr. 1902.

Ærbødigst
Johannes Jørgensen.

Mod Lyset.

Det er en Debutbog, som under denne Titel i disse Dage er udkommen paa *Pios* Forlag. Forfatterens Navn er *R. Jahn-Nielsen*, og paa Titelbladet definerer han sin Bog som »En Skildring. — Mystik.«

Der staar et Par Mottoer under Titlen — maaske burde der have staaet endnu ét: af *August Strindberg*. Thi fra denne gale og geniale Mand nedstammer »Mod Lyset« nnægtelig i temmelig lige Linie. Det er de sære og vilde Dagbogsoptegnelser i »Inferno«, der helt har overvældet den unge Dansker og bestemt ikke blot hans Form, men endog Indholdet af hans Bog. Selv den strindbergske »Hjærtebanken og Aandenød« optræder hos Jahn-Nielsen og spiller sin store Rolle.

Det er da en halvt patologisk Sjølehistorie, som her fremlægges for En. Bogens Hovedperson er en moderne ung Mand, ikke længere *fin de siècle*, men helt og holdent tilhørende det nye, tyvende Aarhundrede. Han har sine Forfædre i Skikkelser som Niels Lyhne og som de unge Mænd i Viggo Stuckenbergs første Fortællinger, er som de en uhjælpelig Drømmer, et svagt og vegt, næsten villieløst Væsen, med overudviklet Reflexion og overophidsede Sanser. Men han er endnu sygeligere end de; man mærker, at den aandelige Dekadence er et Slægtled længere fremskredet. Stu-

ckenbergs Helt fra »I Gennembrud« kunde endnu mande sig op til at tage en Beslutning; Hovedpersonen i Hr. Jahn-Nielsens Skildring er som et Siv for Vinden, »villieløst vimrende, véd ej hvorhen«. Ethvert Lærdoms Vejr indvirker paa ham og drejer ham alle Streger i Kompasset rundt. Fortællingen spænder over et Par Maaneder, og i Løbet af denne Tid har Forfatterens andet Jeg givet sig af med de forskelligartede Ting som Swedenborg, Thomas a' Kempis, Spiritisme, Telepati, Miraklerne i Lourdes, Tolstoi, Henry Drummond, tysk Moralstatistik og dansk Reformationshistorie. Gennem hans pludselige Begejstring for alle disse Emner og hans ligesaa pludselig Given slip paa dem igen mærker man ikke blot et nervøst og uroligt Temperament, man mærker ogsaa »den totale Hjælpeløshed og Opgivethed«, hvormed Forfatteren taler, og hvormed moderne dansk Ungdom møder Livet og dets Krav.

Hr. Jahn-Nielsens Bog er saaledes ingen *hyggelig* Bog — det er Sygejournaler sjældent. Men at den kan skrives, er typisk for Tiden og betegnende for den Udvikling, som nu i den sidste Menneskealder er gaaet for sig her i Landet. »*Resignationen* eller *Daarekisten*« — det er det uhyggelige Dilemma, i hvilket den Ungdom, hvis Udtryk Hr. Jahn-Nielsen er, synes at sidde fast. Der er lange Veje fra en saadan Ungdom tilbage til den, hvis Repræsentanter var Oehlenschläger eller Grundtvig.

Det mest sørgelige ved Hr. Jahn-Nielsens Bog er imidlertid, at den Sjæl, han skildrer, virkelig stræber *mod Lyset*. Men den gør det ligesom i Halvsøvn, bunden af Narkose eller Hypnose. Der er en Grund af jævn, blød Godhed i den unge Mand, Hr. Jahn-Nielsen skildrer, og det er denne oprindelige Godhed, som paa Fortællingens sidste Blade faar en Art Gennembrud.

Den lille Skildring er skrevet i noget uensartet Stil. Forfatteren lægger en stærk Stræben efter Ordmaleri for Dagen; nu og da former han ogsaa sin Tanke til et rammende Billed, som hvor han (S. 42) lader Jordkloden fare gennem

Verdensrunimet »som en mægtig elektrisk Sporvogn, fuld af hjerte- og hjærnetørre Pasagerer.« Men mere værd end alle Bogens Reflexioner er maaske følgende lille Prosadigt, som lige med Et skyder sin stille Hygge ind i de mørke Sjæleskildringer:

»Regelmæssigt hver Aften, naar jeg var kommen i Seng, hørte jeg nede fra Jorden, under mit Vindu, smaa søvnige Rab og Skræp af Ænder, der puslede sig til Rø. Inde i Haven, som laa skinnende sort og vaad med sine stride Buske af violette og hvide Vinterasters, sine purpurrøde Rødbedetoppe og forblæste, afblomstrede Margariter, var en lille Træbolig til Ænderne sammentømret . . . Og der var noget mærkeligt hyggeligt, næsten beroligende ved den tyste, døsig Puslen og Smaarabben. Jeg var dog altsaa ikke *ganske* ene og forladt. Nær ved mig havde jeg sunde, levende Smaavæsener, som spiste og drak, aandede og sov, ganske som jeg selv.«

Saaledes skriver kun den, som har Evne til at føle selvstændigt og udtrykke, hvad han føler. Og er det ikke paa disse to Evner, man kender en Skribent?

J. J.

Fioretti. Af min nylig udkomne Oversættelse af *Fioretti* vilde jeg gjerne, som hidtil med mine originale Bøger, forære hver enkelt af mine Venner og Bekendte et Friexemplar. Det Nordiske Forlag stiller imidlertid kun 25 Exemplarer til min Raadighed, og jeg nødes derfor til at forbigaa mangen, som det ellers vilde være mig kært at kunne give denne Bog. Jeg beder da de saaledes Forbigaaede ikke opfatte det som nogen Uelskværdighed eller Uhøflighed, at jeg ikke denne Gang viser dem denne lille Opmærksomhed.

J. J.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 40.

Søndagen den 5. Oktober.

1902.

Toner i Natten.

En Lyd af Strænge i Natten blaa —
En Klage af klingende Strænge
Jeg stanser paa Gaden og lytter derpaa.
Det klinger saa langt og saa længe.

En Røst i Smerte, en Røst af Vé —
vémodig og fjern og ene —
en Sang om Blade, der falder som Sne
fra nøgne og fattige Grene

Om Liv, der døde — forødt og forspildt —
og lagdes i Glemselens Mulde
Mit Øje bli'r dugget, mit Hjerte bli'r mildt
— om Livet *jeg* miste skulde?! —

R. Jahn-Nielsen.

En Martyr.

»**N**aar en Mand tror at have betvunget sin Skæbne, at have overvundet alle Hindringer og staa paa sin Triumfs Tinde, saa er hans Død nær«.

Dette Ord af en fransk Tænkter rinder en uvilkaarligt i Hu, naar man i Bladene læser Beretningen om Emil Zolas Død.

Af den lille, udsøgte Kreds, der i Halvtjerdsernes første Aar plejede at samles til en »litterær Middag« i en af de fineste Restauranter i Paris, var Zola den Sidstlevende. Alle de andre Deltagere i *Diner Magny* var gaaet bort — Flaubert, Goncourt, Daudet, Turgénjev og Ernest Renan. Alle var de større end han — men han, der var mindst værd, blev længst tilbage, og for hvert Navn, der slukkedes, var det, som hans eget lyste klarere, samlede alt de Andres Lys i sig. Til sidst stod han tilbage som Enerepræsentant for hele sin glimrende Slægt.

Zola var mindst værd af dem Alle. Sandheden kræver dette Ord. Hans Stil havde ikke den Broncefæsthed som Flauberts, vuggede sig ikke i melodiose, svagt elegiske Rhythmer som Renans, var ikke fuld af Billeder som Brødrene Goncourts. Zola var en ikke mindre utrættelig Arbejder end de Andre — han besad den ægte franske Flid — men hans Arbejdsomhed gik i Længden, ikke i Dybden. Han producerede omtrent som de store Maskiner i et Dampværkeri — saa og saa mange Meter i Timen. Han var ingen Poet, gennem hvis Sjæl de straalende Metaforer fløj som skinnende Fugle, han var ikke heller en Kunsthaandværker, der taalmodigt kunde sidde bøjet over en Elfenbensplade Maaneder igennem og udskære et Triptychon med Hundreder bittesmaa Figurer. Han kendte intet til den Glæde, som Sprogbetvingeren føler, naar den genstridige Prosa bøjer sig under hans Tugt som et ædelt, men tæmmet Dyr og lystre hans Tankes mindste Vink. Han var snarere som den til-

fældige Rytter, der giver sig Hesten i Vold, klynger sig fast til Manken og passer paa ikke at falde af.

Fra Formens Side set var Zola ingen stor Kunstner. Han raadede kun i ringe Grad over det franske Sprogs saa vidunderlig rige Midler. For slet ikke at sammenligne ham med de nyere Sprogvirtuoser — man tænke blot paa Anatole France eller paa Rémy de Gourmont! — saa var i Zolas egen Generation en Taine, en Villiers de l'Isle-Adam, en Barbey d'Aurévilly ham uendelig overlegne. Sproget var for dem et Instrument, de vidste at aflokke alle Melodier. Zola gned sin Vise paa nogle faa, simple, brummende eller hvinende Strænge.

Men ogsaa som Iagttager, som Skildrer var Zolas Evner de Andres underlegen. Man anstille en Gang en Sammenligning mellem Brødrene Goncourts »*Germinie Lacerteux*« og Zolas »*Faldgruben*«. Skønt Bogen er en af Zolas allerbedste, mærker man dog straks, paa hvor lidt Virkelighed den er bygget, og hvor elementært dens Personers Psykologi er opfattet. Den brede Overdrivelse, med hvilken Zola lader en hel Gade, tilsidst et helt Kvarter svælge i Nydelsen af én eneste stegt Gaas, er typisk for den Maade, hvorpaa Zola opnaar sine Virkninger. Hans Figurer er som Gliedermænd, fra hvilke Traade hænger ned; paa een Traad staar »*Sanselighed*«, paa en anden »*Ædelyst*«, paa en tredje »*Pengebegærlighed*«, og mere Indhold er der ikke i vedkommende Figur. Skal den virke, trækker Forfatteren i Snoren — Motivet sættes i Bevægelse — og Personen agerer. Det Arbejde, Brødrene Goncourt har sat ind paa at udrede hver Fiber i en stakkels forvildet og fordærvet Tjenestepigesjæl, kender Zola intet til.

Man har kaldt ham Impressionisten blandt de franske Skribenter og sammenstillet hans Ordkunst med Manets Maleri. Det er rigtigt, at Zola har bestræbt sig for at overføre Impressionismens Opfattelsesmaade til Literaturen. Hans sidelange Beskrivelser er Udbyttet heraf. Men han har begaaet den Fejl at overse de to Materialers Forakellighed.

Ordet har ikke, som Farverne og som Tonerne, Evnen til at virke simultant. Det ene Ord maa nødvendigvis læses *efter* det andet, og det *korteste* Udtryk er derfor i Poesien tillige det stærkest billeddannende. Ordene »de vaade, bakkede Veje« giver f. Ex. Læseren et bedre Billed af det, der ønskes skildret, end en Beskrivelse paa tre—fire Sider af disse samme Veje med alle deres Vandpytter, Hegn, Sten, Telegraftraade osv. Zola har aldrig forstaaet dette, og hans berømte »Ordmaleries« har derfor alle én Fejl, og denne Fejl er dræbende — de giver intet Billed. Man behøver kun at sammenligne en Side af Flauberts »Madame Bovary« med en Side hos Zola for at mærke Forskellen. Flaubert saae alle Ting gennem sin Digersjæl, og Alt, hvad han rører ved, bliver derfor til Poesi. Zola har givet den rigtige Definition af Kunsten, at den er »Virkeligheden, set gennem et Temperament«. Men det har været ham yderst vanskeligt at efterleve dette sit eget Program. Han har enten digtet paa Temperamentet alene — som i den fuldstændig fantastiske Bog »La faute de l'abbé Mouret — eller han har nøjedes med at notere sig Virkeligheden — som i de fleste af de andre Bøger.

*

*

*

Man har foruden at kalde Zola Ordmalers og Impressionist kaldt ham Samfundsskildrer og Moralist. Man har sammenstillet ham med Balzac, ja en enkelt dansk Penne-svinger har endog fablet om Michel Angelo! Det er vel »La Débacle«, som skal gælde for en Pendant til Dommegad?»

Der kunde være mere Grund til at minde om en anden, i sin Tid ogsaa højt berømt Mand, med hvem Zola egentlig frembyder mere Lighed end med Forfatteren af *Comédie humaine* eller med Maleren af det sextinske Kapels Loft. Denne Mand er Eugène Sue. Ogsaa han var Samfundsskildrer, ogsaa han var Moralist, ogsaa han var »Kirkefjende« og alt det, hvorfor man nu roser Zola.

Det er imidlertid en egen Sag med disse saakaldte »samfundsreformatoriske« og »moraliserende« Forfattere. Zola skal f. Ex. i sine Romaner have »bekæmpet« ikke mindre end følgende Onder: Fordærvelsen i Regeringskredsene — Guldfeberen i Børsverdenen — Drikkesygen — Demimonden — Kapitalismens Udbytning af Arbejderne — Krigen — Klerikalismen. Hvad vil denne »Bekæmpelse« imidlertid sige? Mon Nogen virkelig er saa naiv at tro, at Læsningen af *L'Assommoir* skræmmer Nogen fra at drikke, Læsningen af *Nana* nogen ung Pige fra at gaa til Prostitutionen? Den, der mener Sligt, kender den menneskelige Natur meget daarligt, og i Steden for at fejre Zola som Moralist, kunde man passende indskrænke sig til, i ham at se den systematiske Skildrer af alle det moderne Samfundslivs forskellige Omraader. At disse Skildringer hviler paa et Grundlag af almindelig borgerlig Moral er en Ting for sig. Man kan være Zola taknemlig herfor, om man vil, men at tro paa saadanne Skildrings moraliserende Magt er naivt, Snarere har vel den ærede Samtidige Ret, der igaar i en Jubelfanfare for Zolas Kunst lod nogle Ord falde om »dens *ophidsende* Indflydelse, hvor den skildrer de største og dybeste menneskelige Lidenskaber«. Der hænder jo ofte Moralister det saare Menneskelige, at Lasten, de skulde vække Afsky for, kommer til at se allerdejlignst ud . . .

*

*

*

Man har endelig talt om Zola i hans Egenskab af *Martyr*. Efter som Kunstner at være bleven hævet til Jævnmaal med Michel Angelo, har man som Menneske gjort ham til en af Tidens idealeste Skikkelser.

To Idealer forestraaler vore Dages demokratiske Europa — den enlige Martyrs og den populære Folkeførers. Skønt de synes at være hinanden absolut modsatte, viser de sig dog, ved en nøjere Undersøgelse, meget godt at kunne gaa op i en højere Enhed.

Der fremhæves netop nu ved Zolas Død to Ting — hans umaadelige *Popularitet* og hans umaadelige *Martyrium*. I Kraft af Populariteten tjente han 100,000 Francs om Aaret, i Kraft af Martyriet blev han et enkelt Aar reduceret til kun at have 15,000 Francs i Indtægt. Dette Martyrium hidrørte naturligvis fra hans Optræden i Dreyfusaffæren.

Om Dreyfus' Uskyld nærer vistnok ingen Mennesker mere nogen begrundet Tvivl, og Æren for dette Resultat tilkommer i første Række *Bernard Lazare*, kun i anden Zola. Deraf den Bitterhed, hvormed Lazare (uden iøvrigt at nævne noget Navn) har talt om »de Arbejdere, der var kommen til i den ellefte Time«, og som nu høstede Frugten af hans Arbejde. I sine lange Artikler til Forsvar for Dreyfus talte Zola kun om sig selv — *han* havde gjort det Hele, *han* var den »gode Borger«, der havde »reddet Frankrigs Ære«, *han* bar i sin Haand den »lille hellige Lampe, der vilde kunne oplyse Verden, selv om de onde Magter fik slukket Solen!«

Alligevel maatte Zolas Holdning imponere Europa — thi han maatte jo være sig bevidst at risikere sit franske Publikums Yndest og derved mindst det Halve af sin Af-sætning. Og om at søge Erstatning gennem kunstnerisk Udbytning af det mægtige, hele Verden interesserende Stof, som Dreyfusaffæren frembød, kunde der ikke være Tale. »At benytte Dreyfusprocessen *literært* vilde være lavt og lumpent handlet af mig,« erklærede Zola i Juli 1899 til en Interviewer fra *L'Aurore*.

Aarene gik, og Zola høstede i rigt Maal Europas Hyldest for sin Optræden i Dreyfussagen. Pariserpøblens Hujen ad hans Vogn, Processen mod ham og hans frivillige Landflygtighed gjorde ham til Martyr. Alt, hvad man tidligere havde haft at indvende mod Zolas Kunst var glemt — han stod som Frankrigs største Skribent og største Mand — som Arvtageren paa én Gang efter Victor Hugo og Voltaire. . .

Og da han var naaet saa vidt, mente han, at hine Ord til en Journalist var gaaet i Glemme, og *L'Aurore* bebudede Verden, at nu kom den store, den epokegørende Roman om Dreyfusaffæren — Romanen *Vérité* — som Feuilleton vurderet til 50,000 Frks. — som Bog sikker paa en halv Million Læsere i hele den civiliserede Verden.

Det var, som Zola selv sagde i *Fécondité*: »De Folk, der tjener Penge, faar altid Ret tilsidst.« Eller omvendt: »De Folk, som faar Ret, tjener ogsaa Penge tilsidst.« Martyriet var overstaaet, Populariteten genvundet, og Zola stod paa sit Rys Tinde som *populær Martyr*. Højere kunde han ikke naa. Og Døden har da befriet ham for at stige ned. Nans Navn straalere nu over hele Europa i en dobbelt Glorie af Ære og Guld. Thi gives der i vore Dage noget skønnere Eftermæle for en Mand end at dø *rig og populær*? Det var kun Fortidens Martyrer, der døde i Fattigdom og Foragt.

Unicus.

De engelske Katholiker.

Kristeligt Dagblad for i Mandags indeholder følgende Notits:

»I »Fortnightly Review« har Præsten *Arthur Galton* offentliggjort en Artikel, som bebuder uanede Ting, hvis den ellers hviler paa solidt Grundlag. Arthur Galton er en forhenværende Katholik, som er gaaet over til den anglikanske Kirke. Halvandet Hundrede katholske Præster i England skal efter hans Sigende være besluttede paa at gøre Opposition mod Kurien og saa meget andet, der hører sammen med Hierarkiet. Der er saa meget i alt dette Væsen, som strider mod Englændernes religiøse Følelse. Kongregations-Bevægelsen skal yderligere have irriteret engelske Katholiker. Bispens Despotisme skal endelig have gjort Re-

sten, saa en Art protestantisk Bevægelse skal være i sin Vorden.«

»Det er dog vist bedst at se Tiden an,« tilføjer *Kr. Dagblad* meget fornuftigt, »før man bygger for meget paa disse Oplysninger.«

At der kan være noget Røre af den ovenantydede Art blandt de engelske Katholiker er ikke helt utænkeligt, For tre Aar siden vakte saaledes en Artikel af den engelske katholske Naturforsker *Mivart* pinlig Opsigt ved sin Opposition mod kirkelige Dogmer. Og det ifjor udsendte Hyrdebrev fra alle Englands katholske Biskopper vidner om en lignende Tilbøjeligheds Existens i videre Kredse.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 41.

Søndagen den 12. Oktober.

1902.

Sven Lange om Zola.

⚡ sidste Nummer af *Illustreret Tidende* har Forfatteren *Sven Lange* skrevet en Artikkel om Emile Zola, med Undertitel »Personligt Indtryk«. Det vil sikkert interessere »Katholiken«s Læsere at se følgende Uddrag af den:

I personligt Samvær var Zola hverken ansporende eller umiddelbart indtagende. Tænker jeg tilbage paa en Mand som Henry Becque — der dog var en langt ringere Aand — saa lyser mit Minde endnu op af den dybe Fortryllelse, der udgik fra ham, hans skælmske Smil, hans stolte, klare Øjne. Og Bjørnson, — hvilken Varme gennemstrømmer ikke hans Samtale, hvilken Rigdom, hvilken indre Bevægelighed!

Der var noget pinligt ved Zolas Konversation.

Han talte meget og meget hurtigt, med en sagte og nervøs Stemme.

Hans Blik sprang oftest uden om den, han talte med — op i Loftet, over Lorgnetterne — ind i Væggen — ned i Gulvet. Det rykkede og sitrede i hans smaa, korte Ben, og hans fine Hænder var i en ustandselig Bevægelse, ned i Jakkelommerne, eller op i det mørke sparsomme Fuldskæg eller hyppigst mod Panden, denne bebyrdede Pande, med dens Stige af lidelsesfulde Rynker. De fire-fem Gange, jeg har talt med ham, talte han altid om sig selv, og skønt han dog — det var i 1894, da han just havde fuldført *Les Rougon-Macquart* — stod paa sin Berømmelses Højdepunkt, var han fuld af Bitterhed mod alt og alle. Han følte sig

miskendt, forfulgt, uden Indflydelse, forhaanet af de Gamle, af Akademiet, som Gang paa Gang stødte ham tilbage, hadet af de Unge, Symbolisterne, der skrev deres Revyer fulde af Angreb paa ham. *Les crétins! les crétins!* udbrød han med en Hefthighed, som forbløffede. Dette Universalgeni saae i Øjeblikke ud, som om han mente, han havde forfejlet sin Opgave i Livet, og de Raad, han gav den unge Debutant i Literaturen med paa Vejen, var just ikke opmuntrende. Mit hele Indtryk af ham var egenlig ret kummerligt, men betaget, som jeg var af hans Bøger, saae jeg kun, vilde jeg kun se den store Digter.

. Han var uden Gratie. Og tillige manglede han menneskelig Varme.

Hans Humanitet er jo højt prist — men i Virkeligheden var det ikke Menneskene, han elskede, — det var *Livet*. Det Liv, som han saae om sig, — og især det Liv, som hans mægtige Fantasi havde skabt inden i ham. Og her behandler han sandt at sige Tilværelsens positive Magter *en canaille*. Det er Nederdrægtigheden, Lavheden og Ondskaben, han forelsker sig i og giver alt sit digteriske Blod; Godheden maa nøjes med den beskedne Rolle at være deres tænkte Kontrast. Han er kun stor i sine mørke Bøger, — heldigvis i de fleste; i de lyse — *Arbejde* f. Eks. — er han usigelig svag. Det ses af hans huslige Liv, som var lidet harmonisk — jeg har Lov at berøre det, da det jo nu tilhører Historien — og det ses ogsaa af hans Optræden i Dreyfussagen. Dreyfus betød intet for ham som Menneske — han fik iøvrigt Ret: Kaptajnen har efter sin sidste Domfældelse skuffet alle sine Forsvarere paa det bitreste — men da Zola rejste sig til Kamp for ham, troede han paa ham — rent abstrakt. Han tog ham ind i sin Fantasiverden som et opflammende Element. I Skæret af disse Lidelser tog den menneskelige Nederdrægtighed sig endnu grellere ud, end han før havde set dem, — endnu taknemligere for digterisk Behandling.

Saavidt Hr. Sven Lange.

I en anden Artikel i samme Nummer gør Bladets Redaktør opmærksom paa den Reaktion, der allerede for Aar tilbage har gjort sig gældende i Frankrig mod Zola. Det var efter Fremkomsten af *Jord*, at fem af hans betydeligste Elever i et Manifest brugte følgende skarpe Udtryk:

»Ikke blot er lagttagelserne overfladiske, Fortællingen banal og uden noget karakteristisk, derimod fuld af forældede Romanfif, men den svenske Tone er overdreven endnu mere end før, og Mesteren stiger helt ned til Bunden af Uhumskhedernes Afgrund.«

Henry Becque brugte uskrømte Ord om Zolaismens »Svineri«, og Anatole France (som nu nylig har talt saa store Ord ved Zolas Grav) erklærede at Zola »nedværdigede Mennesket, forhaanede Skønheden og Kærligheden og intet anede om Smertens Højhed og Taarernes Hellighed«.

I Samklang hermed siger Artiklens Forfatter:

»Zolas Bønder lever og taler anderledes end franske Bønder, hans Smaafolk tænker jævnlig som Videnskabsmænd og føler som Digtere og som Dyr. Ikke en eneste dyb og ejendommelig Menneskeskildring har vi fra hans Haand, der kan jævnstilles med Madame Bovary og Germinie Lacerteux; som Virkeligheds-Iagttager overgaas Zola af Flaubert og Brødrene Goncourt.«

Zolas Kunst bestaar da, mener denne Forfatter, egentlig i at bruge Virkeligheden som Synbol paa en Idé — med andre Ord: Zolas saakaldte Naturalisme er helt og holdent *Tendensdigtning*. Zolas Idéer »kan være lavt liggende, bundne i de rent animalske Drifter, som i de fleste af hans tidligere Bøger, hvor Ledemotiverne Morddrift og Kønndrift, Drankertilbøjelighed og Pengebegærlighed udmales indtil Væmmelse. Sjældent eller aldrig er det den frie Menneskevilje, der leder Handlingerne — selv de faa »gode« Mennesker synes kun bedre organiserede Dyr; Zolas Personer har jo i det Hele taget ikke stærkere Selvstændighed end Smaadyrene i en Koral- eller Svampekoloni.«

Giovanni Colombini.

Første Kapitel af den

om kort Tid udkommende Bog: *Den hellige Ild.*

Det var i Republikken Siena, en Julidag i Aaret 1355. Solen brændte hedt, og Byens Torv var tomt og solbeskinnet som Ørken, da Ser Giovanni Colombini, Raadmand i Siena og en af Stadens største Klædekræmmere, ved Middagstid fra sin Bod begav sig hjem til sit Palads, der med et mægtigt Forsvars- og Op'agstaarn knejsede midt for selve Raadhuset og ret ud for Fonte Gaja. Vandet rislede køligt i Fontænnens Marmorkumme, og Lyden vakte et Øjeblik den rige Købmands Opmærksomhed; idet han gik forbi, kastede han et flygtigt Blik hen til den smukke Brønd. Han huskede fra sine Drengaar dens Marmor skinnende nyt og hvidt; nu begyndte det allerede at gulne svært. Den Brønd havde for Resten kostet Byen en god Skilling...

Ser Giovanni var ved sin Dør og lukkede sig ind med den store, kunstfærdigt smedede Nøgle, der hang i en Kæde ved hans Bælte. En liflig Svaling mødte ham i den store, næsten mørke Forstue; tilfreds med endelig at være i Ly for den brændende Sol, famlede han sig frem til Trappens Fod og begyndte at gaa op til Beboelsesrummene i Paladsets øvre Stokværk.

Da Ser Giovanni traadte ind i sin Sal, rejste hans Hustru sig hastig op henne ved Vinduet og lagde en Bog fra sig i den brede Karm. Hun var en statelig Kvinde med store, smukke, lidt haarde Træk; det brune Haar sad i løs Fylde langt ned om de endnu friske Kinder, og hun smilede med Læber, der var røde som en ung Piges, og med alle sine hvide Tænder. Og naar hun saaledes smilede, da svandt det haarde og kolde af hendes Ansigt, og hun saae ud som et Barn, der glad løber sin Moder i Møde.

Med netop dette Smil kom hun nu hen til sin Husbond, rakte ham Munden til Kys og sagde:

»*Giovanni mio*, vær ikke vred paa mig. Jeg vidste ikke, Klokken var saa mange, og Middagsmaden er endnu ikke færdig. Jeg løber nu ned i Køkkenet, og inden ret længe skal alt være i Orden.«

Ser Colombini havde egenlig ikke været gnaven, da han kom hjem, men nu blev han det lige med ét. Han havde tænkt sig et dækket Bord i den kølige Sal med dampende Makaroni og en straaomvunden Flaske, fuld af dunkel Chianti.

Han havde ventet at blive ynket, fordi han maatte færdes ude i den brændende Sol, og han havde glædet sig til at klage over, hvor varmt det var, og under sin Hustrus Deltagelse omstændeligt tørre Sveden af Ansigtet. Og nu blev der ikke noget af det altsammen — der var intet Bord, ingen rygende Mad, ingen Vin, ingen Ynk, ingen Deltagelse! Børn havde han og hans Hustru ikke — Vorherre havde taget dem som smaa — saa kunde hun vel sagtens ofre sig lidt for ham! Han var ingen Yngling mere — sidste Vinter fyldte han de halvtreds — og stadig maatte han dog slide, stadig arbejde, medens hun sad hjemme med Hænderne i Skødet og ikke havde en Tanke tilovers for sin Mand! Han maatte nok spørge, om han var gift eller ikke gift, om han havde en Kone, eller han ikke havde en Kone?

Saaledes tænkte og talte Ser Giovanni vredt og længe. Jo længere han talte, jo vredere blev han; Vreden steg ham til Hovedet som Vin, og han endte med at sige, at han hellere vilde gaa tilbage til Forretningen — han havde ikke Tid at sidde her og vente — han maatte arbejde, bestille noget — man tjente ingen Ting, naar man lagde Hænderne i Skødet og læste Romaner den hele udslagne Dag...

Ved de sidste Ord sendte Ser Colombini Bogen i Vindueskarmen et giftigt Blik.

»Kære Giovanni«, svarede hans Hustru, forbavset og bedrøvet, »du tager fejl, naar du mener, jeg læser Romaner og lever i Lediggang. Hele Morgenstunden har jeg været beskæftiget. Med mine Piger har jeg været ved Fonte Gaia og-skyllt det Tøj, vi vaskede igaar, og derefter har vi hængt det til Tørring paa Terrassen. Vi var netop kommen ned fra dette Arbejde, saa satte jeg mig et Øjeblik hen for at læse Dagens Legende, og medens jeg læste, løb Tiden fra mig. Vær derfor ikke vred paa din Biagia; nu skynder jeg mig ned i Køkkenet, og om et lille Kvarter skal alt være rede. Tag du Bogen saa længe og læs en Smule, saa skal du se, at inden du véd af det, er Ventetiden omme«.

Saaledes talte Biagia, men Ser Colombinis Vrede vilde ikke lægge sig.

»Romaner eller Legender, det er mig et«, raabte han. »Det er altsammen noget, vi kan overlade til Vaganter og Goliarder, Beggarder og Fraticeller! For en Købmand, for en Sieneser er det Tid at gøre Forretninger, Tid at handle. Tager vi os ikke iagt, vi Købmænd i Siena og i Florens med — saa gaar Handelen fra os op til de store Republikker

langt oppe mod Nord i Fiandra; dér ligger Doagio og Lilla, Quanto og Bruggia; deres Grever er Konger i Konstantinopel, deres Købmandsfruer er kosteligere klædt end Dronningen af Frankrig, de handler med hele Verden, fra det hellige Land indtil Øerne i det yderste Hav, hvor talløse Hjorder af hvide Faar græsser paa de grønne Sletter! Vi Sienesere gælder fra gammel Tid for at have sex Næser og være finere og klogere end alle andre Mennesker, og Folket i Fiandra er kun plump og hæslig Almue. Derfor vilde det være den største Skam for Siena, om vi skulde tillade, at Handel og Flid veg bort fra os til hine Barbarer i Norden! Og derfor maa jeg arbejde, arbejde, tjene mere og mere! Allerede har jeg Bod og Disk paa den anden Side af Bjærgene, ovre i Perugia; snart vil jeg ogsaa begynde at sælge i Arezzo, i Pisa, i Viterbo, maaske i selve Firenze, maaske endnu længere borte, i Bologna, Milano, Verona, Padua og hinsides de store Bjærg, i Alemannien og i Burgund!«

»Giovanni«, sagde Biagia alvorligt, »jeg er kun en Kvinde, og dine Tanker flyver mig baade for højt og for vidt. Jeg kan alligevel ikke forstaa, at du ikke, som andre Mænd, kan give dig tilfreds med, hvad du har naaet. Vort Hus er et af de bedste og smukkeste i hele Siena, vi sidder lunt inden Døre, savner Gud ske Lov intet, har Linklæder til om Sommeren og Pelsværk til om Vinteren. Din Dragt er det bedste grønne Klæde, og jeg slider Fløjl til Hverdag. Lad os dog endelig en Gang slaa os til Taals med, hvad vi har, og lad os i Fred nyde de Goder, Gud har skænket os. Som det nu er, under du dig hverken Ro eller Rast; det er jo næppe nok jeg ser dig et Øjeblik hele den lange Dag, og ofte er du borte paa farlige og anstrængende Rejser. Saa gør alt det Slid dig ogsaa pirrelig og gnaven, og vi har ingen Glæde af alle vore Rigdomme. Hør derfor din Hustrus Bøn, Giovanni mio, og tænk paa, at Fattigdom med Fred er bedre end meget Gods og mange Bekymringer.«

Ved de sidste Ord greb Biagia sin Mands Haand og trykkede den varmt mellem sine store, bløde Hænder. Forventningsfuldt og kærligt saae hun op til sin Husbond — men hans Ansigt vedblev at være haardt og koldt.

Da kølnedes ogsaa Biagias Hjærte; hendes Øjne, der havde været straalende og ømme, blev glansløse og lige-gyldige; den Haand, hun havde greben saa varmt, lod hun

kølig falde, og idet hun pegede hen mod Vinduet, sagde hun tørt:

»Ja, der ligger altsaa Bogen! Sæt dig nu og læs; jeg skal gøre mit Bedste for at betjene dig!«

Da blussede Ser Colombinis Vrede op i lys Lue. Med et Spring var han henne ved Vinduet, greb den lille, tykke, pergamentindbundne Bog og slængte den hæftigt i Gulvet, idet han raabte:

»Der har du dine elendige Legender! Jeg vil ikke se dem for mine Øjne!«

Biagia forsvandt uden et Ord...

Men næppe havde Døren lukket sig bag hende, før der gik ligesom et Sting gennem hendes Husbonds Hjærte. Dels vilde han gerne have udøst sin Vrede endnu mere — og nu var han med ét ene og havde ingen at lade den gaa ud over. Dels skammede han sig over sin Hidsighed — men denne Skam kunde ikke komme til Magten og gjorde ham derfor kun endnu mere bitter, endnu mere ophidset. Han var vred paa Biagia, vred paa sig selv, vred paa hele Verden. Han følte, at det var *ham*, som havde bragt Tingene i Ulave, og at det atter var *ham*, der maatte bringe dem i Lave igen. Men han kunde ikke lide denne Følelse; han hærdede sig mod den, stivede sig trodsigt af, tænkte den ene gode Grund frem efter den anden til sine egen Retfærdiggørelse og sin Hustrus soleklare Beskæmmelse...

Altsammen hjalp det imidlertid intet. Uden at vide, hvad han gjorde, stod han henne ved Vinduet og stirrede stift ned for sig. Han lølte sig, saa gammel var han, i dette Øjeblik som en uartig Skoledreng, der skal til at bede om Forladelse og ikke kan komme sig til det. Der var en Røst inden i ham, som manede i ét væk: »Du har gjort din Hustru ked — gaa hen og gør hende glad igen!« Man kunde blive ganske arrig af at høre paa denne lille manende Røst — den var som en bjæffende Køter, der springer paa Siden af et Køretøj og ikke er til at genne væk, hverken med Pisk eller Stenkast. Hvad havde han i Grunden gjort, hvad havde han sagt, som var saa forfærdeligt? Han var kommen hjem, og der havde ingen Mad været til ham. Saa havde Biagia begyndt at blande sig i hans Forretningssager og villet give ham Raad om, hvad han skulde gøre eller ikke gøre! *Ham*, Giovanni Colombini, en af Priorerne i Siena og en af Stadens store Købmænd, med Udsalg i Perugia og snart ogsaa i Arezzo... Ja, og saa var han

bleven utaalmodig -- vred — hidsig — og tilsidst havde han smidt Helgenlegenden i Gulvet...

Netop *deri* laa det egenlig beskæmmende... Blot han ikke havde ladet sig forlede til at gaa saa vidt...

Ser Colombini skævede hen til Bogen. Der laa den henne, paa Ryggen, med gabende Blade... Mon han ikke havde slaaet Bindet løst — det vilde dog i hvert Fald være en Skam... Det var en smuk Bog, med Miniaturer og Initialer i Guld, Karmin og Azur...

Ser Colombini saae sig om i Stuen. Han vidste nok, at han var ene — men alligevel... Han vilde meget nødigt ses af nogen i dette Øjeblik...

Nej, han var virkelig ene... Saa gik han de faa Skridt over til Bogen, saae sig endnu en Gang om, bukkede sig ned — og tog den op...

Jå, det var en smuk Bog. Mange dyre Penge maatte hans Hustru have givet for den. En omvandrende Tiggerbroder havde vel prakket hende den paa... Forresten — de Billeder der var ikke ilde — og der var jo næsten Guld for Pengene i alle de smaa Maleriers Baggrundshimle...

Ser Colombini satte sig ned for rigtig at se Bogen efter. Da Biagia om lidt skyndsomt kom med Maden, fandt hun sin Mand læsende. Og saa fordybet var han i sin Læsning, at han slet ikke hørte Døren gaa, men hun maatte gaa helt hen til ham og røre ved ham.

»Giovanni,« sagde hun, »kom og spis!«

Da saae han op, og hans Ansigt saa ud, som om der ingen boede bag det.

»Biagia,« sagde han stilfærdigt, »nu er det *mig*, som beder *dig* have Taalmodighed. Jeg kan spise siden -- jeg har ikke Tid nu!«

Uden at sige et Ord trak Biagia sig tilbage.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 42.

Søndagen den 19. Oktober.

1902.

Kong Davids Salmer.

XII.

Og slog Du mig da helt af Minde?
O Gud, hvor længe end?
Skal Hjærtet aldrig Hvile finde
og se Dig huld igen?

Skal jeg da sørge alle Dage
og raadvild stirre ud
og glæde Fjenden med min Klage?
Hør Du min Klage, Gud.

Lad Mørket fra mit Øje vige,
mit Lys er hardtad slukt.
Lad ej med Pral min Fjende sige:
»Med ham fik jeg da Bugt!«

Skal da mit Fald hans Ondskab fryde,
skønt Du er alt mit Haab?
Nej, atter vil min Jubel lyde,
thi Gud har hørt mit Raab.

Andagten til Alterets Sakramente.

Intention for Bønnens Apostolat i Oktober 1902.

St. Ambrosius kalder Eucharistien med et Navn, der under sit besynderlige Ydre skjuler en dyb Mening; han kalder den *cibus psallens*, »den syngende Føde«. Han mener dermed: den Føde, der bringer Sjælen til at svulme af Sang, fordi den svulmer af Kærlighed, og fordi Sang er Kærlighedens naturlige Udtryk. Det, som et Menneske *synger* om, kan man være vis paa, at han virkelig elsker. Et Menneskes Breve kan være opstyltede og usandfærdige — det skrevne Ord er det mest upaalidelige Udtryk for Tanken. Det er allerede sværere at være løgnagtig i mundtlig Tale, men *Sangen* er Sandhedens rene Udtryk. Paa Vers kan ingen lyve. Hvad der gælder om *al* Kunst — at den kun er mulig *i Kraft af indre Sandhed*, saa at al usand Kunst er død fra Fødselen af — det gælder i allerhøjeste Grad om Verset, om Digtningen, om Sangen. Vil man vide, hvad et Menneske virkelig tror, saa skal man ikke se paa hans skriftlige Udtalelser, ikke en Gang altid tage Ordene af hans Mund for helt gode Varer — men man skal spørge ham: Hvad *synger* du? og fremfor alt: Hvad nynner du paa, naar du er alene? Thi da vil man kunne gribe det Menneskes Sjæl.

Alterets Sakramente er det Brød, som bringer Sjælen til at glæde sig i Gud og til at synge om Gud. Det er naturligt for den Christne, og især for den christne Kirke, at synge om Gud. Den christne Liturgi er intet tilfældigt; Kirken vilde ikke være den *sande* Kirke, om den ikke sang til Guds Ære. Alle store Helgener har elsket Sangen, har — som St. Franciscus af Assisi — været »Guds Trubadurer.«

Ordet *Eucharistia*, har En gjort opmærksom paa, kan omstilles saaledes, at dets Bogstaver kommer til at danne Ordene *cithara Jesu*, »Jesu Strængeleg«. Dette Sakrament er den Strængeleg, som bedst af alle lovsynger Herren. Den lovsynger Guds Kærlighed til Menneskene, hin Kærlig-

hed, som nedsteg fra Faderens højre Haand, som paatog sig menneskelig Natur, som i Alterets Sakrament forener sig med enhver Christen, der kommunicerer, og som i Tabernaklet deler Menneskenes aartusindlange Landflygtighed, trøster dem i deres Lidelser, styrker dem i deres Trængsler, staar dem bi i den sidste Strid og er dem et Pant paa den evige Salighed.

Kærlighed kræver Genkærlighed. Enhver Christen maa føle sig forpligtet til at gengælde Gud de Velgæringer, vi modtager i den hellige Eucharisti — og fremfor alle andre de Sjæle, som særlig har indviet sig til Jesu Hjærte. Thi er det ikke i dette levende Brød, at Jesu Hjærte stadig er nærværende midt iblandt os? Derfor gjorde den salige Margaretha Maria heller ingen Skilsmisse mellem disse to Andagter. »Jeg har en saa stor Attraa efter den hellige Kommunion«, siger hun, »at hvis jeg for at opnaa den skulde vandre barfodet over en Vej af Flammer, vilde jeg gøre det. Intet andet er i Stand til at give mig nogen følelig Glæde uden dette Brød, hvori jeg modtager *mit Hjærtes Gud og min Guds Hjærte.*«

Bøn.

Guddommelige Jesu Hjærte, ved Maria reneste Hjærte ofrer jeg Dig alle denne Dags Bønner, Handlinger og Lidelser til Sone for vore Overtrædelser og i Samfund med alle Dine Hensigter i den hellige Messe. Især ofrer jeg dem for, at Andagten til Alterets Sakramente mere og mere maa brede sig i den christne Verden.

Giovanni Colombini.

Fortsat.

II

»Ser Giovanni læste den Historie, hans Øje først var faldet paa, og som først havde fanget hans Opmærksomhed — Historien om Maria den Ægyptiske, kaldet Synderinden, saaledes som hun selv havde berettet den til Abbed Zoimas . . .

»O Broder,« fortalte Maria den Ægyptiske, »vid, at jeg er født i Ægyptens Land. Og i mit tolvte Leveaar kom jeg til Alexandria, og i sytten Aar var jeg dér Skøge og solgte mit Legeme, til hvem der begærede det. Men en Dag indskibede Folk fra det samme Land sig til Jerusalem for at ære det hellige Kors, og jeg bad Skibsfolkene, at de skulde lade mig drage med. De spurgte mig, om jeg havde Penge til Overfarten. Men jeg svarede dem, at jeg havde ingen Penge, men at jeg tilbød dem mig selv til Betaling. Og saaledes blev det.

»Men da jeg nu kom til Jerusalem og kom til det Sted, hvor det hellige Kors er inde, da skete det, at jeg blev stødt tilbage af usynlige Hænder, som ikke tillod mig at træde ind i Kirken. Tyve Gange nærmede jeg mig Porten, tyve Gange blev jeg forsmædelig stødt tilbage, medens alle andre uhindret og frit gik ind.

»Da jeg nu sidenhen sad alene og i Løndom, da tænkte jeg med ét ved mig selv: dette sker mig for mine overvættes store Misgærnings Skyld! Og jeg begyndte at slaa mig for mit Bryst og at græde bitterligt og at sukke af mit Hjertes Grund. Og alt, hvad der før havde været mig lysteligt og sødt, det blev mig nu tomt og bittert for den Skams Skyld, at jeg ikke skulde se det hellige Kors.

»Og da jeg saaledes græd, saa jeg opad, og se! der var paa Herbergets Væg et Billede af den allersaligste Jomfru. Da begyndte jeg med Taarer at anraabe hende og at sige: Saligt er dit Liv, o Maria, som bar Herren, og dine Bryster,

som gav ham Die! O du reneste Moder og skæreste Jomfru, se ned til mig, som hverken er Jomfru eller Moder! Forbarm dig, o du Kvindernes Dronning, over mig, som ikke mere er Kvinde, og bønfaald din milde Søn, at han under mig alle mine Synders Forladelse og tilsteder mig til at indgaa til hans hellige Kors. Til Gengæld lover jeg, med din og din Søns naadige Hjælp, at forlade Verden og leve i Ensomhed og Kyskhed alle mine Dage indtil mit Livs Ende!

»Og efter at jeg saaledes havde bedt og havde sat al min Lid til den allersaligste Jomfrus Forbøn — se, da gik jeg uhindret ind gennem Kirkens Port, og jeg kom frem til det hellige Kors og faldt ned og tilbad.«

Et eneste Vers af Pauli Breve blev afgørende for den hellige Augustinus' Liv. Et eneste Blik i Athanasius' Bog om Eneboeren Antonius var nok til at omvende de to fornemme Romere, om hvem Rhetoren Tontitianus fortæller i Augustins Bekendelser. Og saaledes faldt der under Læsnin-gen af Historien om Maria fra Ægypten Skæl fra Sienakøb-manden Giovanni Colombinis Øjne. Hans Legemes Sult var forsvundet, medens han læsté, men i Steden følte han en sviende Tomhed i sit Hjærte; Hungeren efter Retfærdig-hed rasede med ét i hans Indre.

»O Gud,« sagde han ved sig selv, »denne Maria var en offentlig Synderinde, og du forlod hende alle hendes Synder og tilstedte hende ikke blot at ære dit hellige Kors, men at tjene dig et helt langt Liv igennem med Bøn og Bod. Ogsaa jeg er en Synder, der har dyrket Guldkalven og Verden, som Ægypterinden dyrkede Kødet og Djævelen. Jeg har været mine undergivne en haard Herre; jeg har bedraget i Køb og Salg, hver Gang jeg kunde se min For-del derved; jeg har jaget den fattige fra min Dør; jeg har i onde Aar laant mine Bønder let og daarligt Korn til Udsæd og krævet det samme Maal tilbage i god, blank Hvede. O Herre, jeg er ikke værd, at du bryder dig om mig, og dog kommer jeg for at bede om Lov til at træde i din Tjeneste!

Min Gud, jeg vover næppe at byde dig mit gamle, onde, forhærdede Hjærte som Gave! Men hvis du vil tage imod det, da ønsker jeg intet hellere end at give dig det! O Jesus, forbarm dig over mig!«

Saaledes tænkte og bad Ser Columbini. Indtil denne Dag, ja indtil denne Time havde han glødet af Kærlighed til denne Verdens Goder og været optændt af jordiske Begæringer. Men med ét var der falden en Gnist af hin hellige Ild, som er Guds evige Liv, ned i hans Sjæl, og Gnisten fængede, blev til Glød, til Lue, til Flamme. Det brændte i Giovanni Colombinis Sjæl — og han ønskede intet hellere, end at det maatte blive ved at brænde, og at han helt maatte fortæres i disse salige Luer . . . Det var Kærlighedens Ild, de gyldne Flammer, som brænder alt Jordisk bort; deres lysende, levende Tunger trængte sig ind i alt Mørket, al Kulden i den gamle Købmands Hjærte; legende spillede de mellem Sparrerne af det skumle, kolde Hus, der hidtil havde givet hans Liv Ly, og slog sammen over det synkende Tag i sejrrig Jubel. Den hellige Ild brændte høj og gylden i Giovanni Columbini's Sjæl og kunde ikke slukkes mere . . .

Dagen gik, Aftenen kom og Natten — Giovanni vedblev at bede, vedblev at hengive sig. Han følte en uendelig Lykke, en dyb Tryghed, en overstrømmende Glæde ved mere og mere at slippe sig selv. Hans Hjærte bankede voldsomt, hans Øjne var blændede af Taarer, og hvert Øjeblik maatte han folde sine Hænder. Det var ham ganske klart, at han, blot med et Vink af sin Vilje, kunde hindre hin guddommelige Ildløs fra at gribe videre om sig; det var, som stansede Luerne nu og da og holdt inde, ventende paa Tilladelse, hver Gang de naaede en ny Fløj af hans gamle Jeg. Men hver Gang gav han Tilladelsen, intet vilde han beholde for sig selv, han vilde *helt* høre Gud til og gøre hans Vilje i *alle* Ting. Og for hvert nyt Offer svulmede en stærkere Fryd i Giovanni's Hjærte, indtil det var nærved at briste og dø — indtil det var overvældet af

Sødme, knust og tilintetgjort af Salighed, uhjælpelig druknet og gaaet til Grunde i Guddommens bundløse Hav af evig Glæde . . .

III

Fra nu af saae Sienas Indbyggere den rige Købmand og fornemme Raadsherre Ser Giovanni Colombin: vandre gennem Gaderne klædt som Tigger. I Steden for sin grønne Klædesdragt og sin Hat med hvide Fjer bar han en simpel graa Kittel og gik med bart Hoved. Tidt havde han før vakt Byens Opmærksomhed og Beundring, naar han med sine Venner paa stolte Gangere under høje *Salva*-Raab sprængte gennem Gaderne og ud ad Porten til hans Landsted ved San Giovanni d'Asso. Nu saa man Ser Giovanni komme luntende paa et gammelt Æsel hen over Piazza del Campo og slukke sin luvslidte Gangers Tørst ved Fonte Gaja, medens Gadedrengene stod rundt om og gjorde Nar.

»Han er bleven gal,« var det almindelige Ord i Byen, og kloge Folk føjede ulykkesvarslende til: *Un matto ne fa cento*, »hvor én Gal er, kommer flere til«. Ganske rigtigt varede det heller ikke længe, før det rygtedes i Staden, at Ser Colombinis bedste Ven fra gamle Dage, Francesco Vincenti, var bleven greben af samme Vanvid. I Fællesskab saae man nu de to drage gennem Gaderne, klædte som Tiggere, og ikke nok med, at de begge nedlagde deres Embeder som Priorer, nej, de lod sig af Raadhusets Hovmester fæste til Gaards- og Køkkenkarle, til *denzelli!* To Maaneder igennem saa man dem i Virksomhed oppe og nede i Palazzo publico; de fejede Trapper, de bar Brænde, de hentede Vand, og i Køkkenet vaskede de op og drejede Stegespiddet, naar der blev lavet til Middag til Raadsherrerne.

Forgæves gik de to Venners Bekendte til dem og søgte at tale dem til Rette. Det var vel ikke nødvendigt, saaledes at gaa og gøre sig til Nar for hele Byen! Et gammelt forstandigt Ord sagde: »Den, som stiger højere, end han skal,

falder dybere, end han vil!« Derfor skulde Colombini og Vincenti se vel til, at ikke det Sidste blev værre med dem end det Første . . .

Saaledes talte Venner og gode Bekendte. Men Colombini svarede:

»I mener, jeg er en Nar, men jeg mener, I er Narre! Thi med alle Eders vise Ord og al Eders Kløgt naar I dog aldrig at komme i sandt Samfund med vor velsignede Frelser. Og dog er det saa nemt at finde ham — der behøves kun saa lidt! Han forlanger ikke andet, end at man glad og villig giver Afkald paa al jordisk Anseelse, al verdslig Hæder og Ære! O hvor megen Skade paa Sjælen volder ikke hin usalige Lyst til at regnes for noget, til at være agtet og anset, til at hilses paa Gaderne og sidde øverst ved Gæstebuddene! At være en Taabe og Nar i Verdens Øjne, det er den sande Visdom! Christus den Velsignede gøre Eder alle gale med sin Galskab! Jeg véd intet bedre at ønske Eder, thi jo mere man fjærner sig fra al verdslig Forfængelighed, des mere nærmer man sig Jesus. Derfor er der ingen, en Sjæl, som elsker sin Gud, maa være mere taknemlig, end dem, der taler ondt om En og bagvadsker En. Dem maa man løbe i Møde som sine bedste Venner, omfavne dem og kysse deres Hænder, thi de hjælper En til at sejre over den værste Fjende, vi har — vort hovmodige Hjærte, der søger denne Verdens Ære og Mennesker.«

(Fol. 11. g.)

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen, Frederiksberg Allé 21 A. København. V.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 43.

Søndagen den 26. Oktober.

1902.

Kongregationerne og deres Skoler.

»Vort Land« for 9. Oktober indeholder følgende interessante Artikel:

I denne Tid, da Kongregationerne stadig staar paa Dagsordenen i Frankrig, kan det maaske interessere Læserne at erfare noget nærmere om disse gejstlige Institutioner og deres Virksomhed. Nedenstaaende Meddelelser er uddragne af et Brev, som vi har modtaget fra en ung Franskmand, der har faaet sin Uddannelse i en Kongregationsskole i Lille.

»For det første maa man skelne mellem undervisende og ikke-undervisende Kongregationer. Der er jo endnu Munkeordener, som lever udelukkende for Askese, og der er Kongregationer, hvis Kald er Sygepleje. Af disse Sidste er de mandlige Ordener mindre kendte, og de helliger sig i Reglen til en eller anden speciel Sygdom. *Lazaristerne* plejer de Spedalske, Brødrene af *Saint-Jean de Dieu* de Sindssyge. Blandt de kvindelige Ordener er de mest udbredte »De barmhjærtige Søstre« (*les Soeurs de Charité*), som træffes overalt paa Hospitalerne, og *les Petites Soeurs des pauvres*, som modtager og plejer gamle og svage Folk.

Indenfor de undervisende Kongregationer, — om hvilke Striden staar, — maa man gøre en Adskillelse mellem, hvad jeg gerne kunde kalde de aristokratiske og demokratiske Ordener. Blandt de Første er, saa vidt jeg véd, Jesuiterne den

eneste mandlige Orden; hvad de kvindelige angaar, findes der nogle mindre bekendte Ordener som Ursulerindernes. Deres Undervisning er klassisk, det vil sige, den omfatter særlig literære Studier. Deres Elever hører til de privilegerede Klasser og modtager baade den lavere og den højere Undervisning.

De demokratiske Ordener interesserer os i Særdeleshed, fordi de henvender sig til Folkets brede Lag, til de Fattige og den jævne Middelstand. De Første faar Elementarundervisning i deres Kommuneskoler, og de Sidste faar baade lavere og højere Undervisning i deres Kollegier og Kostskoler. Lokalerne stilles til deres Disposition af en eller anden ædelmodig Filantrop, som lader sig nøje med ringe Leje. For at dække disse Omkostninger og for overhovedet at sikre Skolernes Bestaaen, maa Ordenerne tage Betaling for deres Undervisning, men denne Betaling er sat saa lavt som muligt. I deres Elementarskoler gaar fattige Børn endda gratis.

Den Kongregation, der har den største Udbredelse er »de christne Skole-Brødre« (*Frères des Ecoles chrétiennes*). Det er der, at jeg har faaet min Undervisning. Endvidere er der *les Frères de la doctrine chrétienne*, *les Frères Maristes* og af kvindelige Ordener *les Sœurs de la Providence de Portieux*, *les Sœurs de la Providence de Rouen*, *les Sœurs de la Sagesse* o. fl.

Jeg kan ikke give nogen bedre Type end »de christne Skole-Brødre«, som jeg af gode Grunde har specielt Kundskab til. Det var denne Kongregation, som bragte Opsving i Folkeundervisningen mer end et Aarhundrede før Revolutionen. Konventet gik endog saa vidt, at det dekreterede, at Ordenen havde gjort sig fortjent af Fædrelandet og af Menneskeheden. Napoleon, der vilde centralisere Undervisningen og gøre den ensartet, havde ikke fundet noget bedre Middel hertil end at overlade Elementarundervisningen til disse Munke. Saavidt jeg husker, vilde Thiers endog betro dem Undervisningen ved Universitetet.

Undervisningen i Religion ved Skolerne indskrænker sig til en halv Time om Dagen og en Time om Søndagen. Om Hverdagen er det almindeligvis en Udvikling af et eller andet Kapitel af Katekismen, om Søndagen en Prædiken over Evangeliet. Hvad de religiøse Ceromonier angaar, overværer Eleverne Morgenmessen, der varer en halv Time. Hvis der undertiden findes en Elev af en anden Religion eller Sekt, bliver han fritaget for den religiøse Del af Undervisningen. Naar der ved Nybesættelser ansættes læge Lærere ved disse kommunale Skoler, saa ligger der heri et stedse stigende Indgreb fra Statsens Side i Kraft af en eller anden Lovbestemmelse, som jeg ikke kender.»

Vor Hjemmelsmand slutter med følgende personlige Bemærkning, som lyder noget paradoxalt, men hvori der dog maaske er nogen Sandhed:

»Vil De vide, med hvilket Grund man har truffet disse Foranstaltninger (o: paabudt Kongregationsskolernes Lukning)? Jeg for mit Vedkommende ser heri kun et meget simpelt psykologisk Faktum. Flertallet af vore Lovgivere er Advokater. Sund, praktisk Sans erhverves ikke i deres Stand, og da det hører til deres Profession bestandig at føre Proces med Nogen eller Noget, retter de deres Angreb mod dem, der ikke svarer, nemlig de Gejstlige, som finder sig deri af christelig Resignation, og Hæren, som tier af Disciplin. Og det er just det mest ubestridelige Resultat af den tredie Republiks Arbejde: ligesaa taabelige som fordærvelige Forholdsregler mod de gejstlige og militære Institutioner.«

Giovanni Colombini.

Fortsat.

Med Undren og Glæde saae Biagia den Forvandling, der kom over hendes Mand. Fra at have været lunken i Troen blev han brændende, fra at have været kold og egenkærlig blev han øm og opofrende, fra at have plejet sig selv blev han selvfornægtende, fra at have været haard mod de Fattige blev han ødsel til at give Almisse og bragte hver Dag Nødlidende med hjem til Huset for at to dem, mætte dem og klæde dem. Aldrig sov han mere i sin Seng, men paa nogle haarde Planker, og han, som før havde siddet i Kakkellovnskrogen, saa snart det var lidt koldt, gav nu sin Pels, sin Hætte, sine Vanter bort og stillede sig aldrig ved Ilden, selv om hans Hænder frøs blaa.

Ja, skønt Colombini allerede var over de halvtreds, havde han og hans Hustru ikke opgivet Haabet om at faa Afkom. Men nu traadte han en Aften ind i Biagias Kammer og talte saaledes til hende:

»Biagia mia, min Ungdoms Elskede! Guds Sødme er udgydt i mit Indre og har gennemtrængt alle mine Ben, saa hvad jeg nu lever, det lever jeg ikke længer for mig selv, men for Christus den Velsignede. Gud kalder mig til at forlade alle Ting, og jeg kan ikke staa ham imod. Jeg beder dig derfor, giv mig min Frihed tilbage, den Ret til at raade over mig selv, som jeg overdrog dig i Ægteskabets Sakrament. Da skal du ikke mere være min Hustru, men min Søster, og jeg vil være dig ikke en Mand, men en Broder. Vi skal ikke længer være to i ét Kød, men forenede i Jesu Christi Hjærte skal vi fra nu af kun være én Sjæl. Hvis du tænker som jeg, da vil vi kun søge vor Hvile i Frelserens aabne Side, og kun i hans Hjærtes hellige Vunde vil vi mødes. For Guds Aasyn vil vi leve som Himmels Engle, der ikke gifter sig og ikke tager til Ægte, og vor Arving skal være Christus, den Velsignede, at han maa gøre os til Medarvinger i sin himmelse Faders Rige!«

Saaledes talte Colombini. Og den Hellig Aand rørte Biagias Hjærte, og hendes Øjne fyldtes med Taarer, idet hun svarede:

»Det ske, som du vil.«

Og de kastede sig begge paa Knæ og lovede Gud, fordi han havde brudt deres Lænker og ført dem fra denne Verdens Trældom til Guds Børns Frihed — til ikke mere at elske efter Kødets, men alene efter Aanden.

IV

En tidlig Morgenstund steg Giovanni og hans Ven Francesco op til Domkirken i Siena for at bede.

Syv Aar var gaaede, siden de havde forladt Verden og fundet Gud. I syv Aar havde de to Venner vandret Dag ud og Dag ind fra Kirken til Hospitalet, fra Sygesengen til de Fattiges Boliger; i syv Aar havde de bedt, gjort godt og fornægtet sig selv.

Denne Morgen stod der usædvanlig mange Tiggere udenfor Domkirkens aabne Portal; efter den kolde Nat varmede de sig i Solen og søgte de luneste Kroge mellem de snoede Marmor søjler. Efter Sædvane stansede de to Købmænd og uddelte Gaver til de Fattige, der flokkedes om dem. Kun én af hele Skaren blev liggende paa sin Plads henne mellem Søjlerne; pjaltet og fuld af Saar og Bylder laa han i Solen, hans Næse manglede, der var et raadent Hul i hans ene Kind, og med to syge, røde Øjne stirrede han sløvt hen mod de Andre. Det var en Spedalsk.

»Ser du, Francesco,« udrød Giovanni, »hin Fattige histhenne? Tykkes han dig ikke det udtrykte Billed af vor Frelser, om hvem Profeten siger, at fra Issen til Fodssaalen var der intet sundt paa ham? Og mener du ikke, at vi kunde faa ham hjem og pleje ham, saa han kunde blive rask?«

Francesco bifaldt sin Vens Tanke, og nogle Øjeblikke efter vandrede Giovanni med den Spedalske paa sin Ryg

hjemad til sit Hus. Den Syges Hænder var foldede om hans Hals; han saae, medens han gik, at flere af Fingrene kun sad tilbage som Stumper, og hans Hjærte var ved at smelte i hans Bryst af Ynk. Ømt trykkede han et Kys paa de stakkels halvtopædte Hænder og lagde sin Kind ind til Saarene paa de nøgne Arme.

Rystende af Anstrængelse, men straalende af Glæde traadte Colombini omsider ind i Salen til sin Hustru med den Spedalske. »Se, hvad jeg her bringer dig,« udbrød han og lod varsomt den Syge glide ned paa en hyndeklædt Bænk.

Men med et mørkt og misfornøjet Ansigt traadte Biagia sin Mand i Møde.

»Hvor du stinker!« udbrød hun, »og hvor han derhenne stinker! Har du mistet Næsen, siden du ikke kan lugte, hvorledes I forpester hele Huset? Jeg synes, Giovanni, nu kan det snart være nok; mit Hus skal vel ikke ogsaa være et Hospital for Spedalske? Du er jo Husets Herre, naturligvis, du kan gøre, som du vil! Men skal han dør være i Huset, saa gaar jeg — et af to!«

»Min kære Ven,« svarede Colombini, »lad os dog ikke glemme, hvor mange og store Synder vi har begaaet i vort tidligere Liv, og lad os være glade ved, at vi kan udsone dem ved at vise de Fattige og Syge en Smule Kærlighed! Ja vist ser han ikke køn ud, den stakkels Fyr, men det er heller ikke for Skønhedens Skyld, jeg har forelsket mig i ham. Og behøver jeg egenlig at minde dig om, hvad der staar i det hellige Evangelium: Hvo som modteger en af disse Fattige, modtager mig? Du har jo selv i sin Tid lært mig at være god og kærlig.«

»Sandt nok, Giovanni, men jeg har aldrig ønsket, at du skulde gaa til saadanne Yderligheder. Jeg saa gærne, at du blev mere gudfrygtig, mere taalmodig, mere godgørende, og paa alle Maader bedre, end du var, men nu er du i Færd med at ødelægge baade dig selv og mig ved dine Overdrivelser. Din Hustru er jeg ikke mere, og et usselt,

fattigt og sørgeligt Liv fører vi. Du løber omkring i Byen som Tigger og gal Mand, og herhjemme gaar jeg alene og græmmer mig og har mange Gange ikke Lyst til at klæde mig paa eller lave Mad — der er jo ikke mere nogen, jeg kan klæde mig paa for eller lave Mad til. Saadan tænkte jeg mig ikke, det skulde gaa. Jeg bad nok om, at det maatte regne, men ikke om, at det maatte blive Oversvømmelse.«

»Biagia mia,« svarede Colombini, »vort Liv her paa Jorden er kun kort, og det gælder at bruge hver Dag, hver Time til at samle os Skatte i Himlen. Desuden nyder vi jo allerede hernede godt af disse himmelske Skatte; de fylder Sjælen med en Glæde, som overgaar al jordisk Lykke. Ja, jeg føler med mig selv, at om jeg end ejede al Verdens Rigdom og alle Jordens Nydelser tusend Gange, jeg vilde give det altsammen bort for at eje Christus den Velsignede, min Trøst og min Fryd!«

»Alt det kan være meget godt,« sagde Biagia tørt. »Som jeg har sagt, kan du gøre, hvad du vil. Men hvis den Spedalske dør skal blive her i Huset, saa gaar jeg. Nu kan du vælge!«

Og Biagia forsvandt.

Med sin Ven Francesco begav Giovanni sig nu ned i i Køkkenet og satte Vand over til et Bad. Da Badet var færdigt, blandede han vellugtende Urter i det og sænkede den Spedalske ned deri. Med egen Haand gav han sig derpaa til at tvætte og rense den Ulykkeliges Saar, og mens han gjorde dette, fyldte Gud hans Hjærte med usigelig Sødme. Da tænkte Giovanni: »Gud skal dog ikke saaledes overbyde mig og belønne mig saa rigelig for slet ingen Ting,« og han greb ef Bæger, fyldte det med Vandet af Badet, hvori Skaller af den Syges Saar svømmede omkring, og drak det. Og da en af Skallerne klæbede sig fast i Ganen, løsnede han den med Tungen og sank den . . .

Efter Badet følte den Syge sig mere karsk og vel til Mode, end han havde været i mange Aar, og Giovanni bar

ham op til sin Hustrus Kammer og lagde ham i hendes Seng. Selv ejede han længst ikke mere noget saadant Hvi-
lested.

Biagia havde, trods sine vrede Ord, endnu ikke forladt Huset. Colombini fandt hende paany siddende i Salen og sagde, idet han gik:

»Min Ven, du ser nok til den Syge, mens jeg er borte.«

»Ja, bild dig det ind,« var Biagias haanlige Svar.

Saa gik de to Venner, og den krænkede Hustru og Husfrue blev ene tilbage.

Men i denne Ensomhed lagde hendes Vrede sig, og en stille Røst begyndte at tale i hendes Hjærte.

Hvor ubarmhæjrtig havde hun ikke vist sig mod denne Ulykkelige, Elendige? Hvad maatte Gud tænke om hende, han, som har sagt: Salige ere I Barmhæjrtige, thi Eder skal vederfares Barmhæjrtighed! Hun havde *ikke* været barmhæjrtig — altsaa vilde Gud ogsaa nægte hende Barmhæjrtighed... Nej, det turde ikke ske, det maatte ikke være...

Desuden, Giovanni havde jo Ret — hun havde selv i sin Tid tilskyndet og opfordret ham til alt godt. Af hvad Grund søgte hun da nu at holde ham tilbage indenfor de Grænser, hun selv fandt passende? Havde hun kun ønsket hans Omvendelse, for at han skulde blive hende en bedre Husbond; havde hun bedt for sin Mand i Egenkærlighed og mere tænkt paa sit eget Vel end paa Guds Ære? Var hun nu skinsyg paa Gud, der tog hendes Mand fra hende? Var det saa? I hvert Fald — saaledes maatte det ikke være!

(Fortsættes.)

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen. Bidrag og Besked i Redaktionsanliggender bedes tilsendte Pastor J. Frederiksen, Vestervoldgade 115, K.

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 44.

Søndagen den 2. November.

1902.

Georg Brandes og Bisp Absalon.

Det bliver altsaa *ikke* Dr. Georg Brandes, der kommer til at holde Festtalen ved det nye Absalon-Monuments Afsløring. Der bliver overhovedet ingen Festtale, og Afsløringen skal ske i de beskedneste og stilfærdigste Former.

Denne Omordning er imidlertid kommen saa sent, at flere Festarrangører og Festleverandører, som allerede havde truffet deres Forberedelser og gjort deres Overslag, har følt sig brøstholdne. Hr. Larsen er saaledes brændt inde med endel Dannebrogflag, Skjolde med Københavns Vaaben, Absalons Navnetræk m. m. Og Dr. Brandes havde — efter et Forlydende, for hvilket det dog ikke er Meningen her at staa inde — allerede skrevet sin Festtale og, efter Sædvane, indstuderet den foran Spejlet i sit Arbejdsværelse.

For nu at raade Bod paa denne Skuffelse, som den Absalonsfests Aflysning saaledes har forvoldt, siges radikale Kredse her i Staden at ville indbyde til en *privat* Festlighed i Dagens Anledning. Festen vil med forventet Tildelse af Hypothekforeningen komme til at staa i »Studentarhuset«, hvis middelalderlige Arkitektur det vil falde Festarrangørerne let at gøre til Ramme om en Højtidelighed til Ære for den store Biskop fra Valdemarstiden. En Kostumefest har været paatænkt, men Ideen er dog atter bleven opgiven. Hr. Erik Skram skulde i saa Tilfælde have været

Aftenens Midtpunkt, klædt i Brynje og Messehagel som selve Bisp Absalon, Hr. Carl Behrens skulde have forestillet Esbern Snare o. s. v. Tanken er dog, som sagt, atter forladt.

Festen vil nu mere forme sig i Stil med »Samfundet«s sædvanlige Højtideligheder. Ved Fællesspisningen vil Dr. Edvard Larsen tale for »det gamle Nordens Kæmpeaand«, Dr. Poul Levin om den moderne Kvinde, sammenlignet med den Kvindetype, der møder En i Folkeviserne, og endelig — Festens *clou* — Dr. Georg Brandes om Biskop Absalon.

Som man venter det af en Mand med Dr. Brandes' ejendommelige Talent, vil et ganske nyt Syn i dette Foredrag blive anlagt paa Roskildebispens kendte Personlighed. Dr. Brandes er jo en *Fornyer*, en *Værdiernes Omvurderer*. Paa Trods af den stivnede, stereotype Opfattelse af Fortidens Skikke, der ellers gør sig bred i vor traditionsbundne Historieskrivning, vil Dr. Brandes med den geniale Dristighed, der er ham egen, vise os Bisp Absalon i et helt nyt Lys. Ligesom han i sin Tid, ved Jubilæet i 1884, skildrede os Ludvig Holberg som den radikale Europæer, den unge Mand, der med Hovedet fuldt af nye Tanker og Hjertet svangert med en ny Tid, der forlanger at fødes, vendte hjem til Ravnekrogen ved Øresund og kæmpede sin Kamp for Lys og Klarhed mod Dumhedens og Pietismens forenede Magter — saaledes nu med Bisp Absalon. Ogsaa i den gamle, myndige Kirkefyrste vil Doktoren vide at finde og fremdrage de Træk, der gør ham — som i et senere Aarhundrede den danske Komedies Fader — til *sin Tids Georg Brandes*.

Parallelerne vil — saa snart dette Synspunkt én Gang er anlagt — af sig selv springe i Øjnene.

Ligesom Georg Brandes voxer Absalon op i nær Forbindelse og personlig Tilknytning til Alt, der duer i den Generation, som gaar forud for ham. Under sit Studieophold i Paris modtager han derpaa de stærke Paavirkninger,

som bliver bestemmende for hele hans senere Liv og Virksomhed; en Jævnførelse mellem f. Ex. Abélard og Renan eller Bernhard af Clairvaux og Taine vil falde ret naturlig. Cistercienserbevægelsen og Positivismen er i begge Tilfælde det, som er oppe i Tiden, og Korstogsbegejstringen i det tolvte Aarhundrede repræsenteres i det nittende af hin revolutionære Frihedsaand, der ude fra Europa, gennem den Dør, Georg Brandes slaar op paa vid Gab, puster koldt og stærkt ind i Tredsernes indelukkede Danmark med dets lumre Stueluft. Begge — Absalon og Brandes — vender, trediveaarige, hjem for en Menneskealder igennem at kæmpe en heltedigtig Kamp for den europæiske Kultur mod jemlig dansk Uforstand, mod Overtro og barbarisk Raahed.

I denne Kamp samler alle Tidens Stormænd sig om den nye Aandsretnings Bannerfører. Hvad Professor Høffding i sin Tid sagde om Dr. Brandes, kan ogsaa anvendes paa Bisp Absalon — han er »et Horn, der kalder Mænd«. Kampen mod Venderne og de Bedrifter, som dør blev øvede, vil næsten af sig selv forme sig til et Billede af Brandesianernes Kamp gennem lange Aar mod de Nationalliberale og deres Arkona — »Fædrelandet«, hvor Ploug tronede som en Svantevit. Gang efter Gang løber Brandes og hans Mænd Storm mod denne Fæstning, men først da »Politiken«, uskyldig som et Barn, gaar hen og begynder at lege med Ild under Murene af det fra Fædrene Nedarvede, fænger det intelligente Publikum, Brandesianerne rykker ind i Literatur og Journalistik med flyvende Faner og klingende Spil, og de nationalliberale Koryfæers gode Navn og Rygte hugges til Pindebrænde.

Derefter udfolder sig, i det tolvte som i det nittende Aarhundrede, en Danmarks Stortid. At drage Sammenligninger vil her i det Enkelte falde lidt vanskeligt — skal man f. Ex. opstille Saxo Grammaticus som en Parallel til Peter Nansen, og skal Dronning Dagmar, hin Tids ideale Kvindeskikkelse, sammenstilles med Drachmanns Edith eller med Dagmar Hansen? Den Sidste er vel nok det mest ty-

piske Eksempel paa vor Tids »store, noble Kvinde«, og er Dronning Dagmar bleven besungen i Folkeviserne, saa har hendes moderne Navne til Gengæld selv sunget sine Viser og er i Aandsfrihed langt forud for den pietistisk anløbne Dronning. Det er sikkert ikke hende, som paa sit Dødsleje vil angre, at hun har snørt sine Ærmer om Søndagen.

Som en lysende Lighed mellem Dr. Brandes selv og Bisp Absalon vil Taleren endelig kunne fremhæve Begges ihærdige Kamp for den nationale Sag. Bispen med sit Sværd og Brandes med sin Pen — begge af Staal! — har ført en utrættelig og heltemodig Kamp for Danmarks Riges Bevarelse mod den danske Folkeaands og den danske Kulturs gamle Fjender mod Syd.

Den aandfulde Tale vil omsider kulminere i følgende Sætninger, som Dr. Brandes vil foredrage med al den Festrhetorikerens Kunst, hvori han herhjemme staar som en uovertruffen Mester:

»Saa bøjer vi os da, vi Hedninger og Lyselskere, for Dig, Bisp Absalon! Vi hilser i Dig den Helt og den Helgen, der stred den gode Strid for Tidens højeste Tanker og for Fremskridtets hellige Sag! Dit Væsen var Lys, dit Væsen var Lue, Dit Væsen var Ild, der begærede at fortære en Fortid og skabe en Fremtid! Din Kamp var den samme som vor — derfor hilser vi i Dig en Forgænger og et Forbilled, en Lærer og en Mester! Dine Fjender ere endnu vore — Bagstrævet's Venderskarer, Reaktionens slaviske Sjæle! Hil Dig derfor, Absalon, hil Dig, Axel Hvide, Apostel for Europa i Danmark, Biskop i Kulturens evigt stridende Kirke, Fører i Fejde mod Menneskehedens Fjender, Lysbærer, Lysbringer, *Lucifer*, hil!«

Giovanni Colombini.

(Fortsat.)

Og med en pludselig Beslutning stod Biagia op, forlod Salen og begav sig lige til Kamret, hvor den Spedalske laa . . . Hun vilde ufortøvet sone sin Brøde . . .

Da Giovanni og Francesco en halv Time efter vendte hjem fra Kirken, fandt de Biagia knælende udenfor Kamrets Dør, og idet hun rejste sig og kom dem imøde, saae de, at hun havde grædt.

»For Guds Skyld,« udbrød Giovanni, »hvad er der hændt? Er der tilstødt den Syge noget?«

»Jeg har ikke vovet at gaa derind,« svarede Biagia sagte. »Da du var gaaet bort, fortrød jeg min Vrede og min Haardhed og begav mig herhen for at tjene den Syge. Men idet jeg aabnede Døren, trængte en Duft ud til mig, en sød, god Lugt som af uendelig mange Blomster og overvældede mig, saa at jeg kom til at græde. Saa vovede jeg ikke at gaa ind, men jeg har knælet her lige siden.«

Der gik en Skælven gennem de to Venner, som anede de et Under, og den ene betragtede den anden. Endelig lukkede de Døren op — Kamret var tomt! Den Duft, hvorm Biagia havde talt, slog dem i Møde, en Duft som af Rose og Lilie og Viol tilsammen. Og i Sengen fandt de Linklæderne, hvori den Syge havde været svøbt, omhyggeligt sammenlagte — som Svededugen og Liglaget i Frelserens Grav . . .

Da vendte Giovanni sig med Øjnene fulde af Taarer til sin Ven og sin Hustru og udbrød:

»Jeg beder Eder — sig aldrig, saa længe jeg lever, til nogen, *hvem* det er, som har været her!«

Men Biagia kastede sig ned for sin Husbond.

»Giovanni mio,« raabte hun, »jeg vil ikke længer stampe mod Brodden! Gør med dig selv, med vort Hus, med vor Formue, som Gud indgiver dig det. Fra nu af

vil jeg lyde dig i alle Ting og ikke ønske andet af dig end din Forbøn!»

Men Giovanni priste sin Hustru for disse Ord og velsignede hendes Beslutning.

Men den samme Nat skete det, medens han bad og var henreven af Kærlighed til Jesus Christus, at den Spedalske viste sig for ham. Og hele den Syges Legeme straaledede renere end Sølv, og Saarene lyste som ædle Stene. Og den Spedalske sagde til ham:

»Giovanni, min Højtelskede! Igaar har du baaret mig i dine Arme, optaget mig i dit Hus, tvættet mig og givet mig at spise og drikke og lagt mig i din Seng! Sandelig, sandelig siger jeg dig: fordi du ikke bluedes ved mig paa Jorden, skal jeg heller ikke blues ved dig for min Faders Aasyn, naar jeg kommer paa min Herligheds Throne at dømme Levende og Døde og Verden ved Ild!»

V.

I brændende Middagssol vandrede Giovanni og hans trofaste Francesco ud ad en af de Veje, der fører bort fra Siena. Nu og da vendte de sig og saae tilbage; endelig sagde Giovanni: »Nu ser vi ikke mere Taarnene i Siena.« Og Francesco nikkede: »Nej, vi ser ikke mere Taarnene i Siena.« Saa vandrede de videre henad den brede, skinnende hvide Vej, mellem lave Høje, hvor det grønne Olivenløv skyggede løst og let over de ophakkede Markers gyldenbrune Jord. Her og der laa en lille hvid Bondegaard med store, gule Straastakke omkring, og nu og da kom Vandringsmændene forbi et Vejkors eller et lille Kapel, fra hvis hvidkalkede Niche et Madonnabillede stirrede ud mod dem med smalle, langagtige Øjne. Ved hvert Kors knælede de to Vandrere ned og bad et Paternoster, men ved de smaa Kapeller bad de et Avemaria. Og naar de mødte nogen, var deres Hilsen: »Leve Jesus!« eller »Lovet være Jesus Christus« eller »Lovet være Jesu hellige Navn!«

»O Francesco,« sagde Giovanni efter et saadant Møde, »intet er mig sødere end at nævne det hellige Navn Jesus. Hvorledes synger ikke den kære San Barnardo?

At mindes dig, o Jesus, er
min største Hjærtensglæde her;
en Honningkube, ren og sød,
er mig dit Liv og er din Død.

Der lyder ingen Sang saa skøn
som Julekvadet om Guds Søn,
der ned i Jordens Skygger steg
til Lyd af Engles Strængeleg.

O Herre, som fra Himlen kom
til Jordens Nat og Fattigdom,
lad for hver Sjæl det Lys opgaa,
hvorefter alle Hjærter traæ.

Du Haab for hver i Syndens Baand,
som griber ydmygt om din Haand,
du Vej igennem Verdens Ve,
du Lys for dem, som Lys kan se!

O Herre, Natten falder paa,
og du maa ikke fra os gaa;
giv os dit Lys, din Fryd, din Fred
i Evigheders Evighed!

»O Francesco, mit Hjærte brænder i mit Bryst, naar jeg tænker paa, at ingen mere elsker det hellige Navn Jesus. Alle Vegne er der mere Videnskab, mere Dyd, mere Godhed end nogensinde før, men over Vandet glemmer Menneskene Kilden, over Gaverne Giveren, og Jesus Christus gaar mere og mere i Glemme! O hellige Jesu Navn, ingen forstaar længer, hvad du betyder! Derfor er Verden i saa stor aandelig Nød midt i sin kolde Visdom, og vi, Francesco, er kaldede til at raade Bod paa denne Nød!«

»Fader,« svarede Francesco, »hvorledes skal vi kunne gøre dette? Vi er kun to fattige Mænd, der gaar fra Sted

til Sted og tigger vor Føde. Alt, hvad vi ejer, har vi givet bort — det halve til Hospitalet i Siena og den anden Halvdel til Nonnerne i Santa Bonda. Min eneste Datter har jeg ofret til Gud og den hellige Benedikt, og jeg har lovet at leve mit Liv i fuldkommen Armod og Kyskhed og i Lydighed mod dig, min Mester og Lærer!«

»Min elskede Søn,« svarede Giovanni, »har du da glemmt, at Herren tilintetgør de Vises Visdom og ophøjer de Ydmyge og Enfoldige? Det bør os at gaa fra Sted til Sted og forkynde Jesu helligste Navn, ikke ved menneskelig Klogskabs veltalende Ord, men i den Hellig Aands Ild og Kraft. En Herold holder ikke lange Taler som en Rhetor eller Folkefører, men kort og klart og som den, der har Myndighed, forkynder han Kongens Budskab under Trompeters Klang. Kun ét er fornødent: at vi taler om Jesus Christus og hans Kærlighed. Han elsker vore Sjæle og vil eje os til evig Tid, og han kræver ikke andet af os, end at vi skal elske ham igen. Lad os da elske ham af et brændende Hjærte, og lad os tale meget om ham! Hjærtet føler, hvad Tungen nævner. Den, der taler om Verden, er allerede kølnet i sin Kærlighed og tænker som Verden. Den, der taler om Christus, føler som Christus. Derfor driver Djævelen os altid til at tie om de hellige Ting, thi han véd, at Nævnelser af Jesu Navn er Sjælens Brød. O Francesco, mit Hjærte gløder i mig, og det er, som gik Pile af Ild gennem min Sjæl, og jeg er nærved at besvime af overvættens Kærlighed til ham, som elsker mig, og hvem jeg elsker!«

(Fortsættes.)

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen. Bidrag og Besked i Redaktionsanliggender bedes tilsendte Pastor J. Frederiksen, Vestervoldgade 115, K.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 45.

Søndagen den 9. November.

1902.

„Sydpaa!“

(Efter »Vort Land«.)

Der er et Sagn om, at man ingen Glæde har af det, man opnaar ved en Troldmands Hjælp.

Jeg maatte tænke paa dette Sagn, idet jeg efter 26 Timers Jærnbanerejse i Droske rullede gennem Roms Gader.

For et godt Døgn siden sad jeg endnu i München. Bayerns Hovedstad frøs; det blæste koldt gennem Gaderne, de sidste Blade hvirvlede ned i Anlægene. Alt Friluftsliv — hvoraf der iøvrigt ikke er meget i München — og den ihærdige Øldrikning var forlagt til de store, dybe hvidkalkede og spartansk eller altgotisk udstyrede Rum, under hvis Hvælvinger Kellnerinderne sværmer frem og tilbage med Pschorrbräu og Lövenbräu. Foran Søjlen paa Marienplatz laa de sidste af Efteraarets Blomster, bundne i Krans til Ære for den hellige Jomfru, hvis Billed troner paa Støttens Top; og paa en mægtig Sløjfe læste jeg i det flakkende Lygtelys: »Heilige Maria, Schutzfrau Bayerns, bitt' für uns!« Og fra dette nordiske, stuelune, ølhyggelige, naivt fromme Liv er jeg nu med Et ved et Iltogs Magt sat hen i det sommermilde, friluftsglade, letlevende Rom.

En Dag og en Nat og det halve af en Dag igen har Stemplet arbejdet og arbejdet, og Lyden i dets Slag har uafbrudt været: »Sydpaa! Sydpaa!« Tusinder og Tusinder af Gange har det gentaget denne sin ensformige Vise, og høiest har det lydt i Nattens Ensomhed, i Tunneler, gennem Slugter, mellem Bjerge, under Stjerner. Der laa alle disse skønne Byer med de skønne Navne spredt ned over Europas Kort som Perler: Kufstein, Innsbruck, Franzensfeste,

Trient, Mori, Roveredo, Verona, Bologna, Florens, Orvieto. Iltogt samler dem paa en eneste Dag og en eneste Nat sammen, trækker dem paa Traad og binder en Perlesnor deraf, saa skøn, at man næsten bliver ængstelig derved.

Eller er det ikke besynderligt og næsten forskrækkende, at man kan sove ind mellem Alpernes Mure af Mørke, hvor de enkelte oplyste Huse skinner som Vinduer i Fjældvæggen, og vaagne op, idet Morgenen gryer over et toskansk Landskab med olivengraa Høje, hvide Huse, sorte Cypresser? Ved Pistoja bryder en blodig Morgenrøde frem, og ved Florens er det gylden Dag. . .

I den tidlige Morgenstund kører vi ned gennem Arnodalen. Jeg lægger Mærke til et Sted, hvor Landskabet er særlig skønt — det hedder Rignano sull'Arno. En smal, gammel Stenbro, som trods den tidlige Time allerede er stærkt befærdet, spænder i et Par høje Buer over den graa, blanke Flod. Og over den dampende Dal løfter sig Bøndergaarde, der ser ud som Røverborge eller Ridderslotte, omgivne af sorte Cypreslunde.

Men alle disse Indtryk veksler saa hurtigt — det er, som drog Billederne i Mutoskop En forbi. Dag bliver Nat, og Nat Dag — Landskabet skifter — Ens Medrejsende skifter — Konduktørerne skifter — Sprog skifter — Mønt skifter — kun den Vogn, hvori man kører, og som ene af alle gør den lange Fart fra Tyskland til Rom, bliver En stadig tro, og under dens Gulv synger Hjulene og Stempelslagene deres Vise uden Ende: »Sydpaa, Sydpaa, Sydpaa, Sydpaa. . .«

Og naar Visen har lydt, og Omkvædet er sunget Tusinder af Gange nok, saa ruller den lange Vogn med Indskriften *Berlino a Roma*, sort, sodet og smudsig af den lange Vej og af Hundrede Tunnelers Røg, endelig ind gennem Brechen i Roms gamle Mure og standser paa Termini-Pladsen — den Plads, hvis stolte Navn lyder paa, at her ender alle Veje . . . Og man forlader det lille Rum, der i over et Døgn har været Ens Dagligstue og Sovekammer, og udenfor hvis store Vinduer saa megen vidunderlig Natur-

skønhed har aabenbaret sig, og i en Droske kører man gennem Roms Gader og ser, at Alt staa endnu, som da man for tre Aar siden forlod det. Her sprudler Basaltløvernes Springvandsstraaler foran Diokletians Thermer og Michelangelos Kirke — her løfter Tritonen sit Sneglehorn — her bor Frugthandleren, hos hvem man plejede at købe sine Druer og Pærer, og her er Ens Vinhandler, Paolo Chiappa. Det er, som havde man slet ikke været borte — der er de samme Droskekuske paa Gaderne, som raaber og rører deres Heste nær op ad Fodgængernes Fødder — der er i de smaa Gyder den samme liflige romerske Lugt af Ost, Olie og Enebærkvas — der er hos Fiorelli, i Vicolo delle Colonette, det Bord i Krogen, hvor Bænken langs Væggen og de simple Straastole synes at staa og vente paa En. Der er — ja, der er i Rom alt det, som stadig bliver sig selv ligt, eller dog kun langsomt forandrer sig, og som gør, at naar fremmede kommer tilbage, er det, som var han rejst igaar, eller som havde han slet ikke været borte.

Men det sidste siger hans Forstand ham er ikke rigtigt, og derfor bliver der over de første Timer af et saa brat Gensyn noget Uvirkeligt — som drømte man en Drøm, man nødvendig vilde vaagne af, men som man dog ikke kunde tro paa . . .

Dette er da den moderne Jærnbantroldoms Forbandelse — at man slynges midt ind i en altfor skøn og altfor kærkommen ydre Realitet og ikke faar Tid til lidt efter lidt at forarbejde den og omskabe den til indre Virkelighed.

Rom, 26. Oktb. 1902.

Johannes Jørgensen.

Giovanni Colombini.

(Fortsat.)

Saaledes samtalede de to Venner, idet de vandrede henad Vejen, indtil de naaede en lille By, der med Ringmur og Taarne løftede sig paa Toppen af en olivenbevokset Høj. De gik ind gennem Porten og op ad en flisebelagt Gade, der førte dem lige til Domkirkepladsen. Her standsede de, og Colombini begyndte at synge en af de Viser, som paa hin Tid løb Italien rundt, Jacopone da Todis Lovsang til Fattigdommen:

Fattigdom, du stakkels stille,
Ydmyghedens Søsterlille,
vil du drikke, vil du spise,
er en Træskaal dit Service.

Fattigdom, du usselige,
Arving dog til Himmerige,
Fattigdom, hvor let du træder,
og hvor du er rig paa Glæder!

Fattigdom er alt at miste,
frejdigt Brøst paa alt at friste,
vælge som sin Plads den sidste
og saa herske, hist med Christe!

Under Sangen havde nogle af Torvets Nysgerrige, baade Børn og Voxne, samlet sig om de to Fremmede, og det sidste Vers blev sunget med af Flere i Flokken. Saa traadte Colombini op paa Trappen til Domkirken for at tale.

»Tiden er kommen,« sagde han, »da Gud allevegne vil kalde Menneskene til Omvendelse og vil, at hans Navn skal forkyndes overalt, at alle maa finde Frelse i dette Navn. O, sandelig et sødt Navn, det hellige Navn Jesus — et Navn, der smelter som Honning paa Tungen og fylder Hjærtet med Sødme! O, Alle I, som staar her for mig, hvis I følte, hvad det var at elske Jesus, hvis I følte, hvad jeg

føler, hvor vilde I da ile med at indhente, hvad I har for- sømt, og fra i Dag af begynde et nyt Liv i Jesu Christi Kærlighed! Hvad gavner os Rigdom, hvad gavner os Vis- dom, hvad gavner os Ære og Magt og Nydelse — der er ingen Glæde i det altsammen mod den hellige Fryd, som den føler, ~~der~~ ejer Jesus i sit Hjærte! Hør derfor, hvad Chri- stus har sagt mig, og tro fuldt og fast, at jeg har det af hans egen Mund. Hvis I i Dag omvender Eder og angrer alle Eders Synder, saa er han ikke blot miskundelig og for- lader Eder alle Eders Overtrædelser, men han er uendelig rig og meget gavmild, og han vil overøse Eders Sjæle med en Fylde af Lyksalighed, med et Overmaal af Glæde og af Jubel! Forlad derfor strax Eders Mørke og kom frem til Lyset; forlad Eders Kulde og kom til Ilden; forlad Eders Død og kom til Livet; forlad Eder selv og alle Ting og kom, følg Jesus, følg Jesus!»

»Ja,« fortsatte Columbini, »hengiv Eder til Gud, men ed et halvt Hjærte. Giv Eder helt og foragt alt, der ikke er Herren! Sig mig en Gang -- hvad er alt det værd, som vi elsker heneden og troer at eje og sætter vor Lykke i? Det er ikke os, som ejer denne Verdens Ting, det er denne Verdens Ting, som ejer os! De fængsler os, de her- sker over os! Hold en Gang en Skilling op for dit Øje, og du kan ikke mere se Solen, selv om den straalér midt paa Himlen. Saaledes er det med alt, vi ikke kán elske i Gud — det berøver os Christi Lys.

»Derfor siger jeg Eder: kast fra Eder, hvad der bin- der Eders Blik! Giv det til de Fattige og de Ulykkelige eller slæng det bort, hvis I ikke kan blive af med et paa anden Maade. Vogt Eder for at eje nogen Ting anderledes end som Fremmede og som Pilgrimme, der er her i Dag og drager bort imorgen og bruger Verden i Forbigaaende, som de, der ikke elsker andet end Herren. Djævelen vilde gærne, at I skulde sige: »Dette er mit!« — da var hans Gift paany i Eders Hjærter. Men sig det ikke, lad det være ligegyldigt, om I ejer noget eller ikke ejer noget! Sa-

lige ere de Fattige! Salig er den, som agter alt heneden for Skarn at være, og hvis eneste Skat er Christus og den hellige Fattigdom! Gud alene! Leve Christus! Lovet være Jesu Navn!«

Og flere Gange istemte Colombini og hans Ven det samme Raab: »Leve Christus! Lovet være Jesu hellige Navn!« og svingede dertil med Oliegrene, som de havde brudt af undervejs.

Medens Colombini talte, havde en høj Mand, klædt i Skarlagen, trængt sig frem mellem Tilhørerne og stod nu i første Række, lige nedenfor Domkirke-trappen. Hvert Barn i Byen kendte ham, det var Ser Benedetto di Pace, Biskoppens Notarius, en Mand, der havde studeret baade i Bologna og i Paris. Nu traadte han et Trin op paa Trappen og henvendte i alles Paahør Ordet til Colombini.

»Tillad, Fremmede, at jeg, som Borger i denne Stad, gør dig nogle Spørgsmaal angaaende din Tale. Saa vidt jeg kan se paa dig, er du ikke Klerk, ejheller hører du til nogen Orden af Munke eller Brødre. Du forkynder os nu her et nyt og sværmerisk Evangelium, der hvis det blev fulgt efter Bogstaven, sikkert maatte føre til Ophør af al menneskelig Næringsvej og til Opløsning af al borgerlig Orden. Du taler derhos ikke som den, der søger sin Visdom i Skrifterne, men du paaberaaber dig den Hellig Aands Oplysning og Jesu Christi Ord til dig. Siden din Visdom da er af guddommeligt Udspring og saaledes langt maa overgaa al menneskelig Visdom, saa besvar mig nogle Spørgsmaal, som det ikke er lykkedes mig at løse, endskøndt jeg er Magister i den hellige Skrift og Doktor i den romerske Ret ved den ærværdige Højskole i Paris.«

Colombini nikkede, at han var rede til at høre efter, og Messer Benedetto fortsatte:

»For det første beder jeg dig svare mig paa dette: Der staar skrevet, at Gud skabte Verden, idet han sagde »Bliv til!« Siden Gud nu kunde sige disse Ord, maa vi da ogsaa antage, at han har en Mund og en Tunge?«

Ser Benedetto tav og saa skadefro op paa Colombini. Alle stod ubevægelige af Forventning; i den gyldne Eftermiddag var der saa stille paa Torvet, at man hørte Svalerne kvadre, idet de fløj ud og ind af deres Reder under Tag-skæggene.

Saa oplod Colombini sin Mund.

»Jeg er kun en fattig og ulærd Mand, og det gør mig ganske skamfuld, at I, som er et af Verdens Lys, spørger mig om Oplysning. Det sømmede sig bedre, at jeg kom til Eder, end at I saaledes kommer til mig. Dog, for at I skal vide, at den Lærdom, jeg taler, ikke er af mig selv, vil jeg, hvis I saa synes, svare Eder, og jeg vil da sige Eder, hvad Gud i dette Øjeblik indgiver mig. Hvor vidt Gud, som er en Aand, har en Mund og en Tunge, det véd jeg ikke, og det vilde heller ikke være mig til nogen Nytte at vide det. Men hvad der er nyttigt at vide, ja hvad der er nødvendigt baade for mig og Eder at vide, det er, at Vor Herre Jesus Christus, Guds velsignede Søn, højlovet i Evighed, har paataget sig menneskelig Natur for vor Frelses Skyld, og at han har lidt og er død for at købe os løs med sit Blod. Dette er den Viden, som er nødvendig, og dette er, hvad jeg forkynder, og dette er, hvad der Dag og Nat holder mit Hjærte i Brand — at han har elsket mig og hengivet sig for mig.

»Saa meget har jeg at svare paa Eders Spørgsmaal. Men til Eder selv, Messer Dottore, har jeg endnu et Ord at sige. Se, vi er vel omtrent lige gamle — jeg ser at Eders Haar graaner ligesom mit. Jeg har imidlertid ikke altid gaaet saaledes, som jeg nu gaaer; for syv Aar siden kunde ogsaa jeg klæde mig i Skarlagen, ligesom I; jeg var en af Sienas rigeste Købmænd og en af de Ni, som styrer Staden. Da faldt en Straale af Lyset ovenfra ned i min Sjæl, og jeg saa, at alt det, jeg hidtil havde elsket og stræbt efter, ikke var andet end gammelt Skrammel uden Værd, fortæret af Rust, hulet af Orme, ædt af Møl, og det

blev altsammen til Støv i mine Hænder, og jeg spredte Støvet for alle Vinde og var fri.

»Fii! O Messer Dottore, der gaar et Raab gennem hele Verden efter Frihed! Siena kæmper for sin Frihed mod Firenze, Arezzo kæmper for sin Frihed mod Siena, Borgerne kæmper mod Adelen, de »Magre« kæmper mod de »Fede«. Alle higer de efter Frihed, men for dem alle bestaar Friheden i Magt til at herske over andre og Ret til at nyde denne Verdens Goder. Naar de Magres Fører er bleven Prior, bliver ogsaa han fed, og lod den forrige Hersker sig følge af femten Svende, saa lader han sig følge af tredive. Hver Gang en Ret bliver sat for ham, maa alle, som er i Spisesalen rejse sig — jeg har set det med egne Øjne — ingen tør tale til ham uden knælende, og naar han viser sig for Folket i Raadhusets Vinduer, er det med en Højtid, som naar en Ærkebiskop foran Højaltet viser Folket de Helliges Relikvier, indhyllede i Guldmor.

(Fortsættes.)

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen. Bidrag og Besked i Redaktionsanliggender bedes tilsendte Pastor J. Frederiksen, Vestervoldgade 115, K.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 46.

Søndagen den 16. November.

1902.

Kong Davids Salmer.

XII.

(Formodentlig digtet kort før Babylons Erobring ved Kyros.)

»Der er ej Gud og Gengæld,« siger
vor Undertrykker sanseløs;
og fra vor Jord en Dunst opstiger
af Raaddenskab og Syndedøs.

Guds Blik igennem Verden vanker,
om ingen mindes Gud med Tugt;
han ser kun ryggesløse Tanker,
og Dydens rene Lys er slukt.

Hver Mund et Gab, og Gift paa Læben,
og Svig paa Tungen mangefold;
der vokser Gru af deres Stræben,
og deres Fod er rap til Vold.

I deres Spor kun Taarer rinde,
og Fredens Sti er helt forladt.
Mon aldrig de vil sig besinde,
som Hadets Tand i os har sat?

De slaas med Rædsel, dog de raabe
til Retfærds Tilflugt, Herren, ej;
men Israel paa Gud tør haabe,
til Frihed baner han os Vej.

Moderne Gnostikere.

Hen Efteraarsaften i 1891 var Koncertpalæets Gaard fuld af flammende Fakler. Danske Studenter og danske Kunstnere bar dem, og den, de vilde hylde med Faklerne, stod højt oppe paa Koncertpalæets Balkon, halvt skjult af den gnistfyldte Røg, og talte ud over Mængden, flammende, gnistrende Ord, hvis Røg gik vide om Lande.

Det var Georg Brandes, som talte. Han holdt den Aften sin berømte Tale til Ære for Lucifer. »Tro ikke dem,« sagde han, »som bagvadsker Lucifer og paastaar, at han er falden. Lysets Engel kan ikke falde.«

. . . Aar randt hen, og en Dag i den nu forsvundne Sommer stod den samme Taler i en stor Forsamling af Højskolebønder og holdt en Tale, der forunderligt faldt i Traad med hin anden fra for ti Aar siden. »Vi, som anser Naturen for det Højeste og Eneste,« sagde han omtrent, »anerkender ikke i eller over Naturen Noget, der er os særlig helligt. Det er os *lige helligt* — Arbejdet, Kærligheden, Barnet i Vuggen, enten det er ægte eller uægte . . .«

Ogsaa disse Ord vakte Opsigt i Danmark. Og dog lagde maaske de Færreste Mærke til, af hvilket Princip og af hvilken indre Grundsætning begge Ytringer — baade den af 1902 og den af 1891 — var fremgaaede.

*

*

*

»Vergessene Lieder sind neue« — med dette i Jean Pauls Aand formede Motto har H. C. Andersen en Gang forsvaret Udgivelsen af sine Ungdomsdigte. Paa samme

Maade vilde Georg Brandes kunne forsvare baade sin Sorø-tale og sin Lucifertale — blot, at det her ikke drejer sig om Digte, men om Idéer, og ikke om genoptrykte Ungdomsvers, men om genopstandne Tanker fra Menneskehedens unge Aar.

Hine to Grundprinciper, ud fra hvilke Georg Brandes' og hans Andsfællers Optræden og Virken i Danmark ene er forstaaelige, er nemlig saa gamle som Menneskeslægten, og i filosofisk Form fremtræder de lige saa tidligt som Kristendommen.

Man er imidlertid i Danmark ikke vant til at anlægge slige Synspunkter for, hvad den almindelige Opinion har værnet sig til kun at anse for et tidshistorisk Fænomen — et nødvendigt Led i den aandelige Udviklings Kæde. At Professor Georg Brandes og de, der følger ham, skulde kunne betegnes med et saa mærkeligt Navn som *Moderne Gnostikere*, vil sikkert være til Forbavselse for de Fleste.

Og dog er der netop i disse Dage udkommet en Bog, som klart peger herpaa; det er Hr. Carl Kohls Skrift »Satan og hans Kultus i vor Tid«.

Hr. Kohl — som vistnok er en Debutant i Literaturen — gennemgaar i dette Værke med megen Lærdom alle de forskellige Former, som Satanismen — d: den bevidste Antikristendom — har antaget ned gennem Tiderne. Intet Steds nævner han vor hjemlige Luciferforkynders Navn, men paa mere end ét Sted strejfer han hans Lære ganske nær og anfører hans Venners og Aandsfrænders Skrifter.

En fransk Parallel til Brandesianismen — dette Navn taget som Betegnelse for den bag Georg Brandes' Virksomhed liggende Filosofi — afgiver *Vintrasismen*, hvis Stifter, Pierre Michel Vintras, boede for et halvt Hundrede Aar siden i Tilly-sur-Seulles ved Caen. Hans Lære er en Genoplivelse af de gamle Gnostikers Kætterier fra det andet kristelige Aarhundrede. En Hovedsætning i disses Moral var følgende: »Kødets Besmittelse rammer ikke Sjælen. Guld kan slæbes gennem Snavs uden at ruste. Giv derfor Kødets,

hvad Kødets er, og Aanden, hvad Aandens er. Kun de smaa, de stillestaaende Vande forurenes, naar Snavs kastes i dem. Et Ocean besmudses aldrig, hvad der end kastes deri. Et saadant Ocean af Aandelighed er *Gnostikeren*, det aandelige Menneske.«

Som man ser, er det ganske nøjagtigt den moderne Lære om de store Aander — Overmenneskene —, der kan tillade sig Alt, og for hvem helt andre sædelige Love end de almindelige er gyldige. Markos af Karpokrates lærte dette allerede i det andet Aarhundrede — som Vintras, Heine, Saint-Simon, Infantin, og Georg Brandes i det nitteende.

Heraf opstaar Bestræbelsen for at *hellige Alt*. Det var i Oldtiden særlig Adamiterne, som forkyndte Læren om Naturens Hellighed. Med størst Energi udformedes denne Lære naturligtvis, hvor det gjaldt Forholdet mellem Mand og Kvinde. Kirkens Coelibatfordringer og Ægteskabslære har ikke haft mere rasende Modstandere end denne urgamle Sekt, hvis Afkom genfindes i Franskmanden Picards Dicile i det fjortende Aarhundrede. Atter her fremsættes det store gnostiske Princip — for det aandelige Menneske er Intet urent. Og hvem tror ikke om sig selv, at han er et saadant aandeligt Menneske? Man [se blot, hvor mange højst almindelige Begavelser der i vore Dage har proklameret sig som Overmennesker!

*

*

*

Til denne mod den kristelige Sædelære fjendtlige Moral svarer nu paa det religiøse Omraade en mere eller mindre udpræget antikristelig Kultus. Det er værd at lægge Mærke til, at der overalt er Sammenhæng mellem »Kødets Emancipation« og Sympathien for Satan. Den moderne europæiske Literatur giver mere end ét velbekendt Exempel herpaa; Hr. Kohl anfører i sin Bog flere mindre bekendte. »Du af Præster og Konger Bagvaskede,« tilraaber den fran-

ske Socialist Proudhon Djævelen, »Dine Gerninger er ikke altid smukke og gode, men de alene giver Verdensaltet Mening.« »Hil dig, Satan, forrest i vort Oprørstog! Du Fornuftens sejrende Kraft,« synger den italienske Digter Giosuè Carducci. Og med psykologisk Dybsyn ser Hr. Kohl, at »det er Lucifer, der triumferer i Maurice Bariès Jeg-Kultus. Han er Legemliggørelsen af Nietzsches Herremoral. Det er ham, der viser Overmennesket sin Vej henover de Beherskedes bøjede Hoveder. Thi kun det, der stammer fra Svaghed, er slet. Livet er eller bør være ene *Wille zur Macht*.

Lucifer er Individualismens Herold . . . Bort med den altruistiske Moral, lærer han. Mod Selvfornedrelse sættes Selvophøjelse . . . Elsk Din Næste som Dig selv, siger Skriften. Elsk Dig selv og saa din Næste, siger Lucifer. De Rester fra dit Kærlighedsbord, der da bliver tilovers, kan du kaste til den Fremmede . . . (thi) de individuelle Interesser er at foretrække for Omverdenens . . .

Vor Tids Satan i denne Betydning . . . skjuler sig under Moralfilosoffens Kappe. Han synger sin egen Pris i Digterens begejstrede Strofer. Han docerer sin Kundskab fra Auditoriernes Katheder . . .

Lucifer, Oprøreren, Stolthedens og Overmodets Aand, har Tiden for sig. Han vil være Gud i en Fremtid, der ingen Gud har, skriver Jules Bois.«

*

*

*

Der gives i Virkeligheden kun *to Veje* i det aandelige Liv. Christendommen angiver den ene — Selvfornægtelsens. De gamle og nye Gnostikere forkynder den anden — Overmodets, Selvovervurderingens og den moralske Vildfarelses. At den sidste aandelige Retning har vundet saa stor Udbredelse og saa begavede Talsmænd i vor Tid, er et nyt Exempel paa den Lighed, som det nittende og tyvende Aarhundrede frembyder med de Sekler, der gik forud for den

gamle romerske Kulturverdens Opløsning. Gnosticis-
men har i vore Dage frembragt Mænd som Max Stirner, Nietz-
sche, Brandes. Titlen paa Nietzsches sidste Værk — »Anti-
christ« — angiver tydeligt, hvor klart Retningens Mænd véd,
hvad de vil, og hvem de tjener. Men efter Tjenerne kom-
mer Herren, efter Profeterne den, hvorum de har spaaet, og
som de har set hen til. Hvilke Omvæltninger staar ikke
for Døren — større end nogen, Menneskeheden endnu
har set!

Unicus.

Giovanni Colombini.

(Fortsat.)

»Saaledes stræber Verden efter Frihed og naaer den
aldrig; der vil altid være Herrer og Tjenere, Undertrykkere
og Undertrykte. Men der er en nem, kort og lige Vej til
Friheden, og desværre vandres den kun af faa. Det er den
hellige Fattigdoms og den hellige Lydigheds fuldkomne
Vej; det er Christi Korsens kongelige Vej; det er den snævre
Vej, som fører til den trange Port; det er den Vej, som er
Sandheden og Livet, og ad hvilken jeg nu i syv Aar har
vandret, og udenfor hvilken alt er Mørke, Farer, Sorg, Nød
og tilsidst den evige Undergang. O Messer Dottore, o
gamle, boglærde, selvtilfredse Synder — se, hvad *I* er, har
jeg været, men hvad jeg er, kan ogsaa *I* vorde! Forlad al
Eders spidsfindige Lærdom og al Eders kløgtige Tvivl, bliv
et Barn igen, som da *I* sad paa Eders Moders Skød og
stammede det første Fadervor! Kom, stakkels kloge Mand,
og glem al Eders Klogskab og bliv en Daare for Jesu
Christi Skyld, og jeg lover Eder, at Guds Sødme skal udgyde
sig i Eders Hjærte, og den Fred, som overgaar al Forstand,
og som I endnn aldrig har smagt, skal fylde Eders Sjæl,
og naar Døden kommer, skal *I* hilse den med Frydesang og
indgaa til den evige Hvile, den evige Glæde!»

Colombini tav, og et Øjeblik efter stod Ser Benedetto for Trappens Fod og stirrede op paa ham, som saae han et Syn. Saa styrtede den høje, skarlagensklædte Skikkelse med ét sammen, som et Taarn, Vandene længe har undergravet, og nu synker det brat i Grus — og i den dybe Dødsstilhed hørte alle Ser Benedetto hulke . . .

Langt om længe rejste han sig op paa Knæ. Med pludselige, voldsomme Bevægelser flængede han Skarlagenskappen med Sølvspænderne af sig og slængte den hen for de to Fremmedes Fødder. Dér klirrede ogsaa hans tunge Guldkæde mod Stenene — og hør, nu trillede hans kostbare Ringe klingende ned ad Trappens Fliser, hoppede højt, hver Gang de faldt fra det ene Trin til det andet. Saa rejste han sig, kun iført sin Kjortel, og midt paa Trappen kom de to Fremmede ham i Møde og sluttede ham i deres Arme. »Leve Jesus!« raabte den ene højt og svingede med sin Oliegren . . .

Og nu gjorde Ser Benedetto Tegn til, at han vilde tale paany. Staaende midt mellem de to Fremmede løftede han sin Stemme, og det forekom dem, der før havde hørt ham tale, at han havde faaet en ny Røst. Det haarde Malm var smeltet og klang nu med blødere, dybere Toner.

»Brødre og Søstre,« begyndte Ser Benedetto, »som I alle saae, kom jeg herhen for at staa disse Mænd og deres Lære imod. Jeg forlod mig paa min Lærdom, min Indsigt, min Kløgt, og jeg mente, at jeg hurtig skulde gøre det af med to saadanne Landstrygere. Men da skete det, medens Manden her talte til mig, at jeg saae hans Aasyn, hvor det straaledede af Glæde. Jeg saae, hvorledes han holdt inde og dvælede paa Ordene, hver Gang han nævnede det hellige Navn Jesus, og hvorledes hans Tunge løb over hans Læber, naar han havde udtalt det, som for at suge den Sødme, hint Navn havde efterladt ved at udgaa over dem. Jeg forstod med ét, at denne Mand elskede den Herre Jesus, og at han i sit Hjærte bar en Glæde, en Fred, en himmelsk Sallighed, hvorom jeg intet vidste. Ja, som jeg stod dér for

Trappens Fod, kom jeg mig selv rigtig fattig og stakkels for med mit kolde Hjærte og mit kloge Hoved, og der kom en sugende Længsel over mig efter at elske Gud. Mit Hjærte begyndte at skrige i mit Bryst, og da hin apostoliske Mand endelig talte til mig om den Guds Fred, jeg aldrig havde kendt, da kunde jeg kun føle, hvor inderlig sandt han talte, og da sank jeg sammen i al min Sjæls Fattigdom og min Videnskabs Tomhed og raabte til Kristus den Almægtige, at han dog vilde forbarme sig over mig og skabe et nyt Hjærte i mit Bryst. Ja, som for Foden af den himmelske Dommers Throne, kastede jeg mig paa mit Ansigt og raabte: Herre, tag mig fra mig selv og giv mig til Dig; og Herren hørte min Bøn, min Tunge blev løst, og fra nu af kan ogsaa jeg prise Gud! Leve Jesus! Lovet være hans hellige Navn!« . (Fortsættes.)

FRED.

Der skinner Sollys gennem Skyer graa.
 Jeg folder mine Hænder tyst og stille
 Gud ejer dog en Himmel, altid blaa
 for den, der kæmpede, for den, der vilde . . .

Det sidste Skumglimt dør paa Havets Spejl,
 der lyser Guldskael paa dens grønne Vove.
 Langt ude drager rene, hvide Sejl
 sig — Fnugge smaa — mod fjerne Kysters Skove.

Min Sjæl blev træt af Færd og Eventyr,
 min Hu begærer Hjemmets Fred og Hvile
 Flyv højt, flyv langt, I lette Aftenskygger!
 Jeg knæler træt. Jeg kan ej Vingen spile.

R. I. N.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 47.

Søndagen den 23. November.

1902.

Kong Davids Salmer.

XIV.

O Herre, hvem er det, som finder
i Templet, Din Bolig, sit Ly?
Hvem vover som Fristed at ty
til Bjærgets, det helliges, Tinder?

Den Mand kun, som Snarer ej knytter,
hvis Hjærte er Sandhedens Bo,
som sviger ej Love og Tro
og ej til Bagvaskelse lytter.

Af Glimmeren blændes han ikke,
Guds Alen han maaler kun med,
sit Ord og sin Ed staar han ved,
og intet hans Dom kan bestikke.

Et Alternativ.

(Efter »Vort Land«.)

Paa Corso, midt i den moderne italienske Hovedstads Vrimmel af pyntede Herrer og Damer, gik jeg forleden Dag, sagte og ukendt, forbi et dansk Kunstnerpar. Jeg genkendte strax *hans* aandfulde, smarte, lidt stiliserede Hoved, og *hendes* simple, blaa Bomuldskjole stak saa paafaldende af mod al Silken, der glitrende og knitrende bares frem af de svære, stoltskridende Damer rundtomkring. De saa saa rare og hjemlige og lidt vildfarne ud, de to Danske, medens de stod dér og læste Skiltet paa et Gadehjørne — aabenbart ikke det Skilt, de søgte. Et Øjeblik tænkte jeg paa at gaa hen og spørge, om jeg kunde hjælpe dem — men jeg syntes, det vilde være upassende at benytte sig af Lejligheden til at gøre en berømt Mands Bekendtskab — og jeg gik videre.

Men medens jeg vandrede hen gennem Corsos Vrimmel af stramme Officerer, unge Italienerer, udhaalede efter berlinsk eller wiensk Lapsemode, og mægtige Romerinder med Silkebetræk — saa dvælede mine Tanker stadig hos det lille danske Ægtepar paa Gadehjørnet.

Thi han, den store Kunstner, en af de Faa, hvis Navn virkelig skattes udenfor Danmarks Grænser — han har kun kunnet gøre den Rejse i Kraft af Venners og Bekendtes Goddædighed. Om der har staaet et Opraab i Aviserne om at hjælpe ham — eller om man har holdt en Matinée til Fordel for ham — det husker jeg ikke. Formen er ogsaa lige meget — Faktum bliver det samme. Det er det evig samme Martyrium, der gentager sig, det Martyrium, som

opstaar af den rene Idealismes Uforenelighed med den særdeles hæderlige Kunst at tjene Penge.

* * *

»De er en gift Mand, og Deres Pligt er at ernære Deres Hustru og Børn — ikke at være Missionær.«

Disse Ord blev sagt til en nær Ven af mig. Den, der sagde det, mente ham det saa udmærket vel, og han kunde heller ikke have valgt sine Ord bedre. Thi den, de blev sagt til, var virkelig en *Missionær* — for en Sandhed, han mente, Andre ikke erkendte, og som det gjaldt, de fik Øjnene op for — eller for en Skønhed, der straaede klart for ham, og som han vilde, at Alverden skulde se, glædes ved og baje sig for . . .

Han var Missionær, en Skønhedens og Sandhedens Missionær, som enhver sand Kunstner, stor eller lille, er det.

Men med at være Missionær følger at være fattig — thi Menneskene lønner kun den, der siger dem, hvad de iforvejen véd, eller, hvad de gjerne vil høre. Og Missionærens Opgave er netop lige den modsatte.

* * *

Paul Bourget har i sin sidste Roman, *L'Étape*, opstillet den Sætning, at Ingen tør beskæftige sig med ideelt Arbejde, før han har en solid økonomisk Grund under Fødderne. I sin Bog opstiller han netop som Modsætning to Mænd, der er Repræsentanter for to Tidsaldres, ja to Civilisationers Opfattelse i saa Henseende. Før det 18de Aarhundrede skrev man, fordi man havde Tid til at skrive. Man var Adelsmand og sad paa sit Slot — man var Munk og sad i sit Kloster — og begge Steder var det økonomiske Grundlag paa Forhaand sikret, og Aanden kunde frit løfte sig til Studium, til Eftertanke, til literært Arbejde. Deraf hine Rækker af Memoirer, deraf hine pergamentindbundne Folianter,

som er Genstand for Efterverdenens Beundring. Endnu i vore Dage fortsætter f. Ex. Bollandisterne med deres Kæmpeværk *Acta Sanctorum* Fortidens Arbejdstraditioner. I Bourgets Roman repræsenteres dette Standpunkt af den konservative Filosof, de Maistres og Bonalds Discipel, der sikret af sin nedarvede Formue, i Ro kan hengive sig til sin Tænkning og uden Frygt for de praktiske Følger drage alle retmæssige Konsekvenser. Bourget har vistnok med denne Skikkelse tænkt paa Léon Ollé-Laprune, den for nogle Aar siden afdøde Forfatter til *La Certitude morale* og *Le prix de la vie*.

I Modsætning hertil har allerede det attende Aarhundrede imidlertid skabt en anden og ny Type — *Forfatteren, der skriver for at leve*. England har Æren af at have sat denne Fremtoning i Verden, men først Voltaire og Rousseau er de egenlig typiske Exemplarer.

Man tænke paa et Liv som Rousseaus — ulykkeligst, smudsigt, omtumlet for alle Vinde, uden fast Hold nogen Steds, hverken i Tankernes eller Virkelighedens Verden — en Mænd uden Jord, en Mand uden Hjem. Og denne Mand, der ikke kan lede sig selv, bliver Leder for Andre, ikke blot for nogle Faa, men for Masserne, for Titusinder, for Millioner. Hans Tanker — som han ikke selv har haft Tid at gennemtænke, men som han har grebet i Fortvivelse, fordi han maatte skrive Bøger, skaffe Penge, stoppe Munden paa de Kreditorer, der glammede ved hans Dør — disse umodne, uoverlagte Ideer eller Tilløb til Ideer tages af Publikum for fuld Sandhed og honoreres som saadan ved at omsættes i Virkelighed. Hvad Rousseau har nedskrevet, fordi han var Skribent og skulde leve af sin Pen — det er blevet Lov for Stater, Lys for Mennesker, Fane for Revolutioner, Brandfakkel for det fra Fædrene nedarvede, gennem Tiderne prøvede.

Dette er da den moderne Kulturs største Forbandelse — at den paa det vigtigste Omraade, nemlig Ideernes, ledes af Mænd, som ikke har *haft Raad* til at tænke. De har

tænkt i Hast, tænkt overfladisk, tænkt falsk — eller de har tænkt med deres sultne Mave, tænkt med deres skrigende Tarme, og i Stedet for Ideer har de frembragt Manifeste. Deres egen Hunger er for dem gaaet i Et med al Menne-skehedens Nød, og de har prædiket Revolution, rejst Guil-lotiner, kastet Bomber.

Det er utvivlsomt, at saare meget af den moderne Verdens aandelige Vankundighed stammer fra, at dens ledende Mænd ikke har haft Tid til at tænke, dens Digttere ikke Raad til at skrive. Hvorfor blev Goethe saa stor og sund, uden netop fordi han var rig?

* * *

Er Konsekvensen heraf da den, at Ingen tør give sig af med aandeligt Arbejde, inden han kan bevise, at han har Penge nok til at leve for sin Idé alene? Ja, det er virkelig den *ene* Konsekvens — thi der gives to. Samfundet maa gøre sig klart, at intet Steds fra trues det af en større Fare end fra de *pengeløse Idealisters* Lejr. Dér fødes alle halve Sandheder, derfra forkyndes med stakaandet Iver de stadig skiftende Nyheder paa de forskellige ideelle Omraader. Udbredelsen af f. Ex. Nietzsches Tanker vilde have været umulig eller vilde i hvert Fald ikke være gaaet saa hurtig for sig, hvis der ikke havde været en hel Skare Literater, som tjente Penge ved at skrive om det nye Fænomen. Den gamle Sætning *Primum vivere, deinde philosophari* er bleven vendt paa Hovedet; nu filosoferer, æstetiserer osv. man først — og *draf* lever man . . .

Hvorledes er det muligt at raade Bod herpaa? Maaske er det ikke længere muligt . . .

Men for den, hvis Idealisme er ren, hvis Stræben er ædel, hvis Tanker er fuldbaarne, hvis Kunst er fuldmoden — for den, der vil sætte Livet ind paa sin Sag — hvad Vej er der da for ham? Er der slet intet Haab? Skal man blot sige til ham: »Din Fader har ingen Penge tjent til Dig — *altsaa* har Du ingen Ret til at tale med!»?

Nej, en saadan *Missionær* i Ideernes Tjeneste skal man ganske simpelt vise hen til de timelige Kaar, der fra gammel Tid har været uløselig forbundne med Missionærgæringen — *Fattigdommen* og *Coelibatet*. Lev fattig — lev alene — sig Sandhed — dø ensom og forladt — og Du vil sejre! Dette er Vejen, der er ingen anden. Som Schack Staffeldt har sagt:

Vil Du af Olympens Roser bryde,
bliv ved Længsels Lidelser en Gud.
Vil Du kun af Jordens Frugter nyde,
Fred med Dig — *men sluk Din Fakkell ud!*

Rom, November 1902.

Johannes Jørgensen.

Giovanni Colombini.

(Fortsat.)

Saaledes talte og raabte Ser Benedetto, og nede i Mængden gentoges hans Raab. Snart lød det fra Mund til Mund, fra Mur til Mur over hele Torvet: »Leve Jesus!« »Lovet være Jesus Christus!« »Lovet være hans hellige Navn!« Og uden at nogen vidste, hvordan det var gaaet til, havde alle med ét Oliegrene i Hænderne og svingede med dem og raabte atter og atter.

Og frem af Skaren styrtede nu en Mand og kastede sig paa Knæ, dér hvor Ser Benedetto nys havde ligget. Sine Klæder rev han aabne og slog sig haardt for sit brede, brune Bryst og raabte:

»O Mænd!, sendte fra Gud, jeg har syndet svarligen, men se! jeg vil bekende min Synd! I elleve Aar har jeg uretfærdig beholdt min Myndlings Gods og ikke ladet hende komme til sin Ret. Men nu løver jeg at give det altsammen dobbelt tilbage, og Resten af min Ejendom skænker jeg til de Fattige. O usle Mammon, o elskelige Jesus!«

Og han slængte en tung Pung langt hen, faldt ned og græd.

Men næppe havde han talt til Ende, før en Ny trængte sig frem.

»Mænd og Kvinder her af Staden,« raabte han, »histnede staa Piero, som har dræbt min Søn. I véd alle, hvor frygtelig en Hævn jeg har svoret ham og hele hans Hus, og at jeg har myrdet hans spæde Søsterbarn, og at jeg endnu tørster efter mere af hans Blod. I fire Aar har jeg baaret paa mit Nag og mit Had og aldrig haft en rolig Time. Hungeren efter Hævn gnavede paa min Hjerterø. Naar jeg vaagnede om Natten, græn jeg ved Tanken om, at jeg næste Dag skulde staa op og hade og forfølge Piero, og hvis nogen havde sagt mig for vist, at Piero skulde gaa evig fortabt, vilde min Sjæl have jublet og frydet sig, fordi min Fjende til evig Tid skulde pines blandt de Fordømte. Men nu har hin Fremmedes Tale udgydt sig som en Salve i mit Hjærte. Mit Had smelter i mig som Vox ved Ilden, og et Lys er opgaaet for mig, saa jeg ser mit Mørke. Det er bleven mig bittert at hade og sødt at tilgive — o Piero, min Søns Morder, forlad mig min Skyld, som jeg forlader dig din svare Brøde!«

Han styrtede sig ned i Mængden, men strax kom en ny i hans Sted. Alle trængte sig frem til Trappens Fod, den ene ivrigere end den anden. Det var, som stod Dommedag for Døren, og som gjaldt det, forinden at faa slængt sin Synd fra sig for Foden af disse to fattige Fremmede. Og for hver ny Bekendelse, for hver ny Betaling af gammel Gæld og gammel Skyld, lød Raabene højere og mere sejrstolt: »Leve Jesus!«

Da Dagen hældede, stod en Skare af Mænd samlede om Giovanni Colombini og Francesco Vincenti. Paa et Vink af Ser Benedetto aabnedes Domkirkens Portal, og i Spidsen for de Nyomvendte skred Colombini op ad den skumrende Kirkes Midterskib, op til det lysende Højalter af Marmor. Og idet Giovanni knælende fremstillede sin Fangst

af Sjæle for den Herre, han tjente, istemte han med en Røst, der bævede af Fryd, den brusende Lovsang:

»*Te Deum laudamus* . . .«

VI.

Fra Stad til Stad drog nu Giovanni Colombini og hans Ven Francesco og forkyndte overalt Kærligheden til Jesus. Og allevegne sluttede nogle sig til dem og fulgte dem; med bart Hoved og bare Fødder, i en grov Kittel og med et Reb om Livet, vandrede den stadig voksende Skare af Sted, syngende aandelige Sange og hilsende alle med deres vante Hilsen: »Leve Jesus!« Og hvor de kom hen, kaldte Folket dem efter denne deres Hilsen med Navnet *Jesuater*.

En Dag skete det, at Jesuaterne gik forbi en Mark, hvor en Mand pløjede med et Forspand af hvide Okser. Bonden, hvis Navn var Santo, standsede for at betragte det sære Tog, der nærmede sig. Da standsede ogsaa Colombini, just som han var ret ud for Santo, saa kærligt paa ham og sagde med høj Røst:

»Kom og følg mig!«

Og Santo lod sine Hænder synke fra Ploven, kastede Tømmerne og forlod Ageren for at komme og følge sin nye Herre . . .

(Fortsættes.)

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katolske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

Rettelse. I det stemningsfulde Digt »Fred«, som fandtes i »Katholiken« Nr. 46, er der indløbet to Trykfejl:

2. Vers 2. Linje: dens — læs: den. 3. Vers 3. Linje: Aftenskygger — læs: Aftenskyr.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 48.

Søndagen den 30. November.

1902.

Giovanni Colombini.

(Fortsat.)

En anden Gang gik Colombini ene ud ad en Vej, og bag ham gik en fornem Mand fra en nærliggende By, hvor Colombini nylig havde prædikeret. Den fornemme Mand, hvis Navn var Tommaso Guelfaccio, ansaa Colombini for en Nar og henad Vejen morede han sig derfor med at gaa og fremplapre en hel Del meningsløse Ord for derved at haane den Skik, Jesuaternes Mester havde, at bede højt, mens han vandrede. Colombini mærkede den andens Adfærd, men lod som intet, indtil han naaede et Stenkors, der stod ved Vejen. Da vendte han sig brat om mod Tommaso og sagde venligt:

»Jeg beder dig for Christi Skyld — gør mig en stor Tjeneste!«

»Gærne,« svarede Tommaso overrasket.

»Saa lad os bede sammen her ved dette Kors — blot et eneste Fadervor og et Hil dig, Maria.«

»To, om du saa synes,« udbrød Ser Tommaso flot, tog sin Hat af og bøjede sirligt det ene Knæ til Støvet. Ogsaa Colombini kastede sig ned ved Korset og bad.

Og da skete det, at Gud hørte hans Bøn for den fine Verdensmands og rige Levemands Sjæl og i den samme Stund forbarmede sig over Ser Tommaso Guelfaccio. Og i Steden for at rejse sig op, kastede Ser Tommaso sig, gennemstungen af Ruelse, ind til sin Sidemands Bryst og bad med Taarer i Øjnene om hans Tilgivelse. »Mester,« sagde han, »jeg forlader ikke dette Sted, før du har antaget mig som en af dine Sønner . . .«

Og Ser Tommaso fulgte fra nu af Colombini og blev efter hans Død en af Catarina af Sienas Venner . . .

Atter en Gang skete det, at Giovanni med havfjerds Disciple kom vandrende hen ad Vejen, da en ung Mand i kostbare Klæder nærmede sig og faldt ned for Colombinis Fødder. Det var en ung Digter ved Navn Bianco; fra Val d'Arno i det Florentinske var han tidlig kommen til Siena, og Colombini kendte ham godt. Men netop derfor turde Jesuaternes Mester ikke antage sig ham; Bianco syntes ham altfor ung og fin til at kunne døje en Jesuats Liv, og Colombini vilde ikke, at han efter et forgæves Forsøg skulde falde fra. Giovanni nægtede altsaa at tage mod sin Landsmand, og denne gik bort med uforrettet Sag.

Henad Middag naaede Jesuaterne, trætte, sultne og tørstige, en lille By. Men hvem ser de staa ved Indgangen til Byen, andre end Bianco fra Siena; han er ilet dem i Forvejen og har i et Herberge ladet berede et Maaltid til dem. Ængstelse for, at de skal afslaa hans Tilbud, staar præget i hans smukke, unge Ansigt med de store, klare Øjne, de rene, fine Træk; og lykkelig viser han dem Vej, da Colombini gaar ind paa at følge ham. Snart sidder alle Jesuaterne bænkedede ved lange Borde under et Løvtags Skygge, og fra og til iler den unge Sieneser, bestiller Retterne, leder Opvartningen og iskænker Vinen. Da Maaltidet er endt, kommer han frem til Giovanni Colombini, falder ned for hans Fødder og beder med bønlike Øjne paany om Optagelse.

»O Mester,« siger han, »hvor længe skal jeg endnu trælle i Ægypten, i denne Verdens Trældom? Hvor naar vil du tillade mig at følge dig og dine Venner gennem Forsagelsens Ørken til det forjættede Paradis? O Mester, lad mig ikke blive staaende tilbage paa den anden Bred af det røde Hav, men lad mig, inden Vandene lukker sig efter Eder, slippe tørskoet over og bringe min Sjæl i Sikkerhed for Faraos Efterstræbelser! O Fader, allerede længe har jeg tryglet om denne Gunst, og nu rejser jeg mig ikke, før du slutter mig i dine Arme og kalder mig din Søn!«

Saaledes voxede Skaren stadig mere og mere, og ikke altid kunde alle følge Mesteren. De delte sig da i Flokke og drog til forskellige Sider for alle Vegne at forkynde det ene og samme glade Budskab: Lykken ved at elske Jesus.

Det hændte paa denne Maade, at Colombini en Aftenstund med en lille Discipelskare stod og prædikede paa Torvet i Arezzo. Medens han talte, var det bleven mørkt, men fra de omliggende Huse kom Folk ud med tændte Lamper, og gennem de mod Sædvane endnu aabne Stadporte gik Omegnens Bønder ud og ind, hver med sin Lygte eller sin Fakkell i Hænde. Alle Byens Gader var i den mørke Sommeraften fulde af vandrende Lys; det saae ud, som naar ved Foraarstide Ildfluerne sværmer . . .

Da nærmer midt under Colombinis Tale en af Disciplene sig til ham:

»Mester, Vanni er her og beder dig komme og velsigne ham, inden han dør!«

Men Vanni fra Montichiello var en af Colombinis kæreste Disciple, som han havde efterladt syg, mange Mile borte, hos Benediktinerinderne i Abbediet Santa Bonda. Hvorledes var han nu i Aften kommen her til Arezzo?

Jo, sagde de andre Disciple, Vanni havde ingen Fred kunnet finde i Santa Bonda. Han følte Døden nærme sig og begærede nu kun ét: at dø i sin elskede Mesters Nærhed. Og tilsidst havde de maattet give efter for hans Bønner og paa en Baare, flettet af Vidjer, havde de ført ham den lange Vej til Arezzo. »Mange Gange var vort Mod ved at svigte«, fortalte Disciplene, »og vi troede aldrig vi skulde naa herhen. Men da vi nu til Aften nærmede os Byen og saae alle Lysene, der drog ud af dens Porte ned imod os, da syntes det os, at vi kom til Himlen selv, og at alle dens Stjærner gik os i Møde. Mester, forbarm dig da over din Tjener Vanni og opfyld hans sidste Bøn!«

Da blev Colombini meget bevæget og lod Folket gaa hver til sit.

»Hvor er min Vanni?« spurgte han derpaa og lod sig føre til ham. Men da de kom til Herberget og udenfor Vannis Dør, standsede de alle med ét; thi inde fra Kamret hørte de saa vidunderlig sød og skøn en Sang, som de aldrig før havde fornummet. Det var den Døende, der sang som med en Engels Røst og aandede sine sidste Sukke ud i klokkeklare Toner:

Vanni sang:

Dybt af Kærligheden stunget
kalder jeg ved Dødens Døre.
Lange Nætter, lange Dage
hvisker jeg i Dødens Øre:
»Før mig bort fra disse Steder!
»Verden ejer ingen Glæder!
»Længslen, der i Brystet brænder,
»svales først i dine Hænder!

Sangen tav, og Colombini traadte ind til sin Discipels Leje. Med skinnende Øjne laa Vanni strakt paa den fattige Seng, i et lille, hvidkalket Kammer. Et saligt Smil lyste over hans Ansigt, da han saae Mesteren.

»Min elskede Vanni,« sagde Colombini, «hvordan gaar det dig? Er her ikke noget, du kan varme dig med — du ryster jo af Kulde! Se, her er min Kappe, den lægger vi over dig. Den er kun gammel og slidt, men altid bedre end ingen Ting.»

Saaledes puslede Colombini om den Syge. Men Vanni svarede:

»Min eneste Smerte, Mester, har været, at jeg ikke var hos dig, og nu vi atter er sammen, lider jeg ikke mere. Sygdom er vel bitter og piner Legemet med mangehaande Smerter. Men den, som har levet sit Liv i Gud, føler det ikke, thi Gud fylder hans sidste Time med saa straalende en Lykke, at han ikke kan tænke paa noget jordisk. Jeg er lykkelig over at skulle dø, og hvis jeg skælver, saa er det ikke af Kulde, men af Fryd, fordi mit Hjertes Elskede nærmer sig, og fordi min evige Højtidsdag oprinder.«

Bag Colombini var andre af Disciplene traadt ind i Kamret; en af dem bragte en Lampe, som han stillede i en Niche i Væggen. Men dens svage Skær mægtede ikke at overstraale den skinnende Afglans af det evige Livs Lys, der udgik fra den Døendes Aasyn. Og nu begyndte Vanni at bede . . .

En efter en anraabte han alle sine store Venner og stærke Talsmænd i det evige Fædreland — Martyrernes straalekronede Hær, Jomfruernes hvidklædte Skare, Munkene og Eneboerne, Biskopperne og Kirkelærerne, Patriarkerne og Profeterne, Englene og Ærkeenglene, alle Herrens Disciple og alle Herrens hellige Apostle . . .

Og for hvert nyt Navn, den Døende nævnede, var det, som om Klarheden, der udgik fra hans Ansigt, blev endnu klarere, og Olielampens Flæmme endnu mattere og rødere. Og var det ikke ogsaa, som lyste der hvide Englevinger rundt om Vannis Leje — som stillede den ene straalende Skikkelse efter den anden sig til Skærm og Skjold om hans Seng mod alle Mørkets Magter? Var Himlens Hellige og Salige virkelig og synligt til Stede i det lille Kammer — saae den Døende dem — saae ogsaa hans Mester og hans Venner dem?

Vanni vedblev at bede. Og alt som han bad, løftede han sig, langsomt og lidt efter lidt, op fra Puden — som øjnede han Nogen i det Fjerne, han ikke vilde tabe af Syne . . . Og med ét rejste han sig over Ende, kastede sig paa Knæ i Sengen og raabte, med Armene bredte i Kors:

»Se, se, hun kommer herhen, den Velsignede blandt Kvinder, Herrens Moder, den reneste Jomfru, Maria den Helligste! O Moder, Moder, Tak, at du vil komme til din ringe Tjener, og at du selv vil føre mig til din Søn . . . O Jesus, du er min Herre, og jeg er helt din . . . O se, se, Christus den Velsignede kommer at hente min Sjæl . . . Lovet være hans hellige Navn! Lovet være Jesus Christus!«

Og idet Vanni foldede sine Hænder og bøjede sit Hoved som i dyb Ærefrygt, opgav han knælende sin Aand.

VII.

Medens Giovanni og hans Disciple vandrede fra Sted til Sted, fra By til By, var Foraaret draget ind i Landet. En skønne Morgen skinnede Solen varmt og stærkt fra en klar, blaa Himmel, og langs Vejen var Grønsværet hvidt af smaa skinnende Tusindfryd, og kom Vandringsmændene gennem en Skov af Steneg og Myrthe, saa lyste hver aaben Plet mellem Trærne af Krokus og Anemoner og alle Vaarens Blomster.

Midt i en af disse blomstermyldrende Skovegne standede Colombini med sine Disciple.

»O kære Guds Fattige,« udbrød han og vendte sig mod sit Følge, »hvor er vi ikke pligtige at takke Gud! Tænk blot, at vi har Lov at leve — Lov at gaa her i det dejlige, varme Solskin og se den klare, blaa Himmel og aande den friske Luft! O, hvor mange Rigmænd inde i de travle Stæder vilde ikke gærne bytte deres Lod med vor! Men vi er Markens Lilier i Guds Rige — vi spinder ikke, vi høster ikke, og vi sanker ikke i Lade, men Gud klæder og mætter os, som han klæder Lilierne paa Marken og mætter Himlens Fugle.

»Ak, se engang de skønne Blomster, der lyser saa lifligt i det klare Solskin — hvide, gule, orange og blaa! Træd blot en af dem itu, og ingen Kunstner paa hele den vide Jord formaar at gøre den hel igen! Tag en af dem op i din Haand — se, hvor fint de violette Aarer grener sig i det hvide Blomsterbæger — hvor skønt og ædelt og rent det altsammen er skabt — og tænk saa, hvor mægtig og kunstfærdig *han* maa være, der formaar at frembringe ikke blot ét saadant Værk, men Hundreder, ja Tusinder og atter Tusinder, ud over den hele Jord!

»Og tænk saa atter, at den samme ufattelig mægtige og ufattelig dygtige Kunstner, at den samme Gud, der saaledes i sin Skabning viser os sin uendelige Magt og Visdom og Kunst — at den samme Gud er et Menneske ligesom vi! Alverdens store Skaber, alle Væseners Skaber, vor Skaber, er ogsaa vor Broder, vor Ligemand, vor Ven og vor Frelser. Ja, Gud er bleven Menneske, og hele det store Skabelses-
under er kun Forberedelsen til hint endnu større Under, at Gud er bleven Menneske, at Skaberen er bleven Skabning, at Kødets er bleven Kød og for vor Skyld har ladet sig føde af Jomfruen, pine af Pontius Pilatus, ihjælsaa paa Korset . . .

»O vidunderlige Verden, o skønne Verden, o store elskelige, hemmelighedsfulde Verden! Hvor kan jeg andet end prise dig, o Gud, fordi du har skabt mig, fordi du har givet mig Liv og Livs Aande, fordi du har forløst mig og aabnet mig Porten til den evige Salighed . . . O Liv i al Evighed, Liv i al Evighed — aldrig Døden, men evigt Livet — aldrig Natten, aldrig Mørket, aldrig Undergangen — men evigt Solskin, evigt Foraar, evig Vandren over blomsterstrøede Enge . . . O Liv, o Lykke, o Salighed! O Paradis, Paradis!«

Saaledes talte Giovanni, og efterhaanden som han talte, saae hans Disciple mere og mere betagne paa ham. Thi det var, som hans lille Skikkelse voksede, og hans Øjne straaledede, og hele hans Ansigt rødmede og lyste — de havde aldrig før set ham saa skøn. Og med et, medens han endnu talte, segnede han om i Græsset og laa som en Livløs.

Da mindedes Disciplene Højsangens Ord om den himmelske Kærlighed:

»Styrk mig med Blomster, vederkvæg mig med Æbler, thi jeg vansmægter af Kærlighed . . .

»Se, Vinteren er forbi, Regnen er forsvunden og dragen bort.

»Blomsterne har vist sig i vort Land, Knoppernes Tid er kommen, Turtelduens Kurren høres.

»Figentræet har skudt sine Figen, Vinstokkene blomstrer og dufter, kom, min Veninde, min Due i Klippens Kløfter.«

Ja, den dueblide Colombini var segnet i Afmagt under sin Kærligheds Vælde, og med den hellige Sangers Ord mandede han nu Disciplene:

»Vederkvæg mig med Blomster, thi jeg vansmægter af Kærlighed.«

Da spredtes hele Colombinis Skare ud over den blomsterstraalende Eng. De brune Skikkelser kastede sig ned blandt Blomsterne og samlede Hænderne fulde, ja hele Kjørtelfligen fuld af Blomster. Lige ud til Engens fjærneste Kroge gik de og plukkede, plukkede, plukkede, og vendte saa tilbage til Mesteren og øste deres Fund af Foraarsblomster ud over ham. Først dækkede de hele hans Ansigt med en stor Dynge Anemoner og Krokus. Saa skjulte de hans brune Kjørtel under Driver af snehvid Tusindfryd. Saa gemte de hans Hænder og Fødder under Blomsterhøje, og tilsidst var han helt Blomster, der var intet af ham at se, men kun en straalende og duftende Kæde af Blomsterbjærge . . .

Først langt om længe vaagnede Colombini af sin Kærlighedsrus. Da han slog Øjnene op, saa han ind i lutter hvide og blegrøde Blomsterkalke, og med et henrykt Smil rejste han sig varligt op. Taknemligt omfavnede han sine tro Disciple og trykkede deres Hænder, og den lille Skare begyndte atter med Sang sin Vandring. Men endnu langt hen ad Vejen hang der hvide Anemoner og Tusindfryd i Folderne paa Giovanni Colombinis brune, lappede Kjørtel.

(Fortsættes.)

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen. Bidrag og Besked i Redaktionsanliggender bedes tilsendte Pastor J. Frederiksen, Vestervoldgade 115, K.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 49.

Søndagen den 7. December.

1902.

Via di Sette Sale.

I Roma er en Gade,
Via di Sette Sale,
Der hørte jeg en Morgen
Mit Hjærte til mig tale.

Mit Hjærte, der saa længe
Har tiet ganske stille,
Begyndte med ét at mumle
Som i April en Kilde.

En Kilde, der risler og rinder,
Blandt Blomster og blandt Blade --
Saadan begyndte mit Hjærte
I denne romerske Gade.

Thi noget skønnere end Via di Sette Sale finder man
vanskeligt i Rom.

Den udspringer ved den nye, brede Via dello Statuto, ikke langt fra den gamle Kirke S. Martino di Monti. Sit Navn har den af en Ruin, »De syv Sale«, der findes her paa den øverste, endnu ubebyggede Højderyg af Esquvilinerbjærget — Rester, siger man, af de Vandbeholdere, der forsynede Titus' Thermer med Vand.

Men det var ikke for de gamle Vandbeholderes Skyld, at mit Hjærte begyndte at klukke i Via di Sette Sale. Det var for Solens Skyld, for Fredens, Ensomhedens og Stilhedens Skyld.

Thi Solen skinnede vidunderligt denne Novemberformiddag. Og Gaden bugtede sig, øde og fliselagt, hen mellem høje Havemure med Glasskaar strøede paa Toppen.

Her og der var Dør i Muren, en grønmalet Bræddedør, som f. Ex. førte ind til et *Orfanotrofio*, et Plejehjem med et eller andet Helgennavn over Indgangen. Høje, grønne Trætoppe viste sig over Murene, og Roser og krybende Grønt hang ned i tætte Buske. Lidt henne i Gaden gik en Præst op og ned og læste sit Breviar, og længere henne, udenfor et okkergult Hus, der laa lige midt i Solen og lyste med Blomster i alle Vinduer, stod en ung Mand og lod Dørhammeren rungende falde til Slag. Et Hoved viste sig et Øjeblik i et Vindue over Døren, saa gled den op, og den unge Mand forsvandt. Det var, som om Stilheden blev endnu større. En lille Klokke i et eller andet bag Murene skjult Kapel begyndte at ringe — nogle smaa, hastige Slag, der brat holdt op — som naar En pludselig tier stille, fordi han er ved at sige noget Forkert. Og atter var der kun Solen, der lyste paa den ene Side af Gaden og lod den anden i dyb, frisk Skygge. Solen, Stilheden og de grønne Trætoppe mod den blaa Himmel . . .

Saa svingede Gaden lidt, blev smallere og kom ind mellem høje, mørke Huse. Tilvenstre viste sig en rund Murstensudbygning, hvis Form ikke var til at tage fejl af — det var et Kirkekor, det var Apsis af en eller anden gammel Kirke . . . og med et holdt Gaden op, og jeg stod paa den store Plads foran S. Pietro in Vincoli, den store, smukke Plads, hvorfra man, forbi den skønne Palme i den Have, der tilhører *Les Petites Soeurs des Pauvres*, ser over til Taarnet paa Kapitol.

Denne Plads kendte jeg; jeg havde blot ikke ventet at komme herhen ad Via di Sette Sale. For tre Aar siden plejede jeg at stige herop ad den mægtige Trappe, der under en dyb, skummel Murhvælving, hvor et Madonnabilledes Lampe evigt flakker, stiger herop fra Via Cavour. Denne Hvælving var vel ikke ødelagt af det romerske Fremskridt? Nej, jeg fandt den i bedste Behold . . .

Saa vandrede jeg videre, tværs over Pladsen, og fulgte paa Maa og Faa en anden, ensom Gade. Til venstre var

store Haver; gennem høje, tremmegitrede Porte saa jeg Palmer langs ubefærdede, mosgrønne Gange og hørte Vand rinde. Og tilvenstre viste sig med Et Colossæum.

Jeg gik lidt længere, indtil Gaden endte blindt, ved Indgangen til et stort Gartneri, der drog sig hen langs den høje, kalkede Havemur. Jeg standsede og lænede mig til Vejens Brystværn ud mod Pladsen om Colossæum.

Det var nu henad Middag, og Solen brændte varmt og stille over den brune Jord, de grønne Urter og de store, røde, kegleformede Urtepotter inde hos Gartneren. Jorden var brun, ikke sort som hjemme, varmt rødbrun, som mættet med Sol, og op af denne rødbrune Jord skød lysegrønne, fine Planter i Bed ved Bed. Haven drog sig nedover Skrænten, og dernede laa Koner med røde Hovedtørklæder og lugede stille og sindigt. Længst nede var udyrket Mark, fuld af grønt Græs.

Saa rejste Colossæum sine mægtige Mure op mod Solen — og frem bag det store Teater skød sig i fjærn Dis Monte Celios Højder, med Pinjer, Cypresser og en enkelt lille Kirkes Kuppel . . . I Horisonten tegnede sig den Række Barokstatuer, der kroner Lateranen . . .

Jeg blev staaende længe, indtil den første Angulosklokke mindede mig om, at det var Tid at finde Vejen hjem. Jeg stod længe, og ved mig selv tænkte jeg: Her ser jeg da endelig et Stykke af det Rom, vore Fædre kendte og elskede — Constantin Hansens, Eckersbergs, Goldschmidts og Wilhelm Bergsøes Rom! Men hvor længe faar det Lov at staa endnu — hvor længe vil det vare, før den skrigende og sjakrende Pøbel, som fylder det nye Roms Gader, ogsaa larmer her — Italiens Aiskum, der efter 1870 har gjort den evige Stad til en Butikernes, Gøglets og Lapsenes Storstad!

Og ved mig selv tænkte jeg endvidere: hvorfor skal det være saa forkert, at der er Gartnerhaver og stille ensomme Steder midt inde i en stor By? Lad der være Kvarterer, fulde af Butiker, ja, med Butiker fra Kælder til Kvist

— men lad Menneskene være fri for at bo dér! Hvad er det, som gør Livet værd at leve, uden netop hine faa, store simple Goder, som man i en moderne By synes at gøre Alt for at stænge ude — Lys, Luft, Solskin, Stilhed? Skal der være noget særlig Udviklende ved altid at leve i Mørke, Smuds, Stank og Støj? I saa Fald giver jeg hellere Afkald paa at blive udviklet! Og det Fremskridt, som bestaar i, først at jage Naturen ud af en By, for derpaa at genindføre den i Form af stive, stiliserede og kostbare Anlæg — det synes mig et Frem-og-Tilbage, der endda har den Ulempe, at man ikke kommer *ligelangt* . . .

Ja, saa reaktionære Betragtninger kan man anstille en November Formiddag, naar Solen skinner, i Via de Sette Sale!

Johannes Jørgensen.

Giovanni Colombini.

(Fortsat.)

VIII.

En Sommereftermiddag i brændende Sol kom Giovanni Colombini gaaende over Ponte Vecchio i Florens.

Han havde vandret fra den tidlige Morgen og var nu træt og svedt og støvet. Hans grove Kutte tyngede ham, og hans Fødder brændte. Han var ved at segne af Udmattelse, og for at hvile sig lidt stod han nu og da stille foran Guldsmeddenes Boder, fra hvis lave, svale Rum Lyden af de fine Hamres Slag mod det ædle Metal fredeligt og hyggeligt klang ham i Møde.

Der sad de altsaa inde, de berømte *orefici* — der sad de stille og heskedent i deres smaa, beskedne Værksteder og hamrede Smykker til Dronninger og Prinsesser, til Fyrstinder og rige Borgerfruer, til tugtige Møer og uhøviske Kvinder, og sad alt imens og hamrede sig en Formue sammen. Dag ud, Dag ind sad de her trofast ved deres Ger-

ning paa den gamle Bro over den skvulpende Arno, og naar Aftenen kom, stængede de Boden, tilfredse med deres Dagværk, og vandrede fredsommeligt hjem til deres Hus, hvor en elskende Hustru ventede dem, og hvor Lampen snart skulde lyse over runde Barneansigter, hvis sorte Øjne forventningsfulde var rettede paa Fadet med den dampende Makaroni, paa Skaalen med den friske grønne Salat . . .

Med et Suk slæbte den gamle Købmand sig videre.

Ak, havde de ikke valgt den bedre Del, de brave Guldsmedde paa Broen i Florens? Her flakkede han rundt i sin høje Alderdom fra By til By, fra Flække til Flække og undte ikke sit Legem Rist og Ro hverken Dag eller Nat . . . Alt, hvad han ejede, var borte — givet til de Syge og til Søstrene i Santa Bonda . . . Biagia, der elskede ham saa højt, havde han selv formaaet til at give Afkald paa at være hans Hustru — nu levede hun i sørgmodig Enkestand af den ringe Aarpenge, han havde udsat for hende, og vankede ene og mange Gange trøstløs om i det Hus, hvor de før havde været to. Ak, var han maaske kun en Daare, der havde forkastet den varme, levende Virkelighed for at gribe efter kolde, tomme Skygger . . .

Derude paa Landet, hvor de fromme Kapeller stod ved Vejene, og hvor Menneskene boede langt fra hverandre og ligesom gik under i den store Alskabning — dér havde han aldrig tvivlet paa sig selv og sit Kald. Hans Dragt var brun og fattig som Lærkens, der jublende svang sig mod Himlen og sang Guds Lov, og hans Fødder var nøgne som Dyrenes paa Marken og Fuglenes i Trærnes Grene.

Men herinde i den store Stad, paa de fliselagte Gader, som Solen hedede — herinde, hvor intet Træ skyggede, og ingen Fugl sang — her følte han hele sit Liv saa urimeligt, saa haabløst . . . Dér strømmede de forbi ham, over Ponte Vecchio og paa Piazza Signoria, de stolte Florentinere, de skønne Florentinerinder. Øjne blinkede, Juveler funkede, Smykker glimrede, Silke bruste, Kvindeklæder duftede, Fjer vajede. Og allevegne var der saa mange muntre Hilsener,

saa mange kæln Blik, saa mange smukke Smil af unge Munde, saa mange glade, vittige, høflige, elskværdige Ord . . . Verden lyste om ham i sin Glans, og for hvert Skridt blev hans Kutte tungere og plumpere, hans bare, snavsede Fødder mere bare og mere snavsede blandt de fine, gule Støvler og de røde Snabelsko . . .

Gamle Daare, gamle Daare! vedblev det at sige inden i ham, og han syntes, alle de stolte Herrer og alle de skønne Damer saa paa ham og rystede paa Hovedet og trak paa Skuldrene og smilte foragteligt eller lo ubarmhæjrtigt . . . Og Solen vedblev at brænde ned i Gaderne og lyste uden Medlidenhed over hans grimme, fattige Skikkelse. . . . »O Herre, Herre,« udbrød den gamle Mand tilsidst og stod fortvivlet stille midt i Mængden, »har du da ganske forladt mig?«

Men der kom intet Svar. Giovanni *var* virkelig forladt. Lyset var slukt i hans Siæl. Porten til Himlens Herlighed var lukket; han kunde ikke mere frit gaa ud og gaa ind.

Da svimlede det for Giovanni Columbini, og han følte sig som et Barn, der hidtil har gaaet med sin Fader ved Haanden, og nu er han med ét forsvunden og ingen Steds at øjne, og rundt om er lutter fremmede Mennesker, der ligegyldigt puffer og skubber til Barnet, og det ved ikke, hvorledes det skal komme til sin Fader igen . . .

Og saa kan et Barn endda græde, men Giovanni var for gammel til at græde paa Gaden. Han maatte se at hjælpe sig, saa godt han kunde paa egen Haand.

Lidt fra ham stod tre unge Mennesker og aftalte at gaa hen og spise til Aften sammen.

»Først skal vi ha' en god Minestra,« sagde den ene.

»Saa kogt Kød,« sagde den anden.

»Og saa stegt Kød,« sagde den tredje.

»Ja, og saa en Ret stegt Kød til — og saa Ost — og saa Vindruer og Pærer og Ferskenes og grønne Mandler,« sagde den første med skinnende fornøjede Tænder og slog Takt med Haanden til sin Opramsning.

Giovanni saa paa de tre glade Ynglinge. For dem var Livet saa lige til som et veldækket Bord; man behøvede kun at medbringe Appetiten . . . Medens for ham — for ham — ja, hvor havde han ikke gjort sig Livet svært og tungt og indviklet — og *farligt* . . .

Ja, farligt, netop aandelig farligt, farligt for hans Sjæl. . . . Thi hvem sagde ham, at han ikke var bedragen — at han virkelig havde Ret at gaa den usædvanlige Vej, han gik? Han stolede paa den indre Trøst og Glæde og Fred, han nu i saa mange Aar næsten uafbrudt havde følt — men var det klogt at forlade sig paa Følelser? Djævelen kan paa-tage sig en Lysets Engels Skikkelse og fylde Sjælen med falsk Lys og bedragerisk Sødme. Han kan give Mennesket Taarernes Gave og Rørelsens Naade, saa at den, han besnærer, tror sig paa den slagne Vej til at blive en Helgen. Og saaledes kan den onde Fjende narre Menneskene lige ind i Døden — en selvsikker og selvtilfreds Død — for saa i den sidste, uigenkaldelig sidste Stund med et hoverende Grin at slaa det hele Blændværk itu og holde Sandhedens strenge Spejl for den døendes Ansigt og vise ham det grufulde Billed af en hovmodig og uomvendt Sjæl og drage den, der mente sig sikker paa den evige Krone, ned i Fortvivlelsens dybeste Afgrund . . .

Giovanni Colombini vandrede langsomt og planløst gennem den store Bys Gader . . . Freden og Lyset vilde ikke vende tilbage . . . Og saaledes, i denne Tilstand af Forladthed og Mismod, skulde han udføre det store Hverv, hvorfor han var kommen til Florens — at opsøge de Hundrede Novellers Forfatter, den berømte Messer Boccaccio . . .

Et Øjeblik var Colombini ved at opgive dette sit Forsæt . . . Ak, hvor skønt vilde det ikke være at kunne vende den store By Ryggen . . . Naar han først atter var ude mellem Olivenmarkerne, vilde Lyset nok tændes paany i hans Sjæl . . . Allerede var han ved at give efter for Fri-stelsen og styre sine Skridt tilbage mod Porta Romano . . .

Da fattede han med ét, *hvem* det var, som indgød

ham denne store Modløshed, for saaledes at bringe ham til at opgive sit Forehavende . . . Djævelen vilde ikke slippe det faste Tag, han havde i Messer Boccaccios Sjæl, og snild, som den Onde er, søgte han at gøre den Mand forsagt, der kom for at fravryste ham hans Bytte . . . Men Jesus skulde ikke lide et saadant Nederlag ved Colombinis Skyld . . . Hidtil havde Herren overvældet ham med indre Trøst for hver lille Tjeneste: her var nu en Lejlighed til at vise, at han ikke tjente for Løn, men af Kærlighed, og den maatte ikke forsømmes!

Det var bleven henad Aften, medens Colombini havde vanket omkring, og da han nu traadte ud paa Domkirkepladsen, laa den helt i Skygge og Svaling, og Duerne trippede om Foden af Giottos Marmortaarn og pikkede Ærter op af Fliserne. Uden at se til Højre eller Venstre vandrede den gamle Købmand tværs over Pladsen, forbi Baptisteriet med Ghibertis Broncedøre og udad mod Santa Maria Novella.

Messer Boccaccio havde efter den hede Dag søgt Svaling i sin Have, og herved blev den Fremmede ført. Messer Boccaccio sad paa en Marmorbænk under en Oleanderbusk, der var fuld af store, røde Blomster, og læste i et Haandskrift af Ovid. De faldne Nerieblomster laa visne for hans Fødder i Gruset.

(Fortsættes.)

KATHOLIKEN koster 1 Krone Kvartalet. Abonnement modtages paa alle Postkontorer og hos alle Boghandlere samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13. Abonnenter paa »Nordisk Ugeblad for katholske Christne« modtage »Katholiken« uden Vederlag.

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen. Bidrag og Besked i Redaktionsanliggender bedes tilsendte Pastor J. Frederiksen, Vestervoldgade 115, K.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 50.

Søndagen den 14. December.

1902.

Giovanni Colombini.

(Fortsat.)

Med Lyden af den Besøgendes Trin saa den berømte Digter op, og et let Smil spillede om hans smukke Mund, da han blev Colombinis Kutte og bare Fødder va'r. Imidlertid rejste han sig og gik høfligt sin Gæst i Møde.

»Hvad skylder jeg Æren af Eders Besøg, *Frate*? Maa-ske bringer I Bud fra min Ven og kære Mester, den elskelige Petrarka ved Hans Helligheds Hof i Avignon?«

»Fra en god Ven bringer jeg Eder Bud,« svarede Colombini, »dog ikke fra Messer Petrarka. Fra En, der kender Eder saa godt som I selv, og hvem I dog aldrig har set, bringer jeg Eder Bud. Fra En, der aldrig har set Eder, og for hvem dog ingen af Eders Gerninger er skjulte.«

»Min Tro, *Frate*,« sagde Boccaccio og satte sig, »hvis jeg ikke tager fejl, bringer I mig Bud fra Vor Herre selv!«

»Ja og Nej,« svarede Colombini. »Men tillad, at jeg tager Plads, saa vil jeg, hvis I har Tid at høre mig, udrede mit Budskab til Eder lige fra Begyndelsen.«

Og nu begyndte Colombini at tale.

»Først maa I vide, Messer Boccaccio, at ikke langt fra Staden Siena ligger et Kartheuserkloster, som hedder Maggiano. I dette Kloster levede indtil for kort Tid siden en hellig Munk ved Navn Dom Pietro, af de Petroniers Slægt i Siena. Dom Pietro dei Petroni var sytten Aar gammel indtraadt i Ordensstanden og havde ført et Liv i haard Tugt og Kødets Dødelse, og Gud benaadede ham med mange-

haande Syner og Aabenbaringer, og der hørtes undertiden Sang af Engle i hans Celle.

»Nu skete det for ikke længe siden, at Dom Pietro lod mig kalde til sig, thi jeg var hans Ven og Fortrolige og bragte ofte hans Budskaber om tilstundende Ting til Fyrster og Øverst. Og Dom Pietro sagde saaledes til mig: »Giovanni, min Søn, undres ikke over de Ting, jeg nu vil sige dig, og som jeg ellers ikke betror til nogen, og som jeg heller ikke vilde have aabenbaret dig, hvis jeg ikke var tvungen dertil af Himlens Vilje. Da jeg forleden Nat bad, blev jeg med ét henrykt indtil den tredje Himmel, ja indtil Guds Throne, og jeg saae og hørte Ting, som er uudsigelige, og mange Hjærter Hemmeligheder blev mig aabenbarede. Jeg var som nedsænket i Guddommens Hav af Klarhed, og jeg saae de evige Afgrunde, den evige Saligheds og den evige Fortabelses Dyb, og jeg forstod, hvorfor de maatte være, og hvorfor alt ikke kunde være anderledes. Og jeg saae, at ligesom i den himmelske Herlighed ingen Sjæl kan ønske andet, end hvad der er godt, og hvert Ønske opfyldes, saa snart det er opstegen i Hjærtet, saaledes kan Sjælene i den evige Ild ikke ønske andet end ny Pine, ny Lidelse, ny Kval, og saasnart de har ønsket et af disse frygtelige Ønsker, er det med det samme opfyldt. Jeg saae ogsaa Skærsilden og de arme Sjæle i den, og mange af dem syntes mig at svæve i Uvished om deres Frelse, og dette var den grufuldeste af alle deres Straffe. Thi uafbrudt gyngedes de ligesom ned mod Fortabelsens Ild, saa nær at de mærkede dens Lue og mente, at nu maatte den sluge dem, og straks efter løftedes de atter opad mod Lysets og Svalingens Sted, og allerfrygteligst for dem var det at vide, at deres Dom *var* fældet, men blot endnu ikke forkyndt dem, og at de intet kunde ændre derved. Hvor ønskede de nu ikke at kunne leve om igen, hvor fortrød de nu ikke hvert ukærligt Ord, hver ukysk Tanke, hver uredelig Handling, hver Forsømmelse af Bønnen og Guds Kirke! Men al deres Fortrydelse kunde

ikke mere gavne dem, og deres Angst og Kvide var saa stor, at det syntes mig, de var nær ved at briste af Rædsel.

»Da saae jeg ogsaa en Sjæl, som endnu lever her paa Jorden, men hvis Dom blev vist mig.

»Jeg saae ham, ikke staa, men *ligge* for Guds Throne, — ligge der som et raadent, men levende Lig. Ja, Stanken af hans raadne Sjæl var saa stærk, at Englene, der stod hos for at anklage ham, ikke kunde udholde den, men hvert Øjeblik maatte stige op til andre Egne af Evigheden og bade sig rene i duftende Strømme af skinnende purpurrødt og gyldent Lys. Og den Sjæl, der var for Dommeren, fornam sin egen Stank, som den her paa Jorden aldrig havde fornummet, thi Menneskenes Virak havde overdøvet den med sin Vellugt. Men nu tyktes Sjælen sig selv saa stinkende og afskyelig, som kunde den aldrig blive ren, og midt i det himmelske Lys og den himmelske Duft følte den sig som en Klump hæsliq Raaddenskab og var ved at forgaa af Skam over sig selv.

»Da talte Dommeren til hin Sjæl. »Se,« sagde han til den, »jeg har skabt dig med et skønt Legeme, en mægtig Aand og en stærk Vilje, for at du skulde tjene mig med Viljen, erkende og tilbede mig med Aanden, ære og helliggøre mig med Legemet. Men saa snart du selv kunde tænke, har du valgt at spotte og forhaane mig, du har overtraadt mine Bud og krænket min hellige Lov, du har hengivet dig til mine Fjender, til Djævelen, Verden og Kødets, for at elske og dyrke dem. Du har ment dig selv stor, fordi du foragtede mig, og fri, fordi du trodsede mig, og god, fordi du fulgte din egen Lov. Og du har levet efter dine Begæringers Lune og adlydt dit Kød og tilstedt dit Legeme at faa sin Vilje. Du har søgt alt det, som beruser og bedaarer, og Livet har været som en ung Elskerinde i dine Arme. Du har valgt Verden fremfor mig, og Verden er blevet givet dig. Men for hvert urent Kys, kom der et Saar i din Sjæl, og for hver Time i Vellyst bredte Saarene sig videre, og for hvert Favntag aad de sig dybere ind og

blev raadne og fulde af gul Edder og sort Edder. Indtil hele din Sjæl blev som et usaligt Aadsel, hvori intet skete, uden at Forraadnelsen bredte sig videre og videre, og Lyster og Begæring krøb gennem de slimede Rester af din Tanke, dit Hjærte og din Vilje som fede, blege Orme. Saaledes har dit Liv været, og se, nu ligger du for min Throne som en stinkende Gyselighed, som alle Lysets rene Aander næppe kan udholde at betragte, og hvis Dunst faar det til at kvalme for Himlenes hellige Hære. Du ligger der og føler din egen Ækelhed og søger fortvivlet gennem hele dit Legem og hele din Sjæl efter én eneste ren Følelse, én eneste Tanke, der kredser om andet end selvisk og smudsig Lyst. Og du finder ingen -- Usalige, du finder ingen! Og du er saa lammet af din egen Lavhed, at du ikke kan opløfte dit Blik en eneste Gang til mig, men sløvt føler du dig glide ned mod den evige Pines uundgaaelige Svælg, mod det store Dyb, hvor al Tilværelsens Affald samles! Fortabte Sjæl — min Retfærdighed kan ikke andet end dømme dig! Men min Miskundhed gaar i Forbøn for dig — Jesu, din Broders, Blod raaber til mig fra Golgatha — og Maria beder om Naade for dig for det Sværds Skyld, der gennemborede hendes Hjærte under Korset . . .

»Derfor se — hvis der paa Jorden findes En, som af Kærlighed til din Sjæl og for at frelse den fra den evige Død er rede til, i tre samfulde Døgn at lide al Helvedes Kval paa Sjæl og Legem, da skal der endnu være Naade at finde for dig, og Himlens Dør skal endnu staa aaben for dig, saa snart du banker!«

»Messer Boccacio — her ender Dom Pietro dei Petronis Syn, saaledes som jeg selv hørte det af den hellige Mands Mund i Kartheuserklostret Maggiano. Men straks efter dette Syn faldt Dom Pietro i en heftig Sygdom, og Lægerne sagde: »Denne Sygdom er til Døden,« og Lægerne talte ret.

»Men tre Dage, inden Dom Pietro døde, blev han med ét, skønt han endnu var i Live, at se til som et Lig. Hans

Farve falmede og blev gusten, Øjnene faldt ind i deres Huler, Kindbenene sprang spidse frem, og blaa Pletter som af Forraadnelse viste sig paa Lænderne og spættede efterhaanden hele hans Legem. Med det samme begyndte han at stinke som én, der er død paa tredje Dag, og Stanken var saa stærk, at vi næppe kunde udholde at være ved hans Leje.

»Og mens han nu laa saaledes, saae vi, der stod omkring, at en frygtelig Kval herskede i hans Indre. Hænderne knyttede han saa fast, at Neglene sad i det blodige Kød, og han vred sig som en Vaand, der holdes over Ilden. Han begyndte ogsaa at skælve paa hele Legemet, og mellem de sammenpressede Tænder udgik en sagte, jamrende Hysten, som en herreløs Hunds. Rædselsslagne stod Klosters Munke om Sengen, thi de havde altid holdt Dom Pietro højt i Ære for hans Hellighed — men dette var ingen Helgens Død . . .

»Saaledes gik en Dag og en Nat. Og nu begyndte Dom Pietro at skribe forfærdeligt, og med Gru hørte vi alle de rædselsfulde Ord undslippe hans Læber: »Jeg er fordømt! Jeg er fordømt!« Og medens han skjælv, saa Sengen rystede under ham, og vi ogsaa kunde mærke Gulvet skælve under vore Fødder, vedblev han at vaande sig og at kaste sig frem og tilbage, som laa han paa et Leje af Luer . . .

»Da flyede Munkene forfærdede og turde ikke bede for Dom Pietro. Men jeg, som forstod, at den hellige Mand ikke led disse Kvaler for sin egen Brøde, men for den usalige Sjæl, han vilde frelse — jeg blev hos min Ven og holdt ud indtil Enden, midt i Forraadnelsens frygtelige Stank og Fortvivlelsens vilde Skrig . . . Og jeg siger Eder, Messer Boccaccio, at hellere vilde jeg staa tre Pestsyge bi i den sidste Strid, end atter opleve hine tre Døgn . . .

»Endelig oprandt den fjerde Dags længselsfuldt ventede Morgen, og da havde Dom Pietro kæmpet sin Kamp til Ende og vundet Sejr . . . Og jeg, som vaagede hos ham, saae med ét Døden vige fra hans Legeme, og Livet fylde

det paany med Skønhed og Varme . . . Hans Ansigt, som havde været sorteblaat og fortvivlet, blev lyst og lykkeligt, Farven vendte tilbage i hans Kinder, hans Lemmer rettede sig, hans Hænder foldedes fromt, hans Aandedræt blev let og frit, han Mund aabnede sig, og hans Tunge udbrød i Lov, Tak og Pris til den almægtige og miskundelige Gud.

»Da kaldte jeg alle Klosterets Indbyggere til, og de kom og saae den, hvem de havde flyet som en af Gud fordømt, ligge med lysende Aasyn og straalende Blik og se sin Opløsning i Møde som en af Guds Udvalgte og Salige . . . Da lovede vi alle Gud, og under vore Lovsange lukkede den hellige Mand blidt og stille sine Øjne for denne Verdens Lys og aabnede dem for det evige Lys i det himmelske Fædreland, hvor Glæden aldrig har Ende . . .

»Og nu Messer Boccaccio, har jeg kun ét at sige Eder — *I* er den Mand, hvis Dom jeg har fortalt Eder, og for hvis Frelses Skyld Dom Pietro har lidt saa bitterlig. Jeg har fortalt Eder alt, ganske som det er sket, for at *I* skal vide, med hvor dyr en Pris *I* er bleven købt. Og nu bønfalder jeg Eder — staa ikke Guds Godhed imod — betænk, hvor frygtelig en Dom har svævet over Eders Hoved, og at *I* er reddet som fra Dødsrigets Porte. O, Messer Boccaccio, ved Eders Ord, Eders Skrifter, Eders Levnet har *I* været Kyskhedens farligste Fjende i Italiens Land og har opflammet mange Unge til et slet Liv og lokket dem til Dyrkelse af Hedningernes Venus. Som et villigt Djævelens Redskab har *I* vist Jer i Eders »Hundrede Noveller«, Eders »Florentinernymfer«, Eders »Elskovsdrøm«, Eders »Philostratus«, »Philocolus« og »Philomele«. Lad hint Forargelsens Liv nu have Ende! Giv Afkald paa Eders hedenske Poeter, paa Ovidius og hans »Elskovskunst«, der her besnæret Jer! Glem alle de Udskejelser, *I* som Yngling lærte ved Johanna af Neapels Hof, og frasig Eder den Kunst, hvormed *I* har ført saa mange Sjæle i Fordærvelse. Bliv, hvad den menneskelige Fornuft og den christelige Fromhed tilsiger Eder at blive: En Dyrker af den sande Dyd, og ret Eders Studier mod et

værdigere Maal. Fly denne store Stad, hvor Lejligheden til Synd møder Eder ved hvert Skridt, opsøg Landets fromme Stilhed og gør i et ensomt og afsondret Liv Bod for Eders Synder. Da tvivler jeg ingenlunde om, at Gud i alle Ting vil staa Eder bi, og at I engang i det evige Lys vil kunne takke Dom Pietro, fordi han ved sin bitre Lidelse gjorde Guds Retfærdighed Fyldest og oplod den Port for Eder, som alt var lukket til . . .«

Medens Giovanni Colombini talte, havde Boccaccio siddet og trommet med Fingrene paa sin Bog -- først overlegent, saa utaalmodigt, tilsidst uroligt. Men nu saae det ud, som om han helt havde glemt Bogen, thi han aabnede sine Hænder, saa den faldt fra ham, og knugede dem atter sammen uden at ænse dens Fald.

Saaledes sad han længe med sammenknugede Hænder, uden at mæle et Ord. Nu og da saa han over til sin Gæst, paa én Gang underlig sky og dog med et Glimt i Øjet, som kunde han have Lyst til at kaste sig om hans Hals og græde. Colombini læste i hans Sjæl som i en aaben Bog og bad for ham af sit Hjertes Dyb.

Saaledes gik Minuter. Der var ganske stille i Haven; en Fugl rørte sig puslende i Neriebuskene over de to Mænds Hoved.

Saa drog Messer Boccaccio med ét et langt, stønnende Suk og sank sammen paa Marmorbænken med Hovedet skjult i sine Hænder. En voldsom Skælven rystede hans Legeme, en tør taareløs Hulken, — thi Messer Boccaccio kunde ikke længer græde . . .

Men ved hans Side stod den gamle Colombini og strøg hen over den store Digtters Haar og talte til ham, milde, beroligende Ord, som til et Barn, der kommer og beder om Forladelse. Og han bøjede sig ned og hviskede i hans Øre, og ingen uden Himlens Engle har nogensinde faaet at vide, hvilke Vidunderord den gamle Købmands Kærlighed vidste at finde . . .

Men alle véd, at fra den Stund af var Messer Boccac-

cio et andet Menneske. Han havde set sin Sjæl, og Synet havde fyldt ham med Gru. Han opgav sin Digtekunst og solgte sine hedenske Digtere, og naar nogen talte om hans »Hundrede Noveller«, sagde han barsk: »Det er en Bog, skrevet af en Kobler for Folk, der gærne hengiver sig til deres Lidenskaber«. Som Colombini havde raadet, forlod han Florens og bosatte sig i sin Fødeby Certaldo, ude paa Landet, dér, hvor Fuglene synger Guds Pris, og hvor man ser megen Himmel. Og naar han kom ind til sine Forvilders store Stad, var det kun for under Domkirkens Hvælvinger paa Republikens Opfordring at udlægge den fromme Dantes »Guddommelige Komædie«.

IX.

I to Aar havde Giovanni Colombini nu vandret rundt over Bjærg og Dal, fra den ene af Toskanas og Umbriens Stæder til den anden. Han havde prædiket i Arezzo og Montichiello, i Pisa og Lucca, i Pistoja og Florens, i Pienza og Città di Castello og Montalcino og i saa mange andre smaa *Castelli* og *Païsi* rundt om paa Bjærgvejene. Nu saae han ved sin kære Francescos Side og i Spidsen for en talrig Discipelskare atter Siens røde Taarne dukke frem over Synsranden, og snart skælnede han tydeligt baade det høje Raadhustårn og Domkirkens sribede Marmorcampanile og det skønne Spir paa San Domenico . . .

Ikke længe efter stod han i Spidsen for sine Disciple udenfor den Bagdør, som fra hans Palads paa Raadhuspladsen vendte ud til Via di Città. Han bankede paa, og næppe var Dørhammerens Rungen døet hen, før Biagia stod for sin Husbond.

»Giovanni,« udbrød hun, og hendes Øjne fyldtes med Taarer.

»Biagia! Biagia mia!«

En Stund stod de to Ægtefæller ubevægelige og be-

tragtede hinanden. Den ene saa straks, hvor den anden var bleven gammel i Adskillelsens Tid — Giovannis Haar, som før kun havde været graasprængt, var nu ganske hvidt, og Biagias bløde Kinder var blevne rynkede og visne, og under hendes Øjne var store brune Skjolder af Nattevaagen og Graad.

Uden at mæle et Ord mere gik Biagia i Spidsen for hele Skaren op ad Trappen og førte sine mange Gæster ind i Salen. Og uden at mæle et Ord gik hun ned i Køkkenet for at sætte Suppe over Ilden; hendes Hjærte var for fuldt, til at hun turde tale.

Men efter at have anvist sine Disciple Plads rundt om i Huset, kom Giovanni ned i Køkkenet til sin Hustru. Han stod lidt og saae paa hende, som hun ivrigt gik frem og tilbage, fra Vinduet til Arnen og fra Arnen til Vinduet, hvorunder de store, brune Vandkrukker stod paa en Bænk af Mursten. Saa gav han sig til at kaste Kvas paa Ilden, som brændte midt paa Arnen, og Enebærkvistene fængede med Knald og Knitren og brændte med lystig Flamme og vellugtende Røg. Og da det var besørget, og Ilden brændte godt i de runde Grene, som Biagia lagde hen over det levende Kvas, fandt Giovanni en Lerskaal og gav sig til at vaske Salat.

»Carissima mia,« sagde han, med Skaalen paa Skødet, »Tak for alle dine Breve. Hvert af dem har været mig en stor Glæde. Især har jeg været saa glad over din Godhed mod mine syge Disciple, Jesu Christi fattige Tjenere; alt hvad du har gjort mod dem, har jeg følt som gjort mod mig. Jeg har tidt haft Skrupler ved at sende saa mange af dem herhjem til dig — derfor skrev jeg ogsaa, at du skulde lade mig vide, hvis det blev dig for meget. Men du har intet sagt, og Gud lønne dig derfor! Alligevel véd du, at hvis du paa nogen Maade har Brug for mig, enten til at raade eller hjælpe, saa er et Ord fra dig nok, og jeg lader alt ligge og iler til dig. Thi det Baand, som er imellem os, er ikke løst — det er tværtimod stærkere nu end nogen-

sinde før, thi Jesus Christus har selv tvundet det af Kærlighed til ham og alle hans Fattige. Jeg beder dig derfor ogsaa, lev i Glæde og ikke i Sørgmodighed. Er der noget Sted, det glæder dig at komme, saa gaa derhen og fryd dig ogsaa saaledes i Herren! Vær altid glad! Jo glædere man er, des lettere er det at tjene Gud! Kristus glæder sig ved os, lad os ogsaa glæde os ved ham! Lad os vogte os for Sørgmodighed og for Hjærtets Bitterhed, som er en Indskydelse af Djævelen, og lad der staa en stadig Fest i vore Sjæle for Jesus Christus og for alle Mennesker!«

»Giovanni mio,« sagde Biagia, »jeg har ofte hørt dig tale saaledes, men jeg har aldrig helt kunnet forstaa dig. Du taler, som om Solen altid stod paa Himlen for dig og fyldte din Sjæl med sit varme, velsignede Lys. Medens der i mit Indre er som paa en Dag i Høst, naar Solen skinner fra Morgenstunden, men det blæser koldt, og snart jager store Skyer frem over Bjærgene og skjuler Solen og lægger isnende Skygge hen over Landet. Saa om lidt bryder Solen atter frem, men snart er der nye Skygger. Jeg ejer ikke hin stadige, jublende Glæde i Herren, som du taler om, men snart lyser der Sol i min Sjæl, snart mulmer der Mørke. Og for det meste lever jeg i saa grufuld en Frygt for min Fordømmelse, at det ikke er mig muligt at glæde mig i Gud, men jeg synes, at alle kan blive frelste, kun ikke jeg. Thi jo mere jeg lærer mig selv at kende, desmere maa jeg afsky mig selv, og medens jeg før mente, jeg var et ganske bravt og skikkeligt Menneske, er det nu, som om alle mit Livs Gærninger var bleven gennemsigtige, og jeg ser ind til deres inderste Kærne, og der staar allevegne skrevet »Jeg« og »Jeg« og atter »Jeg«. Folk her i Siena tror, jeg fører et fromt og selvornøgtende Liv og roser mig for det og kalder mig »den hellige Enke«, men de véd ikke, at jeg nu søger min Straasæk med samme ubeherskede Lyst til Hvile som før mine Silkebolstre, og at min Gane hele Morgener igennem kan glæde sig til det fattige Vand og Brød, der er min Frokost, saa at jeg ikke tænker paa andet, end

gid Klokken snart var tolv! Og kommer der da noget i Vejen, saa jeg ikke kan gaa i min Seng eller faa min Mad til den Tid, jeg havde tænkt mig, saa bliver jeg utaalmodig og gnaven og synes, jeg har det haardt, og ynker mig selv og klager . . .

»Men til andre Tider kan det himmelske Lys skinne i mit Hjærte og fylde mig med saa stærk en Kærlighed, at jeg synes, det er Tidsspilde at bede mine sædvanlige Bø-
ner, og at jeg hellere helt maa nedsænke mig i hin lifflige Naade og nyde Gud, mens han er hos mig. Og møder der mig i denne Tilstand noget Haardt og Bittert, da tager jeg med Glæde imod det og vilde gærne lide endnu mere. Saaledes er jeg stærk, naar Herren bærer mig, men svag, naar han sætter mig ned, for at jeg selv skal baue mig Vej gennem Livets Tornekrat.«

Saaledes talte Biagia. Men Giovanni svarede:

»Min Elskede, jeg er kun en stakkels Synder og en dum, uvidende Skabning! Alligevel er det mig muligt at skælné, i hvilken aandelig Tilstand, du nu befinder dig, og ad hvad Vej det behager Herren at føre dig. Og jeg siger dig da, vær ved godt Mod, thi Gud vil overvælde dig med Naade uden Maal, ja, han gør det allerede nu, og der gaar intet Øjeblik, uden du vokser i Kærlighed til ham.

»Du véd, at ingen Markens eller Havens Frugter taaler stadig Hede — da vilde de hentørres og dø. De vilde heller ikke blive modne, hvis det altid var koldt. Men Solen maa til for at give dem Modenhed og Sødme, Fugtheden og Kulden maa skænke dem Saft og Fylde.

»Saaledes handler nu Christus den Velsignede ogsaa med de Sjæle, han vil føre til Fuldkommenhed og til det sande Liv. Først sender han sit Lys og sin Varme for at drage Sjælen bort fra Verdens Glans og Hede. Og som en Blomst gror efter Vinduet, begynder Sjælen at grø efter Jesus og vende sig fra Verden.

»Men efter dette Lys kommer et stort Mørke. Det forekommer Sjælen, at den er forladt af Gud og udstødt

udenfor Rigets Port. Den mister alt Haab og vover ikke at opslaa sine Øjne til den himmelske Herlighed. Naar den ser andre Mennesker, ser den med Misundelse paa deres Ansigter og siger: »Se denne er en af Guds Udvalgte og bærer Forudbestemmelsen til den evige Glæde skreven paa sin Pande.« Men ser den sig selv, da gyser den som ved Synet af en Fordømt og er ved at briste, som Basilisken, af Gru over sit eget Billed.

»Men ligesom Lyset var fra Gud, er ogsaa Natten fra Gud. Sjælen kan ikke se Herren i Mørket, ligesom Barnet, der bliver puslet om Natten af Moderen, ikke véd, at det er hendes Hænder, der løfter det og lægger det, vender det og dækker det. Men Herren er i Mørket, som han var i Lyset, og han fører kun Sjælene ned i Haabløshedens Dyb for at lære dem helt at mistvivle om sig selv og helt at kaste deres Lid paa ham. Og naar de har lært lidt af det, saa fører han dem atter opad mod Lyset og lader Mørket vige . . .

»Derfor bør vi ikke mindre glæde os over Kulden og Forladtheden end over Glæden og Lyset. Det kan ikke altid være Dag og ikke altid være Sommer og er det heller ikke for mig. Men ogsaa naar det er mørkt og koldt i min Sjæl, glæder jeg mig og takker Herren. Thi jeg véd, at det kun er en Sne, der har lagt sig over Jorden, og at under Sneen gror de grønne Spirer, som skal bære Frugt i den evige Sommer.«

Saaledes talte Colombini og trøstede og oplyste sin Hustru . . .

Men da Maaltidet var endt, og Bordet var hævet, og alle i Huset havde søgt Hvile, vaagede han efter Sædvane alene. Og ved den anden Time om Natten hørte han en Banken som paa Træ, og lidt efter aabnede en Luge i Væggen sig, og en skøn ung Kvinde viste sig i Aabningen med en Lampe i Haanden.

»Biagia,« kaldte den unge Kvinde.

»Biagia er her ikke,« sagde Colombini og gik hen mod Lugen. I det samme kendte han, hvem han havde for sig; det var hans Søskendebarn Catarina, Tommaso, Colombinis Datter. Tommasos Palads laa ved Siden af Giovannis, og fra gammel Tid var der en Luge i Muren mellem de to Huse, saa at man kunde tale sammen uden at behøve at gaa ud.

Bestyrtet veg Catarina tilbage ved at se en Mand, men snart genkendte ogsaa hun sin Slægtning. Alligevel var det kun med et køligt Smil, hun bød ham velkommen, og efter nogle faa høflige Ord vilde hun atter lukke Lugen og trække sig tilbage.

Men idet Giovanni Colombini saa den unge Pige staa der med sin tændte Olielampe i Haanden, randt Evangeliets Lignelse om de fem kloge og de fem daarlige Jomfruer ham i Hu. *Media autem nocte clamor factus est: Ecce sponsus venit, exite obviam ei.* »Men ved Midienat skete der Anskrig: Se, Brudgommen kommer, gæk ud og mød ham! Da stod alle hine Jomfruer op og gjorde deres Lamper rede« . . .

»O kære Catarina,« sagde han derfor og nærmede sig Lugen, »jeg agter ikke at opholde dig. Uden Tvivl kom du for at bede sammen med Biagia og nu længes du efter at trække dig tilbage for at kunne hengive dig til Bønnen i Ensomhed!«

»Du tager fejl, fromme Giovanni,« sagde Catarina, og et spydigt Smil krusede hendes smukke Mund, »jeg er ingen Beghine, og jeg bankede kun paa for at sige Godnat. Jeg har tvættet mine Fødder og salvet mit Haar og gjort mig rede til at sove, thi Natten er, efter min Formening, bestemt til Søvn og ikke til Bøn.«

»Og Biagias Forbilled indbyder dig altsaa ikke til et mere fuldkomment Liv?«

Den unge Piges Ansigt blev mørkt, og hun satte Lampen fra sig paa den brede Murkant i Lugen.

»Jeg raader dig til, ikke at tale om Biagia i min Nær-

værelse, Giovanni, thi da lover jeg dig ikke, at jeg kan styre min Harm. Intet har fyldt mig med en saadan Forargelse som din Opførsel overfor hende. Du bilder dig ind at være bedre og helligere end andre Mennesker, og jeg hører, at de rundt om i Byen kalder dig *il santo*. Men om end alle Sienas Indbyggere i Kor og Arezzos med vilde kalde dig Helgen — jeg gør det ikke, og jeg vil op i dine aabne Øjne sige dig Grunden! Jeg er nok yngre af Aar end du, men af Sind er jeg en god Del ældre. Min Fader og Moder — Gud have dem salige i sin Himmel! — har givet mig et andet Begreb om Guds frygt og Fromhed end dit. Jeg tror ikke, at man tjener Gud ved at løbe fra sin Kone i hendes Alderdom og lade hende sidde alene og græmmes, mens man travler rundt paa Landevejen i Spidsen for en Skare Hyklere og Gøglere, der skaber sig med Syner og Aabenbaringer og Henrykkelser og ser ned paa den jævne Mands gammeldags Kirkegang og Hverdagsfromhed. Har du da intet Hjærte i Livet, Giovanni, og har du heller ingen Øjne? Ser du ikke, hvor Biagia har skæmmet sig og er bleven gammel før Tiden af Sorg over dig? Jeg synes, man maa have et Stenhjærte for ikke at ynkes over hende, og jeg vilde i dit Sted lige med det samme opsøge hende og give hende et Kys paa Munden og sige: »Tilgiv mig — jeg har været en gammel Nar — men fra nu af bliver jeg hjemme hos dig, og den af os, der dør først, skal lukke den andens Øjne!« Saaledes burde efter min Mening en sand Christen handle i Steden for at spille sit eget og andres Liv med indbildt Hellighed!«

Dette sagde Catarina, og alt som hun talte, blev hun hvidere og hvidere af Vrede. Men Giovanni saa paa hende og bad inderligt for hende i sit Hjærte.

»Datter,« sagde han, »du taler om hvad du ikke forstaar! Ak, om du kendte Guds Gave — om du havde fornummet, hvad jeg har fornummet — om du blot én Gang havde erfaret, hvor Herren er god! Han er ikke utaknemlig eller glemsom, den kære, velsignede Christus, men han gen-

gælder hundredfold igen hvert lille Offer, vi bringer ham. Hvo har nogensinde hengivet sig til ham og har følt sig skuffet? Verden kan bedrage, Mennesker kan bedrage, Djævelen bedrager altid — kun Christus den Velsignede bedrager aldrig. O kære Datter, gør blot et eneste lille Forsøg, opgiv blot en eneste lille Smule for hans Skyld, og hans Sødme vil straks udgyde sig i dit Hjærte. Medens den, der søger noget andet end Gud alene og sin Sjæls Frelse, kun finder lutter Ufred, Trængsel og Kval!

»Overlad derfor ogsaa du denne Verdens Forfængelighed til de Forfængelige, dens Tomhed til de Tomme! Luk din Dør og kald paa Jesus, din Sjæls Elskede! Bo med ham i dit Lønkammer, thi ingen andre Steder finder du Fred. Begynd at fatte Smag for Gud, og du skal fornemme, at Fattigdom med ham er langt bedre end Rigdom med Verden. Frygt ikke, at du skal lide Nød paa nogen Ting; Jesus vil være din Brudgom og drage Omsorg for sin Brud. Husk paa Profeten Elisæus og Enkens Oliekrukke, som aldrig tømtes. Ja, hvis det saa behagede Gud, kunde han lade den lille Lampe, du staar med, brænde hele Natten og ikke blive tom . . .«

Saaledes talte Colombini til sin unge Frænke.

Og han udlagde for hende, hvorledes Gud havde ført ham til den Gærning, han gjorde, saa at han ikke kunde tvivle om, at her var hans Kald og ingen andre Steder. Men nu, sagde han, følte han sin Opløsning nærme sig, og forinden ønskede han at støbe sit Livs Værk i en fast og varig Form. Pave Urban var paa Vej til Italien fra Avignon, og saa snart han satte Foden paa italiensk Jord, vilde Colombini søge hans Anerkendelse af den nye aandelige Familie, hvormed Guds Kirke i Faderens Fraværelse var bleven forøget — af *Jesuaternes* Orden.

Men ligesom den hellige Scholastika havde staaet ved Sanct Benedicts Side, og den hellige Clara ved Siden af San Francesco — ligesom Benediktinerinderne var gaaet jævnsides med Benediktinerne, og Clarisserne havde virket

sammen med Franciskanerne, saaledes ønskede Giovanni Colombini nu ogsaa til *sin* Orden for Mænd at føje et Samfund af Kvinder.

»Som de fromme Kvinder i Bethanien bad for Apostlene — som den beskuende Maria bad for den virkende Martha — som Aron med opløftede Arme bad for den kæmpende Moses — saaledes skal I, Jesuaternes Søstre, i Kirkechoret og i Lønkamret bede og stride for Eders vandrede, forkyndende og lærende Brødre! Dette er min kæreste Drøm, Catarina — og *du* er kaldet til at sætte den i Værk!«

Saaledes talte Colombini, fuld af Ild og Kraft.

Men Catarina hørte sin Frændes Ord som gennem en Taage, der blev tættere og tættere . . . Det var tilsidst som stod hun midt ude i en stor Ensomhed, hvor hun aldrig havde været før . . . Og samtidig listede der sig en Følelse ind i hendes Sjæl, som gjorde hende til en Fremmed i sit eget Indre . . . Det, hun før saa hæftigt havde sagt, syntes hende talt af en anden, for lange Tider siden . . . Og hun kunde ikke tænke paa Giovanni Colombini, som hun plejede: med Afsky og Harme . . .

Det var, som om hendes Sjæl begyndte at skyde Ham. Den Catarina, hun hidtil havde kendt — den stolte, smukke Kvinde, hvem slette Tanker var en lige saa stor Gru som smudsige Fødder — var ved at vige for en anden, en Søster af samme Navn . . . Hun anede at der var højere Verdener over den, hvormed hun hidtil havde slaaet sig til Taals, og at hun kaldtes til hine højere Verdener . . . Over Retskaffenheden var Helligheden, og over Renligheden var Renheden . . . Og Colombini stod med udstrakt Haand ved det nye Livs Port for at føre hende ind . . .

(Fortsættes.)

KATHOLIKEN redigeres af Johannes Jørgensen. Bidrag og Besked i Redaktionsanliggender bedes tilsendte Pastor J. Frederiksen, Vestervoldgade 115, K.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 51.

Søndagen den 21. December.

1902.

Biskoppelig Kundgørelse angaaende Ordningen af Franciskus' 3die Orden i København.

Ved Nærværende anordnes, at St. Knuds Kapel i København skal være Sæde for Boderskabet for Tertiærerne af den tredie Orden, og bemyndiges herved Rektoren ved St. Knuds Kapel, den højærværdige Hr. Pastor *Johannes Frederiksen*, til som Direktør for dette Broderskab at lede dets maanedlige Møder, — at optage nye Medlemmer deri, — at indskrive deres Navne i Broderskabsregistret — Alt i Overensstemmelse med Regelen og Konstitutionen for den tredie Orden.

København, 17. Decbr. 1902.

✠ **Johannes von Euch,**
Episcopus, Vic. Apl. Daniae.

Sammen med ovenstaaende Skrivelse modtog jeg Fortegnelsen over de Medlemmer af 3die Orden, som Hs. biskoppelige Højærværdighed har optaget.

Den gaar tilbage til 1884, og som Forholdene er i den store By, er der næppe mange, hvis Adresse er uforandret. Brødrene og Søstre vilde derfor gøre mig en stor Tjeneste ved at underrette mig om deres nuværende Bopæl, saa jeg snarere kan komme i Forbindelse med de enkelte, og vore regelmæssige Møder hurtigere komme i Gang. Med Guds Hjælp skal vi ikke komme ret langt ind i det nye

Aar, før dette sker. Disse Sammenkomster er jo, indenfor Mulighedens Grænser, forudsatte i vor Regel, og det vil sikkert være alle sande Tertiärer et kært Budskab, at vor højærværdigste Herre Biskop har anordnet Mødernes Genoptagelse.

Hvert Broderskab har sine Møder og kan ikke undvære dem, hvis det ikke skal sygne hen eller være en blot og bar Navneliste. Men som bekendt er intet Broderskab saa fast organiseret som den 3dje Orden, der er en organisk Gren paa Franciskanerordenens store Træ, paa hvilket den er indpodet af selve sin hellige Stifter, s. Franciskus.

Den 3die Orden er egenlig mer end et Broderskab, den er en Orden, Bodens Orden, som dens officielle Navn lyder, men Ordensliv er i sit Væsen fælles Liv, og det maa da ligge i Sagens Natur, at der snarest mulig skabes et Midtpunkt for Organisationen, et Udtryk for Fællesskabet, en Fornyelseskilde for Aanden. Dermed skal ikke være sagt, at Ordenslivet hidtil har været hensygnende; dertil er jeg ikke berettiget. 3dje Orden har jo netop ved selve sin organiske Indlemmelse i Franciskanerordenen et Grundlag af højere Art end Sammenkomster og Møder; Møderne er ikke dens Liv, men dens Liv skal og vil, naar det er muligt, ytre sig ogsaa i Sammenkomster og Møder. Jeg er overbevist om, at enhver Broder og enhver Søster, som i saa lang Tid har maattet savne denne Velgæring, netop ved Afsavnet har lært at skatte den Velsignelse, som kan rinde deraf. Den biskoppelige Kundgørelse vil derfor blive modtaget med Taknemmelighed mod Gud og vor Overhyrde og efterkommet med redebon Tilslutning.

Med broderlig Hilsen til hver enkelt.

Vestervoldg. 115.

Joh Frederiksen.

Giovanni Colombini.

(Sluttet.)

Mange, længe stod Catarina Colombini saaledes — som rykket bort fra sig selv . . . Hun følte sig i en Stilhed som midt ude i Himmelnmmet, og hendes Sjæl svævede over bundløse Dybder, der var gyldne og klare som Rav og som purt Guld . . .

Omsider saae hun atter Colombini staa foran sig, stirrende ufravent paa hende, som ventede han et Svar. I Værelset om ham var der hvidt Dagslys, og Lampen foran hende brændte med en rødlig Flamme.

»O Giovanni,« udbrød den unge Pige, »hvad er der sket? Hvor er jeg? Og hvem er jeg? Jeg kender ikke mere mig selv? Nys stod jeg dig imod, og nu siger alt i mig: ske din Vilje! Nys var det Aften, og nu hører jeg Fuglene kvidre og ser Himlen blaane mod Morgen!«

»O Catarina,« svarede Giovanni, »saaledes gaar Tiden sammen med Gnd . . . Og løft nu Laaget til din Lampe, Datter! Se, Oljen deri har ikke mindsket!«

X

Pave Urban den Femte forlod Avignon og drog tilbage til Italien.

Fra Rom havde Seersken Birgittas Trusler længe runget hen over hans Hoved, og nu vovede han ikke at tøve mere. Kardinal Albornoz havde erobret ham Kirkestaten

tilbage og havde som Regnskab for de Summer, han havde brugt, kunnet sende Paven en Vognfuld erobrede Stæders og Byers Nøgler. Og en Morgen i Maj 1367 stod den pavelige Flaade ud af Havnen i Marseille og satte Kurs mod Genua. Fra Genua gik Farten mod Syd langs Italiens Kyst til Corneto, den Havn, der var nærmest ved Pavens Sommerby Viterbo.

Corneto ligger paa en Klippe, et Stykke Vej fra Havet, og mellem Byen og det blaa Middelhav breder sig en græs-groet Forstrand. Her var en tidlig Junimorgen alt i travl Virksomhed far at modtage Paven. Talrige Telte, hvorfra Silkevimpler med heraldiske Mærker vajede, var rejste paa Stranden, og en Bro var bygget saa langt ud i Havet, at Pavens Galejer kunde lægge til derved.

Yderst paa Brohovedet stod Giovanni Colombini med sin tro Francesco og en Skare andre Disciple og stirrede ud over Havet, der funkede i Morgensolen. Nu og da kom nogle pyntede Herrer, i rosenrøde eller violette Kapper, ud og saae samme Vej, men vendte snart atter tilbage og sluttede sig til en af de stadig voxende brogede Grupper inde paa Land. Flere og Flere høje Herrer kom frem af deres Telte — alle Italiens Stæder havde skikket Sendebud herved for at modtage Paven — dør gik Gesandterne fra Siena — baade Colombini og Vincenti kendte dem, de havde i sin Tid været Priorer sammen med dem . . .

Morgenen led, Solen steg, men Havet laa stadig lige øde . . . Da udstødte Biduco fra Siena pludselig et Raab — hans unge Øje havde set noget i Synsranden mod Nord — Toppen af mange Sejl — den pavelige Flaade . . .

Alle Jesuaterne stirrede anspændt, og nu opdagede man ogsaa inde paa Land, at der var noget paa Færde. Røret og Mylret derinde blev større, og fire Mand kom bærende ud ad Broen med den Guldbrokades Himmel, hvorunder Paven skulde gaa. Saa blev Broen ryddet — kun Jesuaterne, med Colombini og Vincenti forrest paa hver Side, fik Lov til at blive staaende som Æresvagt for Urban. De var

højtidsklædte, med Oljegrerne i Hænderne og Kroner af Olivenløv paa Hovedet. En Fredsfyrste var det jo, som kom, derfor skulde han hilses med Oljeblade. I tresindstyve Aar havde Paven svigtet Italien, og Italien havde imens sønderrevet sig selv i Kamp. Men nu skulde en ny Tid, en Fredstid, en Oljebladstid oprinde . . .

For en frisk Nordenvind nærmede den pavelige Flaade sig rask Corneto. Snart skælnede man den Skude med Silkesejl, hvor Urban var ombord. Endnu nogen Tid, og de første Galejer jgled forbi Brohovedet, men uden at lægge til. Med sænkede Sejl og skoddende af al Magt paa Aarerne drejede de bi og dannede en Æresvej for Pavens Skib. Oppe i Corneto begyndte alle Kirkeklokkerne at ringe. Langs Stranden saaes Mand ved Mand, og indover Kysten var Hoved ved Hoved. Den forreste Række Tilskuere blev presset saa langt frem, at Bølgerne skyllede dem om Fødderne.

Galej efter Galej gled forbi Broen og veg af til Siden, og omsider lagde Paveskibet bi — en Galej med tre Rækker Aarer. Fra den høje Løfting blev en Bro lagt ud, og over Broen blev bredt et Silketæppe. Saa begyndte Pavens Følge at gaa i Land — den franske Nobelgarde, Embedsmændene ved det pavelige Hof, de franske Kardinaler, lette at kende paa deres sure og misfornøjede Miner . . . Og saa endelig kom Paven, Hans Hellighed selv med tredobbelt Krone, den lille beskedne Benediktiner Guillaume Grimoard de Grisac, der bar sin simple, sorte Ordensskutte under Pavedragtens Guld og Silke . . .

Men næppe havde han vist sig paa Galejens Dæk — næppe havde hans Fod berørt Landgangsbroen — næppe var han traadt ind under den ventende Tronhimmel — før alle Jesuaterne begyndte at svinge deres Oljegrerne og at tage deres Kapper af og brede dem paa Jorden for ham og at raabe atter og atter: Lovet være Jesus Kristus! Leve den hellige Fader! Leve Urban!« Og som en Løbeild forplantede Raabet sig ind til Land; alle Arme svingedes derinde,

alle Hænder vinkede, alle Sværd fløj i Luften, alle Bannere bevægedes, alle Munde raabte, og oppe i Corneto ringede alle Klokker, som skulde de flyve ud af deres Glødhuller. . .

Da standsede Paven, smilende og med Taarer i Øjnene. Saa megen Glæde havde han ikke ventet, at hans Komme til Italien skulde volde . . .

Og som en Æresvagt langs hans første Vandring under Italiens Sol stod ikke Baroner og Riddere, ikke Republikernes Gonfalonierer og Signorer, ikke Adelige eller Rigmænd med Guldkæder over Skarlagen — nej, Italien sendte sin Pave en Skare Fattige i Møde . . . Der stog de, i slidte Kjørtler og med bare Fødder, og saae lykkelige ud og vinkede ham imøde med deres Oljegrø og raabte til ham og kastede sig ned for ham og bad om hans Velsignelse . . . Fra Frankrig fulgte Lærdom og Kløgt, Hoffærdighed og Forfinelse Christi Statholder — Italien modtog ham med apostolisk Enfold og apostolisk Fattigdom . . . Og hvilken Modtagelse kunde være Paven og Italien mere værdig?

Derfor nærmede Urban sig ogsaa venligt Giovanni og Francesco og spurgte dem om, hvem de var. Og Colombini saae op fra sin knælende Stilling, saae glad og frejdigt Petri Efterfølger ind i det fine, kloge Benediktineransigt og sagde frimodigt:

»Vi er Jesu Christi Fattige, og vi ønsker ogsaa at være Pavens Fattige!«

Da nikkede Urban fornøjet til den gamle Købmand:

»Dig ske efter dit Ord, min Søn! Sig og forkynd fra nu af overalt, at I er og har Ret til at kalde Eder Pavens Fattige!«

Og idet Urban med løftet Højre velsignede Jesuaterne, der sank paa Knæ langs hans Vej, skred han med hele sit Følge henover de gamle, slidte Kapper, medens Raabene uanstenseligt ringede om ham:

»Leve Jesus Christus! Leve Urban!«

· XI.

Det var i Acquapendente, Byen med de hængende Vande, dér, hvor Kaskaderne strømmer og lyser som Bjærgnymfers udslagte Haar ned over Klippevæggen . . .

Giovanni Colombini laa syg i Acquapendente.

Paa Hjemvejen fra Viterbo, hvortil han og hans Disciple havde fulgt Paven, havde han aandet den febersvangre Luft omkring Bolsønersøen, og nu laa den gamle Vandringsmand paa Sygelejet — paa Sygelejet og Sottesengen . . .

Thi Giovanni Colombinis Livsværk var til Ende. Han havde omvendt Mennesker, stiftet Fred mellem Slægter, skaffet Enker deres Ret og Faderløse deres Gods og ført den store Boccaccio, hvis Ry fyldte Italien og Frankrig, som en angergiven Synder tilbage til Christi Hjord . . . Den gamle Købmand behøvede ikke længere at drage gennem Byer og Stæder med sine syngende Skarer, thi det Værk, han saa underfuldt havde begyndt, skulde fortsættes af hans Disciple efter hans Død, med Pavens Velsignelse, under Kirkens Beskyttelse . . . Det Samfund af fromme Mænd og Kvinder, han havde stiftet, skulde vel ikke skyde op og blive et af de store Træer i Christi Kirke — et af de Kæmpetræer, der er hele Skove, som Træerne i Præst Johans Rige, i det yderste Østen, dér, hvor Solen hver Morgen stiger af Baalet som Fønixfuglen . . . Men Jesuaterordenen skulde blive som en stille Klosterhave, en Frugthave, hegnet med høje Mure, hvor Løv og Frugter groer i fredeligt Solskin, og hvor Engle i straalende Klædebon færdes mellem Træerne, naar Høsttiden kommer, og med tungt belæssede Kjortelflige stiger op mod Himlen, bærende Frugter, der er modne til at indpodes paa Livets gyldne Træ i det evige Paradis . . .

Colombinis Værk var endt . . . Den hellige Ild, som hin Julidag for tolv Aar siden havde fænget i hans Sjæl, havde gjort sin Gærning . . . Alt det, der kun hørte Jorden til, var udbrændt, og som en gylden Flamme pegede

den rene Kærlighed til Gud alene opad og hjemad mod Himlen . . .

Præsten i Aquapendente kom for at høre Colombinis Skriftemaal og bringe ham den hellige Nadvere. Men da Giovanni saae sin Herre nærme sig i Hostiens hvide Pilgrimsdragt, omstraalet af Kærter, omstrømmet af Virak, ombølget af Bøn, da styrtede han sig ud af Sengen, kastede sig ned paa Knæ, greb et Reb og slængte det om sin Hals, som var han en dødsdømt Forbryder, der unger Galgen ventede paa, at Retfærdigheden skulde ske Fyldest . . .

»Og nu, Sér Benedetto,« udbrød han til den gamle biskoppelige Notar, som med andre af Disciplene omgav hans Leje og undrende saae til, »tag nu Pergament, Pen og Blæk og opsæt min sidste Vilje.«

Saaledes skete det, og medens Præsten stod ubevægelig midt i Kamret med den hellige Hostie, og Colombini med Rebet om Halsen knælede foran den under Brødets Skikkelse skjulte Gud, blev dette vidunderlige Testamente skrevet . . .

»Jeg, Johannes, bekender her for Vor Herres Jesu Christi Aasyn, at jeg hele mit Liv igennem har vist mig utaknemlig mod Gud, som har gjort mig saa usigelig meget godt, og at jeg er den værste af alle Syndere og værdig til Helvede. Men idet jeg betænker Guds store Miskundhed, vover jeg at haabe paa mine Synders Forladelse og det evige Liv. Jeg bekender derfor min Tro paa Faderen og Sønnen og den Hellig Aand samt paa alt, hvad den hellige romerske Kirke lærer.

»Jeg erklærer dernæst, at fra den Stund jeg begyndte et Liv i Fattigdom, har min Hensigt dermed kun været at leve til Jesu Christi Ære og den hellige Moder Kirkens Forherligelse samt i Lydighed mod Pave Urban den Femte, hans Brødre Kardinalerne og de andre Kirkehyrder og Øverst. hvilke jeg alle adlyder og vil adlyde som Kristi Stedfortrædere paa Jorden. Thi Lydighedens Vej er den eneste Vej til Livet, og om dem, der fjærner sig fra denne Vej,

tror jeg sikkert, at de fjærner sig fra Jesus, og kun er løsevne Lemmer af hans Legem.

»Hvis det derfor af Uagtsomhed er hændet mig at tale eller handle i Strid med hine vore Overhyrder, erklærer jeg at angre det paa det dybeste. Jeg beder ydmygt alle, jeg dermed kan have krænket, om Forladelse, skønt min Samvittighed sandt at sige intet bebrejder mig i saa Henseende. Jeg overgiver min Sjæl og mit Legeme den hellige katholske Kirke i Vold og henter deraf stort Haab om at opnaa den evige Salighed.

»Men Eder, Brødre og Disciple, nærværende og fraværende, lægger jeg inderligt paa Sinde, ligesom hidtil ubrødeligt at bevare Eders Troskab mod samme vor hellige Moder og mod Kirkens Hyrder, fordi hvo der skiller sig fra den og dem, sikkerligt gaar til Grunde, idet han skiller sig fra Christus selv.«

Med Øjnene blændede af Taarer opsatte Ser Benedetto dette sin Mesters Testament, og med Øjnene blændede af Taarer kom den ene af Disciplene efter den anden hen og skrev under som Vidner. Men da de alle havde skrevet deres Navn, nærmede Præsten sig endelig den knælende Giovanni og rakte ham den Gud, som han i sit Liv saa trofast havde vidnet om. Og medens Disciplene bøjede deres Hoveder dybt, og den Hulken brød frem, de længe havde kuert, lød i Kamrets hvide, indelukkede Fred de højtidelige Ord, hvormed Præsten rakte Colombini de Døendes Vandringsbrød:

»*Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam aeternam.* Vor Herres Jesu Christi Legem bevare din Sjæl til det evige Liv!«

Den næste Dag syntes Colombini at være raskere, og da han gerne vilde dø hjemme i Siena, begyndte Disciplene at bære ham videre. Men de naede kun til San Salvatore, saa maatte de standse og tage ind i Naldo da Vannis Hus.

»Naar jeg nu er død,« sagde Colombini her til sine Disciple, »saa tag mit Lig, bind Armene bag paa Ryggen,

læg det i en Sæk og smid det paa et Æsel, thi denne Ligfærd sømmer sig bedst for en arm Synder. Og naar I saa kommer til Siena, saa grav mig ned i Porten til Santa Bonda, dèr, hvor mange Folk gaar ud og ind, for at alle kan træde paa mit sidste Hvilested; thi en saadan Grav passer bedst for mig!»

Disciplene lovede ham dette, og han begyndte nu at tage Afsked med dem.,

»O mine Højtelskede,« udbrød han, »I, som er her, og I, som ikke er her — jeg besværger Eder i Christi den Velsignedes Navn: tilgiv mig alt, jeg har gjort Eder imod, og alt, jeg var pligtig at gøre for Eder og ikke har gjort. Jeg vilde gærne, hvis jeg blot kunde, falde hver og en af Eder til Fode og bede om Eders Tilgivelse.

»Jeg besværger Eder dernæst, at I elske hverandre som gode Brødre. Søg, saa meget det er Eder muligt, at efterligne Frelseren og hans hellige Apostle. Det er kun ved at efterligne Jesus, at I blive sande Jesuater. Hvad I end gør, saa hav altid Herrens Navn i Hjærtet og paa Læberne. Og hold trofast ud indtil Døden, thi kun den, som holder ud, bliver frelst.

»Vær Christi Stridsmænd, Christi tapre Riddere! Kæmp ved hans Side og under hans Korsfane mandeligt mod Kødet, Verden og Djævelen! Striden er kun kort, men Sejrens Løn er evig. Kun et lille Spand af Tid er givet os til at virke vor Frelse i, og inden vi véd af det, staar Døden for Døren.

»Lad derfor Eders Sjæles Fjende aldrig finde Eder ledige. Bed Dag og Nat — og mere med Hjærtet end med Læberne. Tænk meget paa Guds Retfærdighed, men tænk ligesaameget paa hans Miskundhed, thi Gud vil frygtes, men han vil ogsaa elskes. Og fremfor alt, glem aldrig Vor Herres allerhelligste Lidelse; intet gavner og styrker Sjælen mere til alt Godt end at komme Christi Lidelser i Hu. Læs ogsaa meget om de helliges Levned; thi ligesom verdslig og kødelig Læsning opflammer Sjælen med Kærlig-

hed til de jordiske Ting, fylder hint hellige Studium Hjertet med Foragt for det, som er heneden, og Længsel efter det, som er hisset.

»Ingenlunde maa I imidlertid tro, at I kan komme til det himmelske Fædreland uden ad Kampens og Trængslernes Vej. Søg i alle Handlinger kun Guds Ære og Eders Sjæls Frelse — tag alt, der møder Eder, med Tak eller i det mindste med Taalmod af Guds Haand — og Jesus Christus vil efter denne korte Pilgrimsfærd føre Eder ind til sit himmelske Gæstebud, hvor han vil være Eders og alle sine Helgens straalende Lys, dybe Fred, evige Glæde, fuldkomne Fryd, sande Lykke og en Salighed uden Ende i alle Evigheders Evighed!«

Længe vedblev den Døende at tale saaledes. Omsorgen for sin Hjord overgav han til den tro Francesco. »Vær deres Fader,« sagde han, »at de alle maa vedblive at være gode og hellige Jesuater.« »O Francesco mio,« udbrød han lidt efter, »jeg kan ikke blive længere hos dig. Du vil ikke overløve mig længe, men glem ikke mine kære Børn i den Tid, du lever . . .«

Saa vendte han sig atter til alle Disciplene.

»Græd ikke,« sagde han, »dér hvor jeg gaar hen, kan jeg gavne Eder langt mere end her paa Jorden. Iøvrigt mister I intet i mig, thi I er ikke fødte af mig, men af Guds Aand. Haab da paa ham, og hvis I virkelig elsker mig, saa glæd Eder i Stedet for at græde, thi jeg gaar til Jesus vor Frelser, efter hvem vi har faaet Navn . . .«

»Véd I ikke, hvad Jesus har sagt Aftenen før sin Lidelse? — »Jeg vil, Fader, at hvor jeg er, skal ogsaa mine Tjenere være«? Hvis vi derfor har tjent ham i denne Verden, vil vi alle mødes hos ham i Evigheden, i det Paradis, hvor der ikke mere er Graad eller Sorg, men Glæde og Lykke uden Ende . . .«

Medens Colombini talte, var Natten gaaet, og Morgenen brød frem. Døden nærmede sig Colombini med den gryende Dag — som et Daggry brød den frem for ham.

Af Præsten i San Salvatore modtog han den sidste Olje. Præsten salvede hans Øren, at alt, hvad han i sit Livs lange Aar maatte have forbrudt ved at lytte til slet Sladder og ukærlig Tale, maatte forlades ham. Præsten salvede hans Næseboer, at al den onde Lyst, uren Lugt havde forvoldt ham, maatte blive slettet. Præsten salvede hans Mund, at alt, hvad Læber og Tunge i levende Live havde syndet, maatte tilgives. Præsten salvede hans Hænder, for at al deres Griben efter denne Verdens Goder maatte forlades dem. Præsten salvede hans Fødder, for at Gud ikke maatte ikukomme alle deres Trin ad onde og gavnløse Veje. Præsten salvede hans Lænder, at Lysten, som havde glødet i dem, ikke maatte regnes den Døende til Synd. Og bøjet over Dødslejret bad Præsten de gamle, stærke Bønner for dem, der drager bort:

»Drag bort, o Christensjæl, fra denne Verden, i Gud Fader den Almægtiges Navn, som skabte dig, Jesu Christi den levende Guds Søns Navn, som led for dig, i den Hel-
ligaands Navn, der er udgydt i dig . . .

»Herre, ihukom ikke hans Ungdoms Overtrædelser, og hvad han har syndet af Uvidenhed, men kom ham i Hu efter din store Miskundhed i din Herligheds Rige. Din hellige Ærkeengel Michael, som er Fyrste for al Himlens Hær, staa ham bi; Englene komme ham i Møde og føre ham ind i dit himmelske Jerusalem . . . Herre, lad hans Sjæl fryde sig for dit Aasyn, og ihukom ikke hans Fortids Overtrædelser eller al den Brøde, hvortil onde Lysters Braad og Brand har drevet ham. Thi har han end syndet, saa har han dog aldrig fornægtet dig, Fader, Søn og Hellig Aand, men troet paa dig og været nidkær for dig og trofast tilbedt dig, som har skabt alle Ting!«

Saaledes bad Præsten. Og da han tav, begyndte Disciplene at bede — lange, vaandefulde Litanier, hvori de knælende og grædende raabte til alle Lysets Magter om Hjælp for deres døende Faders Sjæl . . .

Thi det var jo den store Stund, den frygtelige Stund,

den Stund, hvorpaa alt, alt, alt i Evighed kommer an. . . . I denne Stund samlede alle Mørkets Hære sig til et sidste Stormløb. Snart aandede de Tivlens isnende Pust ind over den Døendes Sjæl; snart søgte de at blænde ved falske Syner og skuffende Lys; snart søgte de at nedstyrte ved pludselige, velrettede Angester. Der var gamle Synder, som de hele Livet igennem aldrig havde ymtet om, men holdt gemt indtil dette Øjeblik — nu trak de dem frem og viste dem for den Døende og raabte ind i hans Øre: »Saa store Synder har du baaren paa din Samvittighed hele dit Liv igennem, og alt, hvad du har gjort, er derfor gjort i Synd! Og nu er der ikke mere Naade at finde — Gud er ked af dig og har vendt sit Øre fra dig — bespot ham og dø! du tilhører dog os!«

Og Dæmonerne trak med alle Tivlens og Fortvivlelsens Kløer i den Døendes Sjæl for at rive den med sig ned i Dybet . . .

Da saae Disciplene med Gru Giovannis straalende Ansigt mørkne. De saae ham løfte den højre Haand, som om han kæmpede med en Fjende, og knytte den, som om han holdt et Sværd. Og henved hundrede Gange raabte han uden at standse: »Herre, jeg har syndet, forbarm dig over mig!« Og han knugede Hænderne sammen til Bøn, saa Knoerne blev hvide, og strakte dem mod det Høje, og som En, der er i Dødsangst, raabte han ustandseligt — raabte han de Ord, som synges i Kirken Langfredag, naar Korset kyskes:

»Hellige Gud! Hellige, stærke Gud, forbarm dig over mig!«

Da stod Francesco Vincenti op, skælvende over hele Legemet, greb Evangeliebogen og begyndte at læse — Vor Herres Jesu Christi Lidelse efter Johannes . . .

Og alt som Ordene efter den hellige Læst faldt over den Døendes Leje, og Disciplene bad med brændende Taa-
rer, begyndte Giovannis Ansigt atter at lysne . . . Mere og mere lyste det — tilsidst syntes de, som var i Kamret, at

det skinnede klarere end den unge Dag. Da læste Francesco ikke mere i Angst og Bæven, men i Tryghed og Glæde — hans Ven og Mester havde sejret i den sidste Strid! Og just som Ordene blev læst: »Herre, i dine Hænder befaler jeg min Aand«, bøjede Giovanni Colombini sit Hoved og døde.

XII.

Disciplene kom til Siena med deres Herre og Mesters Lig syngende som ellers, naar de fulgte ham henad Vejene. Og da de naaede Santa Bondas Kloster, stillede de Liget midt ind i Kirken foran Højaltret. Men Rygtet om Colombinis Død naaede ud over hele Byen, og alle strømmede til Santa Bonda for at se ham en sidste Gang.

Da skred ogsaa midt op ad Kirkegulvet en gammel, sortklædt Kone, for hvem alle veg til Side. Det var den Dødes Hustru, det var Biagia. Men uden at se nogen gik hun lige hen til Ligbaaren og kastede sig ned paa Knæ ved Siden af den og dækkede den Dødes Ansigt og Hænder og Fødder med Kys.

»O,« brød hun ud, »saa ser jeg dig endelig igen, du kære Ansigt, som jeg i tolv Aar af Kærlighed til Christus ikke har kysset! Saa ser jeg Eder igen, I gode brune Øjne, der maatte græde saa meget af Kærlighed til den Korsfæstede; saa ser jeg Eder igen, I røde Læber, som Engelen berørte med en Glød fra Altret, saa de ikke kunde andet end forkynde Guds Ord! Saa ser jeg Eder igen, I smukke hvide Hænder, der er blevne grove og røde af altid at fryse og af at gøre meget haardt Arbejde og vaske de Syge og pleje dem og gøre rent for dem! Saa ser jeg Eder igen, I smaa, fine Fødder, der har maattet døje saa meget paa de håarde Veje og er blevne saarede til Blods paa Torne og skarpe Stene! O, spinkle, kære, lille Legem, hvor stræng har du ikke været mod dig selv for Christi Skyld! O gode

rene Colombini, i hvis Hjærte der ikke var Svig, saa har du da endelig faaet den Løn, som du higede efter — at dø, idet du forkyndte Jesu hellige Navn! Giovanni, min Elskede, jeg græder ikke over dig, men over mig selv! Du lever nu for evigt i den himmelske Herlighed, men hvorledes skal *jeg* kunne udholde at blive her tilbage alene? Thi var vi end skilte ved lange Veje, jeg vidste dog, at den samme Jord bar os, og hvis jeg vilde vandre ud i det Fjærne, kunde jeg træffe dig, og en Dag kunde du staa for min Dør og banke, og jeg skulde atter se dig, atter høre din kære Stemme, atter frydes ved at beskue dine Øjne og dit Smil! Men nu kan jeg vandre over hele Verdens Kred, jeg finder dig ingen Steder, og aldrig mere vil du staa udenfor min Dør med dine Venner og hilse mig: »Biagia mia!« Din Tunge tier for evigt, dine Øjne er lukkede, dine Øren hører ikke mere min Klage — ak, gives der i hele Sienas Stad en Kvinde, mere ulykkelig end din arme Biagia!«

Saaledes talte og græd den Dødes Enke. Og ved hendes Side knælede Catarina Colombini og græd, og rundt om dem græd alle Disciplene, og alle Sienas Møer og Mødre, Hustruer og Jomfruer græd med den arme Biagia. . .

Men den næste Dag sang Sienas Biskop Sjælemessen over den Døde, og Republikens Ældste stod med brændende Kærter om hans Baare, og hele Staden stedte ham til Hvile . . .

Og skønt et halvt Aartusind er svundet siden, knæler fromme Pilgrimme endnu ved Giovanni Colombinis Grav, og hvert Aar, den sidste Dag i Juli, ærer Siena Mindet om hin Købmand, der solgte alt sit Gods for at købe Himmeriges Riges kostelige Perle og hengav sit Liv til at fortæres af den evige Kærligheds Ild.

FØR — OG NU!

Qui sedes ad dexteram Patris . . .

Den første Tid! Den første Stund!
 Jeg kan den aldrig glemme
 Der fødtes Lovsang i min Mund,
 og mild var Hjærtets Stemme.

En nyskabt Hu! Et nyskabt Liv!
 Jeg syntes, det var Morgen
 Min Sjæl var ikke ond og stiv,
 og revet bort var Sorgen!

Ak! Mange Sole gik i Hav,
 og mange Dage runde
 De gamle Tankers gamle Krav
 jeg ikke døde kunde

Der vokser Ukrudt i min Eng
 blandt Blomster smaa og hvide
 Der mumler i mit Bryst en Streng
 om brudte Løfters Kvide

Thi Verden er saa stærk og stor —
min Vilje svag og lille
 — Du, som i Himlens Rénhed boer,
 hjælp mig, min Jesu milde! —

R. Jahn Nielsen.

KATHOLIKEN

Redigeret af JOHANNES JØRGENSEN

Nr. 52.

Søndagen den 28. December.

1902.

„KATHOLIKEN“

ophører med dette Nummer at udkomme. Dens Levetid har været lidt over halvfemte Aar; det første Nummer udkom den 19. Juni 1898.

Det er naturligvis ikke uden Vemod, at den, hvis Navn staar under disse Linjer, siger Farvel til sin Virksomhed som Redaktør af »Katholiken«. Det er altid vemodigt at afslutte en Periode; uvilkaarligt mindes man, hvor meget nærmere man er bragt alle Perioders Afslutning. I halvfemte Aar har »Katholiken« grebet ind i mit daglige Liv; jeg har læst og studeret med Henblik paa den; hver Mandag har været viet Arbejdet med at skrive den, hver Torsdag Aften bragtes Korrekturen paa den ind ad Døren, og den var saaledes et stadig tilbagevendende Led i mit Liv — et Led, som nu er taget ud og ikke skal sættes ind igen.

Det er med velberaad Hu, jeg skriver denne sidste Sætning; jeg tror nemlig ikke paa Muligheden af, at »Katholiken« — som et med »Nordisk Ugeblad« jævnsides virkende Organ — kan genopstaa. I hvert Fald maa der gaa et godt Stykke af det tyvende Aarhundrede, før det kan ske.

Idet jeg da tager Afsked med min Virksomhed som »Katholiken«s Redaktør, vil jeg først og fremmest takke den Mand, hvis Initiativ »Katholiken« skyldte sin Tilværelse, og hvis stadige, offervillige Bistand det skyldte sin gennem halvfemte Aar fortsatte Existens. Denne Mand er den apostoliske Vikar for Danmark og Island, Monseigneur *Johannes* *v. Euch.* Det er kun en ringe Gengæld for den usvækkede

og stortseende Interesse, hvormed han stadig har støttet mig, naar jeg her siger ham et hjærteligt Tak.

Jeg maa dernæst have Lov at takke mine *Medarbejdere*. De har været ikke saa faa, baade Lægfolk og Gejstlige, baade Digttere og Prosaister. Mange af de interessanteste Bidrag skyldes deres Pen, og for deres Skyld vil mangt gammelt Nummer af »Katholiken« endnu bevare sit Værd. Jeg behøver ikke her at nævne Navne; kun maa jeg bringe Hr. Cand. theol. & mag. Niels Hansen og Hr. Pastor Johannes Frederiksen en ganske særlig Tak for den Velvilje, hvormed de gentagne Gange i min Fraværelse har besørget Bladets Redaktion.

Endelig maa jeg takke det katholske *Publikum*. Ofte har jeg sikkert haft Uheld med mig i mine Bestræbelser for at træffe den rette Aand og Tone i mine Artikler; mange Gange, især i Begyndelsen af min Virksomhed, har, hvad jeg skrev, maattet støde an og skurre — ikke blot i katholske Øren, men især i katholske Hjærter. Et første Forsøg maa imidlertid altid efter Sagens Natur være ufuldkomment, og — som Newmann har sagt — »vilde man vente med al Ting, til man kunde udføre det fuldkomment, vilde der aldrig blive noget udrettet her i Verden.« Den, der *handler*, er udsat for at *fejle*, men ved at fejle og blive opmærksom paa sin Fejl, lærer man det Rette. »Katholiken« har i saa Henseende været mig til uvurderlig Nytte, og ligesom der er Bøger, jeg nu vilde ønske uskrevne eller dog skrevne anderledes, ogsaa blandt mine senere, er der Sider i »Katholiken«, jeg nu ikke vilde kunne skrive, og hvis Aand forekommer mig alt andet end tiltalende. Jeg tænker her især paa meget af den Polemik, jeg til en Begyndelse førte, og i hvilken, mig selv ubevidst, jeg ofte »blandede fremmed Ild med Ilden fra Altret«. Først sent forstod jeg, hvad den hellige Gertrud siger, at »selv de Onde er Christi Lemmer, syge Lemmer paa hans Legem, hvorfor det, at dadle dem med Haardhed, er det samme som at slaa Frelserens smertende Saar med knyttet Haand«. Det er mit Haab (i hvert

Fald var det min Bestræbelse) at man i de senere Aargange af mit lille Blad maa have mærket mindre til denne Haardhed. Og de Protestanter, hvem samme Fejl maaske har været til Forargelse, beder jeg være forvissede om, at intef kan være mindre katholsk end en ukærlig, dømmesyg Polemik, og at Fejlen, hvor de har funden den, helt har været den Enkeltes, ikke hans Kirkes.

Det er da ikke med nogen ubetinget Tilfredshed, jeg kan stille de fem smaa Bind bort, der rummer Aargangene 1898—1902 af »Katholiken«. Jeg tager Afsked med denne min Virksomhed, ikke blot med det naturlige Vemød, som ledsager ethvert Farvel, men ogsaa med den tungsindige Følelse, der følger med at se tilbage paa sine Fejltrin. Disse Fejltrin er saa meget mere at beklage, som de er sket offentlig, og Virkningerne af dem allerede kan have bredt sig langt — maaske længere, end nærværende Tilbagekaldelse nu kan naa.

Rom, December 1902.

Johannes Jørgensen.

Jul i Rom.

Jul i Danmark og Jul i Rom er to Ting. Koldt er der **J** begge Steder, men ogsaa paa Kulden er der Forskel. Herhjemme kommer den, i al Fald undertiden, med skær Julesne og klar Frost, og vi synes ikke, den gør sin Skyldighed, naar den narrer os for Sneen og de tindrende Stjerner, der gør en klar Vinteraften saa fortryllende. I Rom venter man sig ingen Julesne, men derimod valne Fingre og kolde Stuer, hvor Stengulvet suger Varmen ud af Fødderne, og ingen Kakkellovn indbyder til at holde Tasmørke. Og alligevel hører Julen i Rom til mine kæreste Minder. Eller jeg skulde vel sige: Julen i Propaganda. De fire Gader, der begrænser Propagandas store Dobbeltgaard begrænsede jo i Virkeligheden vor lille Verden, og derudenfor skulde det storme stærkt, før vi mærkede til Blæst. Livet gik sin egen Gang og fulgte sine egne Love i den lille Verden, hvor hundrede og tredive unge Mennesker af mangfoldige Nationer og mange Afskygninger i Hudfarven boede sammen i en Fred og gensidig Forstaaelse, som indtil denne Dag vækker min Forbavselse.

Samme Dag, som jeg holdt mit Indtøg i Propaganda, kom der ogsaa en ung Amerikaner, der vistnok i usædvanlig Grad havde været Moders Dreng alle sine Dage. Da vi to Maaneder efter Juleaften sad om det nøgne Bord i vor Afdelings Fællesstue, hvor der ikke kunde siges at være hyggeligt, da randt de stride Hjemvetaarer ned ad hans Kinder. Han tænkte naturligvis paa alt det, som Julen plejede at bringe, og som han bitterlig savnede, Juletræ og Moderømhed og nordisk Hygge. Andet Aar græd han ikke, og da han blev mindet derom, lo han af ganske Hjærte.

Og jeg tænker, det nu gaar ham derovre i Yankeernes Land, som det hvert Aar gaar med mig her i gamle Danmark, at Tankerne hver Jul uvilkaarlig drages mod Syd til de kolde Stuer og den varme Fest.

Julen begyndte med Juleaften. Ved hver Kuvert laa der en stenhaard Genstand af bagte Vindruer, som fik Skyld for at være engelsk, med hvor megen Ret skal jeg lade være usagt. Havde der ligget en Hammer og et Brækjærn ved Siden af, havde jeg maaske haft Begreb om Tingens nærmere Beskaffenhed, men da jeg savnede det fornødne Værktøj, foretrak jeg at glæde en god Ven dermed. Han vidste saa godt som noget, at min Sten hang paa hans Dør Julemorgen, og han var engelsk nok til at goutere den. For mig hørte det ogsaa med til Juleglæden, naar han senere i Forbigaaende kvitterede med et: »Du er en brillant Fyr, Johnny.«

Naar saa Klokken blev halvt otte om Natten, blev Sangerne purrede ud. Klosterreveillen: »Benedicanus Domino,*») lød fra Dør til Dør, og ualmindelig søvndrukkent kom det tilbage: »Deo gratias*») Et Kvarter efter var saa tolv, fjorten Mand samlede i Kirken.

Som bekendt er det forbudt at uddele den hellige Kommunion før Daggry, og der maatte hvert Aar søges om Tilladelse for det mindst mulige Antal Sangere til at kommunicere om Natten. Vi hørte saa i den tyste Nat tre h. Messer og modtog den hellige Kommunion, hvad der dog baade i Syd og Nord er Sjælens egenlige Julefest, og derefter styrkede vi os og vore Stemmebaand med et Glas Æggeøl.

Imidlertid var hele Huset kommet paa Benene, og naar vi atter kom ned i Kirken, straaledede den i et Hav af Lys, som var det selve Marken ved Bethlehem. I tre Rækker Stole sad Foresatte og Studenter i deres Rochetter med Breviæret i Haanden, og saa lød da det dejlige Invitatorium,

*) Lovpriser Herren.

*) Gud ske Tak.

Indbydelse til at prise Gud, Indgangen til Officiet: »Idag er Kristus født; kom og lad os tilbede,« og den herlige Hymne: Jesus, Alverdens Frelser. Frem og tilbage, fra den ene Side af Kirken til den anden, bølgede Davids dejlige Salmer som jublende Tilraab fra Skare til Skare. Tre Salmer og tre Lektier, tre Salmer og tre Lektier, tre Salmer og tre Lektier. Der er løbet meget Vand i Stranden siden, men det har ikke kunnet udslette i min Erindring det højtidelige Indtryk, som Pave Leo I.s Juleprædiken, der er en af Lektierne, første Gang gjorde paa mig. Hvor var det vidunderlig skønt: »Og i denne Kamp for os (Frelserens mod Djævelen) blev der kæmpet efter Billighedens fulde Krav, idet den almægtige Herre ikke stred mod den afskyelige Fjende i sin Majestæt, men i vor Ringhed.«

Det vækker ofte stor Forbavselse, naar man fortæller, at hvor Munkelivet er i Flor, er Brødrene pligtige til hver Nat at staa op og synge Breviar i Kirken, hvorefter de atter lægger sig et Par Timers Tid. Nu er der selvfølgelig stor Forskel paa en enkelt Gang om Aaret at synge Breviaret om Natten og at gøre det hver Nat, hver Nat at faa sin Søvn afbrudt og skulle sidde to Timer i den kolde Kirke og synge, og jeg har hørt Munke, som af ganske Hjærte hang derved og nødig vilde undvære det, erklære, at det var det eneste, Naturen aldrig vænnede sig til. Men har man nogle Gange været med dertil (og jeg har været med ogsaa i forskellige Benediktinerklostre), da aner man, hvad denne natlige Gudstjeneste maa blive for en Guldgrube for en ivrig Munk. »Natten er givet til at sove eller bede i,« sagde den store Biskop Ketteler af Mainz. Det første er vi nok om at besørge. Det andet har Kirken med velberaad Hu paalagt en Del af sine Børn, og selv om Øjnene undertiden kan protestere, er de sikkert ikke brøstholdne.

Naar de tre Nokturmer var til Ende, var Klokkerne gærne 6, og den første Levitmesse tog sin Begyndelse. Kl. 10 var anden Levitmesse, Kl. 3 Vesper og Kl. 6 Prædiken

Efter Sigende skal Juletræet nu have holdt sit Indtog i Italien. Det vilde være som at indlægge en Romance af Weise i en Messe af Palestrina, og jeg véd, hvor smukke Weises Romancer er — det vilde være som en smægtende Violin til et brusende Orgel. Julen i Rom, Kirkens Jul, er Orgelmusik, og hvert Aar maa jeg sætte mig hen og lade Sjælen lytte.

Juletræets Plads indtages ellers i Syden af Krybben, der findes i mange Hjem, undertiden smaa Kunstværker, oftest yderst barnlige Sammenstillinger af alt muligt. I enkelte Kirker var det mægtige Figurer og vidtløftige Landskaber, som imidlertid aldrig er faldne i min Smag, men derfor kan de jo være lige gode. Tanken at fremstille Jesusbarnet i Krybben anskuelig stammer som bekendt fra selve den h. Frans af Assisi; den Maade, hvorpaa det nu som oftest udføres, stammer sikkert fra langt senere Tider.

J. F.

Rettelse.

FOR nogen Tid siden paastod, som det vil erindres, »Krist. Dgbl.« — klogelig med Forbehold — at 150 engelske Præster var rede til at vende den katholske Kirke Ryggen. Jeg har søgt Oplysninger desangaaende og har modtaget følgende:

»De spørger om de 150 utro Præster her i Landet. Jeg anser det hele for fuldstændigt Digt. Det beror paa en Erklæring fra en Præst, der havde været Protestant og nu er falden tilbage, at der var et saadant Antal Præster, der var rede til at løsrive sig. Da han blev nødt til at sige, hvem de var, kunde han kun nævne en Hr. Donelean, tidligere Præst i Ealing og afsat af Kardinalen paa Grund af misligt Forhold.«

Et nyt Exempel paa, hvor mange Høns der ofte kan komme ud af en tabt Fjer.

J. F.

Vi have modtaget følgende:

Hr. Johs. Jørgensen!

Jeg har siddet og arbejdet paa at skrive et sidste Digt i det sidste Nummer af Deres Blad; men det vilde ikke lykkes for mig. Jeg kan ikke skrive Lejlighedsdigte. Derfor beder jeg Dem tage tiltakke med disse Linjer Prosa.

Hensigten med Versene, som ikke blev til, var den samme som med Prosaen, som nu er ved at blive til — nemlig denne: at takke Dem paa egne, Venners og Læseres Vegne for det Arbejde, De har lagt i »Katholiken« — nu, da dette Arbejde hører op! (Jeg gør mig trygt til Tolk for os alle).

— Paa egne Vegne! Det var for Aar siden, jeg første Gang fik en af Deres Bøger i Hænde. Den greb mig ved sin Rigdom paa Tanker og Følelse. brændte sig ind i min unge Bevidsthed, saa at jeg aldrig hélt glemte den. Tiden gik, — og min Sjæl gik — bort fra Dagen og Lyset, hen mod det evige Mørke. Da fik jeg atter Deres Værk i Hænde, og en Streng begyndte at klinge i mig, først dæmpet og sørgmodigt, senere brusende som et inægtigt Vejr — en Streng, jeg længst troede bristet. Og saaledes blev *De* for mig Føreren tilbage til Livet

Jeg takker Dem for denne Bog og for andre Bøger — og ikke mindst for Deres Gerning ved »Katholiken«, denne lille, katholske Blomst, som skød op i Gaar og visnede i Dag, fordi Jordbunden var for mager, Mulden for tynd i Dag

Maaske er der flere, Hr. Jørgensen, der er Dem saa personligt forbundne som jeg. Alle skylder vi Dem i det mindste Tak for deres Arbejde, i hvilket De har lagt Deres Talent, Deres Begejstring og Deres ærlige Vilje.

»Katholiken« vil sikkert blive savnet — og ihukommet med Velvilje. Det samme vil gælde dens Redaktør!

Den 22. December 1902.

En Ven.